Biblioteca Universitaria
GRANADA

3-4-478

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
GRANADA

del Colegio M.r y R.l Univ.d de G.da, R.1479

SECVNDA EDICTIO TRACTATVS

De gratijs expectatiuis, ac alijs literis ad uacatura beneficia. De ſtiloq́;, ac uſu ſignature R. P. D. Io. Staphilei Epiſcopi Sibinicen. Sacri palatij Apoſtolici cauſarũ auditoris,

AC DE BREVIBVS EIVSDEM, AC R. P. D. LVDOVICI *Gomeſij prædicti palatij etiam auditoris cum ſummarijs & additionibus, Necnon cum quibuſdam notabilibus de officio Legati apoſtolici, ex diuerſis locis collectis, & ſub certis capitibus diſpoſitis, ac in unum nouiter redactis.*

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA ... DA

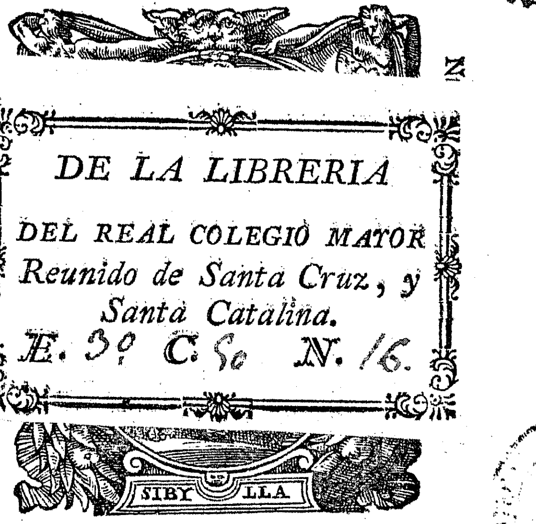

DE LA LIBRERIA
DEL REAL COLEGIO MAYOR
Reunido de Santa Cruz, y
Santa Catalina.
Æ. 3º C. 5º N. 16.

VENETIIS M. D. XLIX.

Cautum eſt edicto ſũmi Pont. et Caroli. V. Imp. ac Regis Franciæ, necnon Illu. Sen. Vene. ne quis hunc librũ intra decẽniũ imprimere, uendere, aut uenalẽ tenere audeat.

MOTV Proprio & c. cum ſicut Dilectus filius no
ſter Micahel Tramezinus Bibliopola Venetus no-
bis exponi fecit ad communem omnium, & precipue Iuris ſtu-
dioſorum utilitatem ſua propria impẽſa diuerſa opera in utro
que iure hactenus non impreſſa imprimi facere intendat dubi-
tetq; ne huiuſmodi opera poſtmodum ab alijs abſque eius licen-
tia imprimantur, quod in maximum ſuum preiudiciũ tẽderet.
Nos propterea eius indẽnitati conſulere uolentes. Motu ſimi
li & ex certa ſciẽtia eidem Michaeli, ne queuis opera in utro
que iure hactenus non impreſſa & per ipſum imprimenda per
decem annos poſt impreſsionem dictorum operum a quocũque
ſine ipſius licẽtia imprimi aut uendi, ſeu uenalia teneri poſsint
concedimus & indulgemus. Inhibẽtes omnibus & ſingulis utri
uſque ſexus Christi fidelibus, ubique tã in Italia quam extra
Italiam exiſtẽ. preſertim Bibliopolis & librorum impreſſo-
ribus ſub excõmunicationis late ſententie. In terris uero San-
cte Ro. eccleſie, mediate uel immediate ſubiectis etiam ducen-
torum Ducatorum auri, & inſuper amiſsionis Librorum pe
na toties quoties contrauentum fuerit ipſo facto, & abſque
alia declaratione incurrẽda, ne intra decennium ab impreſsio
ne dictorum operum reſpectiue computandum dicta Opera
tam iuris ciuilis quam canonici hactenus non impreſſa & per
ipſum Michaelem imprimenda ſine eiuſdem Michaelis ex-
preſſa licentia dicto decennio durante imprimere, uendere ſeu
uenalia habere uel proponere audeant. Mandantes uniuerſis
Venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopis epiſcopis

eorumq; uicarijs in ſpiritualibus generalibus, & in Statu temporali Sāctę Ro. eccleſię etiam legatis & Vicelegatis ſedis Apoſtolice ac ipſius ſtatus gubernatoribus, ut quoties, pro ipſius Michaelis parte fuerint requiſiti uel eorum aliquis fuerit requiſitus eidem Michaeli efficacis defēſionis preſidio aſſiſtentes premiſſa ad omnē dicti Michaelis requiſitionem cōtra inobedientes & rebbelles per cenſuras eccleſiaſticas, etiā ſepius aggrauā. & per alia iuris remedia auctoritate Apoſtolica exequātur. Inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis non obſtā. conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis ceteriſque contrariis quibuſcunque, & inſuper quia difficile admodum eſſet preſentem motum proprium ad quelibet loca deferri uolumus et apoſtolica auctoritate decernimus ipſius tranſumptis uel exemplis, etiā in ipſis operibus impreſſis plenam & eandē prorſus fidē ubiq; tam in iudicio quam extra haberi que preſenti originali haberetur, & quod preſentis motus proprij, ſola Signatura ſufficiat, & ubiq; fidem faciat in iudicio & extra, Reg. noſtra in contrarium edita non obſt. PLACET. A.

Gratia Illuſt. Senat. Venetiarum.

1548. die. 28. Septembris in Rogatis.

CHe per autorita di queſto conſeglio ſia cōceſſo al fideliſſimo noſtro Michele Tramezzino libraro, che per anni X. proſſimi alcun ſenza permiſſione ſua non poſſa ſtāpare, ne far ſtampar, ne uender in queſta noſtra cità, ne in alcun altro luogho del Dominio noſtro, ne altroue ſtampata in quelli uendere l'opera di domino Hercole ſeuerolo Fauentino titolata de remiſſionibus litigatorum, & l'opera dil Staphileo de literis gratiæ, & iuſtitiæ con l'additione dil Reuerendo Domino Ludouico Gomeſio ſotto pena a chi contrafaceſſe di perder tutte le opere, & pagar ducati. X. per cadauna, uno terzo della qual ſia del accuſatore, uno terzo del officio, doue ſi ſara l'accuſa, & uno terzo di eſſo ſupplicante, eſſendo obligato di oſſeruar quello, che per le legge noſtre è diſpoſto in materia di ſtampe.

DE LIBRO IMPRESSO SVB NOmine D. Ioannis Staphilei cum titulo de literis gratiæ & iuſtitiæ.

QVoniam in hoc libro ſtudioſus lector fortaſſe deſiderabit ordinatam & (ut quidam loquuntur) methodicam diſpoſitionem qua certe caret neque id quidem culpa auctoris, ideo ut ſimul auctorē uirum olim doctum & grauem excuſem ſimul ſummariam ipſius libri ſeriem oſtendam, in hac libri huius iterata impreſſione decreui pauca hæc præmittere. Nam quod attinet ad librum eius initium prouenit a Claro quondam Doctore Conſiſtorijq; Pōtificij Aduocato Io. baptiſta Caccialupo, qui magis proprij uſus quā compo

nendi ordinati tractatus cauſa (quod ex illius exemplari inter alia ipſius Caccialupi opuſcula deſcripto apparet) prout quæq; occurrerunt in unum locum congesſit. Illius autem exemplū ſine auctoris nomine uerisſimile eſt ueniſſe ad manus Domini Ioannis Staphilei, qui nunc eius auctor habetur qui multa quæ ſibi occurrerunt eadem qua Caccialupus mente (proprie uidelicet memoriæ cauſa) ut credibile eſt notāda addidit iis quæ Caccialupus coadunauerat: prout ſub unumquemque locum cadere uidebantur, & preterea quecūque ſub finem libri de breuibus ſunt deſcripta, de quibus Caccialupus nihil adnotauit. eum ergo librum cum ipſius Domini Ioannis Staphilei additamentis non immerito illius opus eſſe exiſtimans R. Dominus Io. Lucius eius nepos ſub patrui nomine in uulgari curauit, ut ſic uir tātus non ſit accuſandus quaſi Caccialupi opus ſuo inſertum adſcribere ſibi uoluerit neque ſit de inordinata libri diſpoſitione aut de tam docti uiri prudentia & doctrina minus quam re ipſa fuerit exiſtimandum.

Ille uero alius R. D. Ludouicus Gomes an excuſari posſit qui totum librū in tria diſſectum membra ſeparatim editū ſibi adſcripſit ex ipſius lectura facile deprehendi poteſt ſed nos ad librum redeamus.

In primis eius titulus falſus eſt inſcriptus enim eſt de literis gratiæ & iuſtitiæ cum tamen de literis iuſtitiæ nihil pœnitus habeat. appellantur.n. litere Iuſtitiæ illæ per quas ſub plumbo expeditas dātur, a ſede apoſtolica Iudices, & dicuntur uulgo reſcripta que plerunque habent formam ex iure ſcripto, & fuiſſet profecto nobilior & laudabilior huius tractatus pars ſi de illis quoque literis titulo liber eſſet conſentaneus.

Ac de ipſis quoque gratioſis literis eſt, titulus doloſus, cū ex multis earum generibus uix de uno, literarum uidelicet quæ per Rom. Pontificem ad uacatura beneficia concedi ſolent genere tractet.

In ſumma aūt ipſius libri hæc eſt continentia habet enim tres (ut ita dicam) tractatus Primum de literis ad beneficia uacatura. Alterum de ſtilo uſuque ſignaturæ circa commisſiones cauſarum potisſimum que in Rom. cu. committuntur Tertium de Breuibus.

Primus tractatus uidetur commodo diuidi poſſe in ſex partes. Prima continet decem diuerſas formas gratiarum expectatiuarum a principio uſq; ad fol. 28.

Secunda fol. 29. habet nouem formas mandatorum de prouidendo & quædam notanda de talium literarum exequutoribus & ſubexequutoribus.

Tertia habet quædam tā ad gratias predictas quā ad gratias de uacantibus beneficiis facientia. & diſtingui pōt in quatuor particulas. in Prima enim fol. 39. ponuntur quatuor beneficiorum qualitates conferibiliū. in ſecunda. fol. 53. ponuntur ſex modi uacationis. in tertia. fol. 62. ponuntur quinque cauſe propter quas incurritur priuatio beneficiorum. in quarta fol. 63. ponuntur ſeptem modi quibus prouidetur de uacantibus.

Quarta pars principalis fol.65.declarat uigintiquinque clauſulas ſolitas poni in literis antedictis.

Quinta pars fol.83.habet octo modos quibus irrite fiunt litere ad uacatura.

In ſexta parte fol.87.declaratur regula Cancellarie cui ſolet eſſe titulus de prerogatiuis expectatiuarum.

Secundus tractatus cuius initium eſt fol.104.habet duas partes.in prima continentur decem & octo notabiles propoſitiones circa cōmiſſiones cōcedēdas.in ſecunda que incipit fol.117.ponuntur alia quinquaginta tria notabilia de iis commiſſionibus,quæ reiici,nec concedi ſolent.

Tertius tractatus cuius initium eſt fol.139.habet.29.de iis quæ per breue ſub annulo piſcatoris concedi & expediri conſueuerunt notabilia dicta.

INDEX HORVM TRACTA*tuum ordine alphabetico deſcriptus.*

A

Cceptare nō poteſt expectans aliquod beneficiū vel illud aſſeq ante expeditionē lr̃arum & fulminationē ꝑceſſuū, q̃a gr̃a principis añ cōfectas lr̃as eſt res informis De gr.exp. nu.15.f.4

Actus geſtus nō ſeruata forma eſt nullus De gra.expect. nu.22.fol.5

Appellatiōe canonici poteſt comprehendi canonicus nondum prebendatus De gra.exp. nu.11.fol.8

Acceptare nemo pōt aliquod beneficium vel illud aſſeq literis nō expeditis & proceſſu deſup fulminato De gra.expe. nu.15.fol.4

Argumētum de maiori ad minus an locum habeat in literis ad beneficia De grat.exp. n.4.fol.13.& De Mand.De prouid. n.16.fol.45

Abbas debet ceteris meli⁹ induere q̃a diſtributio fieri debet ſecundū merita & cōditiōes cuiuslibet, de gra.expect. nu.10.fol.13

Acceptare quare pōt bn̄ficiū ſeruitoriū & nō p̄ſtimonia gr̃am habēs ad largam de grat.expe. n.12.fol.15

Acceptatio et optio fcā ab excōicato q̃a in facto ↄſiſtūt valet & tenet De gra.exp.in addi.ſig.A.Sed nō ꝓuiſio de vi & effe.clauſ. n.33.fol.74

Appellatiōe beneficij in materia ſtricta an includat̃ prebēda vel veniat dignitas de gra.expect. n.4.&.5.& De Mod.& for.nup. nu.33.51

Acceptās duo beneficia in eadē collatiōe an cōſumat gratiā in ꝑmo acceptato De gra.exp. n.12.fol.17

Apoſtata aut penitus illiteratus eſt incapax & inhabilis ad beneficia eccleſiaſtica De gra.expect. nu.33.fol.23

Appellatiōe beneficij non veniūt hoſpitalia nec elemoſinarie De gra.expect. nu.41.fol.24

Acceptare an poſſit expectans ad collationem decani & capituli eccleſie cathedralis beneficium in ea vacās De gra.exp.n.51.f.25

Ablatiui abſolute poſiti licet faciāt conditionem,attamen non ſemper ſtant cōditionaliter De Mād.de ꝓuid. nu.6.fol.31

Appellari licet non poſſit a mero exequutore,appellatur tamen a mixto De Mand. De prouidē. nu.5.fol.38.

Appellatione Beneficij an & quādo & in q̃bus impetrationibus & conceſſionibus veniant curata De Mand.De prouid. nu.2.3.&.6. fol.44.

Abbatia Archidiaconatus & his ſimilia ſonāt in nomen dignitatis quia habent preeminentiam cum iuriſdictione vel adminiſtrationē De Mād.De prouid. nu.3.fol.49

Appellatione prelatorum veniunt guardiani & priores mendicantium De Mod.& form.imp. nu.9.fol.49

Appellatione beneficij electiui in literis beneficialibus an veniat canonicatus & quid ſi p̄p̄ man

dat prouideri de bñficio ſpectãte ad collationẽ capituli, an intelligat̃ de bñficio electiuo De Mod. & for. impe. nu. 17. 22. 24. 27. f. 50

Auditor ſacri palatij apoſtolici licet poſſit recipere ceſſionem litis & cauſe nõ tamen admittere poteſt reſignationem beneficij de quo corã eo litigatur ſine ſpeciali mãdato p̃p̃. de var. mo. va. nu. 37. f. 57

Attentare non eſt quando quis impetrat ius nonum lite pendente De vi & effe. claus. nu. 23. fol. 68 De commiſſ. iuſti. nu. 50. fol. 111

Actus procedens a mera liberalitate principis nemini preiudicans eſt late interpretãdus etiam ſi materia ſit exorbitans De ui & effe. clau. nu. 45. fol. 70

Acceptatio facta p̱ ſecundũ, in Data infra mẽſem datũ primo an valeat De vi & effe. claus. nu. 2. 11. f. 71

Acceptatio beneficij facta per expectantem poſt menſem ſibi datũ ad acceptandum ſi beneficium adhuc vacet & res ſit integra an valeat De vi & effe. clau. n. 16. f. 73

Acceptatione facta per expectantẽ infra menſem & ſic tempore congruo an executor poterit prouidere poſt menſem de vi & effe. claus. nu. 19. fol. 73

Acceptatio beneficij facta p̱ procuratorem generalem vel coniunctam perſonam ſine ſpeciali mandato an valeat de vi & effec. clau. nu. 28. & ſeq. fol. 74. quia mandatum ſpeciale requiritur ad acceptãdum beneficium pro abſente De var. mod. vacat. nu. 20. fol. 80

Arguere an ſit licitum a ratione legis quãuis non ſit ſpecialiter expreſſa qui. Mod. lite. ad Be. expi. nu. 4. fol. 87

Auditor nouus rote gaudet prerogatiuis auditorum etiam quantũ ad gratiam ante auditoratum obtentam dummodo tempore vacationis ſit de collegio Quib. mod. litte. ad Ben. exp. nu. 15. fol. 88

Appellatione ſimplicium non venit mixtũ in penalibus qui. mod. lite. ad. Ben. expi. nu. 20. fol. 89

Abſolutio a iuramẽto de quo in auctẽ. ſacr̃a puberũ. C. ſi aduer. ven. qualiter cõcedatur & quẽ effectũ pariat De cõmis. iuſt. nu. 9. f. 123

Auditor ſine ſpeciali mandato non poteſt admittere articulos obiectiuos poſt terminũ ſed opus eſt ꝙ fiat commiſſio releuans pro talibus articulis admittẽdis De commiſ. iuſti. nu. 1. fol. 126

Appellatio & commiſſio ſi interpoſita & impetrata reperiatur eadẽ die que iſtarũ preſumatur preceſſiſſe cum cõmiſſio ſit nulla ſi tempore commiſſionis, appellatio nõ reperiat̃ interpoſita de cõmiſſ. iuſti. nu. 2. 3. fol. 128

Adiunctus aliquãdo datur quando altera pars habet iudicẽ ſuſpectũ vt iudiciũ ſincerius & ſine ſuſpicione procedat etiam poſt litem cõteſtatam dummodo non ſit in cauſa concluſum De commis. iuſti. nu. 1. & ſequen. fo. 129

Adiũctus cum preſentata cõmiſſione recipiat iuriſdictionẽ actu ſtatim põt inhibere aliis coniudicibus De cõmis. iuſti. n. 12. f. 131

Abſolutio a iuramento preſtito in obligatione in forma camere ad effectum agendi & de bono iure experiendi concedi non ſolet de cõmis. iuſti. nu. 1. fol. 134

Auocatio cauſarum ſuſpitionis gratia niſi narratis cauſis militãtibus quo ad ſuſpitionem concedi non debet etiam ſi in genere diceret iudicem fore amiciſſimum aduerſario & oratori ſuſpẽſſiſſimũ & preſtare offerat iuramentum & hoc propter periculum animarum cũ multi ſint faciles ad iurandum & ſepe ac frequenter deieratur De comiſſ. iuſti. nu. 2. fol. 136

Actiones ſuas remittentibus nõ eſt dandus ad eas regreſſus etiam per reſcriptum principis De cõmiſſ. iuſti. nu. 3. fol. eo.

Appellationis cauſa ad inſtantiam appellati committitur cum derogatione, c. oblate qñ infra octo menſes appellans ſuã appellationem nõ fuit proſequutus De Breui. ſtaphi. nu. 59. fol. 142

Appellatione ſupplicationis breue non continetur quia breuia ſunt reſcripta ſiue littere apoſtolice, de Breui. Gome. nu. 5. 7. f. 147. 148

Altare portatile quibus & quomodo per ſignaturã pape vel per breue ſeu per penitẽtiariã aut fabricã vel archiuum concedatur De Breui. Gome. nu. 26. 27. fol. 152

Aliud eſſe talem aliud gaudere priuilegio talis & que ſit differentia De prero. expect. nu. 24. fol. 92

Archidiaconus eſt maior archipreſbitero propter maiorem adminiſtrationẽ De prerog. expect. nu. 30. fol. 99

Auditores Rote in aſſecutione beneficiorum debent preferri omnibus alijs exceptis perſonis Cardinalium & familiarium pape deſcriptorum. De prero. expect. nu 7. fol. 101.

Argumentum ab ordine litere & a contrario ſenſu validum eſt in iure De p̃ro. exp. n. 2. 11. f. 101. et ſeq.

Auditor camere & auditor contradictarum aliqui dicunt habere ordinariam Auditorem tamen Rote in diffiniendo iuriſdictionẽ delegatam habere dicuntur De cõmis. iuſti. nu. 5. 7. ſol. 104

Articuli in cauſis vbi mãdatur ſummarie procedi fungũtur officio libelli ſeu petitionis & facti probãdi De commis. iuſti. nu. 22. f. 105

Actor impetrãs an cedere ius ſuum poſſit ante terminũ ad articulãdũ De cõmis. iuſti. nu. 17. fol. 108

Actor poteſt ſibi acquirere nedũ in poſſeſſorio verum etiam in petitorio nouum ius agendi non obſtante litis pendentia dummodo de ea fiat mentio nec dicitur attẽtare & datur cõmiſſio ꝙ auditor ex eodem proceſſu hactenus habito ſuper hoc nouo iure procedat & iuſtitiam faciat De cõmiſſ. iuſt. nu. 50. et ſequen. fol. 111

Actoris temeritas & rei in litigãdo ante productionem noui quoad expenſarum refectionem factarum compenſatur De cõmis. iuſti. nu. 54. fo. eo.

Appellationi ad papam interpoſite non deferens mittitur ad curiam puniendus quia ob reuerentiam ſuperioris deferre debet nedũ vbi certum eſt appellationem fore p̱babilem verum etiam vbi dubitatur De cõmis. iuſti. n. 26. f. 118

Appellationum cauſas quare & in

quibus caſibus committuntur in
partibus De commiſſ. iuſti. nu.
34.fol.119 & De Breui.ſtaph. nu.
55.fol.142

Actor non auditur petens aliquid
in libello quod aduerſario obeſt
& ſibi non prodeſt quia etiam in
beneficialibus audiri non ſolet
quorum non intereſt & maxime
ſi velit excipere de crimine con⸗
tra electū de cōmis.iuſti. nu.51 &
ſequen.fol.120

Appellari poteſt ad legatum omiſſo
medio qa cōcurrit cum quocūqꝫ
ordinario de off.legat. ver.qual.
deb.eſſe leg. nu.15.fol.161

Appellatio interpoſita ad legatum
ſuper aliquo grauamine poterit
omiſſo articulo grauaminis de cō
ſenſu partium procedere in nego
tio principali ex quo per viā que⸗
relle adiri pōt De offi.legat. ver.
eo. nu.16.fo.eo.

Appellatio ſi eſt interpoſita ad pa⸗
pam legatus etiam de latere non
poteſt ſe intromittere niſi de par⸗
tium conſenſu quia per hunc con
ſenſum videntur partes ſue appel
lationi renuntiaſſe De offic. leg.
ver.eo. nu.18.fol.eo.

Appellatione ſedis apoſtolice an ve
niat legatus de offi. & poteſt. leg.
de late. nu.26.fol.163

Abſolutio vbi eſt reſeruata ſedi apo
ſtolice an intelligatur excluſa po
teſtas legati De latere De offi. le⸗
ga. nu.1.fol.169

Abſoluere an poſſit legatus de late⸗
re & qui nō eſt de latere excōmu⸗
nicatos pro violēta manuum inie
ctione in clericos & an extraneos
in ſua ꝓuincia & ſuos extra pro⸗
uinciam ſibi decretam & quid de
his qui per generalem ſentētiam
iudicis excomunicati fuerunt De
off.leg. nu.3.fol. eo.

Aliqua iſta dictio verificatur in qua
libet re etiam minime De gra. ex
pect. nu.48.fol.25

Alius iſta dictio eſt relatiua precedē
tiū cū eadē qualitate Quib.mod.
lite.ad bene.expi. nu.16.fol.82

Aliquibus iſta dictio in quo verifi⸗
cetur De preg.expect. nu.51 f.95

Abſentes inter ſe quando concur⸗
rant quis preferat ead.Rub. nu.
13.fol.101

Abſolui quando qs petit ſe a cenſu⸗
ris qualis cautio preſtare debeat
De commiſſ.iuſti. nu.1.fol.118

Appellari & ſimiliter peti reductio
ad arbitrium boni viri debet co
ram iudice eccleſiaſtico quando
iudicantes vel arbitrantes ſunt ec
cleſiaſtici aut etiam ſi vnus eſt cle
ricus & alter laicus de cōmiſſ. iu
ſti. nu.4.fol.117

Appellatione Cardinalium an com
prehendatur etiam papa De com
miſſ.iuſti. nu.63.fol.121

Abſolutio ſiue relaxatio a iuramen
to ad effectum agendi quomodo
per ſignaturam pape vel per peni
tentiariam concedi ſoleat & quā
do contrauenit & a periurio ab⸗
ſoluitur De Breui. nu.46.49.
fol.155.157

B

Beneficia conferre inter bona epi⸗
ſcopalia & fructus computantur
De gra.expect. nu.10. fol.8

Beneficium electiuum non includi⸗
tur in literis ad beneficia niſi mo⸗
dus electionis exprimatur de gra.

expect. nu.17. fol.11

Beneficium ſimplex licet ſit compa⸗
tibile cum canonicatu & preben⸗
da etiam in eadem eccleſia & ſilr
prebenda cum dignitate tū obti⸗
nēs duo priora eſt magis pluralis
ꝙ quādo obtinet prebendā cum
dignitate de gra.exp. n.3.fol.12

Beneficii appellatiōe in materia ſtri⸗
cta vel reſtringibili an includatur
prebenda vel veniat dignitas de
gra.expect. n.4.5. f.16

Beneficiorū pluralitas tolleratur ꝑꝑ
tenuitatē, quia obtinens plura be
neficia inſufficientia non dr̄ ſuffi⸗
cienter beneficiatus, & ſufficiētia
beneficia conſiderat̄ ſm̄ qualitatē
& dignitatem beneficiati, de gra.
expect. nu.9.f.17.et n.6.f.28

Beneficia duo acceptans in eadē col⸗
latione conſumit gratiā in primo
acceptato de gra.exp. n.12. f.eo.

Beneficia ꝓmoti in epm̄ vacant poſt
conſecrationē & adeptā poſſeſſio
nem de gra.expect. nu.2. fol.eo.
& de var.mod.vac. n.46. fol.57.
quid autē qn̄ fructus epatus alteri
aliquo tēpore debeātur, de qual.
& ſta.bene. nu.53.f.43

Beneficium vt dicat̄ regulare requi⸗
ritur ꝙ ꝑ quadraginta annos cōti
nue & pacifice ab vno vel pluri⸗
bus monachis inſtitutis in eo fue⸗
rit gubernatū de gra.exp.n.2.f.18

Beneficiorū primeuus ſtatus p̄ſumit̄
ſecularis, ſit tamē regulare ſpatio
quadraginta annorū ſed econuer
ſo ſufficit decēnalis preſcriptio de
gra.expect. nu.4.fol.28

Beneficij reſeruati ꝓuiſio an et qn̄ va
leat de reſeruatione mētione non
habita de mā.de ꝓui. n.17. f.30

Beneficia ſimplicia quæ ſint & quo⸗
tuplicia ſint de quali.& ſta. bene⸗
ficiorum. n.1.3. fol.39

Beneficiū dicitur curatum qn̄ habet
clerū et populū ac certā parrochiā
cum ptāte fori penitentialis dato
quod actu curā non exerceat ea.
rub. nu.2.22.27. f.40.41

Beneficia plura ſimplicia an qs ſine
diſpenſatiōe obtinere poſſit pre⸗
ſertim cū beneficiū etiā minimū
de iure cōmuni reſidentiā requi⸗
rat ea.rub. nu.6.8.fol.eo.

Baptizandi actus quādoqꝫ ꝑ laicum
exerceri poteſt eo.lib. n.24.f.41.
forma verborū baptiſmi alterari
minime pōt de mod.& for.impe
ran. nu.10.fol.44

Beneficiorū appellatiōe de propria
ſignificatiōe an & quādo veniant
curata, & quid quādo literæ mo⸗
tu proprio concedunt̄, de mod.&
for.impe. nu.2.3.6. fol.44

Beneficiorū ſuorum qualitatē an &
quando impetrans exprimere te⸗
neat̄ ead.rub. nu.21. f.45

Beneficia quæ ſunt de iurepatrona⸗
tus maxime laicorū licet in curia
vel apud ſedem apoſtolicā vacent
non cenſentur reſeruata nec ca⸗
dunt ſub gratijs expectatiuis, ea.
rub. nu.7.9. fol.46

Beneficij electiui appellatione in li⸗
teris beneficialibus an veniat ca⸗
nonicatus & includatur preben⸗
da ea.rub. nu.22.33. f.50.51

Beneficia eccleſiæ cathedralis nō in⸗
cluduntur in generali diſpoſitio⸗
ne ea.rub. nu.34. fol.eo.

Beneficium qn̄o & quando dicit̄ de
var.mod.vac. nu.2.21.73.78.90.
fol.54. & ſequen.

INDEX

Beneficia ꝓmoti ad epiſcopatū & in romana curia conſecrati etiā ante adeptam poſſeſſionē de conſuetudine curie cōferri poſſunt, de var. mod. vaca. nu. 48. fol. 57

Bigamus qui incurrit penā bigamie an ſit diſpēſabilis, & a quo diſpēſatur. ea. rub. nu. 86. fol. 60

Beneficijs priuādus eſt piurus nō tū veniens cōtra fidē promiſſam ea. rub. nu. 112. fol. 62

Beneficijs & eccleſijs quot modis ꝓuideatur de mod. prouid. nu. 1. 12. et. 28. fol. 63

Bñficia manualia obtinētes ad nutū ſuperioris remouentur ea. rubr. nu. 19. fol. 64.

Bullatoribus per vnā regulā inhiberi ſolet ne lr̃as ſup gratijs expectatiuis partibus tradat anteq̃ ꝓceſſus deſup decreti fuerint de grat. expect. nu. 18. fol. 4

Beneficia quę vacarūt inter datā gratiarū expectatiuarū et fulminationē ꝓceſſuū in menſe apl̃ico an poſſint ꝑ ordinarios conferri de gra. expect. nu. 15. et. 18. fol. eo.

Beneficia vacantia in curia ſi papa non conferat infra menſem illi ad quos ꝑtinet collatio illa conferre pñt niſi pp̄ illa reſeruaſſet poſt mēſem ꝓut fecit Bon. viij. et Io. xxij. de gra. expect. nu. 28. fol. 7

Beneficia cōferre inter bona epiſcopalia & fructus computantur de gra. expect. nu. 10. f. 8

Beneficiū vnitum poſt obitū obtinētis nō pōt permutari anteq̃ vnio ſortiatur effectū al's vnio poſſet eē inutilis ꝑ frequentes ꝑmutationes De ui & effe. clau. nu. 44. fol. 70

Beneficiorū pluralitas eſt inimica canonibus maxime in incōpatibilibus & reſidētiam reqrentibus de ui & effe. clau. nu. 7. fol. 82

Beneficiū obtinens ſi aliud acceptat putans illud ſibi debitum quādo poſſit redire ad primū Quib. mo. litte. ad be. expi. nu. 23. fol. 85

Beneficij affectio an tolli poſſit per negligentiā ordinarij in ꝑiudiciū impetrātis ea. rub. nu. 33. fol. 86

Beneficiatus rōne beneficij tenet̃ reſpondere & obedire illi epiſcopo in cuius dioceſi beneficiū obtinet de prerog. expe. nu. 24. f. 99

Beneficij priuatio dat̃ ob nō ſolutionē penſionis & propter cēſurarū incurſū de cōmiſ. iuſti. n. 5. f. 122

Brachiū ſeculare nō debet paſſim & indifferēter concedi, ſed tunc qñ iudex eccl'iaſtic⁹ non hēt vltra qd faciat de cōmiſ. iuſti. nu. 20. f. 124

Breuia autem appellātur qa fiunt & ſcribuntur breuibus verbis De Reſcrip. nu. 4. fol. 138. & De Breui. Gome. n. 9. fol. 148

Breuia an poſſint appellari lr̃e apl̃ice & an appellatiōe ſupplicatiōis contineantur & an ſint ad inſtar reſcriptorum De Breui. Gome. nu. 1. 5. 7. fol. 147

Breuia aut per extēſum vel cum ſupplicatione introcluſa expediūtur & hodie poſſunt equiparari bullis expeditis per camerā eod. tra. nu. 8. 9. fol. 148

Bigamus verus eſt non ſolum ille q cum duabus virginibus cōtraxit ſed etiam ſi cognouit vxorem ſuā adulteram quam virginē habuit etiā peracta penitētia. eod. tract. nu. 20. fol. 151

Bigamus diſpenſatur vt poſſit capere ordines ſacros & retinere beneficia per breue ſed non per penitētiariam eod. tract. nu. 19. fol. eo.

Beneficiatus licet de fructibus beneficij poſſit creditoribus ſuis ſatiſfacere non tamen poteſt res eccleſie ad hoc vēdere eod. tract. nu. 23. fol. 152

Beneficium obtinens. xxiiij. librarū turroneñ. aut alterius ſimilis monete an poſſit īpetrare lr̃as in forma communi pauperum, De gra. expect. nu. 18. fol. 21

Beneficium an poſſit conferri nō clerico vt clerico incedēti tamen in habitu cl'icali de gr. exp. n. 35. f. 23

Bñficij appellatione an veniat hoſpitale vel elemoſinarie aut vicaria ꝑpetua unita menſe epiſcopali vel abbatiali, aut curatū ſi de cura nō ſit facta mentio De grat. expect. nu. 41. 44. 45. fol. 24

Beneficia manualia proprie dici nō poſſunt bñficia eccleſiaſtica, nec includunt̃ in reſeruationibus beneficiorū factis per papam de gra. expe. nu. 42. 43. fol. eo.

Beneficia eccleſię cathedralis nō veniunt cum mādatur prouideri de beneficio in ciuitate vel dioceſi de gra. expect. nu. 47. fol. 25

C

Citatus debet prius corā ordinario comparere ēt ſi iudex particularis eodem die illum citauerit De gra exp. in add. A. terg. fol. 3

Cōmutari non ſolet legatum ad certū opus pium deputatum in aliud ęque piū niſi ex gratia ſpeciali De grã expe. nu. 11. fol. 4

Collationes ordinariorum facte inter datam gratiarum expectatiuarum & datam fulminationis proceſſuum valent, & tenent etiam in menſe apoſtolico De gra. expe. nu. 15. & 18. fol. 4

Clauſula illa ex nunc decernit irritū & inane quomodo in gratijs expectatiuis intelligat̃ De gra expect. nu. 19. f. eo.

Clauſula decreti vbi apponitur an illud uideatur eſſe datum pro forma & que ſit eius natura De gra. exp. nu. 21. 22. fol. 5

Collationes ordinariorium ſunt fauorabiles & ampliande ideo ſi nemo expediuit gratiam expectatiuam ad collationem alicuius ordinarij ille poterit conferre in menſibus etiam apoſtolicis quia de iure communi poteſtas ordinariorū in conferēdis beneficijs non reperitur limitata ad certos menſes De grat. expe. nu. 23. 27. 28. fol. 5

Clauſule exprimende expreſſio debet fieri in parte diſpoſitiua alias nō ꝓdeſt De gra. expe. nu. 30. f. 6

Clauſula & ſub data curenti que perinde valeat &c. & attento ꝙ aliā gratiam non obtinuit quādo poni debeat De gra. expe. nu. 30. fol. 5

Cauſa ſi mandetur terminari ſecūdū iura canonica an delegatus nulliter procederet ſi ſecundum ſtilum curie iuri contrarium procedat. De gra. exp. nu. 32. fol. 6

Canonicus creatus per papam dicit̃ verus canonicus etiam antequam cōſequatur prebēdā, quia per iſtā creationem habet plenum ius in canonicatu & conſequitur ius ad ꝑbendam non in prebēda de gra. expe. nu. 2. fol. 7

Canonici alteri q̃ expectāti conferē-

tes p̄bendā contra mandatū pape
qua pena puniātur vide remiſſiue
ibidem in add. A. fol. eo.
Canonicus creatus in eccleſia cathe=
drali poteſt eſſe iudex delegatus a
ſede ap̄lica & licet tales habeant
quādam effigiē & ſimilitudinem
dignitatis nō tamē poſſunt dici in
dignitate conſtituti De gra. expe.
nu. 6. fol. 7
Canonicus creatus ſub expectatione
prebende de iure cōmuni debet
habere ſtallum in choro & vocem
in capitulo et participare de diſtri
butionibus quotidianis & de cō=
munibus redditibus De grat. exp.
nu. 7. 8. fol. 7. attamen de conſue=
tudine ſeruatur contrariū n. 12. f. 8
Clauſula cum plenitudine iuris ca=
nonici includit iura canonicalia
& precipue perceptionem diſtri=
butionū quotidianarum De gra.
expect. nu. 8. fol. eo.
Canonicus ſine prebenda dicitur ca
nonicus in herbis ſicut comes ſine
redditu & epiſcopus ſine epiſco=
patu qui vocantur nulla tenentes
& abuſiui De gra. exp. nu. 12. f. 8
Canonicus creatus in prima forma
quid ibidem aſſequi ſeu conſequi
pōt de grat. expe. nu. 13. fol. 8
Canonicus prebēdatus quis eſſe nō
poteſt in pluribus & multo minus
in eadem de grat. expe. nu. 2. fol. 9
Canonicatus duos vel plures per di=
ſpenſationem pape obtineri poſ=
ſunt & non inferioris quando re=
ſidentia requirunt de grat. expe.
nu. 6. fol. 9.
Canonicus creatus in duabus eccle=
ſijs quando habere poſſit dignita=
tem in qualibet illarū, De grat.
exp. nu. 13. fol. 9
Canonicus creatus poteſt etiam ibi=
dem impetrare ad largā ad alium
collatorem De gra. exp. n. 5. f. 12
Clerici dignitas & nobilitas attendi
tur in conſiderāda ſufficientia be=
neficij quia propter curam & di=
gnitatem grauantur maioribus la
boribus & expenſis De gra. exp.
nu. 11. fol. 13
Canonicus creatus in hiſpania pōt
conſequi plura preſtimonia vſq͡3
ad ſummam in litteris expenſam
& quare poſſint obtinere p̄ſtimo=
nia & non beneficia habentia ſer
uitium annexū De grat. expect.
nu. 1. 8. fol. 14
Canonicorum apellatione an veniāt
canonici creati etiam ante conſe=
quutam prebendam De grat. ex=
pect. nu. 9
Cōmenda an det uerum titulum in
beneficio De gra. exp. nu. 4. f. 18
Conferri non poteſt alicui prioratus
regularis niſi ordinem ipſum fue
rit expreſſe profeſſus vel niſi con=
cedant litere in forma cupienti=
bus proficiſci De grat. expect. nu.
10. fol. 19
Clericum pauperem beneficiari iu=
ſtum & conueniens eſt quia cū ſit
miles celeſtis militie non debet p=
prijs ſtipendijs militare ergo lici=
te locat operas ſuas ſpirituales ad
hoc vt inde viuat ſi non habet be=
neficium de gra exp. 3. 4. fol. 20
Collatio facta piuro infami ſeu alias
criminoſo tenet mero iure, ſecus
autem ſi fiat virtute literarum ad
beneficia quia tunc erit ipſo iure
nulla De gra. exp. nu. 31. fol. 23
Clericus animi deſtinatiōe licet or=
dinem

dinem nō habeat coronam tamē
portet gaudet priuilegio canonis
ſi quis ſuadente De gra. exp. nu.
36. fol. eod.
Clerici pauperes extra ſuā prouinciā
locari non poſſunt niſi per ſex an
nos ibi moram traxerint ſtante di
ſpoſitione regule cancellarie.
nu. 38. fol. 24
Collatio beneficiorum in eccleſia
cathedrali, principaliter ſpectat
ad epiſcopum De gra. expe. nu.
50. fol. 25
Conſtitutio penalis fauore eccleſia=
rum dicitur fauorabilis, ideo ex
identitate rationis fauore maxi=
me ipſarum eccleſiarum eſt extē=
tenda De gra. exp. nu. 56. 57. f. 26
Clauſula illa dummodo aliud cano=
nicum ei non obſiſtat & illa ei de
aliquo bn̄ficio eccleſiaſtico quid
importēt & de quo prouideri po=
terit De gra. exp. n. 30. 40. f. 23. 24
Clauſula anteferri quem effectū ha=
beat in mandato de prouidendo
De Mand. de prouid. nu. 2. f. 29
Clauſula, dummodo non ſit alteri
ius queſitū preſeruat ius habentes
in re ſed derogat ius habentibus
ad rem de Man. de prouid. nu.
3. fol. eod.
Clauſula retrotactiua perinde ac ſi
&c. quid importet de mand. de p=
uiden. nu. 4. fol. eo.
Clauſula preterq͡3 per obitum apud
ſedem quare ponatur de mād. de
prouid. nu. 11. fol. 30
Clauſula nō obſtantiarū generaliter
prolata nunq͡3 preiudicat alteri in
ſpecie ſuper iure ſuo niſi ſpeciali=
ter illud exprimat de mand. de p=
uiden. nu. 13. fo. eo.
Clauſula anteferri nō habet vim ſuā
niſi ad gratias ſimiles, non aūt ad
maiores de mād. de pui. n. 7. f. 31
Collatio que fit impetrāti beneficiū
in titulū etiā ſi fiat vigore reſerua=
tionis papalis nō impedit vnionē
reſpectu pprietatis beneficij ſed ſu
ſpēditur pro illo tp̄e eius effectus
de mand. de pui. nu. 9. fol. eo.
Conſtitutio noua habens decre=
tum an liget ſtatim vel poſt duos
menſes & an liget ignorātes quo
ad penam De Mand. De proui.
nu. 8. 9. fol. 37
Clerici coniugati an beneficia habe
re poſſint in ſtipendiū & que De
qual. & ſtat. bene. nu. 9. fol. 40
Capellaniā obtinens ſi ibidem con=
ſequatur canonicatum per aſſecu
tionē alterius non vacat primū ip
ſo iure cū ſint difformia De qua.
& ſta. ben. nu. 15. fol. eo.
Canonicus impetrans beneficium
facta mentione canonicatus & nō
prebende, an nulliter impetret &
an debet facere mentionem de p̄=
bendis conſecutiuis & portioni=
bus prebēdalibus ead. Rub. nu.
16. 18. fol. 41
Cura dupliciter conſiderari poteſt
large & ſtricte & ſi ſtricte ſuma=
tur nullus illā niſi ſit ſacerdos ha=
bere poteſt ead. Rub. nu. 20. 21.
fol. eod.
Cura fori penitentialis preſcribi po
teſt per illos qui ſunt capaces, vn=
de laici illam preſcribere minime
poſſunt ead. rub. n. 25. 26. fol. eo.
Curam nomine alieno exercens nō
dicitur curatus ideo vt quis dica=
tur curatus requiritur q̄ tāquam
prelatus ſuo nomine ſingulariter

ad regimē parrochialis eccleſie aſ
ſumatur ead.Rub. n.29.31.f.eo.
Curatus neuter cenſetur eſſe ſi duo
inſtituantur in eccleſia parrochia
li nec in eis habet locū diſpoſitio
C.licet canon ea.rub. n.32.f.eo.
Conſtitutio execrabilis vt illi & pe
nis in ea contentis ſit locus que re
quiruntur ead.Rub. nu.44.
48.fol.43
Capitulū conuocare habens an poſ
ſit de iure contra non venientes
aliquam iuriſdictionem exercere
& que ſit pena venire contemnen
tium ead.Rub. nu.46.fol.eo.
Cure qualitas an impetrati ōe expri
mi debeat & an ſufficiat exprime
re per equipollēs De Mo. & for.
impe. nu.1.7.fol.44
Capitulum preſcribere poteſt iuriſ
dictionem corrigēdi ſingulos de
capitulo excludendo epiſcopum
ita ꝙ nō ſit locus preuētioni ead.
Rub. nu.14.fol.45
Clauſula derogatoria iuris patrona
tus laicorum etiā ex fundatione
conceditur uacantibus apud ſe
dē De Mo.& for.īpe. nu. f.46
Clericus preſentās iurepatrimonij
per omnia vt laicus cenſetur ead.
Rub. nu.13.fol.47
Caſus in quibus de iure patronatus
in impetratione mentio facienda
nō eſt ead.Rub. nu.20.fol.eo.
Collatio facta ab eo qui eſt in quaſi
poſſeſſione valet licet poſtea dete
gatur de non iure ipſius ead.rub.
nu.22.fol.eo.
Cōſenſus epiſcopi an ſit neceſſarius
in permutatione iurispatronatus
ſi fiat inter duos patronos haben
tes in diuerſis eccleſijs iuspatro
natus vel inter beneficiatos,ead.
Rub. nu.24.26.fo.48
Conſuetudo an valeat ꝙ archidiaco
nus precedat vicarium epiſcopi
cum conſuetudo plus attenda
tur quam ius commune circa di
gnitates & officia eccleſiarum De
Mod.& for.impe. n.13.15.f.49
Conſuetudo & legitima preſcripto
tribuit ſtatū beneficio de Mod.
& for.impe. nu.25.fol.eod.
Collatio fit de beneficio vacante,
& eſt neceſſaria etiā in beneficijs
permutatis De var. Mod.vacat.
nu.6.7.fol.54
Clericus beneficiatus ſi cōtrahit ma
trimonium cum habente vnde
cim annos per verba de preſen
ti an perdat beneficium licet ma
trimonium non fuerit conſuma
tum, & qd ſi minor pubertate cō
traxit ead.Rub. nu.75.79.81.f.60
Caſus in quo obtinens dignitatem
non poteſt illam reſignare in pre
iudicium expectantis ead. Rub.
nu.15.fol.55
Clericus ſi contrahat matrimonium
quod non tenuit ex alio defectu
quam ratione etatis & ſit nullum
an & quando perdat beneficium
ead.Rub. nu.82.87.fol.60
Conſenſus in matrimonio debet eſ
ſe liber & coacta voluntas non eſt
voluntas ead.Rub. nu.89.fol.61
Conuerſi & offerentes ſe eccleſie re
gulari an & quando proprijs re
nuntiaſſe,intelligantur & matri
monium contrahere & teſtari nō
poterunt ead.Rub. n.103.fol.62
Concubinarius notorius ſi monitus
nō dimittat concubinā ſuſpendi
tur a beneficijs & ſi ſe non corri

git remouetur & priuatur eiſdem
ead.Rub. nu.109.fol.eo.
Clericus de iure conſulens & reſpō
dens in caſu occurrenti ſuper pe
na ſanguinis an irregularis effi
ciat ead.Rub. nu.115.fol.eo.
Contrahens cum alio conditionem
contrahentis & rei ſuper qua con
trahitur ſcire debet ead.rub. nu.
66.fol.59
Commiſſiones in quo loco per pa
pam concedantur & per quem ſi
gnantur & eius ſubiecta materia
que ſit De comiſſ.iuſti. nu.2. &
ſequen. fol.104
Cōmiſſiones in curia quibus diri
gantur & conceduntur per ſolam
ſignaturam nec regiſtrantur , &
quare de commiſſ.iuſti. nu.6.9
10.fol.eo.
Commiſſio ſpecialis requiritur ad
hoc vt ſummarie procedi poſſit,
eod. tract. nu.15.fol.105
Clauſula de plano ſine ſtrepitu & fi
gura iudicij ſunt diuerſa & vnum
ſine alio ſepe ponitur eod.tract.
nu.17.fol.eo.
Cautela vt quis experiri poſſit lite
ris non confectis fere uſque ad
ſententiā eod.tract. nu.7.fol.107
Cōmiſſiones ſunt cōmunes & reus
poteſt vti reſcripto per actorem
impetrato etiā cum clauſula piu
diciali eod.tract. nu.8.fol.108
Clauſula ꝙ beneficium interim non
cenſeatur litigioſum etiam quo
ad effectum ſurrogandi quare ap
ponat,eod.tract. nu.11.fol. eo.
Cauſam cōmitti faciens contra poſ
ſeſſorem & obtinens citationem
ſi ante illius executionem ſpoliet
aduerſarium per modum attētati
reuocabitur eo.tract. nu.14.f.eo.
Cedere ius ſuum impetrans actor,
an poſſit ante terminum ad articu
landū de cōmi. iuſti. nu.17.f.108
Commiſſio non datur literis non cō
fectis ſuper duobus beneficijs niſi
contra unū qualiter autem detur
ſuper validitate proceſſus habiti
parte abſente eod. tract. nu. 20.
24. fol.109
Citationis noticia ſufficit quomo
docunque habeatur dummodo
certa & plena fuerit, eo.tract.nu.
22.fol.eo.
Citatio quādo in totum omiſſa fuit
tunc talis defectus eſt inſanabi
lis eo.trac. nu.24.fol.eo.
Clauſula ſupplētes omnes defectus
de quibus defectibus intelligatur
& ad que referatur eod.trac. nu.
25.26.fol.109
Citatio eſt de iure naturali & diuino
nec per papā tolli poteſt, eo.tract.
nu.27.fol.eo.
Conſenſus tacitus in prorogatione
ſufficit nihil tamen eſt tam contra
rium conſenſui quam error eod.
tract. nu.34.35.fol.110
Confirmans nihil de nouo dat ſed
confirmat prout erat prius eod.
tra. nu.47.fol.110
Cōmiſſio ſignatur ꝙ auditor ſuper
nouo iure ex eodem proceſſu fa
ciat iuſtitiā eo. trac. nu.52. f.111
Cōmiſſio datur ſuper nullitate non
obſtante ꝙ ſententia tranſierit in
rem iudicatam an autem debeat
addi ſine preiudicio rei iudicate
eod.trac. nu.66.fol.112
Crimē per exceptionem probatum
an puniri debeat eod.tract. nu.
73.fol.eo.

Commiſſio alteri preiudicialis non ſignatur niſi prius ille citetur concedit tamen petenti procedi in petitorio iam ſuſpenſo ſed refectis expenſis eod. tract. nu. 80. 82. f. 113

Clauſula ſine retardatione ſolutio-nis penſionis apponitur in com-miſſione ſuper nullitate pẽſionis quando penſio fuit impoſita per papam non autem per inferiorẽ eod. tra. nu. 84. &. 85. fo. eo.

Commiſſio non datur ſimpliciter ſuper reductione penſionis etiam ſucceſſori illius qui conſenſit ſed prout de iure eo. tra. n. 86. fol. eo.

Contractus debet reformari quan-do deceptio interuenit vltra dimidiam iuſti precij, eod. tract. nu. 90. fol. 114

Clericus non conuenitur vltra quã facere poſſit eo. tract. nu. 94. f. eo.

Cenſus impoſitus eccleſie quando moderari debeat & que ſit iuſta cauſa petendi reductionem pen-ſionis. eo. tract. nu. 91. 92. fol. eo.

Cautio qualis eſſe debeat quãdo qs petit a cenſuris abſolui & que ſufficiens cautio eſſe dicatur eo. tra. nu. 1. 3. 4. fol. 116

Cauſe eccl'iaſtice & ſpirituales laicis ſolis etiã de partiũ conſenſu nõ cõmittuntur eo. trac. nu. 1. f. 117

Clericus & laicus debitores ſi ſimul conueniuntur debent coram epiſcopo ratiõe clerici conueniri cũ clericus dignior trahat ad ſe lai-cos minus dignos eod. tract. nu. 2. 3. fol. eo.

Cauſe prophane dotis denegate pẽ-ſionis iniuriarũ regulariter in cu-ria non committuntur fallit tamẽ in aliquibus caſibus eo. tract. nu. 6. 7. 8. 9. 10. fol. eo. 118

Cardinales committunt obſerua-tiones terminorum auditoribus ſuis ſine ſpeciali mandato pape & ſtatur dicto eorum in his que agũtur coram eis in cauſis ſibi cõmiſ-ſis & multa ſpecialia in eorũ fauorem ſunt introducta eod. tract. nu. 13. 14. fol. 118

Cauſam inſtructã papa auocare non ſolet, eod. tract. nu. 22. f. eo. qua-liter autem auocetur De comiſſi. iuſti. nu. 20. fol. 126

Commiſſio expreſſa requiritur pro citãdo aliquem in curia, eo. tract. nu. 29. fol. 119

Cauſam a principali dependens facile committitur iudicibus negotij principalis, cauſa autẽ appellatio-nis non committitur in curia niſi cum negotio principali. eo. tract. nu. 31. 32. fol. eo.

Clauſula derogatoria dietarum quomodo fiat & an cancellaria concedat huiuſmodi derogationem & committat cauſam ſimplici cleri-co, eo. tract. nu. 36. 37. fol. 119

Clauſula parito iudicato quid im-portet eod. tra. nu. 42. fol. 120

Clauſula que ponatᷣ in gratia ſi neu-tri & an detur gratia perinde valere literis primis non expeditis eod. tract. nu. 15. 16. fol. 123

Citatio quando conceditur ꝑ edi-ctum ſolet apponi clauſula conſtito ſummarie de non tuto acceſſu eo. tract. nu. 18. fol. eo.

Commiſſio aliqua regulariter nõ cõceditur poſt concluſionem in cauſa niſi derogetur concluſioni & que cautela ſit vt quis obtineat hanc cõmiſſionem eo. tract. nu. 21. 22. fol. 124

Concluſio auditori rote non obſtat eod. tract. nu. 23. fol. eo.

Citare reũ pſonaliter in cauſa criminali an auditor poſſit licet hec in commiſſione exprimatur eo. tra. nu. 30. fol. 119. & nu. 1. fol. 132

Capitulum fecit aliud eſt dicere & aliud eſt dicere canonici fecerunt eo. tract. nu. 26. fol. 124

Comiſſio datur ꝙ executoriales pẽdente lite intruſo intimentur eo. tract. nu. 28. fol. eo.

Cõmiſſio ſuper homicidio quomodo fiat. eo. tract. nu. 29. fol. eo.

Cautio idonea, cum dicitur hipo-theca non ſufficit ſed pignora aut fideiuſſores requiritur eo. tract. nu. 2. 3. fol. 125

Cauſa cenſetur a primo iudice auo-cata ſi hoc expreſſo committatur alteri, eo. tra. nu. 22. fol. 126

Citatio partis an requiratur in interlocutoria eo. tract. nu. 8. fol. 127

Cõmiſſa cauſa ſuper poſſeſſorio au-ditori an videatᷣ cõmiſſa cauſa proprietatis & econtra.

Commiſſiones late in curia ſunt in-terpretande, attamen impetrata per actorem contra duos reos vi-cto vel mortuo impetrante finitᷣ eo. tra. nu. 11. 14. fol. 127

Commiſſio includens aliquem vt reum non ſuffragatur illi ſi velit eſſe actor eo. tract. nu. 15. fol. 128

Commiſſio an & quando detur ſu-per cauſis motis & mouendis per impetrantẽ & ſi ſuper re certa & quibuſdam alijs rebus conceda-tur an valeat ſi tempore impetra-te commiſſionis nullum ius in eis ſibi cõpetebat eo. tra. n. 1. 4. f. 128

Commiſſio ſuper appellatione eſt nulla ſi appellatio tempore com-miſſionis non fuit interpoſita eo. tract. nu. 2. fol. eo.

Ceſſio facta per tertium vni ex li-tigantibus lite pendente valet & tenet eo. tract. nu. 6. fol. eo.

Citati an debeat pars in ſententia taxationis expenſarum eo. tra. nu. 1. fol. 128.

Confidens quando datur quid ſer-uatur eo. tract. nu. 6. fol. 130

Conuentus ſuper ſpolio ſi vult im-probare titulum allegatum excipiendo ipſum nunquam poſſediſſe, nunquid ſit in beneficialibus au-diendus eo tract. nu. 8. fol. 131

Cumulatio & commixtio ius partiũ conſeruans debet per iudicem ad-mitti, eod. tract. nu. 19. fol. eo. & nu. 2. fol. 134

Commiſſio ꝙ ſimul de nullitate de innouatis et de principali negotio cognoſcatur an concedatur eod. tract. nu. 20. fol. 131

Citatio perſonalis quando & an per auditorẽ decerni poſſit niſi expreſſe committatur eo. tra. n. 1. 2. f. 132

Clauſula conſtito de aſſertis cõſtito de paupertate aut de bono iure vel ſi conſtiterit ꝗd in cõmiſſioni-bus importet & an pars citanda ſit, eo. tract. nu. 4. 5. 13. fol. eo.

Citatio partis ſemꝑ in iudicialibus requiritᷣ eo. tract. nu. 9. fol. eo.

Cauſam committi ſi pars obtineat ſuper nullitate cenſurarum po-terit altera pars petere ꝙ ſimul & ſemel de confirmatione vel infir-matione cognoſcatur tamen poterit iudex expedire prius id quod prius conſtat eo. tract. nu. 1. 3. f. 134

Commiſſio datur aduerſus tranſactionem & obligationem ſimoniacam in forma camere eo. tra. nu.2.fol.eo.

Cõmiſſio qualiter fiat ſi ĩ cauſa prophana petitur procedi, reiectis quibuſcũque nullitatibus ſi que ſint preterquã ex defectu iuriſdictionis cõſtito de bono iure ſup principali,eo.tract. nu.1.fol.135

Cõmiſſarius hñs ptãtem recipiendi reſignationẽ non poterit illud cõferre,niſi ad cõferendum ſpeciale mandatum habeat De var.mod. vaca. nu.42.fol.57

Conſecratiõis tempus an currat inquiſito accuſato vel denuntiato ead.rub. nu.52.f.58

Cauſa iuſta ſemper preſumitur in papa niſi quãdo venit cõtra vniuerſale ſtatum eccleſiæ,de mod.prouiſi. nu.11. fol.64

Collatio vim electionis & confirmatiõis obtinet,an aũt differat collatio a puiſiõe ea. rub. n.13.16.f.eo.

Coadiutor quibus detur & cui⁹ etatis eſſe dẽat,ea.rub. n.25.26.f.eo.

Cauſa impulſiua ceſſãte an ceſſet diſpoſitio & an in dubio cauſa preſumatur finalis,de ui & effe. clauſularum. nu.3.4. fol.63

Clauſula teq; a qbuſuis excõicationis &c. quare in lrĩs apponatur ea.rub. nu.5.fol.eo.

Clauſula motus proprij de iure cõi quos effectus producat, & quid p regulam cancellarie,de ui & effe. clau. nu.1.2. f.66

Clauſula ſupplentes oẽm defectum de plenitudine poteſtatis qd importet,& clauſula ex certa ſciẽtia qd operet,ea.rub. nu.5.8. f.67

Cauſę cognitio nõ requirit nec partis vocatio cũ princeps facit aliqd ex certa ſciẽtia vel de plenitudine poteſtatis,ea.rub. n.10. f.eo.

Clauſula motus proprii in quo differat a clauſula ex certa ſciẽtia,& quando tollat inhabilitatẽ impetrantis,& defectũ intentionis ea. rub. n.11. vſq; ad n.18. f.eo.

Clauſula ex certa ſciẽtia pncipis idẽ operat qp clauſula non obſtãte & p iſtã & clauſulã motu pprio defectus etatis vel ordinis non tollit, de ui & effe.clau. n.15.36.f.67.69

Conueniri qui non põt certo tẽpore an poſſit ipſe tunc alios conuenire ea.rubr. nu.27. fol.68

Canonici iuniores poſſunt optare infra tẽpus primi antiquioris ea. rub. nu.3. fol.72

Clauſula quę tu &c. duxeris acceptãda qd operet ea.rub. nu.1. f.71

Canonicus creatus a papa põt pbendam vacantem etiã poſt menſem acceptare ſi res eſt integra eadem rub. nu.17.fol.73

Collatio ordinarij facta infra menſem datum expectãti, an valeat ſi expectans ſua gratia vti non vult, ead.rub. nu.10.fol. 72

Collatio ordinarij an valeat ẽt poſt menſem ſi non ſtetit per pauperẽ purificare ſuã gratiã in tempore, ead.rub. nu.37.fol.75

Clauſula diſtrictius inhibẽtes et decernentes ex nunc &c. cuius ſint effectus,ea.rub. nu.1. f.eod.

Clauſula cũ plenitudine iuris canonicalis, quid includat, ead. rub. nu. 2. fol. eod.

Clauſula inducẽtes et defendẽtes inductũ,itẽ contradictores quare in

INDEX

lrĩs apponat & quãto tpe duret et contra quos iuriſdictio det, & qd delegatus poſſit vigore dicte clauſule,ea.rub. nu.4. 6.7.8

Clauſula, amoto quolibet illicito detẽtore quid operetur,et de quo poſſeſſore intelligatur, ead. rub. nu. 11. 13. fol.76.

Clauſula quę apponitur in executionẽ gr̃e non firmat gratiã cõtra ſurreptionẽ,ea.rub. nu.12.f.eo.

Canonici creati anteq; aſſequantur pbendam vocant canonici in herbis,ead.rub. nu.3. fol.75

Clauſulę generales poſitę in gratijs non obſtãtibus cõſtitutionibus, & ordinationibus &c. quid operẽtur,& quãdo in literis apponat de ui & effe.clau. nu.1. 4.fol.76.et quib.mod.lit.expi. nu.6.7.f.82.

Clauſulę generales derogatorias nõ tollũt ordinatiões fundatorum ſi illi ſunt laici,ea.rub. nu.2.f.eo.

Clauſula contrarijs quibuſcũq; non obſtantibus quid operetur, ead. rub. nu. 6. fol.77

Clauſula generalis quantũ ad cõprehenſa ſub ipſa ita ſingula cõplectitur ac ſi eſſent ſpecialiter enumerata ead.Rub. nu.7.fol.eo.

Clauſula non obſtantibus non tollit iuramentum neque confirmationem niſi aliud expreſſe dicatur ead.Rub. nu.8.fol.eo.

Clauſula non obſtante canonicorũ numero quare in literis apponatur,ead.Rub. nu.11.fol.eo.

Clauſula derogatoria ſtatutorum & cõſuetudinis de optando quare ponatur ead.Rub. nu.1.fol.77

Conſuetudo de optando prebendas in curia vacantes reſeruatas an valeat & quando opus eſt derogare cõſuetudini de optãdo ead. Rub. nu.2.6.fol.78

Clauſula ſi aliqui apoſtolica, vel quauis auctoritate in dicta eccleſia in canonicos ſint recepti & c. & illa aut ſi aliqui ſuper prouiſionibus ſibi faciendis &c. ad quid et quare in literis apponat,ead.Ru. nu.1.2.7.fol.79

Clauſula ſeu ſi hodie pro alio vel alijs &c. quare in literis ponatur & illa ſeu ſi epiſcopis archidiaconis &c. a dicta ſit ſede indultũ &c. & quid operet ea.Ru. nu.4.11.14

Clauſula de preſtando iuramento ſuper obſeruatione ſtatuti eccleſie & illa clauſula volumus autẽ quã primum poſſeſſionẽ beneficij fueris aſſequtus quare in literis ponatur ead.Rub. nu.18.23.25.fol.80

Clauſula volumus autem quid vltra ius commune operetur ead. Ru. nu.24.fol.eod.

Clauſula anteferri quem effectum habeat.ead.Rub. nu.10.fol.79

Clauſula nulli ergo hominum liceat &c.quare apponat & quis ſit eius effectus, ead.rub. nu.25.28.f.81

Cautio idonea & idoneus procurator quomodo accipiatur ead.Ru. nu.19.fol.80

Clauſula que apponitur quando expectans in forma pauperum vult impetrare aliam expectatiuã quare ponatur quib.mo.lite.ad Ben. expi. nu.1. fol. 81

Caſus in quo non operatur tantum genus quo ad omnia ſicut ſpecies, quo ad ſpeciem, ead. Rub. nu. 4.fol.82

Clauſula nõ obſtãtibus & ceteris q;

contrarijs quando in literis poni vel nõ poni debeat ead. Rub. nu. 6.12. fol. 82
Clauſula quouis alio modo aut ex alterius cuiuſcumque perſona qd comprehendat & quare ponatur ea. rub. nu. 14.15. fol. eod.
Conſtitutio pape an aliquãdo poſſit probare per teſtes ead. Rub. nu. 9. fol. 84
Clauſula in fine poſita an ſit referenda ad omnia ſuperiora ead. Rub. nu. 12. fol. 88
Cappellani pape ſunt exempti ab ordinarijs licet actu ſua officia non exerceant ead. Rub. nu. 13. fol. eo.
Ciuitas ſi interficit electum non dicitur interfeciſſe epiſcopum nec priuatur epiſcopatu De prerog. expect. nu. 28.
Caſus aliquis licet non ſit deciſus a lege vel ſtatuto nihilominus id ſeruandum eſt quod veriſimiliter ſtatutum eſſet ſi de illo ſtatuentes veriſimiliter interogati fuiſſent ea. Rub. nu. 36. fol. 94
Clauſula in precedenti poſita quando in ſequenti cenſeatur repetita ead. Rub. nu. 57. fol. 95
Cardinalis ſi ſemel .12. familiares nominauit & aliqui recedant vel moriantur an poſſit alios illorum loco nominare ea. Ru. n. 58. 62. f. 96.
Conſuetudo multum attẽditur circa dignitates & officia ead. Rub. nu. 14. fol. 98
Conſuetudo loci in deciſorijs ſeruanda eſt vbi res de qua contenditur ſita eſt ead. Ru. nu. 20. fol. 99
Cauſe reales clericorum circa feuda non deciduntur ſecundũ ius canonicũ ſed ſecundum conſuetudinẽ terre & curie regis ead. Rub. nu. 22. fol. eo.
Gardinales ſunt epiſcopis digniores ratione maioris officij & adminiſtrationis quia preſunt vniuerſali eccleſie ead. Rub. nu. 29. fol. 99
Cubicularij ſecreti alijs cubicularijs digniores ſunt ea. Ru. n. 42. f. 100
Canonicus cathedralis eccleſie eſt dignior canonico alterius eccleſie licet in redditibus ſint equales ead. Rub. nu. 45. fol. eo.
Canoniſta purus prefertur theologo in beneficijs obtinendis ead. Rub. nu. 3. fol. 97.
Cardinalis preſens in curia dignior eſt abſens & abſens non gaudet prerogatiua regule de preſtando conſenſu in beneficijs que impetrantur per obitum familiarium ſuorũ De prog. expe. n. 11. 12. f. 101
Clauſula poſita inter plura capitula ad que referat ea. Ru. n. 18. f. 102
Clarus qs poteſt ex ignobilibus parentibus effici & ex claris ignobilis de prerog. expe. nu. 5. fol. 103
Conſuetudo vel ſtatutum reprobatur diſponens ꝙ aliquis non admitatur in canonicum niſi ſit nobilis ead. rub. nu. 6. fol. eo.
Clauſula ſi in euidentẽ quare ponatur in licẽtia vendẽdi bona eccleſiaſtica de breui. nu. 22. fol. 140
Corpora ſanctorum ſine cõſilio pape de loco ad locum transferri nõ poſſunt an ſit idem de corpore alterius de una eccleſia ad aliam & quid quando corpus non eſt traditum ſepulture de Breui. nu. 43. fol. 141.
Corpus cõſinati extra ciuitatem an poſſit reduci ad ciuitatẽ ſine prin-
cipis

cipis licentia de Breui. nu. 45. fol. eod.
Confeſſionale & facultas recipiẽdi eccleſiaſtica ſacramenta datur per ſolam ſignaturam de bre. nu. 47. fol. eod.
Confeſſio ſemel in anno proprio ſacerdoti fieri debet de breui. nu. 48. fol.
Cauſa appellationis committi ſolet ꝑ breue cũ negotio principali cã autem grauaminis in curia committitur niſi cum negotio principali de breui. nu. 57. 58. fol. 142.
Clericus homicida uoluntarius a reatu homicidij abſoluit omnemqꝫ inhabilitatis & infamie maculam aboletur ꝑ breue an aũt ad altaris miniſterio rehabilitatus intelligatur de breui. nu. 70. 71. fol. eo.
Confirmatio ius de nouo nõ tribuit & Datur ꝑ breue illis qui habuerunt licentiam a ſuperiore traſferendi ſe ad alium ordinem de Breui. nu. 88. fol. 144
Cancellaria nõ poteſt cauſam committere in partibus nec breuia concedere licet commiſſiones de ſimplici iuſticia concedat de breui. nu. 8. fol. 148
Cõpoſitiones pecuniarie que fiunt cum datarijs vtrum ſint licite de breui. nu. 24. fol. 152
Clauſula que in literis executorijs ponuntur videlicet vt recipi faciant in canonicũ de qua receptione intelligatur de Grat. expect. nu. 13. fol. 15
Clauſula illa qui vt aſſerit beneficiũ aliquod non obtinet quare ſtatim poſt literarum gratie expectatiue in forma pauperum ponatur de gra. expect. nu. 10. fol. 21
Clauſule etiam ſi beneficium ſit generaliter vel ſpetialiter reſeruatũ quis ſit effectus de man. de proui. nu. 10. fol. 29

D

Decretum appoſitum in gratia intelligitur modificatum ſecundũ modificationem gratie ideo non ſtatim ligauit manus ordinariorũ a data litterarum quia reſpiciebat actũ de futuro de gra. exp. nu. 20. fol. 4. & nu. 24. fol. 5
Diſpenſatus per epiſcopum ſuper illegitimitate quare prebẽdam eccleſiæ cathedralis conſequi non poteſt de gra. exp. nu. 4. fol. 7
Dignitatem conſuetam conferri canonico tãtum an canonicus creatus ultra numerum illam habere poſſit de gra. exp. nu. 11. fol. 8
Diſpenſare ſuper pluralitate prebendarum ne dum in diuerſis ſed etiam in eadem eccleſia nullus inferior ſed ſolus papa poteſt.
Diſpenſare poteſt papa non obſtante quacunqꝫ iuris cõmunis diſpoſitione quia poteſt ſupra ius diſpẽſare & maxime hoc intelligitur feciſſe quãdo apponit clauſulas derogatorias de gra. exp. n. 4. fol. 9
Diſpẽſare nullus inferior a papa põt ſuper pluralitate beneficiorũ preſertim quando de iure ſtatuto uel conſuetudine requirunt reſidentiam de grat. exp. nu. 7. fol. 9
Diſpenſatio facilius concedit circa difformia ꝙ circa conformia de grat. exp. nu. 8. fol. 9
Dignitas maior poſt pontificalem

que dicatur & quādo includatur ſub expectatiua de grat. expect. nu.11.12.fol.10

Deſpenſatus ſuper pluralitate beneficioꝝ vt ēt diſpenſatus ſup reſidētia qa diſpēſatio extēdit ad cōſecutiua ſeu depēdētia ex eo ſup quo diſpēſatū eſt ut in minori ſi ē ſecū diſpēſatū ut poſſit habere eccleſiā curatam uidetur etiam diſpenſatus vt non teneatur ſe facere promoueri ad ſacerdotium de grat. exp. nu.14.15.16.fol.10

Dignitas ſeu beneficiū ellectiuū nō includitur in litteris ad beneficia niſi modus ellectionis exprimat de grat.exp. nu.17.fol.11

Diſpenſatus ſuper pluribus dignitatibus obtinendis non intelligitur diſpēſatus de dignitatibus eiuſdē eccleſie niſi exprimatur de grat. exp. nu.8.fol.12

Dignitas unica ſi eſſet in eccleſia nō cadit ſub gratia expectatiua de grat.exp.in add. A.fol.10

Diſtributio fieri debet ſecundū merita & conditionem cuiuſlibet qa plus debet dari doctori vel nobili aut in dignitate conſtituto q̄ ſimplici clerico & idiote de grat exp. nu.9.fol.13

Dignitas pncipalis in collegiata eccleſia ſi habet ſecundam ſedem in cathedrali an includatur in gratia expectatiua de grat.exp.nu.6.f.17

Diſpenſatio cur ponitur in expectatiua pro epiſcopo circa retentionem beneficiorum cū epiſcopatu de grat.exp. nu.3.fol.17

Deffectus etatis maior eſt q̄ ordinū quia indecorum eſt vt hij debeāt regere eccleſias qui nō nouerunt gubernare ſeipſos de grat. expe. nu.26.fol.24

Diſpenſatio an & quomodo fiat cū uolūtario homicida de grat.exp. nu.32.fol.23

Diſpoſitio.c.quamuis de preb.lib. vj.debet reſtringi & teneri in ſuis terminis & an habeat locū in beneficijs modicis de grat. expecta. nu.52.fol.25

Diſtributiones quotidiane & anniuerſalia non computantur in ualore nec augent corpus beneficiorum ex quo dantur ratione opere pſonalis de grat.exp. n.65.fol.27

Decretum irritans appoſitum in mādato ad prouidēdum ligat ſtatim manus ordinarij etiā ante preſentationem de mand. de prouid. nu.7.fol.37

Delegati principis ſubdelegare poſſunt de mād.de puid. n.2.fol.38

Diſpenſationes ſuper deffectu etatis quomō concedi ſoleant de qual. & ſtat.bene. nu.38.fol.42

Declaratio.c.de multa de prebē.& conſtitutionis execrabilis Ioan. xxij.& an.eius diſpoſitio ſit penalis ead.rub. nu.41.fol.eod.

Dignitas non habens curam ſtricte vel large an cadat ſub diſpoſitione conſtitutionis execrabilis ead. rub. nu.45.fol.43

Diu iſta dictio ſecundum ſtilum curie refertur ad quadraginta dies ead.rub. nu.51.fol.eod.

Diſpenſatio facta cum promoto ad epiſcopatum ꝙ retineat beneficia ſua comprehēdit etiam beneficia iuriſpatronatus laicorū q̄uis de tali in diſpenſatione non ſit facta mentio de mod. & for. impe. nu.23.fol.47

Dignitas quid ſit & quomō ſe habeat ad perſonatum & officiū & an dignitas veniat appellatione pſonatus de mod.& for.impe. nu. 1.2.5.fol.49

Dignitas principalis ad hoc vt dicat electiua requiritur ꝙ illius occurente uacatione pcedat ad electionem iuxta formā.c.quia propter de elect. dignitates vero inferiores non includuntur ſub diſpoſitiōe.d. c.nec de iure ſunt electiue de mo.& for.imp. nu.16.26.f.50

Dignitas collatiua & electiua an veniat quando ſimpliciter mandat prouideri de dignitate & an includatur ſi mādatur prouideri de beneficio. nu.28.30.fol.eod.

Diſpoſitio non dicitur generalis licet generaliter loquatur quando in una ſpetie verificari pōt ſecus ſi venit verificanda in vna ſpetie de multis ſpeciebus de mod. & for. impe. nu.16.fol.55

Diſpoſitio.c.licet canon cum ſit penalis an extēdi debeat & an ac qn̄ locum habeat in nō curatis ſacerdotium requirentibus ead.rub. nu.64.65.fol.59. & de va.mo.vaca.nu.63.fol.59

Deus non facit differentiam inter ſimplicem loquellam & iuramentum de var.mo.vaca. nu.113. f. 62

Diſpoſitio c. ſuſceptum de reſcrip. lib.vi.an habeat locū in collationibus ordinariorū ead.rub. nu. 41 fol.57

Diſpoſitio c. de multa de preben.in quo differat a conſtitutione execrabilis & vt locum habeat que requirat ead.rub. nu.55.fol.eo.

Diſpenſare an poſſit epiſcopus cū bigamo poſt penitentiam in officio & beneficio & an cum volente pfiteri vt beneficiū retineat ea.rub. nu.86.93.fol.60.61

Diſpenſare an poſſit epiſcopus quaſi ſemper circa beneficium & cū ſimoniaco vel cū homicida voluntario ea.ru. nu.107.116.117.fol.62

Diſpoſitio & ordinatio quid cōprehendāt eadē.rub. nu.15.fol.64

Diſpoſitio ſequens reſtringitur & regulatur iuxta narrata in prefatione de vi & effe.claus. [illegible]

Diſpenſatio motu proptio facta cū electo vt non teneatur vſque ad certum tempus promoueri priora beneficia durante diſpēſatione nō vacabunt ead.ru. nu.39.f.69

Diligentior in fulminatione proceſſus prefertur habenti eandem datam ead.rub. nu.13.fol.73

Determinatio quando plura reſpicit tunc potius debet determinare verbum proximum quam remotū ead.ru. nu.22.fol.eo.

Diſpoſitio c.ſtatutū de preb.lib.vi. an hodie procedat de ſtilo ex conſuetudine curie ead. rub. nu. 24.fol.74

Diſpoſitio cle. vnice. in §. ſecus de conceſſ.preben.an habeat locum in gratia que eſt in forma pauperū ead.ru. nu.35.fol.eo.

Decretum non ligat ante purificationem gratie licet in gratia ſit appoſitum certū tempus ead.rub. nu. 36.fol.eod.

Delegatus ſeu deputatus ad inducēdum aliquem in poſſeſſionem an habeat iuriſdictionem in contradictores niſi apponatur huiuſmo-

di clauſula quid autē poſſit vigore dicte clauſule ead. rub. nu. 5.8. fol. 75
Deuolutio an per ſolam acceptationem impediatur ea. rub. n. 35. fol. 86
Dignitas epiſcopalis auditori ſuperueniens ei prodeſſe debet. ea. rub. nu. 6. fol. 87
Diſpenſatio facit licitum quod alias eſt illicitum ead. rub. nu. 7. fo. eo.
Diſpoſitio c. licet canō de elect. in vi. an extendatur ad eccleſiam habentem cum qualitate parrochialitatis mixturam collegialitatis ead. rub. nu. 22. fol. 90
Dignitas eſt illa que in loco reputatur dignitas & ſi non reputatur licet alias de iure communi ſit non eſt De prerog. expect. nu. 13. fol. 92
Doctorandus ter examinari debet & ille eſt doctor qui doctoratus inſignia accepit ead. ru. nu. 22. 49. fol. eo. 95
Doctor graduatus in ſtudio prefertur licentiato ſi vero graduatus eſt extra vniuerſitatem non prefertur licentiato ab vniuerſitate quia vt plurimū doctores graduati extra vniuerſitatē ſunt illiterati ead. rub. nu. 31. 32. 41. fol. 93. 94
Doctor in vtroque iure ſi ignorat canones bonum canoniſtam non precedit ead. rub. nu. 42. fol. eo.
Doctor in vtroque vel altero iuriū graduatus in ſtudio an preferatur familiari pape qui erat continuus commenſalis tempore aſſumptionis ead. rub. nu. 46. fol. 94
Digniores in altior loco ſedere debent & ille locus dicitur altior qui eſt proximior domino de prerog. expe. nu. 38. fol. 100
Dignitatem habens in loco nobiliori alteri prefertur licet ſit eiuſdem nominis ead. ru. nu. 44. fol. eo.
Doctor in vtroque iure prefert doctori in altero iurium etiam prius graduato ead. rub. nu. 9. fol. 101
Diſpoſicio. cle. ij. vt lit. pend. locum habet etiam in actore ante executionem citationis factā cōtra reū de comiſſ. iuſti. nu. 15. fol. 108
Debitor qui moratoriam impetrauit ſi non poteſt cautionem idoneam preſtare nec habeat imobilia quā cautionē preſtabit eo. tra. nu. 4. fol. 125
Defenſio omnis datur ſeruo que ipſum tuetur & alium non grauat de comiſſ. iuſti. nu. 5. fol. 127
Derogatio regule de inſordeſcentib9 an & quando detur eod. tract. nu. 5. fol. 129
Decretum iritans in commiſſionibus iuſticie non apponitur eod. tract. nu. 11. fol. eo.
Diſpoſicio c. oblate de appellat. nō habet locum in curia romana cōmiſſ. iuſti. nu. 6. fol. 136
Diſpenſatus in forma breuis vt non promoueatur ad tempus non tenetur interim ſe promeri facere ad ſubdiaconatum ſicut tenetur diſpenſatus per ordinarium De Breui. nu. 6. fol. 139
Diſpenſatus ſi quis fuit per papam de nō promouēdo eo exiſtente infra illud tempus ſi epiſcopus eū etiā diſpenſat an per iſtam diſpenſationem videatur a prima receſſum de breui. nu. 9. fol. eo.
Diſpenſatio an aliquando concedatur per breue ad incompatibilia & quid operet diſpenſatio ſuper pluralitate eo. tra. nu. 10. 12. fol. eo
Dominium rerum eccleſie non eſt penes papā ſed penes deū de bre. nu. 18. fol. eo.
Diſpenſatio dicitur debita quando cū iuſta cauſa fit vnde nō debent dari etiam cum compoſitione ſine iuſta cauſa que autem ſint iuſte cauſe diſpenſandi ſuper matrimonio & quid operet de breui. nu. 27. & ſequen. fol. 141
Doctores examinantes doctorandū debēt iurare de credulitate ſuper ſufficiētia & ſi non eſſet an erunt periuri de breui. nu. 36. fol. eo. & nu. 44. fol. 155
Diſtributiones quotidiane an dentur pñtibus q diuinis nō interſunt de breui. nu. 54. fol. 142
Diſpenſatio & prorogatio ad duo ſemeſtria datur per breue cū promoto ad regularē locum de breui. nu. 62. fol. eo.
Diſpenſatio per breue quando concedatur ſuper deffectu oculi & detur promoto ad cappellaniam habentem onus celebrādi vt per ſubſtitutū deſeruiat per breue de breui. nu. 75. 78. fol. 143
Diſpenſatio per breue fit ſuper etate in. xxij. anno in ordine ſubdiaconatus conſtituto vt promoueatur ad ſacerdotium die dominico vel feſtiuo extra tempora de breui. nu. 83. fol. eo.
Diſpenſatio per breue datur fratribus & ſororibus tertij ordinis vt poſſint matrimonium cōtrahere de breui. nu. 93. fol. 144
Diſpēſatio per breue datur ad ordines & beneficia illis qui contraxerunt matrimonium cum vnica & virgine de. breui. nu. 95. fol. eo.
Diſpenſatio quando fiat cum neophitis ad ordines & beneficia de breui. nu. 97. fol. 144
Diſpenſatio de non promouēdo cōceſſa ab ordinario in quo differat a conceſſa per papam de breui. nu. 10. fol. 149
Declaratoria per uim & metum & pro minore annis quomodo & ꝑ quam viam concedatur de breui. nu. 28. 29. fol. 153
Diſtributiones quotidianas duplicatas habere nō debet gerens vices plurium perſonarum puta canonici & prepoſiti de grat. expe. nu. 2. fol. 12

E

Epiſcopis in eorum epiſcopatibus ab initio orietis eccleſie circa collationes beneficiorum plena fuit attributa poteſtas de grat. expect. nu. 1. fol. 1
Executorie litere ſolum ſunt in vſu monitorie & preceptorie receſſerunt niſi quando papa pro aliqua moniali recipienda reſcribit de grat. expect. nu. 3. fol. 2
Expectatiuarum materia habet in ſe lac lanam pellē & carnes de grat. expect. in add. D. f. 2
Expectatiue non cadunt in mēſibus ordinarijs etiam ſi illarum data & fulminatio proceſſuū caderet in ipſis de gra. exp. nu. 10. fol. 3
Epiſcopus eſt generalis ordinarius ſui epiſcopatus ideo poſſet omnia beneficia cōferre in omnibus mēſibus niſi prohiberetur q̄a eſt pre-

ordinator in cunctis de gra. exp.
in Add. A. fol. 4
Ex iſta dictio non ſemper denotat
cauſam proximam et immediatã
ſed quandoque ſignificat remotã
de gra exp. nu. 26. fol. 5
Eligere & intereſſe cõmunibus tra-
ctatibus & ſimlia dicũtur eſſe fru-
ctus poſſeſſionis ſeu quaſi canoni
calis de. grat. expe. nu. 9. fol. 8
Executor non poteſt prouidere ex-
pectanti de beneficio ſpecialiter
aut generaliter reſeruato niſi in li
teris de reſeruatis caueat, de gra.
expe. nu. 10. fol. 10
Eccleſia indiget viris litteratis & ma
gnis nobilibus ꝑ quos ſubleuat
quia cum tales ſint dediti ſtudio
vel laudabilibus curis expoſita ꝑ
eos cauſa ſtudii dicit expoſitum
in utilitatem eccleſiarum de grat.
exp. nu. 4. fol. 11
Etiam iſta dictio implicatiua de ſui
natura idem implicat in alio caſu
de grat. expec. nu. 3. fol. 16
Epiſcopis citramontanis & non vl-
tramontanis conceditur expecta-
tiua & cum eis diſpenſatur circa
retentionem beneficiorum cum
epiſcopatu de grat. expe. n. 4. f. 18
Eccleſia probatur non curata ſi a
quadraginta annis citra fuit col-
lata tanquam non curata de gra.
expec. nu. 4. fol. 18
Examinatio eorum qui in commu-
ni forma pauperum gratias expe-
tatiuas expediunt ſit circa tria ſi
bene cõſtruit ſi bene legit ſi bene
cantat quorũ ſaltẽ duo cõcurrere
debẽt de grat. exp. nu. 22. fol. 22
Etas legitima quo ad curatum dicit
viginti quinqꝫ annorum quo ve-
ro ad ſimplex beneficium ſufficit
ꝙ ſit maior ſeptennio licet cano-
nicatus & prebẽde eccleſie cathe-
dralis cõferri nõ poſſint niſi habẽ
tibus annos. xiiij. & in collegiata
decẽ de grat. exp. nu. 28. 29. f. eo.
Expectãs ad collationem decani &
capituli eccleſie cathedralis põt
acceptare beneficium in ea vacãs
de grat. expec. nu. 51. fol. 25
Expectans in forma pauperꝫ an poſ-
ſit conſequi beneficium modicũ
in cathedrali eccleſia exiſtens de
grat. expect. nu. 53. 55. fol. 26
Executor gratie pauperis licet ſciat
pauperem eſſe idoneũ nõ ſufficit
niſi in grat de gra. exp. nu. 9. f. 48
Executor mandati de prouidendo
de certo beneficio perſone incer-
te alteri vices ſuas committere nõ
poteſt quia videt electa induſtria
perſone ex quo iſto caſu potius re
ſpiciat fauorẽ eccleſie ꝙ̃ perſone
de man. de proui. nu. 2. fol. 31
Electo quale ius acquiratur ante cõ-
firmationẽ & preſentato ante in-
ſtitutionem de manda. de proui.
nu. 13. fol. 33
Executor datus ad prouidendũ poſt
negligentiã ordinarij in quo dif-
ferat ab executore ſimpliciter ad
prouidendum dato de manda. de
prou. nu. 2. fol. 34
Executor datus ad prouidendum de
canonicatu & prebẽda an poſſint
conferre anteqꝫ vacent & quid ſi
eſt in eccleſia habẽs certũ numerꝫ
de man. de proui. nu. 2. 4. fol. 36
Executor non poteſt cõferre nec re-
ſeruare certam prebẽdam anteqꝫ
vacet ſed primam ſecundam & vl
terius vacaturam ſi hoc ſibi com-
petit ex beneficio literarũ poteſt
de man. de proui. nu. 5. 6. fol. eod.
Executor ad compellendum nõ põt
prouidere nec in poſſeſſionẽ mit-
tere ſed ſolum inhobedientes ex-
comunicare in quo autem differ-
rat iſte executor ab executore ad
prouidendum de mãda. de proui.
nu. 1. 4. fol. eod.
Executor ad prouidendum datus ſi-
cut debet eſſe qualificatus ita &
mixtus quare autẽ dicatur mixtus
& ante preſentationem litterarũ
gratiam exequi & proceſſum ful-
minare poſſit de mand. de proui.
nu. 2. 3. 4. fol. 38
Executores gratiarum poſſunt depu
tare ſub executores generaliter tñ
executionem ſubdelegare nõ poſ
ſunt licet de conſuetudine & ſtilo
aliter ſeruetur de mand. de proui.
nu. 2. 6. fol. eod.
Eccleſia an dicatur curata per actum
ſepeliendi & baptizandi & que re
quirant ad hoc vt cẽſeatur curata
de qua. & ſtat. ben. nu. 23. 27. f. 41
Eccleſia an dicatur vacare per mor-
tem vicarij perpetui licet non ca-
reat principali prelato ead. rub.
nu. 30. fol. eod.
Epiſcopi cũ minoribus. xxv. annis
circa dignitates dũmodo. xx. an-
num peregerint ſed non circa cu-
rata, & ex magna cauſa cũ mona-
cho aſſumendo ad parrochialem
eccleſiam diſpenſant ead. rub.
nu. 35. 37. fol. 42
Expreſſio vbi requiritur pro forma
non ſufficit illud fieri per equipol
lens exprimere de mod. & for.
impe. nu. 8. fol. 44
Eccleſia ꝙ ſit collegiata & curata &
qđ dignitas principalis ibi non ſit
curata eſt poſſibile vt quando ex
ſpeciali diſpoſitione vel alio iure
ad alium ꝑtineat ea. ru. n. 13. f. eo.
Eccleſia conceſſit iuſpatronatus lai-
cis vt illi per hoc inuitarentur ad
dotãdas & cõſtruendas eccleſias
ead. rub. 2. fol. 46
Epiſcopatus & Abbatia ſonant in
nomen dignitatis cum habeant
preeminentiam cum adminiſtra-
tione vel iuriſdictione de mod. &
for. impe. nu. 3. fol. 49
Eccleſia ſeu beneficium quando di-
catur vacans de vac. mod. vaca.
nu. 2. fol. 54
Executor datus ad prouidendũ non
poteſt admittere reſignationem
beneficij vt de ſic reſignato proui
deat ead. rub. nu. 36. fol. 57
Epiſcopus an poſſit committere vt
recepta reſignatione certi benefi-
cij illud certe perſone conferatur
ead. rub. nu. 40. fol. eod.
Electo ſi prorogatur tempus conſe-
crationis motu proprio vel ad il-
lius ſupplicationẽ an iterim prio-
ra beneficia retineat ead. rub.
nu. 50. fol. 58
Eccleſiam parrochialem habẽs põt
eam permutare etiam decies circa
finem cuiuslibet anni ead. rub.
nu. 70. fol. 59
Etas vndecim annorũ cum ſit proxi
ma pubertati ad matrimoniũ con
trahendum an ſit apta & quando
quis dicatur proximus pubertati
ead. rub. nu. 76. fol. 60
Epiſcopus an cum bigamo poſt pe-
nitentiã an poſſit in officio bñfi-
cio diſpẽſare & an cũ volẽte ꝓfite-
ri vt beneficium retineat ead.

rubr. nu.86.93.fol.eod.61

Epiſcopus quaſi ſemper diſpenſare poteſt circa beneficium & an.cū ſimoniaco vel cū volūtario homicida ead.rub. n.107.116.117.fol.62

Eccleſijs & bn̄ficijs quot modis prouideatur de mod.proui. nu.1.12.20.28.fol.63.64

Emphiteoſi finita per generationē finitā deſcendentes an petere poſſint ꝙ eis refirmetur de mo.prou. nu.2.fol.63

Electionis via quando prouidetur ſeruatur forma. c. quia propter de electi.ea.rub. nu.5.fol.eo.

Electo ante confirmationem nō cōpetit ius in re ſed tantum ius ad rē reuocabile ideo eo ante confirmationem moriente beneficium nō dicitur vacare per eius obitū ſed ꝑ obitū primi ea.ru. nu.6.7.f.eo.

Epiſcopus an perpetuo vel ad vitam vnire poſſit & quid in īferiore ab epiſcopo quando preſcripſit ead. rub. nu.22.fol.64

Etas in minoribus dignitatibus epiſcopatui que etas ſufficiat ead.ru. nu.27.fol.eod.

Electio facta ab excōmunicato vel ſuſpenſo an & quādo valeat de vi & effe.claus. nu.7.fol.65.

Exceptio firmat regulam in caſibus non exceptuatis quando aūt iungitur cum dictione taxatiua tunc quo ad alios caſus ſtat negatiue ead.rub. nu.31.32.fol.66

Equitas in dubio eſt ſequenda de vi & effe.claus. nu.9.fol.72

Expectantes pares in data & fulminatione proceſſus omnes habent vnicum mēſem an autem poſſint acceptare poſt menſem ſi adhuc vacet de vi, & effe.clau. nu.12.16.fol.72.73

Executor cum nullum tempus ſit ei prefixum ad prouidendum dummodo acceptatio facta ſit īfra mēſem poterit prouidere nedū poſt menſem ſed etiam poſt ſex mēſes ita tamen ꝙ expectans petat ſibi ꝓuideri de vi & effe.clau. nu.19.21.27.fol.eod.&.74.qui.mo.lite.expi. nu.31.fol.85

Excōmunicatus poteſt acceptare qa acceptatio eſt quedam declaratio uoluntatis ſed non facere ſibi prouideri ead.rub. nu.27.fol.eod.

Expectantes ſi ſunt pares in data prefertur diligētior in proceſſu , pauperes autem preferuntur diligentioribus in proceſſu quo ad beneficia ſimplicia ead.rub.nu . 8.9.f.79.& nu.18.fol.87

Executor non poteſt fulminare proceſſum ante bullas preſētatas nec ſufficit ſibi oſtendere bullam in plumbo exiſtentem quib.litte.ad bene expi. nu.5.6.fol.83

Executor ſecundi', poteſt monere primum vt infra certū tempus faciat ſibi prouidere quo elapſo ſecundus ꝓuidere poterit ead. rub. nu.24.fol.85

Executoris proceſſus ſuper narratis an in iudicio fidē faciat ead . rub. nu.38.fol.86

Executoris poteſtas durat donet durat poteſtas collatoris cur; aūt deuolutū ad papā & nō ad inferiorē cōferre poſſit ea.ru.n.28.29. f. 85

Eccleſia per pauperes deprimitur & expilatur, & per potentes defenditur ead.ru nu.3.fol.87

Epiſcopi gerentes vices auditorum gaudent eiſdem priuilegijs quib9 ceteri auditores ead.Rub. nu. 5.fol.eod.

Exceptio in vno caſu inducit incluſionem omnium aliorū caſuum regula comprehenſorum ead.ru. nu.24.fol.90

Etiam iſta dictio auget & includit id quod prius non includebatur de preroga.expe. nu.20.fol.92

Expreſſum ſatis dicitur ꝙ colligit ex mente diſponentis in libello autem ꝙ ex preſumptionibus colligitur ea.ru. nu.38.40.fol.94

Euidens vero dicitur ꝙ ex coniecturis colligit ead.rub.nu.39.fol.eo.

Epiſcopus habēs priuilegium ꝙ certi ſui familiares in abſentia fructus percipiāt poteſt loco decedētium vel cedētium alios ſubrogare ead.rub. nu.63.fol.96

Epiſcopus delicti clericum de delicto cōdemnat ſed executio fit ab epiſcopo beneficij de prerog . ex nu.23.fol.99

Epiſcopus nobilioris ciuitatis an ſit dignior epiſcopo minoris ciuitatis de prero.exp. nu.46.fol.100

Exceptio aliqua licet non poſſit opponi contra tres ſententias conformes exceptio tamen nullitatis ex defectu iuriſdictionis opponi pōt de cōmiſſ.iuſti. n.37.f.110

Executa ſententia ſi aliquid petitur in materia executionis vel ſubreptionis monitorij nihil per ſignaturam conceditur ꝙ rem iudicatam tangat eo. tract. n.64.fol.111.

Exceptio nullitatis an & quādo ſentētie executionem impediat eod. tract. nu.69.fol.112

Exceptio quando plus operatur q̃ actio mota cum inhibitione iudicis eo.tract. nu.72.fol.eo.

Executor videns exceptionem falſi opponens cauſa differende executionis quid facere debeat eod.tra. nu.75.fol.eo.

Excipere non poteſt contra electum de crimine niſi ille cuius intereſt eo.trac. nu.52.fol.120

Excōmunicatus celebrans irregularitem incurrens an & quomodo beneficijs priuandus veniat de cōmiſſ.iuſti. nu.4.fol.122

Electio monialis quando confirmare debeat eo.tract. nu. 26.fol. 124

Exequendi poteſtas non ſolet auocari quando iudex executionem facere cepit eo.tract. nu.6.fol . 129

Executoriales decreui non poſſunt ob ſolam confeſſionem iudicialē ſpolij quia requiritur preceptum iudicis quod habet vim ſententie eo.tract. nu.1.fol.130

Equites hieroſolimitani debent cōuenire coram magno magiſtro rodi de cōmiſſ.iuſti. n.1.f.134

Excēptio datur ab ordinario per breue iuſta cauſa ſubſiſtente de breui. nu.67.69.fol.

Extrauagās iniuncte Bonifacij.viij. an habeat locum in breui. de.breui Gome. nu.7.fol.148

Epiſcopus an diſpenſat contra concilium generale & cum bigamo ad primam tonſurā de breui. nu.21.21.fol.151

Error ſcribētis veritati non nocet de grat.expect. nu.15.fol.13

F

Forma qnando quis creatur canonicus in vna eccleſia de grat. expec.

nu.1.fol.7
Fructus poſſeſſiōis ſeu quaſi poſſeſ. iuris canonicalis qui ſint de grat. expect. nu.9.fol.8
Forma quando creatur quis canonicus in duobus de grat. expecta. nu.1.fol.9
Forma quando creatur quis canonicus in tribus aut pluribus eccleſijs de grat.expect. nu.1.fol.11
Forma quando in duabus collationibus videlicet vnum vel duo beneficiū ſeu bñficia &c. ad largam de grat.expect. nu.1.fol.16
Forma gratie expectatiue pro prelato de grat.expect. nu.1.fol.17
Forma quando conceditur gratia expectatiua alicui regulari d'grat. expect. nu.1.fol.18
Forma gratie expectatiue pauperū clericorum expectantium de gra. expect. nu.1.fol.20
Forma literarum in forma pauperū pro graduatis de grat. expectati. nu.1.fol.27
Forma mandati de prouidendo perſone certe de certo beneficio de man.de proui. nu.1.fol.29
Forma literarum quando ſcribitur ꝑ pſona incerta ſed de beneficio certo de mā.de pui. nu.1.fol.31
Forma literarum quando ſcribitur pro perſona incerta de incerto beneficio de mā.de pui. nu.1.fol.32
Forma literarum executoris ad prouidendum poſt ordinarij negligētiam eod.tit. nu.1.fol.34
Forma literarū de executore ad prouidendū in alicuius conditionis euentū eo.tit. nu.1.fol.eo.terg.
Forma literarum executoris ad prouidendum iuxta formam literarū legati eo.ti. nu.1.fol.35
Forma quando mandatur executori vt illi pro quo ſcribitur prouideat de canonicatu & prebenda ei cōferat cum primum vacauerit eo.tit. nu.1.fol.eo.terg.
Forma dandi executores mixtos de man.de proui. nu.1.fol.37.terg.
Fratres predicatores & minores licet poſſint exercere ea que ſunt fori penitentialis nō tamen cenſendi ſunt curati d'quali. & ſta.bene. nu.28.fol.41
Forma verborum baptiſmi alterati minime poteſt de mod. & for. impe. nu.10.fol.44
Fundator eccleſie an ſit neceſſe ꝙ in fundatione reſeruet ſibi iuſpatronatus eo.tit. nu.5.fol.46
Forma eſt illa que dat eſſe rei qua nō ſeruata non dicitur eſſe illa res ſed alia eo.tit. nu.20.fol.50
Fraus an preſumatur ex pluralitate permutationum pluries reiterata de var.mod.vaca. nu.71.fol.59
Forma mandati maxime in beneficialibus eſt attendenda de vi. & effe.clau. nu.18.fol.73
Frigiditas quando eſt iuſta cauſa dirimendi matrimonium eod.titu. nu.6.fol.72
Fides adhibetur ei cui committitur aliquod negotium extra iudiciū expediendum quando ſuper illo negotio reffert que mod. lite. ad bene expi.
Familiaris pape ſi tēpore aſſumptionis concurrat cū graduato in vniuerſitate debet ſeruari ius cōmune de pre.expect. nu.35.fol.93
Familiares duodecim qui nominantur ꝑ cardinales debēt eſſe familiares continui cōmenſales eod. tit. nu.56.fol.95
Filij ducum inter ſe ſi concurrāt magis qualificatus prefertur minus qualificato de prog.exp.n.34.f.99
Familiaris pape ſi concurrat cū vno de.xij.familiaribus Cardinalium & ambo ſint pares in data & proceſſus fulminatione & in ceteris equales quis preferatur eod. tit. nu.14.fol.103
Familiares pape deſcripti in cancellaria apoſtolica omnib⁹ alijs enumeratis in regula preferuntur exceptis pauperibus expectantibus eod.ti. nu.15.fol.eod.
Factū proprijs manibus dicitur quādo fit ab habēte ſpeciale mandatū de commiſſ.iuſti. nu.97.fol.114
Fatalium prerogatio arbitrio iudicis conceditur eo.tit. nu.5.fol.116
Fideiuſſor interuenire non poteſt vbi pena mortis imponenda venit eo.ti. nu. fol.124
Fatalia vigore cōmiſſionis quotiens prorogentur eo.ti. nu.1.fol.135
Forma breuis de ſe non promouendo ad tempus eo.ti. nu.5.fol.138
Forma iuramenti quod preſtant doctores quando cōferunt alteri inſignia doctorat⁹ de br. n.40.f.141
Fructus beneficiorū in abſentia nō percipiuntur ceſſante diſpenſatione cōſuetudine vel ſtatuto eo.tit. nu.53.fol.142
Fratres tertij ordinis non ſunt ꝓprie religioſi ſed potius natura laicoꝝ participāt eo.ti. nu.94.fol.144
Falſans breue an incidat in penam. c.ad falſariorum de crimi.fal.de breui.gom. nu.2.fol.147
Falſarius eſt qui ad ſignaturam pape ſolum punctum addidit.

G

Gratie expectatiue poſt annum 1150 habuerunt ortum quia cum circa ea tempora decretum gratiani fuiſſet compilatum in eod.libro tales gratie non habentur nec legitur ꝙ eo tempore papa grauaret ordinarios de grat.expect. in. add. A.fol.1
Gratia conceſſa a principe vt edificetur in loco publico non intelligitur conceſſa cum alterius preiudicio de grat.exp. nu.11.fol.4
Gratia principis ante confectas literas eſt quedam res informis & imperfecta que ad ſuum eſſe reducitur per illarū expeditionē de grat. expect. nu.16. fol. 4
Gratia licet detur ad duo incompatibilia tamen nō cenſetur diſpenſatum ſuper redentione vtriuſque de grat.expect. nu.7.fol.13
Gratiam habens ad largam quando poſſit acceptare preſtimoniū ſed non ſeruitoriū beneficiū de grat. expect. nu.10.12.fol.15
Gratiā expectatiuā habēs ad largā in duabus eccleſijs an poſſit in qualibet duo conſequi ſummam limitatam non excedentia de grat.expe. nn.8.fol.17
Gratiam a papa impetrans de perſonatu & officio vel dignitate pertinente ad collationem epiſcopi & capituli cōuniter vel diuiſim non includit eccleſia cathedralis quo ad dignitates in ea exiſtentes de grat.expect. nu.49.fol.25
Gratie due expectatiue habentes eādem datam mutuo ſe impediunt

& quando concurrunt quis preferatur & quid ſi ſunt etiam pares in proceſſu de Mand. de proui. nu.5.fol.29

Gratiā condictionalem habens ad certum corpus beneficij prefertur ſecundo impetrāti illud pure eo.ti.fol.34

Geſta contra mandatum pape an & quando valeat eo.ti. nu.6.fol.37

Gratia an cenſeatur ſurrepticia ſi dicatur beneficium eſſe curatum & ſit ſimplex vel exprimat dignitas que re uera eſt officium de Mod. & for.impe .nu.15.17.19.fol.45

Guardianus fratrum minorū & priores mendicantium an dicantur habere dignitatem perſonatum vel potius officium & an poſſint eſſe iudices delegati.eo.ti. nu.8.11. fol.49

Gratia non corruit ſi non verificantur narrata in literarum exordio de vi & effe.clau. nu.2.fol.65

Gratia motu proprio dicitur beneficium principis vnde conceſſa in aliqua eccleſia de vacante ſi plura vacent refertur ad pinguius de vi & effe.cla. nu.29.38.fol.69

Gratia pauperū non expirat per aſſecutionem qualiſcumque beneficij niſi de eo competenter viuere poſſit q.mod. lite. ad bene.expi. nu.11.fol.84

Gratia comſumitur per ſolam acceptationem etiam nullam ſcienter factam an autem ſit conſumpta ꝑ probabilem errorem eo.ti. nu.20.22.fol.85

Gradus plures habens quorum nullus per ſe ſufficit ad precedendum alium non precedit illum virtute omnium ſimul de prerog.expect. nu.12.fol.103

Gratia apoſtolica ante literarum cōfectionem dicitur quedam res imperfecta que per ipſarum cōfectionem in mundum reducitur de comiſſ.iuſti. nu.2.3. fol.107

Gratia noua impetrata per actorem debet intimari reo etiam contumaci eo.ti. nu.78.fol.113

Gratia quando dicatur ſurrepticia & obrepticia eo.ti.nu.25.fol.124

H

Honor eſt eſſe canonicum eccleſie cathedralis de gra.expe.n.61.f.26

Heres licet infra tempus conficiendi inuentarium non poſſit a creditoribus conueniri tamen debitores conuenire poteſt de ui & effe. clau. nu.25.fol.68

Homicide pena a iure impoſita que ſit de cōmiſſ.iuſti. nu.30.fol.114

Hyppothecam dare minus eſt quam pignora & fideiuſſores p̄ſtare eo.ti. nu.3.fol.125

I

Ius in beneficio vel ad illud quomodo acquiratur de grat. expect.in add.B.fol.2

Ioannes.xxij.primus omniū ſcriptores apoſtolicos numero diſtinxit & taxas literarū ordinauit de gra. expect.in add.B.fol.2

Illegitimus diſpenſatus per ep̄m nō poteſt obtinere canonicatum in cathedrali propter preeminentiā quam habēt canonici pre alijs de grat.expect. nu.4.fol.7

Impetrans a principe vt poſſit edificare in loco publico non videtur conceſſum vt edificetur cum alterius preiuditio de grat. expecta. nu.11.fol.4

Idoneitas maior ī bn̄ficijs curatis ꝗ̄ in alijs requiritur cū ſit ars artium regimen animarum de grat. exp. nu.2.fol.16

Idoneus non preſumitur aliquis niſi probetur de gra.exp. nu.23.f.22

Impetrans literas facultatis a papa ꝑ ſe vt ordinarius habeat facultatem conferendi ſibi beneficium alias forte reſeruatum vel deuolutum an dicatur recipi auctoritate ordinaria vel apoſtolica & an impetrans huiuſmodi litteras teneatur facere mētionem de beneficijs obtentis de mand.de proui.nu.5.6.fol.32

Impetrans in forma ſpeciali prefertur impetranti in forma pauperū in beneficio vacante ante purificationem condictionis eo.ti. nu.2.fol.34

Inueſtitura que fit de beneficio non precedente collatione an vim collationis obtineat eo.ti. nu.2.f.36

Inductio in poſſeſſionem beneficij niſi p̄cedat collatio canonica fieri non pōt eo.ti. nu.3.fol.eo.

Indultum Cardinalium de conferēdis beneficijs ſuorum familiariū includit etiam curata. De Mod. & for.impe. nu.4.fol.44

Impetrans an teneatur exprimere qualitatē ſuorum beneficiorum eo.ti. nu.21.fol.45

Iuſpatronatus, concedi non poteſt in eccleſia iam conſecrata niſi per papam an autem acquiratur ſi dos conferatur eccleſie non conſecrate vel ex eccleſie reedificatiōe eo.ti. nu.3.4.6.fol.46

Iuriſpatronatus laicorum per que verba videtur facta mentio ſi autem huiuſmodi ius pertineat ad clericum & laicum an includatur ſub illis verbis ad preſentationem quoruncunque eo.ti. nu.12.14 fol.eod.47

Iuſpatronatus quibus modis in aliū transferatur & an acquiratur per illos modos per quos ius preſentandi acquiritur eod.tit. nu.15 16.fol.47

Iuripatronatu non derogatur in prouiſionibus beneficiorum quorū collatio eſt ad ſedem apoſtolicam legitime deuoluta.eo.ti.n.27.f.48

Impetrans de iure non tenetur modū vacatiōis exprimere de Mod. & for.impet. nu.3.fol.54

Impetrans beneficium in fauorem alterius ſpecialiter reſeruatum an preiudicet primo ad cuius fauorē erat facta reſeruatio de var.Mod. vaca. nu.11.fol.54

Impeditus an dicatur negligēs ſi impedimentum ex culpa ſua prouenerit & ſi impetrauit beneficiū ꝑ contractum matrimonij ſatis ſit probare matrimonium per verba de preſenti & non copulam eo.ti. nu.74.fol.60

Ingreſſus monaſterij non operatur amiſſionem beneficij niſi ingrediatur vt fiat monachus eo.ti.nu. 101.fol.61

Irregulatitas incuritur nō ſolum ob homicidum ſed etiam ex truncatiōe vel debilitatione alicuius mēbri eo.ti. nu.114.fol.62

Irregularitas que cauſať ex homicidio an ſit de iure diuino vel poſitiuo de vi & effe. clau. nu. 4. fol. 67
Impetrare ius nouum lite pendente nõ eſt attẽtare eo. ti. nu. 23. fol. 68
Iudei in die ſabbati cõuenire nec cõueniri poſſunt eo. ti. n. 26. fol. eo.
Impetrantes ſi ſunt diſparis date quilibet habet menſem ad acceptandum & durante primo menſe dato ſecundus acceptare non poteſt de vi & affe. clau. nu. 11. fol. 72
Impetrantis negligẽtia ſuam gratiã corrodit & poteſtatem executoris expirare facit eo. ti. nu. 25. f. 74
Inductio in poſeſſionem per executorem facta habet vim prouiſionis eo. ti. nu. 26. fol. eod.
Impetrans arctatur cum ad eccleſias venerit vigore clauſule de preſtando iuramẽto in literis prouiſionis ſue appoſite corporaliter preſtare iuramentum de obſeruãdis ſtatutis licet etiam per procurẽm iuratum fuerit de var. mod. vaca. nu. 22. fol. 8
Inhibitio non preſtat impedimentũ eis que ſunt iuris ſed ſolũ ea que de facto fiunt eo. ti. nu. 27. fol. 81
Impetrans aliam gratiam nedum de iure in re ſed etiam de iure ad rem tenetur facere mentionem eo. tit. nu. 2. fol. eod.
Ius ad rem facilius perditur ꝙ̃ ius in re qui mod. lite. ad bene expect. nu. 24 fol. 85
Iuris canonici ſubrectũ quod ſit & iura feudorũ quid diſponant de pre. exp. 6. 16. fol. 98
Iudex poteſt ex officio compellere procuratorem vt mãdatum exhibeat & primus exequitur ſententiam confirmatam & non ſecundus de comiſ. iuſti. nu. 32. 49. f. 110
Iuriſdictionis et mãdati ac cõpetẽtie non ſanatur eo. ti. nu. 33. fol. eo.
Iudex quando vehemẽter preſumit contra excipientem non debet curare de exceptione nec de appellatione eo. ti. nu. 76. fol. 112
Iudex in commiſſione petitus an dari debeat eo. ti. nu. 79. fol. 113
Iniuria non fit volenti & cõſentiẽti ſuper enormi & exceſſiua penſione eod. tit. nu. 88. fol. eo.
Iudex eccleſiaſticus quãdo brachiũ ſeculare inuocare poſſit eod. tit. nu. 3. fol. 115
Interdictum quomodo concedatur ob non petitionẽ ſuſpenditur tñ in aduentu regis vel principis eo. titu. nu. 9. fol. eod.
Impetratio quomodo ſignatur per priuationem & an quãdo multa narrantur delicta per priuandum commiſſa & petitur committi aliquibus probis uiris vt ſi de eis vel altero quomodo ſignari debet de commiſſ. iuſti. nu. 2. 7. fol. 122
Iurans non reuocare procuratorem in materia beneficiali ſi eos reuocat abſq; ſupioris auctoritate an efficiatur periurus cũ in iuramento auctoritas ſuperioris ſemper intelligitur excepta eo. ti. nu. 8. 10. fol. 123
Iudex contra iniquitatem occurrere debet eo. tit. nu. 14. fol. eod.
Iudex an poſſit augere vel minuere dilationẽ parte non citata ſaltem de equitate eo. tit. 6. 7. fol. 127
Indefinita an ſemper equipoleat vniuerſali eo. ti. nu. 12. fol. eod.
Iudex nouus dari non debet ad ſolã

allegationem ſuſpitionis & quare eo. tit. nu. 4. fol. 129
Inhibitio vt poſſit fieri oportet ꝙ coram inhibente lis pendeat eo. tit. nu. 13. fol. 131
Inhibitio poteſt fieri preſente & inuita altera parte & iudicibꝰ abſentibus & nõ citatis an autem impediat proceſſum coniudicum eod. tit. nu. 45. fol. 131
Iudex preſentata cõmiſſione ſtatim ſimul & ſemel decernit citationẽ cũ inhibitione eo. ti. nu. 14. fo. eo.
Inhibitio fieri non debet niſi colligantibus eo. ti. nu. 17. fol. 133
Iudex non dicitur innouare ſi reformat poſſeſſionẽ appellanti in qua ea pendente turbatur eod. titu. nu. 16. fol. eod.
Inſtãtia perempta que acta pereant & quid quando inſtantia ſtatutaria dierum vtilium eſt decurſa & dubitatur ꝙ ſentẽtia ſit nulla quomodo commiſſio fieri debeat eo. titu. nu. 1. fol. 133
Iura loquentia de peremptione inſtantie per lapſum triennij de iure ciuili an habeat locum in peremptione inſtantie ſtatutarie eo. tit. nu. 3. fol. eod.
Iuramẽtũ interpoſitum ſuper obſeruatiõe peccati mortalis an ſit nullum cum conuentiones turpes iuramento non validentur & quando obliget iurãtẽ eo. ti. nu. 3. f. 134
Iudicem amiciſſimum fore vel ſuſpectiſſimũ an ĩ genere ſufficiat diceř ad effectum auocandi cauſam eo. tit. nu. 3. fol. 136
Iudei vti infames ſine licentia principis doctorari non debẽt de breui. nu. 41. fol. 141
Indultum de fructibus in abñtia percipiendis non datur per breue ſed ꝑ bullam de breui. nu. 52. fol. 142
Inimicitie oriuntur ex contentione etiam iuridica & iudices inimici & ſuſpecti eſſe non debent eo. ti. nu. 68. fol. eo.
Irregularitas incurritur ex adminiſtratione iuſticie in cauſa criminali & ſanguinis per ingreſſum tamẽ religionis omnis irregularitas tollitur. eo. ti. nu. 73. fol. 143
Infirmitas aeris intemperies inimicitie capitales & ſubuentio parentũ eſt cauſa extrahendi religioſum a monaſterio de breui. Gom. nu. 31. fol. 153

L

Littere expedite in beneficialibus habenť loco tituli de gr. exp. n. 17. f. 4
Legatum ad certum opus pium deputatum non ſolet in aliud eque pium commutari niſi ex ſpeciali gratia de gra. expect. nu. 13. fol. 4
Litere expedite in beneficialibus habentur loco tituli nu. 17. fol. eo.
Litere contra communem curſum cãcellarie expedite ſunt de falſitate ſuſpecte ideo ſi in expectatiua deficiunt verba de quibus in. c. cum in illis de preben. in. vj. ei vt de falſitate ſuſpecte fides nõ adhibeť de gra. exp. nu. 17. fol. 13
Litere que concedũtur pauperibus clericis ſunt potius litere iuſticie quam gratie & quare dicantur iuſticie de gra. exp. nu. 2. fol. 20
Litere in forma pauperum dicuntur etiam in forma communi & cũ ſecundum apoſtolum de grat. ex

pect. nu.5.7.fol.eod.
Laicus eſt incapax beneficij eccle-
ſiaſtici ſed quando mandatur ei
conferri beneficium apponitur
illa clauſula,cupienti aſcribi mili-
cie clericali de grat.expect. nu.34
37.fol.23
Littere facultatis que ſint & in qui-
bus differant a mandato de proui
dendo de Mand.de proui. nu.1.
4.fol.32
Laicus qualiter exerceat ſpiritualia
ex pape priuilegio de Man.de p-
ui. nu.12.fol.33
Legatus non poteſt dare ius ad vaca
turum beneficium nec reſeruare
beneficium iurispatronatus Lai-
corum eo.ti. nu.2.fol.35
Legatus non poteſt mandare aliquē
recipi in canonicum contra ſtatu-
ta & priuilegia eccleſie eod.tit.
nu.5.fol.eo.
Legati mandatum de prouidēdo re
integra finitur per eius mortem et
finito legationis officio eo.ti.nu.
4.fol.eo.
Laicus purus in vim clauſule ceterū
prouidere non poteſt eo.ti. nu.4
fol.38
Laici curam preſcribere nō poſſunt
cum ſint incapaces poſſidendi ſpi
ritualia de quali.& ſtatu.bene.
nu.25.fol.41
Legatus an poſſit conferre beneficiū
in quo laici habent tātum iuspre-
ſentādi de Mod.& for.imp.nu.
18.fol.47
Littere ad perſonatum impetrante
dignitatem non cōprendunt de
Mod.& for.impe. nu.6.fol.49
Licentia de non promouendo valet
quamuis tempore licentie iam nō
poſſit promoueri ob tēporis bre-
uitatem de var.mod.vaca. nu.6.
9.fol.59
Legatus de latere an poſſit vnire de
Mod.proui. nu.24.fol.64
Leges generales promulgate etiam
motu proprio non trahuntur ad
lites pendētes niſi hoc ſpecialiter
dicatur de vi & effe.clau. nu.22
fol.68
Laicus poteſt habere a papa preben
darum collationem et conſtitui
procurator ad acceptandum de vi
& effect.clau. nu.32.34.fol.74
Litere ad beneficia quibus modis ex
pirent eo.ti. nu.1.10.11.15.27.37.
40.&.41.fol.83
Litigans ſuper beneficio curato ſi re
cipit ſecundum ſimile eo. ipſo liti
renuntiare videtur qui.mo.litte.
ad.Be.expi. nu.18.fol.84
Locum tenēs ſicut principalis hono
rare debet eo.ti. nu.9.fol.88
Lex quādoque ſe ipſam declarat de
prerog.expect. nu.5.fol.91
Licentiatus an gaudeat prerogatiua
doctorum quo ad gratias expecta
tiuas in fauorabilibus tamē priui
legio doctorum gaudet eo.ti.nu.
19.26.fol.92.93
Licentiatus in vniuerſitate & docto
ratus extra ſimpliciter licentiato
prefert eo.ti. nu.44.fol.94
Licentiatus primo & poſtea docto-
ratus doctoratum medio tempo-
re precedit eo.ti. nu.45.fol.eo.
Legere publice quis non poteſt niſi
prius doctoretur, doctorum legē
tium priuilegio non gaudent le-
gentes in domibus priuatis eo.ti.
nu.53.54.fol.95
Legatum fundi eſt inſtrumentis &
mancipijs

mancipijs que ibi erant.compre-
hendit etiam mancipia poſtea in-
ducta de prero.exp. nu.64.fol.96
Locus vbi res ſita eſt inſpicit ſi de rei
onere tractat eo.ti. nu.21.fol.96
Littere iuſticie aut ſunt commiſſio-
nes aut breuia aut reſcripta de cō-
miſſ.iuſti. nu.1.fol.104
Litis pendentia de iure inducit poſt
citationem executam quantū ad
reum & poſſeſſorem de cōmiſſ.
iuſti. nu.12.fol.108
Lis dicitur pendere ante terminū ad
articulandū quo ad priuilegia lite
pendente per actorem impetrata
& ceſſione ipſius eo.ti. n.16.f.eo.
Litis pendentia inducitur per ſolum
decretum citationis quo ad preiu
dicium imptrantis licet citatio ad
noticiam citati nō peruenerit eo.
ti. nu.18.fol.eo.
Literis pape aſſerentibus reſignatio-
nem fuiſſe factam in eius manib⁹
quando ſtetur eo.ti. nu.98.f.114
Laicis ſolis etiam de partium cōſen-
ſu cauſe eccleſiaſtice & ſpirituales
non committuntur de comiſſ.iu-
ſti. nu.1.fol.117
Laicus ſi habet rem communem &
indiuiſibilem cū eccleſia tunc cō
tra eū nō preſcribitur ſpacio ſtatu
to a iure communi eod.tit. nu.
5.fol.eo.
Lis finitur per ſententiam appellatio
ne non ſuſpēſam ideo ea finita nō
ē neceſſe derogare regule de ſub-
rogādis eo.ti. nu.56.57.fol.121
Lite finita quando adhuc ſit locus re
gule d' ſurrogādis eo.ti.n.59.f.eo.
Lite pendente an valeat ceſſio facta
per tertium vni ex collitigantibus
eod.tit. nu.6.fol.128
Litigans ſi liti ob impotentiam ceſ-
ſit ad cauſe proſequutionem non
admittitur ſi hoc petat quia per
reſcriptū principis lis ſuſcitare nō
debet eo.ti. nu.1.fol.136
Licentia vendendi bona eccleſiaſti-
ca & veſcendi laticinijs quando p
breue detur de breui. nu.20.34.
fol.140
Licentia doctorandi extra terras ec-
cleſie an debeat dari per breue in
vrbe autem datur ſola ſignatura
eod.tit. nu.36.fol.141
Licentia viſitandi ſepulcrum chriſti
ſola ſignatura cōcedit abſentib⁹
religioſis de ſuorum ſuperiorum
licentia eo.ti. nu.46.fol.eo.
Licentia promouendi ad ordines ex
tra curiam a quocūque datur per
breue in vrbe ſola ſignatura eo.ti.
nu.49.51.fol.142
Legatorum commutationes ad piā
cauſam in alia dantur & ſunt de
reſeruatis pape incertam autem
an commutari ſoleat eod.tit.nu.
79.80.fol.
Licentia ſtandi extra & transferendi
ſe ad alium ordinē cōceditur mul
tis modis et datur per breue eo.ti.
nu.85.fol.143 & Gom.nu.31.f.153
Licentia reliquias & corpora ſancto
rum aut alterius extrahendi da-
tur per breue de breui. nu.42
fol.141
Legatorū genera & legati preeminē
tia & qualis eſſe debeat & de of-
fi.& poteſtate legati De offi.leg.
nu.1.fol.158

M

Menſes apoſtolici per regulā reſer-
uati qui ſint & q ordinarij de gra.
exp. nu.6.fol.3
Monachus licet deo viuat mortu⁹
eſt mūdo ideo cōſequi nō pōt ec-

cleſiam ſecularem ſine diſpēſatione de grat. exp. nu. 6. 7. fol. 19

Maior ſeptem annis reputatur idoneus etiam ad canonicatum eccleſie cathedralis de quali. & ſta. bene. nu. 36. fol. 42

Mandatum prouidendo de beneficio electiuo quomodo intelligat̃ de mand. de. proui. nu. 19. fol. 50

Mandatum factum alicui de prouidendo de beneficio an de prebenda prouideri & an comprehendat prebēdā in collegiata eccleſia eo. ti. nu. 32. 35. fol. 51

Mandatum factum per epiſcopum vicario ſuper conferendis beneficijs an includat etiam dignitates eo. ti. nu. 31. fol. eo.

Matrimonium nulliter cōtractum an publice honeſtatis iuſticiam inducat de vari. mod. vaca. nu. 88. fol. 60

Medic⁹ infirmum preſeruare poteſt eo. ti. nu. 97. fol. 61

Monachus poſt monachatum an & quādo eccleſie parrochiali preficipoſſit. eo. ti. 98. fol. 61

Monaſterium ingrediens infra annum probationis teſtamentum facere poteſt & non perdit beneficium eo. ti. nu. 104. 105. fol. 62

Monaſterium ingrediens vt fiat cōuerſus an perdat beneficium eod. ti. nu. 102. fol. 61

Motus proprius licet tollat vicium ſurreptionis aliam tamen inhabilitatē non tollit nec diſpenſationē irregularitatis inducit de vi & effe. clau. nu. 3. 6. fo. 3. 6. fol. 66. 67

Motus proprius non operatur circa qualitates intrinſecas facit tamen ꝙ priuilegium cum ea pluralitate conceſſum extendatur ad litē pendentem eo. ti. nu. 17. 19. fol. 68

Motusproprius operatur vt indultū iniquitatem ſapiens alicui motu ſimili conceſſum in eūdem nō retorqueatur eo. ti. nu. 24. fol. eo.

Motus proprius licet tollat diligentiam proceſſus non tamen prioritatem date ſupplet tamen deffectum etatis & aliqñ facit gr̄atiā latiorē eo. ti. n. 28. 33. 40. 42. f. 69. 70

Mandatum motu proprio conceſſum ſuper vacante an extendatur ad vacaturū eo. ti. nu. 39. fol. 69

Motus proprius an preiudicet unioni per ordinarium facte de vi & effe. clau. nu. 43. fol. 70

Motus proprius tollit ſurreptionē etiam in literis inferiorum ſicut non tollit vitium falſe expreſſionis eo. ti. nu. 51. 52. fol. eo.

Menſis datus ad acceptandum quot dies habeat & quando incipiat currere eo. ti. nu. 14. 15. fol. 14. 15

Mādatum ſpeciale requiritur ad acceptandum eo. ti. nu. 28. fol. 74

Mentionem facere de canonicorū numero an & quando & in quibus caſib⁹ ſit neceſſe de var. mod. vaca. nu. 12. fol. 77

Mentionem facere aſſertiue an ſufficiat de priuilegio derogatorio & quando de eo dicatur ſpecialiter facta mētio eo. ti. n. 16. 17. f. 80.

Mādatū ſpeciale requirit̃ ad acceptādū beneficia ꝑ abſente & ad iurādum in animam conſtituentis ſuper obſeruātia ſtatutorum eo. ti. nu. 20. 21. fol. eo.

Mentio ſpecialis fieri debet de prima expectatiua in alterius impetratione nec ſufficit generalis q. mod. litte. ad bene. expi. nu. 3. fol. 81

Mandatum mortuo mandante expirat. eo. ti. nu. 2. fol. 83

Mulier popularis nupta nobili dicitur nobilis nobilitatem autem ꝑdit mulier nobilis nupta plebeo de prerog. exp. nu. 16. 17. fol. 92

Magiſter in theologia an preferatur doctori in vtroqꝫ iure cum dicat̃ ꝙ magis graduatus prefertur minus graduato de prero. expe. nu. 1. 2. fol. 97

Maior gradus vel maior qualitas cōſideratur inter nominatos in eadē cellula tm̄ eo. ti. nu. 12. fol. 98

Maioritas qualitatis inter concurrētes ad idem beneficiū ex loco beneficij conſiderat̃ eo. ti. nu. 19. f. 99

Merces ſecundum laborem cōſtituēda eſt cum magis laborans magis mereatur eod. ti. nu. 4. 5. fol. 101

Monitorium ſi petitur dari contra debitorem defuncti datur cū clauſula abſqꝫ p̄iudicio potioris creditoris de cōmiſſ. iuſti. nu. 61. fol. 111

Moratoria in vrbe alicui grauato onere debitorum qualiter conceditur eo. ti. nu. 1. fol. 125

Moratoria in partibus laicis extra terras eccleſie nō datur clericis tñ aliquando conceditur non tamē contra executoriales eod. tiiu. nu. 5. 6. 7. fol. eod.

Mandatum de non innouando intelligitur ſilicet in preiuditium litis pendentie eo. ti. nu. 14. fol. 132

Miſerabilis perſona que dicatur de breui. nu. 56. fol. 142

Moniali profeſſe ex iuſta cauſa ſtandi extra monaſterium conceditur per breui. eo. ti. nu. 64. 65. fol. eo.

Metus non purgatur ꝑ mille annos durāte eadē cauſa metus de breui. gom. nu. 30. fol.

N

Nouam prouiſionem habēs an preferatur expectanti de. Mand. de proui. nu. 7. fol. 29

Nominatus per literas facultatis an preferatur apoſtolico impetranti aut ſcriptoribus apoſtolicis vel alijs officialibus eod. ti. nu. 7. 16. fol. 32. 33

Nominatus per reges hiſpanie virtute apoſtolici indulti an preferatur apoſtolico expectāti & an nominato a rege preferatur nominato a regina ſimile indultum habēte eo. ti. nu. 10. 15. fol. eo.

Nominatione ſemel de aliquo facta finitur facultas nominādi eo. ti. nu. 4. fol. 34

Negatiua dictio prepoſita verbo neceſſitatem importat de vi & effe. clau. nu. 9. fol. 65

Negotioꝝ geſtor in ſpiritualibus an interuenire poſſit quando opus eſt ꝙ declaret animum eod. tit. nu. 31. fol. 74

Negligens an & quando quis dicat̃ qui. mod. litte. ad bene. expi. nu. 13. fol. 84

Nobilitas que dicatur & an exercēs mercaturā poſſit dici nobilis vt ſunt veneti & florentini de p̄rog. expect. nu. 6. 10. fol.

Nobilitas in quo conſitat & ad caſum regule prerogatiuarum quomodo capiatur eo. ti. nu. 11. 12. fol.

Nobilis dicitur natus ex patre nobili & ex matre plebea ſed non e contra eo. ti. nu. 15. fol.

Nobilis ex inferiori genere nobiliū vel mag. in theologia aut doctor an preferratur familiari pape diligentiori in ꝓceſſu eo. ti. nu. 34. f.

Nobilis de genere ducum prefertur

alteri de nobili genere marchionum de prero. expect. nu. 13. fol.

Nobilitas conſideratur ſecundum communem reputationem & ita maioritas nobilitatis eo. ti. nu. 26. 27. fol.

Nobilis ex vtroque parente prefertur nobili ex altero tantum & magis nobilis dicitur ille qui eſt proximior ſtipiti a quo nobilitas cauſatur eo. ti. nu. 37. 43. fol. 100

Nobilis ex inferiori genere nobiliũ an preferat theologo vel doctori iuriũ eo. ti. nu. & ſequen. fol. 102

Nobilis moribus & ſcientia an nobili genere tantum ſit preferendus & quid quando quis eſt nobilis morib⁹ & genere an nobili moribus tãtum preferratur eo. ti. nu. 7. 8. fol. 103

Nobilis non graduatus licet ſit preſens in curia non tollit diligentiã proceſſus graduato in vniuerſitate abſente eo. ti. nu. 10. fol. eo.

Nullitas nunquam cenſetur ſublata per quam iuriſdictio negatur nec ſanatur ex deffectu mandati etiam refectis expenſis de comiſſ. iuſti. nu. 31. 38. fol. 109. 110

Nullitas proceſſus ante ſententiam latã an ſanetur ſine refectione expenſarum in beneficialibus eod. ti. nu. 42. fol. eo.

Narratiua pape de reſignatione per procuratorẽ facta an probet vacationem & mandatum procuratorium eo. ti. nu. 99. fol. 114

Nullitas an aliquando ſanetur in ꝓphanis ſine expẽſarum refectione eo. ti. nu. 3. fol. 135

O

Ordinarij epiſcopi & alij inferiores collatores & collatrices habent quatuor menſes ad conferendum beneficia vacantia reſeruatis & affectis duntaxat exceptis in quibus venit papa acumulatiue cum illis & inter eos locus eſt preuentioni de grat. expect. nu. 6. 8. fol. 3

Ordinariorum collationes facte inter datam gratiarum expectatiuarum & fulminatio proceſſuum an valide reputentur de gra. expect. nu. 15. 18. & 20. fol. 4

Ordinariorum poteſtas in conferendis beneficijs ſuarum collationũ nõ reperitur limitata ad certos mẽſes immo quandocunque contingit ea vacare cõferre poſſunt dummodo non differant per ſex menſes de grat. expect. nu. 28. fol. 5

Officia plura perpetua ſimul ſine diſpenſatione aliquis obtinere non poteſt de quali. & ſtat. Bene. nu. 14. fol. 40

Officium dicitur adminiſtratio rerum eccleſiaſticarum ſine iuriſdictione abſque prerogatiua ſeu preeminentia de Mod. & for. impe. nu. 7. fol. 49

Ordinarius lapſo termino licet res ſit integra prouidere nõ poteſt de Mãd. de proui. nu. 3. fol. 34

Ordinarius ſi confert beneficium infra menſem quod ſit ſpecialiter impetratum cum clauſula inhibitionis & decreti an collatio teneat ſi impetrans ſu agratia vti non vult

Optio & conſuetudo optandi ceſſat in prebendis apud ſedem apoſtolicam vacantibus in quibus non eſt opus derogare ſtatutis iuratis de vi. effe. clau. nu. 3. fol. 78

Optandi conſuetudo an & quando cadat vel locum habeat in beneficijs reſeruatis & in fructibus groſſis eo. ti. nu. 4. 5. fol. eo.

Onus iam finitum amplius pro onere non habetur de va. mod. vaca. nu. 3. fol. 79

Ocultator aliene Laudis furi par eſt qui. mod. litte. ad bene. expi. nu. 1. fol. 87

Officialẽ quẽ fuiſſe tempore date nõ ſufficit niſi ſit tpe vacationis eod. ti. nu. 14. fol. 87

Officiales qui ponuntur in ſecunda parte regule an preferrantur pauperib⁹ expectãtib⁹ eo. ti. n. 16. f. eo.

Ordo nominationis quo ad prelationem inter nominatos in eadẽ cellula ſimpliciter non inſpicitur de prerog. expe. nu. 7. fol. 98

Officiales apoſtolici concurrentes inter ſe ſiue ſint eiuſdem qualificationis ſiue diuerſe magis qualificati preferũtur minus qualificato eo. ti. nu. 1. fol. 100

Officiales reputantur magis qualificati & an ceteris preferantur cum magis laborant pro communi vtilitate eo. ti. nu. 3. fol. 101

Ordinariam iuriſdictionem vt quis dicatur habere que ſint neceſſaria de comiſſ. iuſti. nu. 8. fol. 104

Ordo eccleſiaſticus confunditur ſi vnicuiqꝫ ſua iuriſdictio non ſeruatur eo. ti. nu. 63. fol. 111

Occuli deformitas magis impedit ꝓmouendum ꝙ totalis oculi clauſura cui autem fiat commiſſio inſpiciendi occulum de breui. nu. 76. 77. fol. 143

Ordinarius quis dicatur ad hoc vt ordinandus ab eo licentiam habeat eo. ti. nu. 84. fol. 143

Ordinarius nõ diſpenſat contra ius commune niſi ex cauſa de breui. gom. nu. 10. fol. 149

P

Papa cum ſcribebat pro aliquo beneficiando tribus precipue litterarum formulis vtebatur per quas non tribuebatur ius in beneficio vel ad illud ſed ſolum dabatur facultas implorãdi officium iudicis ideſt executoris de grat. expect. nu. 2. & in add. B. fol. 2

Põtifices Romani tanꝗ ordinarios vniuerſales & epos totius orbis a primordio oriẽtis eccleſie cauſas omnes iudicabant & de omnibus beneficijs diſponebant quam poteſtatẽ licet in ordinarios tranſtulerint maiorem tamen penes ſe retinuerunt de grat. expect. nu. 3. & in add. a. ter. fol. 2

Papa beneficia totius mundi etiam non data negligentia ordinariorũ conferre & reſeruare ac priuare collatione non ſolum vnum epm ſed omnes poteſt quia in hoc vtitur facultate ſibi data a deo & ab inueterata eccleſie conſuetudine cũ ipſe ſolus vocatus ſit in plenitudinẽ poteſtatis epiſcopi tñ & alij inferiores in parte ſollicitudinis de grat. expect. in add. B. terg. fol. 2. & nu. 7. fol. 3

Papa ex plenitudine poteſtatis expectatiuas ad omnes menſes concedere poteſt quia in beneficialibus liberam & pleniſſimam poteſtatẽ habet ead. add. & nu. 3. fol. 3

Prebenda ſacerdotalis ſi vacet quando creatus in canonicum illam aſſeqꝫ poſſit de grat. exp. nu. 13. fol. 8

Prebendarum pluralitas & multitudo eſt inimica canonibus ideo nõ

debet quis eſſe canonicus prebendatus in pluribus & multo minus in eadẽ de grat. exp. nu. 2. 3. fol. 9

Papa non obſtante quacumqꝫ iuris communis diſpoſitione diſpenſat quia de iure poteſt ſupra ius diſpẽſare de grat. exp. nu. 4. fol. 9

Prebende due ſunt magis incompatibiles ſub eodem tecto etiam ſi altera earum ſit annexa dignitati ꝗ̃ ſit dignitas cum eccleſia parochiali que ſit annexa prebẽde de grat. expect. nu. 9. fol. 10

Papa facilius concedit vt quis ſit pluralis in prebendis diuerſarum eccleſiarum ꝗ̃ in dignitatibus nam iura plus abhorent pluralitatem in ead. ꝗ̃ in diuerſis de grat. exp. nu. 5. fol. 11

Prebẽdas plures obtinens ſine diſpenſatione poteſt cogi ad renunciandũ vni de gra. exp. nu. 6. fo. 12

Preſtimonia idem ſunt ꝙ beneficia ſimplicia vnde ſaltem large dicuntur beneficia eccleſiaſtica que etiã mille retineri poſſunt abſqꝫ diſpẽſatione de gra. exp. nu. 2. 3. fol. 14

Papa in dubio non videtur derogarẽ velle iuripatronatu laicorum niſi id exp̃mat de gra. exp. n. 5. fol. eo.

Pape intentio non eſt velle grauare eundem colatorẽ in pluribus beneficijs niſi aliud exprimat d'grat. expect. nu. 11. fol. 17

Probatur eccleſia non curata ſi a. xl. annis citra fuit collata tanꝗ̃ non curata de gra. exp. nu. 4. fol. 18

Pẽſio non dicitur beneficium eccleſiaſticum an autem illam obtinẽs poſſit impetrare literas in forma pauperum & eius taciturnitas reddat gratiã pauperis ſurreptitiã de grat. expect. nu. 11. & ſeque.

Patrimoniũ ſufficiens habens ꝓhibetur occupare beneficia & ſtipẽdia eccleſie que dicuntur panis pauperum de gra. expect. nu. 17. fol. 21

Poſſeſſionem habens beneficij excedentis valorẽ. xxiiij. lib. nõ poteſt impetrare literas in forma pauperum licet poſſeſſio nõ ſit pacifica quoad titulũ ſecus ſi lis ſuper poſſeſſione & fructibus patiatur de grat. expe. nu. 19. 20. fol. eo.

Promotus ad epiſcopatum etiã poſt conſecrationem & adeptã poſſeſſionem ſi fructus epiſcopatus non percipit priora eius beneficia non vacant & ea põt retinere de grat. expect. nu. 21. fol. 22

Pauperes expectantes cur excludantur a beneficijs cathedralis eccleſie de grat. expect. nu. 59. fol. 26

Preſcriptio decennalis ſufficit in cõſuetudine ſecundum ius commune introducta de grat. expecta. nu. 2. fol. 27

Papa non preſumitur per verba generalia aut non obſtantia gñaliter prolata vele preiudicare in ſpecie alicui ſuper iure ſuo nec habenti ſpecialẽ reſeruationem niſi ſpecialiter illud exp̃mat de mand. de proui. nu. 12. 16. fol. 30

Preiudicium modicum eſt in mora non longi temporis de mand. de proui. nu. 10. fol. 31

Preſtimonia an ſint beneficia eccleſiaſtica de quali. & ſtat. benefi. nu. 5. fol. 39

Perſonatum habens ſi recipit dignitatem vel beneficium curatũ aut e conuerſo vacat primum eod. tit. nu. 13. fol. 40

Papa ſolus contra concilia diſpenſat indubio tamen preſumitur ſe con

formare iure communi eod. titu. nu. 17. 34. fol. eo. 42

Pena canonicorum vocatorum venire contemnentium de quali. & ſta. bene. nu. 47. fol. 43

Poſſeſſio pacifica que dicat̃ quo ad c. de multa de preben. & iurium conſimilium & quãdõ dicatur aliquamdiu ſtetiſſe eod. titu. nu. 49. 50. fol. 43

Procuratur habens mandatũ ad acceptandum vel impetrandum beneficia poterit acceptare etiã beneficia curata de mod. & for. impe. nu. 4. fol. 44

Permutationes beneficiorum auctoritate epiſcopi fieri debẽt de mod. & for. impe. nu. 25. fol. 48

Poſſeſſio in preſentando plus attenditur ꝗ̃ proprietas & idem eſt in iure cõferendi eo. ti. nu. 21. fol. 47

Patronus poteſt donare iuſpreſentãdi iurepatronatu ſibi retento quo ad alia eo. ti. nu. 17. fol. eo.

Permutationes beneficiorum que fiunt in curia de beneficijs patronalibus non valent ſi de huiuſmodi iure non ſit facta mentio. eo. ti. nu. 11. fol. 46

Papa non confert beneficia patronalia etiam in curia vacantia eo. tit. nu. 8. fol. eod.

Perſonatus ẽ honor ſine adminiſtratione eo. ti. nu. 4. fol. 49

Prior cõuentualis eſt prelatus & põt eſſe procurator ſine ſupioris licentia eod. ti. nu. 10. fol. eod.

Papa ſi mandat prouideri de beneficio ſpectante ad collationem capituli intelligit̃ de beneficio electiuo nam prebende & canonicatus ſunt electiui eo. ti. nu. 17. 23. fol. 50

Prouidere ĩ eccleſia aliud eſt & aliud eſt prouidere de eccleſia eod. titu. nu. 29. fol. eod.

Prebẽda & minora beneficia electiua non includuntur in mandato de prouidendo de bñficio expreſſis aliquibus modis eod. tit. nu. 36. fol. 51

Papa licet literas facultatis concedat an per hoc a ſe poteſtatem conferẽdi abdicare intelligat̃ de mand. de proui. nu. 9. fol. 32

Papa ſolus poteſt ſanare nullitates a iure poſitiuo prouenieẽtes & quãdo ſanare intelligatur eod. titu. nu. 3. fol. 35

Papa in dubio nõ preſumitur velle rumpere certum numerum in eccleſia niſi exprimat eod. titulo. nu. 3. fol. eod. terg.

Parrochia dicitur quaſi particio cure de va. mod. va. nu. 64. fol. 59

Proximus pubertati quis dicatur vt ſit aptus ad matrimoniũ cõtrahendum eo. ti. nu. 77. fol. 60

Papa an poſſit precipere alicui ſtante monacho aliquid qđ repugnet regule per eum profeſſe & ex magna cauſa abſoluere cum a monachatu eod. ti. nu. 99. 100. fol. 61

Periurus beneficijs eſt priuãdus eo. tit. nu. 111. fol. 62

Priuandus poteſt lite pendente ſimpliciter cedere ſed ſecum diſpenſari nõ poteſt eo. ti. nu. 119. fol. eo.

Papa ſolus circa curatum cum homida diſpẽſat eo. ti. nu. 118. fol. eo.

Papa ſolus epiſcopos trãsfert de vna eccleſia ad aliam ex cauſa neceſſitatis & poteſt priuar̃ vnũ ep̃m ſuo epiſcopatu ſed non oẽs ſine cã aũt an poſſit trãsferre epiſcopum inuictũ de mo. pro. nu. 8. 9. 10. fol. 63

Prouiſio quid comprehendat & in

quo differat a collatione eo.titu. nu.14.16.fol.64
Papa ſi reſeruat beneficium ſue colſlationi reſeruatio per commendã nõ expirat eo.ti. nu.17.fol.eo.
Papa ꝙ aliquid faciat ex certa ſcientia vel de plenitudine poteſtatis an paria ſint de vi & effe. clau. nu.9.fol.67
Probari poteſt certa ſcientia per teſtes ſed non motus proprius eod. titu. nu.13.fol.eod.
Papa non intendit prouidere de dignitate vel curato niſi id exṗmat eod.tit. nu.18.fol.68
Priuilegium conceſſum lite pendente ſi nulli ſit ṗiudiciale vel nõ noceat parti aduerſe et fiat motu proprio an valeat eo.ti.n.20.21.f.eo.
Preſentationi licet ſit tẽpus prefixũ non tamen confirmationi ſeu inſtitutioni eo.ti. nu.20.fol.73
Papa ſi beneficia in curia vacãtia infra menſem non confert an illi ad quos pertinet collatio cõferre poterunt eo.ti. nu.23.fol.74
Procurator generalis vel coniuncta perſona acceptare non poſſunt niſi ſpeciale mandatum habeat eo. tit. nu.29.fol.eod.
Poſſeſſor beneficij non tenetur deſiſtere a poſſeſſione ſi vult ſtare iuri de vi & effe.clau. nu.9.fol.77
Papa non intendit per clauſulas generales in dubio contra ius diſpẽſare poteſt tamen ſi vult preiudicare ordinationibus clericorum de var.mod.vaca. nu.3.5.fol.eo.
Papa dicitur ordinarius ordinarioꝝ & cũ omni prelato in iuriſdictione & poteſtate concurrit eo. titu. nu.5.6.fol.79
Pauperes expectantes preferunť diligentioribus in proceſſu quo ad beneficia ſimplicia de var. mod. vaca. nu.9.fol.eod.
Pape manus nunꝗ̃ intelliguntur ligare per quecunqꝫ indulta vel priuilegia ſua vel ſuorũ predeceſſorẽ eod.ti. nu.12.fol.eod.
Preſtimonia ſi dentur vel aſſignenť in titulum an reſidẽtiã requirant q. mod.lite.ad.ben.expi. nu.9. 10.fol.82
Pape gratia dicitur perfecta per ſolã ſignaturam & ſolo eius verbo ſine aliqua literarum expeditione licet litere ad illius probationem requirantur eo.ti. nu.7.fol.83
Proteſtatio gratiã ṗſeruat eo.ti. nu. 26.fol.85
Priuilegium datũ militibus in teſtando an extẽdať ad illos q exiſtentes in actu milicie teſtantur eo.ti.nu. 11.fol.88
Pauperes expectãtes an preferantur familiaribus pape antiquis & deſcriptis eo.ti. nu.19.fol.89
Priori ſi legeť biblia et cuilibet fratrũ cappa an prior vtrunque habere debeat eo.ti. nu.21.fol.eo.
Preſumẽdum non eſt ꝙ quis incontinẽti ſe corrigat de prerog. expe. nu.2.fol.91
Patris condictio & non matris quã tum ad dignitatem & honores inſpicitur eo.ti. nu.18.fol.92
Principis intentio preſumitur eſſe talis qualis eſt legis ſcripte eo.ti. nu.50.fol.95
Priuilegium an & quãdo vnico actu cõſumptũ eſſe dicatur eo.ti. nu. 63.65.66.fo.96
Priuilegiorum tenor ſunt inſpiciendi & ſecundũ illos iudicandum eſt eo.ti.fol.100

Pri uilegia

Priuilegia cõceſſa auditoribus rote ob remunerationem nõ cenſenť reuocata per quaſcunque clauſulas derogatorias eo.ti. n.8.f.101
Preſentes in curia abſentibus ceteris paribus ob labores quos curiales ſuſtinent preferuntur eo.ti. nu.10.15.19.fol.eo.&.102
Perſona primo nominata in aliqua ſcriptura an ſit dignior de prero. expect. nu.8.fol.98
Precia rerum ex loco & tẽpore variãtur eo.ti. nu.33.fol.99
Priuilegium potentius preponitur qñ priuilegiati diſpari priuilegio cõcurrunt.eo. tit. nu.35.f.eo.
Proceſſus ſummarius vt intelligať conceſſus ſignatura debet dicere audiat talis & ſummarie procedat de comiſſ.iuſti. nu.16.fol.105
Papa nõpõt defectũ cõſenſus ſupplere nec inducere matrimoniũ ſupplẽdo cõſenſũ eo.ti.n.28.29.f.109
Proceſſus quando eſt nullus vel ſententia ex deffectu mandati tunc nullitas per aliquam ſignaturam non ſanatur eo.ti. nu. 30.fol.eo.
Poſſeſſor an poſſit petere reffectionem expenſarum eo quod actor nõ fouẽdo iuſtã cãm multũ in lite expendit eod.tit. nu.54.fol.111
Petitorium & poſſeſſorium ſi ſimul & ſemel a principio intentať aduerſarius poteſt ſuper vtroque ſe deffendere eo.ti. nu.59.fol.eo.
Poſſeſſio vnius alteri data iuris ordine non ſeruato poteſt de facto reuocari poſſeſſore etiam non vocato eo.ti. nu.71.fol.112
Pẽſio regulariter vltra medietatem fructuum reduci debet attamẽ aliquãdo etiã ꝙ ſit exceſſiua nõ erit reducenda eo.ti. nu.87.89.fol.113
Pape aſſertioni quando ſtetuť eo.ti. nu.101.fol.114
Pape exortationi an ſit obediendũ eod.ti. nu.11.fol.115
Papa cãm inſtructã auocare nõ ſolet & in dubio cãm corã vno pẽdẽte nõ ĩtẽdit auocare niſi id faciat ex certa ſcientia eo.ti. nu.22.fol.118
Pape intentio etiã in beneficialibus non eſt tollere ius queſitum niſi aliud appareat.eo.ti. nu.39.f.119
Princeps iuri poſitiuo derogare poteſt eo.ti. nu.40.fol.eo.
Procuratoris malicia domino imputari nõ debet eo.ti. nu.47.fol.120
Priuatio ꝑꝑ crimẽ in qb⁹ caſibus in curia comittatur eo.ti. nu.1.f.122
Proceſſus ſummarius non datur in cauſis criminalibus ſecus in ciuilibus eo.ti. nu.3.fol.eo.
Promittens in tranſactione non impetrare iudicẽ ſub pena an incidat in penã impetrãdo facta trãſactionis mentione eo.ti. nu.11.fol.123
Probať ꝑ ſolũ iuramentũ ea que conſiſtũt in animo eo.ti.nu.21.fol.126
Poſſeſſor beneficij poſt primã ſententiam latam contra ſe ſi non dimitit poſſeſſionẽ & impedit ſequeſtrationẽ an ſequeſtratio fieri poſſit ſup alijs bñficijs eo.ti. n.3.f.129
Proceſſus factus per executorẽ ꝯ intruſum an valeat licet de intruſiõe nõ cognouerit eo.ti.nu.8.fol.eo.
Ponens videtur confiteri omnia inpoſitionibus contẽta facta tamen per errorem de eo docto reuocari poteſt.eo.ti. nu.3.4.fol.130
Petitorium & poſſeſſorium per ſpoliatum ſi deducitur an poſſit vna ſententia terminari ſtãte ꝓrogatiua poſſeſſorij eod.ti. nu.18.fol.131
Pendẽte appellatione omnia debeť

eſſe & ſtare in eodem ſtatu, eo.ti. nu.18. fol.133
Prorogatio nõ p̃t fieri poſt lapſũ tp̃is ſʒ dat̃ noua ↄceſſio d̃ bre.n.8.f.139
Papa qñ diſpenſat circa bñficia incõpatibilia debet ĩtelligi de bñficijs canonice adeptis eo.ti.n.11.fo.eo.
Prouiſio fc̃a p̃ p̃p̃ d̃ bñficio nõ obſtãte ꝙ aliud obtineat nõ ĩducit diſpẽſationẽ ſup vtroqʒ eo.ti. n.13.f.eo.
Papa diſpẽſare cenſet̃ qñ in capaci aliqd cõcedit vel facit actũ iuri cõmuni cõtrarium eo.ti. nu.26.fol.140
Papa ordinarijs an & qñ p̃iudicium inferre intendat eo.ti. nu.50.f.141
Prorogatio fieri debet pendente primo termino.eo.ti. nu.63.fol.142
Prorogatiões que ſint que ſola ſignatura cõcedunt̃ & que per breue & qñ fiant & qñ tp̃s cõputari debeat de breui.nu.89.& ſequẽ.fol.144. & eo.tit.gome.nu.11.fol.149
Penitentiarius maior poteſt diſpenſare in omnibus caſibus quibus ordinarij diſpenſant & vltra in alijs contentis in priuilegijs & ei credit̃ de eius ſtilo. nu.10.fol.140
Poſſeſſio ꝙ p̃pria auctoritate capiat̃ breue ſine vicio ſpolij qñ concedi ſoleat de breui.gom.nu.14.fo.150
Procurator qñ in cã criminali criminaliter intentata interuenire poſſit de commiſſ.iuſti.nu.32.fol.124
Petitoriũ trahit ad ſe poſſeſſoriũ cũ habeat illud in vẽtre eo.ti.n.f.127
Papa cũ bigamis ad ordines de poteſtate ordinaria nõ conſueuit diſpẽſare eo.ti. nu.96.fol.144
Poſſeſſio cum executorialibus de ſtilo rote capi non poteſt niſi precedentibus obſeruatione quatuor terminorum & declaratoria de breui.gom. nu.15.fol.150
Parentum ſubuentio ſuperat omnẽ votum quia nullus honor maior preſtari poteſt ꝙ̃ eis egẽtibus ſubuenire,eo.ti. nu.36.37.fol.154
Periurus non abſoluitur ad effectũ agẽdi niſi parte citata & dummodo in ſupplicatione exprimat ſe enormiſſime leſum nec ſufficit enormis leſio eo.ti. nu.49.fol.157
Periurum regulariter non abſoluit epiſcopus nec maior penitentiarius niſi ex priuilegio eod. titul. nu.50.fol.eod.
Penitentiaria diſpenſat cum crimi noſo occulto cũ quo nõ diſpenſaret ſi delictum eſſet notorium eo. ti. nu.52.fol.eod.
Pape ſoli reſeruata & ex cõſequẽti legato ĩterdicta de ofi.leg.fol.170
Papa in quibus non diſpenſat eod. titu.fol.173.terg.

Q

Quomodolibet iſta dictio ẽ vniuerſalis de vi & effe.clau. nu.30.f.69
Quocunqʒ beneficiorum iſta dictio eſt vniuerſalis eo.ti.nu.49.fol.70
Quecunqʒ iſta dictio nõ ſemper ſtat vniuerſaliter qui. mod. litte. ad bene.expi. nu.17.fol.89
Qualitas adiuncta verbo debet intelligi ſecundum tempus verbi de prerog.exp. nu.59
Qualitas perſonarum an debeat inſpici vel ſit de ſolo earum iuramẽto confidendum de comiſſ.iuſti. nu.2.fol.116

R

Reliualidationes gratiarũ & ſecũde gratie expectatiue qñ & quõ dari ſolite ſint de gr.exp. nu.30.f.6
Receptus in canonicum de mandato pape quando ordinaria & non apoſtolica cẽſetur auctẽ receptus & ĩ quo differat iſte recept⁹ a receptо per literas pape datis executoribus de grat.exp. nu.14.& ſequen.fol.15
Receptio in canonicũ p̃ vt eſt facti poteſt fieri a canonicis ſingulariter & ſeparatim de grat. expect. nu.17.fol.16
Regulari litere ad beneficia ſecularia concedi non ſolent & quando concedantur de grat. expect. nu.6.9.fol.19
Reſeruationum quedam ſunt generales quedam ſunt ſpetiales reſeruatio aũt gñalis vſqʒ ad certã ſummã quid importet de man.de p̃u. nu.9.15.fol.29.30
Res facilius renaſcitur ꝙ̃ de nouo naſcat̃ de man.de p̃ui.nu.3.fol.32
Reges habentes indulta nominandi ſunt nudi miniſtri pape an autem poſſint nominare ad beneficia reſeruata eo.ti. nu.11.14.fol.33
Religioſus nihil poſſidere poteſt cũ ab alio poſſideatur de va. mod. vaca. nu.91.fol.61
Regularis ſi poſſedit beneficium & preſcripſit poteſt illud retinere & ſi ſpoliat̃ reſtituit̃.eo.ti. n.95.f.61
Regreſſus non datur de priuatione ad habitum eo.ti. nu.96.fol.eo.
Renouationis emphiteoſis competit de iure deſcendentibus & non extraneis de modis proui.n.2.f.63
Regula cancellarie ſuper valore exprimendo in impetratione quomodo intelligatur de vi & effe. clau.nu.46.fol.70
Reſcriptum impetratum contra miſerabilem perſonam non valet ſi de eius miſeria expreſſe non faciat mẽtionẽ.eo.ti. nu.15.fol.80
Res non dicitur amplius integra ob fulminationem proceſſus quam fecit executor preſentata ſibi bulla expectatiua qui.mo.lite.ad be. expi. nu.4.fol.83
Refferendarij & alij officiales ſi actu ſua officia non exercent an gaudeãt prerogatiuis regule & preferãtur nominatis p̃ indultũ regũ hiſpanie eod.tit.nu.10.23.f.88.90
Reputatio loci originis vbi ſitũ eſt beneficiũ attẽditur vt aliqs plus vel minus reputetur nobilis de p̃rog.expe. nu.31.fol.99
Reſpublica xp̃iana regitur per conſilia cardinaliũ eo.ti. nu.16.f.103
Reus an dicatur vexari ex ſola commiſſionis impetratione de cõiſſ. iuſti. nu.4.fol.107
Reſcriptũ ſi qd cõtra ius cõcedit mutat nomẽ reſcripti eo.ti. n.57.f.111
Reſeruatio an probetur ex verbis pape narrãtis reſeruaſſe beneficium colationi ſue eo.ti. n.100. fol.114
Reductio ad arbitriũ boni uiri coram quo peti debeat quando iudices vnus ſit clericus & alter laicus eo.ti. nu.4.fol.117
Reſtitutio aduerſus rem iudicatam vel tres ſentẽtias cõformes a quibus appellare nõ licet qualiter det̃ eo.ti. nu.4.1.fol.119
Reſtitutio aduerſus ſententiã qñ de pa̾uptate narrat̃ vł aliud ob qd̃ dicit̃ ſnĩam nõ mereri executorẽ q̃liter concedat̃ eo.ti. nu.45.fol.120
Reſtitutio aduerſus ſñtias in beneficialibus dat̃ in prophanis aũt nõ cõcedit̃ ſed cauſa reſtitutionis cõmittit̃ eo.ti. nu.48.fol.eo.
Reſtitutio qd ſit et reſtitutionis petẽde tp̃s a quo tp̃e currere incipiat eo.ti. nu.49.58.fol.eo.121
Reo ſufficit ꝙ vincat per nõ ius acto

ris etiamſi cõſtat de nõ iure ſuo eod.tit. nu.54.fol.120
Regule de ſurrogãdis derogatio de-bet denegari potẽtiorib⁹ et p̃cipue cardinalibus eo.tit. nu.61.fol.121
Reſignationes monaſteriorum va-lorẽ cc.ducatorũ excedẽtiũ an ſo-leãt admitti.eo.ti. nu.67.fol.eo.
Reſtitutionis cõcedẽde iuſta cauſa que ſit in materia aucten.ſacramẽta puberũ eo.ti. nu.13.f.123
Remedium ordinarium habens nõ debet recurrere ad extraordinariũ de cõmiſſ.iuſti. nu.2.fol.126
Reſtitutio nõ impedit̃ in prophanis propter notorium non ius agen-tis eo.ti. nu.9.fol.131
Reus ſi lite pendente continuat ſuã poſſeſſionẽ an dicatur attentare de cõmiſſ.iuſti. nu.15.fol.133
Reſignatio & quilibet actus ſimo-niace celebratus nõ tenet ẽt in preiudiciũ reſignãtis eo.ti.n.2.f.134
Reformatio ſup errore p̃inſerto qñ det̃ reſpectu qualitatis bñficij vel nominis ꝑprij eo.ti. nu.2.fol.135
Reſcriptorũ quot ſint ſpecies et qũo expediãtur & in forma breuiũ a qbus cõficiant̃ & qualiter ſignant̃ de breui. nu.2.3.fol.138
Reſeruatiões beneficiorũ ſunt odioſe aliquando tamen per breue cõceduntur eo.ti. nu.81.82.fol.143
Reſcripta dicunt̃ littere apoſtolice & debent continere ſolẽnitates l.ſacri.C.de diuer.reſcrip.de.bre.Gome. nu.2.3.fol.146
Regule cancellarie loquẽtes de ſup-plicationibus non habet locum in breuibus eo.ti. nu.8.fol.148
Romana eccleſia ſolita ẽ ab antiquo capere bona clericorũ defunctorũ non habentiũ licentiã teſtandi de breui.gome. nu.17.fol.151
Religioſi etiã mẽdicãtes et monia-les poſſunt de licẽtia retiner̃ pecunias acquiſitas ex confeſſionibus vel predicationibus pro libris vel veſtib⁹ eo.ti. nu.18.fol.eo.
Religioſus per ingreſſum religionis nõ abſoluit̃ a debito cõiugali eo.ti. nu.39.fol.155
Religionis obligatio ꝑuenit a cõſtitutione humana & religioſus ita põt religionẽ ꝭuare ĩ domo patris vel amici ſicut in monaſterio eo.ti. nu.40.41.fol.155

S

Sũpto ď regiſtro ſuplicationũ aut lr̃arũ apoſ̃icaꝝ an faciãt fidẽ ĩ iudicio de cõiſſ.iu. ñ.11.f.104.et n.10.f.108
Signatura qñ dicit ꝙ ꝑcedat̃ ſũmarie vel ſola veritate inſpecta vel vtrũqꝫ copulatiue qũo ſit ꝑcedendum eo.titu. nu.21.fol.105
Signatura qũo adaptat̃ qñ petit̃ experiri lr̃is nõ cõfectis eo.ti.nu.1.f.107
Signatura lꝫ ſanet defect⁹ ex via nul-litatis refectis expẽſis an vnqꝫ ſanet defectũ ex capite in iuſticie eod.ti.nu.40.44.46.fol.110
Statutũ ꝙ ſñia arbitri nulla exceptione obſtãte executioni mãdet̃ intelligit̃ dũmodo cõſtet ꝙ ſit arbiter & ſñiam tulerit eod.ti.nu.39.fol.eo.
Sentẽtia vt ꝑ papã cõfirmet̃ reqrit̃ ꝙ ſit iuſte lata qñ procedit ex p̃tãte ordinaria eo.ti. nu.41.fol.eo.
Sẽtẽia ſi deficit in iuſticia naturali an poſſit ꝑ p̃p̃ cõfirmari e.ti. n.43.f.e.
Sẽtẽtia ſecũda cõfirmatoria p̃me nulle an ſit nulla vel iniuſta et ſi eſt ali-qua, an agat̃ ex cõfirmata vel ex cõ-firmãte eo.ti. nu.45.48.fol.eo.
Signatura de iuſticia nunquam ſta-tutis derogat nec concedit ꝙ ſimul de ſpolio & proprietate cognoſca-tur eo.ti. nu.58.fol.111
Surreptio qñ cõcernit ip̃am gratiam eã viciat eo.ti. nu.65.fol.112
Sentẽtie nulle an executioni mãdentur eo.ti. nu.68.fol.112
Surrogato in iuribus illius q habuit ſentẽtiã & executoriales an habeat effectũ executorialiũ anteqꝫ de no-uo intimetur condemnato eo.ti.nu.77.fol.113
Signatura qũo reſpõdeat qñ qs petit admitti ad beneficium.c.odoar-dus eod.tit. nu.1.fol.115
Signatura an det iudices ꝯ iudices & executores eo.ti. nu.23.25.fol.118
Stilus curie potius in facto qꝫ in iure conſiſtit ideo modo ẽ albus modo niger de grat.exp. nu.31.fol.6
Scriptor ſi ꝑ errorẽ exp̃ſſit in gratia valorẽ ſm̃ cõmunẽ extimationẽ & nõ ſm̃ taxationẽ decime an noceat expectãti de gra.exp. n.14.16.fol.13
Sciẽtia, etas, mores & ordo reqrit̃ in ꝑmouẽdo de gra.exp.nu.25.fol.22
Sũma qñ ponit̃ aſcẽſiue tũc de minori põt ſecus qñ taxatiue ponitur de grat.expect. nu.63.fol.27
Surreptionẽ inducere que dicantur de mod.& for.impe. nu.18.fol.45
Subexecutor an debeat eſſe qualifi-catus et cũ qñqꝫ nudũ miniſteriũ ẽt ſimplici clerico demandari poteſt de man.de proui. nu.11.12.fol.37
Sponſalia de futuro matrimoniũ nõ diſſoluunt qñ aũt tranſeãt in matrimoniũ de va.mo.vac.n.80.81.f.60
Simonia in qbus cõmittat̃ & an ep̃s cum ſimoniaco diſpenſare poſſit eo.tit. nu.107.fol.62
Sodomie crimẽ impedit ordinis executionem etiam poſt peractam pe-nitentiam eo.ti. nu.110.fol.eod.
Superior ad quẽ ſit deuolutio ob ne-gligẽtiã electaꝝ põt vnico actu collationis ſru prouiſionis ſe expedire de mod.pro. nu.18.fol.64
Sñia iuris ꝑꝑ crimẽ plus ligat qꝫ ho-minis de vi & effe.cla.nu.10.fol.65
Succeſſor in bñficio an poſſit dar̃ de regula de triennali eo.ti. nu.7.f.72
ententiã non obſtantia gñalis non
Stollit ſentẽtiã latã de exp̃ſſo conſenſu pape de va.mo.vaca. nu.9.fo.77
Socij paſſionũ ſunt ẽt particeps cõſolationũ ď p̃rog.expct̃. nu.37.fol.94
Studiũ Romanũ an ſit nobilius alijs ſtudijs eo.ti. nu.43.fol.eod.
Scholares publice legere nõ poſſunt ẽt tãqꝫ ſubſtituti eo.ti.nu.54.fol.95
Surrogatus qñ teneat̃ iuſtificare titulũ llius in cuius locũ ſurrogatus ex-titit eod.tit. nu.50.fol.120
Stilus curie pro lege ſeruatur eo.tit.nu.66.fol.121
Surrogatio nõ dat̃ vbi ď crimine agitur ad ꝓuationẽ eo.ti.nu.68.fol.121
Supplicatio ſolũ ſigniata dr̃ res informis ante literarum expedictionem eo.ti. nu.17.fol.123
Signatura quomõ fiat ꝑ papã & quomõ ꝑ cardialẽ et qñ petit̃ executio ſñie qualiter reſpondeat de cõmiſſ.iuſti. nu.9.11.12.fol.125
Sententia ſi eſt nulla non poteſt dici res iudicata eod.ti. nu.10.fol.eod.
Signatura licet raro cõſueuit dare ad iũctũ ꝑꝑ intricatiões iuditiorũ attamẽ aliqñ ẽt poſt litem conteſtatam illũ cõcedit eo.ti. nu.2.3.fol.129
Spoliatus reſtitui nõ debet ſi in iudi-cio de titulo omnino infecto con-ſtat eo.ti. nu.7.fol.130
Spoliatus bñficio quam manu regia fuerat conſequutus reſtituẽdus nõ venit eo.ti. nu.10.fol.131

Signatura ꝑ placet pvt de iure reſpõdet qñ oĩa petita in cõmiſſiõe non ſũt cõceſſibilia eo.ti. nu.19.fol.133
Spoliatus poſt ſnĩam ꝯ ſe in poſſeſſorio q̃ trãſiuit ĩ rẽ iudicatã an audiat̃ refectis expẽſis eo.ti. nu.20.fo.eo.
Supplicatio ꝑponit̃ in ſignatura qñ qs petit licẽtiã vẽdẽdi de bõis eccleſie ad effectũ reparatiõis domus vel eccleſie de breui. nu.23.fol.140
Sciẽtia certa ꝑꝑ an tollat regulas cancellarie & conſtitutiones contrarias eo.ti. nu.25.fol.eo.
Stilus ſacre penitentiarie approbat̃ a rota de breui.gome.nu.10.fol.149

T

Tẽpus.xl.annorũ tribuit ſtatũ beneficio de ſeculari in beneficiũ regulare & de regulari in ſeculare de gra.expect. nu.3.fol.18
Taxa olim in lr̃is gr̃e expectatiue in forma pauperũ non exp̃mebat̃ hodie aũt exp̃mit̃ ſcd̃m taxationẽ decime de gra.exp. nu.62.77.fol.26.27
Tp̃s nullũ videt̃ ꝑfixũ ad inſtituẽdũ de vari.mod.vaca. nu.45.fol.57
Titul⁹ de ſimonia cur ĩ ſexto & clemẽtinis nõ repiat̃ eo.ti. n.108.f.62
Titulus bñficij vl̃ ei⁹ exercitiũ an cadat ĩ excõicato đ vi et ef.cl.n.6.f.65
Theologie ſubꝫ qd ſit đ ꝑ.e.n.5.f.97
Teſtes q̃liter debeãt deponere ſup nõ tuto acceſſu đ cõiſ.iu. n.19.f.123
Titulus collocatus ĩ poſſeſſorio ſufficit et qd ꝑ color ſufficiat. n.19.f.130
Trãſactio et q̃libet actus ſimoniace celebratus nõ valet et in ꝑiudiciũ paciſcẽtis eo.ti. nu.2.fol.134
Tp̃a ſunt cõia tã appellãti q̃ꝫ appellato eo.ti. nu.2.fol.135
Teſtãdi licẽtia ꝑꝑ ſine iuſta cã cõcedere nõ debet ſolet tñ cõcedere clicis ſecularib⁹ hmõi licentia đ bonis ĩtuitu eccl'ie acq̃ſitis ꝑ breue religioſis aũt niſi de ſupioris licentia de breui. nu.14.15.17.fol.139
Teſtare põt clericus de bõis eccl'e ſi pri⁹ tãtũdẽ de ſuo ꝑprio eccleſie cõtulerit eo.ti. nu.19.fol.140
Teſtãdi licẽtiã đ bonis eccl'ie clericis vl̃ religioſis qualiter cõcedat̃ et ꝑ ſacrã peniãriã đ bre.gome.16.n.f.150

V

Vnio de ſtilo curie dat̃ đ parochiali canonicatui qa ẽ digni⁹ bñficiũ qñ eſt in cathedrali et nõ ad indigniorem de grat.expe. nu.5.fol.7
Valor bñficioꝝ in gratijs expectatiuis cõſiderat̃ ſm taxationẽ decime nõ aũt ſm communem extimationem de grat.expe. nu.12.fol.13
Valor bñficij non cõputat̃ reſpectu vtilitatis q̃ habet̃ in reſidẽdo ſed in aportatis in abſentia de grat. expe. nu.64.fol.27
Vnio fieri nõ põt de bñficio nõ vacãte qñ ãt mãdat̃ vnio fieri đ ecclia alteri eccle vel bñficio an executor ad hoc datus poſſit alteri cõmittere vices ſuas & an mãdatũ vnionis tollat̃ ꝑ nouã ꝓuiſionẽ de mãd.de pro. nu.3.& ſequen.fol.31
Vacatio ꝑmi curati vt dicat̃ facta regrit̃ ꝙ habeat poſſeſſionẽ pacificã nedũ bñficij ſꝫ ẽt fructuũ vl̃ maioris ptis eoꝝ de q̃l.& ſta.bñ.nu.52.f.43
Vicari⁹ gñalis epi dari põt iudex delegatus an ãt dicat̃ eſſe ꝯſtitutus ĩ dignitate de mo.& fo.im.12.14.fo.49
Vocabula debẽt accipi ĩ ꝑprio ſignificatu & maxime in beneficialibus niſi abſurditas vitãda vrget in contrarium eo.ti. nu.18.fol.50
Verba que ſupponũt an aliquid diſponũt de eo.ti. nu.40.fo.51
Vacare iſtud verbũ multipliciter exponit̃ & qũo đ va.mo.va. n.1.f.54

Vacatio vera includit̃ ꝑ reſignationẽ ex cã ꝑmutationis, qñ ãt nullus modus exprimit̃ oĩs vacationis modus includit̃ eo.ti. nu.4.5.f.eo.
Volũtas coacta volũtas ẽ eo. ti.nu.23.25.fol.56
Vicari⁹ nõ põt admittere reſignationes bñficiorũ ſine ſpeciali mãdato eo.ti. nu.38.fol.57
Vicario gñali põt dari in genere facultas cõferrẽdi bñficia et admittẽdi reſignationes eo.ti. nu.39.f.eo.
Vicarius põt inſtituere ꝑſentatos ꝑ patronum ſine ſpeciali mãdato & q̃re poſſit inſtituere et nõ cõferre beneficia reſignata eod.titu. nu.43.44.fol.eo.
Verba voluntatẽ & conſenſum deſignãt eo.ti. nu.60.fol.58
Vacationis modus ꝑ c.licet canon de elect.ſolũ in parrochiali eccleſia locum habet eo.ti. nu.62.fol.eo.
Vacatio ſicut inducit̃ ꝑ mortẽ naturalem ita et ꝑ ciuilẽ eo.ti. n.92.f.61
Vnio eccleſiarũ quibus modis fiat et an epiſcopus vel inferior ſi preſcripſit vnire poſſit de mod.pro. nu.21.fol.64
Valor verus licet nõ ſit expreſſus in gratia motu ꝑprio facta cardinali an valeat đ vi et ef.clau.n.50.f.70
Verũ tacẽs nõ ẽ ita odioſus ſicut falſum exprimẽs eo.ti.nu.53.fol.eo.
Vnio ſi cauſe in ea exp̃ſſe nõ ſunt verean coruere debeat eo.ti.n.54.f.71
Veneti cur ſint nobiliores nobilib⁹ raguſinis de prero. expect. nu.29.fol.99
Verba ambigua intelliguntur ſecũdũ cõmunẽ intelligentiã loci vbi prolata ſunt eo.ti. nu.32.fol.eo.
Verbũ vnũ & idẽ an poſſit diuerſimodã ſignificationẽ habere quãdo in eadẽ diſpoſicione ponitur eo.ti. nu.17.fol.102
Vexatio a citatiõe incipit ita demũ ſi citatus aliquod intereſſe pretendere põt de cõmiſſ.iuſti. n.6.f.107
Variare an liceat cũ diſcrimine alterius eo.ti. nu.83.fol.113
Vidue & pauperes ſunt ſub ꝑtectione eccleſie ideo ſignatura eiſdem dat & concedit commiſſiones etiã in prophanis eo.ti. nu.17.19.fol.118
Votum non valet de nunq̃ꝫ petendo diſpenſationem ſuper voto eo.tit. nu.12.fol.123
Veneti non permittuntur ſubditos ſuos trahi ad curiam Romanam eo.tit. nu.18.fol.126
Variatio in perſonis eccleſiaſticis & religioſis reprobatur de breui. nu.66.fol.142
Venditio rerum eccleſie in euidentem eius vtilitatem a quibus & ad quam ſummam & quomodo concedi ſoleat de breui.gome. nu.22.fol.151
Votum omne regulare eſt propter hominem & homo eſt maior quocunq̃ꝫ voto eo.tit. nu.38.fol.154
Votũ & iuramentum a pari procedunt eo.titu. nu.42.fol.155

Regiſtrum.

1 2 3 4 5 6 *

REVERENDISSIMO IN CHRISTO PATRI Domino Hieronymo Verallo Sacri Palatij Apoſtolici Auditori, Ac apud Venetos Legato Pontificio digniſſimo Io. Lutius Staphileus Eps Sibenicẽ. felicitatẽ.

IOanne Staphileo Auunculo meo vita functo, omnia mihi, & vite, et dignitatis ornamenta ſublata, e medio angebar miſerrime omniũ ac dolebam: Nam vt preteream hominis clariſſimi, ac florẽtiſſima in illa preſtãtiſſimi ingenium ſingulare, Incredibilemꝗ; Iuris ciuilis, ac Pontificij ſciẽtiã, Summam deinde rerum in romana Curia expediendarum peritiam, Quid erat per Deos immortales, quod ex eius vita mihi tandẽ non eſſet expectãdum, Sed ne diutius dolorem meum refricem graui illo ictu concuſſus, Ac ab omni ope rerum mearum deturbatus, Cogitabã mecum ſepenumero. Si quid mihi fortuna reliquum feciſſet, ex quo ego aliquẽ fructum rerum ab ipſo geſtarum perciperem, Nec quicquã inueniebam, Nam ꝙ de Rom. Curia vir Clariſſimus Bene meritus extitiſſet, Quod ad fere oẽs principes Chriſtianos prouinciaſꝗ; legatione honorifice functus fuiſſet, Quod illius opera, Tum in vrbe, Tum in prouincijs, Pon. Illius Secũdus Primo, Mox ille virtutum omnium parens Leo. X. Pont. Max. Necnon et Clemens. VII. vſi fuiſſent, hoc totum ad illius famam, ac immortalitatem pertinet: Mihi vero quod magis proficeret ex bene acta eius vita, non videbam quã ꝙ Dominicum Iacobatium auunculum tuum, nuper Cardinalem, Tunc vero in Sacro auditorum Ro. Curiæ Collegio ſotiũ tuum, Ita amicitia dũ uiueret retinuiſſet, ita obſeruaſſet, ſicuti fecit, Quo exemplo ſepenumero ſum cõmonitus: Nihil adeo eſſe mearũ partium quam tuam amplitudinẽ ea fide, ea obſeruãtia, mihi proſequendam putare, Qua Staphilei nepotem & veſtigia, quoad fieri poteſt imitantem facere par eſt. Mee igitur voluntatis erga te maius ſpecimen, quod hoc tempore darem, non habui, ꝗ; has Staphilei mei veſtriꝗ; reliquias feciſſent, vtinam dii immortales feciſſent, Vt que ille diurno nocturnoꝗ; ſtudio lucubrauerat, in lucem prodiiſſent, Sed ea viuenti illi, miſera illa Hiſpanorum depredatione, que. xiiii. iã annum Vrbem inuaſit, deperierũt. Hoc autem opus neſcio quo fato multo mihi antea ſeruandum tradiderat, quod cum in hunc diem penes me tenuiſſem, Non potui amplius ſubſtinere quo minus illud tibi offerẽ. Quod tu ampliſſime pater accipies tuo ductu tuiſꝗ; auſpicijs euulgandum. Vnde ad virtutes tuas, ac res egregie geſtas, accedat hoc etiam ſingulare erga poſteros beneficium. Vale & mei ſis memor.

IOAN. STAPHIL. ARCH.

Tragurini Vtr. Iur. Doct. Romæ ordinarię legentis mox epiſcopi Sibinicen. Sacriꝗ; palatij apoſtolici auditoris ſuper gratijs, expectatiuis, & alijs litteris apoſtolicis in primis gratiæ, deinde iuſtitię tractatus feliciter incipit.

SVMMARIVM

1 Pontifices Romani olim raro, & cum difficultate concedebant gratias beneficiales, & quare.
2 Papa quando ſcribebat pro aliquo beneficiando paria tria literarum ſucceſſiue dabat.
3 Literę monitoriæ, & pręceptorię quando ſint in vſu.
4 Pontifices Romani maiorem poteſtatem circa collationes in ſe retinuerunt, ꝗ; in ordinarios tranſtulerint.
5 Papa in beneficialibus abſolutam habet poteſtatem.
6 Menſes ordinariorum qui ſint, et qui apoſtolici.
7 Papa eſt vniuerſalis ordinarius omnium.
8 Papa etiam in menſibus ordinariorum non abdicauit a ſe poteſtatem conferendi.
9 Preuẽtioni inter Papã & ordinarios locus eſt in mẽſibus ordinarioꝝ.
10 Expectatiuę non cadũt in menſibus ordinarijs, etiam ſi data illarum, & fulminatio proceſſuum caderet in ipſis.
11 Impetrans a principe, ut poſſit edificare in loco publico, non uidetur conceſſum, ut edificetur cum alterius pręiudicio.
12 Signatura non ſignat aliquid propter quod beneficia perpetuo extinguantur, vel perdant ea clerici ſęculares.
13 Legatum ad centum opus pium deputatum non ſolet in aliud æque pium commutari, niſi ex ſpeciali gratia.
14 Gratiæ expectatiuę motu proprio concedi ſolent.
5 Collationes ordinariorum, quę fuerunt factæ a chalendis Martij vſꝗ; ad. xiiij. Maij, valent.
16 Gratia principis ante confectas literas eſt quædam res imperfecta.
17 Literę expeditę in beneficialibus loco tituli habentur.
18 Bullatoribus inhibetur, ne literas ſuper gratijs expectatiuis partibus tradant, anteꝗ; proceſſus decreti deſup fuerint.
19 Clauſula illa ex nunc decernit irritum & inane quõ intelligatur.
20 Decretum intelligitur modificatum ſecundũ modificationem gratiæ
21 Decreti natura eſt, quia per illud ſuperior uidetur habere pro illicito.

omne, quod in contrarium fieret.

22 Decreti clauſula vbi apponitur, illud uidetur eſſe datū pro forma.

23 Collationes ordinariorum ſunt fauorabiles, & ampliandæ.

24 Decretum an ſtatim liget manus ordinariorum a data literarum.

25 Dictio vna pro alia ponitur, prout eſt neceſſe.

26 Dictio ex quandoq; ſignificat cauſam remotam.

27 Collatio ordinarij ĩ mēſibus apoſtolicis, ſi nō ſint ibi expectātes valet.

28 Ordinariorū poteſtas in conferendis beneficijs non eſt ad certos menſes reſtricta, ſed ea vacantia conferre poſſunt infra ſex menſes.

29 Papa ſi beneficia vacantia in curia infra menſem non conferat, illi ad quos pertinet collatio, ea poſſunt conferre.

Ordinarij in menſibus alternatiuis, non extantibus expectatiuis, poſſunt in omnibus menſibus conferre.

30 Expreſſio clauſulæ exprimendę debet fieri in parte diſpoſitiua.

31 Stilus potius in facto, q̃ in iure conſiſtit.

32 Cauſa ſi mandetur terminari ſecundū iura canonica, & delegatus procedat ſecundum ſtilum curie contrarium iuri, nulliter procederet.

QVIA OMNIS COgnitio a generalibus ĩcipit,
iuxta illud ſapientis. Tunc
opinamur unūquodq; cognoſcere cū cauſas cognoſcimus primas, & prima pn
cipia vſq; ad elemēta, quod
optime ſeruarunt ſapientes
noſtri, vt patet in. l. j. ff. de iuſti. & iu. & inſti.
eod. ibi. Hijs ita generaliter cognitis. i. l. j. ff.
ſi cer. pet. & in ti. de ſerui. cum rub. ſeq. ideo
tractaturus in primis de literis gratię inuoca-
1 to diuini nominis ſuffragio. †Pręmitto illud
quod dicit Io. an. in addi. Spec. ſuper rub. de
conceſ. preb.[a] ꝙ olim Romani Pont. raro &
cum difficultate concedebant gratias benefi-
ciales ea ut ego opinor ratiōe, quia ab initio
plena poteſtas omnium huiuſmodi iuriū epi
ſcopis in eorum epiſcopatibus fuit attributa,
ut not. Innocē. in. c. poſtulaſti. de iure pat. &
glo. in. c. quāquam. de elec. lib. vj.[b] & ob id

a Adde ꝙ gratię expectatiuę poſt annū. 1150. habuerūt ortum, & ex eo manifeſta coniectura habet quia cūm circa ea tempora decretū Gratiani cōpilatū fuerit vt Archiepſ floren. in. iij. parte hiſtorię tit. xviij. c. vj. auctor eſt ſequutus in hoc, gl. in. c. poſt applonē. § forma. ij. q. vj. in eo tamen libro tales gratię non habentur, nec inter decretorum canones meminit Io. and. ſe legiſſe tales literas fuiſſe aut conceſſas, aut impetratas, quia tēpore decretorū papa nunquā grauabat ordinarios dicit Io. an. in. c. duob9. de reſc. li. vj. & hoc idē affirmat Ab. i. c. mādatū. col. fi. eo. ti.

b Adde Abb. in diſputat. augerio in. ij. dub. prin. in. ij. columc. verſi. ij.

non facile grauabant eoſdem arg. text. in. c.
peruenit. xj. q. j. ibi, nam ſi ſua cuiq; iuriſditio. &c. Hinc eſt ꝙ in decretis de iſta materia
non tractatur, uerum poſtea procedēte tem-
pore inceperunt eas dare parce tū & curiali-
ter, vt not. Pañ. in. c. conſtitutus. in. j. not. de
2 reſcrip.[a] †nam cū Papa ſcribebat pro aliquo
beneficiando dabat ſucceſſiue tria paria lite-
rarū, primo monitorias quibus monebat or-
dinariū collatorem, vt prouideret ei pro quo
ſcribebat. ſecundo dabat pręceptorias quę cō
cedebātur ſi monitorijs non obtēperabatur.
tertio dabantur literę executorię per quas de-
putabat executor ad prouidendū loco Papę,
vel ad cōpellēdum ordinariū collatorē.[b] Ho-
3 die ſolū dāt executorię, †qa monitorię & prę-
ceptorię nō ſunt in vſu,[c] niſi qñ Papa ſcribit
p receptiōe alicuius monialis, vt dicit Pan. in
4 c. ex inſinuatione. de reſcri.[d] ¶ †Nec poſſunt
adeo cōqueri ordinarij collactores ſi Roma-

probatur, & in. c. cum olim in. ij. colū. de maio. & obe. in. c. ij. in. ij. not. de reſtitu. in integrum.

a Adde eundē Abb. in. c. mandatum. col. pen. eo. ti.

b Adde ꝙ per iſtas tres ſpecies literarum non tribuebat ius in re in beneficio vel ad illud, ſed ſolum dabatur facultas implorandi officium iudicis, ideſt executoris, quia ius in re acquirebatur per receptionem auctoritate papæ factā ut dicit Spec. tit. de act. & peti. § iiij. in prin. et inferius dicetur, & iſte modus expectandi beneficia pmiſcuus erat, & ſine aliquo ordine donec Ioānes. xxij. primus omnium per regulas ſuas rem in ordinē redegit, ſcriptores litterarum nunc eo diſtinguens, & taxas litterarū ordinās. Deinde benedictus. xij. & Greg. xj. hoc domeſticū peculiū magis auxerunt, ut auctor eſt Polidorus lib. viij. de inuention. rec. c. ij. a qbus veluti ab anteſignatis, poſteriores omnes pōtifices regulas ſuas expectatiuarum veluti per manus receperūt plura addendo, & formas varias inducendo, vt ex lectione regularum cancellariæ & plurium extrauagantium colligere poteſt.

c In vſu vt dicit Ioan. de imo. in. c. capitulum. in. ij. not. & And. ſicu. in c. eam te per illum. tex. in. iij. not. de reſcrip.

d Adde ꝙ hoc probat in. c. cum dilecta. eo. ti. vbi etiā vnum aliud eſt not. ꝙ quando papa ſcribit dictis monialibus, vocat eas dilectas in Chriſto, & eodem modo vocat reginas, vt ibi not. ex illo tex. Ioā. de imo. & And. ſic. & ante ipſos hoc dixit Spec. in ti. de reſcrip. pręſen § rōne formę in princ. q ad hoc allegat dictum. c. cum dilecta, & Ioan. and. & Imo. in. ij. proem. Decret. incip. Gregorius in. ij. col. ſicut etiā hodie nullis alijs diriguntur literę monitoriæ vel pceptorię q̃ pręedictis monialibus, et licet Card. in. d. c. ex inſinuatione dixerit ſe non vidiſſe hoc ſeruari in receptione alicuius monialis, non tamē ex hoc infertur ꝙ nō ita ſint, qa ipſe nō videtur pręſer-

tim cum ſit text. de hoc clarus in. d. c. cum dilecta. Solę igit̃ executoriæ ho
die ſunt in vſu quę adeo iam inualuerunt, ꝙ videt̃ ad inſtar pluuię ex vber
tate ſedis apl̃icę emanantis quæ in dies magis germinant ꝗ̃ herba grami-
nea in graue ordinariorum collatorum dãtium, & ꝑiudicium ex cõceſſiõe
enim earum innumera pene incõmoda ſuborta ſũt in eccleſia dei quę ſigil-
latim numerant̃ in con
cilio Baſilieñ. ſub ti. de
collat. beneficioꝝ. Seſ-
ſio. xxxj. Et hoc euenit
quia ſm̃ Alber. in ver.
ꝑben. hęc materia expe
ctatiuarũ, & beneficia-
lis habet in ſe lac, lanã, pellem, & carnes, ideſt abundãtia tẽporalium.

ni Pont. vtant̃ iure ſuo,[a] quia licet a ꝑncipio
plenã poteſtatẽ circa collationes beneficiorũ
in ordinarios trãſtulerint, ut ſupra, nihilomi
nus multo maiorem penes ſe retinuerũt arg.
c. dudũ. &. c. ꝗ̃uis. ij. de prębẽ. libr. vj.[b] Quã-

[a] Quia ſcriptũ eſt nemini iniuriã facere qui ſuo iure vtit̃ vt in. c. cum eccle
ſia, de elec. nã vt a primordio oriẽtis Eccleſiæ exordiar, ſatis conſtat ad Ro.
pont. tãꝗ̃ ordinarios vniuerſales et ep̃os totius orbis ꝑtinere nõ ſolum cau
ſas totius mundi iudicare, ſed etiã de oĩbus beneficijs diſponere, vt not. gl.
in. c. felicis. §. fi. in ṽbo priuata. de pen. li. vj. & in. c. ad Romanã. ij. q. vj. &
in. c. ſola cum ſeq. ix. q. iij. & in. c. quãto. de trãſl. nã ſicut inferiores ab ep̃o
non habẽt ptãtem conferendi niſi in quãtum ep̃s tacite concedit & patit̃, vt
in. c. ex frequẽtibus. &. c. cum veniſſent. de inſtit. ita & ep̃i niſi ex papę cõ-
ceſſione, nõ hñt conferẽdi ptãtem, vt eſt tex. not. in. c. multum. iij. q. vj.

[b] Adde Cald. cõſil. iij. tit. de ꝑb. & not. Fran. curt. in cõſil. lxiiij. in. v. col.
ꝑ quam rõnem voluerunt dñi de Rot. de menſe Ianuario. 1538. in vna cau-
ſa parmeñ. vallium coram ꝝ. p. d. Nicolao aragonia Imperatorẽ Vinſi-
laum qui primum oĩum Ducatũ Mediolanum erexit, & omnimodã infeu
dãdi iuriſdictionẽ duci tradidit maiorem apud ſe ſicut papę iuriſdictionem
& ptãtem retinuiſſe, adeo ꝙ potuit Feder. imperator eius ſucceſſor loca
de cordegio duci ſubiecta alteri infeudare et illa a iuriſdictione ducis total̃r
eximere prout fecit. Nã licet ſupremam iuriſdictionẽ duci dederit maiorẽ
tamen imperator apud ſe retinuit ꝑ quam potuit & põt cum quolibet infe
riore cõcurrere, vt late poſt alios ꝑ plura cõſilia ꝓbat Brunus aſteñ. & ꝑſer-
tim cõſil. xlvij. poſt Bal. in. c. j. ꝗs dica. dux vel marc. quod ſi iſta in impato-
re admittunt̃ in Papæ. multo magis cõcedi debere, qui ſolus vocatus eſt in
plenitudinẽ ptãtis, ep̃i vero et alij inferiores in partẽ ſollicitudinis. vt dixit
tex. in. c. decreto cum ſeq. ij. q. vj. & in. c. ad honorẽ de auctoritate et vſu.
pal. hinc eſt ꝙ ep̃i in ſuis dioceſibus vices Papæ gerunt vt dicit Archid. in
tract. de hereſi. c. inſuꝑ ſciendũ quem refert & ſequitur Gaſpar de peruſio
in tract. reſeruati. fol. j. & omnes ꝑlati de mundo habẽt ptãtem a ꝑ̃p ipſe ve
ro a deo vt dicit Gui. de mõte Laud. in ſacr̃ali poſt Io. and. in. c. cũ ex eo de
pen. & remiſ. & ſequit̃ Stephanꝰ de Gaieta in ſuo ſacramẽtali fol. ij. ex qbꝰ
põt reſolui ex dictis Imol. in. d. c. poſtulaſti, ꝙ licet papa in beneficialibus

cunꝗ̃ enim poteſtatẽ det Papa alicui, aut quę-
cũꝗ̃ verba dicat in ſuis priuilegijs, vel cõſtitu
tionibus, maiorem tñ ptãtem retinent penes
ſe ad totum illud cauſandũ, vel limitandũ ex
certa ſciẽtia, vt in dictis iuribus iuncto. c. j. de
5 conſti. eo. li. † maxime in beneficialibus quo-
rum plenam et abſolutã habet diſpoſitionem
c. ij. de pręb. lib. vj. & in cle. ij. vt lit. pen. Sed
nec in totum abſorbetur ptãs ordinariorũ in
pręmiſſis, ĩmo limitatur & diuiditur iuſta par
titionem per regulã Papę quę dat eis quatuor
menſes ad conferendũ ſtantibus gratijs expe-
ctatiuis, quęcunꝗ̃ beneficia quę infra quin-
quennium a data diei conceſſionis expectati
uaꝝ cõputandum vacare contigerit, dũmodo
reſeruata, aut affecta non fuerint prout in re-
6 gula latius continetur. ¶ † Menſes autẽ ordi-
narioꝝ ſunt hij videlicet Martius, Iunius, Se
ptember, & Decẽber. Reliqui octo ſunt apo
ſtolici in quibus ordinarij in conferendo ex-
cluduntur propter inhibitionem, & decretũ
quę apponuntur in gratijs expectatiuis clem.
j. §. ſecus. de cõceſ. pręben. Prędicta autem re-
gula & partitio dictorum menſium fuit iuſta
7 & ratiõabilis, † quia cum papa ſit vniuerſalis
ordinarius oĩum. c. per principalem, et. c. cun
cta per mũdum. ix. q. iij. ſitꝗ̃ ſolus ipſe in ple
nitudinem eccleſiaſticæ poteſtatis aſſumptus
alij inferiores in partem ſolicitudinis. c. ad ho
norem. de auct. et vſup. ideo iuſte & cõueniẽ-
ter ampliori pręrogatiua dignum ſe iudicauit
reſpectu plurium mẽſium, & collationes ſuo-
rum executorum, vel ſubexecutorũ in dictis
octo menſibus collationibus ordinariorum
prætulit per illud quod habetur in. c. ſi a ſede
8 de ꝑb. li. vj. † Per quem tex. cum ſua ratione
iunctis pręmiſſis infero, ꝙ ẽt in mẽſibus ordi-
narioꝝ Papa non abdicauit totaliter a ſe po-
teſtatem conferendi, ſed venit accumulatiue
cum ordinarijs ꝯñr inter eos locus eſt pręuen
tioni arg. l. fi. C. de iur. om. iu. & eorum quæ
not. ꝑ doc. in. c. cum contingat. de fo. com-

in qbus habet liberam
& pleniſſimam ptãtem
iuxta c. ij. de ꝑben. lib.
vj. cõceſſerit totam po-
teſtatem alteri diſponẽ
di, ex quo tñ maiorem
apud ſe retinuit potuit
ex certa ſcientia ĩmuta-
re, & limitare in aliqua
ꝑte totum illud quod
cõceſſit, quia in hoc vi-
detur vſus iure & facul
tate ſibi data a deo, &
ab inueterata eccl̃ię pri
mitiuę cõſuetudine, vt
dicatur ĩ. d. c. ij. ex quo
doct. inferũt nõ ſolum
papa iuriſdictionẽ con
ferẽdi datam poſſet in
parte limitare, & ad cer
tum tempus reſtringe-
re, ſed etiã de iure etiã
non data aliqua negli-
gentia ordinarioꝝ om
nia beneficia mũdi con
ferre, vt dicit Abb. in
c. quia diuerſitatem in
v. not. per illum tex. de
conceſ. ꝑben. & ꝑ con-
ſequẽs cõcedere potuit
expectatiuas ad oẽs mẽ
ſes, & nõ ſolum vnam
eccleſiã cathedralẽ col-
latione priuare, & a po
teſtate ep̃i totaliter exi-
mere, ſed ẽt collationẽ
oĩum beneficioꝝ orbis
ſibi reſeruare, vt dictũ
eſt, & de ꝑmo dicto eſt
doctri. Bal. in. c. quod
traſlationẽ de offi. leg.
& doc. in. c. j. ĩ ſed. vac.

& in alijs locis congeſtis ꝑ modernos, Aſteñ. in conſi. liiij. & ꝙ fortius eſt nõ ſolum ea quæ ſunt ſui apoſtolatus põt papa infeudare, ſed oẽs res quę ſunt aliarum oĩum eccleſiaꝝ, vt late tradunt moder. Bono. in cõſil. ij. poſito inter conſilia Bon. in. vj. colũ. & ipſe idem in ſuo primo cõſi. poſt Bal. in. c. j. in princip. qui feud. da. poſ.

9 petẽ. a ℭ † Iſtud tñ ꝙ dico de ꝑuentione inter
Papã, & ordinarios in mẽſibꝰ ordinarioꝝ dẽt
ſane intelligi, vt procedat quo ad beneficia va
cantia in q̃bus Papa ꝑ ſeipſum apponit manũ
per ſuã ſignaturã & nouam ꝓuiſionem ꝙ põt
per ſuperius dicta, ſed illa non poſſunt ꝑ expe
ctãtes acceptari, nec ꝑ executores, aut ſubexe-
cutores eiſdẽ cõferri prout diſponit regula de
mẽſibus ordinarioꝝ decernens irritũ, & ina-
10 ne &c. † Quę regula procedit, & habet locũ
etiã ſi in aliquo illoꝝ quatuor menſium ordi-
nariorũ cõcurreret data expectatiuarũ & ful-
minatio ꝓceſſuum. ex quo ꝑ prius virtute il-
lius regulę fuit ꝑſeruatum ius ordinariorum
quo caſu cõceſſio principis ſubſequens videt̃
facta ſine ꝑiudicio illorum,[b] iuxta tex. vulga-
tum notabilẽ tñ in. l. ij. §. ſi quis a principe. ff.

a Adde Io. mon. in. c. ſi eo tpe de elect. lib. vj. de quo Bal. in. c. j. qui feud. dar. poſ. & iſta eſt ptãs accumulatiua q̃a ſi ꝑꝑ collatio in illis quatuor mẽſibus erit anterior collatiõi ordinarij illas ꝑualebit ſicut in ſimili dicit glo. in. c. j. de inueſti. in mar. ſaſt. ꝙ ſi iudex feudi q̃ eſt iudex ꝑticularis citat aliquẽ et iudex ordinarius vniuerſalis citat eundẽ nõ ſolũ ſi ordinarius ꝑuenit debet citatus ꝑus coram eo cõparere, ſed ꝙ notabilius eſt in dubio qñ vtraq; citatio eſt facta eodem die debet citatus prius corã ordinario cõparere, ita eſt ibi glo. quam pro ſingulari not. Card. in. c. ſup literis de reſcrip. & Andr. ſic. in rub. de of. deleg. & in. c. ſtuduiſti. nu. xlv. de off. leg. & alibi ſepe. et iſta dignitatis et ptãtis ꝑrogatiua nõ ſolum habet locum in papa, ſed ẽt in legato qui eius vices gerit qui põt etiam in quatuor mẽſibus ordinarijs reſeruatis conferre & erit ẽt locus ꝑuentioni prout in vna cauſa iudicarunt dñi de Rot. vt refert Petr. andr. Gama. auditor in tracta. leg. li. iij. q. iij. & ita nouiſſime reperio conſultũ ꝑ d. Feder. de Ripa lib. j. rñſoꝝ. c. xv. ꝑ plures rõnes non obſtãte quoddã conſilio Socini. cclx. qui tenebat cõtrarium rõ illius deciſiõis fuit, quia ex quo legatus nõ poterat in menſibus papę conceſſis expectantibus prouidere ne eludentur expectantes auctoritate ſedis apoſtolicæ fuit viſum legatum poſſe in reliq̃s illis quatuor menſibus prouidere & cõcurrere cum ordinarijs ſicut papa cuius ꝑſonam legatus repreſentat ne poteſtas legato conceſſa videretur inanis & vacua & ſine aliquo effectu.

b Præiudicio illorum iuxta ea quę not. Fely. in. c. cauſam per illum text. de reſcrip. et in. c. ſuper eo de offi. delega. Solet enim ſemper capi interpretatio in eam partem vt minus præiudicetur ordinarię iuriſdictioni, vt eſt

11 ne quid in lo. pub. vbi dr̃ † qđ ſi quis impetra
uit a principe vt poſſit edificare in loco publi
co non vr̃ cõceſſum vt cũ incõmodo alterius
ſeu ꝑiudicio edificetur ad idem text. in. c. ſup
12 eo, de officio deleg. cum concor. † Hinc eſt ꝙ
ſignatura non ſignat aliquid ꝑꝑ ꝙ vel benefi-
cia perpetuo extinguant̃ vel perdãt ea clerici
ſeculares aut qñ tollitur in epo ius cõferendi
13 † ſimiliter certum legatũ ad certum opus piũ
deputatum non ſolet cõmutari in aliud ęque
pium niſi ex ſpeciali gratia cle. q̃a cõtingit de
rel. do. arg. vt ſupra, qđ procedit ẽt ſi cõceſſio
14 principis fiat motu ꝓprio † prout ſolet fieri cõ
ceſſio expectatiuarũ ſm̃ Io. and. in. c. ſi motu
ꝓprio de pręb. li. vj. & Io. Cal. in. c. mandatũ.
de reſcri. quos refert in hoc & ſequit̃ Panor.
in. c. j. in. viij. col. de iudi. bene facit tex. in. c.
q̃uis. de reſcrip. libr. vj. & qđ per illum dicit
vna deciſio in antiquis. ccccclviij. inci. poſtq̃
titius, & hoc niſi aliud appareat ſpãliter & ex-
preſſe de mente papę in beneficialibus, iuxta
c. pe. & fi. de ꝑb. li. vj. cum ſi. ℭ Ex quibus in-
fero ꝙ fulminatio ꝓceſſuum in expectatiuis
Iulij papę. ij. qui fuit facta. xv. Maij nõ debet
trahi ad diem date expectatiuarũ quę fuit. K.
15 Martij † & ex hoc ſeq̃tur magnus effectus ꝙ
collationes ordinariorum quę factę fuerunt a.
chal. Martij vſq; ad. xiiij. Maij v; & tenent ꝑ
ſupradicta, & ꝑ regulam quę diſponit qđ nul-
lus valeat acceptare aliquod beneficiũ, vel il-
lud aſſequi literis non expeditis, & ante factã
16 fulminationẽ. a † q̃a gratia principis ante cõ-
fectas literas eſt q̃dam res informis & imꝑfe-
cta quę poſtea per cõfectionẽ & expeditionẽ
litterarũ pollitur & ad ſuũ eſſe ꝑfectum ꝑ da-
tionem certorũ executorũ reducitur, vt dicit
deciſi. ccccclviij. inci. circa ſecundũ in nouiſ.
17 ℭ Hinc dr̃ † ꝙ in beneficialibus litterę expe-
ditæ habentur loco tituli vt notat Cõpoſt. in.
c. cõſtitutus ad fin. de reſcrip. & Io. and. in. c.
18 vnico. de litis conteſt. lib. vj. b † & ideo ſolet
ꝑ vnam regulã inhiberi bullatoribus & alijs

text. not. in. c. ij. de relig. domi. Nam vt dicit ibi gl. eccleſiaſticus ordo cõfunditur ſi epiſcopis iuriſdictio data non ſeruatur. c. peruenit. xj. q̃one. j. & in. c. j. poſt glo. de reſcrip. et prædicta procedunt ẽt ſi gratia principis fiat motu proprio, vt tradit Iaſon in. l. ſi mihi & tibi §. in lega. in. ij. lectu. de legat. j. & latius Deci. in cõſ. cclxxxxij. colum. j. & hac ratione. Idem erit dicẽdum in expectatiuis, quæ ſolent cõcedi motu proprio, vt dixit Ioã. and. in. c. ſi motu proprio, de præben. lib. vj. poſt alios quos refert Abb. in. cap. j. in. xij. colum. verſ. arg. optimum. de iudi. propter rationen gloſ. poſitæ in vltima parte regulæ prerogatiuarum Iulij.

a Et ideo dicitur ꝙ valet prouiſio ordinarij ante expeditionem literarum quę non valeret literis expeditis.

b Adde Felyn. in. c. in noſtra, in verb. titulus de reſcri. & millis in verſic. gratia.

officialibus ne literas ſuꝑ gratijs expectatiuis
antequā proceſſus deſuper decreti aut fulmi-
nati fuerint partibus tradere ꝑſumant. faciūt
ad hoc notata ꝑ Archid. & Ioā. an. in prohe.
li. vj. vt per dominos de Rota deci. cccxxxij.
incip. Licet Romana curia etc. Cum ergo ex-
peditio lraꝝ, & fulminatio proceſſuum ī gra-
tijs expectatiuis Iulij fuerit facta. xv. Maij cer
te videt̄ qđ beneficia quę in antea vacarunt ēt
in menſe apoſtolico potuerunt valide cōferri
per ordinarios ex quo expectātes illa tunc ac-
ceptare, ſeu aſſequi non valuerunt, vt dixi.[a]
19 ¶ † Et tenēdo hanc ꝑtem pōt dici ꝙ non ob-
ſtat decretum irritans appoſitum in dictis gra
tijs expectatiuis per qđ ex nunc decernit irri-
tum & inane &c. quia rn̄detur ꝙ illa verba re
ſtringunt ad habilitatē lrarum. q. d. ex nūc. i.
lris plenę & pręfectę expeditis, & decreta ful-
minatione ꝓceſſuum, & non antea qn̄ litterę
ſunt adhuc informes & inhabiles reſtringunt
ergo illa verba de habilitate, arg. l. vt grada-
tim. ff. de mu. & ho. & eorum quę no. Bar. &
Mod. in. l. j. § nunciatio. ff. de ope. no. nū. vbi
ponunt qn̄ ſignum vniuerſale recipiat limita
tionem et reſtrictionē, facit gl. in. c. j. de cōſti.
& in. c. dilecto. de ſent. excō. lib. vj. & qđ ele-
ganter ſcribit Domi. cōſil. cxxxiij. in. iiij. col.
20 † vbi dicit ꝙ decretum appoſitū in gr̄a nō affi
cit niſi beneficiū cadens in illa, quia intelligit
modificatum ſm modificationem gratię, pari
modo pōt dici ī iſto caſu, vt tale decretum di-
catur eſſe potēs, & habile ad ꝓducendum ſuū
effectum ſtante potētia & habilitate lraꝝ quo
ad earum effectus acceptatiōis. ſ. & ſimilium,
nec fulminatio q̄ poſtea ſequuta eſt retrotra
hitur ad datam lrarum ſtātibus collationibus
ordinariorum. c. quis. de reſcrip. lib. vj. cum
alijs de quibus ſupra, et pro hac parte inclināt
multi in caſu qui iam eſt in fcō licet nonnulli
teneant cōtrarium quo ad beneficia quę vaca
runt de menſe Aprilis vſq; ad. xv. Maij, quia
cum ꝑdicti menſes ſint ap̄lici licet expectātes
ante

a Adde, ꝙ licet Papa ſit generalis ordinarius orbis quo ad beneficia epiſcopus tamē eſt etiā generalis ordinarius epiſcopatus ſui, adeo ꝙ poſſet conferre in omnibus menſibus, niſi prohiberetur, quia eſt pręordinator in cūctis, vt dicit Deci. 167. incip. de collatione, 17, in no.

ante fulminationē proceſſuum nō potuerint
acceptare per ratiōes, & motiua de quibus in
parte affirmatiua, cōſtat tamē ſm eos ꝙ ligatę
erant manus ordinariorū in dictis menſibus
apoſtolicis ꝑꝑ decretum appoſitum in gratijs
hmōi, ꝙ quidem decretum licet nullum interim
attulerit cōmodum expectātibus, attamē a da
ta lrarum impediuit ordinarios in cōferendo
21 in mēſibus ap̄licis † hęc eſt enim natura decre
ti quia ꝑ illud videtur ſuperior habere pro il-
licito, & nullo quicquid fieret in cōtrariū ſm
22 Pan. in. c. dilecto in. iiij. col. de pb.[a] ¶ † Pre-
terea vbi apponitur cl̄a decreti, videtur illud
eſſe datum pro forma ſm Bal. in. l. j. ff. de lib.
& poſtu. & ſeqtur do. Felyn. cum alijs quotis
in. c. cum acceſſiſſent. de cōſti. & in. c. cum di
lecta. de reſcrip. conſtat autem ꝙ actus geſtus
nō ſeruata forma eſt nullus vulg. c. cui de nō
ſacerdotali, de pb. lib. vj. Tandem in iſto con
flictu rōnum inclinarē ego in primā partem
23 affirmatiuā, † fauendo collationibus ordina-
riorum quę ſunt fauorabiles, & ampliāde, vt
dicit gl. in. c. j. in ver. ꝓceſſus. ad fi. de reſcrip.
lib. vj. & in cle. ij. de of. or. quam in hoc dicit
eſſe no. Panor. in. c. ſi quis cōtra clericum in
24 ij. col. de for. cōpe.[b] ¶ † Nec eſt verum, ꝙ de-
cretum ſtatim a data lrarum ligauerit manus
ordinarioꝝ ex quo literę nondum erant ꝑfe-
ctę expeditę, ſed reſpiciebāt actum de futuro,
ſcilicet fulminationē qua mediante debebat
cōſequi ſuā ꝑfectionem conſequenter ipſum
decretum fuit interim ſuſpēſum in euentum
futurum ꝙ ſatis bene cōprobatur ex cle. cum
ei quem in pn. de conceſ. pb. iuncta gl. in ver.
ex tunc. q̄ exponit dictionē ex tunc ꝓ ex nunc
25 & econuerſo, † & hoc eſt de iure ꝙ vna dictio
pro alia ponatur ꝓut eſt neceſſe, vt dicit gl. in
l. eas cauſas. ff. de cōdi. et demō. et ſeqtur Per.
de anch. exponendo dictionem ex nunc ꝓ ex
tūc in cōſi. ccxix. incip. mirū prima facie &c.
26 † nec ſemper dictio ex, denotat cām ꝓximam
& immediatā, ſed qn̄q; ſignificat remotam, vt

a Nam decretum eſt tam malignantis naturæ, ꝙ quicquid inuenit deſtruit, & in oppoſitum ducit, vt habetur in deciſio. j. ne lit. penden. in anti.

b Et ita ſeruatum fuit tēpore Iulij papæ. ij. vt adnotauit domin. Laurētius Cardi. S. quatuor.

a Adde ꝙ hodie indiſtinctę ordinarius non poſſet cõferre ſi verũ eſt, ꝙ vulgo dicitur, per dictam extrauag. pie illud. c. ſtatutũ fuiſſe reuocatum, vt dicit deci. Rot. ccvij. incipien. licet iuxta ordinationẽ in nou. & bene conſil. lxxviij. tamẽ ſuper hoc dubitant moderni peruſini in nouo tracta. reſeruat. in prima parte in. vj. effectu. vbi multis rationibus probant dictum. c. ſtatutũ non fuiſſe reuocatum reſpõdẽtes ad dictam deciſiõem, & alia allegata, & tenendo illam opinionem aſſumptũ ſuperius factũ ſubſiſteret, de quo in regula de triẽnali in illa quæſtione de reſeruatione facta in curia.

eſt bo. text. & ibi hoc colligit Bart. in. l. i. §. ex
incendio. ff. de incẽd. rui. nau. & in. l. non du
bium. C. de legi. per mod. can. in. c. inter dile
ctos. de fid. inſtr. pari modo non ſemp importat tp̃s inſtans, ſed futurum vt in caſu p̃dicto.
¶ Ex p̃dictis ĩfertur vnum aliud, videlicet, ꝙ
beneficia quę vacant in menſibus apl̃icis non
ſunt reſeruata Papę eoipſo ꝙ cõcedit gratias
expectatiuas, ita ꝙ ordinarij nullo modo poſ-
ſint de illis diſponere, ſed quatenus hmõi gra
tię concernunt eorum collationes, & eo caſu
tunc demum impediunt ordinarios in cõferẽ
do, & non alias q̃n ſunt plenę & ꝑfectæ expe-
27 ditę vt ſuperius dixi. ¶ † Hinc eſt ꝙ ſi nemo
expediuit gr̃am expectatiuã ad collationẽ ali-
cuius ordinarij, ille poterit conferre in menſi-
bus ẽt apoſtolicis. Habet. n. manꝰ liberas, & ꝑ
nullã reſeruationẽ, aut decretum, ſeu aliquas
28 literas papales ĩpeditas, † nã de iure cõmuni
ptãs ordinariorũ in cõferendis beneficijs ſua-
rum collationũ non reperitur limitata, ſeu re-
ſtricta ad certos menſes, imo q̃ncunq; contin
git vacare ea conferre pñt dũmodo non diffe
rant ꝑ ſex menſes, iuxta diſpõnem cõcilij La-
teran. c. licet. de ſup. neg. prę la. & in. c. nulla.
de cõceſ. p̃b. & in hoc ſunt melioris cõditiõis
q̃; Papa q ſi beneficia vacantia in curia nõ cõ-
ferat infra mẽſem a die vacatiõis numerãdũ,
illi ad quos collatio ꝑtinet pñt illa cõferre. c.
ſtatutum. de p̃b. lib. vj. Licet ille text. nõ hẽat
locum q̃n Papa ẽt reſeruaſſet illa poſt mẽſem,
prout fecit Bonifa. per extrauag. ſuã quę inci-
pit pie ſolicitudinis, & Ioan. xxij. ꝑ alliam quę
29 incipit ex debito. [a] ¶ † Hæc eadem dico ꝓce-
dere in mẽſibus alternatiuis, qui aliq̃bus ordi
narijs concedunt, qui non extãtibus ibidem
expectatiuis hñt oẽs menſes ad cõferendum,
al's alternatis mẽſibus cõferunt, in quibus pa-
ri modo nõ eſt locus expectatiuis, niſi illis ſpe
cialiter in eiſdem deroget, iuxta not. in. c. j. &
in. c. cum ordinem. de reſcrip. faciẽdo mẽtio-
nem de menſibus alternatiuis in parte diſpoſi

tiua grę ꝑ illud quod habet in cle. j. §. fi. de p̃b.
30 † vbi probat ꝙ expreſſio clauſulæ exprimẽdę
debet fieri in parte diſpoſitiua alias non ꝓdeſt
ad quod etiã facit quod ſcribit Lapus allega-
tione. xv. iuxta meum ordinem, & do. Anto.
in. c. cum noſtris. de conceſ. p̃ben. de clauſula
amoto quolibet illicito detentore &c. [a] ¶ Po
ſtremo quo ad iſta euidentialia nõ ommitto
vnum videlicet, quod nõ dantur reualidatio-
nes gratiarum, neq; ſecunda gratia expectati-
uę, [b] & ideo quando gratia expectatiua in ſe
habet ad inſtar deſcriptoꝝ, vel aliquam diſpẽ
ſationem tũc ponitur data iſto modo, & ſub
data currenti quę perinde valeat ac ſi ſub da-
ta kalen. Martij literę expeditę fuiſſent. At-
tento quod aliam gratiam expectatiuam a no
bis non obtinuit, q̃n vero non hẽt ad inſtar,
neq; diſpẽſationem, tunc ſimpl'r dr̃ & ſub da-
ta kalẽ. Martij põtificatus noſtri anno tertio.
Hijs ita in genere p̃libatis deſcendendũ eſt ad
ſpãlia, quia vt inq̃t Ph̃s tunc veriores efficiun
tur ſermones nr̃i cum ad indiuidua deſcendi-
mus. [c] ¶ Quapropter in ꝑma parte huius pri-
mi tractatus circa lr̃as beneficiales ſubijciã va
rias formas hmõi lr̃arum incipiendo a gratijs
expectatiuis, deinde ꝑcurram pl'es formas exe
cutorum, qui deputant in mandatis de proui
dendo, dicam ẽt de executoribus ad cõpellen
dum, & poſtremo de mixtis. ¶ In ſecũda par-
te ponam qualitates oĩum beneficiorũ ad effe
ctũ, vt ſciri poſſit, quę, & qualia beneficia in-
cludant in qualibet forma lr̃arum beneficia-
lium, item quę ſint compatibilia, & quę nõ.
¶ In tertia dicitur quot & quibus modis con
tingit vacare beneficia ipſo iure, & etiam per
priuationẽ in forma iuris, & de multis modis
ꝓuiſiuis, & hoc quo ad validitatem, vel inua-
liditatem impetrationum et ꝓuiſionum. ¶ In
quarta cõſiderabo vim & effectum cl'arum q̃
in hmõi lr̃is apponunt maxime quos effectus
operatur cl'a motus proprij. ¶ In quinta ſuc-
cinte attingam de durabilitate lr̃arum hoc eſt

a Adde Felyn. in. c. in noſtra. in. xj. & in 36. corre. de reſcrip. & Gemi. in conſi. lxxxvj. & ſcripſit ſuper hoc latam deci. Carra.

b Add. ꝙ tempore Leonis & Clemẽtis cõtrariũ fuit obſeruatũ.

c Add. Andr. ſicul. in conſil. iiij. illud offeram. 17. col. j. lib. iiij.

quibus modis expirãt lr̃æ ad beneficia. ¶ Poſtremo in vltima parte dicam plenius de prerogatiuis expectãtium & de multiplici intellectu regulæ p̃rogatiuarum, & hæc erunt latius attingenda, quia ſunt admodũ quotidiana iuxta illud vulgatum in l. legaui. ff. de liber. leg. verum qa (vt inquit Hiero. conteraneus meus mihi per alijs ſanctis & electis dei merito honorãdus) in ep̃la contra vigilantiũ, & in expoſitione ſymboli in prin. qui ſcribit multos ſumit iudices, dum facile alter in alterius ingenium inuehit̃, ſi legentes has meas lucubratiões aliquid quod ſit carpendum deprehenderint cogitent huiuſce ꝓuincie non paruũ onus & ſubiectę materię naturã, quę maiori ex parte innitit̃ ſtilo curię qui vt dicit Hoſt. in p̃n. ſummę. modo eſt albus, modo niger, & ideo ſi in parte aliqua (qđ nõ credo) deuiabo a ſtilo non erit hoc tãtopere improbandũ

31 † quia ille potius in facto quã in iure cõſiſtit, vt innuit text. in c. ex lite-

32 ris. de conſt. ibi tam iuris canonici quã noſtri moris &c. † per quem dicunt ibi aliq moderni qđ ſi reſcripto delegationis ĩ mãdet̃ cãm debere cognoſci, & terminari ẜm iura cano. & delegatus ꝓcederet ẜm ſtilum curiæ contrarium iuri canonico nulliter ꝓcederet, quia aliud eſt ius canonicum, aliud ſtilus curiæ Romanę, ꝯñr videretur exceſſiſſe fines mãdati iuxta notata in c. cum dilecta de reſcri. ex quo apparet quod ignorantia illius in aliqua parte non habetur vſq; adeo intollerabilis prout ignorantia iuris, qa vt dixi ex tempore variatur, iuxta illud in c. nõ debet. de conſan. & affi. Spero tñ quod etiam circa ſtilum non errabo, qa cum ſtilatis & magnis praticis quotiẽs opus fuit in multis communicaui, & multa ab eis ſup ſtilo didici iuxta tex. in l. ſi auiã. C. de inge. & manu. dum dicit, ſi cum peritioribus tractatum habuiſſes, facilę cognoſceres, ad idem bo. tex. in l. ij. § ſi. ff. quis ordo in bon. poſ. ſeruet. ibi cõſulendo peritiores &c. Qđ ſi ab aliquibus (prout ſępius, & multis, & magnis viris euenire ſolet) carpi has meas vigilias contingerit propter naturalem homiuum ad diſſentiendum facilitatẽ, vt inquit iurecõſ. in l. item ſi vnus § principaliter. ff. de arbi. eis vice noſtra reſpõdebit. idem Hiero. in prologo Paralipomenon. quem ad hoc propoſitum alle. Felyn. in prohe. decreta. dicens ſępe rudentes in publico detrahũt quod in angulis libenter legunt. ſed de hijs hactenus.

SVMMARIVM

1 Forma quando creatur canonicus in vna eccleſia.
2 Canonicus creatus per Papam dicitur verus canonicus antequam prębendam conſequatur, & quare.
3 Effectus qui cauſent̃ ex iſta creatione in canonicũ ante p̃bendã adeptã.
4 Diſpẽſatus per epiſcopum ſuper illegitimitatę, quare p̃bendam eccleſiæ cathedralis conſequi non poteſt.

5 Canonicatus eſt dignius beneficium, quando eſt in eccleſia cathed.
6 Canonicus eccleſiæ cathedralis per Papã poteſt delegatus dari.
Canonicatus an ſit dignitas.
7 Creato in canonicum competit ſtallum in choro, & vox in c. licet, nõdum præbendam ſit conſecutus, & debet intereſſe tractatibus, & alienationibus per capitulum fiendis.
8 Canonicus creatus de quibus participet, vide infra nu. 12.
9 Fructus poſſeſſionis ſeu quaſi poſſeſſionis canonicalis qui ſint.
10 Beneficia conferre inter bona epiſcopalia computatur.
11 Canonicus vltra numerum receptus poteſt habere dignitatem conſuetam conferri canonico.
12 Creati in canonicos de conſuetudine antequam conſequantur prębendam intra numerum, non participant de obuentionibus canonicalibus, immo dicuntur canonici in herbis.
13 Canonicus creatus duo tantum conſequitur, præbendam videlicet in eccleſia cathedrali, item dignitatem, aut perſonatũ ſine adminiſtratione in eccleſia cathedrali, extra illam nil põt, p̃terq; in hiſpania.

1 INTER FORMAS † igitur gratiarũ expectatiuarum primum ſe offert illa ẜm quã pauci expediunt, ideo ipſa quoq; erit paucis expediẽda, videlicet qñ creatur canonicus in vna eccleſia tm̃, cum reſeruatione p̃bendę cõferẽdæ per certum executorẽ deputatum, ſub hac forma, canonicatum in eccleſia Paduana cum plenitudine iuris canoni. apoſtolica tibi auctoritate cõferimus, & de illo etiam ꝓuidemus, p̃bendam vero &c. necnon dignitatem pſonatum adminiſtrationẽ, vel officium etiã ſi ad illam, illũ, vel illud cõſueuerit quis p electionẽ aſſumi. &c. prout hęc forma colligitur ex text. cum ibi not. in c. ſi poſt quã. de præb.

2 lib. vj. circa quam notãda ſunt aliqua. ¶ † Primo ꝙ creatus canonicus per Papam dr̃ verus canonicus etiam anteq; cõſequatur p̃bendã, [a] quia iam habet illud quod eſt dignius, videlicet canoniam quę eſt quoddam ius ſp̃uale, expectãt autem p̃bendam quæ conſiderata in abſtracto eſt qđ tẽporale, [b] vt not. Panor. poſt glo. in ver. receperunt in c. cum. M. ferra. de

3 cõſti. & Inno. in c. maioribus. de p̃b. † Ex iſta creatione in canonicum et ante adeptã p̃ben-

a Prębendã et rõ reddi põt, qa p̃p. qñ creat canonicum cõfert plenũ ius ĩ canonicatu, ſed taliter creatus nõ dr̃ cõſequut⁹ ius in p̃bẽda, ſed ad p̃bendã, vt ĩ. c. ſi. de cõceſ. p̃bẽ. li. vj. Adeo ꝙ pp illud ius põt euincere p̃bẽdã alteri collatã tanq; ſibi debitã agẽdo, vt poſſeſſori auferatur, vt tenet Io. andr. & Domi. ĩ. c. ſi ſoli. de cõceſ. p̃b. Inn. ĩ. c. ĩter cęteras de p̃b. et formã petitiõis ſcribit Spec. ti. đ act. et pet. § iiij. q̃ aũt pęna puniant̃ canonici alteri ꝯferẽtes, p̃bẽdã ponũt doc. ĩ. c. ſtatuim⁹. đ maio. et obe. & hr̃ ĩ. c. dilectus el. ij. de p̃b.
b Temporale adde ꝙ

dam cauſant̃ aliqui effectus, primo qa creatus
in canonicum honorandus eſt, vt canonicus,
ſupra alios ſimplices clericos. nã magnus ho-
nor eſt eſſe canonicũ eccleſiæ cathedralis, vt
dicit Inno. in. c. fraternitatem. de ſepul.[a] quẽ
in hoc refert vna dec. in nouiſ. cxxxvj. incip.
4 voluerunt Domi. vbi ꝑ hoc infertur† ꝙ diſpẽ
ſatus per epm̃ ſup illegitimitatẽ nõ põt cõſeq
p̄bendam eccl'iæ cathe. ꝓp eminẽtiã, & maiori
tatẽ quã hñt canonici eccl'iẽ cathe. pre alijs cle
ricis ciuitatis, & dioceſis, nam ipſi dicunt̃ eſſe
pars corporis eccleſiæ, & epi. c. requiſiſti. de
teſta. cum ſi. Hinc eſt ꝙ de ſtilo curiẽ dat̃ vnio
5 de parrochiali. † Canonicatui qa canonicatus
eſt dignius bñficium qñ eſt in cathedrali. c. ſu
per. eo. de prẽb. lib. vj. ad indigniorem. n. nõ
datur vnio, puta ꝙ vniat̃ parochialis capelle.
6 ¶ †[b] Hinc eſt ꝙ canonic⁹ creatus in cathedra
li põt dari delegatus a ſede apoſtolica ꝑ ratio-
nem, de qua ſupra, prout tenent doc. in. c. ſta-
tutum § j. de reſcrip. lib. vj. licet tex. ibi videa-
tur innuere, ꝙ canonicatus nõ ſit dignitas, qa
prius dicit de cõſtitutis in dignitate poſtea ſu-
bijcit ſeu canonicis, nihilominus negari non
põt qn ſit honor, & p̄eminentia, & ideo dicit
Pañ. in. c. cãm. in. iiij. col. de iu. ꝙ canonica-
tus et p̄bendẽ cõiter cõferunt̃ ciuibus optimi
ſtatus, & cõditionis, & q multum præ alijs ho
norant̃. ¶ Cauſatur & alius effectus ex ſola ca
7 nonia † quia creato in canonicũ licet nondũ
ſit conſecutus p̄bendã cõpetit ſtallũ in choro
et vox in capitulo, ꝓut in l'ra executoria exp̄ſſe
dr̃ & clare ꝓbatur in. c. pro illoꝝ in fi. de p̄b.
notat Arch. in. c. hij q. eo. ti. li. vj. & ideo dẽt
intereſſe tractatibus & alienationibus fiẽdis
ꝑ capl'm cũ alijs canonis actu prẽbendatis ſm̃
Inno. & ibi late dixi legendo iſto anno in. d.
c. cũ. m. ferr. ſuper ver. canonicos in fin.
8 ¶ Naſcitur etiam alius effectus† qa ratione ſo
lius canonicat⁹ participat de diſtributionib⁹
quotidianis, & de cõmunibus redditibus ac
ſuper excreſcẽtibus fructibus, vt per do. Ant.

quando eſt annexa
canonicatui habet
ſe ad canonicatum
ſicut corpus ad ani
mam, vt i. c. ſi quis
obiecerit. iij. q. iij.
vel vt dicit Cardi.
in clem. fi. q. xv. de
p̄b. ꝙ habet ſe prẽ-
benda ad canoniã
ſicut filia ad matrẽ
deci. 426. & Biſig.
deciſ. xj. de conceſ.
p̄b. & tradunt Mo
der. poſt gl. & Ab.
in. c. cum M. de cõ
ſtitu. et in. c. maio-
rib⁹, de præben. &
dicit̃ ius ſpirituale
indiuiduum. c. dile
cto. de præben.

a De ſepul. adde
ea quẽ dicit Domi.
in. c. q̃uis. in prin.
& in § quãquam.
in. iij. no. de p̄ben.
libr. vj. & in. c. j. de
fil. presbi. eod. lib.
& Fely. in. c. ſuper
his in princi. de ac-
cuſa. ſequunt̃ Mo
der. in tracta. de be
nefi. qõ. xlv. iij. par
tis, adeo ꝙ dicũtur
collaterales epiſco-
pi, vt dicit Bald. in
l. j. C. de peti. bon.
ſubla. lib. x.

b Delegatus, ad-
de ꝙ hoc etiam te-
net expreſſe An-
dre. ſicul. poſt Cal-

& moder. in. d. cum. m. ferr.[a] Qd' abſq; dubio
procedit de iure cõi qñ in gratia dicitur prout
cõiter dici ſolet cum plenitudine iuris cano.
[b] Quẽ verba includunt p̄dicta iura canonica-
lia & p̄cipue ꝑceptionem quotidianaꝝ diſtri-
butionum ſm̃ eundem dñm Anto. in. d. c. il-
lorum ad fi. per text. bene ꝓbantem in. c. fi. §
in illis vero de conceſ. p̄bẽ. lib. vj. Idem tenet
Fede. de ſenis conſil. ccxc. incip. quia in pñti.
vbi aſſignat ad hoc rõnem ex mente Inno. in
c. cumana. de ele. & in. c. in l'ris in p̃n. de reſti.
9 ſpol. videlicet † qa eligere itẽ intereſſe cõibus
tractatibus & alia conſimilia dñr eſſe fructus
poſſeſſionis ſeu quaſi poſſeſſiõis canonicalis,
dicit Io. and. licet non allegetur ꝑ Fed. in ad-
di. Spec. in ti. de teſte § nũc vidẽdum in addi-
10 tione magna † ſicut & cõferre beneficia inter
bona epiſcopalia & fructus computat̃ vt dicit
gl. in. c. cum olim. de ma. & obe. ergo poſtq̃
creat⁹ in canonicum habet quaſi poſſeſſionẽ
iuris canonicalis certe ſequit̃, quod debet ha-
bere hmõi fructus, & ſic iura canonicalia, cũ
ſit verus canonic⁹ etiam ante cõſecutam prẽ-
bendam vt ſupra dixi, & ideo dicit Io. and. &
poſt eum Domi. in. c. ſi is cui ver. ſed, & ſi. de
11 p̄ben. libr. vj. † quod creatus & receptus vltra
numerum põt habere dignitatem cõſuetam
conferri canonico tm̃, qa appellatione cano-
nici põt cõprehendi canonicus nondum p̄bẽ
dat⁹ ꝑ ſupradicta. Et licet iſta ſint veriſſima de
iure, nihilominus de conſuetudine fere vbiq;
12 ſeruat̃ ꝯrium † nam creati in canonicos ãnq̃
aſſequant̃ p̄bendam intra numerũ non parti-
cipãt de quotidianis diſtributionibus, nec de
alijs obuentionibus canonicalibus, ĩmo vo-
cantur canonici in herbis, nec retinẽt ꝑpetuo
illum canonicatũ collatum per Papam, ſed va
cante p̄benda diſtincta canonicali & collata
tali expectanti ſtatim ille cõſequitur nouum
canonicatũ intra numerum, & prim⁹ redit ad
Papam ꝓut formaliter atteſtat̃ deciſio. Rot.
ccccxlv. incip. ſi legatus in nouiſ. & videlicet

de. in. cum m. de cõſti.
colu. lviij.

a Cum m. ferr. adde
Ioan. franc. paui. in. c.
dilectus. de præben. &
in. d. c. cum m. & ĩ ſuo
tracta. de offi. & pote.
cap. ſed. vacant. in. v.
euidẽtiali, & ratio red-
ditur per Caccialup. in
quibuſdam ſuis notis
gratiarum, quia per hu
iuſmodi creatiõem ac-
quiruntur ei ea, quæ
ſunt diuini & eccleſia-
ſtici officij.

b Canonici, vt tradit
Domi. in. c. fi. § illis, de
conceſ. prẽben.

talis conſuetudo ſm dños, ibid. & d. Ant. in
d. c. cum. M. ferr. & Im. in cle. fi. in. ij. col. de
pben. ¶ Poſtremo non ommitto illud qđ pe-
ritioribus eſt ſatis notũ, ſed alijs forte incogni
13 tum, † ꝙ vbi qs eſt creatus canonicus duo tm̃
ibidem aſſeq pōt [a] pbendã, videlicet ĩ eccleſia
cathedrali, ſed nõ in collegiata. Item dignita-
tem, aut pſonatum vel officiũ, ſiue adminiſtra
tionem pur ĩ cathedrali, dũmodo maior poſt
pontificalē ibidem nõ reputet extra cathedra-
lem nullum bñficium acceptare pōt quis pa-
rat⁹ ſit dimittere dignitatē debitam ſibi in ca-
thedrali vigore harum lraꝝ, & eſſe contentus
vno bñficio quis minoris valoris, & hoc pp
formã lrarum quæ ad illa duo ibidem, & non
alia, ſeu alibi ſe extendunt, quæ qdem forma
exactę, & ad vnguē eſt ſeruãda. c. cum dilecta.
cum ibi no. de reſcri. maxime in bñficialibus.
c. quis. &. c. cui de nõ. de pben. li. vj. an autē
creatus cano. in hiſpania poſſit vltra illa duo
obſtinere pſtimonia dicetur in. v. for.

a Prębẽdam niſi illa præbenda fuerit ſacerdotalis, qa illa ſub huiuſmodi forma non cadit niſi dicatur, vt no. Cald. conſil. xviij. de præbend.

SVMMARIVM

1 Forma quando creatur quis canonicus in duabus eccleſijs.
2 Canonicus pbendatns qs non pōt eſſe in plibus eccle. nec in eadem.
3 Multitudo & pluralitas prębendarum eſt canonibus inimica.
4 Papa ſupra ius diſpenſat.
5 Inferior nullus a papa ſup pluralitate bñficiorum diſpenſare poteſt.
6 Canonicatus duos vel plurẹs per diſpenſationem Papæ obtineri poſſunt, & non inferioris, quando reſidentiam requirunt.
7 Inferior a Papa qñ poſſit diſpẽſare ſup plib⁹ pbẽdis in diuerſis eccleſijs.
8 Diſpẽſatio facili⁹ fit circa bñficia difformia qȝ cc ɔformia, & ibi rõne.
9 Gratiam hñs non pōt cõſequi dignitatem hñtem pbendam annexam.
10 Executor nõ pt puidere expectãti de bñficio ſpãlr, aut gñalr reſeruato.
11 Dignitas maior poſt põtificalem qñ includatur ſub expectatiua.
12 Dignitas maior poſt põtific. quę dicat cõſuetudo illi⁹ eccl. attẽdi debet.
13 Canonic⁹ creatus in duab⁹ eccle. qñ poſſit hre dignitatē in qlibet illaꝝ.
14 Diſpẽſatus ſup bñficiorum pluralitate vr ēt diſpenſatus ſup reſidentia.
15 Diſpenſatio extenditur ad dependẽtia ex eo, ſuper quo eſt diſpẽſatum.
16 Minor ſi ſit diſpẽſatus, vt poſſit habere eccleſiam curatam, vr etiam diſpẽſatus, vt non teneat facere ſe infra annũ ad ſacerdotiũ pmoueri.

Dignitas

17 Dignitas ſeu beneficium electiuum non includitur in literis ad beneficia, niſi modus electionis exprimatur.

1 SECVNDA FORMA eſt † qñ creat
quis canonicus in duabus eccleſijs p hæc, vel
cõſimilia verba. videlicet vnum Padu. & aliũ
Vicentinum eccleſiaꝝ canonicatus cum ple-
nitudine iuris can. apl'ica tibi auctoritate con
ferimus etc. vnam vero Paduã. & aliã Vincē.
pdictaꝝ pbendas, necnon dignitatem perſo.
admi. vel officium alterius earũdem eccleſiaꝝ
ēt ſi p electionem et c. Iſtam formã ego non re
perio de iure ſcriptã, qa p illam cõferunt duo
canonicatus, & reſeruant duę pbendę in dua-
bus cathedralibus, & ſic hęc forma, & ſequēs
ſunt contra diſpõnem iuris cõis, vt apparet in
2 c. ſanctoꝝ. lxx. diſtinct. † vbi dr ꝙ non debet
quis eſſe canonicus pbendatus in pluribus ec
cleſijs, & multo minus in eadem cle. fi. de pb.
vbi eſt expreſſum qđ adeptus in certa eccleſia
dignitatem hñtem pbẽdam annexam perdit
primam pbẽdam, quam obtinebat ibidem &
etiam canonicatũ annexum pbendę, vt volũt
ibidem docto. & clarius Philip. fra. in. c. cum
in eccleſia in glo. iij. in fin. eo. ti. lib. vj. Ratio
pmiſſorum colligit ex tex. in. c. qa in tantum.
3 de pben. [a] † vbi dicitur ꝙ multitudo, et plura-
litas pbendarum canonibus inimica diſſolu-
tionis materiam, & euagationis inducit, cer-
4 tumq̃ cõtinet periculum animarum. † Nihi-
lominus nõ obſtãte pmiſſa diſpoſitione iuris
cõmunis poteſt Papa de iure ſupra ius diſpẽſa
re. [b] c. propoſuit. de conceſ. pręb. diſpẽſare au
tem intelligitur concedendo literas in hac, &
ſequenti forma, ex quo maxime apponit claſ
derogatorias, vt eſt notum. † Sed nullus infe-
rior poſt Papã hoc pōt diſpẽſare. ſ. ſup plura-
litate pbendaꝝ, nedũ in eadē ecclia, ſed nec in
diuerſis, put atteſtat Domi. in. d. c. ſctõrum, di
cens ꝙ hoc cõiter tenēt oēs, & ꝙ ſic ſeruat cu-
ria alleg. Inno. in. c. fi. de cle. non reſi. [c] Quod
6 ego intelligo & limito duplr. ¶ † Prĩo vt duo

a De præben. adde ꝙ ratio redditur etiã in. c. quia nõnulli, de cleri. non reſiden.

b Diſpenſare, & maxime in iſtis beneficialibus, quia poteſt quadrare rotunda quadratis, et quadrata rotundis vt dicit Hoſtieñ. in c. cum veniſſent. de iudi. & pōt has formas & ſiles contra iura cõcedere.

c De cle. non reſiden. & ratio reddi pōt, quia illa retẽtio prohibita eſt, non ſolum per cõcilium generale, de quo ĩ dicto. c. quia nõnulli, ſed etiam per ius commune, de quo in. d. c. ſanctorum, & tamen conſtat nullum in-

feriorem etiam ſi legatus fuerit poſſe contra cōcilium aut iura commu- nia diſpenſare, niſi ſibi ſpecialiter concedatur, vt in cle. ne romani, de electio. & not. in. c. j. de Biga. lib. vj. & tradunt omnes in c. at ſi clerici. §. de adulterijs. de iud.

vel plꝛes canonicat⁹ p̄bendati poſſint obtineri ꝑ diſpenſationē Papę tm̄ & nō alicui⁹ inferioris. Hoc ſit verum & ꝓcedat qn̄ ipſe p̄bēdæ ex ſtatuto, vel ↄſuetudine reqrerent reſidētiā, qa vt dicit Hoſt. in. c. ſuꝑ īordinata. de p̄bē. ſicut in plꝛib⁹ caſtris, quoꝝ qđlibet requirit certos hoīes ad ſui cuſtodiā, non pōt qs obtinere locum pluriū, ita & in duab⁹, vel plꝛibus p̄bēdis reqrentib⁹ reſidentiā niſi accedēte diſpēſatione Papę, ſecus ergo ſi non reqrunt reſidentiā, qa tunc pn̄t licite obtineri ſi cōferantur ꝑ inferiorē, et hoc modo dēt intelligi opi. Inn. in. c.
7 cum iā dudum. de p̄b. ¶† Scđs caſus eſt ī quo inferior pōt diſpenſare ſuꝑ plꝛibus p̄bendis in diuerſis eccleſijs qn̄ vna ex illis p̄bendis eſſet tenuis, & minus ſufficiēs ſm Io. an. in. c. lr̄as. de cōceſ. p̄ben. quem hoc modo intelligit, & declarat Pan. in. d. c. cum iā dudū, in diuerſis
8 eccleſiis, † iō dixi, qa non poſſet inferior diſpēſare, vt quis in eadē eccl'ia hēat duos canonicatus, & ſic duo conformia, licet in difformibus poſſit, vt puta ꝙ ſub eodē tecto qs hēat dignitatem & canonicatū cum p̄bēda [a] pari modo valet in hoc cōſuetudo vt ꝓbaẗ in. c. cū ī eccleſia. & in. c. ſi is cui. de p̄b. li. vj. & ibi hoc colligit Fran. ſed non vȝ circa duo cōformia puta duas dignitates, vel ꝑſonatus, vt in. c. j. de cōſue. eo. li. idē puto de duob⁹ canonicatib⁹ ſub eodē tecto ꝑ hoc qđ ſequiẗ. Rō diuerſitatis eſt qa per diſpēſationē in diuerſis eccleſijs, vel in eadē circa difformia nō frangiẗ numerus in eccleſia, nec illi tolliẗ ſuffragiū canonicoꝝ, ſed circa cōformia lediẗ eccleſia, & frangiẗ numerus vlterius circa hanc formā aduertēdū eſt ad aliq̄. ¶ Et primo dū in ea cū miſterio dr̄ nec nō dignitatē etc. alterius earūdē eccleſiaꝝ, iſta verba hoc īportāt ꝙ vltra duas p̄bēdas, vnā. ſ. in qualibet nō pōt expectās in hac forma et ſequenti cōſeq niſi vnā dignitatē vel vnū ꝑſonatū aut admi. vel officiū in altera illaꝝ eccleſiarū, qđ clarius ſpecificaẗ in forma ſequēti, dū dr̄ in vna ipſaꝝ &c. & dēt intelligi, qđ aliqđ p̄di-

a Præbenda add. id quod dicit Ab. in. c. extirpandæ. §. qui vero. de præbē.

9 ctoꝝ non hēat p̄bendam annexā † qa alias cōſequereẗ duas p̄bendas in eadē eccleſia, qđ eſt ꝓhibitū de iure, ēt qn̄ altera eſt annexa, vt ꝓbatur in cle. ſi. de p̄ben. & notat Io. an. in. c. lr̄as de ↄceſ. p̄b. ex quo apparet qđ duę p̄bēdę ſunt magis incōpatibiles ſub eodē tecto ēt ſi altera eaꝝ ſit annexa quā ſit dignitas cū eccleſia parrochiali quę eſt annexa p̄bendę in eccleſia cathedrali, vt ꝓbaẗ in. c. ſuꝑ eo. de p̄ben. libr. vj. hoc verū eſt, & ꝓcedit niſi in lr̄is aliud diceret ꝑ qđ appareret qđ Papa intellexit de duabus p̄bendis obtinēdis ſub eodē tecto, qa tunc nō eſt recedendū a verbis Papæ. c. ſi Papa de priuil. li. vj. & in. l. nō aliter. ff. de leg. iij. ¶ Scđo debēt intelligi illa verba. de dignitate &c. dū modo aliqđ illoꝝ. i. dignitas vel adminiſtratio &c. nō ſit maior poſt pontificalē ibidem q̄ exp̄ſſe in lr̄is excipiẗ, & rō eſt qa tales dignitates quę ſunt vel reputanẗ maiores poſt pontifi-
10 cales ſunt ꝑ regulas cācellarię reſeruatę † ↄſtat aūt qđ hmōi lr̄æ non extenduntẗ ad dignitates & bn̄ficia ſpāl'r aut gn̄al'r reſeruata vel affecta ſm do. de rota deci. 486. incip. nūcius apl'icus in nouis [a] ad qđ bn̄ facit text. in. c. ij. de p̄b. li. vj. niſi in lr̄is reſeruatis caueaẗ exp̄ſſe, nā aliq hn̄t ad vnū reſeruatū vt cātores papę, ſed iſtud qđ dr̄ de dignitate dēt ſane intelligi dūmodo dignitas hmōi maior poſt pōtificalē valorem decē florenoꝝ auri ſm cōem extimationē ex-
11 cedat iuxta rl'am cācellarię † alias ſi eſt infra dictum valorē includiẗ in lr̄is q̄uis reputeẗ ibidē maior poſt pōtificalē, nā ex quo talis dignitas nō cenſeẗ reſeruata certe cadit ſub expectatiua, & pōt acceptari arg. eius qđ legitur et notatur in. l. j. §. ſi ſtipulāti. ff. de verb. ob. & in. l. cum p̄tor. ff. de iudi. iūcto. c. nōne. de p̄ſump. neſcio tn̄ ſi Rota hoc admitteret, quia lr̄ę hoc nō diſtinguunt, ergo nec nos diſtinguere debemus. l. iij. cum glo. ff. de off. præſi. l. de pre-
12 tio. ff. de publici. [b] ¶ † Quæ autē dicaẗ dignitas maior poſt pontificalē in hoc debet attēdi cōſuetudo & reputatio illius eccleſię vt nota-

a Add. Roma. cōſil. 342. & 160. & Cald. in tit. de preben. conſi. 9. & eſt de hoc regula cancellariæ expreſſa.

b ff. de publi. ad. de ꝙ duplex ratio concurrit ne talis dignitas comprehendatur, videlicet eſtimatio valoris & prærogatiua eccleſiæ cathedralis, de qua in. c. q̄uis. de præbendis lib. vj.

tur in. c. deliberatione. de officio leg. li. vj. &
ponunt dñi de Rota. decis. clxxiij. incipiẽ. de
theſauraria in nouiſ. ᵃEt per hęc remanẽt de-
clarata illa verba necnon dignitatem &c. alte
13 rius earundẽ ecclĩarum. † Si qs autem vult in
qualibet eccleſia vbi creatur canonicus habe-
re dignitatem oportet, ꝙ prius obtineat diſpẽ
ſationem ad duo, vel tria incõpatibilia, & de-
mum circa ꝓncipium gratiæ ſuę expectatiuæ
dicat̃ iſto modo, videlicet cum quo dudum,
vt duo incompatibilia beneficia ẽt ſi dignita-
tes perſonatus admi. vel officia forent, & ad
eos &c. ſi tibi alias canonicę conferant̃ recipe
re, & inſimul retinere libere, & licite valeres
apoſtolica fuit auctoritate diſpẽſatum p̃miſſo
rum meritoꝝ tuorum &c. & iſto caſu non dr̃
dignitatem alterius earundẽ, ſed earũdem ec-
cleſiarum, fit aũt talis narratio diſpenſationis
iam obtẽte cũ miniſterio, qa alias virtute gra-
tiæ ad duo incõpatibilia non cenſeret̃ diſpen-
ſatum ſup retentione vtriuſqꝫ, vt eſt caſus no.
in. c. non põt § cum vero. de prębend. lib. vj.
14 ¶ † Quid autẽ ſi vtraqꝫ dignitas in caſu p̃miſ-
ſo reqreret reſidentiã an ſuper illa cenſeat̃ di-
ſpenſatum virtute talium lr̃arum, dico ꝙ ſic,
vt tenet glo. in. c. ſi qs in clero. vij. q. j. vbi di-
cit, ꝙ ex quo diſpenſat̃ cum aliquo ſuper plu-
ralitate bñficiorum, ſeu p̃bendaꝝ vr̃ ẽt diſpen
ſatum ſup reſidentia, ratio huius eſt licet gloſ.
15 illa non declaret, † qa q̃uis diſpenſatio ſit ſtri
cti iuris, & ſtrictæ interp̃tanda. c. j. et. ij. de fi.
p̃sby. lib. vj. nihilominus extendit̃ ad ꝯſecuti
ua, ſeu dependẽtia ex eo ſup quo eſt diſpenſa-
tum ſm Panor. poſt glo. ibi in. c. qa in tm̃. de
16 p̃bẽ. † vbi per hoc infert, ꝙ ſi diſpẽſatur cum
minori, vt poſſit hr̃e eccleſiam curatam videt̃
etiã diſpenſatum, vt non teneat̃ ſe facere ꝓmo
ueri ad ſacerdotiũ infra annum iuxta diſpoſi-
tionem. c. licet canon. & . c. cõmiſſa. de elect.
libr. vj. idem tenet ipſemet Panor. in. c. cum
in cunctis § cum vero. de elect.ᵇ & Mod. late
in. c. poſtulaſti. de reſcrip. ¶ Poſtremo ſcien-

a Add. ꝙ illa verba dummodo non ſit maior poſt pontificalem arguunt ĩ eccleſia pl̃es adeſſe dignitates qa nõ poſſet aliqua dignitas dici maior niſi alię eſſent minores & ideo ſi in eccleſia nõ eſſet niſi vnica dignitas, nõ intelligeretur de ea illa rl̃a vt trad. Gemi. conſil. 36. facit ꝙ dicit Gondiſal. in tract. legat. in. 9. q. ꝓmę par. col. 20. in ꝓnc. Nam ꝓut al̃s dixit Rota in una camerariat⁹ eccleſię Neapolitañ. quę eſt vnica, regula prędicta debet tãtum intelligi in caſibus exp̃ſſis, vt annotauit Baldaſſ. aduoc.

b De elect. add. c. ad aures. de reſcrip.

dum eſt, † ꝙ ideo apponũtur illa verba videlicet etiam ſi per electionẽ
17 quis conſueuerit ad illam aſſumi, quia alias non includeretur dignitas
electiua non expreſſo modo electiuo. c. cum in illis § j. de præben. lib.
vj. & in cle. j. eod. ti. Ratio eſt qa Papa in dubio non intelligit̃ ita velle
preiudicare pluribus ſicut vni, quia melius p̃ſumitur ꝓuiſum eccleſię ꝑ
conſilium plurimoꝝ q̃ꝫ vnius. c. prudẽtia. de offi. deleg. per quem tex.
voluit ibi Abb. & Moder. ꝙ per cl̃am generalem non cenſeat̃ deroga-
tum concilio generali ꝓpter p̃dictam rationem eſt bene verum, ꝙ cir-
ca hoc an dignitas electiua comprehendatur, vel non fuerunt aliquæ
opiniones, quas refert Calde. tit. de præben. conſi. 12. et. 24. & trad. Fe-
lyn. in. c. in noſtra, de reſcrip.

SVMMARIVM

1 Forma quando creatur canonicus in tribus, aut pluribus eccle.
2 Literæ ad plures dignitates non debent concedi, niſi pro magnis nobi-
libus, aut magnis literatis.
3 Expoſitum cauſa ſtudij in vtilitatem eccleſiæ dicitur expenditum.
4 Eccleſia indiget viris literatis, & magnis nobilibus per quos ſuble-
uatur.
5 Papa facilius concedit, vt quis ſit pluralis in præbendis diuerſarum ec-
cleſiarum, q̃ꝫ in dignitatibus.
6 Præbendas plures habens ſine diſpenſatione poteſt cogi ad renuncian
dum vni.
7 Iura plus abhorrent pluralitatem in eadem eccleſia, q̃ꝫ in diuerſis.
8 Diſpenſatus ſuper pluribus dignitatibus obtinendis, non intelligitur
de dignitatibus eiuſdem eccleſiæ niſi exprimatur.
9 Caſus in quibus certa taxa non exprimitur.

1 TERTIA FORMA † quando creatur quis canonicus in tri-
bus aut pluribus eccleſijs, hoc modo vnum in Paduan. & vnum in
Vincenti. ac vnum in Vero. maioribus eccleſijs canonicatus &c. nec-
non vnam in qualibet eccleſiarum p̃dictarum præbendam, ac dignita-
tem, vel pſonatum, aut officium in vna ipſarum &c. in iſta forma poſ-
ſunt repeti ea quę dicta ſunt in duabus præcedentibus circa declaratio-
nem verborum, & quid illa importẽt, fraternizãt enim adinuicem, ſal-
uo ꝙ iſta eſt magis larga, quia comprehẽdit plures canonicatus, & præ-
bendas, ſed vnam tantũmodo dignitatem in vna ipſarum eccleſiarum,
2 prout in forma dicitur † in qua vel ſecundum quam non deberent con
cedi literæ, niſi pro magnis nobilibus, aut magnis literatis argum̃. c.
de multa, in fin. de præbend. & gloſ. in. c. cum adeo. de reſcript. quæ
vult ꝙ ſimplici clerico ſufficiat tale beneficium, ꝙ non ſufficeret no-

bili, a ratio poteſt eſſe, qa cum tales cõiter ſint
dediti, vel ſtudio, vel laudabilibus curis, & ne
gocijs nedum vna p̄benda, ſed vix multæ eis
3 ſufficiũt. b † hinc eſt ꝙ quicqd exponunt cau-
ſa ſtudij dicit̃ expoſitum in vtilitatem eccleſię
ſm Domi. ꝑ illum tex. i. c. cum ex eo. de elec.
4 lib. vj. c nam vt ibi dr̃ † eccleſia Dei q̃ maxime
indiget viris lr̃atis, et ẽt magnis nobilibus per
quos defendit̃, & ſubleuat̃, vt dicit gl. in. c. cõ
ſtitutis. in ver. impotẽtia. de appel. d Et ideo
ſolent expedire expectatiuas in iſta forma dñi
de Rota, & merito eis concedit̃ ꝑ ea quę dicã
de p̄fatis dñis in vltima parte circa p̄rogatiuas
expectãtium, ſilr̃ ſolent expedire abbreuiato-
res de parco maiori, & alij magni viri. Cęteris
non eſſet cõcedendum ꝑ illud qđ dicit tex. in
c. qa in tm̃. de pręb. ideo vlterius circa hãc for
5 mam nõ inſiſto. † Hoc ſolum ex ea noto ꝙ fa
cilius cõcedit Papa vt quis ſit pluralis in p̄bẽ-
dis diuerſaꝝ eccleſiarum q̃ in dignitatibꝰ, ꝑ-
ſonatibus ſeu officijs ex quo in hac, & p̄ceden

a Nobili add. no. per Bar. in. l. ſi conſtante colũ. 4. ff. ſolut. matri.

b Sufficiunt, & iõ ſecundum qualitatem ꝑſonarum beneficia concedẽda ſunt arg. l. plenum §. equitij ff. de vſu. & habi. & quod ꝑ illam legem cumulat Felyn. in. c. cauſam. in. xij. colum. de reſcript. & Moder. Bono. in repetit. Rubri. C. de ꝓba. in. v. et. vj. col.

c De elect. li. vj. Add. qđ eſt verum quãdo ſtudium eſt theologiæ, vt dicit Bald. in repet. leg. j. ff. de leg. j. & tali caſu relictum pro ſtudio cenſetur pium, Iaſ. in. l. j. col. fi. C. de ſacr. ſan. ecc.

d De appel. add. Abb. in. c. de multa. de p̄bend. & ibi eſt text. & licet dcm̃ Bal. in. d. l. j. loquẽtis de magr̃is theologię p̄ma facie blandiat̃ nobis, tñ tex. in cle. fin. de magi. indiſtincte loquitur etiam de doctoribus legũ & canonũ, q ẽt neceſſarij ſunt eccleſię, vt patet in. c. j. de cõſang. & affini. & qđ ibi notãt doct. Adeo ꝙ cum ſolis magiſtris eccleſia regi nõ poſſit, ſicut ẽt dicit Hoſti. in tit. de peni. & remiſſ. q confitendũ. col. 9. verſi. tertio, ꝙ cum ſola Biblia non poſſet etiã eccleſia ſancta dei gubernari, ideo neceſſarij ſunt tales doct. qui qdem ſi res eccleſię iuſte defendent, vel docendo inſtruxerint, non minus merent̃ q̃ proprij ſacerdotes qui corpus Chriſti conficiũt, vt dicit Hoſtiẽ. in prohe. ſum. ĩmo magis merent̃ q̃ p̄dicatores & alij religioſi, vt dicit Albe. in. l. ab anaſtaſio C. Mand. & tradit And. de Iſer. in prohe. feud. Allegat illud Danielis xij. c. qui ad iuſtitiã inſtruũt multos, fulgebunt ſicut ſtellæ in regno dei referũt mod. in. l. j. ꝑ illũ tex. ff. de iuſt. & iur. nã ius canonum diuinum appellat̃, vt in. c. j. de iur. cal. cũ ꝯcor. vt ſcribit And. ſic. in. c. filiꝰ. i. iij. no. de teſt. & latiſ. Gome. in. c. ij. de ꝯſti. li. vj. et aſſumũt mod. in. c. eccl'ia, de cõſti. Cõcludo igit̃ ꝙ tex. in. d. c. de multa largiꝰ diſponẽs circa lr̃atas ꝑſonas ꝙ dẽt ĩtelligi nõ ſolũ de theologis, ſed ẽt de iuriſperitis.

ti forma concedit̃ dignitas tantũmodo in vna eccleſiarũ cum tñ in qua-
libet cõcedatur canonicatus & prębenda, rõ eſt, qa plures p̄bendę in di
uerſis eccleſijs nõ ſunt ita incõpatibiles prout ſũt plures dignitates, aut
ꝑſonatꝰ, vel officia, patet qa in iſtis ꝑ aſſecutionem pacificam ſecũdi va
6 cat primum ipſo iure. d. c. de multa. cum ſi. qđ non eſt in p̄bendis, † nã
ꝑ receptionem ſcdę non vacat prima ipſo iure, licet quando tenent̃ ſine
diſpenſatione ſaltem ep̄i põt fieri vt illas taliter obtinens cogatur ad re
nunciandũ vni, vt dicit Domi. in. c. j. de conſue. lib. vj. ex mente Io. de
s. Geor. ibi alleg. not. per Inno. in. c. cum noſtris. de conceſ. p̄bẽ. & qđ
not. in. c. ſi eo tẽpore. de reſcrip. lib. vj. illud aũt quod dictum eſt ꝑ rece
ptionem ſecũdæ p̄bendæ non vacare primã ipſo iure debet intelligi in
p̄bẽdis diuerſaꝝ eccleſiarum, ſecus in vna & eadem eccleſia, vt ꝓbatur
7 in cle. fi. de p̄ben. † Ex quo apparet qđ iura plus abhorrẽt pluralitatem
8 in eadem eccleſia q̃ in diuerſis, † & ex hoc infert̃ ꝙ ſi eſt diſpẽſatum cũ
aliquo ſuꝑ pluribus dignitatibus obtinendis, non intelligit̃ de dignita
tibus eiuſdem eccleſię niſi hoc exprimat̃, quia iſta prohibitio habet ſpe
cialem notã de qua ſpecifice eſt mentio facienda arg. l. item apud labeo
nem §. hoc edictum. ff. de iniur. & ita tenet Ioã. and. in. c. de multa. de
p̄ben. Pet. de anch. & Franc. in. c. j. de conſue. lib. vj. quod eſt notandũ
ad illud quod dixi in forma præcedẽti in ver. ſi quis autem vult &c. ad
alia ſimilia vidi inſuper aliquas gr̃as Auditoꝝ, & ẽt conclauiſtarũ qui
in duabus expediuerunt in canonicos creatos, & in tertia ad largam in
qua ex quo ſunt graduati pñt acceptare vnũ cuiuſcunq̃ taxe, † et hic eſt
caſus in quo certa taxa nõ exprimit̃ ſicut nec in canonicatu, & p̄benda
ac dignitate ꝑſonatu, vel officio qñ gratia eſt in canonicum creatum,
ſecus quando datur ad largam, vt inferius ſubijciam.

❧ SVMMARIVM ❧

1 Forma quando creatur canonicus in vna, & in alia datur ad largam.
2 Vices plurium perſonarum gerens, puta canonici & prępoſiti non debet habere duplicatas diſtributiones.
3 Beneficium ſimplex licet ſit compatibile cum canonicatu, & p̄bẽda, ẽt in eadem eccleſia, & ſilr̃ p̄benda cum dignitate, tñ obtinens duo ꝑ ra, eſt magis pluralis, q̃ qñ obtinet p̄bendam cum dignitate.
4 Argumẽtum de maiori ad minus in lr̃is ad bñficia locum nõ habet.
5 Canonicus creatus poteſt ibidem etiam impetrare ad largam.
6 Literarum tenor ſemper inſpiciendus eſt.
7 Gratia licet detur ad duo incompatibilia, tamen non cenſetur diſpenſatum ſuper retentione vtriuſq̃.
8 Summa maior cur detur in curato, vel dignitate ad largam.
9 Diſtributio debet fieri ſm merita perſonarum, & conditionem cuiuſli-

bet inter canonicos, vbi prębenda non ſunt diſtinctę reſpectu eorū,
quæ dantur pro veſtimentis, & alijs neceſſarijs.
10 Abbas debet melius cæteris induere.
11 Clerici dignitas & nobilitas attenditᷣ in cōſideranda ſufficiētia bn̄ficij.
12 Summa & valor beneficiorum in gratijs expectatiuis conſideratur ſm̄
taxationem decimę, non autem ſm̄ com. extimationem.
13 Diligentia, & induſtria non debet eſſe alicui damnoſa.
14 Scriptor ſi ꝑ errorem expreſſit in gr̄a valorem ſm̄ cōem extimationē,
& non ſm̄ taxationem decimę, an expectanti noceat, & infra nu. 16.
15 Scribentis error veritati non nocet.
17 Lr̄æ contra cōem curſum cancellariæ ſunt de falſitate ſuſpectę.
18 In expectatiua ſi deficiunt verba de quibus in. c. cum in illis. de præb.
in. vj. ei vti de falſitate ſuſpectę fides non adhibetur.

1 QVARTA FORMA eſt † quando creatᷣ canonicus in vna &
in alia datur ad largam, ſub hijs verbis canonicatū eccleſię Sibenic. etc.
necnon beneficium eccleſiaſticū cum cura, vel ſine cura etiā ſi decana-
tus, vel archipresbyteratꝰ ruralis, ſeu vicaria, vel capellania ꝑpetua etc.
ad collationem ꝓuiſionem &c. Iſta forma multum frequētatur, ideo ꝓ
eius declaratione ſciēdum eſt primo quod vigore talium lr̄arum poteſt
expectans conſeqꝫ tria diuerſa beneficia videlicet duo vbi eſt creatus ca
nonicꝰ, & tertium vbi habet ad largam, prima duo ſunt p̄benda. ſ. & di
gnitas, aut ꝑſonatus, vel officium in cathedrali dūmodo non ſit maior
poſt pontificalē, vt in ſuꝑioribus dixi, & illa duo habentᷣ loco vnius at-
tento ꝙ inquam pluribus eccleſijs ſeruatur de cōſuetudine, vt quis nō
poſſit aſſumi ad dignitatē perſonatum, vel officium ibidē niſi ſit cano-
nicus p̄bendatus, vt patet ex not. per Io. andr. & Domi. in. c. ſi is cui. de
p̄ben. lib. vj. ꝯn̄r hn̄r loco vnius, vt dixi, ad ꝙ faciunt not. per Do. An-
2 to. in. c. cum olim. de re iudi. † vbi tenet ꝙ ſi quis gerit vices plurium ꝑ-
ſonarum, puta canonici, & prepoſiti non debet habere duplicatas di-
ſtributiones, qa ſeruit pro vno & hr̄ loco vnius pro quo Panor. ibi al-
leg. bon. tex. in. c. vnico. de cle. non reſi. lib. vj. & ꝙ ſcribit Fede. de ſe.
conſi. cx. inducendo, vt ibi ꝑ eum. ¶ Et ex p̄dictis ſumitur ratio quare
eſt ꝙ canonicꝰ creatus pōt vigore lr̄arum conſequi ibidem dignitatē.
ꝑſonatum, vel officium, & tn̄ niſi in lr̄is aliud exprimatur, non pōt aſſe
qui ſimplex bn̄ficium, quod eſt minus, ꝗꝫ aliquod p̄miſſorum, hæc in-
3 quam eſt ratio, † qa licet ſimplex beneficium ſit cōpatibile cum cano-
nicatu, & prębenda etiam in eadem eccleſia, vt vult Car. cōſi. iij. incip.
domina &c. & ſimiliter p̄benda cum dignitate, tn̄ negari non pōt quin
obtinens duo ꝑora. ſit magis pluralis, ꝗꝫ eo caſu quando obtinet p̄ben-
dam cum dignitate in eadem eccleſia ex quo vt dixi iſta duo habentur
loco vnius, & ſic primo caſu notatᷣ maior pluralitas ꝗꝫ in ſecundo, con-
ſtat autem

ſtat autem ꝙ iura abhorrent pluralitatē etiam cōpatibilium, vt ſunt plu
ra ſimplicia qn̄ quodlibet illorum per ſe eſt ſufficiēs maxime in eadem
eccleſia, vt vult gl. in. c. dudum eccleſia rotho. in ver. retinere. de elect.
facit text. in. c. ſanctorum. lxx. di. & in. c. quia in tantum. de p̄ben. Nec
valet hoc caſu argumentū de maiori ad minus, videlicet ſi poteſt conſe-
4 qui dignitatem, ergo multo fortius beneficium ſimplex, † qa dico ꝙ hu
iuſmodi argumentatio ceſſat in literis ad beneficia, quarum forma exa
ctiſſime ſeruāda eſt. c. ꝗꝫuis. et. c. cui de nō. de p̄b. in. vj. & ꝓpterea crea-
ti canonici in hiſpania poſſunt vltra p̄bēdam & dignitatem conſequi,
vnum, duo, vel plura p̄ſtimonia, vſqꝫ ad ſummā deputatam, et hoc quia
iſtud exprimitur in literis quo ad partes Hiſpaniæ, prout in forma ſe-
5 quenti latius dicam. ¶ † Idem etiam eſſet extra Hiſpaniā quando crea-
tus canonicꝰ impetraret ibidem etiam ad largam ad alium collatorem
quo caſu poſſet conſequi ibidem tria, videlicet p̄bendam item dignita-
6 tem, & aliud bn̄ficium cum cura, vel ſine cura, † & hoc etiā propter te-
norem lr̄arum qui ſemper ſeruandus eſt & diligenter inſpiciēdus, vt ſu
pra facit. c. porro. de priuile. cum vulg. Eo tamen caſu quo virtute hu-
iuſmodi lr̄arum aſſequeretᷣ dignitatem, expiraret gr̄a quoad beneficiū
curatum dūtaxat in illa vel alia collatione, & econtra propter clauſulā
quę apponitᷣ in fine lr̄arum. volumus autem quod quāprimum &c. c. j.
7 de cōſue. li. vj. iuncto. c. de multa. de p̄b. † nam per hoc qđ datur gratia
ad duo incōpatibilia non cenſetᷣ diſpenſatum ſuꝑ retētione vtriuſqꝫ vt
probatur in. c. non pōt. §. cum vero. de p̄ben. lib. vj. niſi diſpenſatio ꝓus
obtēta narretᷣ poſt p̄ncipium lr̄arum, videlicet cum quo dudum &c. vt
dixi in alio ꝓpoſito ſupra in ſecūda forma ver. ſi quis aūt &c. Prędicta
ꝓcedunt quo ad beneficia q̃ poteſt conſequi canonicus creatꝰ in ea col-
latiōe vbi eſt creatus canonicus. in alia aūt in qua habet ad largam ſi eſt
8 graduatus aut de magnis nobilibus datur ad vnū cuiuſcūqꝫ taxę. † alias
apponitᷣ taxa per regulas deputata, & datur maior ſumma in curato aut
dignitate vel ꝑſonatu (nam et in iſtis exprimitur ſumma in collatiōe ad
largam alias nō) propter onera illis incūbentia iuxta notata in. c. de mo
nachis. de p̄b. item in recōpenſationem laborum quos circa curā ſuſti-
nent, & quia magis debet incederē honoratꝰ ex quo eſt in dignitate vel
officio honorabili cōſtitutus, iuxta no. in. c. ſtatutum. in p̄n. de reſcrip.
9 lib. vj. & per Inno. in. c. cum oēs. de conſti. † vbi dicit quod inter cano
nicos vbi p̄bendę non ſunt diſtinctę reſpectu eorum quę dātur pro ve-
ſtimentis & alijs neceſſarijs debet fieri diſtributio ſm̄ merita ꝑſonæ &
conditionem cuiuſlibet, qa plus debet dari doctori vel nobili aut in di-
10 gnitate cōſtituto ꝗꝫ ſimplici clerico & idiote. † & ideo dicit Bald. in. l.
ſed & ſi quid. ff. de vſuf. qđ Abbas dēt cęteris melius īduere. bene facit
glo. in. c. cōquerente, de cle. non reſi. et in. c. clericus ab inſtanti. xxj. q.
11 j. iuncta glo. in. c. cum adeo. de reſcrip. † quę volunt quod in cōſideran

da ſufficientia bñficij attendatur nobilitas & dignitas clerici, cum ergo
propter curam & dignitatẽ grauẽtur maioribus laboribus & expenſis
cõueniẽs fuit releuare eos in maiori ſumma ar. l. eum qui. ff. de iureiu.
&. c. cum ſm apoſtolum. de p̄ben. ibi qui ad onus eligitur repelli non
12 debet a mercede. cum multis alijs concor. ibi in glo. ¶ † Poſtremo ſciẽ-
dum eſt ꝙ ſumma & valor in gratijs expectatiuis conſideratur ſm taxa
tionem decime, nõ autẽ ſm cõem extimationem prout in lr̃is exprimi-
tur, quod reſpicit cõmodum & fauorem expectantiũ. vt poſſint habere
beneficia pinguiora, nã bñficium qd' ſm cõem extimationẽ eſt valoris
centũ & viginti ducato. ſm taxationẽ decimę vix erit octuaginta. creue
13 runt. n. bñficia ꝑ induſtriam bñficiatoꝝ. † & ideo diligẽtia & induſtria
eoꝝ non debet eſſe illis vel ſucceſſoribus dãnoſa. l. fi. C. de alluuionib⁹
14 cum alijs ꝑ glo. no. in. c. cum clerici de pac. † Sed qd ſi per incuriam &
inaduertentiã ſcriptoris. qui ſcripſit bullã, reperiret̃ ſcripta ſumma ſeu
valor nõ ſm taxationem decimę, prout ſolitum eſt ſcribi, ſed ſm cõem
extimationẽ, & expectans acceptaret bñficium, qd' ſm taxationem deci
mę caderet in ſua gr̃a excederet tñ ſm cõem extimationẽ, an talis erro-
nea exp̄ſſio ſibi p̄iudicaret, & certe caſus eſt dubius, vr̃ enim p̄ma facie
15 dicẽdum, ꝙ error hmõi nihil officit veritati, † prout in ſimili exp̄ſſe di
cit tex. in. l. ſi in nomine. C. de teſta. & clarius. in. l. errore. C. eo. tit. dr̃
ꝙ error ſcribentis veritati nõ nocet, & ideo dicit ibi Bal. ꝙ ſi erratur in
eo ꝙ ꝑtinet ad officium ſcribẽtis, puta in indictione, tunc p̄ſumit̃ error
ſcribentis, qui nõ debet parti nocere, & ita vr̃ dicẽdũ in hoc caſu, qa ad
officiũ ſcriptoris apl'ici ſpectat ſcribere ſummã prout exprimit̃ in regu-
lis cãcellarię circa regimen expectatiuaꝝ, quę pro maiori parte nõ ſunt
de dãdis, qa concernũt modum, & formã expeditionis lr̃aꝝ, et reſpiciũt
16 officiales, & nõ iudices. † Nihilominus hijs non obſtãtib⁹ puto ꝙ talis
erronea exp̄ſſio noceat expectãti, ita ꝙ teneat̃ ſtare ſummę ĩ lr̃is exp̄ſſe,
& non in regula cãcellariæ, & hoc erit ei minus dãnoſum ne al's careat
17 literis in totum, nam certum eſt, eo ipſo † ꝙ ꝓducuntur lr̃ę in qbus non
apparet obſeruatus ſtilus cõis Romanę curię nec rõnabilis curſus cãcel
larię in hmõi lr̃is ſeruari conſuetus ille de falſitate ſuſpectę ſunt, nec eſt
eis fides aliquatenus adhibenda, vt tenet Panor. in. c. ex parte. ij. de of-
fic. deleg. &. in. c. j. vt lit. pen. per glo. ordi. & approbatã in. c. cãmq;. in
in ver. rationi. de teſti. & eſt tex. opti. in. c. porrecta. de cõfir. vti. ꝑ quæ
18 cõſuluit Ro. conſil. ccclxxvj. incip. qõ eſt. † ꝙ ſi in expectatiua deficiũt
illa verba de qbus in. c. cum in illis. de pręb. li. vj. ſcilicet ad collationẽ
pręſent. elec. ſeu &c. ei tãq; de falſitate ſuſpectę fides nõ adhibet̃ ex quo
illa verba ſm ſtilum cãcellarię ſunt cõſueta apponi. Igitur in propoſito
ne talis gr̃a reijciatur in totum tanq; ſuſpecta iudicandũ erit ſm valorẽ
expreſſum in gr̃a, & ita alias fuit iudicatum in Rota.

SVMMARIVM

1 Canonicus in hiſpania creatus poteſt conſequi plura preſtimonia vſq; ad ſummam in literis expreſſam.
2 Preſtimonia dicuntur beneficia eccleſiaſtica ſaltem large.
3 Preſtimonia etiam mille abſq; diſpenſatione retineri poſſunt, nec poſſunt proprie dici beneficia, ſed ſtipendia.
4 Preſtimonia quare fuerunt inſtituta.
5 Iuri patro. Papa in dubio non videtur derogare velle, niſi exprimat.
6 Preſtimonia idem ſunt, ꝙ ſimplicia beneficia.
7 Neutrum bene peragit, qui ad vtrunq; feſtinat.
8 Canonici creati quare poſſint obtinere preſtimonia, & non beneficia habentia ſeruitium annexum.
9 Canonicorum appellatione veniunt canonici creati etiam ante conſequutam præbendam.
10 Gratiam habens ad largam quare poteſt acceptare beneficium ſeruitorium, & non preſtimonia.
11 Argumentum valet a ratione coniecturata alicuius diſpoſitionis, licet ſpecifice non ſit expreſſa.
12 Gratiam habens ad largam quãdo poſſit acceptare preſtimonium, ſed non beneficium ſeruitorium.
13 Verba quę in executorijs literis dicuntur videlicet, vt recipi faciant in canonicum, de qua receptione intelligantur.
14 Receptus in canonicum de mandato Papę, qñ ordinaria, & nõ apl'ica cenſet̃ auctoritate receptus, & in quo differat iſte receptus a recepto per lr̃as Papæ datis executoribus, & infra nu. 15. 16. et. 17.
18 Receptio in canonicum, prout eſt facti, poteſt fieri a canonicis ſingulariter, & ſeparatim.

1 QVINTA FORMA eſt quę frequentatur in hiſpania † in qua
creatur quis canonicus in certa eccleſia, & dicitur canonicatum eccle-
ſiæ Iſpalen. &c. præbendam vero ac dignitatem perſon. adm. vel offi.
eiuſdem eccleſiæ, nec non pręſtimonia pręſtimoniales portiones, aut
ſimplicia beneficia in ciuitate & dioceſ. vnius duorum vel pluriũ &c.
quorum quidem pręſtimoniorum fructus &c. in iſta forma cõceditur
plus q̃; in alijs præcedentibus, quia creatus canonicus iuxta hanc for-
mam põt conſeq ibidem, ideſt in eadẽ collatione vltra p̄bendam & di-
gnitatem p̄ſtimonia ẽt plura, quot aſcẽdunt ad ſummam expreſſam in
2 literis, † & rõ eſt qa licet p̄ſtimonia quę cõcedunt̃ clericis in titulum di
cant̃ eſſe, & ſunt bñficia eccleſiaſtica, ſaltem large vt no. Io. an. in. c. po
ſtulaſti. de reſcrip. & Io. cal. in. c. in noſtra. eo. ti. per Domi. pulchre in
3 cõſi. lxxxix. incip. vacãte Archidiaconatu. in fi. col. † tñ ex quo nullum

hñt ſeruitium annexũ, nec aliquod on⁹ ẽt mille teneri pñt abſq; aliqua
diſpenſatione, & ideo non pñt dici propriẽ bñficia eccleſiaſtica, ſed q̃=
dam ſtipendia, de q̃bus non eſt neceſſe facere mentionẽ in reſcripto be
neficiali ẽm Io. an. in. c. vnico. de re. pmu. lib. vj. prout etiã ſentit Old.
4 conſi. cxxxix. alias. clxiij. in ti. de reſcrip. † fuerũt. n. inſtituta pro ſtudẽ
tibus, & pro ſubſidio cõtra infideles, ideo pluralitas eoꝝ, vt dixi nõ eſt
ꝓhibita in diuerſis eccleſijs, ex quo conſiſtũt in ſola tẽporalitate, & nul
lum ſeruitiũ ſpũale hñt annexũ, cadũt ergo in hmõi lr̃is per ſupradicta
dũmodo non ſint p̃ſti monia patrimonialia, nã talia non includũtur q̃a
5 ſunt de iure patronatus laicoꝝ, † q̃bus Papa in dubio non videt̃ deroga
re velle, niſi exprimat, iuxta gl. in. c. ij. de prẽb. lib. vj. in verb. collatio,
quæ dicit, ꝙ ſẽpius reperit̃ receptum in curia Papã non cõferre benefi=
cia vacantia etiã apud ſedem, q̃n illa pertinẽt ad p̃ſentationem laicoꝝ,
& hoc ne illi retrahant̃ a fundatiõe, & dotatione bñficiorũ, vt dicit alia
glo. in. c. cum dilectus. de iu. pat. In hiſpania tñ datur expectatiua ſi ſpe
cialiter petitur ad vnum, & aliq̃n ex fauore ad duo beneficia patrimo=
nialia in diuerſis eccleſijs, in q̃bus expectans eſt filius patrimonialis, &
tunc derogatur iuripatronatus laicoꝝ etiam in totum, q̃n ſcilicet eſt ꝓ
vno patronorum filio, vel nepote vnius ex patronis ẽm ſtilum curie.
6 [a] ¶ † Inſuper ſciẽdũ eſt, ꝙ licet canonicus creatus poſſit acceptare preſti
monia prẽſtimoniales portiões, aut ſimplicia bñficia (quẽ omnia idem
ſignificant & importãt) dũmodo illa non ſint patrimonialia, vt dixi, nõ
tñ poterit acceptare aliquod ſeruitoriũ beneficiũ obſtante r̃la cancella=
riẽ, quẽ habet decretum irritans, rõ illius regulæ poteſt eſſe iſta, ne ſcili=
cet canonicus qui habet deſeruire in eccleſia cathedrali diſtrahat̃ ab ea
7 propter on⁹, & ſeruitiũ ꝙ iminet beneficio ſeruitorio, † ſẽpe enim qui
ad vtrũq; feſtinat neutrum bene peragit. l. nemo. C. de aſſeſſ. cum alijs
iurib. per gl. ad hoc no. in. c. accuſatus. in ver. offendiculum. de hereti.
lib. vj. ad hanc rõnem bene facit tex. in. c. extirpandẽ. §. quia vero. de p̃=
bẽ. ibi dum dicit cum oporteat eum in maiori eccleſia deſeruire, at iſta
ratio ne ſcilicet diſtrahat̃ a maiori eccleſia ceſſat penit⁹ in præſtimonijs
cum illa, vt ſæpius dixi nullum onus, aut ſeruitium habeant annexum,
ideo conceduñt canonicis creatis, immo in pluribus eccleſijs hiſpaniæ
ſunt ſtatuta, qđ preſtimonia obtineri nõ poſſint, niſi p canonicos p̃ben
datos, vt illi ex hac copia reddituũ ſint magis honorabiliores, et ideo ta
libus ſtatutis in hmõi lr̃is derogat̃ expreſſe, dum dr̃ non obſtantibus cõ
ſtitutionibus etc. illis p̃ſertim quibus caueri dicit̃ expreſſe quod nullus
in ciuitate, & dioceſi p̃dictis prẽſtimonia p̃ſti. por. aut ſimplicia benefi=
cia obtinere poſſit, niſi in ſupradicta eccleſia Iſpalen. canonicus actu p̃=
bẽdatus aut alias in ea ꝑpetuus beneficiatus exiſtat, q̃bus illis alias etc.
ſpãliter & exp̃ſſe derogam⁹ quẽ derogatio eſt neceſſaria in eccleſijs, vbi
extant talia ſtatuta, ex quo in illis dr̃ de canonicis p̃bẽdatis per quẽ ver=

ba excluduntur iſti canonici creati, nondum
actu p̃bendati. alias ſi nõ eſſet in ſtatuto illud
verbum actu p̃ben. nõ eſſet neceſſaria aliqua
9 derogatio † q̃a canonici creati dicũtur veri ca
nonici etiam ante cõſequutã prẽbendã & cõ=
prehendunt̃ appellatione canonicoꝝ ẽm Io.
and. & Domi. in. c. ſi is cui. ver. ſed & ſi. de p̃=
ben. lib. vj. cum alijs iuribus & rõnibus quæ
deduxi ſupra in. j. forma. [b] Ex ſupra dictis ẽt
10 colligit̃ ratio † quare ad largam in aliqua col=
latione põt ibidem acceptare bñficium ſerui=
torium & non p̃ſtimonia. & ſic de directo cõ
trarium eius quod dictũ eſt in canonico crea=
to. ceſſat enim in habẽte lr̃as ad largam, ratio
ne diſtrahat̃ a maiori eccleſia, quia acceptãdo
bñficium ſeruitorium non poteſt vigore illa=
rum lr̃arum acceptare ibidem p̃bẽdam vel di=
gnitatem in eccleſia cathedrali, nec etiam col=
legiata, ex quo literæ non extenduñt tali caſu
niſi ad vnũ in illa colatione. iuxta dictũ Hoſt.
in. c. cum dilectus. de iure patr. arg. c. manda=
tum cum ibi nota. de reſcrip. cum ergo tali ca
ſu ceſſet ratio cõiecturata illius regulẽ, quẽ di
ſponit de beneficijs ſeruitorijs non acceptan=
11 dis, ceſſare etiam debet illius diſpoſitio † nam
licitum eſt arguere a ratione coniecturata ali=
cuius diſpoſitionis (qualis eſt iſta) licet illa ſpe
cifice non ſit expreſſa vt eſt tex. melior de iure
in. l. milites agrum in p̃nc. ff. de re mili. quem
ad hoc exclamat Roma. conſi. xxxij. in. ij. co=
lum. & conſil. c. in princ. Bal. in. l. maximum
vitium. C. de lib. prẽter. & bona glo. in. l. cũ=
uis. C. de fideicom. Preſtimonia autem acce=
ptare non poteſt, de quibus in literis ad lar=
gam nulla fit mentio, quia ceſſat, tunc ratio.
quæ militat in canonicis creatis, prout ſupe=
12 rius tetigi. † Et attentis prædictis rationibus
poſſet non abſurde attentari, ꝙ ſi canonicus
Hiſpalẽ. iam exiſtens actu p̃bendatus expedi=
ret ad collationem Archiepiſc. Hiſpalen. ad
largam vigore talium literarum, forte poſ=
ſet acceptare prẽſtimonia, ſed nõ beneficium.

a Stilũ curiẽ add. ꝙ p
officiũ penitẽtiariẽ dat̃
licentia ad duo vel tria
patrimonialia ẽm anti
quam formam.

b Supra. ĩ. j. forma ad=
de ad id qđ dictũ ẽ gr̃a;
expectatiuã nõ cõcedi
ſub p̃dcã forma canoni
co creato ad ſimplicia
bñficia ſeruitoria cõce=
ditur tñ de facili ꝓuiſio
de vacãti beneficio ſer=
uitorio cum diſpenſa=
tione, vel de reſiden=
do in maiori eccleſia
dummodo in dicto be
neficio ſeruitium con=
ſuetum nõ negligatur
quæ clauſula importat
vt per alium poſſit illi
deſeruire, vt not. ĩ cle.
j. de præben. Vlterius
aduertendum eſt quod
licet in prẽdicta formu
la creationis in canoni
cum detur facultas prẽ
bendam capiendi indi
ſtincte, debet tamen re
ſtringi de iure, niſi illa
præbenda fuerit ſacer=
dotalis, q̃a illa ſub hu=
iuſmodi formula non
cadit niſi dicat̃, vt not.
Calde. conſi. xiij. tit. de
prẽben. per rationem,
de qua ibi per eum.

ſeruitorium, quia ex quo iam eſt canonicꝰ, videtur quod poſſit conſeq
p̄ſtimonia, ad hoc vt ex illis commodius & honorabilius poſſit ſuſten-
tare honorem ſui canonicatus in eccleſia cathedr. ad quod facit bona
gloſ. in. c. vnico § ſane. in verb. abſq; penuria, de ſtatu regul. lib. vj. &
quod habetur in. c. vacante. de pręben. ſed non poterit acceptare bene-
ficium ſeruitorium per rationem ſepius dictam ne diſtrahatur a maiori
eccleſia, & licet iſtud videatur ſatis iuri conſonum, communiter tamẽ
contrarium praticatur, & minime mutanda ſunt &c.

¶Hactenus dictum eſt de quinque principalioribus formis expectati-
uarum in canonicũ creatum cum declarationibus opportunis ad vnã-
quamq;, reſtat ſolum declarare quædam verba, quę apponuntur in exe
cutorijs expectatiuarum, videlicet in quantum per literas executorias
mandat Papa certis executoribus, vt illum pro quo ſic ſcribit recipi fa
13 ciant in canonicũ illius eccleſiæ. † Quæ verba quo ad canonicos crea
tos per Papam intelliguntur de receptione facti, ſcilicet quantum ad ea
quę in facto conſiſtunt hoc eſt, vt aſſignetur eis locus in capitulo & ſtal
lum in choro cum plenitudine iuris canon. & de iſta receptione prout
in facto conſiſtit, loquitur tex. in. c.. capitulum. de reſcrip. & in. c. eum
cui. de præben. lib. vj. Differt autem ab alia receptione, quæ poteſt di-
ci receptio iuris & facti, prout quando Papa mandat capitulo alicuius
eccleſiæ, vt illum pro quo ſcribit recipiant in canonicum, & in frtrem,
& conferant ſibi ius canonie & fraternitatis. differt inquam iſta ſecun-
14 da a prima in aliquibus. ¶ †Et primo quia receptus per ſecundam cau
ſat ius a recipientibus, & ſic cenſetur ordinaria non apoſtolica auctori-
tate receptus. c. cum aliquibꝰ. de reſcrip lib. vj. quod eſt vtile ſcire pro-
pter illud quod dicitur in. c. hij qui. & in. c. ſi a ſede. de præben. lib. vj.
15 cum ibi not. per doct. ¶†Secundo differt in alio, quia per preſentatio-
nem literarum in forma ſecunda non afficitur præbenda, immo cano-
nici quibus ſic ſcribitur poſſunt occurrente vacatione eam alteri con-
ferre & tenebit collatio. c. dilectus. el. ij. de præben. niſi vigore talium
literarum fuiſſet ille iam in canonicum receptus & admiſſus, vel in li-
teris contineretur decretum irritans, aut ſi executor ad compellendum
inhibuiſſet quibus caſibus, vel aliquo ipſorum cenſetur affecta præben
da alias minime, vt eſt caſus in. c. ſi ſoli. de conceſ. præben. At quando
ſcribitur primo modo etiam antequam recipiatur ille ad ea quę ſunt fa
cti afficitur præbenda propter canonicatum quem habet ex creatione
Papæ. c. ſi poſtquam. de præbẽ. lib. vj. & infra menſem ligatę ſunt ma-
nus ordinarij cle. vnica § ſecus. de conceſ. pręb. iuncto eo ꝙ ſcribit Car
16 din. Zaba. conſi. ciij. incip. poſt redditum conſil. in fi. ¶† Tertio dif-
fert quia ſecundam receptionem quæ eſt iuris & facti non poſſunt face
re canonici exiſtentes excommunicati vel ſuſpenſi, primam vero ſic ex
quo in nudo facto conſiſtit ſm Feder. de ſen. conſi. ccxc. incipien. quia

in pręſenti. faciunt not. in. c. ſi celebre. de cle-
17 ric. excom. a ¶ †Quarto & vltimo, quia ſecũ-
da receptio. debet fieri a canonicis collegiali-
ter congregatis in capitulo. primam vero p̄n̄t
facere canonici, vt ſinguli, et ſic ſeparatim ſm
Inno. in. c. bone. lo. ij. de poſtu. pręlat. & Ar-
chid. in. c. ſi capitulo. de conceſ. prębẽ. lib. vj.
illa enim receptio vt ſępiꝰ dixi eſt executio nu
di facti conſequẽter poteſt fieri per canonicos
ſingulariter & ſeparatim, ꝑ illud qđ dicit glo.
in. c. j. in ver. tractatus. de reb. eccl. non ali. li.
vj. ꝑ quę clare conſtat, quid importẽt illa ver-
ba in executorijs recipi in canonicũ etc. ¶ Vl
tra formas prædictas in canonicum creatum
ſunt & alię formę expectatiuarum habẽtes di
uerſos modos, & diuerſos effectus.

a De cleri. excõ. add. ꝙ iſta ratiõe dicitur ꝙ acceptatio & optio facta ab excõmunicato valet, quia in facto conſiſtit, prouiſio autẽ q̃ iuris eſt ab illo fcã non tenet, vt eſt Deci. 195. incip. acceptatio facta in no. & deciſ. 126. incip. not. ꝙ excommunicatus in an. quod eſt verum niſi ille cui executor excommunicatꝰ ꝓuidet hoc ignoret, nã tali caſu valeret receptio ꝓuiſio & ſimilia, vt eſt deci. 128. in ant. vt ibi dr̃, nõ inſpicitur perſona quæ prouidet, ſed cui prouidetur & eodem modo pręſentatio, quia habet adminiculum iuris fieri nõ poteſt a patrono excommunicato, vt in deci. 161. et. 527. in anti. Quod procedit in clerico qui variare non poteſt. ſecus in laico q̃ eſt meri facti, vt tenuit Rot. in vna zamoreñ coram d. Io. clerici de mẽſe martij. 1533. & quod dictum eſt canonicos executores quãdo ſunt excommunicati non poſſe aliquem in canonicum vel patronum pręſentare, forte procederet quando illi eſſet publicati & declarati, ſecus vero ſi ſimpliciter eſſent excõicati propter extrauagan. Martini, de qua pluribus locis meminit Fely. p̄ſertim in. c. ad probandũ, de re. iud.

SVMMARIVM

1 Forma, quando beneficia in duabus collationibus ad largam dantur.
2 In beneficijs curatis maior idoneitas requiritur.
3 Dictio implicatiua, etiam, de ſui natura idem implicat in alio caſu.
4 Beneficij appellatione in materia ſtricta non includitur præbenda.
5 Beneficij appellatione in materia reſtringibili non venit dignitas.
6 Dignitas principalis in collegiata eccleſia, ſi habet ſecundam ſedem in cathedrali non includitur in literis ad beneficia.
7 Prohibitio remanet impedimento vno ſublato, ſi aliud etiã remanet.
8 Gratiam expectatiuam habens ad largam in duabus eccleſijs an poſſit in qualibet duo conſequi ſummam limitatam non excedentia.
9 Pluralitas beneficiorum toleratur ob eorum tenuitatem.
10 Beneficiatus non dr̃ ſufficienter tria obtinens b̃ñficia inſufficientia.

11 Papæ intentio non eſt velle grauare eundem collatorem in pluribus beneficijs, niſi aliud exprimat.

12 Beneficia duo acceptans in eadem collatione conſumit gratiam in primo acceptato.

SEXTA IGITVR FORMA in
1 ordine eſt, † quando in duabus collationib⁹
datur ad largam, videlicet vnum vel duo be-
neficium ſeu beneficia etiam ſi alterum cum
cura aut decanatus &c. ſeu dignitas, vel perſo
natus &c. dummodo dignitas ipſa &c. ad ve-
nerabilium fratrum noſtrum &c. Expectans
in iſta forma poteſt obtinere duo beneficia
vnum in qualibet collatione ad ſummam in
literis expreſſam, etiam ſi alterum ſit curatum
prout dñi in lřis. Quæ verba exprimũtur cum
miſterio, quia alias curatum non includere-
tur. c. cum in illis in princ. de præben. lib. vj.
2 † eo ꝙ in curatis maior q̃ in alijs idoneitas re
quirit,[a] vt ibi cum ſit ars artium regimẽ ani-
marum. c. penul. de ęta. & quali. item illa ver
ba important, & aliud quia poterit acceptare
ambo ſimplicia vnum in qualibet ad ſummã,
3 quæ datur in ſimplicibus, † quod innuit di-
ctio implicatiua etiam quæ de ſui natura idẽ
implicat in alio caſu ſm glo. in clem. j. in ver.
etiam. de ſequeſtra. poſſeſ. & fruct. & Domi.
4 conſil. lxv. in. iiij. colum. ¶ † Dicitur inſuper
in huiuſmodi literis ad largam, ꝙ poſſit acce-
ptare canonicatum, & præbendam in cathe-
drali, vel collegiata eccleſia, alias ſi hoc nõ di-
ceretur in literis, non poſſet conſequi præbẽ-
dam, quia illa non includitur appellatiõe be-
neficij in materia ſtricta, ſm Archid. & Mo-
der. in. c. cui non. de pręben. lib. vj. per illud
quod dicitur in. c. quamuis. eodem ti. lib. vj.
& ſic iſto caſu non habet locum text. in. c. tua
nobis. de ver. ſigni. cum ibi no.[b] ¶ Item dici-
tur de dignitate perſonatu admi. vel officio.
dummodo aliqua dignitatũ prædictarum in
metropolitana vel alia cathedrali poſt ponti-
ficalem maior aut in collegiata principalis nõ
exiſtat,

a Requiritur add. quod late dixit Gome. in regula de idiomat. in. q. j. & xj.

b Cũ ibi not. add. ꝙ cõtrarium tñ voluit Cald. conſi. 31. tit. de p̃b. niſi dicamus p̃dicta ꝓcedere quãdo nõ fit mẽtio de beneficijs eccleſię cathedralis ſec⁹ ſi diceret duo beneficia ĩ eccleſia cathedrali, qa tali caſu includeret canonicat⁹, vt dicit Calder. tamẽ in omnẽ euentum capiet canonicatus aliarum eccleſiarum ĩferiorum, vt in. c. ſi eum et. c. dudũ. de p̃bẽ. lib. vj. & in. c. ſi. de pręb. ſequitur Calder. in d. conſil. 31. & Fely. in. c. in noſtra. in. 39. corre. de reſcrip.

exiſtat. iſta verba apponuntur etiam cũ miſterio, quia ſi hoc non expri
5 meretur in literis non poſſet conſequi aliquam dignitatẽ † quę in ma-
teria reſtringibili nõ includit̃ appellatione beneficij vt notatur in. c. cũ
in illis. de preben. lib. vj. item ideo dicitur dummodo in cathedrali ma
ior aut ĩ collegiata principalis nõ exiſtat. ¶ Iſta verba ponuntur alternati
6 ue iſto reſpectu † quia ſi dgnitas principalis in collegiata haberet ſecundã
ſedem in cathedrali, & ſic non reputaretur ibidem maior poſt pontifi-
calem, certe nõ caderet in literis hmõi, quia ex quo in illis dicitur alter-
natiue vt ſupra licet talis dignitas non ſit maior in cathedrali poſt pon-
tificalem, eſt tamen principalis in collegiata. Sufficit autem alteram par
tem alternatiue eſſe ueram. c. inter ceteras cum concor. ibi in glo. de
7 reſcrip. † vnde licet ceſſet vnum impedimentum vt, quia non eſt maior
poſt pontif. in cathe. ſubeſt tamen aliud quia eſt principalis in collegia
ta, & ideo alio impedimento remanente remanet prohibitio arg. tex.
in § affinitatis inſtit. de nupt. & in. l. vẽtri § in bonis. ff. de priuil. cre.
cum ſimi. ¶ Dicitur etiam de integra vel dimidia portione, quando in
eccleſia ſunt integre & dimidie portiones, prout ſunt in Hiſpania. Itẽ
poterit acceptare beneficium ſeruitorium, licet in literis de ſeruitorio
8 non exprimat de quo latius dixi in. v. forma. ¶ † Reſtat vnum dubium
nunquid habens expectatiuam in iſta forma poſſit in qualibet collatio
ne acceptare duo beneficia non excedentia illam ſummã puta duo ſim-
plicia quadraginta ducatorum inſimul Io. an. c. quamuis. j. de preben.
li. vj. tenuit quod poſſit acceptare plura minuta beneficia vſque ad illã
ſummam pro qua opi. facit ille tex. dum dicit ſi alicui uſque ad certam
ſummam prouideri mandamus ei non in penſione ſed in beneficijs ec-
cleſiaſticis tantum volumus prouideri. pondero dum in plurali dicit in
beneficijs ergo intelligit ad minus de duobus regula pluralis locutio
de Reg. iur. lib. vj. cum vulg. Preterea ſatis eſt quod non excedãt illam
9 ſummam quamuis ſint plura, † quia pluralitas videtur tolerabilis pro-
10 pter tenuitatem beneficiorum argu. c. eã te. in fin. de eta. & qualit. † &
ideo ſolet dici quod obtinens tria inſufficientia beneficia non dicitur
ſufficiẽter beneficiatus ut dicit. deci. ccccxlv. incip. ſi legatus in nouis.
& notatur in. c. is cui. de preben. lib. vj. ¶ Contrariam opinionem te-
net Hoſtien. in. c. cum dilectus. de iure patr. que ſeruatur in practica, &
11 habet equitatem & rationem in ſe, † quia non eſt de intentione Pape
velle grauare eundem collatorem in pluribus beneficijs, niſi aliud ex-
12 primat. c. mandatum. de reſcrip. † Et ideo ſi hoc caſu acceptaret duo in
eadem collatione conſumeret gratiã in primo acceptato. c. ſi clericus.
cum ibi notatis. de preben. lib. vj. & hoc quatenus primum ſibi debea-
tur, alias dimiſſo illo poterit aliud acceptare, dummodo primum acce-
ptauerit, cum proteſtatione ſolita, ut moris eſt ſecundum Archi. in. c.
ne captande. de preben. lib. vj. & ponunt do. de Ro. decis. cxlij. inci.

UNIVERSITARIA ... DA

a Precedenti add. ꝙ aliqua de p̄miſſis dixit do. Guiel. in quadā deci. poſita inter extrauagantes.

no. ꝙ vbi eſt. in antiquis & Domi. conſi. lxxviij. in. ij. col. & in. c. cum in multis de reſcrip. lib. vj. Nihilominus iſta opi. non procedit in preſtimonijs & beneficiis ſimplicibus in hiſpania ꝑ ea que dixi in forma precedē. a Sunt & alie forme expectatiuarum quę variātur ex perſonis eorum quibus conceditur prout apparet ex infraſcriptis.

SVMMARIVM

1 Forma expectatiue pro prelato.
2 Beneficia promoti in epiſcopum poſt conſecrationem vacant.
3 Diſpenſatio cur ponitur in expectatiua pro epiſcopo circa retētionem beneficiorum cum epiſcopatu.
4 Commenda non dat verum titulum in beneficio.

1 SEPTIMA igitur forma eſt, † quando gratia expectatiua conce-
ditur prelato, qui ſi habet pacificam poſſeſſionem ſue eccleſie, & epiſco
patus, & uult habere beneficia in tilulū oportet ꝙ in literis ponatur di-
ſpenſatio. uidelicet ut illa beneficia poſſit obtinere & tenere una cum
ſuo epiſcopatu, alias ſine dicta diſpenſatione non daretur gratia epiſco
po ad beneficia in titu'um, quia illa cum epiſcopatu cenſentur incom-
2 patibilia † hinc eſt ꝙ beneficia promoti ad eccleſiam uacant poſt conſe
crationem, & adeptam poſſeſſionem. c. cum in cunctis § cum uero. de
elec. & in. c. poſt electionem. iuncta gloſ. in uer. confirmationem. de
coceſ. preb. ſi ergo epiſcopus per promotionem eijcitur a prioribus be
neficiis, que ante promotionem obtinebat, certe multo minꝰ admitti-
tur ad alia de nouo obtinenda in titulum ſine diſpenſatione, quia tur-
pius eijcitur quam nō admittitur hoſpes. c. quemadmodū. de iureiur.
& multa prohibentur fieri que iā facta tenent. l. patre furioſo. ff. de his
3 qui ſunt ſui iur. † Hac igitur de cauſa ponitur in literis diſpenſatio que
datur iſto caſu ex quo eſt neceſſaria ad effectum gratie, licet alias in ex-
pectatiuis non detur diſpenſatio, quia cū ſint omnes motu proprio nō
bene ſonat diſpenſare motu proprio, nam diſpēſationes ad poſtulatio-
nem partis conceduntur. Sed ſi dantur dicta beneficia prelato in com-
mendam ꝙ raro fit, quia in expetatiuis non datur aliquid in commen-
dam, quando tamen conceditur quod ego nō vidi, tunc non eſt neceſ-
ſaria diſpēſatio, ſed ſatis eſt ꝙ dicatur, ut poſſit tenere illa beneficia una
cum ep̄atu, uel cū eccleſia magna cui preeſſe dignoſcitur, ſimile eſt quā
do Cardinali prouidetur de beneficio regulari, quia ſi datur in commē
dam ſatis eſt ꝙ dicatur ꝙ poſſit illud tenere una cū aliis beneficiis que
obtinet, alias ſi datur in titulum tunc debet poni in fine diſpenſatio, ut

4 illud poſſit obtinere. † Ex quibus apparet qđ
commenda non dat uerum titulum in benefi-
cio pro quo bene facit tex. in. c. dudum eccle-
ſie rotho. de elec. vbi dr̄ ꝙ quamuis nō liceat
alicui reglr̄ hr̄e duas eccleſias in titulum cōfe-
rentē ius in eis, tn̄ licitum eſt habere vnam in
titulum alia vero in commendam, ergo patet
ꝙ commenda nō dat verum titulum, de quo
latius per doc. in. c. nemo. de elec. lib. vj. & ꝑ
Ro. cōſi. cccl. incip. in repreſenti. &c. a Epiſ
aūt vltramontanis nō datur expectatiua, quā-
do tamen conceditur, tunc beneficia dātur in
titulum cum diſpenſatione, & non in commē
dam ut ſupra.

a In re preſenti add. Gome. i reg. de idio. v. q. & latius ſuper reg. de trien. q. iiij.

SVMMARIVM

1 Forma quando conceditur gratia expectatiua alicui regulari.
2 Beneficium, vt dicatur regulare quid requiratur.
3 Tempus xl. an. tribuit ſtatum beneficio de ſeculari in beneficium regulare, & de regulari in ſeculare.
4 Eccleſia probatr̄ non curata, ſi a. xl. an. citra fuit collata tanꝗ̄ nō curata.
5 Rationi non congruit, vt homines diſparis profeſſionis, uel habitus ſimul in monaſterijs ſocientur.
6 Regulari quando detur gratia ad beneficium ſeculare.
7 Monachus, licet deo viuat, motuus eſt mundo.
8 Monachus non poteſt ꝯſequi eccleſiam ſecularē ſine diſpenſatione.
9 Regularibus litere ad beneficia ſecularia non ſolent concedi.
10 Prioratus alicui conferri non poteſt, niſi expreſſe ordinem monachalē profeſſus fuerit, niſi habeat diſpenſationem, uel niſi cōcedantur litere in forma cupientibus proficiſci.

1 OCTAVA forma, † qn̄ conceditr̄ gratia expectatiua alicui regulari
dicitur iſto modo, uolentes itaqꝫ tibi premiſſorum meritorum tuorum
intuitu gratiam facere ſpecialem beneficium eccleſiaſticum cum cura,
uel ſine cura, per monachos talis monaſterij, talis ordinis gubernari cō-
ſuetum, cuius fructus &c. iſta forma extēditur ad beneficium regulare,
prout ſonant illa uerba per monachos gubernari conſuetum in iſta for
ma. Ad hoc aūt vt debeatur expectanti ad ſeculare curatū non extenditr̄
quia in gr̄a illud nō exprimitur. itē quia neceſſaria eſt ad tale beneficiū
diſpenſatio pro monachis & fratribus mēdicantibus, cū quibus diſpen
ſatr̄ ad unū tale dumtaxat ad duo cū difficultate preterquā in anglia vbi

a In titulū add. ꝙ circa hoc vnū aliud eſt notandū, q̄a vr ꝙ q̄n ꝯcedit̄ ſimpl'r gr̄a regulari de primo vocaturo non oportet fieri mētio de regulari quia eo ipſo ſm q̄litatē pſo neꝗ p qua ſcribit̄ ītelligit̄ de tali ſicut videm⁹ in gr̄a cōceſſa cl̄ico ad bñficia vacatura ꝙ in ea non includit̄ bñficiū ſolitū regi p laicū Rota. deci. lx. tit. de reſcrip. ī ant. nam beneficia q̄ ꝯferri debēt, debēt intelligi ſm qualitatē pſonę vt dicit Gemi. ī. c. §. j. in fi. de of. deleg. li. vj. & reaſſumit And. ſicu. in. c. poſſeſſiões in. ij. no. de reb. ec. non alie. & alibi ſępe, et tʒ Fely. ī. c. ī nr̄a. in xxij. corr. de reſcri.

b Bñficio add. Fely. q ſtudio ꝓtīacie voluit āpliare text. in. d. c. cū de bñficio in. c. in nr̄a. in iiij. cor. de reſcrip.

c Supioris limita hoc pcedere niſi ei daret̄ licentia ſtādi extra cā īfirmitatis vel ſubuētionis parētū, aut inimicitię capitalis cū ſupiorib⁹ vel niſi monaſteriū ſit redactū ad ſtrictiorē viuēdi modū, vt p Gom. in tract. Bre.

datur ad vnum ſeculare cū cura vel ſine cura
nē tñ ad dignitatē pſonatū adminiſtrationē,
vel officiū, ſed fratrib⁹ ſancti Io. Hieroſolimitani.
&c. non datur diſpenſatio ad obtinēdū
beneficium ſeculare uel alterius ordinis regulare.
nam etiam beneficia illorum nō dantur
2 clericis ſecularibus niſi in titulū [a] † & vt dicat̄
beneficiū regulare debet ītelligi quod per. xl.
annos ꝯtinue & pacifice ab vno vel pluribus
monachis īſtitutis in eo extitit gubernatum,
vt eſt caſus in. c. cum de bñficio iuncta glo. in
ver. modū de pbē. lib. vj. ſatis eſt ergo qđ per
ſpatiū tanti tēporis fuerit gubernatū per monachos,
licet primeuus ſtatus illius fuerit ſecularis,
id eſt licet per antea fuerit beneficiū ſeculare
3 † curſus enim, tpis. xl. anno. tribuit ſtatū
beneficio de ſeculari in bñficium regulare &
de regulari in ſeculare ſm dños de Rota deci.
xxxij. incip. fuit dubitatū in nouis. p tex. ī. d.
c. cum de bñficio. p quem dicit elegāter in ſimili
Pet. de anch. cōſi. clxij. incip. in. q. eccleſię
4 &c. † quod eccleſia pbatur nōn curata ſi a.
xl. annis citra collata fuit tanꝗ nōn curata, &
ſic poſtea cōtinue ſit poſſeſſa, dato qđ antea pbetur
fuiſſe curata, quia vt dixi curſus tanti tēporis
tribuit ſtatū bñficio. [b] Demū ante cl̄am
nō obſtā. ſolet ī tali expectatiua dici vcʒ decernētes
te ꝗ primū vigore pñtiū hmōi beneficiū
fueris pacifice aſſecut⁹ de pmo monaſterio ad
dictū monaſteriū illius ordinis trāsferēdi etc.
dat̄ ergo gr̄a ad bñficiū regulare alterius ordinis
cū traſlatione, id eſt vt ad illud monaſteriū
ad cuius collationē beneficiū aſſequit̄ trāsfera
5 tur † q̄a rōni non ꝯgruit vt hoīes diſparis pfeſſionis
vel habit⁹ ſimul in eiſdē monaſterijs ſocietur
dicit tex. in cle. j. de elec. & eſt notandū
qđ regularib⁹ non dat̄ licētia trāsferēdi niſi ad
parē vel arctiorē ordinē. & tunc ꝯſueuit addi
de licentia ſupioris. [c] item non datur clericis

ſecularibus neꝗ religioſis eiuſdem ordinis expectatiua ad dignitatem
conuentualem vel officium clauſtrale niſi qualificatis, & illis ad vnum
tantū conuentuale. ad clauſtrale non datur niſi regularibus ſecundum
6 aliquas formas in quibus dicitur etiam ſi alterū clauſtrale &c. ¶ † Sed
ſi datur gratia monacho ad beneficium ſeculare, quod raro fit, maxime
curatum, oportet quod prius habeat diſpenſationem vt tale beneficiū
obtinere poſſit, & tunc effectus dicte diſpenſationis debet poni in principio
7 literarum ibi exiſtis & cui nos dudum &c. † Sine diſpēſatione autem
tale beneficiū obtinere non pōt † quia monachus mortuus eſt mūdo
licet deo viuat. c. monachus &. c. placuit. xvj. q. j. & in. l. deo nobis.
C. de epiſc. & cle. ſed p aſſumptionē ad eccl̄iam ſecularē maxime curatā
8 reſuſcitat̄. † iſta reſuſcitatio eſt miraculoſa, ergo vt reſurgat & actus ciuiles
exerceat opus eſt diſpenſatione. & ita p iſtam rationem tʒ deciſio
Rote. ccccxxxiij. incip. collatio. in nouis & Egidius de bellamera con
cluſione dccxiiij. incipiē. collatio de quo latius notatur in. c. ij. & in. c.
9 quod dei timorem. de ſtatu mon. † ſed vt dixi non ſolent concedi literę
regularibus ad beneficia ſecularia, nec tranſeunt p cancellariā argu.
tex. in. c. in noua actione. xvi. q. vij. dum dicit in uno eodemꝗ officio
non debet diſpar eſſe profeſſio, dicēte Moiſe de quo habet in Cle. j. de
liber. nō arabis in boue ſimul & aſino, ideſt hoīes diuerſe profeſſionis
in uno officio ſimul non ſociabis & iō in expectatiua p monacho ſi petatur
ad duo bñficia ſecularia vel regularia ponit clauſula, videlicet ad
vnum bñficium ſui ordinis in titulum. ¶ Eadem ratione prohibetur,
10 † ne prioratus aliquis, ſiue adminiſtratio committi alicui, vel conferri
poſſit niſi expreſſe profeſſus fuerit ordinē monachalem, vt eſt caſus in
cle. ne in agro §. ſane. ij. de ſta. mo. & ponit Egid. in cōclu. lxxvij. incip.
non expreſſe profeſſus &c. & hoc niſi habeat diſpenſationē, vt dixi in
regularibus reſpectu ſecularium beneficiorum, vel niſi concedant̄ literę
in forma cupientibus proficiſci in qua conceditur clerico ſeculari beneficium
regulare in cōmendā vſque ad ſex menſes a die pacifice poſſeſſionis
cōputandos & deinde in titulum cum opportuna habitus aſſumptione
& profeſſionis regularis emiſſione quaſi iam deſtinatione animi
cenſeatur religioſus, per illud quod dicit glo. fi. in. c. ij. de inſtit. &
dec. Rote. cccxij. in antiquis. & l. penis. ff. de teſta. mil.

SVMMARIVM

1 Forma gratie expectatiue pauperum clericorum expectantium.
2 Litere que conceduntur clericis pauperibus ſunt potius litere iuſtitie ꝗ gratie, & quare dicuntur iuſtitie.
3 Clericus non debet proprijs ſtipendijs militare.
4 Clericus pauper licite operas ſuas locat.

5 Literæ in forma pauperum dicuntur etiam in forma communi.
6 Papa olim non concedebat literas gratioſas.
7 Literę prędictæ appellantur etiam in forma cum ſm apoſtolum.
8 Literæ in forma pauperum an poſſint dici gratioſę.
9 Conferre beneficium eſt gratia in cui dando.
10 Verba hęc, qui vt aſſerit beneficiũ aliquod non obtinet, quare ſtatim poſt literarum principium ponantur.
11 Penſionem obtinens an poſſit impetrare lr̃as in forma pauperum.
12 Penſio non dicitur beneficium eccleſiaſticum.
13 Penſionis taciturnitas non reddit gr̃am pauperis ſubreptitiam.
14 Penſio non dicitur titulus perpetuus, & ſpiritualis.
15 Penſionem ſoluens dicitur beneficiatus, non eam recipiens.
16 Penſionem obtinens an poſſit expedire lr̃as in hac forma pauperum.
17 Patrimonium ſufficiens habens prohibetur occupare ſtipendia, & beneficia eccleſię quę dicuntur panis pauperum.
18 Beneficiũ obtinens. xxiiij. librarũ Turronen. aut alterius ſimilis monete an poſſit lr̃as in forma cõi pauperũ impetrare.
19 Poſſeſſionem habens beneficij excedentis valorem. xxiiij. libr. in forma pauperum impetrare non poteſt, licet poſſeſſio non ſit pacifica quo ad titulum.
20 Poſſeſſor ſi litem ſuper poſſeſſione, & fructibus patitur ita, ꝙ eos non percipit, perinde eſt, ac ſi poſſeſſionẽ non haberet, ideo poterit impetrare literas in forma pauperum.
21 Promotus ad epiſcopatum, etiam poſt conſecrationẽ, & adeptam poſſeſſionem ſi fructus epiſcopatus non percipit, priora eius beneficia non vacant, & ea poteſt retinere.
22 Examinatio eorum, qui in forma communi pauperum expediuntur, fit circa tria.
23 Promouendus non pręſumitur idoneus, niſi probetur.
24 Ex conuerſatione pro aliquo vel contra ipſum pręſumitur.
25 Scientia, ętas, mores, & ordo requiruntur in promouẽdo.
26 Defectus ætatis eſt maior ꝙ̃ ordinum.
27 Indecorũ eſt, vt hij eccle. regant, qui non nouerunt ſeipſos gubernare.
28 Etas legitima quo ad beneficium dicitur. 25. annorum.
29 Etas maior ſeptennio ſufficit ad beneficium ſimplex.
30 Verba iſta, ſi aliud canonicum non obſiſtat, quid importent.
31 Collatio criminoſo facta virtute literarũ ad bñficia eſt ipſo iure nulla.
32 Diſpenſatio an fiat cum voluntario homicida.
33 Apoſtata aut penitus illiteratus ad bñficiũ eccleſiaſticũ eſt inhabilis.
34 Laicus beneficij eccleſiaſtici eſt incapax.
35 Beneficium an poſſit conferri non clerico incedenti tamen in habitu.
36 Clericus animi deſtinatione, licet ordinem non habeat coronam tamẽ portet, gaudet priuilegio. c. ſi quis ſuadẽte diabolo.
37 Laico quando mandatur beneficium conferri, apponit illa clauſula cupienti aſcribi militię clericali.
38 Clerici pauperes extra ſuam prouinciam locari non poſſunt, niſi ibi per ſex annos moram traxerint.
39 Honeſtum eſſet, vt quiſq; in ſua patria beneficiaret, nec alter occuparet beneficia, vel ſtipendia alterius.
40 Verba hec, ei de aliquo beneficio eccleſiaſtico q̃d importent, & de quo prouideri poterit, & infra. 42.
Penſio non dicitur beneficium eccleſiaſticum.
41 Beneficij appellatione non venit hoſpitale, nec elemoſinarie.
42 Beneficium manuale non poteſt dici eccleſiaſticum.
43 Beneficia manualia non includũtur in reſeruationibus beneficiorum factis per papam.
44 Beneficij appellatione non venit vicaria perpetua vnita menſe epiſcopali, vel abbatiali.
45 Beneficij appellatione non venit curatum, niſi de cura ſit facta mẽtio. Limita vt ibi, & nu. 46.
47 Beneficia eccleſie cathedralis non veniũt cum mãdatur prouideri de beneficio in ciuitate, uel dioceſi.
48 Dictio aliqua verificatur in qualibet re minima.
49 Gratiam a papa impetrans de perſonatu, officio, vel dignitate pertinente ad collationem epiſcopi, & c. communiter, vel diuiſim, nõ includitur eccleſia cathedralis, quo ad dignitates in ea exiſtentes.
50 Collatio beneficiorum in eccleſia cathedrali ad ep̃m ſpectat.
51 Expectans ad collationem decani, & capituli eccleſie cathedralis poteſt acceptare beneficium in ea vacans.
52 Diſpoſitio. c. quamuis de prebend. in. vj. debet reſtringi, & teneri in ſuis terminis.
53 Diſpoſitio dicti capitu. quamuis an in beneficijs modicis locũ habeat.
Expectans in forma pauperum an poſſit conſequi beneficium modicũ in cathedrali eccleſia exiſtens, & infra nu. 55.
54 Statutum ſi prohibet alienare rem in forenſem non habebit locum in domuncula.
56 Conſtitutio penalis ex idemptitate rationis fauore maxime eccleſiarũ eſt extendenda.
57 Conſtitutio penalis fauore eccleſiarum dicitur fauorabilis.
58 Eccleſiæ ꝑ honorabiles perſonas honorant, & ꝑ pauperes deprimunt.
59 Pauperes expectãtes cur excluduntur a bñficijs eccl. cathedralis.
60 Pauperi minus creditur ꝙ̃ diuiti.
61 Honor eſt eſſe canonicum eccleſie cathedralis.
62 Taxa olim in literis pauperum non exprimebatur.

63 Summa quando ponitur aſcenſiue tunc de minori prouideri poteſt, ſecus quando taxatiue ponitur.
64 Beneficij valor non computatur reſpectu vtilitatis, quę habetur in reſidendo, ſed in aportatis in abſentia.
65 Diſtributiones quottidiane in beneficij valore nō computantur nec augent corpus prebende.
66 Prebēda hēt ſuos redditus ꝯſuetos, licet ob ſtatutū abſenti nō debeant.
67 Valor ſecundum taxationem decime computatur.

NONA FORMA Pauperum clerico-
1 rum expectantium, † vcꝫ dilecti filij. N. &c.
ꝑcibus inclinati, mādamus quatenus de vita,
& ꝯuerſatione ipſius. N. qui vt aſſerit &c. nō
pono iſtā formā hic extenſę et ad longū, ꝗa ſta
tim reaſſumā ſingulas eius ꝑtes declarādo ꝗd
īportent, et cur ita ſcribatᷓ, in iſta forma q̄ poſt
annū non datᷓ vt vult rľa. niſi vlterius ꝓrogetᷓ
2 ꝑut fecit Iulius. † Pro cuius euidētia ſciēdum
eſt qđ hmōi lrę, q̄ cōceduntur pauperibus cle-
ricis ad beneficia potius dn̄r lrę iuſtitiæ quam
grę, quia iuſtū & rōnabile eſt clericum benefi
ciari ex quo deputauit ſe ſeruitijs diuinis, &
non habet aliud bn̄ficium ſm Io. and. & Do-
mi. in c. ſi pauper de p̄bē. li. vj. Iuſtum ergo vt
3 dixi clericum pauperē beneficiari, † quia cum
ſit miles celeſtis militię vt dicit tex. ī. c. degra-
4 datio. de penis lib. vj. & gl. in. l. ſi miles. ff. de
re iud. certe nō debet proprijs ſtipēdijs milita
re. c. cū ſecūdū de p̄bē. † & ideo per illū tex. di
cūt ibi doc. qđ licite pauper clericus locat ope
ras ſuas ſpirituales ad hoc vt inde viuat, ſecus
ſi habet bn̄ficiū de quo poſſit viuere, facit gl.
5 in. c. ſignificatū. eo. ti. † Iſtę eedē lrę appellantᷓ
in forma cōi ſm Pan. ī. c. poſtulaſti. ī. iiij. not.
6 de reſcrip. † ꝗa olim papa nō ſolebat grauare
ordīarios in collatiōe bn̄ficioꝝ, nec ꝯcedebat
lr̄as gratioſas ſed ſcribebat ꝯtra ordīatores, vt
ipſi ꝓuiderēt illis, quos ꝓmouerāt ad ordines
c. ep̄s, &. c. nō liceat, de p̄bē. eo qđ ad obtinen
dū eccľiaſticum bn̄ficiū eos debebāt idoneos
reputare, quos ad ordīes ſuſceperūt. c. accepi-
7 mus, de ętа. & quali. ¶ † Appellantᷓ[a] ēt in for-
ma cum

a Add. ꝙ appellātᷓ ēt in forma ſpeciali ut eſt Deci. cvi. in no. et. cccclxiij. in ant. et Mil. īverbo gratia nu. xxviij.

ma cum ſm apľm, ꝗa ſunt fundatę ſuꝑ illo di-
cto apľi. qui altari ſeruit etc. d. c. cum ſecūdū.
de p̄bē. Prędictis ergo de cauſis hmōi lrę ſunt
8 appellatę de iuſtitia. † Pn̄t tn̄ aliquo reſpectu
dici gratioſę, vt ponunt Mod. in. d. c. poſtula
ſti, & potiſſime ea rōne inquantū cōceduntur
magis vni q̄ꝫ alteri, puta exiſtētibus in curia, li
cet enim collator ordinarius neceſſe hēat con
ferre bn̄ficium, nō tn̄ neceſſitatᷓ magis iſti quā
illi, & ideo ſi cōferat vni vel alteri grām illi fa
cit, & dr̄ erga illum liberalitatē exercere, vt di
9 cit pulchra gl. in. c. relatū. de p̄bē. [a] † eſt ergo
gr̄a & liberalitas in cui dādo, vt dicit alia glo.
in. c. ſi. de officio vica. lib. vj. & in. c. q̄ꝫuis. in
verb. penſionem. de p̄ben. eo. li. [b] Hac de cau
ſa in ꝑncipio lr̄arum dr̄ dilecti filij talis clerici
ſupplicationibꝰ inclinati &c. ad oñdendū qđ
per cōceſſionem talium lr̄arum fit gr̄a illi pro
quo ſcribitᷓ, alias ſi cōceſſio eſſet omnino ne-
ceſſaria verba illa nō p̄mitterentur, ꝗa fruſtra
ꝑcibꝰ impetratᷓ, quod de iure cōi conceditᷓ. l. j.
C. de theſau. lib. x. l. j. ff. ad municip. & in. l. ſi
10 qn̄. C. de inof. teſta. [c] ¶ † Ex p̄dictis etiā colli-
gitur, quare ſtatim poſt principiū lr̄aꝝ dicuntᷓ
illa verba vcꝫ qui vt aſſerit bn̄ficium aliqđ ec-
cleſiaſticū non obtinet. ꝗa vt patet ex p̄miſſis
non ꝓuidetur in iſta forma, nec ꝯceduntur lrę
clericis bn̄ficiatis, cū non poſſint tūc dici pau-
peres alias lr̄æ dicerentᷓ ſubrepticię argu. c. ſi-
gnificātibus. de offi. deleg. ibi cum nobilis eſ-
ſet & diues, pauperē ſe dixit. Itē ꝑꝑ aliud dn̄r
illa verba bn̄ficiū aliqđ eccľiaſticū nō obtinet
11 † quia ſi obtineret penſionē poſſet nihilomi-
nus expedire lr̄as in hac forma, eo quod pēſio
non dr̄ bn̄ficium eccleſiaſticū, licet quantū ad
12 religioſos cedat loco beneficij. † ſed regulari-
ter non dr̄ bn̄ficium eccleſiaſticū, ex quo cōſi-
ſtit in ſola tēporalitate, nec aſſignatᷓ in titu-
lum, vt ponit Domi. in. c. q̄ꝫuis. in fine princi
pij. de p̄b. lib. vj. īmo plus dicit deci. Ro. īcip.
13 nota qđ pauper nu. ccx. in antiꝗs † qđ taciturni-
nitas pēſiōis nō reddit grām paupis ſurrepti-

a Prębē. add. ꝙ hoc tꝫ Zēze. in extrauag. Io. 22. ſuſcepti īverbo grę.

b Eod. lib. add. Alex. ꝯſi. 190. col. penul. vol. ij. Lanf. in tract. arbit. in. iij. colū.

c De inoffi. teſta. add. ꝙ eſt vlterius conſiderandum ꝙ lr̄æ iuſtitię ſiue in forma pauperū pn̄t ēt alijs reſpectibus dici gratioſe, nā cū papa ſit ſolutus legibꝰ vulga. c. ꝓpoſuit de cōceſ. p̄bē. certe tales lr̄as nō aſtringitᷓ de iure ꝯcedere cū poſſet remittere īpetrantē ad ſuum ordinariū dr̄ igitᷓ in hoc ꝑꝑ grām cōcedere in quo nō aſtringitᷓ, et hoc ſētit Abb. in. c. nōnulli ī. 1. no. ꝑ illū tex. đ reſcrip. Itē pn̄t dici iſtę lrę gratioſę, ꝗa ſicut ī executoribꝰ datis per lr̄as mere gratioſas nō reꝗrūtᷓ q̄litates. c. ſtatutū. de reſcrip. li. vj. ita nec ī iſtis qđ tn̄ ꝓcedit qn̄ dirigūtᷓ ordinario extero q al's nō tenebatᷓ ordīato ꝓuidere ſecus vero qn̄ diriguntᷓ ordinario q tenebatᷓ ꝓuidere, ꝗa tūc tales lrę dn̄r vere iuſtitie vt ē deci. Ro. vij. đ reſcrip. ī antiꝗo. et ſeqᷓ Gemi. in. c. poſtulaſti. de reſcrip. Io. bapt. de. s. ſeue. in not. graꝝ.

tiam,licet ſit aſſignata in titulū de auctoritate epi,ex quo nō eſt penſio
ꝑpetuo aſſignata.& conſtituta iure bñficij,ita qđ transferat̃ de ꝑſona in
14 ꝑſonā †Idē tꝫ alia deciſio.xj.incip.vtrum intitulatus.ſub tit.de ꝑbē.in
antiqoribus.vbi dr̃ ꝙ penſio non dr̃ titulus ꝑpetuus & ſpūalis,ꝗ mo-
15 riente eo,cui eſt aſſignata,expirat. †Hoc ēt ſentit Oldra.cōſil.clxviij.
incip.ad primā qōnem vbi tenet,qđ ſoluens penſionē dr̃ bñficiatus nō
16 eā recipiens, †ex qbus videt̃ cōcludendū qđ obtinens penſionē pōt ex-
pedire lr̃as in iſta forma pauperum de iure cōi,Domi.tñ in.c.poſtulaſti
ad ſi.de reſcrip.quē refert ibi,& ſeqt̃ Fely.in tertia declaratiōe tꝫ ꝯriū
mot⁹ iſta rōne,ꝗ papa intēdit ꝑ cōceſſionē haꝝ lr̃aꝝ ſolū ſubuenire &
opitulari pauꝑtati clerici,ſed ex quo hēt penſionē de qua viuit,certe ſa
tis eſt ꝓuiſum ei⁹ pauꝑtati,ſicut ſi eſſet ſibi aſſignatū pr̃imoniū ꝓ titulo,
vñ iſtis caſibus videt̃ ceſſare rō ꝑꝑ quā cōcedūt̃ lr̃ę in iſta forma,ſi.n.vo
lēs expedire lr̃as in forma pauperū exꝑmeret ſe hr̃e pr̃imoniū ſufficiēs
aut penſionē congruentē certe vel nullatenus hr̃et gr̃am in iſta forma,
17 vel non ita de facili, †& pro iſta opiniōe bñfacit tex.in.c.clericos.j. q.
ij.qui loqtur in lr̃is de iuſtitia ſm doc.ibi & ꝓhibet qđ hñs ſufficiens pa
trimoniū occupet ſtipēdia & bñficia eccleſię,quę dicunt̃ eſſe panis pau-
perū. Tādem ꝑꝑ ꝑdictas opiniones doctoꝝ & rōnes hincinde facta eſt
18 vna r̃la † qua cauet̃,qđ obtinens bñficia.xxiiij.libraꝝ,aut alterius ſimi
lis monetę,& ſil'r ꝑcipiēs penſionē annuā ſimilis valoris & ſumme ſuꝑ
fructibus &c.pñt in cōi forma pauperū lr̃as īpetrare.Ita tñ qđ ꝑ aſſecu-
tionē alterius alia dimittere teneant̃ & penſio ceſſet et expiret. ¶Et iſta
r̃la eſt multū equa & iuridica,inquantū primo diſponit qđ obtinēs be-
neficiū vel pēſionē vſqꝫ ad ſummā ꝑdictam nō excludat̃ ab īpetratione
lr̃arum in cōi forma pauperū,& poſtea vult qđ ꝑ aſſecutionē alteri⁹ alia
dimittere teneant̃ qđ eſt ꝯſonum & cōforme iuri cōi, vt probat̃ in.d.c.
19 ſi pauper cleric⁹,ꝑ rōnem quę ibi exprimit̃,ſcilicet ꝗ ceſſat &c. ¶ †Vl
terius pro declaratione dicte r̃le notandū eſt,dū dicit qđ non hñtes poſ
ſeſſionē bñficioꝝ in qbus ſe ius habere aſſerunt,& ſuꝑ qbus litigant cu
iuſcūqꝫ valoris annui pñt in cōi forma pauperū lr̃as īpetrare. vult ergo
r̃la in hac parte ꝓut innuunt verba ꝑdicta a cōtrario ſenſu,qđ hñs poſ-
ſeſſionē bñficij cū titulo licet dicta poſſeſſio nō ſit ſibi pacifica,vt ꝗ liti
gat ſuꝑ titulo bñcij,talis nō poterit in hac forma lr̃as impetrare, rō eſt,
ꝗ ex quo ꝑcipit fructus ſatis eſt ꝓuiſum eius pauꝑtati,& ſic ceſſat cauſa
ꝑꝑ quā concedit̃ gr̃a in hac forma,ꝓut in ſimili de hñte pēſionem tenet
Domi.in.d.c.ꝓpoſuiſti quē ſuꝑius retuli.ꝑterea r̃la in illis verbis nō re
quirit pacificā poſſeſſionē,prout facit tex.in.c.de multa.de ꝑben.c.cō-
miſſa.de elec.lib.vj.c.licet eps,de ꝑb.eo.lib.& extrauagās execrabilis
in caſibus quoꝝ iuriū non ſufficit poſſeſſio turbulēta & litigioſa, vt in
eis notat̃,& ponit deci.Rot.36.incip.no.qđ vbi aliqs,in antiqs.&.lxj.
in nouiſ.ſed ſimpl'r dicit de nō hñtibus poſſeſſionē bñficioꝝ vt poſſint

impetrare in iſta forma,ergo vult a contrario
ſenſu,quod non habentes poſſeſſionem non
poſſint,licet poſſeſſio non ſit pacifica,ſed tur-
20 bulenta ꝑ rationē de qua ſupra. † & arguēdo
a dicta ratione infero,quod ſi poſſeſſori bene
ficij mouet̃ lis ſuper ſua poſſeſſione , ita quod
non ꝑcipit fructus bñficij licet incūbat poſſeſ
ſiōi poterit nihilominus impetrare in forma
pauperum,ꝗ tunc ex quo nō ꝑcipit fructus
perinde eſt ac ſi poſſeſſionē nō haberet per il-
lud qđ dicit gl.in.c.ſi tibi cōceſſo.in ver. vaca
21 re.de prebē.lib.vj. † vbi vult ꝑ illū tex. quod
promotus ad epiſcopatū ēt poſt cōſecrationē
& adeptā poſſeſſionē ſi fructus dicti epiſcopa
tus nō percipit vt ꝗ ex cauſa aliquo tēpore al
teri debētur quod ꝑꝑ hoc priora eius bñficia
non vacant,ſed poſſit ea interim retinere,qđ
ēt tenet Romanus conſil.335.incip.circa pri-
mū,& alio conſil.345. ¶Ex predictis pꝫ decla
ratio ad ea que dicunt̃ in ꝑma parte prohemij
litteraꝝ in iſta forma, in quibus ſubſequēter
dicitur,& quē per certos examinatores ſuper
hoc a nobis deputatos de litteratura examina
ri fecimus diligenter &c. Circa iſtaꝫ particulā
ſciendum eſt, quod ſub illis verbis de littera-
22 tura examinari fecimus cōtinentur tria. † ꝗ
examinatores examināt de tribus, vcꝫ ſi bene
legit,ſi bene cōſtruit, & ſi bene cantat. quoꝝ
ſalrē duo debēt cōcurrere ſm Do.in.c.ſi pau-
per clericus de preb.lib.vj. vbi ſubijcit quod
quoad partes gallicanas plus ponderāt cantū
ꝗꝫ cōſtructū.[a] facta aūt examinatiōe ī ꝑmiſſis
& eo repto idoneo ad bñficiū eccl'iaſticū obti
nendū rurſus papa mādat in eiſdē lr̃is ſolerter
inquiri de vita laudabili & honeſta illius cle-
rici conuerſatione, dignoſcit̃ aūt vita laudabi
lis ex opibus & abſtinētia vicioꝝ ſm Panor.
23 & Car.in cle.cū ei quē. de cōceſſio. ꝑb. † nec
ſufficit iſto caſu ꝑſumptio nature vt in.c.vni-
co de ſcrut.et in.c.fi.de ꝑſumptio. Nā ex quo
agit̃ de aliquo ꝓmouēdo & bñficiando[b] cum
oīs etas ab adoleſcētia ſit prona ad malū.c.ij.

a Cōſtructum add. ꝙ hoc ꝓus induxit Greg. xj. ꝑ quādā ſuā regulā, vbi voluit ꝙ in Vaſconia & Hiſpania reqreretur ad minus duo ex iſtis tribus competēter īteruenire licet male ſe haberet in cantu. Itaqꝫ ſatis colligebatur ꝙ in alijs ꝓuincijs reqrebat̃ ad min⁹ ſufficiēter cantare,& idē ſtatuit Bñdictus. xiij. & poſtea ſequuti ſunt alij ſucceſſores aliqua addētes,ꝓut tēporis opportunitas ſuaſit.

b Beneficiādo add. ꝙ tūc bonitas debet ꝓbari, vt dicit Cardi.in d. clem.& ſeqtur Decius in.c.ij.in.ij.col.de electi. & hoc regulare eſt ꝙ qñ qs aliqd petit ꝓbare debet ſe eſſe bonū & idoneū,& ꝑſumptio naturę de qua in.d.c.j. & in.l. merito.ff. pro ſocio,nō habet locum niſi quando quis ſe defenderet, vt dicit Bart. poſt glo.ibi in.l.qui iuraſſe.§.ſi pater.ff.de iure iur.ſequitur Decius in.l.ſi emācipati.ī.iij.not.C.de colla.

xij.q.j.& ideo mādat papa ēt inqri de ho=
24 ſta conuerſatione † quia preſumit̃ pro ali=
quo vel cōtra ipſum ex cōuerſatione.c.in=
ter iuncto.c.cū in iuuentute, de purgatio.
can.iuxta illud cū ſancto ſanctus eris etc.[a]
25 ℭ †Et eſt notandum circa premiſſa,quod
licet quatuor requirātur in ꝓmouendo,vi=
delicet ſciētia,etas, mores & ordo.vt dicit
glo.in.c.ſi ꝓ clericis,in ver.alijs de p̄b.lib.
vi.tñ in iſta forma mādat̃ inqri p̄mo de li=
teratura.deinde de moribꝰ vt patet ex præ
miſſis,de etate āt & ordinibus nulla fit mē
26 tio,[b] † cum tñ valde maius ſit pati defectū
in etate q̄ȝ in ordinibus vt probat̃ in .c.ſi
eo tēpore.de reſcriptis libro ſexto vbi pa=
tienti defectum in etate tempore date nō
prouidetur de beneficio curato ex quo de
tali defectu non fuit facta mētio in litteris
quāuis poſtea ſuperueniat legitima etas vt
ibi.& tñ poteſt prouideri ſi nō eſt ī ſacris,
eſto quod de ordinū defectu nō fuit in lit=
teris facta mētio dicto.c.ſi pro clericis, cō
ſequēter apparet quod maior eſt defectus
etatis quā ordinū vt in prędictis iuribus &
per glo.in.c.j.de eta.& qualita.in.vj. Sed
ſaluādo formas huiuſmodi literarum pōt
dici quod tacite mandatur inquiri etiā de
etate per illa verba que in litteris ſequunt̃,
videlicet aliudque canonicū ei nō obſiſtat
27 per quę importatur legitima etas†quia in=
decorum eſt vt hij debeāt eccleſias regere
qui non nouerunt gubernare ſeipſos.c.in
decorū,de etate & qualita.& in.c.ſuper in
28 ordinata.de pręben.†legitima aūt etas in=
telligitur.xxv.annorū quoad beneficium
cum cura.c. cum in cunctis. de electio. &
notatur in.c. ſi eo tpe.de reſcript.lib.vj.
29 † Quo vero ad beneficium ſimplex & ca=
nonicatum ac prebendā extra tamē cathe=
dralē eccleſiā ſufficit etas maior ſeptennio
vt notatur in.c.ex eo.de elect.eo.lib.licet
quo ad canonicatus & prebendas eccleſię

cathe. fuerit ordinatū per Greg.xj.qđ nō
conferantur niſi habentibus annos.xiiij.
prout atteſtat̃ Dec. Rote. cccxxiiij. inci.
30 ſuppoſita.in nouiſ.deciſionibus.[a] ℭ † Se=
cundo important prædicta verba ſcilicet
aliudq; canonicū obſiſtat, vt ille pro quo
taliter ſcribitur ſit legitime natꝰ quia ille=
gitimi ad beneficia eccleſiaſtica abſque di=
ſpenſatione ſunt inhabiles.c.j.&.ij.de fil.
31 p̄ſbi.li.vj. ℭ † Tertio quod non ſit periu=
rus infamis ſeu alias criminoſus nam licet
collatio bñficij facta talibus valeat mero
iure vt tenet Lappus in additione ad conſi
liū Federici quinquageſimū, & Car.in.c.
querellam.de iureiur.ꝑ.c. inter.de exceſ.
prelato. illud tñ non habet locum quādo
prouiſio facta periuro vel alias infami fiat
virtute litterarum ad beneficia, quia tunc
ꝑꝑ maximā eoꝝ odioſitatem erit ipſo iure
nulla,prout elegāter tenet Calde. ꝯſil.xx.
in titu.de prębē.& ſequuntur moder.in.
c.ij.de reſcrip.cū alijs ibi latius per Fely.
adductis. ℭ Quarto quod alias nō ſit inca=
pax tituli bñficialis ꝓut ſi eſſet irregularis
ex homicidio ſm Inno.in.c. cum noſtris.
32 de conceſ.prebē.† in tm̄ qđ aliqui volunt
quod cū homicida voluntario non diſpē=
ſatur,niſi ſit perſona regularis, & tunc cir=
ca altaris miniſterium,& cū volente ingre
di religionē mendicātiū,cui datur rehabi=

a Eris etc.add.hoc
maxime ꝓcedere ī
homine q̃ tractare
dēt ſpiritualia cuiꝰ
cōuerſatio ſi mala
eſt īducit laqueum
& periculū animæ
& ob eam cauſam
reqritur ꝙ cōuerſa
tio bona probetur
quia etiā in dubio
nō p̄ſumitur bona
q̃a vbi agitur de pe
riculo animę capit̃
in dubio ſiniſtra ſu
ſpitio q̃a illa videt̃
eē tutior,et iſto ca=
ſu recedit̃ a p̄ſūptio
ne legis merito vt ī
no.caſu tradit Pet.
de anch. in cōſ.79.
circa fin. cū multis
ꝯcor.vt ſcribūt mo
der.in. c.in p̄ñtia.
de ꝓba.in. xij.not.
b Fit mentio add.
vnū ꝙ ē admiratio
ne dignū ꝙ p̄us de
lr̄atura inqri māda
tur cū in clerico an̄
oīa reqri debēt bo
ni mores, deinde
ſcientia iuxta illud
pſal.Bonitatē & di
ſciplinam doce me
p̄us ergo propheta
bonitatē petijt ſine
q̄ diſciplina & ſciē
tia ꝑfecte acqri nō
pōt,q̃a in animam
malā nō niteat ſpi=
ritꝰ ſapiētiæ nec in
corpore ſubdito pecca
tis,vt dicit ꝓpheta Sa=
piē.c.j.initiū igitur ſa=
pientię timor dñi Pro=
uerb.c.j.quoad illū igi
tur timorē ex qua ſapiē
tia ꝓcedit, reqrunt̃ bo=
ni mores, apparet igit̃
ex iſtis ꝙ in conſidera=
te mādat̃ in iſta forma
prius de litteratura in=
quiri q̄ȝ de moribꝰ p̄ſer
tim q̃a litteratura quo=
ad deū nec quo ad mū=
dus ī ſimplicibꝰ & pau=
ꝑibus clericis non mul
tū ē neceſſaria, vt dicit
Inno.ī.c.j.de ſumma.
ti. quē in hoc multum
cōmēdat Bal. in Rub.
eo. li. & pro ſingulari
ſeqtur And.ſic.ī tract.
de p̄ſtan.Card.in.x.q.
j.par.in.ij.et.iij.col.et
iō dicebat gl.ſing.in.l.
ſocietas contrahitur in
glo.ij.per illum tex.ff.
ꝓ ſocio ꝙ ad canonica=
tus ita debent ꝓmoueri
lr̄ati ſicut nobiles quā
glo.pro ſing. commen
dat Andr.ſic.in cōſi.57.p̄clare ſcribit̃ in.viij.col.lib.ij. Apparet igit̃ ex
iſtis in clericis paupibꝰ magis attendēdos mores q̄ȝ lr̄atura,q̃a in iſtis cle
ricis ſicut in regularibꝰ q̃ pauperes ēt ſunt magis attendit̃ vita īmaculata
q̄ȝ ſcientia, vt dicit Bald.in.l.athlete.§.ruſticis in fi.ff.de excu.tuto.De
etate ēt eſt mirandum,ꝙ in iſta forma non fiat mentio.
a Deciſionibꝰ add.ꝙ hodie eſt rl̃a cācellarie nu.17.ī qua diſponit̃ ꝙ ca=
nonicatus in cathedrali non dentur niſi habentibus.xiiij.annum com=
pletum alſ prouiſio ſit ipſo iure nulla quam regulā ad hoc allegant mo=
derni in tract.de aucto.& p̄eminen.mag.conſ.fol.61.in collegiatis ve=
ro diſponit̃ in dicta regula ꝙ canonicatus non dent̃ minori decē anno=
rum declarando,vt per Alexan.in conſi.75.in.ij.col.vol.iiij.

a Miniſterio add. ꝙ diſpenſat etiam quãdo homicidiũ fuiſſet omnino occultũ, & ꝙ cum iſto homicida volũtario primo caſu diſpenſat per ſolum papã, vt late tradit Thom. ferra. cautella. 44. in duobꝰ autem aliſs caſibꝰ diſpẽſat officium ſacræ penitentiarię ſed in occulto in ſuſceptis, qa hoc poteſt facere epiſcopus ſm Vincen. & quoſdã alios quos refert Archid. in. c. de his. 50. diſtin. ſeqtur Federicus in conſil. 168. in fi. licet Prepoſ. in. d. c. de his teneat contrarium tamẽ prima opinio de ſtilo hodierno eſt in vſu.

b Add. ꝙ hoc in notabili caſu tradit Iaſ. in. l. cum quædam puella in. iſ. col. ff. de iur. om. iud.

litatio ad omnes ordines etiã in altaris mi-
niſterio,[a] aliqñ tñ dat ſignatura de abſolu
tione & obtẽtis ad ſimplicia. poſtea ſigna-
tura ampliari poterit iuxta qualitatem ca-
ſus homicidiſ, qñq; etiam ponitur clauſu-
la pro præſbitero homicida. videlicet eo
trienniũ ſuſpenſo &c. vel apoſtata in quo
nõ cadit tale ius ſm Bal. in repe. l. barbari-
33 us in. x. col. ff. de offi. prçto. ¶ † Aut peni-
tus illitteratus qui eſt inhabilis ad benefi-
ciũ eccleſiaſticũ ſm Innoc. in. c. dilectus.
de tempo. ordi. & Arch. in. c. nullus. eo.
titu. lib. vj. quod vr̃ intelligendũ in benefi
cio cum cura. ſecus forte in ſimplici, vt po
34 nit Dec. cccxij. in antiquis. ¶ † Similiter
purus laycus incapax eſt beneficij eccleſia
ſtici. c. cũ adeo de reſcrip. et in. c. ex litteris
de tranſac. quicquid dicat gl. in. c. ij. de in-
ſtit. que tʒ ſufficere quo ad hoc propoſitũ
clericãdi quaſi deſtinatiõe animi poſſit iã
dici clericus. ſed illa glo. cõmunitet repro-
batur per doc. in. d. c. cum adeo. niſi ſalue
tur vt per vnã dec. Rote. cccxij. incip. no-
35 ta quod clericus in antiquis † vbi dicitur
quod non clerico incedenti tñ in habitu
põt beneficium cõferri vt clerico, quaſi ve
lint quod habitus & diſpoſitio animi ſuffi
ciant quo ad hoc, vt quis clericus reputet̃
36 † ad quod bene facit dictum Archi. in. c.
ſi quis ſuadente. xvij. q. iiij. vbi dicit quod
ille qui nondum hʒ ordinẽ ſed tñ coronã
portat & eſt clericus animi deſtinatione
gaudet priuilegio illius canonis. [b] Hijs tñ
non obſtãtibus verius eſt quod prius dixi
per tex. in. l. ex eo. ff. de teſta. mil. vbi di-
citur quod miles gaudet priuilegio milita
ri ex eo tẽpore quo in numeris relatus eſt
37 non ante. † & ideo praticha & communis
ſtilus eſt qñ purus laycus impetrat et ei mã
datur bñficiũ conferri apponitur illa clau
ſula cupiẽti aſcribi militie clericali &c. vt
ꝑ Abb. in. d. c. ex litteris, de trãſa. alias lit-

tere eſſent ſurreptitie, & iſto reſpectu qñ
ſcribit̃ pro aliquo in iſta forma in princi-
pio litterarũ apellat̃ clericus, qa alias eſſet
quoad hoc inhabilis ꝑ ſupradicta, inſuper
diceretur canonicũ impedimẽtũ ſufficiens
ad excludendũ pauperẽ clericũ ſi nõ ſit ori
undus in loco ad quẽ littere extẽdunt̃ arg.
38 l. in eccleſiſs. C. de epiſ. & cle. † ſtante re-
gula cancellarie que diſponit, quod paupe
res clerici extra ſuã prouinciã locari non
poſſint niſi ibidẽ ꝑ ſex annos morã traxe-
rint vt latius in dicta regula. cuius diſpoſi-
tio fundat̃ in tex. not. in. c. nullus inuitus.
lxj. di. vbi dicit̃, habeat vnuſquiſque ſuũ
fructũ militie in eccleſia in qua ſuã per oĩa
officia tranſegit etatẽ in aliena ſtipẽdia mi
nime alter obrepta, nec aliſ debitã alter ſi-
bi vendicare audeat mercedẽ, & licet ille
tex. loquat̃ de promouendo in epiſcopum
tñ ratio illius communis eſt etiã ad benefi-
cia inferiora ſm Panor. in. c. ad decorem.
39 de inſti. † Vbi dicit quod eſſet valde hone
ſtum & fructuoſum vt quiſque in patria
ſua bñficiaretur, nec alter occupet benefi-
cia vel ſtipẽdia alterius, ꝑ quod tolleretur
materia depauperãdi eccleſias & bñficia, [a]
& pp hec non cõſueuit prouideri alicui de
beneficio extra ſuã nationẽ cõſiſtenti licet
quãdoq; ex fauore cõceditur cũ derogatio
ne. [b] Subſequenter in huiuſmodi litteris
dicit̃ ei de aliquo bñficio eccleſiaſtico &c.
40 † Hec verba important, vt non poſſit eidẽ
ꝓuideri de pẽſione. c. quãuis. j. de præbẽ.
lib. vj. quia penſio non dicitur bñficium
eccleſiaſticũ, ex quo in ſola temporalitate
conſiſtit, & nullum habet miniſteriũ ſpiri
tuale annexũ, vt per domi. in. d. c. quãuis.
eodẽ modo propter illa verba non poterit
prouideri de hoſpitali ſm gloſ. in. c. ſi pau
per clericus, de prębẽ. in. vj. per tex. in cle.
per litteras, eodẽ tit. nec de elemoſinariſs
vt ibi, immo etiã ſi predicta fuiſſent inſti-

a Beneficiſ add. Gom. ĩ ꝑma queſtione Reg. de idiomate.

b Cum derogatione Add. ꝙ ſuper hoc variæ fuerunt editæ regulę, hodie tamen vnicuiq; poteſt prouideri extra ſuam nationem. ſi intelligat idioma loci, & intelligibiliter loquatur vt in d. Regula dicitur, neq; requiritur aliqua derogatio, quia vndecunque quis veniat dũmodo ſit idoneus non repellitur a ſãctuario domini apud quem nulla ẽ acceptio perſonarum.

tuta de auctoritate epiſcopi, & ſolita eſſet
conferri in titulũ beneficij, adhuc non ca-
derent in huiuſmodi gratijs expectatiuis,
vt dicit notabiliter Dec. Rote. cclxv. inci.
nota quod vbi religioſus in antiquis, vbi
41 aſſignatur ratio. † quia cũ hoſpitalia & ele
moſine ſint ad nutũ amouibilia regulari-
ter, certe non veniũt nomine bñficij quan
tum ad clericum impetrantẽ poſito quod
in titulum bñficij conferantur, [a] idem ſen
tit alia deciſio. cccccIxxxiiij. incip. quidã
in ciuitate. in antiquis, & [b] iſta ſunt notan
da quia licet predicta loca dicãtur loca pia
& religioſa ſiue eccleſiaſtica qñ ſunt de au
ctoritate epiſcopi conſtituta. c. ad hec. de
religio. dom. tamen non includuntur in
42 huiuſmodi litteris per ſupradicta. [c] ¶ † Si-
militer propter illa verba de bñficio eccle
ſiaſtico &c. nõ põt obtinere beneficiũ ma
nuale & ad nutũ ſuperioris amouibile, da
to quod ab olim cõſuetũ eſſet clericis ſecu
laribus aſſignari, quia tale beneficium nõ
poteſt proprie dici beneficiũ eccleſiaſticũ,
cum nõ ſit perpetuũ, ſed vt dixi ad nutum
ſuperioris remouibile, arg. c. precepta. lv.
di. & eoꝝ que notantur in. c. veniens. de
fil. pre. & in. c. j. de capel. mona. lib. vj.
43 † & ideo dixit Cal. conſi. xxvj. in titu. de
preben. quod in reſeruationibus bñficio-
rum quas facit papa nõ includunt̃ bñficia
manualia, quia reſeruando bñficia videt̃
intelligere de beneficijs que perpetuo con
feruntur. Ex quo infero quod nec vicariã
temporalẽ poterit obtinere predicta ratio
44 ne. ¶ † Idem ſi vicaria eſſet alias perpetua
ſed modo vnita menſe epiſcopali vel aba-
tiali quia per talẽ vnionẽ illa perpetuitas
trãſit in temporalitatem vt ponunt domi-

a Cõferãt̃. add. ꝙ nec
expectatiue talia bñfi-
cia cõprehẽdunt, ĩmo
fortiꝰ ẽt capellanie ab
elemoſinarijs depẽdẽ-
tes licet dent̃ in titulũ
non cadũt ſub gratijs
expectatiuis.
b Antiqs add. ꝙ eã ſe
quit̃ Paui. in tracta. de
off. et po. cap. ſe. vac. ꝑ
quo pl'a ponit Roch.
in trac. iuriſpat. in ver
bo. in eccleſia. q. iiij.
c Per ſupradicta add.
ꝙ de hoc aliqd tãgunt
mod. ĩ. c. in nr̃a. ĩ. 22.
corre. in fi. de reſcrip.
& latiꝰ in. c. de q̃rta de
ꝑ̃ſcrip. et ĩ notabili ca
ſu ꝯſuluit Fed. in cõſi.
380. caſus talis eſt et ex
iſtis poſſet ĩferri ꝙ be-
neficia S. Io. hieroſoli
mitani & preceptorię
S. Antonij ſiue alteriꝰ
ordinis, prout ſunt in
Hiſpania non cadant
ſub huiuſmodi gratijs
ſm̃ ea quæ dicit Lap.
Alleg. 84. Dñs papa.
colum. penul. licet ali-
quando ille precepto-
rie reſeruate fuerint d'
iure antiquo, vt tradit
idem Lapp. alleg. 27.
declarando vt idem di
cit Alleg. 9. & pariter
dicendum eſſet in be-
neficijs magiſtralibus & doctoralibus, qa nõ caderẽt ſub expectatiuis,
iux. not. ꝑ glo. magnã in. c. cũ in eccleſia, de pb. lib. vj. tñ ſi habẽs expe-
ctatiuam eſſet doctor & alia non obſtarẽt forte illa glo. nõ ꝓcederet.

ni de

ni de Rota dec. cclxxiij. incip. fuit dubitatum
in nouis cõſequenter non venit appellatione
45 bñficij eccleſiaſtici. [a] † Poſt predicta verba de
aliquo beneficio eccleſiaſtico dicit̃ cũ cura vel
ſine cura. iſta verba neceſſario apponuntur,
quia niſi ſic diceretur nõ veniret beneficiũ cu-
ratũ. c. cum in illis. in prin. de preben. lib. vj.
& licet aliqui voluerunt dicere iſtud procede
re, quãdo papa mãdat prouideri de vacaturo,
quo caſu non facit tantã gratiam, prout quan
do prouidet de vacãti, verius tñ eſt vt neutro
caſu includatur curatũ de cura non habita mẽ
tione vt ꝑ dominos de Rota deci. ccij. incip.
46 nota quod quis non tenetur in antiquis † ſed
iſta concluſio non habet locũ quando benefi-
cium curatũ eſſet annexũ prebende quia tunc
ratione annexionis de cura non eſt neceſſario
facienda mentio arg. c. ſuper eo. de prebẽ. lib.
vj. per rationem de qua ibi notatur, ſubijcitur
poſt modũ, dummodo in cathedrali eccleſia
non exiſtat, iſta verba videntur apponi ad ma
47 iorem declarationem † quia etiã ſi non expri
merentur non venirent bñficia eccleſie cathe
dralis cũ ſcribit̃ prouideri in ciuitate vel dio-
ceſi ſm̃ opinionẽ Cõpoſt. in. c. capitulũ ſan-
cte crucis, de reſcri. quod ſatis bene probatur
in cap. quãuis, lo primo. de prebẽ. lib. vj. [b] li-
cet ille tex. videat̃ loqui in alijs terminis vide-
licet, cũ alicui prouideri mandatur de bñficio
in aliqua eccleſiaꝝ ciuitatis vel dioceſis vt tũc
ſub illa gñalitate nõ includunt̃ eccleſia cathe-
dralis ꝑꝑ illius honorẽ & ꝑ̃eminentiã, et iõ di-
cunt aliqui, ſecus eſſe qñ ſcribitur in terminis
in quibꝰ loquitur Cõpoſt. ſ. qñ mãdatur pro-
uideri in ciuitate vel dioceſi quia tunc veꝝ eſt
dicere ſm̃ eos quod prouidendo in cathedra-
li ꝓuidet̃ in ciuitate non ſic eſt cũ dr̃ in aliqua
eccl'iaꝝ quaſi illa dictio aliqua reſpiciat mino
res & inferiores eccleſias iuxta glo. in cle. j. in
48 ver. aut earum parte. de foro compe. † vbi di-
cit quod dictio aliqua verificat̃ in qualibet re
minima, prout ẽt ponit Panor. ĩ. c. paſtoralis,

a Eccleſiaſtici add. ꝙ
etiam non dicuntur va
care vt in clem̃. j. & ibi
gloſ. in ver. menſa. de
ſupplen. negligen. pre-
lato. & in clemen. j. de
exceſſio. prelato. tradit
Andr. ſicul. in. c. cum
acceſſiſſet. xij. colum.
de conſtit. pro quo vi-
de notabilia verba An
to. de but. in clemen. j.
de reſcript. vt ibi refe-
runt Moder. vbi limi-
tat non procedere quã
do Epiſcopus illa in ti-
tulum contuliſſet, quia
tunc poſſunt a menſa
ſeparari, iuxta gloſ. te-
nues, & in verb. fauore
in clemen. j. de reb. ec.
non alie. lib. vj.

b De preben. lib. vj.
add. ꝙ ita cõcluſit Ro-
ta in vna cauſa Zamo-
reñ.

in prin. de offi. dele. & Pet. de anch. cõsil. clx.
presupponit &c. Old. tñ cõsil. clxxxv. incip.
thema tale eſt ticius canoni. &c. ſequitur pri-
49 mã opinionem † concludens qđ ſi quis impe-
trat gratiã a papa de perſonatu officio vel di-
gnitate ꝑtinente ad collationẽ epĩ & capituli
cõmuniter vel diuiſim nõ ĩcludit eccle. cathe-
dralis quo ad dignitates in ea exiſtentes ꝑꝑ ra-
tionẽ de qua ſupra, & ꝑ illud quod dr̃ in. l. pre
tor ait § quod aũt. ff. de iniur. &. c. ſedes, de re-
ſcriptis. ¶ Et tenẽdo p̃dictã opinionẽ Cõpoſt.
& Old. oportet dicere quod iſta verba dũmo-
do etc. exprimuntur ad maiorẽ expreſſionẽ &
cauſa tollende dubitationis reſultãtis ex ꝯ̃ria
opiniõe Io. an. in. d. c. quamuis, ſuper glo. in
verb. includi et clarius in addi. ſpec. in titu. de
action § ſuper petitione. in additione magna
ad finẽ in q̃bus locis tꝫ quod qñ ſcribit ad col
50 lationẽ epĩ includat eccleſia cathedralis † qa
ad ep̃um principaliſſime ſpectat collatio bñfi-
cioꝶ in eccleſia cathedrali. c. cum eccleſia. de
elec. ergo principalius illius beneficia vident
includi niſi noĩatim excludant, & ꝓpterea di-
cit ipſe in litteris paupeꝶ apponunt illa verba
dũmõ in cathedrali nõ exiſtat, & ſic ſm eũ illa
verba ponunt neceſſario & nõ ad maiorẽ de-
clarationẽ, a iſtud ẽt videt ſentire. d. de Rota
51 dec. cxij. ĩcip. nota qđ vbi † aliq̃s ĩ antiq̃s vbi
dñt qđ expectãs ad collõnẽ decani &. c. eccl.
cathedralis põt acceptare bñficiũ vacãs in ea.
Idẽ tꝫ alia Dec. ccxiij. incip. nota quod vbi in
antiquis vbi dr̃ quod expectãti ad collationẽ
epĩ ſimpliciter prouideri põt de beneficio &
52 p̃benda cathedrali, † quia diſpoſitio. c. quam-
uis, debet reſtringi & teneri in ſuis terminis,
videlicet qñ ſcribit ſm formã illius. c. ſ. in ali-
qua eccleſiaꝶ ciuitatis vel diocesis etc. vtcũq̃
ſit alias in alijs formis in iſta certũ eſt excludi
expreſſe bñficia eccle. cathedralis ꝑ illa uerba
ſepius dicta dũmodo &c. q̃ cũ ſint gñaliter &
indefinite prolata excludunt oĩa bñficia quã-
tuncũq̃ modica exiſtentia in eccle. cathe. c. ſi

a Declarationem add. ꝙ etiã ex alio ſuadetur, quia litere iſte pauperum, ex quo dicuntur iuſtitie. q. v. ita videt iuſtum ꝙ epiſcopus prouideat pauperi clerico, quem ſine titulo ordinauerat in eccleſia cathedrali, ſicut ĩ alia & ſic text. in dicto. c. quamuis non habet locum in iſtis literis iuſtitiæ, vt ibi dicit gloſ. in verb. includi, & gloſ. in c. accepim⁹. de eta. & qualita.

romanoꝶ. xix. di. & gl. in. c. vt circa cũ vulg.
53 † Lꝫ vna deciſio Rote. cccix. incip. nota qđ
vbi ſentẽtia in antiquis dicat quod diſpoſitio
dicti. c. quãuis ſepius allegati non habet locũ
in bñficijs modicis, ſicut eſt vicaria, quam põt
acceptare expectans in forma paupeꝶ, licet il-
la exiſtat in eccle. cathedrali, & ſimiliter aliud
bñficiũ modicũ quod non eſt de principalio-
ribus in eccle. aſſignat ad hoc duplex rõ. Pri-
ma quia diſpoſitio ſepe dicti. ca. quãuis eſt pe-
nalis, et ideo reſtringẽda, regula odia. cũ vulg.
ſecundo quia illud ibi diſponitur propter ho-
norẽ & prerogatiuã eccleſie cathedralis vt ſub
verbis generalibus nõ veniat bñficiũ exiſtens
in ea. at in modicis bñficijs eccleſię cathedra-
lis ceſſat illa rõ, quia intitulati in eis nõ inter-
ſunt negotijs capitularibus conſequenter iſto
caſu non vendicat ſibi locum rõ dicti. c. q̃uis
nec ſua diſpoſitio.[a] ad quod facit illud tritum
& vulgare. vcꝫ quod de modicis & minimis
nõ curatur. l. ſcio. ff. de reſtitu. in integ. & in.
54 c. & ſi qõnes. de ſimon. † & quod per illũ tex.
dicunt notãter docto. maxime Angel. in. l. ſe-
natus § marcellus. ff. de legat. primo, vcꝫ ſi ſta-
tutũ ꝓhibet alienare rem immobilẽ in foren-
ſem nõ habebit locũ in domuncula & parua
caſa. q tex. exclamatur pro ſingulari ad hoc ꝑ
55 Romanum ſingulari incipiẽ. hodie. † ex qui-
bus vr̃ quod pauper expectans põt acceptare
bñficium modicum in eccleſia cathedrali ſm
dominos de rota quod mihi vr̃ ſatis mirũ ex
quo gñaliter & indefinite excluduntur ꝑ illa
verba beneficia eccleſie cath.[b] maxime cũ rõ.
d. c. q̃uis. & p̃miſſoꝶ non eſt illa conſiderare
ſcꝫ bñficiũ paruũ vel magnum ſed honorem
& preeminentiam eccleſie cathedralis, quę rõ
ita militat in bñficio modico exiſtẽte in eccle-
56 ſia cathedrali, ſicut in magno † quo caſu pro-
pter identitatẽ rõnis licitũ eſt extendere con-
ſtitutionem penalẽ & odioſam p̃cipue fauore
eccleſiaꝶ, iuxta glo. in. c. ſciant cuncti. in ver.
57 alios. de elec. lib. vj. † que dicit quod cõſtitu-

a Diſpoſitio add. ꝙ ꝑ iſtam rationem & alias quas non refero Rot. in vna ciuitate dimidie portionis coram R. p. d. Nicolao Aragonia, die. xxviij. Martij. 1536 concluſit diſpenſatum per Epiſcopum ad beneficia poſſe obtinere dimidiam portionem in eccleſia cathedrali, quia ĩ tali dimidia portione ceſſat ratio p̃eminentiæ eccleſiæ cathedralis quę conſideratur in deci. ij. de fil. presb. in no.

b Cathe. add. ꝙ licet maior ratio ſit in vno caſu q̃ in alio iux. tex. in. l. j. § quod autem. ff. de vſu alee, & aleat. nã plus & minus non differunt ſpecie. l. fina. ff. fund. inſtru.

tio penalis dr̃ eſſe fauorabilis & extendenda fa
uore eccleſiarũ, idem dicit Do. cõſil. xxxvij. in
pen. col. & conſi. cvj. in. j. colum. certũ eſt aũt
quod illa verba dũmodo &c. apponunt̃ fauo-
re cathedralium eccleſiarũ ne in eis pſone ho-
58 norabiles obtineant bñficia, † ꝑ quos hono-
rantur eccleſie & ſubleuantur que per paupe-
res ſpoliantur & deprimuntur iuxta glo. in. c.
conſtitutis. in ver. impotẽtia. de appel. ꝑ que
vr̃ dicẽdũ quod illa verba excludunt gñaliter
omnia beneficia exiſtẽtia in eccleſia cathedra-
li. [a] iſtud tñ non pono pro conſtãti ꝑꝑ dictam
deciſionem contrariã dñorum de Rota quo-
rum magna eſt auctoritas apud oẽs. [b] ¶Et ex
59 ſupradictis põt ſumi ratio & cauſa † quare eſt
quod pauperes expectãtes excludunt̃ a cano-
nicatibus & alijs beneficijs exiſtentibus in ec-
cle. cathedrali, & hic clarius eã declaro, videli
cet quia ex quo qs eſt pauper p̃ſumit̃ vilis pſo
60 na. † Hic eſt quod talis minus credit̃ q̃ alteri
diuiti & potenti iuxta illud ſatyrici. Quantũ
quiſq; ſua numorũ in archa tantum habet fi-
dei & ꝓbatur in. l. iij. ff. de teſti. in §. ſancimus
in auctẽtico. eodẽ titu. & in. l. ſpadonẽ §. fi. ff.
61 de excu. tut. † Vñ ſicut magnus honor eſt eſ-
ſe canonicũ eccle. cathedralis vt dicit Inno.
in. c. fraternitatem de ſepultu. & retuli in ſu-
perioribꝰ. Ita aliquid plus eſt eſſe bñficiatũ in
eccle. cathedrali q̃ in alijs inferioribus extra
illã ꝑꝑ illius honorẽ & preeminentiã & ꝓpte-
rea arcentur pauperes expectãtes a beneficijs
& canonicatibus eccle. cath. ridiculum enim
vulgo videret̃ *vi*dere pannoſum clericum be-
neficiatum vel canonicũ in choro cathedralis
eccleſiæ iuxta illud quod dicit glo. in. c. ſtatu-
tum in ver. committantur, de reſcrip. lib. vj.
¶Demum poſt particulas p̃cedentes ponit̃ ta
62 xa. videlicet cuiꝰ fructus &c. † pro declaratio
ne iſtius partis ſciendũ eſt quod olim in hmõi

a Cathedrali add. ꝙ ex quo ẽ data forma ĩ lr̃is, certe ita violat̃ ĩ ꝑuis ſicuti ĩ magnis c. cui de nõ ſacerdotali. &. c. ſi motu ꝓprio de p̃ben. lib. vj. &. c. j. de baptiſ. & trad. mod. in. c. cum dilecta. De reſcrip. lib. vj. ꝙ licet iſta ratio poſſet etiã morderi ex quo quia illa vilitas ceſſaret & aboleret̃ habito canonicatu ex cuiꝰ redditibꝰ facile ſibi veſtes poſſet cõparare q͂a videmꝰ deum ĩfirma huiꝰ mũdi elegiſſe, vt ꝯfũderet fortia, & paupes & ignobiles aſciuit Chriſtꝰ ad apl̃atum vt p̃t ĩ. c. venerabilis. de p̃bẽ. p̃cedens tñ opinio vr̃ magis recepta ꝑ ea q̃ dicunt doct. poſt gl. in. c. ſtatutum. de reſcrip. lib. vj.

b Apud oẽs add. ꝙ lꝫ ĩ aliq͂bꝰ caſibꝰ a iure exp̃ſſis modicũ attendat̃, tñ r̃larit̃ negari nõ p̃t, ꝙ diſpõ ſimpl̃r loquens minima nõ cõprehẽdit, vt tradũt mod. in. c. de appell̃o. ꝑ illum tex. de appella. & Gom. ĩ §. penales. col. ij. ĩ trac. de actio. In quo gñe vltra Cors. ĩ trac. de minimis. lx. deci. cumulat Iac. flor. de vtin. ĩ repe. l. ſi qs. C. de of. prefect. pre.

lr̃is pauperũ nõ exprimebat̃ certa taxa, ſed dicebat̃ de beneficio ſm ſuę
ꝓbitatis merita cõpetenti vt ponit Lap. alleg. 69. incip. Inno. quę verba
importabãt, vt ꝓuideret̃ expectanti de bñficio ſm qualitatem ſuę pſonę
ad arbitrium executoris, arg. l. pen §. eqtij. ff. de vſu & habi. vt ꝑ Panor.
in. c. fi. de p̃bẽ. & clarius ꝑ Butr. in. c. cũ dilectus, in. ij. col. de iur. patro.
ad qđ ẽt facit bona gl. in. c. j. ĩ ver. abſq; penuria de ſtatu regu. li. vj. Ho
die aũt iſta cõpetẽtia taxata eſt ad certam ſummã diuerſimode tñ ſm di-
uerſitatẽ regionum prout in regula de taxa ĩ forma pauperum, dicit tñ
Ioan. andr. in addi. ſpec. in titu. de conceſ. pręben. in additione magna
quod finis huiuſmodi lr̃arum videt̃ id ponere in arbitrio pauperis ex-
pectantis, ſecundũ quod ſibi volenti poſſit prouideri de minori valo-
re, de quibus verbis dubitat ibi multum. Idem Ioan. and. quia etiam ſi
dicta verba non apponerẽtur poſſet eidem de minori ſumma prouide-
63 ri, † nam quando ſumma ponitur aſcenſiue poteſt tunc etiam de mino
ri prouideri, ſecus quando ponitur taxatiue, & prout vult gloſ. not. in
c. quãuis, in ver. vſque ad certam de prębẽ. lib. vj. & latius declarat Do
mi. conſil. cxxxiij. in. vj. colum. conſequenter expreſſio illorum verbo
rum, videlicet quod volenti poſſit de minori prouideri videtur ſuper-
flua, quia expreſſio eorum quæ tacitę inſunt nihil operatur iuxta iura
vulg. tandem huic obiectioni reſpondet prefatus Ioan. and. ibidem &
in. c. cui de non. de pręben. lib. vj. quem non expedit referre, quia ho-
die non apponuntur illa verba, & bene propter ſupradicta. ¶Vltimo
pro declaratione premiſſorum circa iſtam formam & alias precedentes
64 in quibus exprimitur certa ſumma & valor. † ſciendum eſt quod valor
beneficij non computatur reſpectu vtilitatis quę habetur in reſidendo,
ſed in aportatis in abſentia, vt ſentit notabiliter Oldr. conſil. cxviij. in-
cipien. ex virtute gratię ibi dum dicit, conſtat autem redditus appellari
qui percipiuntur ex corpore beneficij & debentur vnicuique abſenti,
65 † ſubijcit etiam quod quotidiane diſtributiões & anniuerſalia non cõ-
putantur in valore beneficij. nec augent corpus prebende, ex quo dan-
tur ratione opere perſonalis, argu. tex. in. l. j. in. ij. reſpõ. ff. ſi menſ. fal.
mod. dix. & in. l. cum duobus §. ſi inchoãda. ff. pro ſocio. ibi p̃cium. n.
opere &c. idem tenet deci. Rot. 134. incip. qñ impetratur in nouiſ. dan
tur. n. tãtummodo intereſentibus diuinis, & ideo non ſunt de corpore
beneficij, nec ſub illo cõprehẽdunt̃, ad qđ facit qđ legitur & notat̃ in. c.
licet. de p̃ben. & in. c. vnico. de cler. non reſi. lib. vj. Idẽ vult alia deci-
ſio. ccccviij. et dcclxvj. in antiquis. ¶Et predicta ĩtelligo procedere, ẽt
ſi in aliqua eccleſia ex ſtatuto vel conſuetudine nihil percipiant abſen-
tes, quia pari modo valor debebit conſiderari nõ in reſidendo, ſed quã-
tum alias perciperet abſens ſi ſtatutum & conſuetudo non extarent.
66 † Habet enim prebenda ſuos redditus conſuetos licet propter ſtatutum
vel conſuetudinem non debeantur abſenti, & ita intelligo dictũ Oldr.

67 †Puto tamen quod vtilius & magis expediens expectanti eſt quod va-
lor beneficij computetur ſecundum taxationem decimę q̃ ſecundum
communem extimationem quia per induſtriam clericorum creuerunt
redditus beneficiorum, que induſtria non debet eſſe illis damnoſa. l. fi.
C. de alluuio. & notatur in. c. cum. m. fer. de conſti. & in capi. cum cle-
rici. de pac. & ita ſolet in litteris exprimi.

SVMMARIVM

1 Forma literarum in forma pauperum pro graduatis.
2 Preſcriptio decennalis ſufficit in conſuetudine ſecundum ius cõmune introducta.
Status beneficiorum primeuus ſecularis fuit.
3 Beneficium ſeculare fit regulare ſpatio annorum. xl. ſed ecõuerſo ſufficit decennalis preſcriptio.
4 Preſcriptio quadragenaria requiritur, vt beneficium dicatur ſeculare in communi forma pauperum.
5 Summa maior cur detur in forma iſta, q̃ in ſuperiori.
6 Beneficij ſufficiẽtia conſideraẜ ẜm qualitatem, & dignitatẽ bñficiati.
7 Summa olim non ponebatur in principio gratie in forma pauperum.
8 Inquiri de idoneitate impetrantis non mandatur in literis in forma pro graduatis.
9 Executor gratie pauperis licet ſciat pauperem eſſe idoneum non ſufficit, niſi inquirat.

1 DECIMA †& vltima ptincipalis forma quo ad gratias expectati-
uas eſt pro paupibus graduatis, quę differt in aliquibus a cõi forma pau
perum p̃cedenti, primo quia in iſta poſt illa verba bñficium eccleſiaſti-
cum &c. non poniẜ ab olim clericis ſecularibus aſſignari ↄſuetum, put
ponitur in forma p̃cedenti, ſed ſimpliciter dr̃ conſuetũ clericis ſeculari-
bus aſſignari, & hoc vt reor rõne, quia fauore graduatoꝝ vult ſummus
Ponti. vt intelligaẜ bñficium ſeculare ſeu clericis ſecularibus aſſignari
cõſuetum, qñ per decenniũ pacifice & quiete fuit rectũ ꝑ clericos ſecu-
2 lares, per illud quod dicit Io. and. in. c. fin. de conſuetudi. lib. vj. †vbi
tenet ſufficere decennalem preſcriptionem in conſuetudine ſecundum
ius cõmune introducta, qualis poteſt dici iſta de qua loquimur concur-
rente maxime fauore graduatorum vt ſupra, nã de iure cõmuni omnia
beneficia cenſentur eſſe ſecularia ex eo quod primeuus ſtatus beneficio
3 rũ fuit ſecularis. † Hinc eſt quod de beneficio ſeculari fit regulare dum-
modo legittima preſcriptio quadragenaria. ſ. ſit decurſa, ſed econuerſo
ſufficit decennalis preſcriptio quaſi velint docto. ſufficere tali caſu bre-
uius tẽpus ad hoc vt res reuertatur ad naturã ſuam. c. ab exordio. xxxv.

diſti. cum vulga. itẽ propter fauorem paupe-
rum graduatorum vt ſepius dixi. a Sed in cõ-
4 muni forma pauperum poteſt dici † quod re-
quiratur quadragenaria preſcriptio vt benefi-
cium dicatur ſeculare ſeu rectũ a ſecularibus
clericis, quod denotat illa dictio ab olim que
ponitur in dicta forma communi & obmitti-
tur in iſta, et hoc modo poſſunt cõcordari opi
niones contrarie doc. in. d. c. cũ de beneficio,
& dominorũ de Rota de quibus Dec. xxxij.
incipien. fuit dubitatum, in nouiſ. & Dec.
cccclxxxvij. in antiquis. b ¶Differt inſuper
iſta a precedenti, quia maior taxa datur in iſta
q̃ in precedenti, vt puta in alemania in cõmu
ni forma pauperum datur ad beneficium cũ
cura. xx. ſine cura. xv. marcharum argenti, in
iſta vero pro graduatis ſi cum cura. xxv. ſine
cura. xviij. mar. arg. & ſimiliter in alijs parti-
bus augetur taxa pro pauperibus graduatis re
ſpectiue ad taxam que eſt in forma cõmuni
5 † & iſtud introductum eſt non ſine ratione vt
pinguius prouideaẜ graduatis in redditibus
iuxta. c. de multa. circa fi. de prebẽ. nam dicit
gl. in. c. cum adeo. de reſcri. quod ſimplici cle-
rico ſufficit tale beneficium, ꝙ non ſufficeret
nobili & ſimiliter viro litteraro & graduato, c
6 †. & ideo dicit gl. in. c. clericus. xxj. q. j. quod
ſufficientia beneficij conſideratur ſecundum
qualitatem & dignitatẽ beneficiati, facit etiã
bona gl. in. c. vnico §. ſane. in ver. abſq; penu-
ria de ſtatu reg. lib. vj. Eodẽ modo in alijs for-
mis precedentibus in quibus datur ad largam
maior eſt taxa pro graduatis q̃ pro alijs, vt ap-
7 paret ex regula de taxis beneficiorum † & eſt
aduertendũ, quod olim, non ponebatur ſum-
ma in prin. gratie in forma pauperum. immo
dabatur gratia de omni beneficio competẽti
& poſtea in fine gratie dicebatur, noſtre autẽ
intentionis exiſtit vt ſibi prouideatur de bene-
ficio cuius fructus &c. talem ſummam nõ ex-
cedunt prout declarat Rota in antiquioribus
8 Dec. vj. de preb. Tertio & vltimo differt † qa

a Vt ſepius dixi. add. ꝙ hinc eſt ꝙ licet conſuetudo cõtra ius commune non valeat niſi ſit quadragenaria, fallit tamen niſi per eam reuertemur ad ius antiquum, quia tunc ſufficiunt decem anni, vt tradit Curti. in repeti. c. fin. in glo. rationabilis. de conſuet. cum cõcord. de quibus moderni in vulga. l. ſi vnus §. pactus. ff. de pact.

b In antiquis. add. Fely. in. c. noſtra. in. iiij. corre. de reſcrip. et Barthol. Bellen. in trac. de chari. ſubſi. q. lxxxij.

c Graduato add. ꝙ hoc not. Barth. in. l. ſi conſtante in. iiij. colũ. ff. ſolut. matri.

in iſta pro graduatis non mandatur inquiri de idoneitate impetrantis quaſi iam ſemel cēſeatur approbatus ar. tex. in. l. vnica. & quod ibi no. per bar. C. de athl. li. x. at in precedenti ponitur illa clauſula ſi per ſoler-
9 tem inquiſitionem &c. † que facit conditionem & dat formam executori qua non ſeruata non valet prouiſio etiam ſi pauper alias millies eſſet idoneus & per executorem ſciretur & pronunciaretur eſſe talis quia executori per hoc non crederetur ſed oportet ꝙ hec examinatio fiat certo modo vꝫ ꝑ inquiſitionē ſolertē de qua cōſtare debet, ita formaliter dicit Egid. concl. 668. incip. clauſula allegat Pau. ita tenētem in cle. cum ei quem primo reſpōſo ſuper hoc verbo inquiſitionis de cōceſ. prebē. ℭ Hactenus dictū eſt de decē principalibus formis gratiaꝶ, expectatiuaꝶ alias nō ꝓſequor cauſa breuitatis, dicēdū eſt mō de mādatis de ꝓuidēdo, & de varijs formis executorū, qui aliquando ſunt prouiſores, aliquando compulſores, & quandoqꝫ mixti, de quibus ſigillatim dicetur.

SVMMARIVM

1 Forma mandati de prouidendo perſone certe de certo beneficio.
2 Clauſula anteferri quem habeat effectum.
3 Clauſula dummodo non ſit ius alteri queſitum preſeruat ius habentes in re, ſed derogat habentibus ius ad rem.
4 Clauſula retrotractiua perinde ac ſi &c. quid importet.
Limitatio cle. j. de conceſ. preb.
5 Gratie due expectatiue habentes eandem datam mutuo ſe impediunt.
6 Habentes eandem datam quando concurrunt, quis preferatur & quid ſi ſunt etiam pares in proceſſu.
7 Prouiſionem nouam habens cur preferatur expectanti.
8 Mandata duo ſi ſint ad idem beneficium, primum preualet niſi de primo fiat mentio in ſecundo.
9 Reſeruationum quedam ſunt generales, quedam ſunt ſpeciales.
10 Effectus clauſule, ēt ſi bñfitiū ſit gñaliter vel ſpecialiter reſeruatū, qs ſit.
11 Clauſula preterqꝫ per obitum apud ſedem, quare ponatur.
12 Papa non ꝓſumit̃ ꝑ verba gñalia velle preiudicare primo reſeruatario.
13 Non obſtantia generaliter prolata nunqꝫ alteri in ſpē preiudicat ſuper iure ſuo, niſi ſpecialiter illud exprimat.
14 Beneficium impetrans in fauorem alterius ſpecialiter reſeruatum non prefertur illi, licet habeat clauſulam anteferri.
15 Reſeruatio generalis vſqꝫ ad certam ſummam quid importet.
16 Pape intentio non eſt velle preiudicare habenti ſpecialem reſeruationem ſuper beneficio.
17 Beneficij reſeruati prouiſio de reſeruatione non facta mentione in quo locum habeat.

De man.

DE MAN. DE PROVIDEN.

1 PRIMA IGITVR Forma † mādati de ꝓuidēdo eſt qñ ſcribit̃ ꝓ certa ꝑſona & ꝓ certo bñficio, exēplū in. c. ex ꝑte. lo ꝑmo. de offi. dele. ibi dū dicit, vt ſi auunculus ſuus archidiaconatū quē hꝫ ĩ eccleſia illa velit oīno dimittere ipſum ei facias aſſignari, & ſic tale mādatū reſpicit fauorē certe ꝑſone, & cōphēdit certū bñficiū. ℭ Circa hāc formā notādū eſt primo, qđ hñs tale mandatū, ſi in eo eſt clauſula anteferri, prefert̃ expectāti, q eſt prior in data, ēt ſi expectans tēpore date talis mādati iam acceptauerit illud bñficiū, dūmodo ſibi de illo nō obtinuerit prouideri,
2 † & hoc ꝑꝑ clauſulā anteferri, ꝑ quam poſterior in data prefertur priori habenti ſolum ius ad rē, quale eſt illud quod queritur per ſolā acceptationem, vt probatur in. c. quodā. de preben. li. vj. per quē tex. ita tenuerunt domi. de Rota dec. viij. incip. vnus innocētianus in titu. de cōceſ. preben. in antiquioribus. ℭ Ex quo infertur, quod ſi apoſtolicus expectans vacante beneficio illud acceptauit, & antequam obtineat ſibi de illo per executorē vel ſubexecutorē prouideri alius impetrat a papa tale beneficiū tāquā vacans, certe preualet iſtius impetratio, ēt ſi in ſuis litteris ſit clauſula, dummodo tempore date preſentium non ſit alteri ius queſitum, nec poteſt dici ſurrepticia ex eo ꝙ de iure expectātis id eſt de ſua acceptatione non faciat mentionē, ꝓut tenēt domi. de Rota Deciſ.
3 244. incip. licet de more. in nouiſ. † ad hoc ēt facit doctrina Io. and. & doc. in. c. cām que. de reſcri. vbi dicūt qđ dicta cl'a dūmodo nō ſit alteri ius q̃ſitum, ꝓſeruat hñtes ius in re, ſed derogat hñtibus ius ad rem, idē conſulendo tenuit Cal. in tit. de reſcrip. conſi. viij. ad finem, & Roma. conſi. cclvj. ℭ Notandum eſt ſecundo circa iſtam formam, quod habēs tale mandatū de prouidendo vt ſupra, licet illud ſit conditionale, videlicet ſi per diligentē examinationē &c. prefertur expectanti habēti gra-
4 tiam purā, † dūmodo in huiuſmodi noua prouiſione ſit clauſula retrotractiua perinde ac ſi &c. fiatqꝫ purificatio conditionis ante vacationē beneficij, talis. n. purificatio operatur, vt prouiſio eidem poſtea facta ꝑ executorē perinde habeatur, ac ſi tēpore date facta eſſet, ita firmat Rota Deciſ. ccclxxxiij. inci. ſi papa. in nouiſ. limitando iſto modo diſpoſitionē clemē. prime. de conceſ. preben. quod ego intelligo procedere ēt ſi expectans prior in data iā fecerit acceptationē illius beneficij non ſequuta prouiſiōe tēpore date noue prouiſionis, & hoc propter clauſulā anteferri vt dixi in principio. Sed hoc nō procederet in duabus gratijs expectatiuis ſucceſſiue ad eandem collationem duobus conceſſis, quāuis poſterior habeat clauſulā anteferri, & alias de quibus ſupra, propter verba que in huiuſmodi gratijs dicuntur videlicet, qbus omnibus preterquam auctoritate noſtra in canonicos receptis, vel ſimilia beneficia
5 ibidem expectantibus te volumus anteferri. ℭ † Idem dico ſi due gra-

tie expectatiue habent eādē datā, quia alias mutuo ſe impedirent argu.
l. duo ſunt ticij. ff. de teſtamen. tut. &c. ſi quis iuſto. de electio. lib. vj.
6 † & ideo in tali caſu, ſi ambo expectantes concurrunt ſimul ad idem be
neficium, ex quo habent eandem datā & ſimiles ſeu pares clauſulas ſta-
tur diſpoſitioni. c. duob⁹. de reſcriptis li. vj. iuncta Deci. Rote. ccccij.
incip. nota ſi vnus, in antiquis, vbi dr̄ quod tūc p̄fertur diligentior in ꝓ-
ceſſu. ſed ſi pares ſunt etiam in fulminatione ꝓceſſus recurritur ad p̄ro-
gatiuas, de ꝗbus late dicetur in vltima parte huius operis circa lr̄as gra-
tiæ. Ratio autem differētię inter duas expectatiuas adinuicē concurren
tes & mandatū nouę prouiſionis, qn̄ concurrit cum expectante, iſta eſt,
videlicet quia lr̄æ expectātium habentes eandem datā ſunt generales,
nam habitualiter includūt plura beneficia ſed nullum certum, & ideo
7 generi ꝑ genus non derogat̄, ſed recurritur ad ea quæ p̄dixi. † At hmōi
mandatum de prouidendo reſpicit certū corpus talis beneficij iam va-
cantis, & ſic eſt ꝓuiſio ſpecialis, nimirum ergo ſi generi, id eſt lr̄is expe-
ctatiuis, quę ſunt generales vt dixi ꝑ ſpeciem derogant̄ iuribus vulg. &
8 quaſi in terminis in. c. quāuis tibi. de p̄bē. lib. vj. ¶ † Secus dicerem qn̄
concurrunt duo mandata de ꝓuidendo ambo ſpecialia ad idem corpus
beneficij, ꝗa tunc p̄ualet primum in data, etiam ſi reſpiceret tale benefi-
cium cū vacabit, non obſtāte ſecūdo, quod eſt cōceſſum ad illud idē be-
neficium iam vacans, nam cum vtrunq; reſpiciat idem bn̄ficium, & ſic
vtrunq; eſt ſpeciale, debet p̄ualere primū, niſi de primo fieret mentio in
ſecundo prout vult glo. not. & ſequūtur doc. in. d. c. quāuis ſuperius al
legato. Nec ſufficeret ſi in ſecūdo mandato diceret̄, etiam ſi ſit generali
ter vel ſpecialiter reſeruatū, quia talis clauſula non eſt potens ad tollen-
9 dum oēs reſeruatiōes quarum diuerſę ſunt ſpecies. † Quędā enim ſunt
generales vt patet in extrauaganti execrabilis Ioā. xxij. Quędā ſunt ſpe
ciales quo ad certum corpus beneficij, non tn̄
pro certa ꝑſona vt patet in. c. olim. de re iudi.
& in. c. ſi eo tempore. de elec. lib. vj. Quędam
alię ſunt ſpeciales ſuꝑ certo corpore beneficij
& in ſpecie pro certa perſona vt in. c. ex parte
lo primo. de offi. deleg. & in. c. dudum. de prę
10 ben. li. vj.[a] † ex quibus apparet quod licet in
tali mandato poſteriori apponat̄ dicta clauſu-
la etiā ſi ſit generaliter vel ſpecialiter reſerua-
tum, illa tn̄ non eſt apta tollere oēs reſeruatio-
nes patet quia non tollit reſeruationē genera-
lem clauſulā in corpore iuris, vt qn̄ beneficiū
vacat in curia, niſi de illa faceret mentionē ſpe
cialem & expreſſam. c. ij. de p̄ben. lib. vj.[b] † &
ideo cum impetrant̄ beneficia certo modo va

a Lib. vj. add. ꝙ latius proſequuntur Moder. peruſi. in trac. reſeruat.

b De p̄ben. lib. vj. add. ꝙ hoc ꝓcedit ēt ſi in ſupplicationibus vel mādatis fuiſſet apposita illa clauſula quę cōiter apponitur de ſtilo v3 quācunq; generalem reſeruationē īportantē ꝗa ꝑ hoc

cantia & ponit̄ clauſula, et quod vltimus vere
vacationis modus etiam ſi ex illo quęuis reſer
uatio generalis ēt in corpore iuris clauſula re-
ſultet habeant̄ pro expreſſis.[a] ibi ante verbū
habeant̄. ſolent poni hæc verba. vc3 p̄terquā
per obitum apud ſedem. & hoc ne papa in im
petratione hmōi decipiatur. talis enim reſer-
uatio non includit̄ in impetratiōe niſi ſpecia-
12 liter exprimat̄ vt dixi. † Licet alias in ſuppli-
cationibus ꝓuiſionum per obitum ſignādis ꝑ
papam nulla reſeruatio expreſſa vel exprimē-
da cōſueuit caſſari. Pari modo nō debet poſſe
tollere reſeruationē certi bn̄ficij in fauorē cer
te ꝑſonę reſeruati,[b] per ſola illa verba genera-
lia, quia ꝑ hoc in totum excluderetur reſerua-
tiuus † non p̄ſumitur autem ꝙ papa ꝑ illa ver-
ba generalia voluerit ꝓmo reſeruatiuo in tm̄
p̄iudicare, vt excludatur in totum ex quo de il
lius ſpeciali reſeruatione, non fuit informat⁹
arg. c. quibus. & c. ſi propter tua. de reſcrip. lib.
vj. & in hanc partem inclinat Dom. cōſil. xij.
13 incipiē. vtrum ille &c. † vbi allegat Io. mo. in
extrauag. dudum boni. xj. dicente ꝙ hmōi nō
obſtantia generaliter prolata nunquam p̄iudi
cat alteri in ſpecie ſuper iure ſuo, niſi ſpeciali-
ter illud exprimat.[c] Concludo ergo quod illa
verba etiam ſi ſit generaliter vel ſpecialiter re-
ſeruatum non p̄iudicant reſeruatiuo habenti
ſpecialem reſeruationē ſuper certo beneficio,
niſi de tali reſeruatione diſpoſitiue fieret men
tio, ſecus ſi cōditionaliter ꝑ ſupradicta ꝓ quo
facit quod in ſimili ſeruat ſignatura gratię. nā
qn̄ Cardinalis in ſupplicatiōe commendę de
beneficio ꝑ obitnm vacante ſibi faciendę nar-
rat defunctum familiarē ſuum continuū com
menſalē additur clauſula. & quod diſpoſitiue
dicat̄, quod fuit familiaris continuus cōmen-
ſalis dicti Cardinalis, non ſufficit ergo pone-
re familiaritatē conditionaliter per ea quę cō-
14 cluſi in p̄cedentibus. † Quæ concluſio proce-
dit & habet locum, ēt ſi in ſecundo mandato
ſeu noua prouiſiōe eſſet clauſula anteferri nō
includeret̄ reſerua-
tio d. c. ij. licet quo ad
alias reſeruatiōes gene
rales ſufficeret, niſi eſ-
ſet reſeruatio ſpālis de
illo beneficio facta cer-
tę ꝑſonę quia tali caſu
requireret̄ ſpecialis mē
tio ſicut de reſeruatio-
ne d. c. ij. vt notabiliter
omnia iſta declarat Ge
mi. conſil. xij. quod eſt
verū niſi papa eidem re
ſeruatiuo cōcederet ꝗa
tali caſu mentio ſpālis
non reꝗrit̄, vt dicit Fe-
der. in tract. de rer. per-
mut. q. iiij. & ad prędi-
cta conferūt ea quę ſcri
bit Fely. in. c. in nr̄a. in
v. corr. de reſcrip.

a Pro exp̄ſſis. add. ꝙ qn̄ ex narratiua pōt cōprehēdi genus reſeruatiōis papa non dr̄ decipi, & ideo īdiuidua mētio non reꝗritur ꝗa ſufficit exprimere eꝗpollens, vt in deciſi. 216. in no. incip. & voluerunt & deci. xiij. de pręben. in antiq. & ita declarat̄ deci. Egid. 9.

b Reſeruat. add. Gemi. conſil. 123.

c Exꝓmat add. ꝙ hoc late proſequitur Deci. conſil. 168.

obſtante eo quod dictum eſt ſupra in pnc. huius formę videlicet qđ ha-
bens mandatū de prouidendo cum clauſula anteferri pfertur expectan-
ti qui ſolūmodo fecit acceptationē prouiſione non ſubſequuta, quia in
illo caſu licet piudicetur expectāti quo ad iſtud bñficium propter nouā
prouiſionē ſecundi impetrantis, tñ ex toto gratia ſua nō perimitur, ſed
remanet ſibi ius ſaluum acceptādi aliud bñficium cadens in ſua gratia.
15 † Idem dico in reſeruatiuo habente reſeruationē generalē, puta in dñio
Venetorum ad certam ſummā, quia hñs nouam prouiſionē certi bñfi-
cij vacantis in. d. dominio pcedet illum, qui nondū fecit de tali benefi-
cio ſibi prouideri per eandem rōnem. l. illud. ff. ad leg. aqui. cum vulg.
Quę rō ceſſat in reſeruatiuo hñte reſeruationē ſpecialem ſup certo bñfi-
cio vacaturo, cui p nouam puiſionem de illomet bñficio iam vacāte nō
piudicatur, qa ſic in totum & ppetuo durante illa vacatione remaneret
16 excluſus, quod eſſet abſurdū & contra mentē Papę † cuius intentio nō
fuit piudicare habenti ſpālem reſeruationē ſup illo bñficio, ex quo de il
la non fuit facta mentio. argu. c. ſup eo. de offi. deleg. & c. quis, de re-
ſcrip. lib. vj. & p hanc rōnem determināt ſimilem qōnem dñi de Rota
17 deci. 244. incip. licet de more in nouiſ.[a] † Quę
ratio ceſſat qñ beneficium eſt reſeruatum ſoli
papę & non in fauorem certæ pſonę, valet. n.
tunc noua puiſio papę licet de tali reſeruatiōe
non fiat mentio, prout tenet Rot. deci. 877. incip. vtrum ſi papa confe-
rat, in antiquis. add. q; eſt aduertendū, q; qñ papa facit mandatū de pui-
dendo ſimile iſti, dr manū apponere, & tale mandatū includit quādam
reſeruationē ſpālem, ſm Egidium in cōſi. 34. verſi. ad ſecundū dubium
cum ſeq. & eſt expſſum in extrauag. Pauli ſecūdi incip. ad Romā. ti. de
pbē. Et talis manus appoſitio impedit ordinariū, & alios inferiores, vt
in d. extrauag. donec habeat res effectum, de quo alibi lati⁹ dicam. Hic
et caderet non impertinenter vna difficultas, quę videret apponere ma-
gnum tumultū oibus pdictis, vz nunquid ea, quę dicta ſunt, vz q; per
illam clam quācunq; generalem reſeruationē importantē non includi
reſeruationem de vacanti in curia, nunquid hoc procedit qñ Papa con-
certit mandatū motu proprio, prout omnia mādata videnť ita cōcedi,
& certe ſi nō conſideret dictū Lap. cum quo ſimpliciter tranſeūt doct.
in. d. c. ij. videt hoc ſufficere, tñ ego putarem contrarium, quia Lap. vi-
detur loqui in gratia de beneficio vacanti, ſed in mandato de vacaturo,
ſatis dubito propter diſparitatem rationum, & ideo cogita.

a In nouiſ. add. Egi. deci. 167.

SVMMARIVM

1 Forma lrarum qñ ſcribitur pro pſona incerta, ſed de beneficio certo.
2 Executor mandati de prouidendo de certo beneficio perſonæ incertę

alteri vices ſuas committere non poteſt.
3 Vnio quando mandatur fieri eccle. vel beneficij vacanti, executor ad hoc datus alteri vices ſuas non committit.
4 Vnionis mandatum pręcedens an tollatur per nouam prouiſionem.
5 Vnio non poteſt fieri de beneficio non vacante.
6 Ablatiui abſolute poſiti non ſemper ſtant conditionaliter.
7 Clauſula anteferri non habet vim ſuam, niſi ad gratias ſibi ſimiles, non autem ad maiores.
8 Gratia vnionis fiendę eſt omnino diſſimilis, & maior quam ſit gratia mandati de prouidendo.
9 Collatio quæ fit impetranti beneficium in titulum, etiam ſi fiat vigore reſeruationis papalis, non impedit vnionem reſpectu proprietatis beneficij, ſed ſuſpenditur pro illo tempore eius effectus.
10 Pręiudicium modicum eſt in mora non longi temporis.

SECVNDA FORMA principalis mandati de prouidēdo eſt
1 † quando ſcribiť pro perſona incerta ſed ſup beneficio certo, & iſta po-
tius reſpicit fauorem eccleſię q̄ꝫ perſonę. Hinc eſt q; executor talis man-
dati vices ſuas alteri cōmittere non pōt, niſi aliud in lrīs dicatur, tex. eſt
2 & exemplū in. c. is cui, † in ſecūdo reſpō. de offi. deleg. lib. vj. quia vt di
cit ibi tex. in eligendo pſonam idoneam videť fuiſſe electa induſtria p-
ſone talis executoris facit tex. in. c. fi. de offi. deleg. Hoc etiā ponit deci.
3 Rotę. ccccxliij. incip. fuit dubitatū vtrū exec. in nouiſ. † Idem dico qñ
mandať fieri vnio eccleſię vel alicui beneficio vacanti aut menſe epiſco
pali ſede vacante, qa iſtis caſibus verſatur pncipaliter fauor eccleſiæ, put
4 etiam in exēplo proxime pcedenti. † Sed hic cadit dubium ſatis notabi
le, pone q; beneficiū quod venit vniēdum nondū vacet tpe quo fit man
datum vnionis, ſed mandať vniri in euentum qđ rector illius cedat vel
decedat. ¶ Dubitať nunquid eo poſtmodū actualiter vacāte, ſi alius de
eodē ſic vacante obtineat ſibi puideri cum clauſula anteferri, & cū clau
ſula non obſtantiarū generali, debeat pferri in tali beneficio, non obſtā
te mandato vnionis, dico excludendo pus vnum caſum clarū videlicet,
q; ſi papa iam tale beneficiū vniuit & annexuit, tunc habens mādatum
nouę prouiſionis excluditur, non obſtante q; in ſuis literis habeat clau-
ſulam anteferri, quia illa prout in ſuperioribus dixi præſeruat haben-
tes ius in re, quale poteſt dici eſſe illud quod fuit cauſatū ex dicta vnio-
5 ne, licet tempore vnionis beneficium illud nōdum vacaret, † nam vnio
poteſt fieri de beneficio nondum vacante. c. & temporis qualitas. vj. q.
j. & notatur in. c. j. ne ſede vacan. vnde illa verba cedente vel deceden-
6 te rectore † licet ſint ablatiui abſoluti qui alias conditionem faciunt vt
in. l. a teſtatore. ff. de condi. & demon. & per glo. in. l. cum ab eo. ff. de
contr. emp. tamen iſto caſu nō ſtant conditionaliter ſed ſolum diē adij-

ciunt quę omnino eſt exitura: nam certũ eſt quod rector illius beneficij aut cedet aut decedet, & ita ꝑ hæc & alia motiua tenuit in ſimili quęſtione Old. conſi. ccxxiij. incip. factũ tale eſt. Hinc ĩnoleuit praticha, quando in vacãtibus per obitum ponitur clauſula. Et cum ſuſpenſione quarumcunq; reſeruationum vnionum grãrum expectatiuarum &c. dicta clauſula ſolet caſſari, quia reſeruationes & vniones eo tunc cum beneficia vacant ſortiuntur effectum, & ideo non vult papa per nouam prouiſionem derogare vnioni iam factę per ſupradicta. ¶ Sed caſus dubitabilis eſt qñ papa non vniuit a ꝑncipio, ſed vniri mandauit bñficium vacaturum ꝑ ceſſum vel deceſſum, quo caſu nondum dr̃ ius in re quæſitũ taliter impetrãti, ſed ſolũmodo ius ad rem quod videt̃ tolli per clauſulã anteferri appoſitam in noua prouiſiõe per ea quę in ſuperioribus dixi.[a] Nihilominus hoc non obſtante idem puto dicendũ iſto caſu qđ dixi in caſu ꝓxime ꝑcedenti, quia clauſula anteferri appoſita in noua prouiſione non extẽ

a Dixi. add. ea q̃ tradunt moder. in c. capitulum. de reſcrip.

7 dit vim ſuam niſi ad gratias ſibi ſimiles, non autem ad maiores arg. eoꝝ que habent̃ in. c. ſedes. de reſcri. & in. c. qui

8 agendum de procu. li. vj. † ſed ſic eſt quod gratia vnionis fiende eſt omnino diſſimilis & maior q̃ʒ ſit gratia mandati de prouidendo, nã illa eſt perpetua, hęc temporalis, illa fauorabilis, hec odioſa. c. quamuis, de preben. li. vj. illa eccleſiam ſeu bñficium per modum proprietatis applicãt alteri eccleſie, vt augeatur cultus diuinus, vel ob aliam iuſtã & rõnabilẽ cauſam. c. eam te. in fi. de eta. & qualita. & in. c. vnico. x. q. ij. Hęc autẽ per modum tituli per quem potius prouidetur perſone q̃ʒ eccleſie, conſtat aũt inter predicta eſſe magnam differentiam vt legitur & notatur in. c. eum qui. de eo qui mittitur in poſ. lib. vj. Preterea aliter dicendo excluderetur in totũ ius vnionis & ſic militat ratio, qua in ſimili vtunt̃ domini de Rota diciſ. ccliiij. inci. licet de more in nouis & in hanc ſententiã vr̃ inclinare Old. in. d. conſil. de quo ſupra. Poſſet tñ dici fauendo iſti qui habet nouam prouiſionem ad hoc vt dicta clauſula anteferi aliqd operet̃, ꝙ vnio poterit tunc fieri ſed eius finalis & totalis effectus ſuſpenditur pro illo tẽpore, quo iſti impetranti confertur beneficiũ id

9 eſt durante eius vita. † Collatio. n. que ſit impetranti beneficium in titulum etiam ſi fiat vigore reſeruationis papalis non impedit vnionem reſpectu proprietatis bñficij ſed ſuſpẽditur pro illo tẽpore eius effectus, prout firmat Rota deciſ. xix. incip. nota quod reſeruatio in antiquis. & iſta pars equitatem habet in ſe. videlicet vt vtraq; gratia ſuo tẽpore ſorciatur effectum maxime cum habens nouam prouiſionem poſſit breui

10 mori † & ſic in mora non longi tẽporis modicum eſt preiudicium. l. ſi debitori. ff. de iudi. l. quotiens. C. de precip. impe. offer. differtur enim vt dixi effectus vnionis ad tempora & non perpetuo arg. l. cũ ita. ff. de

condi. & demon. Sed prima pars vr̃ verior in puncto iuris & propterea ad omnẽ dubitationem tollendã conſueuit apponi in tali mãdato noue prouiſionis hęc clauſula ſuſpendentes quaſcunq; vniones &c.

SVMMARIVM

1 Forma litterarum qñ ſcribitur pro perſona incerta de incerto bñficio.
2 Littere facultatis ſunt fauoribiles, & quę ſint.
3 Res facilius renaſcitur, q̃ʒ de nouo naſcatur.
4 Littere facultatis a mandato de prouidendo in quibus differant.
5 Impetrans litteras facultatis a papa pro ſe, & ſi ordinariꝰ habeat facultatatem conferre ſibi beneficium alias forte reſeruatum vel deuolutum, dicitur recipi auctoritate ordinarij.
6 Impetrans lr̃as facultatis an teneatur facere mentio. de bñfi. obtentis.
7 Nominatus per lr̃as facultatis an & qñ ꝑferatur apoſtolico impetranti.
8 Impetrans apoſtolicus ꝑfertur noĩato, niſi prius ſit fcã prouiſio noĩato.
9 Papa licet litteras facultatis concedat, non ob hoc a ſe poteſtatem conferendi abdicat.
10 Noĩati per Reges hiſpanie virtute apoſtolici indulti non preferuntur apoſtolicis expectantibus, niſi aliud indulto caueatur.
11 Reges habentes indulta nominandi ſunt nudi miniſtri pape.
12 Laicus qualiter exerceat ſpiritualia ex pape priuilegio.
13 Electo quale ius acquiratur ante confirmationem, & preſentato ante inſtitutionem.
14 Reges habentes indultum nominandi, ad beneficia reſeruata nominare non poſſunt.
15 Nominatus a rege habente indultum an preferatur nominato a Regina ſimile indultum habente.
16 Nominati per reges ob indultum an preferantur ſcriptoribus apoſtolicis, vel alijs officialibus.

1 TERTIA FORMA mandati de prouidendo eſt † qñ ſcribitur pro incerta perſona & de incerto bñficio, de qua hr̃ in. c. q̃ʒuis lo. ij. de prebẽ. lib. vj. ibi dum dicit poteſtatẽ dedimus bñficia ſex clericoꝝ tuorum cedentiũ vel decedentium auctoritate noſtra perſonis idoneis conferendi. ſimilis forma ponitur in. c. dudum eo. titu. & lib. pro cuius declaratione ſciẽdũ eſt quod hmõi littere vt plurimum cõcedunt̃ ordinarijs ſuper beneficijs reſeruatis, vel alias legittime ad curiam deuolutis.

2 † Que proprie appellantur littere facultatis & ſunt fauorabiles vt probat bonus tex. in. c. ſi cui. de preben. lib. vj. nam per eas reducitur ordinarius ad ius ſuum primeuum & naturale, conferẽdi ſcilicet bñficia ſuę eccleſię & dioceſis, facit tex. in. c. ab exordio. xxxv. di. & in. l. ſi vnus §.

pactus.ff.de pact.iuncta.l.filio quem pater.ff.de lib. & poſth.ibi.non
tranſlatus ſed redditus &c.& ita per iſtam ratione͂ tenet Pet.de ancha.
3 conſi.cxxxj.incip.ad excluſione͂. † pro quo e͂t facit,quia facilius res re-
naſcitur q͂ de nouo naſcatur, vt probat bonus tex.in.l. ſi teſtame͂tu͂.ff.
de teſta.l.inter §. ſacram.ff.de verb. oblig.Ex quibus patet ꝙ ſi ſcribit
ſub predicta forma alij quam ordinario collatori dicetur ma͂datum de
4 prouide͂do,& no͂ littere facultatis,inter que longa eſt differe͂tia. ❡ † Et
primo quia per litteras facultatis non dicit grauari eccleſia, & ſic non
habet locum diſpoſitio.c.mandatum, cum ſua materia, de reſcri.ſed p
mandatum de prouidendo bene grauatur,vt dicit glo.not. in.c. cu͂ ali-
quibus,in ver.concedimus facultate͂,de reſcrip.lib.vj. ❡Secundo diffe
runt in alio,quia cu͂ littere facultatis dirigantur ordinario prouiſus vel
5 receptus virtute eaꝝ ce͂ſetur receptus auctoritate ordinarij, † ex quo ſe-
quitur quod ſi quis impetrat hmo͂i litteras a papa pro ſe vt ordinarius
habeat facultatem conferre ſibi beneficiu͂ alias forte reſeruatum vel de-
uolutum cum dicatur recipi auctoritate ordinarij & non pape per di-
6 ctum.c.cum aliquibus † vt dixi,forte taliter impetrans no͂ habet neceſ-
ſe facere me͂tione͂ de b͂nficijs que obtinet iuxta diſpoſitione͂ clem.ſi.de
offi.ord.ↄ̄rium tn͂ in hoc tenet Io.mo.Arch.& Moder.in.d.c.cu͂ aliq
bus mouentur bona ratione,que e͂t mihi placet videlicet,quia per tales
litteras remouetur impedimentu͂ pp quod ordinarius conferre non po
terat,& ſic per eas preparatur via ad obtinendum b͂nficiu͂, vnde ide͂ ius
debet eſſe de termino quod de via que ducit ad terminu͂.l. oratio.ff.de
ſponſ.& in regula cum quid cu͂ vulg.facit e͂t bona gl.in.c.ſi apoſtolice,
in glo.pe.de preben.lib.vj.Dictum ergo circa iſta͂ ſecunda͂ differentia͂
verum eſt in ſe,licet illatio no͂ ſit vera per ſupradicta. ❡ † Ex quo dicto
7 infero ꝙ ſi prouiſus auctoritate mere apoſtolica concurrit cu͂ nomina-
to per litteras facultatis,certe apoſtolicus prefert noiato arg. c. hi qui.
&.c.ſi a ſede.de prebe͂.lib.vj.quod abſq; dubio procedit, ſi vtraq; pro-
uiſio repiat facta eade͂ die,tu͂c.n.neutro eoꝝ poſſide͂te,ille,cui papa pui
dit pp eiuſde͂ maiore͂ prerogatiuam.erit alteri preferendus,vt i dictis iu
8 ribus. † Sed ſi noiato per lr͂as facultatis facta ſit prius prouiſio,tunc pre-
fertur apoſtolico poſtea prouiſo,prout tenet Pet.de anch. conſil.ccxv.
incip.ſcripſit papa,alias ſi noiatus per tale͂ facultate͂ concurrat ad prebe͂
da͂ vacante͂ cu͂ impetrante apoſtolico,tunc impetra͂s apoſtolicus prefer-
9 tur noiato † quia papa concedendo lr͂as facultatis,pp hoc non ligauit ſi-
bi manus ne videatur a ſe poteſtatem co͂fere͂di
abdicaſſe.c.dudum,de p͂be͂.lib.vj.& ita tenet
rota in antiquis deciſ.lv.incip.nota ꝙ vbi ali
10 quis.[a] ❡ † Et iſta ſunt notanda ad noiatos p
Reges Hiſpanie virtute indulti apoſtolici, vt
non preferantur impetrantibus ſeu expecta͂-

a Aliquis add. ꝙ volunt moder. in tract. de Bene.in. 29.q.iij.par. col.j.

tibus apoſtolicis,niſi aliud caueat in indulto regu͂,iuxta cuius tenore͂ &
continentiam iudicandum eſt.c.porro.&.c.recepimus de priuil. ratio
ſummitur ex premiſſis & magis ſpecifice ex hoc quod ſequit videlicet
11 † qa in iſta nominatione prefati regis & alij habentes ſimilia indulta
ſunt delegati,immo potius nudi miniſtri pape,iuxta illud qd dicit Ioa͂.
12 an.in.c.ij.de pręben.li.vj. † quotiens papa ex priuilegio transfert iura
ſpiritualia in laicum no͂ execrat illa nec ſunt in laico vt fundata in ipſo
ſed vt in miniſtro & agente nomine pape,ad quod facit bonus tex.que͂
ibi ad hoc ponderat dominus Anto.in.c.cu͂ apoſtolica,de hijs que fiu͂t
a prela.Nec obſtat ſi diceret ex quo ſunt nudi miniſtri vt ſupra ergo vi-
detur quod nominatus p eos cauſat ius a papa non ab ipſis nominanti-
bus arg.l.ſi quis ticio.ff.de leg.ij.& ſic poteſt dici nominatus p papam
quia is facit cuius nomine ſit ſeu cuius auctoritate & mandato actus ex
plicatur.c.mulieres in ſi. de ſenten.exco͂. quia ad hoc reſpondetur qd
taliter nominatus conſequit ex tali noiatione ſalte͂ facultate͂ ad obtine͂
dum plenum ius in b͂nficio perficiendu͂ facto & miniſterio pſone eccle-
ſiaſtice ſciltcet executoris, vnde apparet quod aliquale ius p͂paratoriu͂
13 ſalte͂ cauſat nominatus a nominante argu.l.oratio.ff. de ſpon. † prout
e͂t dicitur in iure quod querit ex p͂ſentatione patroni quo media͂te per-
uenitur ad inſtitutione͂,& ſimiliter in electione per qua͂ ante confirma
tione͂ querit ius proſequendi electione͂ ad obtinendu͂ plenu͂ ius per con
firmatione͂ ſuperioris, vt tenet glo.ord. in.c.noſti. & ibi Inno.& in.c.
ex traſmiſſa.de elec.ponunt domini de rota Dec.ccccxcij.incip.cu͂ ad
14 capitulu͂ in nouiſ.hoc mo͂ intelligentes gl.in.c.qua͂to.lxiij.di. ❡ † An
aute͂ reges vigore talis indulti poſſint nominare ad prębe͂das vel digni-
tates reſeruatas,puto quod no͂,niſi aliud exprimatur in indulto, & hoc
propter decretu͂ appoſitu͂ circa b͂nficia reſeruata,ro͂ne cuius vr͂ Papa vo-
luiſſe habere pro illicito quicquid in ↄ̄rium fieret abſq; ſua licentia ſpe-
ciali,arg.c.dilecto ad fine͂ verſic.niſi forte.de pręben.& que notat Fel.
& Moder.in.c.cu͂ acceſſiſſent.de conſtitut. ſcie͂du͂ eſt tn͂ ꝙ in Curia no͂
derogatur indulto dictoꝝ Regu͂ quoad Canonicatus & prębendas gra
duatoꝝ in eccleſijs cathedralib⁹ & Metropolitanis caſtelle,et regionis.
15 niſi ad eoru͂de͂ regis & regine inſta͂tia͂. ❡ † Sed quid ſi Rex habet indul-
tu͂ nominandi tot idoneas pſonas in tot eccleſijs. & Regina habeat ali-
ud indultu͂ conſimile,pone,ꝙ nominant quilibet eoꝝ de per ſe ad ean-
dem prębe͂da͂ in genere puta ab prima͂ vacaturam in certa eccleſia, quis
vel vter eoꝝ preferatur,dico ꝙ ſi in altero indulto caueatur ꝙ nomina
ti vel nominandi ab eo nominatis & nominandis ab alio preferantur,
tunc caſus eſt clarus,& ſatis eſt ꝙ ita principi placuit.§.Sed ꝙ principi.
inſti.de iure natu.glo.in.l.relegati.ff.de pe͂.alias ceſſantibus predictis
clauſulis antelationu͂, prius nominatus p vnum prefertur alteri poſtea
nominato in aſſecutione prime præbende vacantis, prout ſentit Rota

16 deciſi. dccclxxxj. incip. Papa. in antiquis. ¶ †Sed an taliter nominati
per reges preferãtur ſcriptoribus apoſtolicis, vel alijs officialibus, & in
hoc non poteſt dari certa rñſio, quia inſpiciendus eſſet tenor indulti &
priuilegiorũ & iuxta illum iudicãdum. d. c. accepimus. de fide inſtr. &.
c. porro de priui. Pridie tñ fuit iudicatũ in Rota pro nominato per Re-
gem Hiſpanie ꝯ ſcriptorẽ apoſtolicum propter clauſulas fortiores con-
tẽtas in indulto cõceſſo regibus Hiſpanie per Alex. Papã. vj. in quo vo
luit ꝙ nominati per indultum preferantur omnibus alijs exceptis decẽ
familiaribus ſue ſanctitatis in cancellaria deſcribẽdis. & licet idẽ Alex.
conceſſerit ſcriptoribus apoſtolicis preogatiuas deſcriptorum non ta-
men cenſetur voluiſſe eos preferre nominatis per indultum ag. c. tibi
qui. de reſcrip. lib. vj. &. c. ſuper eo. de offi. dele. cum ſimilibus. adde ꝙ
prędicta minus dubium haberent, qñ Regibus non ſolum fuiſſet con-
ceſſa facultas nominandi. ſed etiã cõferendi beneficia, quod Papa face-
re poteſt, quia tali caſu etiam prouiſio Papę facta in ſpeciẽ non valeret,
vt exemplũ refert ſpecul. in titulo de Legato § nũc tractemus, verſ. ſed
nunquid Legatus etc. vbi dicit, ꝙ ex quo Rex francię, pręcedebat habe
re collationem prębendarum eccleſię lauden. licet Papa Nicolaus con
tuliſſet ibi quandam prębendã, quã ante ſuam promotionẽ obtinebat,
nihilominus Rex eam alteri contulit, talia etim beneficia grauari non
poſſunt. Et eſt aduertẽdum, ꝙ Reges pluribus modis poſſunt de bene-
ficijs eccleſiaſticis diſponere ex licentia ſedis apoſtolicę. primo tanq̃
Patroni, prout faciunt Reges Caſtellæ legionis & Galliciæ, de quibus
loquitur tex. in ca. cum longe. lxiij. diſtict. & hoc priuilegium, quod in
ſola pręſentatione conſiſtit eſt commune omnibus, etiam inferioribus
nobilibus habentibus iuſpatronatus, de quibus vna regula cancellarię
ſpetialiter loquit᷑ ſecundo modo cõperit Regibus facultas nominandi,
vt ſuperius eſt dictũ, in qua nominatione multa ſpetialia inducta ſunt,
quę differunt in pręſentatiõe, prout latius citra hoc dirigit Comas glo-
ſator pragmaticæ ſanctionis, præſertim in tit. de elect. & de collatio.
Tertio modo competit Regibus iſta facultas per viã collationis, & iſta
fuit multum vſitata antiquis tẽporibus, de quibus loquit᷑ collecta, in ca
pitulo, Cum dilecta, in prin. de conceſ. prębend. & tale priuilegiũ con-
ferendi bñficia habuit ab antiquo Rex Angliæ, vt refert Oldradus in
conſil. j. in ſecunda col. & Bal. in lege reſcripta in ſecunda colum. C. de
preci. Impera. offe. quo loco dicit idẽ de Rege vngariæ. & iſtã eandem
facultatẽ Hadrianus Papa cõceſſit Carolo Francorũ Regi, vt patet i. c.
Hadrianus. el. ij. cũ ſequentibus. lxiij. diſtinct. & ſpetialiter in eccleſia
Carnotẽ. dicti Reges conferunt bñficia, vt dicit ſpecul. in titulo, ne ſe-
de vac. in fine. & cõpoſtel. in. c. ꝙ ſicut. col. fi. verſi. nunquid ille de ele-
ctio, & de dictis Regibus Franciæ loquitur tex. in. c. dilectus. el. iij. de
prębend. ibi ex donatione Regis prębendatũ collationẽ haberet in. c.

& ꝙ conferant decanatus tenet Io. And. in. d. c. dilectus, dum allegat
textũ in. c. cum inter in parte deriſa, de conſuet. & eandẽ facultatẽ con-
ceſſit Leo Papa othoni Theutonicoꝝ regi, & dicit glo. in. c. imperium
ſex. diſtinc. & Rex Apulię eandẽ facultatẽ habuit, vt dicit glo. in ſum-
ma xvj. q. vij. & de iſtis Regibus pariter & de Imperatore habentibus
dictã facultatẽ loquit᷑ Io. And. in. c. is cui de p̄bẽ. lib. vj. & dicit ſpecul.
in ti. de pręb. § reſtat, verri. item nota &c. ꝙ Impator habet priuilegiũ,
quod aſſerrit vidiſſe bullatũ, ꝙ in qualibet eccleſia Alemaniæ poſſet
facere vnũ recipi. & ibi Io. And. dicit idẽ de Regibus Franciæ, ex An-
glię. & talia bñficia ſic ad Reges pertinentia dicunt᷑ hodie regalia, vt pa
tet in conſtitutionibus Regis Frãcię, x. & xj. referunt moder. in tract.
bigamię. q. v. in quibus expectatiuę locũ non habent, vt not. gl. magna
in titulo de Annatis § itẽ ꝙ dicta in ver. regalię in pragmatica, & tradũt
moder. in tract. beneficia. in ſecunda parte. q. xxij. in quibus facultati-
bus, propter euitandũ ſcandalũ Reges manuteneri deberẽt, vt dicit Io.
An. in. c. ij. de præbend. lib. vj. & circa hoc ſufficiant hic.

SVMMARIVM

1 Forma literarum executoris ad prouidendũ poſt ordinarij negligentiã.
2 Exequutor datus ſub forma de qua hic in quo differat ab executore ſim
pliciter ad prouidendum dato.
3 Ordinarius lapſo termino, licet res ſit integra, prouidere non poteſt.
4 Nominatione ſemel de aliquo facta finitur facultas nominandi.

1 QVARTA FORMA Principalis, eſt † quãdo datur executor
ad prouidendum poſt negligentiam ordinarij, qui debet facere manda-
tum ſiue preceptum illi ad cuius collationem taliter ſcribitur, vt infra
certum terminum competentem prouideat impetranti, quo elapſo &
illo in negligentia exiſtente, ex tunc in ipſum executorem transferatut
poteſtas prouidendi, vt eſt caſus in. c. ſi capitulo. de conceſ. prębend. li.
2 vj. † Et ex hoc apparet quod executor datus ſub prædicta forma differt
ab executore dato ſimpliciter ad prouidendum in hoc, quia primus de-
bet requirere prius ordinarium antequam poſſit ipſe prouidere, vt pa-
tet ex premiſſis, ſecundus põt per ſe abſq; aliqua requiſitione ordinarij
mandatum apoſtolicum exequi, vt ſentit Inno. et expreſſius tenet hoc
3 Panor. in. c. ſuper eo. de officio delega. † An autẽ lapſo termino re ad
huc exiſtente integra poſſit ordinarius purgare morã ſi velit parere mã-
dato vt ſupra ſibi facto. Inn. in. c. propoſuit de conceſ. præben. tenet ꝙ
non, arg. c. litteras. eo. ti. &. l. mancipiorum. ff. de opti. leg. pro quo fa-
cit, quia non debet poſſe ordinarius lapſo iam termino vlterius variare
in preiudicium executoris, cui honor ẽ facere prouiſionem & fungi in

hoc vice pape, argu. c. precipimus. xciij. di. hoc etiã videntur ſequi mo-
der. in. d. c. ſi capi. que determinatio procedit maxime eo caſu, quando
executor lapſo termino pronũciaret ſe ſolũ debere exequi, quia vt dixi
ordinarius ſemel excluſus non põt vlterius variare ad qđ benefacit qđ
dicunt domi. de Rota deci. xxxv. incip. nota quod vbi eṗs, in antiquis
4 † ꝙ per nominationem ſemel factam de aliquo excluditur eṗs a faculta-
te iterum nominandi, q̃uis primo nominatus renunciet nominationi
de ſe facte ar. l. apud aufidium. ff. de opti. leg.

SVMMARIVM

1 Forma lr̃arũ de executore ad prouidendũ in alicuius cõditionis euẽtũ.
2 Impetrans in forma ſpeciali prefertur impetranti in forma pauperum in bñficio vacante ante purificationem conditionis.
3 Clem. cum ei quem de conceſ. preben. hic limitatur.
4 Gratiam conditionalem habens ad certum corpus beneficij prefertur ſecundo impetranti illud pure.

1 QVINTA FORMA Eſt † quando datur executor ad prouidẽ-
dum in euentum alicuius conditionis puta ſi ad id acceſſerit epiſcopi et
ca. aſſenſus, aut alia cõſimilis, et tunc pari mõ poteſtas hmõi executoris
ſuſpenditur in euentũ illius conditionis, in tantum ꝙ ſi interim aliquis
alius obtineat prouiſionem pure a papa erit ꝑferendus primo, vt proba-
tur in. c. ſi pro te de reſcr. lib. vj. per quem tex. ſimilem queſtionem de-
2 terminat Old. cõſi. ccxxxiij. incip. credo de iure. † vbi dicit ꝙ impetrãs
in forma ſpeciali prefertur illi qui impetrauit in forma pauperũ in bñfi-
cio vacante ante purificationem cõditionum, de quibus in litteris pau-
perũ, & ratio eſt ſm eum quia in poteſtate illius videlicet ſuperioris ex
cuius facto ius cauſabitur fuit impedire illud ante purificatas conditio-
nes. l. qui balneũ. in. ij. reſpõ. & in. l. qui potior. ff. qui pot. in pig. hab.
3 ¶ † Predictã tñ illationẽ quã feci ſupra in prin. iſtius forme in ver. intã-
tum &c. intelligo ſane & declaro dupliciter. Primo vt procedat, niſi in
litteris primis conditionalibus eſſet clauſula retrotractiua, videlicet, ꝑ-
inde ac ſi die date ꝑſentium ꝑbendam eidem vel beneficium contuliſſe-
mus, & iſto caſu ſequuta purificatione conditionis primus debet ꝑferri
ſecundo pure impetranti, qa prouiſio primi ꝓꝑ ſubſequutã purificatio-
nem prouiſio inquam ex poſt eidẽ per executorẽ facta perinde habet,
ac ſi tẽpore date facta fuiſſet, ꝑut tenet domini de Rota deciſ. ccclxxxiij.
incip. ſi papa in nouiſ. Hoc etiam tenet Car. in dicta clem. cũ ei quem,
de conceſ. ꝑbẽ. ita limitãdo diſpoſitionẽ illius tex. ꝓꝑ verbum perinde
4 &c. ¶ † Secundo eam intelligo & declaro, vt procedat niſi prius habẽs
gratiã ꝯditionalẽ impetraſſet certũ corpus bñficij, qa tunc ꝑfert ſecũ im-

petranti illud idẽ bñficiũ ante euẽtũ ꝯditionis primi, q̃uis iſte ſecundus
ĩpetret illud pure dũmõ in ſua ĩpetratione nõ fecerit mẽtione de prima
gr̃a illius primi lꝫ ꝯditionali. ad qđ facit bonus tex. in. c. ex parte, lo pri-
mo, de offi. dele. vbi ſm cõmunẽ lecturã vtraqꝫ gr̃a erat ſpecialis, qa refe-
rebat ad idẽ corpꝰ bñficij, & tñ papa ibi dicit, qđ ſi memor fuiſſet ſe ſcri-
pſiſſe pro primo nõ conceſſiſſet gratiam ſecundo, & ita in terminis per
illũ tex. tenuit Domi. conſil. cvij. incip. ſuper primo dubio, qcquid di-
cat Card. in dicta cle. cum ei quem, quia primum eſt verius.

SVMMARIVM

1 Forma executoris ad prouidendũ iuxta formam lr̃arum legati.
2 Legatus nõ poteſt dare ius ad vacaturum beneficium, nec reſeruare beneficium iurispatronatus laicorum.
3 Papa ſolus poteſt ſanare nullitates a iure poſitiuo prouenientes.
Et quando ſanare intelligatur.
4 Legati mandatum de prouidendo re integra finitur per eius mortem, & finito legationis officio.
5 Legatus non poteſt mandare aliquem recipi in canonicum contra ſtatuta, & priuilegia eccleſiæ.

1 SEXTA FORMA eſt † quãdo datur executor ad ꝓuidendum
iuxta vel ſm formam lr̃arum legati, prout qñ gratia legati confirmaẗ per
papam in forma ſpeciali, quo caſu cenſeẗ gratia papalis. c. ſi apoſtolice.
2 de ꝑben. lib. vj. † Ex qua cõfirmatione ſequiẗ iſte effectus, ꝙ ſi gr̃a lega-
ti eſt nulla, vt quia ſimpliciter promiſiſſet primũ vacaturum, & non per
viam ſeu modum reſeruationis, & ſic nulliter, cũ legatus non poſſit da-
re ius ad vacaturum, vt dicit glo. in. c. ſi eum. de ꝑben. lib. vj. per. c. dile-
ctus filius. eodem tit. in antiquis, vel quia reſeruaſſet in fauorẽ alicuius
beneficium iurispatronatus laicorũ, quod facere non poteſt de iure cõ-
muni. c. dilectus. de officio leg. cum cõcor. vel ſimilibus caſibus gratia
legati exiſtente nulla ſi papa ex certa ſcientia ſcribat ſub forma ꝑmiſſa,
tunc gr̃am nullam firmam & validam facit, quia vt dixi iam cenſeẗ gra-
3 tia papalis † ipſe enim ſolus poteſt ſanare nullitates a iure poſitiuo. c. j.
de tranſac. cum ibi nota. ſanat autem ſiue ſanare intelligiẗ eo ipſo quod
confirmat ex certa ſcientia gr̃am nullam, argumento eorum quę notã-
tur in. c. ij. de ſciſma. & in. l. quidam conſule-
bant. ff. de re iud. [a] ¶ † Sequiẗ & alius effectus
4 ex huiuſmodi lr̃is nam licet mandatum legati
de prouidendo ſuper certo beneficio vacante
expiret ipſo iure legato moriẽte re integra, vt
ꝑ Egidium cõcluſione. 543. incip. ꝯcluſio &c.

a De re iud. add. moder. & quia. ff. de iur. om. iud.

ꝑſeruatur tñ & non expirat quando papa ſcri-
bit in forma ꝑmiſſa, pari modo licet mandatũ
legati re integra expiret, nedum ꝑ eius mortẽ,
prout dicit Egidius, ſed etiã finito legatiõis of
ficio, qñ ad collationẽ vacantis ꝓceſſum non
extitit, non expirat tñ quando papa cõfirmat
talem grãm ſcribẽdo vt ſupra ſm glo. in. d. c.
ſi apoſtolice. ¶ † Tertius effectus eſt, nam mã-
5 datum legati nõ poteſt neceſſitare canonicos
ad recipiendum aliquẽ contra ſtatuta eccleſię
& ipſius ꝑuilegia, vt ꝑ gl. not. in. c. pro illoꝝ.
de ꝑben. & ponit Panor. in. c. cnm. M. fer. in
glo. ſup ver. vltra numerũ in fi. de conſtit. illis
tñ per lr̃as papę ſub forma ꝑmiſſa derogatur, a
per rationes de quibus ſupra.

b Derogatur add. ꝙ late proſequitur hoc Petr. andr. in tract. de offic. lega. lib. iij.

SVMMARIVM

1 Forma qñ mandatur executori, vt illi pro quo ſcribit̃ prouideat de canonicatu, & ꝑbendã ei conferat, cum primũ eam vacare contigerit.
2 Executor ad prouidendum de canonicatu & præbenda, an poſſit conferre antequam vacent.
3 Papa in dubio non preſumitur velle rumpere certum numerum in eccleſia niſi exprimat.
4 Executor ad prouidendum de canonicatu non poterit prouidere de canonicatu in eccleſia numerata.
5 Executor non poteſt reſeruare certam ꝑbendam anteꝗ̃ vacet.
6 Executor poteſt primum beneficium vacaturum, & ſecũdum ac etiam alterius, reſeruare.

1 SEPTIMA PRINCIPALIS forma eſt † quando mãdatur
executori, vt illi pro quo ſcribitur prouideat de canonicatu & pręben-
dam eidem conferat, cum primum eam vacare contigerit, iuxta ea quæ
habentur in. c. abbatem. de reſcrip. pro cuius declaratione notandum
eſt quia ſm aliquos ſolet poni in huiuſmodi mandato vt prouideat de
canonicatu ſtatim, prout ponit glo. quæ vtitur his verbis in hac forma
in. c. ſi clericus in ver. poſtea. de prębend. lib. vj.
2 ¶ Vnde non immerito poteſt dubitari † quid ſi in literis non exprimã-
tur illa verba de canonicatu ſtatim &c. an executor poſſit conferre ca-
nonicatum impetranti, antequam vacet.
¶ Circa quod ſunt varię opiniones, ſed finaliter ſtãdum eſt ſtilo curiæ
qui habet, vt executor poſſit de canonicatu prouidere ĩ tali caſu, ſed ita

demum quando in literis adeſt clauſula videlicet non obſtãte certo ca-
3 nonicorum numero, alias minime † quia in dubio Papa non ꝓſumitur
voluiſſe rũpere certum numerũ in illa eccleſia niſi aliud exprimat, ſm
Compoſt. in. c. eam te. de reſcrip. Nihilominus Domi. & Pet. de anch.
quos ſimpliciter refert & ſequitur Franc. in. d. c. ſi capitulo. tenent ꝓce
dere ꝓdictam concluſionẽ de mero iure, ꝗ̃uis ſtilus id non haberet, mo
4 uentur iſta ratione † quia qñ in lr̃is aliud non exprimitur non videtur
includi eccleſia habens certum numerũ. c. pro illorum. de ꝑben. conſe-
quenter non põt executor tali caſu prouidere de canonicatu in eccleſia
numerata ex quo lr̃ę illam non includunt. arg. c. ſi. de ꝑben. Quid autẽ
5 econuerſo, † an executor poſſit conferre vel reſeruare ꝑbendam anteꝗ̃
vacet, dico ꝙ certam cõferre non põt, nec aliquem proceſſum ſuper ea
facere, vt probatur in. c. ne captande. ver. quod ſi fecerit. de cõceſ. prę-
ben. lib. vj. vbi probatur, quod ſi executor ad prouidendũ expectãti de
beneficio vacaturo certum beneficiũ nondum vacans ſuę prouiſioni re
ſeruet inhibeatqꝫ &c. talis reſeruatio & proceſſus inde ſequutus nõ va-
lẽt ex defectu poteſtatis ipſius executoris, qui nõ põt reſeruationem fa-
cere ſuper certo bñficio nondum vacante, & ideo huiuſmodi ſua reſer-
uatio tanquam nulla non afficit illud bñficium, quominus eueniẽte va
catione poſſit ordinarius de illo diſponere, vt eſt caſus rotundus in d. c.
ne captandę, quem tex. ad hoc vltimum dicit eſſe ſing. Rom. conſi. 335.
6 incip. circa primum. in. iij. col. † Sed primum vacaturũ bene poteſt in
genere reſeruare & ſecundũ ſiue etiam vlterius ſi hoc illi competit ex be-
neficio lr̃arum vt dicit tex. in. c. executor. de conceſ. pręben. lib. vj. Ra-
tio differentię inter prędicta iſta eſt, quia primo caſu timetur, & ſubeſt
votum captande mortis illius, cuius ꝑbenda ſeu beneficium ſic in ſpe-
cie reſeruatur, quę ratio ceſſat in ſecundo caſu, vt patet in dictis iuribus
& ponit Egidius in ſimili caſu. concluſione. 588.

SVMMARIVM

1 Executor ad compellẽdum non poteſt prouidere, ſed ſolum inobediẽtes excommunicare, nec in poſſeſſionem mittere poteſt.
2 Inueſtitura quæ fit de beneficio non pręcedente collatione vim collationis habet.
3 Inductio in poſſeſſ. bñficij non põt fieri, niſi ꝓcedat collatio canonica.
4 Executor ad prouidendum in quibus differat ab executore ad compellendum, & infra nu. 10.
5 c. ſi capitulo. & c. ſi ſoli. de conceſ. pręben. quomodo intelligantur.
6 Geſta contra mandatum papæ quando valeant.
7 Decretum irritans quid operetur.
8 Conſtitutio noua hñs decretum an liget ſtatim, vel poſt duos menſes.

9 Conſtitutio noua hñs decretũ irritãs non ligat ignorãtes quo ad penã.
11 Subexecutor an debeat eſſe qualificatus.
12 Miniſterium nudum ſimplici clerico demandari poteſt.

OCTAVA FORMA EST PER quam deputantur exe-
cutores ad compellendum, puta quando datur executor, vt compellat
1 ordinarium ad faciendum quod ſibi mandatur† ad cuius euidentiã ſciẽ-
dum eſt quod executor taliter deputat⁹ non põt prouidere ſeu inſtitue-
re ſed ſolũmodo excõmunicare obedire nolentes, vt dicit glo. & latius
doc. in. c. abbatem. de reſcrip. item non põt in poſſeſſionẽ mittere, ẽm
glo. ibidem. ratio eſt quia inducẽdo in poſſeſſionẽ per indirectum et in
quandã cõſequentiam ꝓuideret, iuxta illud quod notant Compoſt. &
2 Io. and. in nouella. in. c. tranſmiſſa. de elec. † dicẽtes ꝙ inueſtitura quæ
fit de beneficio non p̃cedente collatione habet vim collatiõis, ad quod
bene facit tex. in. c. pro illorum. ibi inueſtiuit. de p̃bẽ. illud idem tenet
Roma. conſi. 337. incip. quo ad primum, ratio horũ eſt quia ad poſitio-
nem ſequentis ex p̃ſumpta intentione illud agentis ſeqtur poſitio ne-
ceſſarij antecedentis. l. ad rem mobilem iuncta. l. ad legatum. ff. de pro-
3 cur. † ſed ſic eſt quod inductio in poſſeſſionẽ canonicat⁹ & p̃bendæ ſeu
alterius beneficij non põt canonicę fieri abſq; eo quod pręcedat cano-
nica collatio & inſtitutio, vt in regula. j. li. vj. ergo ſequitur ꝙ talis exe-
cutor ad cõpellendum qui prouidere non poteſt vt dixi non poteſt etiã
inducere in poſſeſſionem virtute ſui mãdati,
4 niſi aliud in eo dicatur.[a] ¶ † Et ex p̃dictis pa-
tet vna differentia inter executorẽ ad prouidẽ-
dum & iſtum qui datur ad cõpellẽdum. nam
iſte ꝓuidere non põt, nec in poſſeſſionẽ indu-
cere vt ſupra, ſed ille bene põt. Eſt & alia diffe-
rentia, nam per ſolam p̃ſentationem mandati
de prouidẽdo factam per executorẽ ad proui-
dendum capitulo & canonicis, ad quos proui-
ſio ſpectat ſeu alteri ordinario collatori, affi-
citur p̃benda, ita vt ſi alteri conferat̃ non valet collatio ſeu ꝓuiſio, q̃uis
executor non fecerit aliquã inhibitionem vel reſeruationẽ, vt eſt caſus
in. d. c. ſi capitulo p̃allegato, qui effectus non ſeqtur ex preſentatione li-
terarum, quã facit executor ad compellendũ, vt probatur in. c. ſi ſoli or-
5 dinario de conceſ. preben. lib. vj. † & hoc modo cõcordant̃ illa duo iu-
ra quę prima facie videntur contraria. Ratio autẽ iſtius diuerſi iuris po-
nitur per gl. in. d. c. ſi cap. in ver. exequatur. videlicet quia eo caſu quo
dat Papa executorẽ ad prouidendũ videt̃ ad ſe vel ad ſuum executorem
aduocare diſpoſitionẽ beneficij illius, & per conſequens adimit illã or-
dinario, argu. c. vt noſtrum. de appel. At quãdo dat executorem ad cõ-
pellendum

a Dicatur add. ꝙ de hoc eſt deci. Rotę in no. de cõceſ. preb. deciſ. xv. al's nu. 439. incip. item fuit dubitatum.

pellendum ceſſat penitus p̃dicta ratio & valet tunc collatio alteri ꝑ or-
6 dinarium facta non obſtante mandato papæ vt ibi. † ad quod bene fa-
cit gl. in clemẽ. j. in ver. inhibentes. de iurepatro. quę dicit valere geſta
contra mandatũ Papę per eum qui alias circa illud habet iuriſditionẽ
ex ſe, licet contrafaciens veniat puniẽdus per
iura preallegata.[a] ¶ Hoc tamen intelligo ve-
rum, niſi in mandato executoris ad cõpellen-
7 dum Papa appoſuiſſet decretum irritans. † qa
per hoc ligantur manus ordinarij etiam ante
preſentationem talis mandati, vt notatur in
dicto. c. ſi ſoli. in glo. ſuper ver. contra ipſam.
videtur enim ſuperior apponendo decretum
habere pro illicito, omne quod in cõtrarium
fieret per inferiorem etiam ignorãtem. c. dilecto verſ. niſi forte. de prę-
8 ben. & in. c. penult. eo. tit. lib. vj. † facit ad quod in ſimili dicitur quod
licet noua conſtitutio non liget, niſi poſt duos menſes a die publicatio-
nis, vt in auct. vt factę no. conſtitu. & per glo. in. c. ij. in fine. de conſti-
tut. legitur, & notatur in. c. nouerit. de ſentent. excõmu. tamen ſi noua
conſtitutio habet decretum irritans ſtatim ligat etiam ignorantes pro-
pter naturam decreti, & in hoc decretum ipſum non imitatur naturam
conſtitutionis, cui apponitur, vt ſentit gloſ. in. c. j. in ver. referri. de con
ceſ. pręben. lib. vj. cum alijs per Philippum franc. ſuper data eiuſdem li
bri. quicquid in hoc dicat gloſ. in prohe. clementinarum in verbo de
cetero. Intelligo tamen ſane iſtud vltimum dictum. videlicet vt pro-
pter naturam decreti appoſiti in conſtitutione alteretur natura conſti-
9 tutionis vt ſtatim liget etiam ignorantes, † intelligo inquam procede-
re quoad nullitatem actus, qui in contrarium geritur, ſed non quo ad
penam, quæ non ligat ignorantes, vt vult gloſ. not. in ver. ex nunc in
clemen. ij. de hereti. idem notat Lappus, Abb. in clemen. j. de elect. &
Panor. in prohe. clem̃. Reperitur alia differentia, & ſic tertia inter prę-
10 dictos executores, † nam illi qui dantur ad prouidendum debent eſſe
qualificati prout requirit. c. ſtatutum. de reſcrip. libro. vj. quia vt plu-
rimum tales executores dantur cum clauſula. videlicet vocato dicto
A. & alijs qui fuerint, euocandi &c. maxime quãdo beneficium ſuper
quo ſcribitur eſt iam plenum, quo caſu ſunt veri iudices, quia debent
procedere vocata parte & cum cauſę cognitione. c. exhibita. de iudi.
conſequenter in talibus executoribus habet locum diſpoſitio. d. c. ſta-
tutum tam quo ad perſonas q̃ quo ad loca, prout expreſſe firmat deci-
11 ſio Rotę in nouis. ccclxx. incipien. ex hoc & propter primum. † Idem
procedit in ſubexecutore cui non poteſt committi aliquid ꝙ requirat
cauſæ cognitionem cum poteſtate aſſumendi officium iudicis, niſi ſit
qualificatus vt ſupra prout ponit alia deciſio. xcix. incipien. nota quod

a Preallegata add. ꝙ de hoc eſt caſus in. c. dilectus. el. ij. de pręb.

12 executori in antiquis. a † Nudum autem miniſterium ſimplici presbitero aut clerico poteſt demandari ſm dominos vbi ſupra arg. l. ſtatu liberã §. fi. ff. de ſtatu li. at ceſſant prædicta in executoribus, qui dantur ad compellendũ, quia tales ſunt nudi miniſtri, & meri executores in compellẽdo ordinarium, & p̄ hoc poteſt dici quod in eis vendicat ſibi locum diſpoſitio. d. c. ſtatutum, & hoc modo intelligo vnam deciſio. in nouiſ. ccclxix. incip. ſi in forma quamuis prefata deciſ. videantur innuere idem in executoribus ad prouidendũ quod ſatis poſſet procedere in executore ſimpliciter dato ad prouidendũ de beneficio iam vacante, & per neminem occupato, alias ſi haberet aſſumere partes iudicis tunc procederet quod ſuperius dixi, & hoc modo poſſunt reduci ad concordiam prefate deciſ. b

a Antiquis. add. ꝙ ita cõcluſit Rot. de menſe Nouẽb. 1537. in vna abulẽ. iniuriarũ corã Moludano vbi plus voluerunt dñi ꝙ hoc procederet ẽt ſi ſub executore eſſet data poteſtas iuxta q̃a debet attẽdi digni⁹ vt latius dictũ fuit in infirmationibus in ſcriptis quas breuitatis cauſa nõ refero.

b Deciſ. add. ꝙ ad hoc tñ vidẽda ſunt quę tradunt Mod. poſt glo. in cle. j. de offi. vica. & quę dicit Vitalis in tract. clauſu. Fely. & alij in. c. fi. de preſump. & in. c. de cetero. de re iudi.

SVMMARIVM

1 Forma dandi executores mixtos.
2 Executor mixtus quare dicatur.
3 Executor mixtus ante p̄ſentationẽ lr̃aꝶ proceſſnm fulminare non põt.
4 Executor ad prouidendũ datus, ſicut debet eſſe q̃lificatus, ita & mixt⁹.
5 Ab executore mero licet non appellatur, a mixto tamẽ appellat̃.
6 Cõpoſitum ex duobus ſimplicibus aſſumit naturã ſimplicis dignioris.
7 Affectio prębendæ ad hoc vt inducatur per executorem mixtũ vnum de quatuor requiritur.

1 NONA FORMA eſt executorum, qui dicuntur mixti † videlicet partim ad prouidendũ & partim ad compellendũ. prout quando datur executor qui illum pro quo ſeribitur in canonicũ recipi faciat p̄ ordinarium vel capitulũ, & de prębẽda ſi quę vacat alioquin de vacatura
2 prouideat. † Iſte executor ideo dicitur mixtus, quia in aliquo participat de executore ad prouidendũ, & in aliquo de executore ad compellendum, nam ſicut executor ad pronidendũ nihil facere poteſt ante p̄ſentationem lr̃arum, vt no. Io. and. in. c. duobus. de reſcrip. lib. vj. cum multis alijs iuribus quę allegat deci. Rot. in nouiſ. 459. incip. circa tertium.

3 ¶ † Eodem modo executor mixtus non põt exequi gr̃am, nec aliquem p̄ceſſum fulminare ante p̄ſentationẽ lr̃aꝶ vt probat tex. iuncta gl. et ibi Archi. i. c. tibi qui. eo. ti. & libro, q̃ tex. ponit formã executoris mixti.
4 ¶ † Secundo cõuenit cum illo, q̃a ſicut datus ad prouidendũ debet eſſe qualificatus vt ſuperius dixi in forma p̄cedenti, ita & iſte mixtus, q̃a nõ habet nudum miniſteriũ vt prędixi. † facit ad hoc bonum ſimile, nam
5 licet a mero executore ſententię nõ appellet̃ regulariter. l. ab executione. ff. de appella. tñ a mixto bene appellatur, eo quod tunc nõ habet nudum miniſteriũ, ſed procedit ad executionem cum aliquali cauſę cognitione, iuxta notata in. c. quod ad conſultationẽ. de re iudica. & in. l. ab
6 executione. C. quorũ appel. non reci. ¶ † Pręterea cõpoſitum ex duob⁹ ſimplicibus aſſumit naturã ſimplicis dignioris, vt probatur in. c. p̄ tuas de arbi. & patet ex notatis p̄ glo. fin. in. c. vnico. de iure patr. lib. vj. vbi dicit ꝙ laycus patronus propter eccleſiam ſeu clericũ compatronũ habet ſex menſes ad p̄ſentandum facit. c. quod in dubijs. de conſecr. eccleſiæ vel al. ex quibus patet ꝙ executor mixtus debet eſſe qualificatus ſicut exec. ad prouidẽdum. ¶ Participat tñ etiam in executore ad cõpel-
7 lendum † nam ſicut per ſolam p̄ſentationem lr̃arum factam executori ad cõpellendum non afficitur p̄benda, niſi concurrat aliquid eorũ quæ ſtatim ſubijciam, ita & in iſto mixto requiritur vnum de quatuor vt inducatur affectio. videlicet quod ordinario collatori intimetur p̄ iſtum executorẽ quod vult p̄bendã ſeu bñficium cõferre. Aut q̃d illud ſibi reſeruet. ſeu q̃d illi interdicat illius collationẽ. ſiue q̃d decretum interponatur. vt eſt caſus in. c. tibi qui. de reſcrip. lib. vj. cum ibi notatis.

SVMMARIVM

1 Executores gratiarum poſſunt deputare ſubexecutores.
2 Delegati principis ſubdelegare poſſunt.
3 Subexecutores in vim clauſule ceterum debent eſſe clerici.
4 Laicus purus non poteſt prouidere in vim clauſule ceterum.
5 Papa ſolus põt dare puro laico p̄tãtem prouidendi de beneficio.
6 Executor de iure communi executionem generaliter ſubdelegare non poteſt, licet de conſuetudine & ſtilo aliter ſeruetur.
7 Stilus iuri communi preualet.

DECIMO ET VLTIMO Pro declaratione p̄miſſoꝶ dubi-
1 tari põt de aliquibus, † & primo vtrum executores hmõi gr̃arũ poſſint cõmittere executionẽ alijs faciendo eos ſubexecutores & q̃bus, itẽ ſub qua forma. ad primũ dico ꝙ pñt facere ſubexecutores, quia hñt iuriſditionẽ delegatam, nam eoꝶ materia ponit̃ in tit. de offi. deleg. vt patet in. c. ſi ſuper gr̃a. & in. c. is cui. de offi. delega. lib. vj. ex quo datur intel-

ligi qđ ſunt delegati ꝑ illud quod dicit glo. in. c. j. eo. ti. & lib. & in. c. cũ
2 bi q̃ de reſcrip. † vnde ex quo ſunt delegati ṗncipis pñt ſubdelegare. l. a
3 iudice. C. de iudi. & i. c. cũ cãm. de appel. ¶ † Qui aũt, & quales pñt eſſe ſubexecutores in vim cl'e ceterũ. dico qđ debent eſſe clerici. & licet vna deci. 99. incip. nota qđ executor in antiq̃s videat̃ requirere, qđ ſint p̃sbiteri ſeu curati. tñ ſm ſtilum curię ſatis eſt qđ ſint ſimplices clerici, ꝓut at-
4 teſtatur alia deciſi. 369. incip. ſi in forma in nouiſ. † Ex quo infero quod purus laicus non põt ꝓuidere tanq̃ ſubexecutor in vim clauſule, ceterũ quia laicis de rebus ſp̃ualibus nulla eſt attributa facultas. c. eccleſia ſan-
5 ctę Marię. de ꝯſti. c. decernim⁹. de iudi. & in. c. fi. de reb. ec. nõ alie. † ſolus. n. papa, & nõ alius põt dare puro laico ptãtem ꝓuidendi de bñficio, ꝑ illud qđ notat̃ in § verũ. 32. di. ¶ Ad vltimũ ſub qua forma deputant̃
6 ſubexecutores, rñdeo quod in hoc ſtilus diſcrepat a iure † q̃a de iure cõi executor nõ põt ſubdelegare executionẽ generaliter oĩbus qui fuerint requiſiti qđ procedit ſiue dicam⁹ hmõi ſubexecutores eſſe iudices, ſiue ꝓcuratores, ſeu defenſores, aut executores, q̃a omni caſu non valet talis g̃ñalis ſubdelegatio, ꝓut exp̃ſſe firmat Lap. allega. 127. incip. Anaſta. canonic⁹ idem tenet Domi. ꝯſi. 75. incip. in cauſa magiſtri &c. de ſtilo tñ & conſuetudine aliter ſeruatur, quia mandat̃ g̃ñaliter abbatibus p̃poſitis Archi. & qui q̃dem ſtilus p̄ualet iuri cõi iuxta iura vulga.[a] ¶ † Dictum eſt hacten⁹ de varijs formis literarum beneficialium circa gratias expectatiuas. & mandata de prouidendo. dicendum eſt modo de ſecunda parte principali huius operis.

a Vulga. add. q̃ de iſtis plura ponit Bellen. in trac. chari. ſubſi.

SVMMARIVM

1 Beneficia ſimplicia que ſint.
2 Beneficium nullam curam habet, niſi habet clerum, & populum.
3 Beneficia ſimplicia quotuplicia ſint.
4 In bñficiorum impetratione an debeat fieri mentio de p̃ſtimonijs.
5 Preſtimonia an ſint beneficia eccleſiaſtica.
6 Beneficia plura ſimplicia an quis ſine diſpenſatione obtinere poſſit, vt infra nu. 8.
7 Beneficia plura habens quorum alter per ſe ſufficeret, non poteſt ſine peccato aliud retinere.
8 Beneficium etiam minimum de iure communi reſidentiam requirit.
9 Clerici coniugati beneficia in ſtipendium habere poſſunt.
10 Incõpatibilitas circa bñfia dupliciter ꝯſiderari põt, & ĩfra numero. 12.
11 Beneficiorũ pluralitas toleranda eſt circa ſublimes & litteratas ꝑſonas.

13 Perſonatum habens ſi recipit dignitatem vel beneficium curatum, aut econuerſo, primum vacat.
14 Officia plura perpetua ſimul ſine diſpenſatione obtinere non poteſt.
15 Capellaniam ſi habens ibidem cõſequatur canonicatum per aſſecutionem alterius non vacat primum ipſo iure, cum ſint difformia.
16 Canonicus impetrans beneficium facta mentione canonicatus, & non prębende, nulliter impetrat.
17 Papa in dubio preſumitur ſe conformare cum iure communi.
18 Canonicus impetrans beneficium non debet facere mentionẽ de præbendis conſecutiuis, nec de portionibus præbendalibus.
19 Canonicus impetrans beneficium an debeat facere mentionem de prębenda tantum, & canonicatum tacere.
20 Cura duplicirer conſiderari poteſt large, & ſtricte.
21 Curam ſtricte ſumptam nullus, niſi ſit ſacerdos habere poteſt.
22 Beneficium dicitur curatum, etiam ſi actu curam non habeat.
23 Eccleſia non dicitur curata per actum ſepeliendi vel baptizandi.
24 Baptizandi actus quandoq; per laicum exercetur.
25 Laici curam preſcribere non poſſunt.
26 Cura fori penitentialis poteſt preſcribi per illos, qui ſunt capaces.
27 Beneficium vt dicatur curatum, que requirantur.
28 Fratres predicatores, & minores licet poſſint exercere ea que ſunt fori penitentialis non tamen cenſendi ſunt curati.
29 Curam nomine alieno exercens non dicitur curatus.
30 Eccleſia vacare dicitur per mortem vicarij perpetui.
31 Curatus, vt quis dicatur, requiritur, quod tanquam prelatus ſuo nomine ſingulatiter ad regimen parochialis eccleſie, & populi aſſumat̃.
32 Curatus neuter cenſetur ſi duo inſtituantur in eccleſia parochiali.
33 Beneficium curatum vt quis poſſit obtinere que requirantur & infra numero. 39. &. 40.
34 Papa ſolus contra concilia diſpenſat.
35 Epiſcopus ex magna cauſa poteſt diſpenſare cum monacho aſſumẽdo ad parochialem eccleſiam.
36 Maior ſeptem annis reputatut idoneus etiam ad canonicatum eccleſie cathedralis.
37 Epiſcopi quare diſpenſant cum minoribus. xxv. annis circa dignitates, ſed non circa curata.
38 Diſpenſationes ſuper defectu etatis quomodo concedi ſolent.
41 Declaratio extrauagan. execrabilis Iona. xxij. &. c. de multa de p̃bend.
42 Bñficiũ ſimplex requirens reſidentiã cum alio curato in cõpatibile dr̃.
43 Diſpoſitio conſtitutionis execrabilis eſt penalis.
44 Conſtitutioni execrabilis vt ſit locus, que requirantur.
45 Dignitas nõ hñs curã ſtricte vel large nõ cadit ſub ꝯſtitutio. execrabilis.

46 Capitulum conuocans non poteſt de iure aliquam iuriſditionem con-
tra non venientes exercere.
47 Pena canonicorum vocatorum venire contemnentium.
48 Conſtitutio execrabilis vt habeat locum, requiritur, ꝙ vtriuſq; benefi
cij incompatibilis habeatur pacifica poſſeſ.
49 Poſſeſſio pacifica que dicatur, quo ad capitulum de multa, de præben.
& iurium coſimilium.
50 Poſſeſſione in pacifica aliquamdiu ſtetiſſe quis dicatur.
51 Dictio diu ſecundum ſtilum curie refertur ad. xl. dies.
52 Vacatio primi curati, vt dicatus facta, requiritur, ꝙ habeat poſeſ. paci-
cā, nedū beneficij, ſed etiam fructuum, vel maioris partis eorum.
53 Beneficia promoti ad epiſcopatum non vacant etiam poſt conſecratio
nem, & adeptam poſſeſ. ſi fructus epiſcopatus aliquo tempore alte-
ri debentur ex cauſa.

DE QVALITATE ET STATV BENEFICIO.

VT SCIRI poſſit que & qualia bñficia includantur in hmōi lite-
ris beneficialibus. Item que ſint compatibilia, et que non, ſciendum eſt
1 ergo multas, & varias eſſe qualitates eccleſiaſticorum beneficioꝝ † nā
quedam ſunt ſimplicia, prout ſunt illa, que non hñt populum vel clerū
& hoc de iure cōi. Hinc eſt quod aſſerēti bñficio curam non imminere
2 non incūbit probatio talis negatiue † quia de iure ita eſt quod nullum
bñficium habet curam niſi habeat populum vel clerum, vt dicit Egidi-
3 us cōcluſione. dclxxvj. ĩci. ſi impetrans. † hoꝝ aūt ſimpliciūq̄dā ſunt me
re ſimplicia ſeruitoria, prout qñ hñt aliquod onus annexū, puta dicere
miſſam vel iuuare preſbiterum curatum in canendo, & alijs ſimilibus,
arg. c. ſignificatū de prębēdis. vbi dr̄ quod prębende erat onus annexū,
quod eam obtinens teneretur quottidie celebrare miſſam de ſan. Ma-
ria, faciunt notata in cle. j. de offi. vic. Nonnulla appellantur preſtimo-
monia que & ipſa ſunt beneficia eccleſiaſtica prout tenet Ioā. an. in. c.
poſtulaſti. de reſcrip. ad quod facit bonus text. in. c. fi. in prin. de cōceſ.
4 preben. lib. vj. ¶ † Ex quo infertur quod de illis etiam debet fieri men-
tio in impetrationibus beneficioꝝ ſicut de beneficijs vt per Ioā Cal. in.
c. in noſtra. de reſcrip. & per Pan. in cle. ij. de offi. ord. Licet ꝯriū teneat
5 idē Ioan. and. in. c. vnico. de rerum permuta. lib. vj. dicēs † quod preſti-
monia non ſunt beneficia eccleſiaſtica ſed quedam ſtipendia de quibus
non eſt neceſſe facere mentionem in reſcripto beneficiali. Idem ſentit
Oldra. cōſi. cxxxix. alias. cxliij. in titu. de reſcrip. Reperio tñ quod hāc
contrarietatē reducit ad concordiam do. cōſi. lxxxix. inci. vacante Ar-
chidiaconatu. in fi. vbi dicit conſiderandā eſſe naturam preſtimonioꝝ.
nam ſi p̄ſtimonium datur in titulum perpetuum et habet annexum ali-

quod obſequium ſpirituale, ita quod intitulatus in eo arctatur ad ſerui-
tium eccleſiaſticum, dummodo illud ſit tale, quod non poſſit expediri
per laycum, tunc iſtis concurrentibus dr̄ beneficium eccleſiaſticum, &
de eo debet fieri mentio ſpecialis ſicut de aliís bñficijs. c. ad aures. et. c. ſi
proponente de reſcrip. c. non poteſt. &. c. ſi motu proprio. de prebēd.
in. vj. aut conſiſtit in ſola temporalitate, & nullum ſeruitium ſpirituale
6 habet annexum. & tunc procedit prima opinio. Dubitatur modo † an
pluralitas horum ſimplicium ſit permiſſa de iure, quod eſt vtile ſcire ad
multa, precipue propter clauſulam volumus aūt q̄ apponitur in litteris
expectatiuis pp bñficia incompatibilia, in hoc dubio doc. reperiuntur
varij, nam aliqui tenent quod ſit prohibita, quia cum de iure cōi bñfici
um ēt minimum requirat reſidentiam. c. conquerente de cleri. non re-
ſiden. & bñficia que requirunt reſidentiam ſunt incōpatibilia ergo ſe-
quitur quod pluralitas ēt ſimplicium eſt prohibita de iure niſi obtineat
7 diſpenſatio. † & ideo dicit glo. in. c. dudum. in ver. retinere de electio.
quod qui habet plura bñficia quorū alteꝝ per ſe ſufficere, non pōt ſine
8 mortali peccato retinere aliud, ſed diſpēſatio reddit licitum quod erat
illicitū. † Verior tñ vr̄ eſſe diſtinctio dñi Anto. de butri. in cle. gratie
de reſcri p. quā refert & ſequitur Domi. in. c. gratia. eodem tit. lib. vj. vi
delicet quod aut bñficia requirunt reſidentiam de iure cōi conſuetudi-
ne vel ſtatuto, & tunc pluralitas talium eſt prohibita. aut ius cōſuetudo
vel ſtatutum diſponunt, quod non requirant reſidentiā, & in his plura-
litas eſt permiſſa, ēt ſi redditus ſint pingues, dūmodo in altero deſeruia-
tur per ſufficientem ſubſtitutum in onere, ſi quod habet, aſſignata ſibi
congrua de redditibus portione. c. eam te. de eta. & qualit. Aut ſtatutū
vel conſuetudo nihil diſponunt de reſidentia, & tunc quia vt dixi de iu
re cōi beneficium ēt minimum requirit reſidētiam, pluralitas cenſetur
prohibita de iure niſi adſit diſpenſatio vt ſupra vel niſi ſunt talia bene-
ficia que non conferuntur in titulum ſed in ſtipendium, puta pro ſuſtē-
tatione pauperū clericorū, in quibus non requiritur aliqua reſidentia
9 † hinc eſt quod clerici coniugati poſſunt illa retinere vt eſt caſus multū
no. in. c. ſi qui vero ſunt clerici. xxxij. di. et ideo de talibus beneficijs nō
eſt neceſſe in impetratione facere mētionē. vt vult vna deciſ. in antiqs.
232. quam refert Io. milus in ver. gratiā bñficij impetrans. Ex qbus ap-
paret quod habere plura ſimplicia in titulum ſine diſpenſatione regula
riter eſt prohibitum de iure, niſi cautū eſſet exp̄ſſe, quod non requirant
reſidentiam vt ſupra & ne videatur hoc mirum quod ſimplicia ēt bene-
ficia ſint incompatibilia de iure, cum vſus & experientia ſe habeat in cō
10 trarium. † Ideo ſciēdum eſt quod incompatibilitas pōt duobus modis
conſiderari. vno mō dicuntur illa bñficia incompatibilia q̄ ſimul licite
& ſine peccato abſq; diſpenſatione teneri non poſſunt & hoc mō plura
ſimplicia in titulū dicuntur incōpatibilia vt ſuperius dixi, dūmodo al-

terū per ſe ſufficiat,iuxta dictū Hieronymi tranſſumptiue in.c.j.xliiij.
di.dum inquit tibi dico o ſacerdos de altari viuere nō luxuriari permit
titur.alias eſt genus negociationis,& turpiſſimū vitium auaritie, quod
deteſtatur idē Hierony.in epiſtola ad ruſticum tranſſumptiue autem
in.c.diaconi.xciij.di.dum dicit ex quo in eccleſijs ſicut in Romano Im
perio creuit auaritia perijt lex de ſacerdote,& viſio de propheta.Sed cu
riales hec non bene ſeruant,immo multi de patrimonio Ieſu chriſti di-
tati retrocedunt,vt dicit tex.in.c.cum ex eo.de electio.lib.vj.& oēs ſu-
11 mus in eadem damnatione.† Circa tamen ſublimes & literatas pſonas
huiuſmodi pluralitas facile eſſet tolleranda per illud ꝙ dicit tex.in.c.
de multa in fi.de prebend.

12 ¶ † Alio modo & ſecundo caſu illa dicuntur beneficia incompatibilia
per quorum vnius aſſecutionem aliud vacat.d.c.de multa vbi diſponi-
tur quod quicunqꝫ habens beneficium curatum vel dignitatem aut per
ſonatum etiam non curatum, ſi recipit ſecundum, tale vacat primum
ipſo iure.& idem eſt ſi recipiat alterum de hijs prohibitis ſimul cū alio
13 † vnde ſi habens perſonatum recipit dignitatem vel beneficium curatū
aut econuerſo, vacat primum,vt ibi & in.c.primo de conſuetu.lib.vj.
14 † vbi additur idem de officijs perpetuis,vt quis non poſſit retinere plu-
ra ſimul ſine diſpenſatione,& de tali incompatibilitate intelligitur illa
clauſula volumus autē &c.Circa iſtā incompatibilitatem conſiderātur
quatuor tempora,prout eleganter proſequitur Cardi. conſi.iij.incip.
domina &c.vt ibi latius per eum † vbi etiam cōcludit quod Canonica-
15 tus & Capellania non ſunt incompatibilia de iure in eadem eccleſia,ac
cipiendo incompatibilitatē ſecundo modo, & ideo habens capellaniā
ſi cōſequatur canonicatum ibidem per aſſecutionem alterius primum
non vacat ipſo iure,cum ſint difformia,faciunt notata per docto.in.d.
c.primo de conſuetu.& in.c.cum iam dudum de prebend.puto tamen
ego quod cadunt ſub prima incompatibilitate, quia negari non poteſt
quin Canonicus prebendatus dicatur beneficiatus vt colligitur ex vna
deciſ.in nouiſ.ccccxlv.incipien.Si legatus. & ideo ſi habet ſufficientē
prebendam tali ſufficientia de qua per glo.& docto.in.c. cum adeo.de
reſcrip.& in.c.de monachis de preben.non poterit abſqꝫ diſpēſatione
retinere eam licite, & ſine peccato vna cū alio beneficio. Hinc dicunt
16 doc. † ꝙ Cauonicus impetrans beneficium facta mentione Canonica-
tus tm̄ & nō prebende,nulliter impetrat,quia poteſt eſſe quod ſit cano-
nicus non prebendatus, ideo ſupplicatio ſua nō informat plene Papā,
qui forte non conceſſiſſet aliud beneficiū obtinenti prebendā,ſi de pre
benda fuiſſet expreſſum, cū ſint incompatibilia primo modo vt ſupra
17 dictum eſt, † Papa aūt in dubio p̄ſumitur formare ſe cū diſpoſitione
iuris comunis.c.cām quę.de reſ.& in capi.propoſuit.de conceſ.p̄be.et
iſtam concluſionem firmat Pann.& Moder.in.c. cum adeo de reſ.&

deci.rote.ccccxlix.incip.quidam habens in nouis. Quod verum eſt,&
procedit ſecundum Compillatorem ibidem de canonicatibus & prebē
18 dis diſtinctis.¶ † Secus in non diſtinctis,& preſertim in prebendis cō-
ſequutis quas quis conſequitur eo ipſo ꝙ Canonicatum adipiſcitur.c.
ſi.de conce.preb.lib.vj.¶ Idem de portionibus prebendalibus in qui-
bus caſibus prebende cenſentur annexe canonicatibus, & ſunt de iuri-
bus,& pertinentijs ipſorum de quibus neceſſarium non eſt facere men
19 tionem,arg.c.ſuper eo.de prebend.lib.vj.¶ † Quid autē econtra vtrū
ſufficit facere mentionem de prebenda & tacere canonicatum? domini
de Rota antiquitus tenuerunt quod ſic, vt ponit deciſio.dxlvij.incip.
vtrum canonicus,& alia in antiquioribus in ti.de prebē.ſecunda in or-
dine,quia iſto caſu ceſſat ratio retrahens papam a conceſſione que mili
20 tat in caſu precedenti.¶ † Circa ſecundam qualitatem beneficiorum q̄
ſunt curata ſciendum eſt ꝙ cura poteſt conſiderari dupliciter, videlicet
large & ſtricte,vt ponit Inno.in.c.cum ſatis.de offi.archi.large cura dr̄
poteſtas fori contentioſi prout eſt ſuſpendere, excōmunicare, abſolue-
re,viſitare,& alia huiuſmodi,que tendunt ad correctionem morum.c.
dudū eccleſia de elec.& ibi bona gl.hāc curam p̄nt habere Archidiaco
ni.& alij inferiores prelati.c.j.de offi.archi. & per doc.in.c.cum con-
21 tingat.de fo.compe.¶ † Stricte cura dicitur ptās ligandi & ſoluendi in
foro peni.& hec in nullo p̄t eſſe, niſi ſit ſacereos.c.in nouo.xxj.diſt.&
22 in.c.oīs de peni.& remi.¶ † Dr̄ ergo beneficiū curatum illud de quo
conſtitutum eſt, quod habeat poteſtatem fori penitentialis dato quod
actu non exerceat curam vt quia receſſerunt parochiani prout formali-
ter dicit Car.conſil.xlviij.incip.quidam nobilis.licet in hoc vltimo cō
trarium teneat Fede.de ſenis.conſi.cxxxv.inci.caſus talis eſt, vbi dicit
quod lꝫ olim beneficium fuerit curatum ex quo tm̄ modo non eſt,vt qa
actu non habet parrochianos,nō dr̄ incompatibile,ita vt per aſſecutio-
nem illius vacet aliud curarum.allegat Hoſt.in.c.quia nōnulli de cle.
non reſid.& qd̕no.Io.an.in.c.licet canon.de elec.li.vj.Nihilominus
vtraqꝫ opin.diuerſis reſpectibus pōt eſſe vera, prima quo ad hoc vt de
tali cura fiat mentio in impetratione,ſecunda vt non dicatur incompa-
tibile cum alio curato de quo latius per doc.in.c.de multa. de preben.
23 ¶ † Illud etiam notandum eſt,quod ibidem ſubijcit Fede.videlicet qd̕
actus ſepeliendi non facit dici eccleſiam curatam, nam ſine cura poteſt
habere cimiterium ex conſuetudine,vel conceſſione ep̄i.alleg. Archi.
in.c.j.de ſepul.& Hoſt.in.d.c.quia nonnulli. Similiter per actū bapti-
zandi non intelligitur quis habere curam,ex quo nō habet certam par-
rochiam,ꝙ etiā tenet Pau.in cle.vnica de baptiſmo, & ſequit̄ Car.in.
24 iiij.q. † quia actus bapzandi licite qn̄qꝫ exercetur p̲ laicū vt in §.verū.
xxxij.di.& tm̄ laicus nō eſt capax cure,nec etiam mulier ſiue loquamur
quo ad forum penitentiale, ſiue quo ad contentioſum.c. omnis.&.c.

25 noua. de peni. & remiſ. † Immo tales perſone non poſſunt preſcribere
curam, quia preſcriptio non procedit ſine poſſeſſione tales autem ſunt
incapaces poſſidēdi ſpiritualia. c. cauſamqꝫ de preſcri. cum vulg. † Sed
26 per alios qui ſunt capaces poſſidēdi huiuſmodi iura poteſt preſcribi cu-
ra fori etiam penitētialis, vt ponit Cir. in cle. ij. §. ſi. de relig. domi. et in.
27 d. c. cum ſatis de offi. archi. quod eſt notandum. ¶ † Patet igitur ex pre
miſſis beneficium dici curatum quando habet certam parrochiam ſeu
aliquādo habuit cum poteſtate fori penitentialis, que conſiſtit circa ea
28 que premiſi. † Ex quo datur intelligi ꝙ nō ſufficit poteſtas fori penitē-
tialis ſiue certa parrochia ad hoc vt quis dicatur curatus, alias quilibet
ſacerdos ex quo habet poteſtatem ligandi, & ſoluendi diceretur cura-
tus quod eſſet abſurdum. & hoc ſentit glo. notabi. in clementina du-
dum, in verſiculo impendant. de ſepultu. dicens quod licet fratres pre-
dicatores & minores poſſint ex priuilegio illius conſtitutionis, & cle-
menti. exiui. exercere ea que ſunt fori penitentialis, non tamen per hoc
ſunt cenſendi curati, & ratio eſt ſecundum glo. (quam rationem ergo
pondero) quia nec ipſi aſtricti ſunt ad exercitium cure, nec fideles ſunt
aſtricti, vt in foro penitentiali ad eos recurrant, ad idem bona gloſſa in
clementina prima in verſiculo preſbyteri de priuile. quam dicit ſing.
Panor. in. c. ſignificaſti. de foro cōpe. & in. c. omnis. de peni. & remiſ.
29 ¶ † Requiritur, & aliud vltra parochiam & parochianos vt quis dica-
tur curatus, videlicet quod exerceat curam nomine ſuo, & non alieno
vt ponit Petr. de ancha. & Imo. in clemen. vnica de officio vica. & late
per doc. in. c. extirpande §. qui vero de prebend. in quibus locis tracta-
tur etiam an perpetuus vicarius dicatur curatus, ita vt talis vicaria per-
petua cenſeatur incompatibilis cum alio curato, de quo vt latius in
30 dictis iuribus. † hoc ſolum non pretermittam quod per mortem vi-
carij perpetui in eccleſia parrochiali dicitur vacare eccleſia, & poteſt
impetrari vt vacans, quia licet non careat principali prelato, vacat ta-
men ex eo quia ſecundario prelato viduata eſt, prout cōcludit Egidius.
concluſi. dccij. incip. ſuppoſito ꝙ epiſcopus &c.
31 ¶ † Requiritur & tertium vt quis dicatur curatus, quod tanquam pre-
latus ſuo nomine ſingulariter ad regimen parrochialis eccleſie & popu
li aſſumatur, & ideo conſuluit egregie Oldra. conſi. lxvij. incip. que-
32 ſtio talis eſt &c. † ꝙ ſi duo inſtituantur in eccleſia parrochiali, ita quod
quilibet ipſorum conſueuit audire confeſſiones, & cetera facere, que
ſpectant ad curam animarum, nullus, ſeu neuter eorum cenſetur cura-
tus, nec in eis habeat locum diſpoſitio. c. licet cano. de elec. li. vj. nec.
c. de multa quod probat per multas rationes. bene facit tex. in cap. ſicut.
vna. xxi. q. ij. ibi ſed. vnum tantummodo habeat ſacerdotem, alias in
vna eccle. & ſic in vno corpore eſſent duo capita quod eſt monſtrum.
c. quia plerique de offi. ord. cum alijs pulchris rationibus vt tibi per

Oldr. Viſum eſt ex parte ſubiecti que requirantur vt beneficium dica-
tur curatum, videndum eſt modo de requiſitis circa perſonas huiuſmo-
di beneficia obtinentes ſeu obtinere volentes, nam maior idoneitas re-
quiritur in curatis q̄ in ſimplicibus, cum ſit ars artium regimen anima-
33 rum. c. pe. de etate & quali. & ideo requiritur. † Primo quod ſit legitti-
mus, alias ſolus Papa diſpēſat cum illegittimo, vt poſſit obtinere bene-
ficium curatum, conſequenter id epiſcopis eſt interdictum. epiſcopi
enim diſpēſant cum illegitimis ſolum vt poſſint obtinere ſimplicia, vt
legitur & notatur in. c. primo. de fil. preſbi. lib. vj. dummodo parentes
eorum ibidem non miniſtrent. & ideo quando quis petit a papa quod
poſſit tenere beneficium in eccleſia in qua genitor ſuus fuit & eſt vel
erit beneficiatus ſecum diſpenſatur ſed ſolent in ſignatura addi hec ver
ba. videlicet dummodo ſimul non miniſtrent. Secundo requiritur ꝙ
ſit in etate legittima ſcilicet. xxv. annorum. c. cum in cunctis. de elec. &
notatur in. c. ſi eo tempore. de reſcrip. lib. vj. Hinc eſt quod de ſtilo cu-
rie non datur parrochialis in titulum minori. xviij. annorum ſed in co-
mendam vſqꝫ ad decimumoctauum & deinde in tit. regulariter autem
parrochiales non comēdantur niſi epiſcopis vel prelatis aut valde qua-
lificatis, aliquando tamen comendantur regularibus perſonis, ſed vna
tantum & non due ſimiliter nec locus aut canonicalis portio. Et in pre
miſſis epiſcopi diſpenſare non poſſunt quacunqꝫ cauſa ſubſiſtente, ſecū
dum Ioan. mo. in. c. cupientes §. denique. de elec. lib. vj. & Ioan. And.
in. c. vnico. de eta. & qual. eod. li. rationem aſſignat Philippus ibi quia
abſurdum eſſet ꝙ epiſcopus contra tam ſolenne concilium de quo in.
34 d. c. cum in cunctis poſſet diſpenſare, † nam illud eſt ſolius pape diſpen
ſare ſcilicet contra concilia. c. ſignificaſti. de elec. non autem inferioris
etiam ſi ſit legatus de latere vt notatur in. c. dilec. de preben. & per Ioā.
And. in addi. ſpec. in tit. de diſpenſa §. conſequenter in prin. licet Arc.
in. c. licet cano. de elec. li. vj. teneat contrarium pro quo facit vna deci.
cclxij. incip. in religioſo. in nouiſ. vbi dicit quod ex magna cauſa vtili-
tatis vel neceſſitatis diſpenſant epiſcopi contra cōcilia generalia. c. tali.
35 &. c. exigente. j. q. vij. † & per hoc infertur ibi quod ex magna cauſa
poteſt epiſcopus diſpenſare cum monacho aſſumēdo ad eccleſiam par-
rochialem, licet illud ſit expreſſe prohibitum per concilium lateran. vt
in. c. ij. de ſtatu mona. Sed q̄uis hec vltima opinio poſſet procedere de
iure arg. l. ſi hominem. ff. mand. & ꝙ per illam legem in hoc propoſi
to ſcribit Panor. in. c. at ſi clerici §. de adulterijs. de iud. & late per domi
num And. ſiculum. in repeti. rubrice. C. qui admitti. & per Fel. in. c. j.
de conſtitut. primam tamen tenet curia vt notat̃ in dictis iuribus hmōi
autem idoneitas reſpectu etatis non requirit̃ in obtinentibus ſimplicia
36 bn̄ficia, † quia in illis maior ſeptem annis idoneus reputatur ēt ad cano
nicatum ecclie cathedralis. c. ſi eo tēpore. de reſcrip. li. vj. & nota gl. in

ſpecie in.c.ex eo.de elec.eodem lib.idem ponit rota deciſ. cciiij.incip.
nota quod maior in antiquis.licet per vnam regulam cancellarie factã
per Gregorium.xj.caueatur aliter.videlicet quod prebende eccleſie ca-
thedralis non niſi habentibus.xiiij.annos cõferantur, quo caſu annus
ceptus non habeť pro completo vt ponit alia deciſ. cccxxiiij. incipiẽ.
ſuppoſita.in nouiſ. & Egidius concluſione. dccxxvij. quę idem dicit.
Solet tñ diſpenſari ad canonicatus & prebendas in cathedralibus etiã
metropolitanis & in collegiatis eccleſijs cum conſtitutis in octauo an-
no regulis contrarijs non obſtãtibus. Non pretermitto vnum quod vr̃
37 ſatis mirum circa iſtam idoneitatem in curatis reſpectu etatis † quia in
hoc epĩ diſpenſare non poſſunt vt ſupra & tñ diſpẽſant vt in minores.
xxv.annis dummodo peregerint vigeſimum annum poſſint obtinere
perſonatus vel dignitates ſine cura.c.j.de eta.& qualit.lib.vj.niſi dicať
hoc ideo eſſe quia non requiritur tanta idoneitas in dignitatibus, quan
ta in beneficijs curatis cum ſit ars artium regimẽ animarum vt ſupra in
38 alio propoſito dixi. ¶ † Conſueuit tamen Papa diſpenſare ſup defectu
etatis pro non qualificato ad vnum curatum.in.xix.anno.& de ſecun-
do in etate legittima.ſed pro nobilibus vel alias qualificatis ad vnũ cu-
ratum in.xvij.anno.de ſecundo in.xx. & de tertio in etate legitima.cũ
talibus enim diſpenſatur ad tria incompatibilia arg.c.de multa in fi.de
preb.cum alijs minime, niſi ex ſingulari gratia, in Francia tñ pro omni-
bus, & etiam pro non qualificato ad vnum curatum in.xij.de ſecundo
39 in.xv.anno.& de tertio in etate legitima. ¶ † Tertio queritur quid ſit
ſacerdos, vel quod infra annum ad ſacerdotium promoueatur, alias la-
pſo anno integraliter ceſſante iuſto impedimẽto, ſi promotus non fue-
rit, remanet priuatus ipſo iure, nec in hoc epiſcopi diſpenſare poſſunt,
niſi ratioue ſtudij hec probanť in.c.licet canon, &.c.commiſſa iuncto.
40 c.cum ex eo de ele.in.vj. ¶ † Quarto requiritur quod nõ habeat aliud
curatum, ſeu aliud incompatibile alias per adeptionem pacificam ſecũ-
di vacat primum ipſo iure per conſtitutionem execrabilis Io.xxij. & ꝑ
41 prius per.c.de multa.de preb. † ſed in hoc plus diſponitur per conſtitu
tionem execrabilis, quia per illam ille qui conſequitur ſecundum incõ
patibile tenetur renunciare primo abſq; more diſpẽdio verbo, & facto
in manibus ordinarij ſub teſtimonio publico, alias efficitur inhabilis
ad oridnes eccleſiaſticos ſacros, & ad eccleſiaſtica beneficia vt ibi, & de-
bet intelligi de tali incompatibilitate quę inducit priuationem ipſo iu-
re prout eſt in duobus curatis.aut in curato & dignitate, vel perſonatu
etiam ſine cura, vel officio perpetuo iuxta diſpoſitionem dictorum iu-
42 rium &.c.primi.de conſuetu.lib.vj. ¶ † Secus dico in alia diſſimili in
compatibilitate.puta ſi habens vnum curatum adipiſcatur beneficium
ſimplex requirens perſonalem reſidentiam ex priuilegio vel ſtatuto, ſi-
ue conſuetudine, nam licet tale etiam beneficium ſit incompatibile cũ

vno curato, vel aliquo alio de pdictis, vt not. Innoc.in.c.ex tue de cle.
non reſidẽ.& clarius in.c.fina.eo.ti.& Ioan.And.in cleme.gratie.in
glo.iij.de reſcrip.nihilominus per adeptionem ſecundi talis non vacat
primum ipſo iure, nam licet poſſit priuari tali beneficio requirente re-
ſidentiam, niſi in eo reſideat, non tamen ipſo iure priuatus eſt aliquo il-
43 loꝝ, vt ponit deciſ.clxxxiiij.incip. nota quod habens in antiquis, † &
ratio eſt quia diſpoſitio dictorum iurium maxime conſtit.exec.penalis
44 eſt, & debet ſolum in terminis ſuis teneri. ¶ † Item & ſecundo, ad hoc
vt ſit locus dicte conſtitutioni execrabilis, & penis in ea contentis circa
dignitates & beneficia incompatibilia requiritur quod illa ſint curata
ſtricte, vel ſaltem large ſecundum quod ponit Innoc.in.c. cum ſatis de
offi.archidiac.& ſupra declaraui, videlicet quod habeat curam fori pe-
nitentialis, vel contentioſi prout innuit dicta conſtitutio ad finem.
45 ¶ † Et ideo tenui in queſtione occurrente in facto quod obtinens per-
ſonatum qui ſonat in nomen dignitatis de iure communi, prout eſt Ar
chidiacona.vt ponit deci.clxxiij.incip.de theſauraria, in nouis, ſi reti-
net illum abſque diſpenſatione cum beneficio curato certe non incur-
rit penas dicte conſtitutionis ẽxecrabilis, dummodo talis dignitas non
habeat curam ſtricte, vel large, vnde habet locum iſto caſu diſpoſitio.
46 c.de multa ſepius allegati. † dicebam iſtud procedere etiam ſi obtinẽs
talem dignitatem haberet conuocare capitulum, quia per hoc non di-
ceretur habere aliquam iuriſditionem fori contentioſi, cum non poſſit
47 punire in aliquo non venientes ad capitulum. † Hec eſt enim pena ca-
nonicorum qui fuerunt vocati ſi contennunt venire, quia faciunt ſe
alienos quo ad illum actum pro illa vice, in tantum quod videlicet, ꝙ
48 faciunt reliqui capitulantes, vt dicit Inno.in.c.j.de ma.& obe. ¶ † Ter
tio ad hoc vt ſit locus dictis iuribus requiritur quod vtriuſque incom-
patibilis habeatur pacifica poſſeſſio, ſecus ergo ſi non eſſet pacifica ex
aliquo impedimento.c.commiſſa. de elec.lib.vj. & licet varient doc.
& glo. que dicatur pacifica poſſeſſio, vt in.d.c.commiſſa.& etiam que-
dam deciſ.rote videlicet.lxj.incip.ſufficit impetranti. &.xxxvj.incip.
49 no.quod vbi aliquis in antiquis † tamẽ quo ad hoc approbata eſt opi.
Archidia.& glo.in.d.c.commiſſa, vt non ſit locus.c.de multa, & ſimi-
libus iuribus, niſi quando ſecunda aſſecutio eſt pacifica nedum de fa-
cto.ſed etiam de iure, puta ſi ſtatim, & incontinenti non fuit turbata,
& litigioſa prout dicit Egidius concluſio.dxcvij.inci. nõ eſt locus &c.
& ideo glo.in.d.c.cõmiſſa dicit quod q poſſeſſionem aliquandiu obti
50 nuit ſine litigio hac conſtitutione arctatur, † dicitur autem aliquandiu
ſteтiſſe in pacifica poſſeſſione qui poſſedit pacifice per vnum mneſem
51 vel ad plus per duos ſecundum doc. ibi † facit ad hoc quod no. Ioan.
An.in.c.ex parte abbatiſſe.de priui.vbi dicit quod dictio diu refertur
52 ſecundum ſtilum curie ad.xl.dies. ¶ † Quarto & vltimo ad hoc vt ſit

locus dictis iuribus requiritur quod habeat pacificam poſſeſſionem ne-dum beneficij ideſt exercitij cure ſed etiam fructuum vel maioris partis eorum, non enim ſufficit pacifica poſſeſſio ſolius cure & minoris partis fructuum, quia licet illud ſufficiat quoad ordinum promotionem non tamen ſufficit quo ad incurſum penarum dictorum iurium, nec quo ad inducēdam vacationem primi curati ipſo iure prout tenent comuniter doc. in. d. c. de multa. & glo. no. per illum tex. in. c. tibi cōceſſio. de p̄b. lib. vj. † vbi vult quod beneficia promoti ad epiſcopatum non vacāt ēt
53 poſt conſec. & adeptam poſ. ſi fructus epicopatus aliquo tempore dicū-tur alteri ex aliqua cauſa, idem ſequitur Roma. conſi. cccxxxiiij. incip. circa primum, & alio conſi. cccxlv. in pe. col. illam etiam glo. exclamat ad hoc propoſitum Do. conſi. lxxviij. inci. formantur &c. & ex hoc infero ꝙ promotus ad epiſcopatum titularem nō perdit priora benefi. p. ſupra dicta. ℭ Dixi breuiter de requiſitis quo ad perſonas hm̄oi curata beneficia obtinentes ſeu obtinere volentes dicendum reſtat.

SVMMARIVM

1 Cure qualitas in impetratione exprimi debet.
2 Beneficiorum appellatione an & quando veniant curata.
3 Beneficij appellatitione de propria ſignificatione venit beneficium cū cura preterꝗ̃ in litteris reſtringibilibus.
4 Indultum Cardinalium de conferendis beneficijs ſuorum familiarium includit etiam curata.
5 Procurator habens mandatum ad acceptandum vel impetrandum be-neficia poterit acceptare etiam beneficia curata.
6 Beneficia curata veniunt, ſi litere motu proprio conceduntur.
7 Curam per equipollens exprimere an ſufficiat, & infra nu. 11.
8 Expreſſio vbi requiritur pro forma, non ſufficit illud per equipollens exprimere.
9 Electus acceptando votum ſuum declarat.
10 Forma verborum baptiſmi alterari non poteſt.
12 Verba gratie ſolum comprehendunt, quid neceſſario inferunt.
13 Eccleſiam eſſe curatam poſſibile eſt, & quod dignitas ibi principalis non ſit curata.
14 Capitulum poteſt preſcribere iuriſditionem corrigendi ſingulos de ca-pitulo excludendo epiſcopum.
15 Gratia an cenſeatur ſurreptitia, ſi dicatur beneficium eſſe curatum & ſit ſimplex, & infra nu. 17.
16 Argu. de maiori ad minus in beneficialibus non valet.
18 Surreptionem que dicantur inducere.
19 Gr̄a non reddit ſubreptitia, ſi exprimat̄ dignitas, que re vera eſt officiū.

20 Capitulum cui de non de preben. in. vj. quomodo procedat.
21 Impetrans an teneatur exprimere qualitatem ſuorum beneficiorum.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA GRANADA

DE MODO ET FORMA IMPETRANDI.

1 DEBET † ergo in impetratione talium exprimi qualitas cure alias curatum non includitur. c. cum in illis in prin. de preben. lib. vj. vbi di-citur, ꝙ ſi mandatur prouideri de dignitatibus vel alijs beneficijs eccle-ſiaſticis curata non includit, ex quo non exprimitur de curatis, & hoc idem obtinet in impetratione iam vacantium per regulam canzellarie diſponentem, quod alias gratie deſuper facte ſint nulle & hoc ex defe-ctu intentionis concedentis qui forte gratiam non conceſſiſſet, ſi quali tas cure fuiſſet expreſſa, ex quo in curatis requiritur maior idoneitas, ꝗ̃
2 in alijs beneficijs vt ibi. ℭ † Predicta tamen procedunt in litteris ambi-tioſis conceſſis ad petitionem ſupplicantis in quibus non veniunt cura ta de cura nō habita mentiōne vt ſupra. ℭ Secus eſt in literis nō reſtrin gibilibus, ſed ampliandis vt puta quando fit gratia in alium deriuatiua quę eſt fauorabilis, & amplianda. c. dudum. &c. ſi. c. cui. de preb. lib. vj. tali caſu & alijs ſimilibus appellatione beneficiorum veniunt non ſolū ſimplicia, ſed etiam curata, licet de cura non ſit facta mentio ſecundum doc. in. d. c. cum in illis, quod fundatur duplici ratione videlicet tum propter gratiam principis, que tali caſu fauorabilis eſt & amplianda, ex
3 quo in ea ceſſat ambitio. † tum etiam quia de propria ſignificatione ap-pellatione beneficij venit beneficium cum cura preter ꝗ̃ in litteris re-ſtringibilibus, ſecundum Inno. in. c. ſi. de prebend. Ex quo infero tria
4 que ſunt notanda. ℭ † Primum quod in indulto Cardinalium de con-ferendis beneficijs ſeruorum familiarium includuntur omnia benefi-cia etiam curata, vt ponit Federi. conſilio. lxxij. incip. factum tale eſt &c. & nota quod epiſcopi non ſunt familiares Cardinalium quo ad in dultum predictum licet in ſupplicatione ſuper beneficijs epiſcoporum conſueuit poni hec clauſula, & quod exprimi poſſit ſi dictus Nico. epi-ſcopus fuerit familiaris et continuus cōmenſalis alicuius Cardinalis dū
5 in minoribus erat. ℭ † Secundum quod procurator habens manda-tum ad acceptandum vel ad impetrandum beneficia poterit acceptare beneficia etiam curata, ſecundum Innocentium in capitulo accedens. in tertia columna. de prebendis quia tale mandatum non eſt odioſum
6 ſed fauorabile † Tertium ꝙ ſi litere conceduntur motu proprio tunc veniunt etiam curata, licet de cura non fiat in litteris mentio, vt ſen-tit gloſſa & ſequitur Lapus in dicto capitulo cum in illis. per bonam rationem, vt ibi per Philip. quicquid dicat Dominicus ibidem. Sed circa expreſſionem cure in impetratione dubitatur de aliquibus
7 † & primo vtrum ſufficit exprimere curam per equipollens. quod

videtur,quia regulariter non refert quid ex equipollentibus fiat.l.pre=
8 ſes cum ibi notat.C.de ſenten.cum ſimilibus.eꝫ videtur qđ non † quia
vbi requiritur certa expreſſio pro forma(prout in hoc caſu impetratio=
nis curatorum vt ſupra)tunc non ſufficit illud exprimere per equipol=
lens,immo talj caſu longe differt quid ex equipollentibus fiat, vt dicit
bal.in.l.ſi inſtitorem ſeruū.ff.ſi cer.pet.& ideo tenuit collector deciſio
9 num deciſ.dcccxliiij.incip.canonici.in antiquis, quod ſi compromiſ=
ſarij hn̄t in forma mandati,vt ſcrutentur vota omnium & ſingulorū,&
ipſi inuenientes maiorem partem concordēt in quēdā de.c.ipſum eli=
gunt eo non ſcrutato,certe non dicit̄ ſeruata forma compromiſſi,ideo
electio non valet † quia licet ille acceptando declaret votum ſuum vt
10 ponit gl.in.c.cum in iure.de elec.tn̄ non dr̄ formaliter ſcrutatus. † Si=
militer dixit Inno.et ſequuntur doc.in.c.j.de baptiſ.quod non ſufficit
dicere baptizo te in nomine Trinitatis, quia illa verba videlicet ba=
ptizo te in nomine patris & filij & ſpiritus ſancti ſunt de forma,faciunt
multa ſimilia que cumulauit dominus Fely.in.cap.cum dilecta in ver.
amplia.xj.de reſcrip.cū ergo vt dixi expreſſio cure requiratur pro for=
ma in impetratione curatorum.d.c.cum in illis.videtur quod non ſuf=
11 ficit illam exprimere per equipollens † iſtam queſtionem videtur termi
nare vna deciſio licet de predictis motiuis nō faciat mentionem in or=
dine.xiij.incip.vtrum cū quis impetrat in ti.de preb. in antiquioribus
diſtinguendo,quod aut equipollens expreſſum eſt tale quod de neceſſi
tate & infalibiliter infert curam, prout ſi exprimitur,quod tenet̄ audi=
re confeſſiones, conferre eccleſiaſtica ſacramenta,& alia huiuſmodi,&
iſto caſu talis expreſſio ſufficit ex quo talia verba equipollentia infe=
runt veritatem facti infallibiliter. Secus ſi exprimeretur equipollens
neceſſario curam non concludens prout quod beneficium vel eccleſia
habet cimiterium vel fontem baptiſmalem,quia talia non inferunt cu=
ram neceſſario vt ſuperius dixi,conſequenter nō probat hoc eſſe quod
ab hoc contingit abeſſe.l.neque natales &.c.in preſentia. de proba. &
iſtam partem pulcherimis rationibus ſequitur conſulendo Card.cōſi.
xxx.incip.quidam preſbiter.vbi tenet quod impetrans dignitatem cu=
ratam non ſufficit quod de cura faciat mentionem per equipollens pu=
ta quod habet collegium † quia veı ba gratie beneficialis conceſſe ad in
13 ſtantiā impetrantis ſolum comprehendunt illud quod neceſſario ex
vi verborum inferunt,vt eſt caſus in.c.non poteſt in fi.de prebend.lib.
vj.vbi ſi impetrans beneficium adiecit clauſulam non obſtante alio be=
neficio &c.operatur ſolum ſublationem ſurreptionis non autem diſpē
ſationem ſed poſſibile eſt quod eccleſia ſit collegiata & curata & quod
dignitas principalis ibi non ſit curata vt quia ex ſpeciali diſpoſitione in
ſtituentis, vel alio iure poteſt cura parrochie & collegij ad alium per
tinere, vt probatur ex notatis in.c. ſtatutum de elec.lib.vj.& in cap.ir=
refragabili.

14 refragabili § exceſſus.de offic.or. † vbi probat̄ quod capitulū poteſt p̄=
ſcribere iuriſditionem corrigendi ſingulos de cap. excludendo epiſco=
pum,ita quod non ſit locus p̄uentioni ſm̄ Ioan.andr.ibi. Prętereа eſt
dare dignitatem principaliorem in eccleſia prout eſt Archidiaconatus,
quę tn̄ nullam habet iuriſditionē vt probat optime Cardi.in.d.cōſi. ex
quibus concludo quod non ſufficit facere mētionem de cura per eqpol
lens,niſi illud ſi tale quod de neceſſitate & infallibiliter infert curam p
15 ſupradicta.Secundo principaliter dubitatur de tali.q. † vnus ſupplicat
Papę vt ſibi prouideat de certo bn̄ficio cui aſſerit curam animaꝝ immi
nere.Papa mandat ſibi de eo prouidere narrādo in literis ſm̄ aſſerta in
ſupplicatione illi.ſ.beneficio imminere curam animarū. reperitur po=
ſtea quod eſt bn̄ficium ſimplex nullam habens curam. Vtrum gr̄a cen=
ſeatur ſurrepticia pp̄ falſam qualitatem expreſſam.Iſtud dubium ponit
Rot.deciſ.562.incip.Papę ſupplicat in antiquis.& concludit quod ta
lis expreſſio curę non nocet impetranti.quia ex quo Papa conceſſit de
qualitate maiori,ſcilicet curata,multo fortius cōceſſiſſet de minori. vt
in regula cui concedit̄, licet poſtea in fine deciſionis opponat de.c.cui
16 de non.de p̄ben.lib.vj.† vbi probat̄ quod in beneficialibus conceſſio=
17 nibus non valet argumentū de maiori ad minus. † Sed hoc non obſtā.
ego teneo primā partem quia hic eſt error in demonſtratione tm̄ reſpe=
ctu qualitatis.conſtat aūt ꝙ error reſpectu qualitatis demonſtratiue, ſi
alias conſtat de corpore vel pſona cum qua vel in quam diſponitur, nō
viciat diſpoſitionē.l.falſa demonſtratio.ff.de condi.& demon.et in.c.
18 tua.de ſponſ.¶Prętereа facit alia ratio † nam illa dicuntur imprimere
ſurreptionem quę ſi fuiſſent expreſſa vel nō tacita retraxiſſent principē
a gratia cōcedenda vel ſaltem non ita de facili inclinaſſent eum ad con=
cedēdum.c.ſuper lr̄is.&.c.poſtulaſti.de reſcrip.ſed ſic eſt, quod tali ca
ſu fuit expreſſa talis qualitas,& ſuppreſſa alia vera,quę ſi fuiſſent exp̄ſſe
Papa nihilominus veriſimiliter lr̄as dediſſet, cum maior idoneitas re=
quiratur in curato ꝙ̄ in ſimplici,ergo ſequitur ꝙ quē reputauit idoneū
19 ad curatum,multo fortius idem reputaſſet quo ad ſimplex, † & per has
conſimileſqꝫ rōnes idem tenuit alia deciſ.in impetrante dignitatē expri
mendo quod ſit dignitas,& re vera ſit officium nihilominus talis exp̄ſ=
ſio non reddit gr̄am nec impetrationē ſurrepticiam,ita ponit deci.xix.
ſub ti.de prębеn.in antiquioribus,& alia deciſ.582.incip.quidam obti
20 nuit in antiquis † non obſtat cōtrarium de.c.cui de non,quia illud p̄ce
dit qn̄ maius exprimitur cauſa taxationis gratię,ſecus qn̄ cauſa demon
ſtrationis ſm̄ doc.ibi,& ponit Domi.conſi.cxj.incipien. dn̄s noſter.
¶Tertio,& vltimo circa p̄dictam materiā dubitatur vtrum habens be=
neficium curatū annexum p̄bendę,& canonicatui in cathedrali non di
co capelle,quia non dat̄ vnio ad indigniorem teneatur in impetratiōe
21 alterius curati facere mentionem de illo curato annexo, † & certe tenē=

do illud quod dicit glo. in cle.j.de p̄ben.quod impetrans non tenetur exprimere qualitatem beneficiorū quę obtinet,tunc quęſtio non haberet dubium. ¶Sed caſu quo etiam de qualitatibus obtētorum mentio fieri deberet,adhuc illud nō haberet locum iſto caſu.quia ſicut ſup. annexo requiritur diſpenſatio,quãuis illud ſit curatum,immo de iure cōmuni licite poteſt teneri cum alio curato.c.ſuper eo.de pręben.lib.vj. & ponit Lap.allegatione.xxxvj.incip.vtrum abſq; diſpēſatione. Ita & pariformiter non eſt neceſſaria expreſſio talis qualitatis in impetratiōe alterius beneficij,ſed ſufficit exprimere principale cui annexum eſt tale curatum,ſm Domi.in.d.c.ſuper eo.& in dicto conſilio.

SVMMARIVM

1 Auctoritas epiſcopi ad cōſtituendū iuſpatronatus,eſt neceſſaria.
2 Eccleſia quare iuſpatronatus laicis conceſſit.
3 Iuſpatronatus non acquirit,ſi dos conferatur eccleſię iam conſecratæ.
4 Iuſpatronatus non poteſt concedi in eccleſia conſecrata niſi per Papā.
5 Fundator non eſt neceſſe q̄ reſeruet ſibi expreſſe iuſpatronatus.
6 Iuſpatronatus an acquiratur ex eccleſiæ reedificatione.
7 Beneficia iuriſpatronatus an cadant in gratijs expectatiuis.
8 Papa non confert beneficia patronalia etiam vacantia in curia.
9 Beneficia iuriſpatronatus,licet in curia vacēt non cenſent̄ reſeruata.
10 Clauſula derogatoria iuriſpatronatus laicorum etiā ex fundatione conceditur vacantibus per obitum apud ſedem.
11 Permutationes quę fiunt in curia de beneficijs patronalibus non valēt, iuriſpat.non facta mentione.
12 Iuriſpatronatus laicorum per quæ verba videtur facta mentio.
13 Clericus preſentans iure patrimonij per omnia,vt laicus cenſetur.
14 Iuſpatronatus ſi pertineat ad clericum,& laicum,an includatur ſub illis verbis ad preſentationem quorūcunq;.
15 Iuſpatronatus quibus modis in alium transferatur.
16 Iuſpatronatus non acquiritur per illos modos,per quos iuſpatronatus acquiritur.
17 Patronus poteſt donare ius preſentandi iurepatronatus ſibi retento quo ad alia.
18 Legatus poteſt conferre beneficium,in quo laici habent tantum ius preſentandi.
19 Capi.ij.de preb.in.vj.quomodo intelligatur.
20 Caſus in q̄bus in ī̄petratione de iurepatronat⁹ nō eſt faciēda mentio.
21 Poſſeſſio in preſentando plus attenditur,q̄ proprietas.
22 Collatio facta ab eo,qui eſt in quaſi poſſeſſione valet,licet poſtea detegatur de non iure ipſius.

23 Diſpenſatio Papæ facta cum promoto ad ep̄atum q̄ retineat beneficia ſua, comprehendit etiam beneficia iuriſpatronatus laicorum, q̄uis de tali iure in diſpenſatione non ſit facta mentio.
24 Conſenſus epiſcopi an ſit neceſſarius in p̄mutatione iuriſpatronatus.
25 Permutationes beneficiorum auctoritate epiſcopi fieri debent.
26 Conſenſus patronorum non acquiritur in permutatione beneficiorū iuriſpatronatus.
27 Iuripatronatus non derogatur in prouiſionibus beneficiorum quorū collatio eſt ad ſedem deuoluta.

SEQVITVR VIDERE de tertia qualitate beneficiorū quæ ſunt iuriſpat.q̄ ius quęritur principaliter tribus modis,videlicet dota-
1 tione,cōſtructione,& fundarione † accedente tn̄ auctoritate epiſcopi, quę eſt neceſſaria ad creandum ius patronatus tam in clerico q̄ in layco.c.conſiderandū.xj.q.ij.& in.c.nobis.de iurepa.ad illum enim pertinet examinare locum erectionis eccleſię,& ipſius dotem.item diſponere qualiter ſit regenda & gubernanda § illud.in auct.de monach.&
2 in.c.nullus.de iure patro.iuncta cle.j.eodem tit.† Conceſſit autem eccleſia tale ius laycis vt illi per hoc inuitarentur ad dotandas & conſtruē-
3 das eccleſias,vt in dictis iuribus. † Ex quo infertur quod ſi poſt cōſtructam & conſecratā eccleſiam,daret,quis illi dotem,per hoc non efficeretur patronus,quia eſſet imponere ſeruitutē rei ſacræ quod eſt prohibitum.l.ſeruitutes § fi.ff.de ſeruitu.quod enim humani iuris eſſe deſinit ſeruitutem non recipit.l.caueri.ff.cōmunia predio.& hoc tenet expreſſe gl.in.c.pie mentis.xvj.q.vij.idem tenuit Do.conſi.xxxij.incip.
4 in Chriſti nomine amen p̄ examinationē predictorum &c.† dicens qd' epiſcopus ſeu alius prelatus citra Papam non poteſt cōcedere layco ius patronatus in eccleſia iam conſecrata neque in capella ipſius,pro quo facit tex.optimus in.c.hoc conſultiſſimo.de rebus eccle.non alie.lib. vj.vbi diſponitur quod conceſſio iuris patronatus in eccleſia iam conſecrata facta per prelatos laycis abſque ſedis apoſtolicæ licentia ſpeciali ſit nulla ipſo iure,nec ex tali conceſſione ius aliquod acquiritur habile ad reſcriptionem. Dubitatur modo circa prædicta de aliquibus.
5 † & primo vtrum requiratur quod in dotatione,conſtructione,vel fundatione expreſſe reſeruetur iuſpatronatus.Calder.conſil.v.in titulo de iurepatro.refert aliquos tenere,quod niſi edificans eccleſiam reſeruet ſibi expreſſe ius patronatus,non remanet patronus,quod ego non puto verum,quia caſus eſt in contrarium in.c.ſignificauit.de teſti.per quem tenet ibi Cardin.& ſequitur Panor.quod ex fundatione eccleſiæ acquiritur ius patronus,licet fundator hoc ius expreſſe non reſeruauerit,& tranſit ad hæredes,licet fundator hoc non dixerit.facit etiam bona glo.in.c.cum dilectus.& ibi per doctores.de conſuetu.

6 ¶ † Secundo dubitatᷣ vtrum ex reedificatione eccleſiæ deſtructę acqui-
ratur iuſpatronatus. Hoc dubium tangit Inno. in rub. de iurepat. & gl.
magiſtra. in. c. qm̃. eo. tit. in qbus locis concludit ꝙ ad hunc effectũ cau-
ſandum duo reqruntur. primo licentia epi. ſecũdo quod illa eccleſia ſit
omnino deſtructa, ita quod de nouo edificans a fundamẽtis reincipiat
quia tunc perinde eſt ac ſi de nouo cõſtruxiſſet arg. c. conſuluit. de iud.
& facit bona glo. in ver. innouata. in. c. de fabrica. de conſecra. diſt. j.
quę dicit quod eccleſia reedificata in eodem loco a fundamẽtis non eſt
eadem cum prima ſed diuerſa, licet quoad conſecrationẽ ſi ibi remãſit
altare cenſeatᷣ eadem ad euitandũ iterationem ſacramẽti conſecratiõis.
ſi ergo eſt alia a prima certe reedificans acquirit iuſpatro. & hoc ſequitᷣ
Do. conſi. 117. incip. Ieſu Chriſti. &c. in. q. &c. vbi etiam ſubijcit quod
licentia de eccleſia edificãda non ſufficit illi qui reedificat, vnde nõ erit
7 patron⁹ reedificatę, vt ibi per eum ꝑ bonas rõnes. ¶ † Tertio an ſit loc⁹
expectatiuis in beneficijs, quę ſunt iuriſpa. & breuiter dico ꝙ nõ niſi in
lr̃is aliud exprimatur. quia non eſt veriſimile, nec p̃ſumendũ, quod pa-
pa tm̃ preiudicium voluerit facere patronis in iure preſentãdi, niſi illis
deroget expreſſe ꝑ illud quod dicit gl. in. c. ij. in ver. collatio. de p̃ben.
8 lib. vj. † dum inqt ſepius. reperitᷣ receptum in curia Papã non conferre
beneficia etiã vacantia apud ſedẽ, ſi illa ſunt de iurepat. & precipue lay-
corum. ꝙ eſt indubitatũ in iurepat. Regum, cui nunq̃ derogatur etiã ſi
beneficia apud ſedem vacarent per obitum, quod eſt in ſolis regib⁹ ſpe-
ciale, ratio huius ponitᷣ per aliam gl. in. c. cum dilectus. de iurepa. ne. ſ.
layci retrahantᷣ a conſtructione dotatione & fundatione eccleſiarum, con
tra quã rõnem Papa veriſimiliter non veniret in ſpecie, ergo multo mi
nus p̃ſumitur velle venire per verba generalia, quę ponuntur in gratijs
expectatiuis arg. c. cum in generali. de offi. vic. lib. vj. & l. item apud la
9 beonem. §. hoc edictum. ff. de iniur. † & per hanc rõnem tenuit Lap. al
legat. 96. ꝙ hmõi beneficia iuriſpat. non cenſentᷣ reſeruata licet vacent
(intellige aliter quã per obitum vt ſtatim dicam) in curia Romana vel
apud ſedem. ꝙ idem eſt vt notat glo. in. c. ſtatutum. de prębend. lib. vj. &
hoc niſi vt dixi expreſſe Papa deroget iuripat. p̃dictorum quod põt vt
10 dicit glo. in cle. ij. in ver. apoſtolicis. de p̃ben. † conſueuit autẽ in talib⁹
beneficijs vacantibus ꝑ obitum apud ſedem derogari etiam in totum li-
cet ſint de iurepat. laycorũ ex fundatione dotatione ſecus qñ vacãt ibi-
11 dem aliter quã per obitum † infert etiã ibidem Lap. quod ꝑmutationes
quę fiunt in curia de talibus beneficijs non valent non facta mentiõe iu-
riſpat. vt ſupra. Idem tenet Egidius concluſiõe. 181. incip. in eo quod te
12 nui. &c. Sed dubium eſt † an per illa verba quę in lr̃is apponi conſueue-
runt videatur de tali iure ſufficienter facta mentio. videlicet dum dicitᷣ
ad cuiuſcunq; ſeu quorũcunq; collationem p̃ſentationem vel quamuis
aliam diſpoſitionẽ &c. dico quod non, quia verbum p̃ſentationis non

cludit iſto caſu preſentationem laycorum patronorũ ex defectu inten-
tionis Papę, qui quotiens ſcribit ꝓ aliquo beneficiando non habet mẽ-
tem, nec intentionẽ ꝙ ei conferatur eccleſia in qua laycus habet iuſpa-
tronatus, niſi aliud exprimat vt ſupra. & ponit Io. an. in. c. dilectus. de
offi. leg. illa ergo verba ad preſentationẽ &c. includunt preſentationẽ
clericorũ patronorum habentiũ ius patronatus rõne eccleſiæ, ſecus for
13 te ſi rõne patrimonij † per illud quod dicit gl. in ver. p̃ſentare in cle. ſi.
de iure patro. quod clericus preſentans iure patrimonij ꝑ omnia cenſetᷣ
14 vt laycus. ¶ † Quid autẽ ſi ius patronat⁹ in aliqua eccleſia partim perti-
neat ad laycum partim ad clericũ ratione eccleſię. an ſub illis verbis ad
p̃ſentationem quorũcunq; &c. includatur tunc ius tale, et an ſi vacet in
curia cenſeatᷣ reſeruatum, poteſt dici ꝙ ſic, quia tali caſu pars clerici tra-
hit ad ſe partem layci, & ſic totum cenſetur ius patronat⁹ eccleſiaſticũ,
arg. c. per tuas. & c. cõtingit. de arbi. & ꝙ dicit Bar. in. l. precipimus §.
eodem obſeruãdo. C. de ap. & Panor. in. c. de. iiij. in. v. col. de p̃ſcrip.
tãdem reperi vnam deciſ. quę tenet hanc concluſionẽ expreſſe. in ordi-
ne meo. 266. incip. nota ꝙ Papa in antiquis. facit quod in dubijs. de cõ
ſecr. eccleſię vel alt. & ideo cõſueuit in nouis ꝓuiſionibus iuri patrona-
tus laycorum & clericorum mixtim. in totum derogari. Quarto principa
liter circa predicta dubitatᷣ, quid ſi aliqui layci non ſunt patroni ſed ha-
bent tm̃ ius preſentãdi ex conſuetudine vel preſcriptione ſine alijs mo-
dis de qbus ſtatim dicam. An valeat gratia apoſtolica ſuper aliquo cõſi
mili beneficio non facta mentione de iure preſentãdi quod aliquibus
competit ad illud beneficiũ, ſed prius pro euidentia iſtius notabilis du-
bij premittẽdum eſt quod licet ius patronatus acquiratᷣ a principio tri-
15 bus modis ex quibus cauſatᷣ iuſpa. vt ſupra † tñ poſtq̃ eſt iam acquiſitũ
ꝑ aliquem de dictis modis tunc transfertur in alium certis alijs modis.
Primo ſucceſſione. c. conſiderandũ. xvj. q. vij. & in. c. qm̃ de iure patr.
Secũdo donatione. c. ex inſinuatione. eo. tit. iuncto. c. j. lib. vj. Tertio
permu. c. nemini. xvj. q. vij. Quarto venditione ꝑ quam trãſit cum vni
uerſitate. c. cum ſecundũ. & in. c. ex lr̃is. de iurepat. quos modos ponit
glo. in. c. pie mentis. xvj. q. vij. & Inno. in rub de iure patr. tñ vltra p̃di
ctos ſunt adhuc alij duo. videlicet conſuetudine ſiue prepoſitiõe. item
16 priuilegio † per quos etiã modos acquiritᷣ ius preſentãdi. non tñ per il-
los aut alios predictos quęritur ius patronatus, nec ꝑ iſtos modos effici-
tur quis patronus vt vult domi. Gemi. conſi. xlv. incip. conſuetudo, in
17 iij. col. † & ſentit Cald. conſ. xix. incip. cõceſſum eſt in ti. de iurepa. vbi
dicit quod patronus poteſt donare ſolum ius preſentandi, retento ſibi
iure patronatus quo ad alia, allegat Vincen. in. d. c. ex inſinuatione, &
ſic innuit quod aliud eſt eſſe patronũ, aliud habere tantũ ius p̃ſentãdi.
Vnde redeũdo ad principale quęſitum dico, quod valet gratia apoſto-
lica licet non faciat mentionẽ de tali iure preſentandi q̃uis tale ius pre-

ſentandi competat layco ex aliquo de dictis modis,& hoc q̃a ceſſat tūc
ratio ſuper qua fundatur illa cõcluſio,qua diſponitur per gratiam apo-
ſtolicam non preiudicari patronis laycis, niſi de eis & dicto eorum iu-
re fiat mentio,ne ſcilicet retrahantur a fundatione,cõſtructione,& do-
tatione eccleſiarū vt ſuperius dixi,& hoc in terminis firmat Card.cõſi.
lxix.incip.vacante quadam parrochiali in.ij.col.allegat Fede.de ſenis
18 conſi.lxiij.† vbi plus dicit quod etiam legatus põt conferre talia benefi
cia in quibus layci hñt ius tm̃ preſentãdi,quod non põt q̃n habent ius
patronatus.c.dilectus.de offic.leg.cum ſimilibus.Prędictis vt puto ra-
tionibus conſueuit Papa in impetratione beneficiorum patronalium par
cius derogare patronis laycis qui hñt ius patronatus aliquo de primis
tribus modis q̃ aliјs habentibus tm̃ ius preſentandi, nam iſtis derogat
in totum.illis pro medietate tm̃,licet aliq̃n ex aliquo fauore derogetur il-
lis ex duabus tertijs.niſi ſit ius patronatus vnius tm̃,quia non derogatur
illi in totum neq; pro medietate derogari põt,† & hoc modo intelligo
19 & reſtringo glo.in.c.ij.de prębẽ.lib.vj.Patent igitur ex premiſſis duo
caſus in quibus valet gratia apoſtolica de tali iure non facta mentione,
vel ad plus ſufficit mentio generalis,qualis eſt illa quę cõiter ponitur in
gratijs expectatiuis,videlicet & alterius cuiuſcunq; collationem, p̃ſen-
20 tationem,&c.Eſt alius & ſic tertius caſus † vt ſi aliqui ſint veri patroni
aliquo de tribus primis modis,ſed nõ ſunt in quaſi poſſeſſiõe iuris pre-
ſentandi ſed quidam alij,quia tunc nec de iſtis habentibus ius tm̃ p̃ſen-
tandi debet neceſſario fieri mẽtio per proxime dicta,nec etiam de illis
qui ſunt veri patroni,ex quo per lr̃as apoſtolicas eis nõ fit preiudicium
quo ad preſentationẽ,quam nõ ipſi licet alias ſint veri patroni, ſed illi
quaſi poſſeſſores habent facere,vt notat Innocẽ. in.c.cum eccleſia. de
21 cauſa poſ.& prop.& probatur in.c.conſultationibus.de iure pat. †vbi
probatur cum ibi notatis,quod in preſentando plus attenditur poſſeſ-
ſio q̃ proprietas & idem eſt in iure conferendi,vt dicit deciſ.Rot.557.
incip.quidam impetrauit & alia.cccccl xxv.incip.vtrum ſicut in anti-
22 quis†vbi tenent q̃ valet collatio facta ab eo qui eſt in quaſi poſſeſſione
iſtius iuris,licet poſtea detegatur de non iure ipſius.& ita iſtum tertium
caſum firmat Cardin.in conſil.lxix.in ver.ſufficit enim. ¶Quartus &
vltimus pro nunc ponitur p̱ dominos de Rota deci.cccxxxj.incip. ſup
23 poſito facto in nouis,†vbi dicunt valere diſpenſationem Papæ diſpen
ſantis cum promoto ad epiſcopatū quod retineat ſua beneficia,& com
prehendit etiam beneficia iuriſpat.laycorum,q̃uis de tali iure in diſpẽ
ſatione non ſit facta mentio,potiſſima eorum ratio hęc eſt,videlicet q̃a
non tractatur de preiudicio patroni,ex quo tẽpore diſpenſationis non-
dum vacat effectualiter bñficium conſequenter nondum competit pa-
trono ius preſentandi ar.l.nam & ſi §. poſt defectum.ff.de iniuſto teſt.
cum alijs rõnibus,vt ibi per eos,& iſta ratio,& concluſio multum facit

contra illud quod dicit Lapp.allegatione. xcvj. quam ſuperius retuli.
¶Quinto pro complemento iſtius qualitatis beneficiorum,quia ſupe-
rius dixi q̃ inter alios modos quibus transfertur iuſpatro. in alium eſt
permutatio.c.nemini.xvj.q.vij.quęritur de duobus, primo vtrum in
tali permutatione ſit neceſſarius conſenſus,& licentia epiſcopi. Secun-
24 do quid de conſenſu patroni. ¶†Circa primum dicendū eſt quod aut
permutatio fit inter duos patronos habentes quilibet de per ſe ius pa-
tro.in diuerſis eccleſijs,& tunc non poſſunt illa permutare ſine aucto-
ritate epiſcopi,caſus eſt ſm̃ vnum intellectum qui videtur placere ibi,
Panor.in.c.quęrimoniam.de iurepatro. ¶Aut fit permutatio inter ip-
25 ſos beneficiatos,& tunc idem,vt vult glo.in.d.c.nemini, †quia regu-
lariter p̱mutationes beneficiorum fieri debent de auctoritate epiſcopi,
vt ſi vidit vnum eſſe magis vtilem in alia eccleſia q̃ ſit ille qui eam poſ-
ſidet,& econuerſo poſſit eos p̱mutare.c.quęſitum.de re.per.ſed primū
dictum intelligo verum,q̃n fit permutatio inter priuatos.i.ipſos bene-
ficiatos,ſecus ſi cum monaſterio vel eccleſia cui laicus poteſt donare,&
etiam ex cã permutationis concedere iuſpat.ſine conſenſu epiſcopi. c.
vnico.& ibi hoc not.Philip.de iure pat.lib.vj.alleg.Fede. ita tenẽtem
26 conſi.ccxxv.incip.ſi opi. ¶†Circa ſecundam an in p̱mutatione quę fit
inter beneficiatos de auctoritate epiſcopi vt dixi requiratur conſenſus pa
troni dico quod non,q̃a tunc demum patroni req̃runtur ad p̃ſentandū
& preſtandū conſenſum q̃n datur libera vacatio beneficij,et talis p̱ quã
ipſi poſſunt quęcunq; voluerint,dūtamen idoneum p̃ſentare.c. decer-
nimus.xvj.q.vij.& in.c.quod aūt de iurepa.ſed ſic eſt quod q̃n benefi-
cium vacat ex cã permutationis,licet tūc detur vacatio,vt probatur in
c.j.de re.permu.lib.vj.non tñ datur libera vacatio quod patroni poſ-
ſunt quem voluerint preſentare,nam permutantibus ſolūmodo,& nõ
alijs ſunt talia beneficia neceſſario conferenda, clemen.j.de re.p̱muta.
27 ¶†Hinc eſt quod in prouiſiõibus beneficiorum, quorum collatio eſt
deuoluta ad ſedem apoſtolicã non derogatur iuri patr.cum patroni ea
vice ſe impedire non habẽt,& ſic non eſt neceſſe derogare, debet tamẽ
de iurepat.fieri mentio,& hanc concluſionem quãpluribus alijs ratio-
nibus tenet Petr.de anchar.quem refert,& ſequitur Domi. conſil. 50.
incip.in Chriſti nomine quæritur an epiſcopus. ¶Vltimo non omit-
to vnum quod ſeruat curia in talibus beneficijs,q̃a ſolet derogari fun-
dationi beneficiorum,etiam ſi in illa caueatur expreſſe quod obtinens
tale beneficium teneatur apud illum reſidere perſonaliter, & infra an-
num ad ſacerdotium promoueri,ac quod cum illo nõ poſſit aliud obti
nere, ſecus quando petitur fundationis derogatio quo ad omnes eius
partes etiam non expreſſas vel exprimẽdas,quia illa non datur,poſſunt
enim eſſe tales quod illis Papa non derogaret, & iſta ſufficiant quo ad
iſtam qualitatem beneficiorum.

SVMMARIVM

1 Dignitas quomodo ſe habeat ad perſonatum & officium.
2 Dignitas quid ſit.
3 Epiſcopatus & Abbatia in dignitatem ſonant.
Archidiaconatus in nomen dignitatis ſonat.
4 Perſonatus eſt honor ſine adminiſtratione.
5 Dignitas an veniat appellatione perſonatus.
6 Literę ad perſonatum impetrare dignitatem non comprehendunt.
7 Officium quid ſit.
8 Guardianus fratrum maiorum, & priores mendicantium an dicantur habere dignitatem, perſonatum, vel potius officium.
9 Prelatorum appellatione veniunt guardiani, & priores mendicantiū.
10 Prior conuentualis eſt prelatus, & poteſt eſſe procurator ſine ſuperioris licentia.
11 Guardiano minorum, & priori mendicantium cauſę delegari poſſunt.
12 Vicarius epiſcopi dicitur in dignitate conſtitutus.
13 Conſuetudo non valet, q' Archidiaconus precedat vicarium epi.
14 Vicario epiſcopi generali poſſunt delegari cauſę.
15 Conſuetudo plus attenditur, quam ius commune circa dignitates, & officia eccleſiarum.
16 Dignitas ſeu beneficium electiuum quod dicatur.
17 Papa ſi mandat prouideri de beneficio ſpectante ad collationem capituli, intelligitur de beneficio electiuo.
18 Vocabula debent accipi in proprio ſignificatu, maxime in beneficialibus literis, niſi abſurditas vitanda vrgeat contrarium.
19 Mandatum de prouidēdo de beneficio electiuo quomodo intelligat'.
20 Forma dat eſſe rei.
21 Declaratio ad. c. cum in illis §. j. de pręb. in. vj.
22 Beneficij electiui appellatione in literis beneficialibus non venit canonicatus, vide infra nu. 24. & nu. 27.
23 Prębendę & canonicatus non ſunt electiui.
25 Conſuetudo & legitima preſcriptio tribuit ſtatum beneficio.
26 Dignitates inferiores non includuntur ſub. c. quia propter, nec de iure ſunt electiue.
28 Dignitas collatiua, & etiam electiua venit, quando ſimpliciter mandatur prouideri de dignitate.
29 Prouidere in eccleſia aliud eſt, & aliud eſt prouidere de eccleſia.
30 Dignitas an includatur, ſi mandatur prouideri de beneficio.
31 Mandatum factum per epiſcopum vicario ſuper conferendis beneficijs, dignitates etiam includit.
32 Mandatum alicui factum de prouidēdo de beneficio, an poſſit de prebenda

...nda prouideri.
33 Beneficij appellatione an & quando prebenda includatur.
34 Bn̄ficia eccleſie cathedralis non includuntur in generali diſpoſitione.
35 Mandatum ad beneficium comprehendit prebendam in eccleſia collegiata ſecundum rotam.
36 Prebenda ... minora beneficia electiua non includuntur in mādato de prouidendo de beneficio expreſſis aliquibus modis.
37 Beneficia minora de conſuetudine electiua eſſe poſſunt.
38 Mentionem an ſufficiat facere de electione per equipollens.
39 Ad eſſe collegij plura requiruntur.
40 Verba que ſupponunt aliquid nihil diſponunt.

TRANSEO Nunc ad dignitates, ad effectum vt ſciri poſſit, an &
quando, & que dignitates includantur in literis expectatiuis, & in no-
uis prouiſionibus, & primo videndum eſt quid ſit dignitas, & in quo
differat a perſonatu, & officio. Secundo de varijs qualitatibus ipſarum
1 dignitatum. Tertio, an & quando veniāt in literis beneficialibus † cir-
ca primum dicit Domi. in. c. j. de conſue. lib. vj. quod dignitas habet ſe
ad perſonatum & officium tanquam genus ad ſpeciem, nā dignitas eſt
nomen generaliſſimum aptum denotare omnem habentem aliquē gra
dū p̄eminentie, allegat gl. in. c. deniq;. iiij. diſtin. Sed in hoc clarius lo-
quitur Oldra. conſilio. cl. incipien. in eccleſia valentina vbi dicit quod
ſi iſta nomina proprie ſumantur neutrum eſt alterum & longe inter ſe
2 differunt, † quia dignitas eſt quedam preeminentia cum adminiſtratio-
3 ne vel iuriſditione. l. honor. ff. de mune. & honoribus. † & hoc modo
epiſcopatus & abbatia ſonant in dignitatem, vt notāt docto. in. c. ij. de
preben. lib. vj. ſimiliter Archidiaconatus ſonat in nomē dignitatis, qa
examinat promouendos & alia exercet, que magnam continent admi-
niſtrationem. c. ad nos, & per totum de officio archi. plus dicit Innocē.
in. c. de multa. quod Archidiaconus ratione nominis ſonat in dignita-
4 tem, etiam ſi nullam habeat iuriſditionem ratione cōſuetudinis. † Per-
ſonatus autem minus dicit quam dignitas, quia eſt quidam honor ſine
adminiſtratione inter que eſt magna differentia, vt probatur in. l. ad rē-
publicam. ff. de muneri. & honoribus. & iſto reſpectu dignitas & perſo
natus ſunt diuerſa, & ꝑpterea diuerſis nominibus nuncupātur. l. ſi idē.
C. de codicil. Sed qn̄ dignitas ſumit' large tunc iſta ambo ſunt ſinoni-
ma, & conuertibilia alteꝝ in altero ꝓut genus, & ſpecies, & ideo iuraq;
vident' aliqn̄ exprimere, & ponere iſta vt diuerſa & ſeparata potius faci
unt hoc ad tollendas cauillationes q; ad finē, vt denotant differētiā eſſe
inter iſta, niſi ꝓut differt genus a ſpecie ſm Gui. de mōte Laud. in extra.
5 execrabilis Ioan. xxij. ſuper verbo perſonatus. ¶ † Ex quibus infero,
q' in materia larga appellatione perſonatus venit dignitas puta in ter-

N

minis.c.ſi pluribus.de p̄b.li.vj.&.c.tua nobis.de verbo.ſigni.c. ſimi-
libus.ſecus in materia ſtricta,in qua verba ſtricte &ꝓprie debēt accipi.
l.j.§.is q̄ nauē.ff.de exercito.cū vulg.conſequenter ſtatutū loquēs de ꝑ-
6 ſonatu nō cōplectit̄ dignitatē ꝑ dictā rōnē † idē puto in lr̄is ad bn̄ficia.
vt ſi qs impetrat ꝑſonatū non poſſit ſibi ꝓuideri de dignitate cū admini
ſtratione,vel iuriſditione argumē.c.quāuis de p̄ben.li.vj.et notat̄ in.c.
7 cū in illis.eodē tit. ¶ † Officiū vero dr̄ adminiſtratio reꝝ eccleſiaſticaꝝ
ſine iuriſditione & abſq; p̄rogatiua ſeu p̄eminentia, ſm̄ doc.in.d.c.de
multa,ꝓut ſunt ſindici,ꝓcuratores.Caſtellani.& ſacriſte vt ꝑ Rotā deci.
clxxiij.inci.de theſauraria in nouis.vbi eſt bona deciſio circa predicta.
8 ¶ Sed anteq̄ veniā ad ſm̄ dubitat̄ de aliq̄bus,† & ꝑmo vtrū guardian⁹
fratrū minoꝝ et ꝑores,mēdicātiū dicant̄ haber̄ dignitatē aut ꝑſonatū vel
potius offm̄.& certe dici pōt q̄d hn̄t dignitatē ꝓprie ſumendo ex eo,q̄a
hn̄t p̄eminētiā cū adminiſtratiōe,et ēt iuriſditionē ī illos de ꝯuētu.iuxta
9 notata ī.c.edoceri.de reſ.& ī cle.j.eo.ti.† Hinc ē q̄d appellatiōe p̄latoꝝ
veniunt iſti tales vt eſt gl.not.in cle.dudū.in ver.nō habent̄ de ſepul.&
10 ibi Card.in §.ſtatuimus dicit ſe cōſuluiſſe † q̄d prior cōuentualis eſt pre
latus adeo q̄d pōt eſſe ꝓcurator ſine licentia ſupioris,iuxta illud q̄d dicit
glo.j.in cle.religioſus de proc.ad idē facit gl.in cle.j.in ver.p̄latum.de
electio.& bonus tex.in.c.quorundā ī ver.ſoliū p̄lature eodē ti.lib.vj.
11 ¶ † Ex quo infero vnū ſatis notandū,quod ex quo tales dicunt̄ habere
dignitatem vt ſupra certe poſſunt eis delegari cauſe a ſede apoſtolica,iu
xta.c.ſtatutū de reſcrip.in.vj.quod tenet & firmat expreſſe domi.in.c.
nullus de elec.eodem lib.quem refert & ſequitur Fely.in.c.inſuper de
12 teſti.& ibi legēdo latius dixi. ¶ Secundo dubitatur † an vicarius ep̄i di-
catur habere dignitatem & breuiter dico quod dr̄ in dignitate conſtitu
tus arg.c.precipimus.xciij.diſt.vbi probatur quod locum tenēs debet
honorari ſicut principalis,cuius vices gerit,per quem tex.dicit Roma.
ſingulari ſuo.cccl x.inci.Bar.&c.quod vicerector debet ſedere et hono
rari vt rector & ſimiliter gaudet alijs p̄rogatiuis rectoris ſecundū Bar.
13 in.l.ſi filius.ff.de legatis.† immo cōſuluit Abbas Pan.cōſi.xx.&.xxj.
incip.caſus ſuper quo conſilium petitur talis eſt.&c.non valere conſue
tudinem quod Archidiaconus precedat vicarium ep̄i quia caret ratio-
ne & non pōt induci niſi ex quadā ambitione per dictū.c.precipimus,
quod dictū refert & ſequit̄ Fely.in Rub.de ma.& obedien. ¶ Ex qui-
14 bus infero † q̄d vicario ep̄i gn̄ali pn̄t committi cauſe iuxta diſpoſitio-
nē.d.c.ſtatutū q̄a eſt conſtitutus in dignitate,ſecus in vicario foraneo,
vt legitur & notatur in cle.& ſi principalis.de reſcr. Vltimo circa p̄di-
15 cta notandū eſt † q̄d quo ad officia & dignitates eccleſiarū plus attēdit̄
conſuetudo quam ius commune,vt dicit glo.in.c.ad hec.de exceſ.p̄la.
& Cardi.conſil.lxij.incip.in eccleſia bellunen. Ad ſm̄ principale que-
ſitū videlicet de q̄litatibus dignitatū.dico q̄d quedā ſunt electiue,que-

dam non.(& idē dico eſſe in perſonatibus & etiā alijs bn̄ficijs) ſed prius
16 dicendū eſt de electiuis,† dr̄ ergo dignitas perſonatus ſeu beneficium
electiuum,qn̄ occurente illis vacatione procedit̄ ad elec.ſm̄ formam.c.
17 q̄a pp̄ de elec. ¶ † Ex quo infero,quod ſi Papa mandat prouideri de be
neficio ſpectante ad electionem capituli intelligitur de beneficio electi-
uo modo predicto.& ſic de electiuo proprie ſumpto.ſ.in quo debet ſer
uari predicta forma de iure vel conſuetudine ꝓut ſentit Card.cōſil.ciij.
18 incipien.caſus ſuper quo &c.ratio eſt vt colligit̄ ex verbis ipſius † quia
vocabula debēt accipi in proprio ſignificatu maxime in literis bn̄ficia-
libus niſi abſurditas vitanda in contrariū vrgeat.l.non aliter.ff.de leg.
19 iij.& in.c.preterea.vbi bona gl.de ver.ſig.† cum ergo mandatur pro-
uideri de beneficio ſeu dignitate electiua intelligendū eſt de tali in quo
vel in qua ſit electio proprie ſumpta,talis eſt aūt ea ſola que ſit ſeruata
forma.d.c.q̄a propter.qui tex.dat formā electioni,qua non ſeruata nō
20 dr̄ proprie electio celebrata † q̄a forma eſt que dat eſſe rei qua nō ſerua-
ta nō dr̄ illa res ſed alia.l.Iulianus.§.ſi q̄s rem.ff.ad exhib.conſequenter
tale bn̄ficium in cuius vacantis electione non ſeruatur illa forma nō ve
nit nec includit̄ in tali mandato,q̄a verba gratie bn̄ficialis conceſſe ad
inſtantiam impetrantis ſolum illud beneficiū includunt,et eum ſolum
effectum operantur,quod ſeu quem ex vi verborū neceſſario inferunt
talis enim gratia eſt reſtringenda & proprie intelligendam pp̄ ambitio-
nem,vt dicit formaliter Card.conſi.xxx.incipien.quidā.A.preſbiter.
& retuli ſuperius in alio propoſito circa expreſſionē cure. ¶ Infero ali-
21 ud & ſecūdum † quod in terminis.c.cum in illis §.j.de preben.lib.vj.
& clementine prime.eodem titulo,in quibus dr̄,quod expreſſis aliqui-
bus modis in mandato de prouidendo puta ad prouiſionem vel preſen
tationem &c.etiam ſi addatur vel quamuis aliam diſpoſitionē,non ve-
nit modus electionis.ad hoc ergo vt ſit locus dictis iuribus ideſt vt nō
veniat bn̄ficiū electiuū req̄rit̄ ꝙ illud ſi tale in cuius electione debet ſer-
uari forma ſepe dicti.c.q̄a pp̄.vt dicit exp̄ſſe Gui.de mōte laud.in cle.
22 j.de p̄bē.& ſequit̄ Car.in dic.conſi.ciij. ¶ Tertio infero † ꝙ appellatio-
ne bn̄ficij electiui in lr̄is bn̄ficialibus nō venit canonia,et iſta tertia illa-
tio ē exēplū ꝑme illationis,q̄a ī canonijs nō ſeruat̄ forma dicti.c.q̄a pp̄
23 ſm̄ gl.& doc.ibi.† & ideo dicit Egi.concluſione.lxix.inci.Palatiū.&.
c.q̄d non reperitur p̄bendas,& canonicatus cathedrales eſſe electiuos.
Hinc eſt q̄d licet receptio canonicoꝝ ſpectet ad collegiū,tn̄ nō eſt neceſ
ſe q̄d tunc ſeruetur diſpoſitio.c.in geneſi.de elec.q̄a ille tex.loq̄tur de
electione p̄lati.cōſequēter ſufficit in receptione canonici,q̄d illi de col-
legio ꝑſonaliter conſentiant dūmodo conſenſus p̄ſtent̄ in.c.ꝓut tenuit
Lap.Abb.in repetitione.c.Iac.de ſimo.& gl.ij.in.c.ſicut de elec.li.vj.
24 † hec tn̄ intelligēda ſunt ſane niſi de cōſuetudine eſſet in tali eccleſia in-
ductū vt forma dicti.c.quia pp̄ obſeruari debeat in electionibus cano-

nicatuum & prebēdarum, qa tunc appellatione beneficij electiui in tali
25 bus literis veniret canonia † cōſuetudo enim & legitima p̄ſcriptio dāt
ſtatum beneficio vt probatur. in. c. cū de beneficio. de preb. li. vj. & po-
26 nit Pet. de anchara. conſil. clxij. incipiē. in queſtione eccleſie &c. † idē
dico de inferioribus dignitatibus vt dicantur electiue ad hoc, vt veniat
& includantur in literis qñ exprimitur modus electionis alias minime,
vt ſupra ita demum. ſ. qñ de conſuetudine illarum eccleſiarum, in qui-
bus exiſtunt ſeruaretur, ſepe dicta forma in electionibus earum, hoc di-
co, quia de iure cōmuni non dicuntur electiue, cum in electionibus ea-
rum non ſit ſeruanda forma. d. c. quia propter ex quo per obitum illas
obtinentium eccleſie non dicuntur viduate, qa non ſunt ſpōſi eccleſia
rum proprie, ſed q̄ſi ſponſi, vt dicit gl. in. c. ꝑ venerabilem. in ver. adul-
terinis. q filij ſint legit. & ꝙ dicte dignitates de iure nō dicant̄ electiue,
nec ſeruetur in eis forma ſepe dicti. c. qa pp. tenet gl. in. d. c. ſicut & ma-
ior pars dominorum de Rot. deciſion. cclxxxix. inci. maior pars domi-
norum. in nouis. ¶ † Concludo ergo quod ſi in literis ſolum exprimit̄
27 modus electiuus, vt ſi mandatur prouideri de dignitate, vel bñficio ele-
ctiuo tunc nō venit Canonia, nec alia dignitas collatiua, niſi in electio-
nibus earum de conſuetudine ſeruet̄ forma dicti. c. qa pp. Secus qñ ex-
primunt̄ etiā alij modi prout fit cōmuniter in huiuſmodi literis ad bñfi
cia, quia tunc virtute aliorū verborum venit canonia, & etiam dignitas
28 collatiua † ſimiliter quando in litteris nullus modus exprimitur ſed
ſimpliciter mandatur prouideri de dignitate, prima que vacabit, tunc
venit dignitas collatiua, & etiam electiua, vt tenet glo. in cle. j. in ver. ꝗ̃
uis. de pre. & ponunt doc. in. d. c. cum in illis § primo. Nec obſtat ſi di-
ceretur contra predicta, ex quo dignitas epiſcopalis & principalior in
eccleſia collegiata ſunt electiue, vt conſtat, ergo per rationes de quibus
29 ſupra debent includi in litteris ad dignitates electiuas. † ſed ad hoc re-
ſpondeo breuiter quod ſuperius dicta procedunt, quādo mādatur pro
uideri de dignitate electiua in eccleſia cathedrali vel collegiata, quo ca-
ſu non includitur eccleſia cathedralis, nec principalis dignitas in colle-
giata, licet ſint electiue, quia tunc non eſſet prouidere in eccleſia. ſed de
eccleſia, iuxta gl. in cle. j. in ver. in certa. de preben. ponit Egid. conclu-
ſione. dccvj. incipien. ſuppoſito. & Cardi. conſilio. xxx. ¶ Circa tertiū
principale queſitū videlicet, an & qñ in literis beneficialibus includant̄
30 dignitates † dico quod ſi mandatur prouideri de beneficio non poterit
prouideri de dignitate, quia in tali caſu nomen beneficij debet ſummi
ſtricte, cū ſit materia ambitioſa & reſtringibilis. c. ꝗ̃uis. de preb. lib. vj.
¶ Hinc eſt ꝙ in diſpenſationibus ad quemcunq; pro paciente defectū
natalium non datur ad dignitates maiores nec principales, et ideo ſolet
caſſari clauſula & de ſpeciali ad vitā niſi ꝑ q̄lificato aut alias ex fauore.
¶ Secus quando nomen beneficij exprimitur in gratia cuius effectus

deriuatur in alium, quia tunc includuntur etiā dignitates prout ſentit
vna deci. in antiquioribus ſub titu. de officio vic. ſecunda in ordine
31 † vbi dicit quod ſi epiſcopus dedit poteſtatem vicario conferendi bene-
ficia poterit conferre etiam dignitates non reſeruatas, licet de dignitati
bus nihil ſpecialiter ſit expreſſum hoc enim caſu nomen beneficij ſu-
mitur large, cum non ſit materia odioſa ſed fauorabilis. c. dudū. & c. ſi
cui. de p̄bē. lib. vj. & ſic per iſtam rationem ſentit Rota ꝙ in primo ca-
32 ſu non includitur dignitas. ¶ † Vtrum aūt in primo caſu videlicet, qñ
mandatur prouideri de beneficio poſſit prouideri de prebenda. Archi.
in. c. cui de non ſacerdotali de prebē. lib. vj. tenuit ꝙ nō. arg. d. c. ꝗ̃uis
propter materiam odioſam & reſtringibilem. idē tenet Io. an. in. fi. eo-
dem tit. in antiquis, ſed florianus ibi eſt in ꝯria ſnīa. Cuius opinio pōt
33 ſaluari in duobus caſibus † primo qñ nomē bñficij profertur in materia
larga, ꝑ vt ſuperius exēplificaui, ſilr̄iter in terminis. c. tua nobis. de ver.
ſig. videlicet, qñ conceditur priuilegiū de ꝑcipiendis fructibus bñficio-
rū, quia p̄bendas et maiora bñficia includit vt ibi, ſecundo poſſet ꝓcede
re ēt in materia ſtricta, qñ mādat̄ ꝓuideri de bñficio in eccleſia cathedra
34 li poterit tunc ꝓuideri de p̄bēda. † Secus ſi in mādato nō fit mētio de ec-
cleſia cathedrali, qa tunc pp honorē & excellētiā illius in mādato gene-
rali ad bñficia nō includunt̄ p̄bēde, nec alia bñficia eccleſie cathedralis,
niſi qñ, vt dixi, fit de ea ſpecifica mentio, vt ꝓbatur in. c. quāuis § ꝗ̃ꝗ̃ de
preb. lib. vj. & iō tenet cancellaria, qd̓ vbi eſt diſpēſatū cum illegitimo
qd̓ poſſit tenere beneficia cū cura & ſine cura ēt ad ea quis ꝑ electionē
aſſumatur non includunt̄ bñficia eccleſie cathedralis, niſi de eis fiat mē-
tio ſm̄ Rotā deci. xlv. incip. no. ꝙ ſecundum aliquos & hoc modo pōt
procedere opinio Archi. & Ioan. and. licet indiſtincte loquantur.
¶ Quam opi. limito ēt non ꝓcedere in prebendis eccleſie collegiate, qa
35 ille includunt̄ in mandato generali ad bñficia, † nā in ea ceſſat rō hono
ris & excellētie, q̄ militat in eccleſia cathedrali, & ita ꝓprie loquit̄ prefa-
ta deci. cxxxiij. in antiquis incip. no. ꝙ illi &c. vbi dicit̄ ꝙ illi cui māda
tur ꝓuideri de bñficio. poterit ꝓuideri de prebēda in eccleſia collegiata,
poſito ꝙ ad eā quis eligat̄ vt ibi. Et licet ſupradicta diſtinctio ꝑ quā re-
ducunt̄ ad concordiā p̄fate opiniones ꝯtrarie videat̄ eſſe ſatis iuridica et
ꝓcedere ex mēte iuris, tñ ſtilus et ꝯſuetudo curie vr̄ indiſtincte amplecti
opinionē Arc. in. d. c. cui de non, de ſtilo. n. curie qñ dat̄ gr̄a ad largam
dr̄ exp̄ſſe in ea ꝙ poſſit acceptare canonicatū & p̄bēdā in cathedrali, vel
collegiata eccleſia, ꝑ qd̓ dat̄ intelligi, qd̓ alias id eſt ſi illud nō exp̄meret̄
ī lr̄is nō veniret p̄bēda ēt in collegiata alias illa verba fruſtra, & ſupflue
exp̄merent̄ ꝯ. c. ſi Papa cū vul. ꝙ latiꝰ declaraui ī forma literaꝝ expecta
tiuarum, vnde minime ſunt mutāda &c. l. minime. ff. de legibus. ¶ Nō
obmitto tñ vnū qd̓ ſentit p̄fata deci. cxxxiij. dū vult qd̓ ī mādato ad be-
36 neficium includat̄ p̄benda ēt electiua † et forte intellexit ēt eo caſu qñ

aliqui modi ſunt expſſi, licet non electionis, & ſic ſentit ꝙ diſpoſitio. c.
cũ in illis §. illis. de pbẽ. li. vj. & cle. j. eo. ti. nõ habẽt locũ in preb. & mi-
noribus bñficijs, ꝙ expſſius tenet Cal. aſſerens ſe bis ita cõſuluiſſe cõſi.
xij. in ti. de pbẽ. ꝯriũ tenuit Guil. de mõte Lau. in. d. cle. j. quẽ ſeqꝛ do.
in. c. cũ in illis. qa Papa facilius grauat vnũ ꝗ̃ plures. & qa rõ illius tex.
eſt vniuerſalis videlicet pp materiã ambitioſam & reſtringẽdã. ¶ Quã
opi. ego intelligo pcedre qñ pbẽde & minora bñficia in aliquo loco eſ-
ſent electiua de cõſuetudine antiqua. in additionibus Spe. in tit. de act.
& pet. §. ſup petitionib⁹ ad finẽ, ver. p lr̃as quoq; alias pcederet opinio
37 Cald. † qa de iure pbende & minora bñficia ſunt collatiua & nõ electi-
ua & ſic circũſcripta cõſuetudine nõ haberet ĩ eis locũ diſpoſitio dicti.
c. cũ in illis §. j. vt dixi ſupius in tertia illatione ſecundi q̃ſiti. ¶ Vltimo
pro cõplemẽto pmiſſoꝝ qa dcm̃ eſt ſepius de dignitatibus, & beneficijs
electiuis, item, an et qñ includãtꝛ in lr̃is bñficialibus facta, vel non facta
38 mẽtione modi electiui † queritꝛ oportune vtrũ ſufficiat facere mẽtionẽ
de electione p eqpollens. dico ꝙ non, vt ponit deciſ. Rote. dccclxxviij.
incip. pmiſſa igitꝛ in antiqs, vbi dr̃ ꝙ ad hoc vt dicatꝛ fcã mẽtio de digni-
tate electiua, nõ ſufficit, ꝙ ſit facta mẽtio de collegio, niſi expmatꝛ ꝙ eſt
electiua, qa nõ ſeqꝛ ſtant plures cũ pore in tali eccl'ia ergo prioratus eſt
electiuus, forte. n. ſpectat ad electionẽ alterius, p quo vltra illã deciſionẽ
facit ꝙ no. Archi. in. c. monaſteriũ. xvj. q. j. vbi dicit nõ eſſe bonã ꝯñtiã
39 vcȝ in tali eccleſia ſtãt multi clerici ergo eſt ibi collegiũ † plura. n. reqrũ
tur vt dicatꝛ collegiũ de qbus p Inn. & alios in. c. cũ dilecta de exceſ. pla.
ꝯñr nõ pbatꝛ hoc eſſe &c. ex qb⁹ apparet nõ ſufficere qđ fiat mẽtio elec.
p eqpollẽs, niſi illud eſſet, tale ꝙ argueret neceſſitatẽ & veritatẽ facti fal-
ſibiliter, vt dixi in ſupioribus in alio pposito de mentione cure p eqpol
lẽs. ¶ Similiter nõ ſufficit ꝙ de electione fiat mentio in parte gr̃e execu
40 tiua tãtũ cle. j. ad fi. de pb. † qa verba q̃ ſupponũt aliqd nihil diſponunt
vt ibi & plene Fely. in. c. lȝ. de offi. ord. Dixi in parte pcedẽti de qualita
tib⁹ bñficioꝝ et dignitatũ, et an & qñ ĩcludantꝛ in lr̃is bñficialib⁹ cũ mul
tis qõnib⁹ neceſſarijs et opportunis dicẽdũ ẽ mõ de tertia pte pncipali.

SVMMARIVM

1 Verbum vacare multipliciter exponitur.
2 Eccleſia ſeu beneficium quando dicatur vacans.
3 Impetrans non tenetur de iure modum vacationis exprimere.
4 Vacationis qñ nullus modus expmitꝛ oĩs vacationis modus includitꝛ.
5 Vacatio vera includitur per reſignationem ex permutationis cauſa.
6 Collatio fit de beneficio vacante.
7 Collatio noua eſt neceſſaria in beneficijs permutatis.
8 Permutatio ſi non perficitur, an ſit opus noua collatione ex quo bene-

ficia iam fuere ex tali cauſa reſignata.
9 Papa ſi mandat alicui prouideri de certo beneficio, ſi vacat, vel cum primum vacabit, ſi beneficiatus beneficium ex cauſa permutationis reſignet, poterit prouideri de illo taliter impetranti.
10 Bñficio puãdus lite pẽdẽte põt reſignare, dũmõ nõ ex cauſa pmutatiõis.
11 Impetrans beneficium in fauorem alterius ſpecialiter reſeruatum non prefertur reſeruato, ſi non eſt de reſeruatione facta mentio.
12 Impetrans debet apponere clauſulam ꝙ reſignatio cedat in fauorẽ impetrantis per priuationem.
13 Bñficiũ vacans ex cauſa pmutationis an poſſit alteri ꝗ̃ pmutãti cõferri.
14 Limitatio ad. c. primo decer. permu. in ſexto. & infra nu. 17. & 18.
15 Caſus ĩ quo obtinẽs dignitatẽ nõ põt illã reſignarꝛ ĩ piudiciũ expectãtis.
16 Diſpoſitio nõ dr̃ gñalis, lȝ generaliter loquatꝛ qñ ĩ vna ſpecie verificari poteſt, ſecus ſi venit verificanda in vna ſpecie de multis ſpeciebus.
19 Permutatio quod fiat de beneficio pingui cũ tenui, non eſt veriſimile.
20 Reddituũ ſola inequalitas in bñficijs permutatis fauorem non arguit.
21 Beneficium per reſignationem vacat quantum ad reſignantem, ſed nõ vacat ſtatim quo ad ſuperiorem.
22 Reſignatio facta per metum an valeat.
23 Voluntas coacta eſt voluntas, vide infra nu. 25.
24 Actus meticuloſi de iure canonico tenẽt, lȝ p exceptionẽ poſſint elidi.
26 Reſignatio debet fieri libere, & ſine aliqua pactione.
27 Renuntians beneficio in fauorem alterius non poteſt paciſci, vt illi conferatur.
28 Reſignare vt conferatur certe perſone ceſſante fraude non eſt illicitũ.
29 Reſignatio quando dicatur libere facta.
30 Reſignans per reſignationem titulum beneficij amittit, & multo fortius poſſeſſionum.
31 Superior põt renuntiationẽ ſimoniacã ſimpliciter admittere, & alteri illud beneficium conferre.
Limita vt ibi.
32 Cle. vnica de rer. permu. non debet extendi, ſed tãtum teneri in terminis in quibus loquitur.
33 Superior quis dicatur, vt poſſit reſignationem recipere.
34 Beneficium qui poteſt conferre, non ſemper poteſt deſtituere, & reſignationem admittere.
35 Poteſtatem habens conferendi beneficia vacantia non poteſt admittere reſignationem beneficiorum, niſi ſpecialiter ei concedatur.
36 Executor ad prouidendum reſignationem recipere non poteſt.
37 Auditor ſacri palatij reſignationem beneficiorum recipere nõ poteſt.
38 Vicarius non poteſt admittere reſignationes beneficiorum ſine ſpeciali mandato.

39 Vicario generali poteſt dari poteſtas conferendi beneficia vacatura, & recipiendi reſignationes.
40 Epiſcopus an poſſit committere, vt recepta reſignatione certi bñficij, illud certe perſone conferatur.
41 Cap. ſuſceptũ de reſc. in. vj. nõ habet locũ ĩ collationibus ordinariorum.
42 Commiſſarius habens poteſtatẽ recipiendi reſignationẽ non poterit illud conferre, niſi ad conferendum ſpeciale mandatum habeat.
43 Vicarius põt inſtituere preſentatos per patronos ſine ſpeciali mãdato.
44 Vicari⁹ q̃re poſſit p̃ſentatos inſtituere, ſed nõ ꝯferre bñficia reſignata.
45 Tempus nullum videtur prefixum ad inſtituendum.
46 Beneficia promoti ad epiſcopatum poſt conſecrationem, & habitam pacificam poſſeſſionem, vacant.
47 Beneficia promoti ad epiſcopatum quando poſſunt conferri.
48 Bñficia ꝓmoti & cõſecrati de c ſuetudine curie ſtatim cõferri poſſunt.
49 Prouiſio pape vim electionis, & confirmationis habet.
50 Electo ſi ꝓrogat̃ tẽpus cõſecrationis, an interim ꝑora retineat bñficia.
51 Diſpenſatio circa vnum extenditur ad conſecutiua illius.
52 Cõſecrationis tẽpus nõ currit inquiſito vel accuſato, ſeu denuntiato.
53 Impeditus nõ dr̃ negligens, licet impedimentũ ex culpa ſua ꝓuenerit.
54 Prouiſus ſi ſtatim ſe facit conſecrari, an priora beneficia ſtatim vacent.
55 Cap. de multa de preben. in quo differat a conſtitut. execrabilis.
56 Cap. de multa & cõſtitutio execrabilis vt habeant locũ, que requirant.
57 Aſſecutio non dicitur pacifica, quando ſtatim cepit, eſſe litigioſa.
58 Cap. de multa de preben. limitatur.
59 Dimiſſio realis beneficij primi ſufficit in caſu conſtitu. execrabilis in §. quia vero.
60 Verba voluntatem & conſenſum deſignant.
61 Factis plus eſt demonſtrare q̃ verbis.
62 Vacationis modus per. c. licet canon de elec. in. vj.
63 Cap. licet canon de elec. in. vj. ſolum in ꝑochiali eccleſia locum habet.
64 Parochia vnde dicatur.
Cap. licet canon non habet locum in non curatis, licet ſacerdotium requirant.
65 Cap. licet canon eſt penale, ideo extendi non debet.
Cap. licet canon quando habeat locum, etiam in non curato, ſacerdotium tamen requirente.
66 Contrahens cum alio conditionem contrahentis & rei, ſuper qua contrahitur, ſcire debet.
67 Verbum futuri temporis factum hominis importat, non ſententiam ipſo iure.
68 Papa. c. licet canõ reſpectu priuationis ipſo iure loquitur de iure in re, & non habet locum in iure ad rem.

Licentia

69 Licentia valet de non promouendo, q̃uis tẽpore licentię iam non poſſit promoueri ob temporis breuitatem.
70 Eccleſiam parrochialem habẽs, poteſt eam permutare etiam decies circa finem cuiuſlibet anni.
71 Fraus an preſumatur ex pluralitate permutationum, totiens reiterata.
72 Variatio in perſonis eccleſiaſticis maxime vitanda eſt.
73 Beneficiatus matrimonium contrahens per verba de preſenti videtur ſuis beneficijs renuntiare.
74 Impetranti beneficium per contractũ matrimonij ſatis eſt probare matrimonium per verba de preſenti, & non copulam.
75 Clericus beneficiatus, ſi contrahit matrimonium cum habente vndecim annos per verba de preſenti, perdit beneficium, licet matrimonium non fuerit conſumatum.
76 Etas vndecim annorum cum ſit proxima pubertati an ad matrimoniũ contrahendum apta ſit.
77 Proximus pubertati q̃s dicat̃ vt ſit aptus ad mr̃imoniũ contrahendũ.
78 Beneficium vacat ꝑ mr̃imoniũ vere contractum, & non ꝑ ſponſalia.
79 Clericus minor pubertate ſi contrahit matrimonium per verba de preſenti, tunc eius beneficium non vacat vide infra nu. 81.
80 Sponſalia de futuro matrimonium non diſſoluunt.
81 Spõſalia quando in matrimonium tranſeant.
82 Clericus ſi contrahat matrimonium, quod non tenuit ex alio defectu q̃ etas, an & quando beneficium perdat.
83 Quid ſi matrimonium non tenuit ob mulieris fauorem.
84 Quid ſi matrimonium non tenuit ob defectum conſenſus a metu procedentis, qui in conſtantem metum cadere potuit.
85 Quid ſi matrimoniũ non tenuit ob ſacros ordines clerici ſic ꝯtrahẽtis.
86 Eps̃ cum bigamo poſt penitentiã põt in officio & beneficio diſpẽſare.
Bigamus qui incurrit in penam bigamie, eſt indiſpenſabilis ab alio præter papam.
87 Clericus debet perdere beneficium, dato ꝙ matrimonium per eum cõtractum ſit nullum.
Actus nulli effectum iuris inducunt.
88 Matrimonium nulliter cõtractum publice honeſtatis iuſtitiã inducit.
89 Cõſenſus in mr̃imonio dẽt eſſe liber, & coacta voluntas nõ eſt volũtas.
90 Beneficium vacat per ingreſſum religionis per profeſſionem tacitam vel expreſſam, & quare vacet.
91 Religioſus nil poſſidere poteſt, cum ab alio poſſideatur.
92 Vacatio ſicut inducitur per mortem naturalem, ita & per ciuilem.
93 Epiſcopus an poſſit diſpenſare cum beneficiato volẽte profiteri, vt beneficium retineat.
94 Multa iam habita retineri poſſunt, quę de nouo acquiri non poſſunt.

O

95 Regularis ſi poſſedit beneficiũ, & preſcripſit poteſt illud retinere, & ſi ſpolietur, reſtituitur.
96 Regreſſus non datur a priuatione ad habitum.
97 Medicus infirmum preſeruare poteſt.
98 Monachus poſt monachatũ quare eccleſie parochiali præfici poteſt.
99 Papa ex magna cauſa poteſt abſoluere monachum a monachatu.
100 Papa non poteſt precipere alicui ſtante monacho aliquid, quod repugnet regule per eũ profeſſe.
101 Ingreſſus monaſterij non operatur amiſſionem beneficij, niſi ingrediatur, vt fiat monachus.
102 Monaſteriũ ingrediẽs, ut fiat conuerſus, beneficium non perdit.
103 Cõuerſi & offerẽtes ſe eccleſie an & qñ proprijs renũtiaſſe intelligãtur.
104 Monaſteriũ ingrediẽs infra annũ probationis beneficiũ nõ perdit.
105 Monaſteriũ ingrediẽs infra probationis annũ teſtamẽtũ facere poteſt.
106 Simoniacus notorius in beneficium ab eo repellitur.
107 Epiſcopus an cũ ſimoniaco diſpenſare poſſit.
Et ſimonia in quibus committatur.
108 Titulus de ſimonia cur in ſexto, nec in clemen. non reperiatur.
109 Concubinarius notorius, ſi monitus non dimittit concubinam a beneficiis ſuſpenditur.
110 Sodomie crimẽ ĩpedit ordinis executionẽ, ẽt poſt penitentiã peractam.
111 Periurus beneficijs priuandus eſt.
112 Beneficio priuandus non venit veniens contra fidem, promiſſam ſicut veniẽs contra iuramentum.
113 Deus non facit differentiam inter ſimplicem loquelam, & iurm.
114 Irregularitas incurritur non ſolum ob homicidium, ſed etiam ex truncatione alicuius membri.
115 Clericus de iure reſpondens in caſu occurrenti ſuper pena ſanguinis irregularis efficitur.
116 Eps põt diſpenſare cum homicida voluntario circa hñdum bñficium.
117 Epiſcopus quaſi ſemper diſpenſat circa beneficium.
118 Papa ſolus circa curatum cum homicida diſpenſat.
119 Priuandus poteſt lite pendente ſimplici beneficio cedere, ſed ſecum diſpenſari non poteſt.
120 Non reſidens in beneficio poſt competentem monitionem eo priuari poteſt, niſi iuſtum habeat impedimentum.

DE VARIIS MODIS VACATIONIS.

ET IN HAC parte ſubijciam quot & quibus modis cõtingit vacare bñficia, & ẽt varios modos puiſiuos qđ vtile eſt ſcire ad cognoſcendum validitatẽ vel inualiditatẽ impetrationũ & puiſionũ papalium.

1 ¶Pro euidentia pme partis pmittẽda ſunt duo. † Primũ eſt ꝙ verbum
hoc vacare multiplicẽ recipit a iure expoſitionẽ vt declarat Roma. cõſ.
cccl. omnipotẽtis. &c. in caſu ppoſitę conſultationis &c. aliqñ. n. vaca-
re exponit ideſt ceſſare. l. qui tertiana. ff. de edil. edict. aliqñ dicitur va-
2 cans ideſt inutile. l. quintus cecilius. ff. depoſiti. † Sed proprie quo ad p-
poſitum noſtrum dicitur eccleſia ſeu beneficium vacans ꝙ eſt vacuum
ſeu non plenum, hoc autem poteſt cõtingere dupliciter, primo quia va
cat de iure & de facto, vt quia mortuus eſt prelatus, ſeu rector, & nemo
in poſſeſſione reperitur, quo caſu vacat de iure quo ad titulum, & de fa
cto quo ad poſſeſſionem. Secundo dicitur vacans, qñ vacat de iure ſed
non de facto, vt quãdo mortuo prelato ſine rectore aliquis reperitur in
poſſeſſione ſaltem colorate. c. cum noſtris. de conceſ. pręben. & in. c. li
3 cet epiſcopus. ¶Secũdo premitto † ꝙ impetrans nõ tenetur de iure ex-
primere modum vacationis ſm Ioan. de fantuc. prout refert Domi. &
ſequitur Fran. in. c. ſuſceptum. de reſcrip. lib. vj. idem tenet Lappus al-
legatione. vj. incipiẽ. in hac ſexta, pro quo facit glo. in clemen. j. in ver.
quamuis. de pręben. quæ dicit non eſſe neceſſe exprimere modum per
4 quem prouidetur beneficio † ideo ſi fit ſimpliciter mentio de vacatio-
ne beneficij includit omnis modus prouidendi, ergo debet etiam inclu
di omnis modus vacandi, vt dicit alia gl. in. c. ſi propter. in verſi. voca-
bunt. de reſcrip. lib. vj. et in. c. cupientes. in princip. de elec. eodem lib.
& hoc de iure. verum quia de ſtilo & cõſuetudine ſolet exprimi certus
vacationis modus. ideo ſubijciã multos modos quibus contingit vaca-
re beneficia, vt impetrans ſciat per quem modum vacat beneficium, ꝙ
vult impetrare, nam ſi vacet alio modo ꝙ̃ expreſſo per impetrantẽ ma-
le impetrat. c. ſuſceptum, de reſcrip. lib. vj. ¶Et ideo cauti impetrantes
in prouiſionibus non exprimunt certum modum uacandi, ſed impe-
trant certo modo vacan. ꝙ ſolet concedi preterquam de canonicatu &
prebenda certo mõ uacantibus tunc non datur ſi nõ nominetur Cano-
nicus quia poſſet capere quẽcunque canonicatum in illa eccleſia. & idẽ
de alijs beneficijs de quorum corpore non conſtat pure ſimplicibus, ſed
quia ut predixi ut plurimũ conſueuit exprimi certus uacationis modus
ideo de illis latius ſubijciam. ¶Primo igitur incipiendo ab actibus uo
luntarijs occurit modus uacationis per renunciationẽ & hoc duplici-
ter uidelicet ex cauſa permutationis & per ſimplicem reſignationem.
5 ¶Primo caſu † quando reſignatur beneficium ex cauſa permutatio-
nis inducitur uera uacatio & poſſeſſionis & proprietatis ideſt tituli,
ut probatur. in. c. unico. de rerum permu. lib. vj. ponderando illa uer-
ba equitatem preferentes in hac parte rigori. idem notatur in. c. inter
cetera ſuper uer. debeat de preben. alias non eſſet poſſibile ꝙ fieret p
6 ſuperiorem inuicem permutantibus aliqua collatio † cum illa fiat de be-
neficio uacante. c. j. &. c. nulla. de conceſ. preben. & hoc expreſſe fir-

O ij

mat Calde.conſi.iiij.incip.an renuncians in tit.de renun.vbi aſſignat
rōnem,quia poſſeſſio animo ꝑditur,ergo per renunciationē amittit̄,vt
not.Innocē.c.veniēs.in.j.glo.de renun.cum alijs vt ꝑ eum. ¶Ex quo
7 infert̄† ꝙ cū tali caſu inducat̄ vera vacatio,vt ſupra,ſeq̄tur ꝙ in ꝑmuta-
tione neceſſaria eſt noua collatio ipſis ꝑmutantibus,ꝙ expreſſe firmat
8 deciſ.Rot.cccxcviij.incip.nota reſignatio cum ſeq.in antiquis†immo
dico plus ꝙ ſi ꝑmutatio non ꝑficitur inter ꝑmutare volētes,opus eſt ſi-
militer noua collatione,id eſt ꝙ illi qui iam reſignarūt ſua beneficia ex
cauſa ꝑmutationis reuertant̄ ad ea auctoritate ſupioris,non aūt aucto-
ritate propria,ne incurrant penā.c.eum qui.de p̄ben.libr.vj. prout te-
net Io.an.in.c.ſi beneficia.eo.tit.& lib.q̄cquid dicat ibi Archi.licet ꝑ
Archid.multū faciat ille tex.dum dicit libere reuertant̄,& ſic innuit ꝙ
ꝑ ſe ſua ſponte poſſint ad ſuum quilibet redire beneficium,ſed iſte opi.
concordātur iſto modo,quia in beneficijs iam occupatis ſeruatur opi.
Io.and.in vacātibus vero de iure & de facto procedit opi. Arch. prout
atteſtat̄ vna deciſ.xxiij.incip.fuit dubitatū in nouis. Tutius tamē eſt ꝙ
vtroqꝫ caſu interueniat auctoritas ſupioris,qui ꝑꝑ non ſequutā ꝑmuta
tionem dat vnicuiqꝫ eorum licentiā ad ſuum bn̄ficium reuertēdi abſqꝫ
alia collatione ſeu cōceſſione executoris ſup reductione in priſtinā poſ
ſeſſionem & talis licentia habet̄ pro collatione vt ponit eleganter Rot.
deciſ.dccclxiij.in antiquis.¶Et ꝑ ſupradicta dici pōt † ꝙ ſi Papa man-
9 dat prouideri alicui de certo beneficio ſi vacat vel cum primū vacabit.
certe ſi beneficiatus reſignet illud bn̄ficium ex cā etiam ꝑmutatiōis po-
terit nihilominus prouideri de illo taliter impetrāti,quia reuera vacat
quo ad titulum ad poſſeſſionem per ſuperius dicta,quod videtur ſenti-
10 re Domi.conſ.cv.in. ij.col.†ubi dicit in caſu ſimili ꝙ licet pendente
lite ſuper priuatione beneficij ob aliquod crimen poſſit ille qui uenit
priuandus tale beneficium renunciare, ut ſentit gl.no.in.c.ij.in ver.ſi.
ibi dū dicit cedat uel decedat ut lite pēd.lib.vj.nō tamen hoc facere po-
terit ex cā permutationis, immo ſi fecerit reſignationē ex cā ꝑmutatio-
nis poterit de illo prouideri, illi qui impetrauit in euētum priuationis.
¶Quod ego intelligo verū qn̄ fuit ſcriptum in terminis de quibus ſu-
pra,videlicet ſuper certo beneficio.tū ꝗ ꝑ reſignationem inducitur ve
ra vacatio vt ſepius dixi. tū ēt ꝗ ꝑ tale mādatū ſuꝑ certo beneficio vi-
detur illud iam eſſe effectū in fauorē impetrantis,& illi ꝑ hoc queſitum
11 ius ſaltem ad rem,ꝙ ei auferri non debet ex facto beneficiati,† per illud
ꝙ in ſimili dicit gl.notāda in.c.ꝗ̃uis tibi.in uer.in genere.de prebem.
lib.vj.ꝙ per ſcd̄m mādatū ſpeciale factū ſuper aliquo beneficio uacan-
te non preiudicatur primo continenti reſeruationē illiusmet benefi-
cij in fauorē alterius, ꝗ tā primū ꝗ̃ ſcd̄m pōt dici ſpāle, & ideo preua
let primū,niſi de primo in ſecūdo fiat mentio ſpecialis, quaſi ſentiat gl.
ꝙ ꝑꝑ reſeruationē factā in fauorem primi cēſeatur effectū ēt anteqꝫ va-

cet. & illam glo.dicit notabilem Do.conſ.ciij.j.col. ¶Secus dico quā
do beneficiū eſſet alias reſeruatum ſed non in fauorē certe perſone, ꝗ
tunc ualet prouiſio de tali reſeruatione non habita mētione vt vult de-
ciſio Rote,dccclxxvij.incip. Vtrum ſi Papa.in antiquis,vnū tamē ob-
ſtat contra determinationē dominici quā ſuperius retuli,dum vult ꝙ ſi
priuandus reſignet ex cā permutationis pōt nihilominus de beneficio
taliter reſignato prouideri illi , ꝗ impetrauit in euentum priuationis,
obſtat inquam tex.cū ſua materia in.c.ſuſceptū de reſcrip.lib.vj.vbi di
citur ꝙ expreſſo uno modo vacationis puta in euētum priuationis nō
12 venit alias utputa ex cauſa permutationis† & propter hoc in talibus im
petrationibus per priuationem ſolet hec clauſula adijci . & cū decreto,
quod reſignatio cedat in fauorē impetrantis, ꝙ ſolet cōcedi poſt primā
priuationis ſententiā,aū minime,& ita debet intelligi dcm̄ domi.alias
13 non bn̄ diceret. ¶†Ex predictis colligitur caſus in quo beneficiū ua-
cans ex cā permutationis poteſt conferri alteri ꝗ̃ permutanti ut patet
14 ſupra in uerſi.& per ſupra dicta†nec obſtat tex.in.c.j.de rerū ꝑmu.lib.
vj.ꝑ quē diſponitur ꝙ expectantes apoſtolici non poſſunt acceptare be
neficia vacantia ex cā ꝑmutationis nec de illis ſibi facere prouideri ꝙ
procedit ēt ſi expectās haberet gratiā motu proprio, nihilominus non
pōt impedire ꝑmutare uolētes, vt vult Domi.conſ.ciiij.in pen.col. ꝗ
dico ꝙ cū ille tex.diſponat illud ex quadam equitate contra ſtrictas re
gulas iuris vt patet ibi dū dicitur equitatē preferentes in hac parte rigo
ri &c.certe tenēdus eſt in proprijs terminis in quibus loquitur, ꝗ om
nis receſſus a iure eſt odioſus & ſtringēdus.c.j.de fil.preſby. lib.vj.vn-
de cū ille tex.loquatur de expectantibus beneficia incerta nō debet ha-
bere locū in reſeruatiuo hn̄te grām ad certū corpus beneficij cum pri-
mū uacabit,cū iſte plus iuris habeat ꝗ̃ ille qui expectat in genere.
15 ¶Ex hoc infero unū valde notandū† ꝙ expectans dignitatem in certa
eccleſia quā primo ibidē uacare contigerit,ſi non ſit in illa eccleſia,niſi
vnica dignitas poſt pontificalem,certe illā obtinens nō poterit reſigna
re ſimpliciter,uel ex cā ꝑmutationis in p̄iudiciū expectātis , preſuppoſi
to ꝙ talis dignitas alias includatur in gratia expectātis, ꝗ tunc militat
eadē ratio in tali expectante licet gn̄aliter , q̄ in reſeruatiuo ſpecialiter
16 patet ꝑ tex.ī.c.ex ꝑte el primo.de off. dele .cū ibi notatis† vbi ꝓbatur
ſm̄ doc.ꝙ diſpoſitio nō dicit̄ generalis,qn̄ pōt verificari in vna ſpecie
tantū quāuis generaliter loquatur.Quod ītelligo ſane,qn̄ diſpoſitio lo
quens generaliter poteſt verificari in vna ſpecie tm̄ ita ꝙ non in alia
prout poſui exemplū de expectāte dignitatē primo vacaturam in certa
eccleſia,in qua non eſt niſi una poſt pontificalem , tunc procedit quod
dixi ꝑ rationē de qua ſupra & per illud ꝙ in ſimili dicit Bald.in.l. quiſ-
quis.C.quorū app.nec rec.& canoniſte in.c.cū omnes.de conſti.¶Se
cus dicerem qn̄ diſpoſitio venit verificāda in vna ſpecie de multis & di

uerſis ſpeciebus dūmodo non certitudinaliter in aliqua earū, ſed que
17 prius occurerit,† tunc enim procedit diſpoſitio. d. c. j. de rerum permu.
lib. vj. nā iſto ſecundo caſu potius dicitur diſpoſitio generalis q̃ ſpecia
lis ex quo habitudinaliter comprehendit multas ſpecies licet effectua-
liter ueniat uerificanda in vna tantum quicquid in hoc dicat Bar. in. l.
ſi domino. ff. de lega. j. quem ſequitur Abbas Pano. in. c. paſtoralis. §.
18 quoniam. de reſcrip. ¶ † Limitatur aliter & ſecundo diſpoſitio. d. c. j.
cum ſuperius dictis videlicet, vt non ſit locus expectantibus quādo va
cant beneficia ex cā permutationis, illud eſt uerū, niſi permutatio fieret
fraudulenter ad excludendum expectantem qui expectabat beneficiū
pingue ueriſimiliter de proximo uacaturum, tunc. n. ſi obtinens bene-
ficiū tenue illud reſignet, & ex cauſa permutationis cōſequatur pingue
eo ipſo probata eſt fraus ꝑ expectantē, qui p̄t illud pingue, uel aliud ſi
prius ipſum vacare contigerit petere & habere vt eſt caſus formalis in.
c. ſi. de renū. lib. vj. facit. c. quia veriſimile. de preſum. † vbi probatur ꝙ
non eſt ueriſimile vt fiat ꝑmutatio beneficij pinguis cum tenui. & ratio
eſt qa tp̄ibus noſtris augeri cupimus non minui & aſcendere potius q̃
deſcendere vt dicit glo. in. c. cū acceſſiſſent in ver. confirmatū. de cōſti-
tu. eadē verba ponit vna deciſ. ccc. incip. ſi mandetur alicui prouideri.
in nouis alleg. c. quanto. &. c. licet de tranſla. prelatorū. ſtantibus ergo
huiuſmodi circunſtantijs p̄ſumendæ fraudis ſuccurritur expectanti vt
20 ſupra † alias ſola inequalitas redditũum in beneficijs ꝑmutatis non facit
ſufficientē fraudis preſumptionem, ſm Io. mo. & Io. an. quos ibi ſe-
quuntur Moder. in. d. c. j. de rerum ꝑmu. in. vj. quod ēt tenet deciſ. Ro
te. incip. nota ꝙ non uiciatur in antiquis arg. l. dolus. C. de reſcin. uēd.
21 ¶ Scd̄s caſus per eundē modū vacationis eſt † qn̄ vacat beneficiū ex cau
ſa ſimplicis reſignationis, prout quādo quis ſponte & libere reſignat in
manibus ſuperioris habentis poteſtatem admittēdi reſignationē, quo
caſu quantum ad reſignantem vacat beneficium tā quo ad proprietatē
q̃ quo ad poſſeſſionē, ſed nō vacat ſtatim quo ad ſuperiorē, niſi ille ac-
ceptet reſignationē, qa pōt reſignantē ēt inuitū ex cā in beneficio retine
re. c. admonet &. c. ꝙ in dubijs. cū ibi notatis. de renun. iſtud tamen ꝙ
dixi quo ad reſignantē vacare beneficiū tā reſpectu proprietatis ideſt ti
tuli ꝙ ēt quantum ad poſſeſſionē. Intelligo ſane de poſſeſſione iuris qa
illam perdit reſignās vt not. Inno. in d. c. ꝙ in dubijs. nā poteſt poſtea
de facto incumbere in poſſeſſione & ſi tali poſſeſſione ſpoliaretur ueni
ret reſtituendus, vt ponit idē Inn. in. c. ſuper hoc. de renunc. & deciſio
Ro. clviij. que icipit, licet reus. in nouis. ¶ Modo pro declaratione hu
22 ius ſecundi caſus ſciendum eſt † primo, ꝙ reſignatio debet fieri ſponte
alias ſi fiat ꝑ metum nō tenet ipſo iure vt vult deciſ. cciij. incip. no. ꝙ re
ſignatio in antiquis. vbi alleg. no. in. c. ſuper hoc de renun. Quod eſt ſa
23 tis mirū & non trāſit ſine dubio † qa voluntas coacta volūtas eſt. l. ſi mu

lier §. ſi. ff. ꝙ metus cā no. gl. ꝑ illum tex. in. c. merito. xv. q̄. j. vnde ex
quo in reſignatione facta ꝑ metum adeſt uoluntas deberet tenere mero
24 iure q̃uis propter metū adhibitum poſsit reſcindi † maxime cum de iu-
re canonico actus meticuloſi regulariter teneant licet poſſint reſcindi,
uel per exceptionem elidi, ut notatur in. c. cū dilectus. ꝙ metus cauſa.
& ita in terminis tenet alta deciſio. in nouis. ccclxxxiiij. incip. fuit dubi
tatū, niſi ſaluando primā deciſionē Rote dicatur, qd̄ cū reſignatio de-
beat fieri libere, vt ſtatim dicā ſi ſit per metū non dicit̃ uoluntarie nec li-
25 bere facta † quia illud qd̄ dr̄ uolūtas coacta volūtas eſt nō hēt locū ubi-
cunq̃ requirit̃ libera uoluntas prout in matrimonio. c. ueniens. &. c.
cū locum de ſpon. ꝙ expreſſe firmat gl. in. d. c. merito. & ita poſſet dici
in reſignatione, vt ſic fiat per metum non teneat ipſo iure. & ita ſaluo
primam deciſio. ſed forte in puncto iuris ſecunda eſt uerior. ¶ Secun-
26 do requiritur † ꝙ reſignatio fiat libere, hoc eſt ſine aliqua pactione, ꝯdi
tione, uel modo. c. cū pridem de pac. no. gl. i. c. cū vniuerſorū de rerum
permu. & in. c. ex parte. de officio deleg. ¶ Ex quo infero ſm aliquos
27 † qd̄ uolens renūciare beneficio ſuo in fauorē alterius nō pōt deducere
in pactū, quod reſignat cum hoc, vt cōferat̃ illi, vt vr̄ tenere Panor. poſt
gl. in. d. c. ex parte. debet ergo pure & libere reſignare in manibus ſu-
perioris licet gerat in animo ut conferatur certe perſone, non renun-
ciaturus alias qua ſi propoſitū in mente retentum non operet̃ conditio-
nem, uel modū. l. ſi repetendi. C. de condi. ob cām cum vulga. ¶ Poſſet
28 tm̄ probabiliter dici † ꝙ licite poſſit reſignans uerbis exprimere illud ꝙ
in mente gerit dicēdo reſigno in fauorē talis tū quia iſto caſu ceſſat oīs
pactio cōditio ſiue mod⁹ tū ēt qa exp̄ſſio eoꝝ que tacite inſūt nihil opat̃
ēt in ſp̄ūalibus, ut vult gl. ij. in. c. ſignificaſti. de elec. & in. c. ij. eo ti. lib.
vj. & ꝑ has ratiōes tenet Domi. in. c. vnico. de rerū ꝑmu. lib. vj. ꝙ ꝑmu
tātes adinuicē ſua beneficia poſſunt petere a ſupiore hāc ꝑmutationē et
exp̄mere, ꝙ renūciāt ꝑmutationis cā vt ꝓbat̃ ī cle. j. eo. ti. qa vt dixi l; eis
exp̄mere ꝙ ī mēte gerūt, & ī effectu ꝓ hoc videt̃ eē caſus ī. d. c. ex p̄te vbi
Papa nō ſcripſiſſet ſub illa forma ſi cōtinuiſſet ſimoniā, vc; dū dicit lit-
teras īpetrauit ut ſi auūculus ſuus Archi. quē habeat uellet oīno dimit-
tere ipſum ei faceres aſſignari. &. c. nec obſtat uerbū oīno qd̄ exponit
29 ibi glo. i. ſine aliq̄ pactione ꝯditione uel mō † qa intelligo ego de pactio
ne, ꝯditione, uel mō alias illicito & ꝯtinēte ſimoniā prout ſentit glo. in
d. c. vnico dū exponens uerbū libere dicit ut ſimonia uitet̃ alleg. c. cū
pridē. de pac. At reſignare in fauorē certe ꝑſone, ut conferatur, illi, nō
ꝯtinet aliqd̄ illicitū, dūmodo ceſſet fraus & ſimonia, ergo nō debet cen
ſeri probitum ꝑ ſupradicta. ¶ Puto tm̄ ꝙ ſuperior poſſit admittere re-
30 ſignationē ſimpliciter reiecta omni conditione & modo † quia per re-
ſignationem reſignans amittit titulum beneficij, & multo fortius poſ-
ſeſſionem iuris, quæ facilius perditur. l. ſi quis ui §. differentia. de ac-

qui,poſ.prout dixi ſuperius.in facultate autē ſuperioris eſt acceptare re
ſignationē ſimpl'r,uel cū modo,cum totū hoc depēdeat a ptāte ipſius.c.
31 queſitū. de rerū ꝑmu.† Hinc eſt ꝙ lꝫ renūciatio ſimoniaca nō teneat tn̄
in ꝑiudiciū renūciātis vt vult gl.in.c.ſup hoc in ver. pecunie.de renū.
& ponit deci. Rot.236.incip.no. ꝙ reſignatio in antiquis,poteſt tn̄ ſu-
perior eā ſimpliciter admittere, & tertio illud beneficiū conferre, pro-
ut ſentit Domi.conſi.cxxv.in.ij.col.& ita teneo excepta reſignatione,
que fit ex cā ꝑmutationis, quo caſu non ualet ſi fiat alteri collatio, niſi
ipſis ꝑmutantibus, ut in cle.unica.de rerū ꝑmu.& ratio illius clementi
ne eſt ſm Stef.& Cardi.ibi qa talis renūciatio intelligitur fieri ſub mo-
do ideo non debet effectū niſi adimpleatur modus ideſt ſequatur per-
mutatio,& licet iſtamet ratio uideatur militare eō ēt caſu quo fit reſi-
32 gnatio per modū de quo ſuperius vcꝫ ut alteri conferatur.†dico tn̄ ꝙ
diſpoſitio illius clementine non debet extēdi,ſed teneri tm̄ in terminis
in quibus loquitur,qa uenit limitatiue ad ius antiquū,quo beneficia re
ſignata ex cā ꝑmutationis poterāt alijs ꝗ ꝑmutantibus cōferri, adeo ꝙ
de illo iure neceſſaria erat gratioſa prouiſio, vt non ualeret collatio al-
teri fcā.c.inter cetera.de prebē.& in.c.cū uniuerſorū.de rerū ꝑmu. &
ideo extra caſum dicte cle. ſtandū eſt in aliis caſibus iuris antiqui ꝯñr
ſi ordinarius in primo caſu conferat beneficium alteri & nō illi in cu-
ius fauorē fuit reſignatū,nemini iniuriam facit, cum utatur iure ſuo.c.
33 cum eccleſia.de elec.cum vul. ¶†Tertio ad ualiditatē reſignationis re-
quiritur ꝙ fiat in manibus ſuperioris vt in.d.c.admonet iūcto.c.quod
in dubijs ille aūt intelligit' ſuperior in hoc caſu q poſſet illū inuitū deſti
tuere,vt dicit gl.in cle.unica.in uerſ.manibus de renun. & ideo poſſi-
bile eſt,qđ reſignatio fiat in manibus unius & collatio ad alium perti-
34 neat iure ſuo.¶Ex quo ſequitur† ꝙ licet quis poſſit conferre beneficiū
ſitū in dioceſi alterius ep̄i ex priuilegio conſuetudine preſcripta, non
ideo tn̄ poterit reſignationē illius recipere,ut ſentit glo.& ibi clare hoc
firmat Cardi.in clemen.vnica.de rerum ꝑmu.in.vij. q. ꝯñr debet fieri
reſignatio in manibus ep̄i,in cuius dioceſi ſitū eſt beneficiū, ꝙ reſigna-
tur,& non in manibus habentis illius collationē ex priuilegio, uel pre-
ſcriptione.licet enim preſcripſerit collationē non ſequitur ergo & de-
ſtitutionē ſeu reſignationis receptionem,quia tantum preſcriptum,ꝗ-
tum poſſeſſum & non plus.c.fi.de offi.Archi.& in.c.auditis &.c.cum
olim.de preſcri.& ita in terminis tenet deciſi. Rote. cccxcviij. incip.
35 ſi aliquis ep̄s in nouis.† Hinc dicit alia deciſ. ccviij.incip.nota ꝙ ſi cui
in antiquis ꝙ habens poteſtatem conferendi beneficia vacantia.ex cō-
ceſſione ſuperioris nō poteſt admittere reſignationem beneficiorū, &
propterea opus eſt ꝙ iſtud ſpāliter concedatur & expreſſe, vcꝫ ut poſſit
reſignationes beneficiorū recipere, & reſignata cōferre, vt probat tex.
aptus in.c.dudū in ꝑn.de ꝑbē.lib.vj. ¶Hinc ſecūdo dicit alia deciſ.531.
incip.

36 incip.q̄rit' vtrum in antiquis † ꝙ executores gr̄arū dati ad prouidendū
non pn̄t admittere reſignationes beneficiorum, vt de beneficijs ſic reſi-
gnatis prouideant. & hoc per rationes de quibus ſupra.¶Hinc tertio
37 dicit alia deci.dccviij.in antiquis.† auditor ſacri palatij non pōt recipe-
re reſignationem beneficij de quo coram eo litigatur ſine ſpeciali man-
dato Pape, licet poſſit recipere ceſſionē litis & cauſe.& ita dicit [ ]
Rotam,ꝙ eſt notandum propter clemētinā auditor de reſcrip.¶Hinc
38 quarto dicitur†non valere reſignationem beneficij fact[ ] manibus
vicarij non habentis ad hoc ſpeciale mandatum,prout c[ ]nſu[ ]it Cald.
conſi.iij.inci.an renunciatio in titu.de renunc. aſſignat ali[ ]quas rōnes,
ſed hec eſt potiſſima per admiſſionē renunciationis cleri[ ]s ab eccleſia
alienat',ſed vicarius alienationē facere nō p̄t iuxta illud ꝙ no. [ ]in.c.
ad hec de offi.archi. vbi dicit Archi.qui eſt vicarius ep̄i,non poſſe alie-
nationibus cōſentire,ergo nec vicarius generalis poterit renūciationē
ſine ſpeciali mandato recipere,de vicario aūt ſingulari hoc eſt ad id ſolū
deputato minus eſt dubium, vt ponit deci. Rote.cclxxxviij. inci. no.
39 ꝙ epiſcopus in antiquis.† dicēs ꝙ vicario ſeu officiali gn̄ali poteſt dari
poteſtas conferendi beneficia vacatura & recipiendi reſignationes.c.fi.
de offi.vic.lib.vi.ſed ſingulari perſone de ſingulari beneficio committi
non pōt.c.deliberatione §.ꝓhibemus. de offi.le.lib.vi.& ibi hoc not.
Io.an.imo fortius tenet alia deciſ.cccxcvij.incip. ſi ep̄s.in nouis.quod
nedum ſingulari perſone, ſed nec etiā vicario generali pōt committere
ep̄s in ſpecie reſignationem ſeu admiſſiōem reſignationis, & collationē
certi beneficij, quia per talem commiſſionem datur via ad vacaturum
beneficium cōferendum cōtra concilium Lateranē. de quo in.c.nulla.
de cōceſ.preben.cum ſimi.quod uidetur valde mirū & propterea non
contentus de premiſſa determinatione, inueni vnam deciſionem mira-
bilem in antiquioribus quintam in ordine in ti.de conceſ. preben. vbi
40 tenet totum contrariū etiā cōmiſſione que fit ꝑ ep̄m ſingulari perſone
vt valeat & teneat licet ſibi cōmittat', ꝙ recipiat reſignationē certi bene
ficij,et ea recepta cōferat etc.qa ꝑ hoc nō aperit' via ad uacaturū,et ſic ceſ
ſat,votū captande mortis,nā tali caſu non cōmittit' generaliter poteſtas
cōferēdi quo vis modo vacet illud beneficium, quo caſu veniret etiam
modus vacādi ꝑ mortē cōſequēter non valeret,quia ꝑ hoc poſſet captari
mors aliena ꝯ iura cōmunia. At in caſu ꝑmiſſo & in terminis nr̄is non
cōmititur gn̄aliter ptās conferēdi quo vis modo vacet, ſed dumtaxat ſi
vacet ꝑ reſignationē. ꝑ quē modū ceſſat ratio cōcilij generalis & ꝑiculū
captāde mortis,qa ſi vacaret aliter ꝗ ꝑ reſignationē nō deberet' illi pro
41 quo taliter ſcriptū eſt iuxta .c. ſuſceptū. de reſcrip. li. vi. †licet Domi.
cōſi.cxix.in fi.col. dicat ꝙ diſpoſitio.d.c. ſuſceptū non habet locum in
collatiōib⁹ ordinarioꝝ,ꝙ aliter ꝑ nūc nō diſcutio ſubijcit ꝑfata deciſio
ꝙ cōpillatores dictaminis libri ſexti errauerūt in reddenda ratione ad

UNIVERSITAR
ADA

dictū §. prohibemus ī. c. deliberatione preallega. & ꝙ ita fuit obtentū in
Rota ꝑ tres inſtātias, & ſentētias ꝙ puto veriſſimum ꝑ rōnes premiſſas
que ſunt vrgētes, & ſic qñq; bonus dormitat Homerus. ¶ Quapropter
retēta iſta concluſione pro vera vt poſſit cōmitti in genere & in ſpecie
42 poteſtas recipiendi & admittēdi reſignationē,† dico ꝙ talis cōmiſſarius
nō poterit beneficiū ſic reſignatū ꝯferre, niſi ad ꝯferendū habeat ſpecia
le mandatū ſine quo non venit alias facultas ꝯferēdi, prout tenet deciſi.
Rote hoc expreſſe determinans ſecūdū meū numerū. xliij. incip. no. ꝙ
43 vicarius in antiquis. Quod videt̃ mirū prima facie, qa poteſt vicarius
preſentatos ꝑ patronos inſtituere ſine ſpeciali mādato ſm Archi. in. c.
fi. de offi. vic. lib. vj. & ꝓbat̃ in. c. ex frequētibus. de īſtitu. ergo deberet
etiā poſſe ꝯferre beneficia reſignata ex cā permutationis, cū vterq; actus
expediat̃ ex neceſſitate iuris, & nō de mera gratia, vt probatur in. c. j. de
inſtitu. lib. vi. iuncta cle. vnica. de rerum ꝑmu. ¶ Poteſt dici ſoluendo
44 hoc ꝯrium† vt ideo pñtatos poſſet inſtituere ſine ſpeciali mandato, ſed
non conferre beneficia reſignata ex dicta cauſa, qa primum eſt preciſe,
vt ita dicam neceſſitatis, & expeditur ꝑ modū iuſtitie, vt ꝓbat tex. in. c.
decernimus. xvj. q. vlt. nimirum ſit in generali mādato, vt ponit Egidi-
us concluſione. xciiij. incip. licet vicarius, ſecundum vero non eſt tante
neceſſitatis, quia poſſunt taliter ꝑmutātes habere recurſum ad epm̄ pro
collatione obtinenda, ꝑ illud ꝙ in ſimili dicit deciſio Rote. xxiij. incip.
fuit dubitatum in nouis, dubito tñ de iſta ſolutione, quia iſtamet ratio
de facultate habendi recurſum ad epm̄ militat etiam in inſtitutione ob-
45 tinenda ex quo maxime periculum non eſt in mora† quia nullum tem-
pus ad inſtituēdum reperitur in iure expreſſum, ſed tm̄ ad preſentandū
vt dicit deci. ccxij. incip. ſm oēs. in nouis. p̄terea non videt̃ minor ne-
ceſſitas in ſecundo caſu quam in primo. tranſeat tamen propter auctori
tatem dominorum. ¶ Secundus principalis modus vacationis eſt per
46 promotionem ad eccleſiam cathedralem† nam beneficia promoti ad il
lam vacant poſtquam conſecratus extiterit & pacificam poſſeſſionem
habuerit, vel ꝑ eum ſteterit quominus eam aſſequeretur. c. cum in cū-
ctis §. cū vero. de elec. iūcto. c. l; epſ de p̄bē. lib. vj. interim autē cōferri
nō poſſunt vt probat̃ in. c. poſt electionem. in ver. confirmationem iū
cta gl. ſuper eo. verbo. de cōceſ. & propterea dicit alia gl. Io. an. in. c. ſi
47 tibi conceſſo. ſuper ver. vacare. de preb. lib. vi. per illum tex. † ꝙ etiam
poſt conſecrationem & adeptam poſſeſſionem ſi fructus epatus non ꝑ-
cipit promotus vt quia ex cā certo tp̱e debentur alteri. certe tunc prio-
ra eius bñficia alijs conferri non poſſunt, ſed per eundē interim retine-
buntur. plus dicit Roma. conſi. cccxxxv. incip. circa primū. in. j. col.
ꝙ interim nedum cōferri, ſed nec etiam poſſunt acceptari arg. c. bene-
48 ficium. de regu. iur. lib. vj. † in curia tñ Roma. ꝯrium practicatur quia
beneficia prouiſi, & ibidem conſecrati ſtatim conferuntur ante adeptā

poſſeſſionem epatus. Quam quidem conſuetudinem dicit Ioā. an. ꝑꝑ
predicta dānabilem. in cle. j. in glo. ſuper verbo collato. vt lite pen. hoc
refert & ſequitur Roma. cōſi. ccxlv. in. iiij. col. Ante conſecrationē au-
tem vel ante lapſum tempus de conſecrandis epiſcopis etiam in curia
49 nō ſolent conferri talia beneficia licet prouiſio pape habeat vim electio
nis, & confir. vt dicit glo. in. c. j. in ver. prouiſionem. de elec. lib. vj. &
50 probatur in. c. cum olim & ibi Innocē. de cā poſ. † ſed lapſo tp̱e ꝯſecra-
tionis ſtatuto a iure poſſunt de cōſuetudine curie vt dixi cōferri ſtatim,
niſi illud tempus prorogetur electo per Papam motu proprio, ſecus ſi
ad illius ſupplicationem, vt dicit deciſ. Rot. dlxxxvj. incip. vtrū epiſco-
pus in antiquis alleg. Inno. & Io. an. in. d. c. cum in cunctis. vbi aſſignāt
rōnē diuerſitatis inter primum caſum & ſecundum, quia in primo caſu
debet fieri larga interpretatio, ex quo fuit diſpenſatum motu proprio,
arg. c. ſi pluribus de prebē. lib. vi. q̄ ratio ceſſat in ſecundo, ſed. d. Anto.
& Panor. in. d. §. cum vero. tenent indiſtincte vt durante prorogatione
ēt ad inſtātiā & ſupplicationē promoti ſcā non vacēt interim ṗora illi⁹
51 bñficia, nā vacatio bñficiorum venit ꝯſecutiue ad ꝯſecrationem† diſpē-
ſatio aūt ad vnum obtenta extendit̃ ad conſecutiua illius, iuxta glo. no.
in. c. quia in tm̄. de p̄bē. & in. c. ſi quis in clero. vij. q. j. facit ad hoc bo.
tex. in. c. accepimus. de eta. & quali. vbi probatur ꝙ approbatus ad or-
dines videtur approbatus ad bñficium tanq; ordinum conſecutiuū, &
52 hanc partem p̄dictis rōnibus puto veriorem. ¶ † Quid autem ſi promo
tus ad epatum accuſetur, inquiratur, ſeu denunciet̃, ita ꝙ pendente iudi
cio labitur tēpus conſecrationis, an poſſit ſua beneficia conferri, & cer-
te ſi tp̄s petende conſecrationis nō currit, inquiſito, vel accuſato, ſeu de-
nuntiato, prout cōſuluit Do. cōſil. xlij. in fi. col. tunc clarum eſt, ꝙ non
vacant interim ſua beneficia, ex quo non eſt negligens in petēda conſe-
53 cratione ſtāte impedimēto† nam impeditus non pōt dici negligens, nec
incurrit penā negligentie, q̄uis impedimentū prouenerit ex culpa ſua,
54 vt probat bo. tex. in. c. qa diuerſitatē. de cōceſ. p̄ben. ¶ † Vltimo ꝓ cō-
plemēto iſtius modi vacationis querit̃. vtrum ſi ꝓuiſus de epatu facit ſe
ſtatim cōſecrari debeat expectari lapſus trium mēſium, q̱ dant̃ a iure ad
conſecrationem, vel poſſint ſtatim cōferri priora eius bñficia. gl. in. d. §.
cum vero. tenet hoc vltimū, ſed Hoſt. ibi contra. vnde cōcordando opi
niones, diſtinguit ibi Io. an. ꝙ aut ſtatim poſt cōſecrationē habuit poſ-
ſeſſionem epatus & vera ſit opinio gl. alias non ſufficit ſola cōſecratio.
hoc ſequit̃ ibi Panor. & eſt veriſſimum. ¶ Tertius vacatiōis modus eſt
per. c. de multa. de p̄ben. item ꝑ conſtitutionem execrabilis Io. xxij. in
quibus diſponit̃, ꝙ habens beneficiū curatum aut dignitatē, vel perſo-
natum etiā non curatum ſi recepit ſm tale vacat primū ipſo iure. & idē
ſi recipit alterū de hijs ꝓhibitis ſimul cum alio, vnde ſi habens ꝑſonatū
recipit dignitatē, vel bñficium curatū aut etiā offm̄ perpetuū vacat p̄mū

55 & econuerſo vt in predictis iuribus iuncto.c.j.de cõſue.lib.vj.† Diffe-
rētia tñ eſt inter.c.de multa.& conſtõnē execrabilis, in hoc quia per.c.
de multa vacat primū ipſo iure,ſed retinet ſecundū,niſi vtrūq; retinere
contēderit,quia tunc ēt ſecūdo ſpoliandus eſt vt ibi,ſed ꝑ conſtitutionē
execrabilis diſponit plus in hoc,quia cõſecutus ſecūdū tenet renūtiare
primo & illud dimittere abſq; more diſpendio verbo & facto in ma-
nibus ordinarij ſub teſtimonio publico,alias eſt inhabilis ad ordines
eccleſiaſticos ſacros,& quecunq; eccleſiaſtica beneficia, vt ibi in.§ qa
vero.¶ Modo,ꝓ declaratiōe predictoꝝ iurium aduertēdū eſt ad aliqua,
56 & primo vt dicta iura intelligant † qñ ſecūda aſſecutio eſt pacifica nedū
de facto, ſed ēt de iure, puta qa non litigioſa, alias non eſt locus dictis
iuribus, dūmodo in limitibus legitime poſſeſſionis moueatur lis iuxta
glo.in.c.cõmiſſa.de elec.li.vj.& expreſſe ponit Egid. cõcluſio. dxcvij.
57 incip.non eſt locus † & hoc modo debet intelligi & limitari deciſ.Ro
te.lxi.incip.ſufficit.in nouis.que dicit ꝙ impetrāti beneficiū uacaturū
ꝑ aſſecutiōem ſufficit probare aſſecutionē de facto, ꝙ ego intelligo niſi
in limitibus legitime poſſeſſionis fuerit eidē lis mota ut ſuperius dixi.
¶ Secundo debēt intelligi in beneficijs imcompatibilibus qualia ſunt
58 illa de quibus,ſupra † ſecus ſi habens beneficiū curatum aſſequat aliud
ſimplex,ꝙ tñ requirit reſidentiā,quia ꝑ talē aſſecutionē nec perdit pri
mū,nec ſcđo ſpoliandus eſt ex hoc capite, ſed ex alio forte ſi non reſi-
deat in eo ſm dominos de Rota deciſ.clxxxiiij.in.c.no.ꝙ habēs.in an
tiquis,aſſignant rōnē ibi quia.c.de multa.eſt penale & debet ſolum in
terminis ſuis teneri,& ſic iſtū caſum nõ cõphendit.¶ Tertio quo ad cõ
59 ſtõnem execrabilis in.§.quia uero,notā.eſt † ꝙ ad euitandas illas penas
ſufficit ꝙ primū incõpatibile dimittatur realiter & cum affectu,licet nõ
fiat verbalis dimiſſio,prout egregie tenet Egidius concluſio.dcclv.in-
cip.ſi rector.cõprobans hoc multis argumentis.& reſpondens ad tex.
in dicta extrauagāti,qui prima facie videtur innuere contrariū,dū dicit
verbo & facto.quaſi innuat ille tex.ꝙ nõ ſufficit realis dimiſſio niſi ſit
ēt verbalis,dicit Egid.ꝙ debet ſubaudiri inquātum ibi dicitur verbo,
vel alio modo equipollenti puta ſigno,nutu,vel literis,ſufficit.n. qua-
litercunq; corā ordinario ēt ſine verbis ſuam voluntatē circa dimitten-
dū primū incompatibile oſtendat argu.c.tue. cum ibi notat. de ſpon.
60 † verba.n.deſignāt voluntatem & cõſenſum.c.is.aūt.xxij.q.ij.qui cõn
ſenſus & voluntas ita declaratur factis ſicut verbis.c.dilecti filij. de ap-
61 pel.† vbi dicit gl.ꝙ plus eſt factis demonſtrare ꝙ̄ verbis dicere.l. ſi tum
§.ei qui.ff.de edil.edic.ſatis eſt ergo ꝙ rector illius eccleſie infra men-
ſem a tꝑe aſſecutionis ſecundi incõpatibilis realiter cum effectu & ſine
fraude dimittat primū,& eius poſſeſſionem licet infra dcm̄ menſem co
ram ordinario ſub publico teſtimonio illud verbotenus nõ relaxet. ꝙ
62 eſt no.¶ † Quartus principalis vacationis modus eſt per.c.licet canõ.

de elec.lib.vj.qñ obtinens eccleſiam parrochialem non efficitur ſacer-
dos infra annum,nam illo elapſo ſi promoueri ſe non fecerit priuatus
eſt ipſo iure,nulla etiā premiſſa monitione,vt habetur ibidem. Currit
aūt iſte annus,vt dicit glo.ex quo habuit pacificam poſſeſſionem, vel ꝑ
eū ſtat,quominus habeat,nec currit iuſte impedito,vt ꝓbatur.in. c. cõ-
miſſa eodem titu.& iſta ſunt cõia & vulgaria.¶ Sed pro maiori premiſ
63 ſorum declaratione ſciendum eſt, † ꝙ diſpoſitio.d. c. licet canon. &
iſtius modi vacationis reſpectu pene ipſo iure incurrende hēt locum in
eccleſia parochiali tm̄.id eſt cuius rector habet curam populi infra illos
64 limites congregati † hinc dicitur parochia quaſi partitio cure vt ibi de
clarat Domi.& Romanus conſil.ccclvj. ſed non habet locum in alijs
eccleſiis & beneficijs non curatis,vt per Rotam dec.dxx.incip.no.ꝙ te
nens.in antiquis,vbi dicit ꝙ tenens capellaniam requirentem ſacerdo-
tiū non priuatur ea ipſo iure niſi fuerit monitus poſito ꝙ non promo-
ueatur infra annum,& idem ego intelligo de alio beneficio ſacerdotali
65 dummodo non curato † ratio illius deciſionis eſt quia.c.licet canon.eſt
penale & non debet extēdi iuribus vulg.¶ Intelligo tñ ſane iſtud & li-
mito vc; niſi tale bñficiū ex ſui fundatiōe haberet hoc onus annexū cū
pena expreſſa,ꝙ obtinens illud promoueatur infra annum ad ordines
illi annexos, alias priuetur,quia tunc ſi non facit ſe ꝓmoueri ꝑdit illud
abſq; alia monitiōe,& ſic tali caſu habet locū.d.c.licet canõ. prout ex-
preſſe firmat alia deciſ.cviij.incip.no.ꝙ vbi.in antiquis.immo plus di
citur ibi ꝙ ignorantia nõ excuſat illū,dato ꝙ obtinuerit hmõi bñficiū
66 ex cā permutationis † quia q cū alio cõtrahit cõditionē cõtrahētis & rei
ſuper qua cõtrahitur ſcire debet.regula qui cū alio de regul.iur. lib.vj.
¶ Sed mirum eſt ꝙ illa deciſio ponat terminos qõnis reſpectu priuatio-
67 nis ꝑ verbū futuri tꝑis dum dicit alias priuetur.† Quod verbū cum ſit vt
dixi futuri tꝑis importat ſcm̄ hoīs,non ſnīam ipſo iure, iuxta gl.in.c.ſi
diligenti.de foro compe.& in.l.in criminali.C.de iuriſ.om.iud.maxi
me ex quo vt dixi illud.c.licet canon eſt penale & conſequēter nullate-
nus extendendū ꝑ quā rōnem tenuit Egid.de bellamera cõclu.cliij. in
cip.Pape &c.qđ ſi diſpenſetur ꝑ Papam cū eo q tenuit eccleſiam paro-
chialem non ꝓmotus ꝑ plures annos & cõmittatur executoribus,ꝙ dū-
modo ille ante oīa dimittat totaliter illam eccleſiā ſe faciat ad ſacros or
dines ꝓmoueri,dicit Egid.dicitur tūc currere non a data illarū litteraꝝ,
ſed a die adepte poſſeſſionis ſeu tꝑis quo ꝑ eū ſtetiſſet & hoc quo ad effe
ctū priuationis de qua in.d.c.licet canõ,fundamētū huius ſue opinio-
nis ꝯ cõcilia eſt illud de quo ſupra videlicet qa.c.licet canõ imponēs pe
nā ipſo iure nõ eſt aliqualiter extēdendū & iō illius diſpõ eſt exacte ſer-
68 uāda,† adeo ꝙ ex quo imponit penā priuationis ipſo iure & loqtur in
priuatione iuris in re non hēbit locū in priuatione iuris ad rē,l3 regula-
riter citius perdatur ius ſeu tollat ius ad rē ꝙ̄ in re.c.ſi. de cõceſ. ꝑben.

lib. vj. pari mõ igitur ꝑ eãdem rõnẽ dico in caſu p̃miſſo illius deciſionis ꝙ ſtãte ordinatione fundatoris reſpectu priuationis ꝑ verba futuri tp̄is nõ poteſt habere locum diſpõ ſepe dicti. c. l3 canõ, quo ad incurrẽdã priuationẽ ipſo iure. Quare puto ꝙ verba illius deciſionis ſunt deprauata, & corrupta, niſi dicatur ꝙ deciſio intellexit qd̃ illo caſu hẽt locũ diſpoſitio. c. l3 canõ quo ad hoc vt monitio non ſit neceſſaria, nõ aũt quo ad incurrendã priuationẽ ipſo iure, ex quo fundator fuit loquutus ꝑ verba futuri tp̄is vt ſupra. ℭ Scd̃o principaliter intelligenda ſunt p̃miſſa, ut ꝑ non promotionẽ vacet eccleſia parochialis ipſo iure. ſ. dũmodo annus infra quẽ tenebatᷣ ꝓmoueri ex toto ſit elapſus & non ante, dato ꝙ ſit ꝓpe finem anni ita ꝙ certũ ſit illum promoueri non poſſe infra illũ annum
69 vt ꝓbat tex. in. c. cõmiſſa. de elec. lib. vj. † Et per hoc dicit deciſio Rot. clxxxvij. incip. no. ꝙ tenens in antiquis valere ſententiã conceſſam per ordinarium ꝓmouendo ꝙ nõ promoueatur cauſa ſtudiorum quam uis tempore licẽtie ille iam nõ poſſet promoueri propter breuitatẽ temporis circa finem anni, quia licet non poſſit promoueri. Habet tamen ius in beneficio donec annus totaliter ſit elapſus peſſet etiam eccleſiam illã
70 permutare ex quo habet ius in illa vt dixi † ĩmo fortius quo ad iſtud vltimum tenuit Old. conſi. cciij. incip. factum tale eſt collata fuit &c. quod habens eccleſiam parochialem põt eã permutare decies in fine, vel prope finem cuiuslibet anni, vt quia primam tenuit per decem menſes ſine promotione, & cũ eſſet prope finem anni permutauit eam cũ alia eccleſia parochiali, quam etiam tenuit per decem mẽſes, demum permutauit iſtam ſecundã cum tertia, & tertiam cum quarta, & quartã cum quinta. Certe ſi in iſta q̃nta ꝓmoueatur infra annũ, vel ſi cum eo legitime diſpẽſetur valebunt oẽs ille ꝑmutationes precedentes, quia tp̄e cuiuſlibet ꝑmutationis habebat ius in illa quam permutauit, ex quo vt ſuperius dixi, annus non erat totaliter elapſus, nec pluralitas ꝑmutationum fraudẽ neceſſario cõcludit, quia multa potuerunt eſſe cã iterande ꝑmutationis vel vicinitas vel loci amenitas aut aeris ſalubritas arg. l. ſi cui fundus. ff. de leg. ij. & in. l. j. §. & al's videamus. ff. in frau. quid infra patr. iuncta. l. ſi in emptione. ff. de minor. varie enim ſunt hominũ voluntates. l. quia
71 poterat. ff. ad treb. cum vulga. † Poſſet tñ probabiliter dici, ꝙ niſi eſſent tales cõiecture, quæ omnino & neceſſario excluderentᷣ fraudem ex ipſa pluralitate ꝑmutationum totiens reiterata ſatis cõcludenter eſſet ꝓbata fraus argu. c. ſi. de renun. lib. vi. alias adinuenta foret via ad illudendũ diſpoſitioni p̃dictorum iurium, & eſſent verbis & non rebus impoſita, forentq; ludibrio, vt dicit tex. expreſſus in. d. c. cõmiſſa. nam poſſet q̄s ſub iſto colore ꝑcipere fructus tot eccleſiarũ non exiſtens in ſacris & forte ditatus ex patrimonio Ieſu Chriſti retrocederet vt in ſimili dicit tex. in. c. cum ex eo. de elec. lib. vi. tanta igitur variatio non caret ſuſpitiõe
72 fraudis † quia variatio in ꝑſonis eccleſiaſticis maxime vitanda eſt cle. j.

de renun. & hoc modo intelligo & reſtringo conſiliũ Old. ℭ Quintus vacationis modus eſt ꝑ cõtractum matrimonij. c. j. &. iii. de cleri. coniu
73 ga. † vnde ſi beneficiatus cõtrahit matrimoniũ per verba de preſenti videtur ꝑ hoc renunciare ſuis beneficiis, quia cythara cum pſalterio male concordat, id eſt vita actiua ſeu laycalis cum vita contẽplatiua ſeu clericali, vt legitur & notatur in. c. diuerſis fallaciis. eo. ti. vbi dicit eleganter tex. cũ vir cogitet quomodo placere poſſit vxori, & ideo minus quę dei ſunt valeat cogitare auferendũ eſt ſtipendium id eſt bñficium ab eo, q̄a deo a quo ſtipendiũ recipit militare plenius non põt, & ꝑꝑ hoc conſueuit diſpenſari ad oẽs ordines, & bñficia cum illis, q̄a olim cõtraxerũt cum vnica & virgine nunc defuncta, ex quo iam ceſſat predicta ratio.
74 ℭ Sed notandũ eſt in practica † ꝙ impetrãti bñficium vacãs ꝑ hunc modum ſufficit ꝓbare matrimoniũ ꝑ verba de preſenti cõtractũ, q̄muis non fuerit carnali copula conſumatũ, vt dicit deciſ. Rot. xxvi. incip. ſi impetretur. in nouis. immo plus tenet alia deci. ciii. incip. nota ꝙ vbi. in an
75 tiquis † ꝙ ſi clericus bñficiatus cõtraxit matrimoniũ cum impubere habẽte. xi. annos ꝑ verba de p̃ſenti ꝑdit ſuum bñficium, licet matrimoniũ non fuerit conſumatũ. & ratio eſt ẜm Rotã ibi, quia ex quo non ſtetit ꝑ eum q̄n cõſumaretur videtᷣ habuiſſe animũ ꝑdendi beneficiũ. c. nuper. de bigamis iuncta. l. quid ergo. §. cum autẽ. ff. de hiis qui no. infa. Et põdero verba illius deciſionis, q̄a cum miniſterio dicit de cõtrahente cum
76 impubere. habente. xi. annos † eo ꝙ illa etas cũ ſit ꝓxima pubertati dicitᷣ apta ad mr̃imonium ꝯhendũ ẜm unã opinionẽ. Sed tenendo aliã opi. q̄
77 habet & quæ eſt verior † videlicet illum dici proximũ pubertati, & cõſequenter aptũ ad matrimoniũ cõtrahendũ, qui diſtat a pubertate ſolum ꝑ ſex menſes prout tenet glo. cõiter approbata in. c. continebatᷣ in ver. proxima. de impub. de ſponſ. & ibi Inn. dicit illã eſſe circa duodecimũ annum, et ſic ꝓximã pubertati que hẽt. xi. ãnos cõpletos cum dimidio. ſubijciens hoc eſſe tenendũ. quicq̄d dicant alii. ℭ Stante ergo iſta opi. ꝓ vera q̄ꝫ conſulendo ſequitur etiam Car. conſ. iij. Certe prefata deciſio Rote. ciij. ſuperius relata non procedit abſq; dubitatione, quia contrahens cũ puella habẽte vndecim annos dicitᷣ contrahere cũ minore, cum qua nõ põt dici cõtrahi matrimoniũ, licet cõtrahatᷣ ꝑ verba de p̄ñti, ſed iuris interpretatione intelliguntur ſolũ ſponſalia de futuro. c. vnico. de
78 deſpon. impub. lib. vi. † vnde bñficium contrahentis cum tali minoris etatis non videtur vacare, q̄a tunc demum vacat ꝑ cõtractum hm̃õi, q̄ñ matrimoniũ eſt legitime contractũ, non aũt per ſola ſponſalia de futu
79 ro vt ſupra. ℭ Idem dico, † ſi clericus beneficiatus minor pubertate cõtrahit matrimonium per verba de preſenti, certe per eandem rationem non vacat eius beneficium, ex quo vt dixi iuris interpretatione intelliguntur cõtrahi ſolum ſponſalia de futuro & hoc in terminis firmat Io. and. in. c. Ioannes. ver. de ſecũdo cum quæris &c. de. cleri. coniuga. vbi

adducit duplicem rõnem, primo quia ſicut per acceptationē ſecundi cu
rati non vacat primũ, niſi ſubſequať poſſeſſio, vel ſtet per ipſum quomi
nus illam habeat, c. licet epiſcopus, de prebē. lib. vj. cum ſimi. ſic nec ꝑ
ſolam ſponſionē de matrimonio contrahēdo dicetur vacare bñficium.
80 ¶Secundo & iſta eſt melior ratio. † ſicut ſponſalia de futuro non diſ
ſoluunt matrimonium. c. ſicut. de ſponſ. ita nec debet diſſoluere pri
mum coniugium ſpirituale. arg. c. inter corp. de tranſ. prelat.
¶Quapropter vt ſaluetur illa deciſio, dicerē in terminis in qbus loqui
81 tur, ꝙ ꝑ talem contractũ cleric⁹ perdit beneficiũ † tunc demũ qñ minor
cum qua cõtrahit ꝑuenerit ad pubertatē, quia tunc ſponſalia trãſeũt in
matrimoniũ iuxta iura cõia, vel opꝫ dicere, ꝙ deciſio predicta intelligit
de impubere proximo pubertati ꝑ ea que ſuperius dixi. ¶Quid autē ſi
matrimoniũ cõtractũ per clericũ beneficiatũ non tenuit ex alio defectu
82 ꝙ̃ etatis † & tunc ſm Io. an. in. d. c. Ioãnes, ſi non tenuit ex defectu con
ſenſus procedentis a furore ex parte ipſius clerici beneficiati, qui ſic de
facto contraxit, non perdit per hoc beneficium, quia ſicut propter fu
rorem non obligaretur ꝓfitendo. c. ſicut de regul. Ita nec matrimoniũ
83 contrahendo. c. dilectus. de ſpon. ¶† Idem ſi non tenuit matrimoniũ
ꝑꝑ furorem mulieris, cũ qua ſic de facto contraxit, quia perinde eſt ac ſi
84 cum imagine quadã, vel cum dormiente contraheret. † Idem ſi matri
moniũ non tenuit ꝑꝑ defectum conſenſus ꝓcedentis a metu, qui potuit
cadere in conſtãtem virũ. c. veniens. & c. conſultationem de ſponſa. nã
tali caſu non teneret renunciatio ēt expreſſa. c. ad audientiã. ꝙ me. cau
ſa. multo minus debet tenere tacita, que induciť ex contractu matrimo
85 nij inualidi. ¶Si vero matrimonium tenet ex conſenſu † ſed non tenet
ꝑꝑ ſacros ordines clerici ſic contrahentis, iſto caſu de rigore iuris debet
86 perdere beneficia ſecundum Io. an. † Nihilominus ſi non incurrit ex il
lo contractu bigamiam poterit eps cum eo in officio & beneficio poſt
penitentiam diſpenſare. c. ſane. ij. de cler. coniug. ſed ſi incurriſſet penã
bigamie indiſpenſabilis eſt ab alio preter Papã. c. nup. de big. Papa etiã
cũ tali bigamo difficulter ſolet diſpenſare, niſi ſit qualificatus, vel ad in
ſtantiã magni dñi, & tunc ad priuilegiũ fori tñ ēt ſi ſecunda vxor viuat.
cum bigamo tñ carente culpa bene diſpenſatur. ¶Poſſet tñ non abſur
de dici vltra Io. an. ꝙ in omnibus caſibus premiſſis preterquam in vno
vt infra ſubiiciam clericus ſic de facto cõtrahens perdit beneficiũ mero
iure, nec illud poteſt retinere abſqꝫ diſpenſatione epiſcopi ſaltē ſiue cõ
trahat cum minore non proxima pubertati, ſiue cum furioſa, aut conſã
guinea, quia licet matrimonium in dictis caſibus nõ teneat tñ ille fecit
qđ potuit, & quantum ad ſe habuit eccliã pro derelicta. ar. eoꝝ que no.
87 in. c. ꝙ. in dubijs. & in. c. admonet. de renunc. † & dato ꝙ matrimoniũ
taliter cõtractum per clericum ſit nullum debet tñ perdere beneficium
mero iure, quia actus ēt nulli inducunt effectum iuris, vt patet in. c. j. de
ſpolia.

88 ſpolia. lib. vj. † nam matrimonium ēt nullũ & nulliter cõtractum indu
cit publice honeſtatis impedimentum. patet ēt in. c. auditis de ele. cum
multis ibidem, in quibus habetur ꝙ electio prima inualida impedit ſe
cundam, niſi prima prius caſſetur. ad idem facit. l. plane. in prin. ff. de le
ga. j. & tex. in. l. & ſi transferam cum. l. legatum in fi. ff. de. adimen. leg.
cum multis alijs de quibus ꝑ Roma. cõſi. cccxxxv. incip. circa primũ in
. ij. col. ¶Ex quibus infero ad propoſitum de quo ſupra ꝙ quãuis ma
trimonium contractum ꝑ clericum nõ teneat in illis caſibus, tñ ille me
ro iure debet perdere beneficium, niſi cum eo diſpenſetur vt ſupra ſed
iſtud non procedit in vno caſu videlicet qñ matrimonium non tenuit
ex defectu conſenſus ꝓcedentis a metu, qui potuit cadere in cõſtantem
89 virum, † qa in matrimonio requiritur conſenſus liber. & ideo tali caſu
coacta voluntas nõ eſt voluntas, iuxta gl. in. c. merito. xv. q. j. & ſic iſto
90 caſu non perdit beneficium per ſupradicta. ¶† Sextus vacationis mo
dus ēper ingreſſum religionis poſt profeſſionē expreſſam, vel tacitã. c.
beneficium. de regul. lib. vj. Ratio huius poteſt eſſe duplex, prima quia
beneficiatus poſſidet beneficium, & dr̃ eſſe ſuũ. c. ſi tibi abſenti. de ꝑbē.
91 lib. vj. † Religioſus aũt nihil poteſt poſſidere cũ ipſe ab alio poſſideatur
ar. l. ſic eueniet. ff. de adul. nec habet proprium. c. nõ dicatis. xij. q. j. &
92 in. c. cum ad monaſterium. de ſta. mona. ¶Secunda ratio eſt † quia mo
nachus moritur mundo, licet deo viuat. iuribus vulg. vnde ſicut ꝑ mor
tem naturalem inducitur vacatio, ita & iſtam ciuilem. d. c. beneficium.
93 ¶Sed dubium eſt non paruum, † an de licentia abbatis & ex diſpenſa
tione epi poſſit, volēs profiteri, retinere beneficium, ꝙ prius obtinebat.
et primo videtur ꝙ non, quia eſſet diſpenſare, vt monachus habeat pro
prium argu. d. c. ſi tibi abſenti, ꝙ fieri de iure nõ poteſt, etiam per Papã.
quia illud eſt contra ſubſtantiã regule. & ſic indiſpenſabile. Econtra vi
detur ꝙ ſic qa ex quo monachus poſt monachatũ põt de licentia Abba
tis, & cũ diſpenſatione epi prefici eccleſie parochiali, & cuilibet benefi
cio conſueto clericis ſecularibus aſſignari, vt no. in. c. ij. de ſta. mo. dũ
illud fiat ex cã vtilitatis, vel neceſſitatis. c. cũ ꝓ vtilitate &. c. de cetero.
xvj. q. j. multo fortius vr̃ poſſe diſpenſari cũ volente profiteri, vt retine
94 at beneficium, ſi ꝙ habet † qa multa poſſunt iam habita retineri que de
nouo non poſſunt acquiri vt patet in. c. j. & ꝑ totum. de corp. viciatis.
95 † Hinc eſt ꝙ regularis, qui non põt obtinere beneficiũ ſeculare abſqꝫ di
ſpenſatione vt dixi. nihilominus ſi poſſedit, & preſcripſit ab initio põt
illud retinere, adeo ꝙ ſi eo ſpolietur dabitur ſibi reſtitutio, vt dicit deci
ſio Rote. cxiiij. incip. no. ꝙ vbi regularis. in antiquis. Fortificať dubiũ
96 ex alio. † nam cũ de priuatione ad habitũ nõ detur naturaliter regreſſus.
l. cũ res ꝗ aream. ff. de ſol. mat. & monachus mortuus ſit mũdo ꝑ aſſum
ptionem de nouo ad beneficium ſeculare reſuſcitatur. vnde ſi poteſt re
ſuſcitari ex diſpenſatione ſupioris, ꝙ eſt pene impoſſibile naturaliter et

Q

miraculoſum,prout in ſimili propoſito dicit Ro.deci.ccccIxxxiij.inci.
collatio facta.in noui.& Egidius cõcluſione.dccxiiij.Certe multo for-
tius debet poſſe preſeruari ne moriatur,quo ad retentionem beneficij,
vt patet in medico qui non poteſt ſuſcitare mortuum ſed bene poteſt
preſeruare egrotum per diligentem curam ne moriatur. ¶Hinc eſt ꝙ
heres qui teſtatori non adhibuit medicum vel malum adhibuit tãꝗ in-
97 dignus priuatur hereditate † quaſi lex preſupponat,ꝙ per diligẽtem cu-
ram boni medici poterit teſtator preſeruari, vt ex illa infirmitate non
periret vt per glo.iuncto tex.in.l.ꝙ ſi nolit.§.culpam.ff.de edil. edic.&
98 probatur in.l.indignum.ff.de hijs quibus vt indig. † Poteſt dici ſoluen
do iſtud contrarium,qđ ideo poſt monachatũ poteſt monachus aſſumi
ad eccleſiam parochialem,& eam habere & poſſidere vt ſuam in titulũ,
qa per talem promotionem abſoluitur a monaſterio, & nullam cõmu-
nionem amplius cũ eo habet,quam rõnem ad aliud propoſitũ in ſimili
aſſignat Io.an.in.c.fi. de capel.mo.quẽ refert & ſequit Pan.in.c.ꝙ dei
timorem.de ſtatu mona. Nimirum ergo ex quo ab alio iam non poſſi-
detur poteſt ipſe eccleſiam,& beneficium poſſidere. ¶Secus eſt in bene
ficiato volente profiteri,cum inferior diſpenſare non poteſt vt retineat
beneficium,quia iſta ſunt contraria, nec compatiuntur ad inuicem. vi-
delicet ſtante profeſſione habere beneficium & ſic proprium cõtra ſub
ſtantialia regule. Sed licet iſta ratio videat ſatis colorata, tñ adhuc facit
dubium,quia licet in primo caſu abſoluatur a monaſterio & obediẽtia
abbatis vt dicit Io.an.non tñ abſoluitur a monachatu,nec a ſubſtantia-
99 libus regule. † immo ab illis per ſolum papam abſolui poteſt ex magna
cauſa,& non aliter,vt notant doc.in dicto.c.cum ad monaſterium,vbi
100 concluditur † quod licet Papa non poſſit precipere religioſo aliqd qđ
repugnat regule ab eo profeſſe nec eſt tali precepto obediẽdum,vt dicit
Inno.in.c.ne dei eccleſiam,de ſimonia,illud tñ intelligitur, vt non poſ
ſit aliquid tale precipere eo ſtãte monacho,ſed bene poteſt eum de mo-
nacho facere non monachum,vt per Inno.in.c.preſbiter in fine prime
glo.de ſacram.non iterandis,& ſic remanet dubium inſolutum,niſi di-
catur,quod retinendo beneficium non dicitur habere proprium, quia
poſſidet monaſterium tale beneficium,ex quo eius nomine poſſidetur,
iuribus vulg. ¶Declaranda ſunt modo verba que premiſi in principio
101 iſtius modi vacationis,& primo dixi ꝑ ingreſſum religionis.† hoc ideo
quia ſolus ingreſſus monaſterij non operatur hunc effectum, nec alios
qui cauſantur ex profeſſione, niſi quis ingrediat vt fiat monachus, ſeu
religioſus vere, & proprie, & ideo quotiens fit mentio de ingrediente
monaſterium quo ad effectus predictos additur verbum, vt fiat mona-
102 chus vt probatur in.c.j.in prin.de regul. lib. vj. ¶Ex quo infero, † ꝙ
ingrediens monaſterium, non vt fiat monachus, ſed conuerſus mona-
ſterij non perdit beneficium,ſed illud retinet,qa dicit notãter Bal.in.l.

generali,& in auc.ingreſſi que ibi immediate ſequitur.C.de ſacroſan.
103 eccl.in.iiij.col. † qđ cõuerſi,& offerentes ſe eccleſie regulari, ita demũ
renunciant proprijs,nec poſſunt matrimonium contrahere ſeu teſtari,
qñ totaliter renunciant ſeculo faciendo profeſſionem,alias ſi non renũ
ciant,tunc retinent vxores & equiparantur clericis ſecularibus, & hoc
modo dicit eſſe intelligendam gl.in.c.vt lex continẽtie.xxvij.q.j.que
videtur aliqualiter ſentire contrarium,ſed melius ſentit ibi archi.& in.
c.ex eo.de elec.lib.vj.vbi dicit ꝙ ad hoc vt offerens ſe eccleſie regulari
preſumatur tacite profiteri, & ſic renunciare proprijs, non ſufficit pro-
mittere ſimpliciter obedientiam,niſi promittat obediẽtiam monacha-
lem,quia talis promiſſio,& talis obediẽtia ꝓ profeſſione habet. ¶Dixi
etiam ſuperius in prin.iſtius modi.ſ.poſt profeſſionem expreſſam, vel
104 tacitam † hoc ideo quia infra annum probationis intrans religionem
non perdit beneficium,niſi adſit vnum de quatuor eorum que ponun-
tur in.d.c.beneficium.& ratio eſt quia interim non dicitur ꝑfectus reli
105 gioſus ex quo infra annum licite poteſt exire † hinc eſt ꝙ infra annum
probationis põt facere teſtamentum vt per gl.in.c. non ſolum.in ver.
iudicijs.de regul.lib.vj.facit alia glo.in.c.j.de relig.domi. que dicit ꝙ
monachus non dicit niſi fuerit profeſſus.et hec de varijs modis vacatio
num. ¶Conſiderandi modo eſſent alij modi quibus venit quis priuan
106 dus beneficijs, quos breuiſſime percurram † & primo notorius ſymo
niacus in beneficio ab eo deponitur. idem in infamato qui ſe purgare
107 non poteſt.c.inſinuatum.de ſymo. † vtrum autẽ poſſit cum ſymonia-
co per ep̃m diſpenſari,nõ inſiſto, quia hoc latiorem requirit indaginẽ,
nam ſimonia, qñꝗ committitur in ordine, quandoꝗ in prelatura ſiue
beneficio curato,quandoꝗ in ſimplici,quandoꝗ ignorante ordinato,
vel electo ſeu alias prouiſo.quandoꝗ eo ſciente,vel pecuniã dante,que
ꝓlene examinat Ioa.Cal.c.poſt tranſlationem.de renunc. & reaſſumit
Panor.multa addendo in.c.de ſimoniace.de ſymo. notatur etiam in.
108 c.pe.de elec.que ego vlterius nõ proſequor † quia temporibus noſtris
ſilet titulus de ſimonia. & ideo non repetitur in.vj.nec in clementinis
109 vt eſt notum. ¶† Secundo notorius concubinarius, ſi monitus non di
mittat concubinam,ſuſpenditur a bñficijs,& ſi ſe nõ corrigit remouet
& priuatur eiſdẽ.c.ſicut.&.c.ſi autem.de cohab.cleri.& mul.& multo
fortius ſi laborat vicio peſſimo contra naturam,propter ꝙ venit ira dei
in filios diffidentie.c.vt clericoꝝ.de vita & hone.cle. & in.c.clerici.de
110 exceſ.ꝑla.† & qđ magis ẽ huiuſmodi viciũ impedit ordinis executionẽ
ẽt poſt peractam penitentiam vt notat dominus Ant.in.c.niſi cũ pridẽ
circa finẽ principij.de renunc. in quo etiã longius non inſiſto. tũ quia
vt dicit Bar.in.l.cum vir nubit in feminam,ꝙ illa lex non conſueuit le
gi, quia de eius materia loqui non eſt honeſtum, tum etiam, quia om-
nes declinauerunt & coinquinati ſunt, ſed deus malos male perdet.

111 ¶Tertio periurus † qui non neceſſitate,ſed voluntate venit contra iuramentum licitum,priuandus eſt beneficijs,quia non merent̃ eccleſias regere,qui ſunt crimine periurij irretiti,dic tex.in.c.querelam.de iure-
112 iuran.& in.c.peruenit de fideiuſ.† tñ non ſic eſt in eo qui venit cõtra fidem promiſſam,cũ pene ſint reſtringende,& maius reputatur preſtare corporaliter iuramentum ſupra librũ,ꝗ̃ ſimpliciter fidem promittere, vt dicit Rota deciſ.cxxxiiij.inci.nota ꝙ poſito.in antiquis,qđ eſt notã-dum.nã alibi dicit in.d.c.peruenit in glo.fi.ꝙ idem eſt venire contra fi-
113 dem promiſſam ſicut ꝯ iuramentum † quia inter ſimplicem loquelã & iuramentum non facit deus differentiam.c.iuramenti.xxij.q.v.Signatura tñ non dat pro periurio priuationem beneficiorum niſi ſit periuri-
114 um iudiciale. ¶† Quarto homicida venit priuandus.propter irregularitatẽ que ꝯhitur ex homicidio,immo ẽt ex detruncatione alicuius mẽbri.c.j.de cle.pugna.in duel.& ĩ.c.fi.de homici.li.vj.no.gl.in ver.multi.& eo.tit.in cle.vnica ſaluo eo ꝙ dicitur ibi in illo textu multis alijs modis incurritur irregularitas quos hic non proſequor. ¶Sed vnũ nõ
115 obmitto † ꝙ ſi clericus in caſu occurenti conſuleret & reſponderet de iure ſuper pena ſanguinis imponẽda per ſecularem efficeretur per hoc irregularis,vt no.in.c.omnis lex.iij.di. & ꝑ doc.in.c.ex literis ꝑ illum tex.in ver.conſuluit de exceſ.prela. & per Spe.in tit.de legato §.iuxta.
116 verſi. quid ſi iudex habens latronem &c. ¶†Poteſt tamẽ epiſcopus cũ homicida etiam voluntario circa habendum beneficium miſericorditer diſpenſare,vt dicit textus no.in.c.ij.in fi.de cleri.pug.ĩ duel.& in.c.
117 ſtudeat.l.di.ponit Inn.in.c.ij.de cleri.non ordi.mi.† vbi dicit epiſcopum quaſi ſemper poſſe diſpenſare circa beneficium.arg. predictorum
118 iuriũ,in quibus probatur ꝙ diſpenſat cum homicida.† ꝙ intelligit ibi Hoſt.& ſequitur Pan.vt curia ſimplex beneficium diſpenſet ep̃s circa curatum ſolus Papa ar.c.fi.de fil.preſby.&.c.j.&.ij.eo.ti.in.vj. ¶Dico tamen,ꝙ ſi quis in hoc caſu,& alijs ꝑ̃miſſis impetraret beneficium alicuius de ſupradictis conferendum ſibi in euentum priuationis, nõ poſſet amplius cũ eo epiſcopus diſpenſare ẽt ante litis pendentiam, ex quo impetranti iam eſt queſitũ ius ad rẽ.prout ſingulariter tenet Do. conſi.
119 cv. in fi.col. † qđ eſt ſumme notandum , pro limitatione glo.in.c.ij.in ver.fi.vt lite pen.lib.vj.que dicit ꝙ priuandus poteſt lite pẽden. cedere beneficio,& tamen non poteſt ſecum diſpenſari. & ita intelligo ꝙ dixi ſupra in prin.huius tertie partis.in.iij.colum. ¶Quinto & vltimo pro
120 nunc † non reſidens in bñficio poſt monitionem competentem põt eo priuari,niſi habeat iuſtum impedimentũ.c.cõquerẽte & in.c.ex parte. de cler.non reſi.alios caſus q̄bus q̄s venit priuãdus beneficijs non proſequor.Sed me remitto ad diſpoſitionem iuris , quia nunquã ſignatur impetratio ꝑ priuationẽ,niſi de iure ille veniat ꝓuãdus. ẽt ſi clericus petat ꝓuari regularẽ,& ſibi ꝯferri,vt latius dicã ĩ ſeq.tractatu cõmiſſionũ.

SVMMARIVM

1 Eccleſijs & beneficijs quot modis prouideatur.
2 Emphiteoſi finita ꝑ gñationẽ finitã, deſcẽdẽtes pñt peteř, ꝙ eis refirmet̃.
3 Limita,niſi vellet penes eccleſiam retinere.
4 Ius petende renouationis emphyteoſis deſcendentibus & non extraneis competit.
5 Electionis via qñ prouidetur,ſeruatur forma.c.quia propter de elect.
6 Electio ante confirmationem non competit ius in re ſed tantum ius ad rem reuocabile.
7 Electo ante confirmationem moriente beneficium non dicitur vacare per eius obitum,ſed per obitum primi.
8 Papa ſolus ep̃os transfert de vna eccleſia ad aliam ex cauſa neceſſitatis.
9 Papa an poſſit ſine cauſa transferre epiſcopum inuitum.
10 Papa priuare poteſt vnum epiſcopum ſuo epiſcopatu ſine cauſa, ſed nõ poſſet priuare omnes epiſcopos.
11 Cauſa iuſta ſemper preſumitur in papa , niſi quando venit contra vniuerſalem ſtatutum eccleſie.
12 Eccleſijs via collationis,& prouiſionis prouidetur , que vim electionis & confirmationis habet.
13 Collatio vim electionis & confirmationis habet.
14 Prouiſio quid comprehendat.
15 Diſpoſitio,& ordinatio quid comprehendant.
16 Collatio a prouiſione in quo differat.
17 Papa ſi reſeruat beneficium ſue collationi,reſeruatio per commendam non expirat.
18 Superior,ad quem fit deuolutio ob negligentiam electorum poteſt vnico actu collationis ſeu prouiſionis ſe expedire.
19 Beneficia manualia obtinentes ad nutum ſuperioris remouentur.
20 Eccleſijs via annexionis,vnionis,& incorporationis prouidetur.
21 Vnio eccleſiarum tribus fit modis.
22 Epiſcopus ad vitam vnire poteſt.
23 Inferior epiſcopo ſi preſcripſit vnire poteſt.
24 Legatus an vnire poſſit.
25 Coadiutor quibus detur.
26 Coadiutor cuius etatis eſſe debeat.
27 Etas in minoribus dignitatibus que ſufficiat.
28 Eccleſijs prouidetur per viam yconomatus.

DE MODIS PROVISIVIS.

SVPEREST Modo pro complemẽto huius tertie partis ſubijce-

1 re modos prouiſiuos † qui multi ſunt per quos bñficijs, & eccleſijs, item
clericis & eccleſiaſticis ꝑſonis prouidet̃, nam qñq; ꝓuidetur via poſtula
tionis, qa is qui de iure eligi non pt̃ poſtulat̃ a ſupiore et innitit̃ grẽ licet
iniuria ſit ſi talis gr̃a ꝑ ſuperiorẽ non concedat̃, vt qñ poſtulatus eſt ido-
2 neus, c. bone, cũ ibi no. & ꝑ totũ de poſtula. prela. † facit ad hoc ꝙ dicit
Bar. per illũ tex. & ꝑ gl. in. d. c. bone in. l. j. §. ꝑmittitur. ff. de aqua quot.
& eſtiua. ꝙ finita emphy. ꝑ gñationẽ finitã, deſcendẽtes poſſunt petere
ꝙ eis refirmetur, & de facili impetrabũt, immo eſt iniuria, ſi non fiat re-
firmatio, & ideo ſm eũ poſſent appellare de iure Canonico ad ſupiorẽ,
vt cogat ꝙ refirmatio fiat, ſicut in poſtulatione dr̃, in qua gr̃a fit ſi admit
3 tat̃ iniuria ſi repellat̃. ¶ Sed iſtud dcm̃ Bart. limitat Abb. Pan. in. c. bo-
ne. ij. in. pe. col. de poſtu. prel. qñ ꝓlatus vellet emphyteoſim reuerſam
concedere extraneo, ſecus ſi vellet retinere penes eccleſiã, qa tunc cogi
4 non poſſit ad refirmandũ † itẽ deſcendẽtibus & non alijs extraneis he-
redibus ꝑſone defuncte in cuius ꝑſona finita eſt emphyteoſis competit
ius petende renouationis, ſm Pet. de ancha. conſi. cxxxiiij. incip. plene
& ſubtiliter. & conſi. clxxj. inci. caſus talis eſt &c. & hoc quo ad modũ
5 poſtulationis. ¶ † Qñq; prouidet̃ via electionis, & illud proprie qñ ſer-
uatur forma. c. quia ꝑꝑ, de elec. ſm Inn. & doc. ibi, & ponit Rota deciſ.
cccclij. inci. ex hoc inſurrexit in nouis. de quo plenius in ſuperioribus
dixi circa dignitates, & beneficia electiua, ad que me remitto. ¶ Illud
6 tm̃modo circa hunc modum notandum eſt, † ꝙ electo añ confirmatio-
nem ſuperioris non cõpetit ius in re, licet ipſe electioni de ſe facte con-
ſentiat, ſed tm̃ ius ad rem reuocabile vel confirmabile ꝑ ſuperiorẽ con-
firmatorem, vt tenet gl. ordi. in. c. noſti. &. c. qualiter. & in. c. tranſmiſ-
7 ſam de elec. † adeo ꝙ ſi electus ante confirmationẽ moriatur beneficiũ
non dr̃ vacare per eius obitũ ſed ꝑ obitum primi, ſm gl. in cle. j. in ver.
collatio, vt li. pendẽ. ꝗ̃ dicit ſingularem deciſ. penu. in nouiſ. facit tex.
& ꝙ ibi notatur in. c. ſi electio. de elec. li. vj. & gl. in. c. cum veniſſent,
8 de reſti. in integ. ¶ † Qñq; via trãſlationis, vt qñ papa, cui ſoli hoc licet,
transfert ep̃os de vna eccle. ad aliam ex cauſa neceſſitatis, vel vtilitatis.
c. inter corporalia, &. c. ꝗ̃to cum. c. fi. de traſl. prela. immo tenent ali-
qui ꝙ papa inuitum poteſt transferre, quia licet a principio non cogat̃
quis inuitus acceptare epiſcopatum, vt patet in. c. geſta &. c. vbi iſta di-
diciſti. lxxiiij. di. tamẽ ex quo ſuo cõſenſu quis epiſcopus factus eſt põt
per papam inuitus ad aliam eccleſiã transferri, quod tenet Hoſt. & Ioã.
an. in. c. & ſi vnanimiter. de poſt prela. vbi pro hac opinione allegant
caſum in. c. ſcias frater. vij. q. j. equiperatur. n. ep̃s iam cõſecratus per re
ſpectum ad papam monacho qui non poteſt contradicere ſuo ſuperio-
ri. c. non dicatis. xij. q. j. cum multis ibidem. ¶ Sed predicta opinio in-
9 telligenda eſt, † vt papa poſſit transferre inuitum ex iuſta, & probabili
cauſa, alias minime, vt probat multis rationibus, & argumẽtis. ro. con-

ſi. cccxlv. incip. circa primum &c. vbi ex hoc infert ꝙ eccleſia tranſlati
per papam nuda voluntate, & ſine cauſa non vacat ante ipſius tranſlati
ratificatiouem, adeo ꝙ papa non poteſt interim. i. ante conſenſum tali-
ter trãſlati de ea prouidere, ſed iſta ſua determinatio videtur mihi ſatis
10 dura, † quia ſi poteſt papa vnum epiſcopum priuare epiſcopatu, & re-
mouere ſine aliqua cauſa, licet omnes ep̃os priuare & remouere nõ poſ
ſet, quia ſic vniuerſalem eccleſiam turbaret, vt ſentit gl. no. in. c. ꝑ prin-
cipalem. ix. q. iij. ꝗ̃ aprobat idem ro. conſi. ccclxxx. incip. queſtio eſt
&c. quanto fortius poterit epiſcopum inuitum transferre ex ſola, & nu
da ſua voluntate, nec dicitur tunc facere ſine cauſa quia magna, & iuſta
cã in principe eſt ſola eius voluntas, vt dicit gloſ. in. l. relegati in ver. ex
11 aliqua cauſa. ff. de pen. † & ſemper in eo preſumitur iuſta cauſa niſi quã-
do veniret contra vniuerſalem ſtatum eccleſie, vt in exemplo quod ſta-
tim dixi & hoc ſentit Inn. & expreſſius Panor. in. c. quanto de conſuet.
cum ergo habeat pro ratione voluntatem, nec ſit qui ei dicat cur ita fa-
cis, vt dicit glo. not. in. c. quanto, verſi. vicem dei, de tranſla. prelat. vbi
allegat. c. ꝗ̃uis, de penit. diſtinct. iij. certe ſequitur vt indiſtincte poſſit
transferre inuitum, vt vult prima opi. quam puto per hec veriorem.
12 ¶ Quandoq;, † & ſic quarto prouidetur via collationis, ſeu prouiſio-
nis, que habet vim electionis, & etiam confirmationis, vt notat Inn.
in. c. conſtitutis, ſuper verſi. effectum de appel. & gloſſ. in. c. j. in verſi.
prouiſionem, de elect. lib. vj. vbi dicit quod is ad quem ſpectat proui-
13 ſio prouidendo eligit & confirmat. † & idem in collatione que ſimili-
ter habet vim electionis & confirmationis. cap. cum olim, iuncto eo
quod ibi notat Inno. de cauſa poſ. & propr. & iſta duo quaſi idem im-
14 portant ſcilicet collatio, & prouiſio. † niſi quod verbum prouiſio eſt
magis generale aptum denotare omnem modum prouidendi, nam
comprehendit nominationem, poſtulationem, preſentationem, &
15 collationem, vt dicit glo. no. in cle. fi. in ver. prouiſioni, de elec. † idem
importat verbum diſpoſitio, ſeu ordinatio, vt quando Papa reſeruat
beneficium diſpoſitioni ſue ſeu ordinationi, per que verba comprehẽ-
ditur omnis modus per quem de iure poteſt eccleſie prouideri, vt patet
in cle. j. in veſic. diſpoſitionem, de ſupl. neg. prela. & in. c. j. §. fi. de con-
ſue. lib. vj. notat glo. in. c. poſt electionem ſuper ver. ordinationem, de
16 conceſ. prebẽ. cum ſimi. † ſed verbum collatio ſtrictius accipitur, quia
preſupponit conceſſionem beneficij, que tribuit ius in re, & facit be-
neficium eſſe illius cui confertur poſt ratificationem. c. ſi tibi abſenti.
de preben. lib. vj. per que infert notabiliter Rom. conſi. cccl. incipi. in
17 caſu propoſite conſultationis & cetera. ¶ † Quod ſi papa reſeruat be-
neficium ſue collationi per commendam, que ius in re non tribuit, re-
ſeruatio non expirabit, eum per eam non verificentur verba reſeruatio
nis, qa redeundo ad id qd̃ in principio dixi, iſta verba & quodlibet de ꝑ

18 ſe habent vim electionis, & confirmationis. ¶† Hinc eſt ꝙ ſuperior ad
quem negligentibus electoribus fit deuolutio poteſt vnico actu colla-
tionis, ſeu prouiſionis ſe expedire, qđ probatur in. c. ſi poſtquã in fi. de
elec. lib. vj. cum alijs que in ſuperioribus in ſimili propoſito deduxi, fa-
ciunt notata in. c. cum in illis §. cũ autẽ, & ibi bonus tex. de preb. eo. lib.
¶ Predicta habẽt locum in collationibus & prouiſionibus ꝑpetuis, nã
aliquando hec verba ſapiunt prouiſionem non perpetuam, ſed tempo-
19 ralem, † vt fit in prouiſione bñficioꝝ manualium, in quibus remouent̃
illa obtinentes ad nutũ ſuperioris, vt in cle. quia regulares, de ſup. neg.
prel. & in commiſſionibus hoſpitalium, que non conſueuerunt in be-
20 neficium conferri, vt per gl. in cle. quia contĩgit, de relig. dom. ¶† Quã
doq; & quinto via annexionis vnionis, & incorporationis de quibus,
& eoꝝ formis, ac modo habetur plene ꝑ gl. & doct. in. c. j. ne ſede vac.
& in. c. ſicut vnire, de exceſ. prel. per tex. & gl. in cle. ſi vna de rebus ec-
21 cleſie non alie. & in cle. ne in agro §. ad hec. † & breuiter tribus modis
fit vnio eccleſiarum, nam qñq; vna eccleſia vnitur alteri principaliter,
qñq; acceſſorie, quandoq; dubitatur, que pulchre proſequitur Pet. de
22 anch. conſi. cxiiij. incip. pro impetrãti, & alias etiam dixi, † & quis poſ-
ſit vnire dic ꝙ epiſcopi in ſuis dioceſibus cõ cõſenſu ſuoꝝ capituloꝝ ꝑ-
petuo, & non ad vitam, quia ſic eſſet prouidere perſone non eccleſie, vt
notant docto. in iuribus premiſſis, & Domi. conſ. xxxviij. in. vj. colũ.
23 ¶† Similiter inferior epiſcopo vnire poteſt, ſi hoc preſcripſit, vt notat
24 Ioan. ánd. in cle. ne in agro §. ad hec, de ſtatu mona. ¶† Eodem modo
legatus de latere, vt ponit Rota deci. ccccliх. incip. nota ſm maiorem
partem dominoꝝ, in antiquis, & melius q̃ alibi per Egid. cõcluſione.
dxiij. incip. concluſio ꝙ legatus de latere, cum ſequenti. ¶ Quandoq;,
& ſexto via adminiſtrationis quando additur alius adminiſtrator pri-
25 mo qui appellatur coadiutor, † & datur primo ſuſpecto de dilapidatio
ne. c. venerabili, de offic. dele. Itẽ leproſo. c. tua de cler. egr. iunctis ibi
notatis per Io. an. Item epilentico. c. fi. eo. ti. Itẽ multum ſeni. & alias
propter infirmitatem impedito ſuum officium exercere. c. ſcripſit, et. c.
quamuis cum. c. petiſti. vij. q. j. de coadiutore autem dando epõ habet̃
26 in ſpecie. in. c. j. de cle. li. vj. † Cuius aũt etatis debeat eſſe coadiutor di-
cit Io. an. in. c. fi. de cle. egr. illã etatẽ in coadiutore requiri que requirit̃
in offi. cui dat̃, vt coadiutor epĩ debeat eſſe etatis que requirit̃ in ꝓmouẽ
27 do ad epatũ. c. cum in cunctis, de elec. † in minoribus autem dignitati-
bus ſufficit ꝙ attigerit. xxv. annũ, qa talis etas reqrit̃ de iure in ꝓmotis,
ſeu promouendis ad eas, vt in §. inferiora, & de multis alijs circa hoc ple
28 ne per Io. an. in. d. c. fi. ¶† Quandoq; ſeptimo, & vltimo prouidetur
eccleſie vacanti per viam yconomatus. c. illud. xij. q. ij. & in. c. cũ vos,
de offi. or. ſunt & alij modi, quos nõ proſequor, ſed ꝑmiſſi videtur eſſe
principaliores. ¶ Et iſta ſufficiant quo ad tertiam partem principalem,

in qua dictum eſt de varijs modis vacationũ, & de modis prouiſiuis. itẽ
quibus modis uenit quis priuandus beneficijs, competẽti ordine dicen
dũ eſt de quarta parte huius opuſculi, videlicet de vi & effectu clauſula-
rũ, que apponuntur in gratijs, ſeu literis gratioſis.

SVMMARIVM

1 Diſpoſitio ſequẽs reſtringitur, & regulatur iuxta narrata in prefatione.
2 Gratia nõ corruit, ſi nõ verificantur narrata in lr̃arũ exordio.
3 Cauſa impulſiua ceſſante, diſpoſitio non ceſſat.
4 Cauſa in dubio non preſumitur finalis.
5 Clauſula teq; a quibuſuis excõmunicationis &c. q̃re in literis apponat̃
6 Titulus beneficij, licet non exercitium in excommunicatum cadit, vi-
de tamen infra nu. 8. vbi tenet contrarium.
7 Electio de excommunicato facta quando valeat.
9 Dictio negatiua prepoſita uerbo neceſſitatẽ importat.
10 Sententia iuris ob crimen plus ligat.
11 In literis pape nec vna litera vacare debet.

DE VI ET EFFECTV CLAVSVLARVM.

ET PRIMO Circa gratias expectatiuas notandum eſt circa verba
que in exordijs apponi conſueuerunt, uidelicet grata familiaritatis ob-
ſequia & ceter. uel alia uerba ſimilia que uarijs reſpectibus uariantur,
1 † notandum eſt inquã quod ſicut in exordio, ſeu prefatione alicuius di
ſpoſitionis ponatur cauſa finalis diſpoſitionis. l. fi. ff. de hered. inſtit. po
nit. Bar. per illum tex. in. l. cum hij, in prin. & in §. eam tranſactum. ff.
de tranſac. ita quod diſpoſitio ſequens reſtringitur, & regulatur iuxta
narrata in prefatione. l. cum pater §. dulciſſimis. ff. de lega. ij. quia, ut di
cit Bal. in. l. j. in. iij. col. de fal. cã adiecta. leg. cã finalis ẽ obiectũ intelle-
ctus, ſicut ſignũ eſt obiectũ viſus, et portus eſt obiectum nauigantiũ, &
2 quicquid agimus ꝓp finẽ agimus. † Credo tñ quod gratia non corruit,
quamuis non verificentur omnia narrata in exordio literarũ, quod ſic
demonſtratur, quia aut in narratis in prefatione conſiſtit cã finalis gra-
tie, & tunc non oportet quod illa uerificentur aliter, immo illis ſtatur
neceſſario, nec poteſt probari contrarium, ex quo ſuper ſic narratis fun
3 datur intentio Pape per clem. primam, de probatio. ¶† Aut talia nar-
rata non fuerunt cauſa finalis gratie, ſed potius cauſa impulſiua, & tũc
illa ceſſante, ſeu non exiſtente uera non ceſſat neq; corruit diſpoſitio. l.
j §. ſexum. ff. de poſtula. & notatur ĩ capitulo cum ceſſante de appella.
4 ¶† In dubio aũt ꝑſumit̃ ĩpulſiua nõ finalis, vt tenet gl. in. l. ij. in fi. ff. de
dona. quia licet papa dicat ſe facere grãm propter impenſa ſibi ſeruitia,

ex que tamen illa non ſpecificat, dicitur ſimplex liberalitas, & non re-
muneratio ob cām, vt vult in ſimili Old. conſi. v. incip. ticius, dicitur
5 poſt modū in prefatione literarū. ¶† Teque a quibus excommunicatio-
nis, ſuſpenſionis & interdicti aliiſq; eccleſiaſticis ſententijs cenſuris &
penis &c. ad effectū pſentiū &c. abſoluētes &c. Hec clā ſcdm aliquos
6 in iſtis uerbis ponūt ad abundantem cautellā.† quia ut dicit Car. conſil.
xl. incip. in facto, in excōmunicatum cadit titulus beneficij, & ordinis
ſuſceptio, & ualent cuncta que facit in ſui eſſentia, licet nō in exercitio,
vt in. c. pia. de excep. lib. vj. & c. ſolet, de ſen. excō. eo. lib. Ad quod be
ne facit quod dicit Cōp. & recitat ibi Io. an. in. c. quod ſicut, de cle. vi-
7 delicet,† ꝙ electio facta de excōmunicato vel ſuſpenſo licet nō teneat,
tamen ex tacito conſenſu eligentium ſecuto poſt abſolutionem confir-
matur, quia dicunt ꝙ talis electio non erat nulla iure naturali ſecūdum
8 eos. ¶† Verior tamen videtur alia opinio & magis cōmunis ꝙ excom
municato ipſo iure non poteſt conferri beneficium, vt probat tex. aper
tus in. c. poſtulaſtis, de cler. excō. min. dum dicit clericis excōmunica-
tionis vinculo innodatis eccleſiaſtica beneficia conferri non poſſunt,
nec illi ualēt retinere ea licite, niſi forſan cum eis fuerit miſericorditer
9 diſpenſatū† pondero dictionē negatiuā prepoſitā uerbo poteſt que ne-
ceſſitatem importat iuxta glo. in regula. j. de regul. iuris, lib. vj. & hanc
partem tenet Rota deciſione. ccclxiij. incip. nota ꝙ excōmunicato in
antiquis, tā in excōmunicato ab homine ꝗ̄ a iure, & multo fortius quā
10 do a iure,† quia ſententia iuris imponitur pp crimē iō plus ligat arg. no
tatorum in. c. peruenit, de exceſ. prelat. Dico igitur ꝙ clauſula predicta
teque a quibuſuis &c. apponitur neceſſario, & non ſuperflue, vt alij vo
11 lunt,† quia nec ſillaba debet vacare in literis pape iuxt. gl. ꝗ̄ ſepius alle-
gaui in. c. ſolite, de maio. & obe. facit ad predicta clemē. c. ſumus Pont.
& quod ibi notatur de ſent. excom.

SVMMARIVM

1 Clauſula motu proprio per regulam cancellarie quid ſuffragetur. & qd de iure communi.
2 Effectus quos producit clauſula motus pprij de iure communi.
3 Motus proprius non inducit diſpenſationē irregularitatis.
4 Irregularitas q̄ cauſat ex homicidio, an ſit de iure diuino, vel poſitiuo.
5 Clauſula ſuppleres omnē defectū de plenitudine poteſtatis qd iporter.
6 Motus proprius licet tollat vitium ſurreptionis, aliam tamen inhabilitatem non tollit.
7 L. ij. C. de crimin. ſacrileg. quomodo intelligatur.
8 Clauſula ex certa ſcientia quid operetur.
9 Papa ꝙ faciat aliqd ex certa ſcientia, vel de plenitudine ptātis paria ſunt

10 Cauſe cognitio nō requiritur, nec partis vocatio cum princeps facit aliquid ex certa ſcientia, vel de plenitudine poteſtatis.
11 Clauſula ex certa ſcientia tollit inhabilitatem impetrantis, ſed non motus proprius.
12 Clauſula motus proprij in quo differat a clauſula ex certa ſciētia, & infra nu. 14. 16, 17. et. 18.
13 Scientia certa per teſtes probari poteſt, ſed motus proprius non.
15 Scientia certa principis idem operatur, quod clauſula non obſtante.
16 Clauſula motus proprij non tollit defectum intentionis, ſed certa ſciētia purgat illum.
17 Motus proprius non operatur circa qualitates intrinſecas beneficij.
18 Papa non intendit prouidere de dignitate vel circa, niſi illas qualitates exprimat.
19 Motus proprius facit. ꝙ priuilegium cum ea pluralitate conceſſum extendatur ad litem pendentem.
20 Priuilegium conceſſum lite pendente an noceat parti aduerſe, ſi fiat motu proprio.
21 Priuilegiū valet lite pendēte impetratū, ſi nulli ſit ꝑiudiciale, alias nō.
22 Leges generales facte motu proprio non trahuntur ad lites pendentes, niſi hoc ſpecialiter dicatur.
23 Impetrare ius nouum lite pendente non eſt attentare.
24 Motus proprius operatur, vt indultum iniquitatem ſapiens alicui motu ſimili conceſſum in eundem non retorqueatur.
25 Heres licet infra tempus conficiendi inuentarium non poſſit a creditoribus conueniri, tamen debitores conuenire poteſt.
26 Iudei in die ſabbati conuenire, nec conueniri poſſunt.
27 Conueniri quis nō pōt certo tpe, an poſſit ipſe tunc alios conuenire.
28 Motus proprius diligentiā proceſſus tollit.
29 Gratia data motu proprio dicitur beneficiū principis.
30 Dictio quomodolibet eſt uniuerſalis.
31 Exceptio firmat regulā in caſibus non exceptis.
32 Exceptio quando iungitur cum dictione taxatiua, tunc quo ad alios caſus ſtat negatiue.
33 Motus proprius ſupplet etatis defectum.
34 Limitatio ad. c. ſi eo tempore de elec. in. vj.
35 Mandatum motu proprio ſuper vacante extenditur ad vacaturum.
36 Clauſula generalis non obſtante, & clauſula motu proprio defectum etatis, vel ordinis non tollunt.
37 Ex certa ſcientia aliquid fieri, vel ꝙ fiat mētio de obſtātibus paria ſunt.
38 Gratia motu proprio cōceſſa in aliqua eccleſia de beneficio vacante, ſi plura vacēt, refertur ad pinguius.
39 Diſpēſatio motu proprio facta cū electo, vt non teneatur uſque ad cen-

tum tempus promoueri, priora beneficia durante diſpenſatione nõ vacabunt, limita vt ibi dupliciter, nu. 40. et. 41.

40 Motus proprius an & quando faciat gratiam latiorem.

42 Motus ꝓprius licet tollat diligentiã ꝓceſſus non tñ prioritatẽ date.

43 Motus proprius non preiudicat vnioni per ordinarium facte. Limita vt ibi.

44 Beneficium vnitum non poteſt per beneficiatum permutari, antequã vnio ſortiatur effectum.

45 Actus procedens a liberalitate principis nemini preiudicãs eſt late interpretandus, etiam ſi materia ſit exorbitans.

46 Regula cancellarie ſuper valore exprimendo in impetratione, quomodo intelligatur.

47 Nobiliſſimus quiſq; debet in domis creſcere & non decreſcere.

48 Dictionis aliorum quę ſit natura.

49 Dictio quoruncunq; beneficiorum eſt vniuerſalis.

50 Gr̃a motu ꝓprio facta Cardinali valet, licet valor verus nõ ſit exp̃ſſus.

51 Motus proprius tollit ſubreptionem etiam in literas inferiorum, ſicut

52 Motus proprius non tollit vitium falſe expreſſionis.

53 Verum tacens non eſt ita odioſus, ſicut exprimens falſum.

54 Vnio corruit, ſi cauſe expreſſe non ſunt uere.

55 Clem. prima, de probat. quomodo intelligatur.

SVBSEQVENTER Statim poſt principiũ literarum conſue-
uit apponi clauſula motu proprio nõ ad ſuam &c. que clauſula cum ſe-
piſſime apponatur tam in gratiis expectatiuis quam aliis literis benefi-
cialibus plenius erit attingenda, quia frequenter de eius effectu dubita-
1 tur. †Et licet per regulam cancellarie nõ ſuffragetur in alio, niſi ſolum
& duntaxat ad tollendum & excludendum ſurreptionẽ, tamen ex di-
ſpoſitione iuris communis non ſolum operatur excluſionẽ ſurreptio-
nis, c. ſi motu proprio, de prebẽ. lib. vj. ſed etiam quamplura alia quo-
rũ aliqua enumerat Romanus conſil. cccxxvij. incip. iſte ſunt rationes,
2 ſed ego latius exordiar ponendo effectus principaliores. ¶ Et †primo
clauſula motus proprij inducit tacitam diſpenſationẽ circa inhabilita
tem perſone, cui fit gratia, & conceſſio, dummodo talis inhabiltas pro-
ueniat a iure poſitiuo, ſecundum Romanum in dicto conſilio allegat
caſum ſingu. in. l. ij. C. de crim. ſacril. & reprobat glo. que aliter ſentit
in clemen. ſi romanus, de preben. Sed mirandum eſt de romano, quia
totus fere mũdus ſequitur, & approbat illam gl. in pluribus locis, & ma
xime domini, de rota deciſio. cxij. incip. dicebant domini in nouiſ. &
3 alie deciſ. ccccxlv. incip. nota licet proprius motus in antiquis. †vbi di
cunt ꝙ motus proprius non inducit diſpẽſationem irregularitatis, ſeu
illegittimitatis vel alterius defectus illius pro quo ſcribitur, & tamen

vitium illegittimitatis prouenit a iure poſitiuo, quo ad aſſecutionem
dignitatum & beneficiorum, capitulo innotuit, de elect. iũcto. c. oſius,
4 & eſt palea. lvi. di. †ſimiliter, & uitium irregularitatis. c. primo, de ſen.
excõ. lib. vj. etiam ſi irregularitas cauſetur ex homicidio ſecundum ali-
quos. Licet de hoc ultimo non ſit plena concordia inter doc. vt plene
per Marianum in repetitione. c. ad audientiã de homic. cũ multis alijs
quotis de quibus per Fel. in. c. humilis. de ma. & obe. vbi ponit remiſ-
ſiue tñ, per que manifeſte comprobatur glo. in. d. cle. ſi Roma. & ipſe-
met Roma. approbat illam dicens eſſe ſingularem in ſingularibus ſuis
5 ſub. nu. ccccxviij. incipiẽte an uerba &c. †vbi dicit ꝙ clauſula illa que
in reſcriptis apponitur, videlicet ſupplentes omnem defectum ſi q̃s in-
teruenerit de noſtre plenitudine ptãtis &c. ſupplet omnes defectus, &
illos purgat, p̃ter eos, qui concernunt perſonam ſupplicantis, vel con-
trahentis, quia illos minime ſupplet allegat ſingulare verbũ ſpeculato-
ris in tit. de lega. q̄d refert Arch. in. c. cenomanenſ. m. lvi. di. iſtud etiã
6 cõprobat ibidẽ romanus per. d. glo. ſuperius allegatã, †que dicit q̄d li-
cet motus proprius tollat uitiũ ſurreptionis aliã tñ inhabilitatẽ illius ꝑ
quo ſcribitur nõ tollit, & hoc puto veriſſimũ. Non obſt. tex. allegatus
per Roma. in. d. l. ij. dũ dicit ſacrilegij inſtar eſt dubitare an is dignus ſi
7 quem elegerit imperator, †quia intelligitur de electo ꝑ imperatorẽ ex
certa ſcientia, vt dicit ibi gl. expreſſe, quo caſu cum princeps bñficium
vel gratiã incapaci ex certa ſcientia confert, vel q̄d ei concedit, ad q̄d nõ
eſt habilis, eo ipſo ſuper inhabilitate diſpenſare cenſetur. l. quidã conſu
lebant, & ibi late per docto. ff. de re iudi. & in. l. idẽ vulpianus. §. primo.
ff. de excu. tuto. no. glo. in. c. ſtatutũ. in ver. litetarũ, de reſcrip. lib. vj.
dũmõ exprimatur in literis, q̄d ex certa ſcientia facit, ſecundum gl. ibi,
& in. d. c. ſi motu proprio, licet aliqui requirant etiã, q̄d princeps ſuper
facto cãe cognitionẽ premiſerit, vt notat̃ in. c. ij. de ſciſma. per gl. et Io.
8 and. & Inn. in. c. ueniens, de fil. presbiterorum. †Quibus concurrenti-
bus hec clauſula ex certa ſcientia operatur, ꝙ licet alias princeps nõ pre
ſumat̃ vti ptãte abſoluta, niſi de hoc faciat expreſſam mentionẽ, vt no
tat Inn. in. c. innotuit. de elec. tñ ſi apponat in literis. d. clauſulam vide
tur uti ptãte abſoluta, etiã ſi de ptãte abſoluta mentionẽ aliter non fa-
ciat, vt ſentit glo notabilis in. c. ad hec, uerſi. ſatis tñ credo, de reſcrip.
9 †dũ vult paria eſſe papam facere aliquid certa ſcientia vel de plenitudi-
ne ptãtis vt exclamatur in hoc ibi ab omnibus et per Panor. in. c. iiij. de
re iudi. & late per Fel. in. c. cũ inter. de excep. ¶ Verius tamen videtur
10 non requiri, ꝙ per principem premittatur alia cauſe cognitio, †quia eo
ipſo quod facit ex certa ſcientia, & illud exprimit in literis, videtur eſſe
de facto informatus, & illud minime ignorare, iõ non requirit̃ alia cãe
cognitio, ad quã non aſtringit̃ princeps cum aliquid facit ex certa ſciẽ
tia, ſeu de plenitudine poteſtatis, imo plus dixit Inn. in. c. niſi cum pri-

dem,circa finē in gl.ſuper uerbo indulgeri, de renun. quod cum prin-
ceps ex certa ſcientia vel de pleni.ptātis facit gratiam non eſt neceſſe
ad illius validitatem vocari illos quibus ex ea preiudicium fieri poteſt
ſecus quādo procedit ex ptāte ordinaria,vt late probat Ro.cōſ.ccclxix.
11 incip. Circa primum.&c.in.ij.&.viij.col. ¶† Ex quibus clare apparet
quod tex.in.d.l.ij.non probat niſi de certa ſciētia,que in hoc plus ope-
ratur, q̃ motus proprius,vt per eam expreſſam in literis uideatur ſubla
ta inhabilitas impetrantis, que non tollitur per motum proprium, vt
patet ex ſupradictis. Nec requiritur in hijs que fiunt ex certa ſcientia ꝙ
princeps premittat cauſe cognitionē vt dixi, licet ſecus ſit in inferiore
in quo requiritur quod precedat cauſe cognitio ſaltem ſummaria ſu-
per cauſis diſpenſationis,puta an ſit neceſſitas vel vtilitas diſpenſandi,
ſeu alia iuſta cauſa ſubſit,vt no.Spec.in tit.de diſpenſ.§ qualiter autem,
12 verſ.dicunt quidam. Quod non eſt in principe, vt ſupra. ¶†Immo vo
lunt aliqui quia non admittitur probatio per teſtes ad probandum mo
tum proprium, nec aliter poteſt probari, niſi per expreſſionem in lite-
ris,vt vult gl.cōiter approbata in.d.c.ſi motu proprio, in gl.fi.& ſequi
tur Rota deciſ.cxxxi.incip.nota quod in.c.ſi motu proprio,in antiqs,
& tn̄ certa ſcientia bene probatur etiam aliter q̃ per expreſſionem, pu
ta per teſtes, quod puto verius quicquid dicat gl.in.d.c.ſtatutū in ver.
literarum,q̃ ſupra retuli, propter rōnem differentie inter hec duo qđ
aſſignat vna deciſio.cccxxxij.in nouis, & Egidius cōcluſio ne.dccxlvj.
13 incipien.licet obſeruet &c.videlicet †quia motus proprius includit de
neceſſitate unam negatiuam non coarctatam, uidelicet quod nullus ſu
per hoc unquā pape ſupplicauerit, talis autem negatiua vel impoſſibi-
lis eſt ad probandum.l.actor.C.de proba.&.c.qm̄ contra.eo.tit. vel
nimis difficilis,vt notat predicta gl.in.c.ſi motu proprio.Sed certa ſcien
tia nullam negatiuā,ſed ſimplicem affirmatiuam includit que probabi
lis eſt nimirum ſi iſta probari poteſt aliter quam per ſolam expreſſionē,
14 illa non. ¶Tertio differt in alio, †quia motus proprius non tollit ius
tertij, puta ſi beneficium ſpectat ad ius patro.alicuius laici de quo papa
15 ſi ſciuiſſet nullatenus prouidiſſet iux. no.in.c.ij.de preben.libr.vi.†&
tamen certa ſcientia principis reſcribentis idem operatur quod clauſu-
la non obſtan.l.idem ſcribit.§.fi.ff.de excuſ.tut. & ponit Rota iuncta
additione que eſt ibi.dec.cxi.cum ſeq.in nouiſ. quia ut ſuperius dixi.
eo ipſo quod prouidet de tali beneficio ex certa ſcientia videtur eſſe in-
formatus de huiuſmodi qualitate. ſ.quod ſit iuris patronatus laicorū,
& iō ceſſat tunc defectus intentionis pape, qui quotiens ſcribit pro ali-
quo beneficiando non ſue intentionis quod ei conferatur beneficium
iuris patronatus laicorum, niſi aliud exprimatur, ſeu aliter conſtet de
mente pape,vt no. Io.an.in.c.dilectus,de offi.leg.dicitur aūt ſatis con
ſtare eo ipſo quod illud confert,ſeu conferri mandat ex certa ſcientia,

quia perinde eſt ac ſi faceret de plenitudine ptātis per ſuperius dicta.
16 ¶†Ex quibus patet quarta differentia inter iſta, videlicet quia licet mo
tus proprius tollat defectū ſurreptionis,tamen nō tollit defectū inten-
tionis,vt no.Io.an.& doct.in.d.c.ſi ꝓ motu proprio, & ponit Egi. cō
clu. ccccłxxv. incip.premiſſe tres concluſiones, vbi dicit quod motus
proprius non tollit ſurreptionē que ꝓcedit ex intentione,& iō infert in
concluſione precedenti ibidē non valere gr̄am ēt motu proprio in qua
fuit tacitū de iure patroni ad quē ſpectat pñtatio propter defectū inten
tionis pape,qui ſi ſciuiſſet nullatenus vel ſaltē non ita de facili contuliſ
ſet iux.no.in.c.ij.de prebē.lib.vj. q qdem defectus intētionis ceſſat in
gratia que fit ex certa ſciētia vt probaui. ¶Colligitur alia & ſic quinta
17 differentia† quia motus proprius non excludit,nec tollit qualitates in-
trinſecas puta curam,vel principalitatem beneficij de quo prouidetur,
ſeu prouideri mandatur, de quibus ſi non fit mentio in gr̄a ēt proprio
motu facta ipſo iure eſt nulla vt tꝫ rota dec.cxi. in nouis ſepius allegata
18 quia hoc caſu eſt defectus intentionis, † cū papa non intēdat prouidere
de dignitate vel cura niſi illas qualitates exꝓmat.c.cū in illis, & ibi hoc
firmat Domi.de prebē.lib.vj.licet contrarium ibi teneat Frāch. prout
in ſuperioribus retuli in ſecūda ꝑte principali circa dignitates,& bene-
ficia curata,qđ non diſputo aliter ꝓ nūc,ſed preſuppoſito pro uero, qđ
ſtatim dixi. Aliud eſt in gratia que fit ex certa ſcientia qa ceſſat hoc caſu
defectus intētionis,ut ſupra ꝯñter veniet beneficiū hn̄s dignitatē & cu-
rā & hoc mō poſſet ſaluari opinio Franchi contraria in.d.c.cū in illis,
& iſta ſufficiant de primo effectu clauſule motu proprio. ¶Secundo
principaliter operatur motus proprius ſm Roma.in preallegato cōſi.
19 †quia facit qđ priuilegiū cū ea qualitate ꝯceſſum extendatur ad li.pend.
cū eo cui cōceditur, licet ſecus ſi ad poſtulationem tacito de litis pendē
tia, vt vult gl. q̃ dicit ſingularē in.l.q autē in prin. in prima ſolutione
cōtrarij.ff.ſi qs caut.ſequitur hoc ibi Pau.de caſtr.& Alex. dicētes ꝑ il
lā glo.qđ ſi li.pend.princeps concedat priuilegiū motu ꝓprio,pars pōt
vti tali priuilegio q̃uis emanauerit lite pendente,& ita limitant.c.fi.vt
li.pen.&.l.ij.C.eo.tit.cū ſimi.Cōtrariū tamen & melius tꝫ ibi do.Iaſ.
allegādo primo.Ioan.an.in addi Spec.in ti.de dolo & cōtu §.fi.uerſi.
20 porro,in addi.magna.& canoniſtas in.c.cām.ij.de teſti. †vbi tenent
qđ priuilegiū cōceſſum pendente lite etiā motu proprio ſuperioris nō
nocet cauſe pendenti nec parti aduerſe,quia princeps non preſumitur
derogare iuri tertij per.l.ij §.merito, & §.ſiquis a principe.ff. ne quid
in loco publi. & ideo dicit Spe. quē Iaſ.non allegat in ti.de diſpenſ.§.
21 qualiter autē ver.diximus ergo, †qđ ita demū valet priuilegiū li. pen.
22 impetratum,ſi nulli affert preiudicium, alias minime, † ad idem facit
alia ratio quia leges generales fiunt motu proprio principis. l. huma-
num.C.de leg.no.Bar.ī auc.quas actiones in.ij.col.C.de ſac.ſan.eccl.

& tamē non trahuntur ad li. pend. l. leges & conſtitutiones. C. de legi.
& in auc. vt cū de appel. cog §. j. niſi hoc ſpecialiter dicatur, quod etiam
ad pendentia noua conſtitutio extendatur vt probat tex. in cle. diſpen
dioſam de iud. in fi. & in cle. j. ad fi. de ſequeſtr. poſ. ¶ Vtrum autem
iſto caſu priuilegium taliter impetratū lit. pen. reuocetur per modū at-
temptati. dicit notabiliter Egid. concluſione. cij. incip. ſi poſſeſſio be-
23 neficij, quod non† quia impetrare ius nouū lit. pend. non eſt attempta-
re, & ideo dicit in alia concluſione. dclxij. incip. ſi ex gratia, quod poſt
concluſionē & ante ſententiam poteſt impetrari noua gratia, & cano-
nizari abſq; obſeruatione nouorum terminorum, ſed bene proceditur
in lite tali gratia, & impetratione, non obſtāte, ex quo de lite non eſt fa
cta mentio, ut probatur in. c. fi. vt lite pen. quia vt dicit ibi Inno. non
eſt uerisimile quod in preiudicium partis uelit princeps lite pen. aliqd
24 concedere. ¶ † Tertio motus proprius operatur, ut indultum iniquita-
tem ſapiens alicui motu ſimili conceſſum in eundem non retorquea-
tur, vt eſt tex. nota. qui non eſt alibi ſecundum docto. ibi in lege ſi quis
iniquum. ff. quod quiſq; iur. quia ceſſat ratio retorquutionis, ex quo
tale ius non fuit ad poſtulationē partis conceſſum, vt ibi, & per illū tex
25 tum decidit notabiliter Barto. in. l. fin. § donec. C. de iure delibe. † ꝙ
licet heres infra tempus conficiendi inuentarium non poſſit a credito
ribus hereditarijs conueniri. tamen ipſe bene poteſt infra illud tempus
debitores hereditarios conuenire, nec tunc habet locum retorquutio,
quia non fuit illud conceſſum ad poſtulationē partis, ſed lex ex priuile
gio & ſic motu proprio concedit licet contra hanc determinationem
26 Bartol. multum ſtringat text. in. l. die ſabbati. C. de iudeis, † vbi diſpo-
nitur quod in die ſabbati, & alijs feſtiuitatibus Iudeorū ipſi nō poſſunt
27 conueniri nec etiam alios conuenire, per quē dicit ibi Bartol. † quod ſi
aliquis dies eſt feriatus quo ad te, vt non poſſis conueniri debet etiā eſſe
feriatus contra te, vt tu nō conuenias alios, ad idē facit bonus text. in. l.
ij. §. ſed & ſi agant. ff. de iud. ubi legati quia ex priuilegio legis durāte le
gatione non poſſunt conueniri ſi agant & conueniant alios compellū-
tur ſe aduerſus omnes defendere, & iſta pars per hec contraria uidetur
propter equalitatem ſeruandam in iudicijs, regula non licet actori de
reg. iur. lib. vj. & in. l. fi. C. de fruc. & litis expen. per quē dicūt ibi Bar.
& docto. ꝙ quando ius iniquum reſpicit ꝓceſſum litis tūc illius iuris fit
retorquutio, q̄uis eſſet conceſſum motu ꝓprio. ¶ Poſſent tn̄ iſta con-
traria reduci ad concordiam diſtinguendo inter priuilegium clauſum
in corpore iuris quale eſt ꝙ heres non poſſit conueniri infra annum, et
etiam in caſu iurium contrariorum, & aliud priuilegium extra ius, vt
fiat retorquutio primi clauſi in corpore iuris, & non ſecundi, quia ex
quo eſt clauſum in corpore iuris & non preſumatur conceſſum ad po-
ſtulationem partis ſed motu proprio principis, cū ſit lex debet eſſe cō-
munis

munis. c. erit aūt lex. iiij. di. alias nō diceretˀ lex ſi nō eſſet honeſta, iuſta,
& cōis vt ibi, que rō ceſſat in priuilegio extra ius, qđ dr̄ lex priuata non
cōis. c. priuilegia. iij. di. iō ſi conceditˀ motu ꝓprio non debet fieri retor-
quutio licet contineat iniqtatē, regula qđ ob fauorē, & hoc puto veriſſi
28 mū. ¶ † Quarto motus ꝓprius excludit diligentiā proceſſus, & ſic inter
duos expectantes eiuſdē date, ſi vnus habet gratiam motu proprio pre-
fertur alteri. d. clauſulā non habēti, licet diligentiori in ꝓceſſu, ſm Io.
an. quē ſequuntˀ doc. in. c. duobus de reſcrip. li. vj. qa ille tex. volēs p̄fer-
ri diligentiorē inter duos eiuſdē date loquitˀ de gratijs ſimi. ſed iſte gra-
tie ſunt diſſimiles, quia vna odioſa. c. q̄uis. de preben. eo. lib. alia fauo-
29 rabilis, & ſic amplianda. c. ſi pluribus, eo. tit. & lib. † Gratia enim data
motu proprio dr̄ principis beneficium, vt patet in. d. c. ſi motu proprio
vnde nō ſonat in ambitionem, & ſic eſt late interpretanda. c. cum dile-
cti, de donat. conſequēter alter non habēs motum proprium prius pre-
ſentando, & ſic ex ſuo facto tantū fauorē eius non minuet ſm domi. in.
d. c. duobus. Preterea habens canonicatum, in quo eſt ambitio, prefer-
tur nō hn̄ti, vt ibi, ergo fortius hn̄s proprium motum, vbi deficit ambi-
tio, & viget fauor preferendus eſt non habenti, ad hoc vt ſit differentia
inter gratiam fauorabilem, & odioſam, vel ambitioſam per predicta.
¶ Sed licet predicta ſint vera de iure cōmuni ex diſpoſitione tn̄ regule
circa motum proprium diſponente non procedunt, qa per illā cauetˀ ex-
preſſe quod verba proprij motus quo ad beneficia vacatura nulli quō
modolibet ſuffragentur, niſi ſolum & dūtaxat ad excludendū ſurreptio
30 nem, † pondero dictionem q̄uolibet que eſt vniuerſalis apta cōprehē-
dere oēm modum & formam, vt probant iura, que allegat Domi. cōſi.
31 cxv. in ſecunda col. † Preterea exceptio firmat regulam in caſibus non
exceptis. l. nam quod liquide. ff. de penu. lega. l. queſitum §. denique, &
32 ibi Bar. ff. de fundo inſtr. & in. l. gn̄aliter § vxori. ff. de vſufr. leg. † maxi
me qn̄ eſt iuncta cum dictione taxatiua ſicut eſt dictio tm̄, ſolum, & dū-
taxat, quia licet alias exceptio non ſtet negatiue, nec excludat caſus ſi-
miles exceptuatis, vt eſt gl. ſing. in. l. j. C. de cōdi. indeb. & ponit Pano.
in. c. qm̄ frequenter vt lite non conte. tamen quando eſt iuncta cum ali
qua dictione taxatiua ſtat negatiue ad alios caſus, qa huiuſmodi dictio-
nes taxatiue habēt implicitam negatiuam, & ideo introductum fuit vt
omnibus darentur expectatiue motu proprio, & bene vt p domi. cōſi.
lxxv. in. iij. colū. cum ergo regula excipiat tantum caſum ſurreptionis
cum duabus dictionibus taxatiuis certe alium non operabitur per pre-
33 dicta. ¶ † Quinto motus proprius ſupplet defectum etatis, quia licet
alias non ſufficiat impetrantem eſſe legittime etatis ad beneficium cura
tum tempore vacationis beneficij, ſi tempore date non habet legittimā
34 etatem. c. ſi eo tempore, de reſcr. lib. vj. † Fallit tamen hoc & nō habet
locum in gratia facta motu proprio, quia tunc poterit prouideri de cu-

rato,dūmodo tp̄e prouiſionis ſit etatis apte ſm domi. ibi qa cā pp̄ q̄ꝫ in
terminis illius capituli non pōt prouideri de curato illi qui tp̄e dotis nō
eſt legittime etatis,licet tp̄e prouiſionis ſit etatis apte,nonē alia niſi, qa
in ea parte in qua ſcribitur,ꝓ curato reſcriptum eſt ſurrepticium tp̄e im-
petrationis,& ſic nullū,ſuꝑuenientia ergo etatis legittime non pōt vali
dare reſcriptū nullam ꝑ regulam nō firmatur,de regul. iur. li. vj. ¶ Sed
qñ papa ſcribit motu ꝓprio tunc reſcriptū nō eſt ſurreptitiū in ea parte,
cum motus ꝓprius tollat ſurreptionē ꝯñter ſuperueniente maiori etate
non eſt qd impediat. quo minus ille obtineat curatum. Non ſurreptio,
qm̄ illa ſublata eſt per motū proprium Nō inhabilitas etatis, ex quo eſt
legittime etatis tp̄e prouiſionis,& ita reſidet domi. cōfirmatur hec opi-
35 nio ex dicto Io. an. in. c. dilectus filius. G. de p̄ben. † vbi dicit ꝙ ſi papa
motu proprio mandat alicui conferri eccleſiā vel prebēdam ſi vacat, ſa-
tis eſt ꝙ vacat tp̄e collationis vel receptionis, licet non vacaret tp̄e date
per illam decretalē. Nihilominus p̄dicta opinio nō placet alijs moder.
& p̄cipue Francho in. d. c. ſi eo tp̄e, que ēt mihi non vr̄ ſuſtentabilis, qa
licet motus proprius tollat ſurreptionē, vt dicit do. tñ non tollit aliam
inhabilitatē perſone illius pro quo ſcribit᷑,vt late dixi in primo effectu
iſtius cl̄e, et q̄ꝫuis dictus defectus etatis ꝑ viam ſurreptionis opponi non
poſſit pp̄ expreſſionē proprij motus, tñ opponi poterit ꝑ viā iuris cōis
cum motus proprius non inducat diſpēſationem alicuius inhabilitatis,
vt ſupra & ideo ſublato defectu taciturnitatis ꝑ motū propriū remanet
defectus iuris cōis,& ēt intentionis concedentis,cum non ſit veriſimile
qđ papa per. d. cl̄am velit fraudare eccleſiam officio vnius ſacerdotis, a
quo pēdet tota deuotio fidelium, & hoc quaſi in terminis tenet Pet. de
36 anch. conſi. xx. incip. viſo predicto puncto, † vbi dicit ſequēdo opinio-
nem Archi. & Lappi. in. c. ei cui, de prebē. li. vj. qđ cl̄a gñalis non obſt.
& ēt clauſula motu proprio non ſufficiunt ad tollendum defectū etatis
vel ordinis, cum predicti defectus cauſent᷑ ex pſona illius, ꝓ quo ſcribit᷑.
¶ Secus eſſet ſi papa ſcriberet pro paciente talem defectū ex certa ſcien-
tia, quia tunc ſi de ea conſtaret vel ꝑ expreſſionē in literis, vel aliter, nō
obſtaret defectus etatis tp̄e date, dūmō adeſſet etas legitima tp̄e ꝓuiſio-
37 nis,† qa paria ſunt qđ aliqd fiat ex certa ſcientia, & qđ fiat mentio obſtā
tibus,vt ſentit gl. no. in. c. j. in ver. naſcat᷑, de cōſtitu. lib. vj. ponit Pan.
in. c. fi. vt lite pend. & dixi ſupra. ¶ Sexto ſimilis motus operat᷑ quia gr̄a
38 † motu proprio conceſſa in aliqua eccleſia de prebēda, ſeu beneficio va-
cante cum plures, ſeu plura in eadē vacent refertur ad pinguiorem ſiue
pinguius, vbi ſi fuiſſet cōceſſa ad petitionem alterius referetur ad mino
rem ſiue magis tenue, vt eſt caſus notabilis in. c. ſi pluribus, de preben.
lib. vj. & ratio eſt, quia cum ſit bñficium principis late eſt interpretādū.
39 c. cum dilecti de dona. cum vulg. ad hoc, † & ideo dixit Ioā. an. in. c. cū
in cunctis, de elec. qđ ſi diſpenſatum eſt cum electo, vt non teneat᷑ vſqꝫ

ad certū tp̄s promoueri. ſi diſpenſatio eſt facta motu proprio pape, non
vacabunt priora bñficia durante tp̄e diſpenſationis, ſecus ſi fuit conceſ-
ſa ad petitionem, arg. c. quod dilectio, de conſang. & affi. ſed de hoc vl-
timo me remitto ad ea que dixi late in. v. parte principali huius op̄is in
ſecundo mō vacationis circa bñficia promoti ad ep̄atū. ¶ Limitandus
40 eſt tñ iſte ſextus effectus dupliciter primo † qa motus proprius nō ſem-
ꝑ facit gr̄am latiorem qñ. ſ. ꝑ hoc immutaretur proprius verboꝝ ſignifi
catus licet alias faciat gratiā vberioris interpretationis ſm Car. cōſi. lxi.
41 incip. volentes. &c. ¶ Sc̄do limitatur, † qa licet clauſula motus proprij
ſit ampliatiua gr̄e cum ſit bñficium principis, vt ſupra tñ illud eſt verū,
qñ ex tali ampliatione nulli ſit preiudiciū, alias minime ſm domi. cōſi.
ciiij. in fi. col. & iō ſi tacet᷑ qualitas beneficij reſpiciēs ius tertij tunc mo-
tus proprius ei non preiudicat, puta ſi eſt iuris patro. laicoꝝ, vt ꝑ rotam
deciſ. cxij. q̄ꝫ ēt ſuꝑius allegaui. Hinc eſt ꝙ iſta clauſula non facit poſtea
impetrantē p̄ferri primo, niſi de illo fiat mentio, ſm Imol. poſt Cal. in.
42 c. mandatum, in pe. col. de reſcrip. † & ſentit domi. in. c. duobus. eo. ti.
lib. vj. vbi vult qđ motus proprius tollit diligentiā ꝓceſſus inter expectā
tes eiuſdē date, ſecus ergo ſi alter eſt prior in data, de quo dixi ſupra in
43 quarto effectu † hinc ēt dicit domi. in repetitione. c. poſtulaſti in. xxvj.
col. de reſcri. ꝙ motus proprius non preiudicat vnioni facte per ordina
rium ēt nondū ſortite effectū, qa non tollit ius queſitū alteri in re vel ad
rē, qđ notabiliter limitat Feli. in. c. ad aures in. v. col. de reſcri. niſi cum
clauſula motus proprij eſſet clauſula gñalis nō obſtantibus qbuſcunqꝫ
per que gr̄a noſtra poſſet qūolibet impediri vel differri qa tunc ꝑ talem
clauſulā intendit impedire ius alterius ad rē & per clauſulā motus ꝓprij
tollit᷑ ſurreptio qđ eſt notabile ſi eſſet veꝝ. ¶ Sed de iſta limitatiōe ego
dubito, qa licet motus ꝓprius tollat defectū ſurreptionis non tñ intētio
nis, vt ſepius eſt. d. ſupra cū igit᷑ vnio legittime facta reſpiciat cām neceſ-
ſariā. c. eā te de etate, & qualit. certe non eſt veriſimile ꝙ papa voluerit
eā tollere ꝑ ꝓuiſionē ſuā ſubſequentē niſi de vnione expreſſe fiat mētio
vel ſaltem ꝑ illā clauſulā ſuſpendētes quaſcunqꝫ vniones &c. ¶ Et iō di
44 cunt in ſimili do. de rota deci. clx. inci. nota † qđ bñficium, in antiquis,
qđ bñficium vnitū nō pōt ꝑmutari ꝑ illū, q tenet bñficiū, añq̄ꝫ vnio ſor
tiatur effectū, qa alias ſequeretur, ꝙ vnio poſſet eſſe inutilis ꝑ frequen-
tes, & plures ꝑmutationes, ſeu ꝓuiſiones, qđ non eſt de mente & intētio
ne pape, ſtat ergo dcm̄ domi. ſimpliciter & abſolute, verū propter p̄iu-
dicium tertij quod non tollit motus proprius, ſecus ſi taceantur aliqua
non concernentia alicuius preiudicium, quia illa tolluntur per. d. clau-
45 ſulam, † eo quod actus procedens a mera liberalitate principis nemini
preiudicans eſt late interpretandus, etiam ſi materia ſit exorbitans
46 & reſtringibilis, prout egregie probat Petr. de anch. conſil. ccxcv.
incip. pro clariori euidentia, vbi dicit quod regula cancellarie per

quam gratie ſuper beneficijs motu etiã proprio facte redduntur inuali-
de, niſi verus valor exprimatur in eis cenſenda eſt odioſa, & per conſe-
quens reſtringenda, quia cum ſit beneficium principis nemini preiudi-
cans niſi concedenti, debet ampliari per ſupradicta, ratio autẽ iſtius ra-
tionis eſt, quia vbi motus proprius principis ibi mera liberalitas, ideo
latiſſime interpretanda in rebus ſuper quibus latiſſimam habet poteſta
tem, prout ſuper eccleſiaſticis beneficijs. c. ij. de prebẽ. lib. vj. cum ſimi-
libus. ¶ Ex quo patet quod. d. regula ſic reſtringens munificentiã ac do
nũ ipſius principis eſt odioſa & nature beneficioꝝ oppoſita igiť reſtrin-
47 genda regula odia cũ vulg. † nã propoſitũ cuiuſlibet nobiliſſimi debet
eſſe vt in donis creſcat & nõ decreſat. c. j. de dona. per que infert aliqua
multum notanda. ſ. quod. d. regula loquẽs generaliter de beneficijs de-
bet reſtringi ad ſimplicia bñficia tm̃, & non extendi ad perſonatus offi-
cia vel dignitates. c. ꝗuis iuncto. c. cum in illis de preb. lib. vj. ſed iſtud
hodie forte non procederet ꝑꝑ regulam modernam, que dicit illorum
& aliorum quoruncunq; beneficiorum. ¶ Põdero iſta verba vniuerſa-
48 lia, & primo † dictionem aliorum que de ſui natura eſt apta cõprehen-
dere omnia in infinitum vt ponit Do. conſi. xiij. in. ij. col. maxime quã
do non iungitur termino reſtrictiuo precedẽti, iuxta notat. in. c. ſedes,
de reſcri. vbi dicit gl. quod dictio alius apta eſt includere etiam maiora
49 expreſſis, de quo ibi late per Fel. ¶ † Secũdo pondero dictionem quo
rũcunq; beneficiorum que ſimiliter eſt vniuerſalis dictio, nec limitatur
niſi in caſibus a iure expreſſis ſiue exceptis, vt pulchre per domi. conſi.
cxxxj. in fi. col. & ſic iſta prima illatio Ancharani non procedit hodie,
50 ſtante regula de qua ſupra. ¶ Secundo infert, † quod. d. regula cum de-
beat tanq; odioſa reſtringi non debet extendi ad gratias factas motu ꝓ-
prio perſonis dñorum Car. arg. c. quia periculoſum, de ſent. exc. lib. vj.
quia que ſpeciali nota digna ſunt, niſi exprimãtur, vñr neglecta. l. item
apud §. hoc edictum. ff. de iniu. infert etiã quedam alia ſatis notanda, vt
ibi per eum. ¶ Septimo & vltimo ſciendum eſt quo ad iſtam clauſulam
51 motus proprij, † quia per appoſitionem illius etiam in literis inferioꝝ
tollitur ſurreptio, prout in literis pape, vt probat tex. & ibi Frãchus in
primo not. in. c. ſi poſtq;, de prebẽ. lib. vj. iuncta gl. in. c. fi. de offi. leg.
eo. lib. nam iura non arctant ſuperiorem ad exprimẽdum beneficia im-
petrantis, ſed ipſum impetrantem, vnde qñ ei cõfertur beneficium mo-
tu proprio, & ſic ex mera liberalitate non poteſt aliqua culpa aſcribi ei-
52 dem, vt per Car. in cle. ij. de offi. or. † Finaliter pro complemento iſtius
clauſule non omitto, ꝙ licet motus proprius tollat ſurreptionem id eſt
purget vitium taciturnitatis, non tamen purgat vitium falſe expreſſio-
53 nis, & ſic aliud eſt ſupprimere verum & aliud exprimere falſum, † nam
non eſt ita odioſus tacens verum ſicut exprimens falſum, quia potuit
tacere ex ignorantia, vt dicit Panor. in. c. ſedes in prima colum. de re-

ſcrip. aliã rõnẽ & magis clarã aſſignat Fel. ex mẽte doc. in. c. ad aures, in
ver. quartus caſus eſt. eo. tit. vt ibi per eum. & ideo dicit notanter Car.
conſi. xcvj. incip. Papa vniuit &c. † non tenere literas Pape in quibus
54 expreſſis certis cauſis mãdabat proprio motu quãdam abbatiam vniri
epiſcopatui, ex quo ille cauſe erant falſe, quia per falſam expreſſionem
conſtat, ꝙ fuit deceptus quaſi ſuper illis cauſis fundaretur intẽtio pape,
vnde veriſimile eſt ꝙ illis exiſtentibus falſis non fuiſſet gratiam conceſ-
ſurus. † Nec obſtat huic concluſioni cle. j. de probat. quia loquitur vbi
55 papa pro cauſa ſuaꝝ literaꝝ fundat ſe in facto per eũ geſto, tunc. n. non
põt fieri probatio inferens mendatiũ pape. At in caſu premiſſo & ſimi-
libus fundat ſe in facto alieno, quo caſu de veritate illius facti poteſt fie-
ri queſtio, & cõtrarium probari, vt notatur in. d. cle. j. & ponit Panor.
in. c. dudum, circa medium, in ver. & nota hoc dictum &c. de priuil.

SVMMARIVM

1 Clauſula menſis dati ad acceptandum quid operetur.
2 Acceptatio ſecũdi in data ĩfra mẽſem ꝑmi an valeat, ſi ꝑm[9] nõ acceptat.
3 Canonici iuniores poſſunt optare infra tempus primi antiquioris.
4 Verba iſta, ita ꝙ manus ordinarij ſint ligate idem important, ꝙ decre-
tum irritans.
5 Quod nullũ eſt ob fauorẽ alicuius põt tacite, & exꝑſſe ab illo approbari.
6 Frigiditas quando eſt iuſta cauſa dirimendi matrimonium.
7 Succeſſor in beneficio an poſſit dare de regula de triennali.
8 Ius tertij allegare prohibitum eſt.
9 Equitas in dubio ſequenda eſt.
10 Ordinari[9] ſi cõfert bñficiũ infra mẽſem, qđ fuit ſpecialiter ĩpetratũ cum
clã inhibitionis et decreti, collatio tenet ſi ĩpetrãs ſua grã vti nõ vult.
11 Impetrãtes ſi ſunt diſparis date, quilibet habet menſem integrũ ad acce-
ptandum, & durante menſe primo dato, ſecundus acceptare nõ põt.
12 Expectantes pares in data, & fulminatione proceſſus omnes habent
vnicum menſem.
13 Diligentior in proceſſu prefertur habenti eandem datam.
14 Menſis datus ad acceptandum quot dies habeat.
15 Menſis quando incipiat currere ad acceptandum.
16 Acceptans an poſſit acceptare bñficium poſt menſem, ſi adhuc vacet.
17 Canonicus creatus a papa poteſt prebendam vacantem etiam poſt men-
ſem acceptare, ſi res eſt integra.
18 Forma mandati maxime in beneficialibus eſt attendenda.
19 Acceptatione facta infra mẽſem an poſſit executor ꝓuidẽ poſt mẽſem.
20 Preſentationi licet ſit tempus prefixum, non tamen confirmationi
ſeu inſtitutioni.

21 Executori nullum tempus eſt prefixum ad prouidendum.

22 Determinatio quãdo plura reſpicit, tunc potius debet determinare verbum proximum, q̃ remotum.

23 Papa ſi beneficia in curia vacantia infra menſem non confert a die vacationis, illi, ad quos pertinet collatio conferre poterunt.

24 Cap. ſtatutũ de p̃bẽ. li. vj. an hodie ꝓcedat de ſtilo, et cõſuetudine curie.

25 Impetrantis negligẽtia ſuã gratiam corrodit, & poteſtatem executoris expirare facit.

26 Inductio in poſſeſſionem per executorem facta vim prouiſionis habet.

27 Expectans neceſſe eſt, ꝙ petat ſibi de beneficio prouideri.

28 Mandatum ſpeciale requiritur ad acceptandum.

29 Procurator generalis vel coniuncta perſona acceptare nõ poſſunt, niſi ſpeciale mandatum habeant.

30 Sanguinis coniunctio non ſupplet defectus ſpecialis mandati.

31 Negotiorꝫ geſtor in ſpiritualibus interuenire põt, ſed opus eſt ꝙ dñs ratificet infra illud tempus in quo tenebatur declarare animũ ſuum.

32 Laicus poteſt conſtitui procurator ad acceptandum, & infra nu. 34.

33 Excõicatus poteſt acceptare, ſed non facere ſibi prouideri.

34 Laicus poteſt habere a papa prebendarum collationem.

35 Diſpoſitio cle. vnice in §. ſecus de conceſ. prebend. an habeat locum in gratia, que eſt in forma pauperum.

36 Decretum non ligat ante purificationem gratie, licet in gratia ſit appoſitum certum tempus.

37 Collatio ordinarij non valet etiam poſt menſem, ſi non ſterit per pauperem purificare ſuam gratiam in tempore.

1 SVCCESSIVE † In huiuſmodi lr̃is expectatiuis ſubijcitur hec
clauſula, videlicet que tu per te vel procurarorem tuũ ad hoc legitime
conſtitutum infra vnius menſis ſpacium poſtq̃ tibi vel eidẽ procuratori vacatio illorꝫ innotuerit duxeris acceptanda &c. Iſta clauſula multa
operatur. ℭ Et primo, quia nulla cenſetur collatio interim ab ordinario facta, q̃uis expectans non acceptet infra menſem, vt appoſitio menſis aliquid operetur, clemẽ. cum ei quẽ §. ſecus, de conceſ. preben. & ratio eſt ſm Paul. & Cardi. ibi quia talis collatio ordinarij reperitur facta
tp̃e inhabili, quo fieri nõ poterat, & ſic opus eſt noua collatione arg. c.
2 bone. &. c. pe. de electio. ℭ Idem dico per eãdem rationem, † qñ ſecundus in data acceptauit infra menſem primi, quia requiritur ſimiliter noua acceptatio infra ſecundum menſem, licet primus debito tẽpore non acceptat, ſecundum Io. an. in addi. Spec. in rub. de conceſ. prebend. in prin. allegat. l. ſi filius §. cum filius. ff. de bonis lib. cum alijs vt per eum.
ℭ Sed ego de iſta ſua determinatione dubito propter tex. notabilẽ iuncta glo. in. l. fi. C. qui admitti. vbi agnitio bonorum poſſeſſionis facta

per ſequẽtem in gradu intra tempus primi qui eum precedit, & ſic ante tempus congruum operatur effectum ſuum tempore congruo, nec eſt neceſſaria alia agnitio. quod exclamat ibi Romanus, & proprie in terminis ſupradicte queſtionis tenet hanc partem ibidem Sal. per illũ tex. in fi. & in. l. filio §. contratab. ff. de inof. teſt. iuncta glo. in ver. pertulit.
3 † facit etiam bona glo. in. c. fi. in glo. penul. de conſuet. lib. vj. dum vult ꝙ iuniores canonici poſſint optare infra tempora primi, & valet optio ſequentium in euentum, in quem antiquior non optabit. Et iſtam partem puto veriorem per ſupradicta, quam etiam diſputando tenuit Ioã. Cal. ꝓut refert, & ſequit᷑ Egidius de bellamera concluſione. cccclxviij. incipi. ſi primus &c. Non obſtat ratio cõtraria, quia ex quo apppoſitio menſis, & decreti reſpiciat fauorem primi, certe ipſe huic fauori poteſt, & expreſſe, et tacite renunciare, pro quo facit bonus tex. in. c. ſi clericus in §. verum, de prebẽ. lib. vj. ℭ Hanc eandem concluſionem puto procedere, ſi in literis diceretur poſt illa verba quod duxerit acceptandum,
4 † ſcilicet ita ꝙ interim man⁹ ordinarij, & cuiuſlibet alterius ſint ligate. prout antiquitus dicebatur tempore Clemẽtis quinti, vt notatur in. d. clementi. cum ei quem, & refert vna deciſio. xcv. incipiẽ. paraphus, in nouiſſi. Que verba idem important quod decretum irritans cum appo
5 ſitione menſis, d. §. ſecus, † vñ cum reſpiciant fauorẽ primi expectantis, vt dixi, certe poteſt ille approbare collationem ordinarij aut alterius interim factam, que non eſt nulla abſolute, & ſimpliciter, ſed ita demum, ſi ipſe velit, prout in ſimili dr̃ ꝙ teſtamentum in quo filius in poteſtate eſt preteritus eſt nullum nõ abſolute et ſimpliciter, ſed ita demũ ſi filius dicat nullum. l. filio preterito cum materia. ff. de iniuſto teſtõ ad idem
6 bonus text. in. l. non eo minus. C. de ꝓcur. † & gl. no. in. c. ſi quis acceperit in fin. xxxiij. q. j. vbi dicit quod vir. qui tp̃e ꝯctus ſciuit ſe frigidũ non poteſt recedere a muliere ſi ipſa velit cohabitare eidem, quia frigiditas viri eſt cauſa ſufficiens dirimẽdi matrimonium ſcilicet ita demũ, ſi alter coniugum non frigidus velit, & ita teneo in premiſſis. ℭ Et per
7 iſta vidi alias praticari, † quod ſi impetretur beneficium pacifice poſſeſſum per triennium, ſucceſſor in tali beneficio nõ poteſt dare de regula de triennali, quia illa decernit impetrationes huiuſmodi irritas, & inanes cenſeri debere. videlicet in fauorem vt dicebat᷑ poſſeſſoris, hoc eſt ita demũ, ſi ipſe opponat alias minime, ꝑ rõnes de q̇bus ſupra. ℭ Ego ẽt allegaui in illa cã, & informãdo dños tenui ꝯriũ, mouebar iſta rõne, nã ſucceſſor q̇ nũc nitit᷑ dare de regula nõ venit ex iure ſui p̃deceſſoris ſimpliciter, nec ex illius ꝑſona, dicit ſe ius habere dicẽdo ille nõ potuit mo
8 leſtari, nec ego debeo moleſtari ex quo eidẽ ſucceſſi, † quia allegaret ius tertij qđ regulariter eſt ꝓhibitũ. l. loci. corpus §. cõpetit. ff. ſi ſeruitus vẽdicet᷑, notat᷑ i regula ſi q̇s in ius, ꝑ Bar. in. l. ſi tertius. ff. de aqua plu. arc. & late in. l. q̇ cũ herede. ff. de excep. rei iud. Sed inititur ex decreto Pa

pe poſito in regula de triennali, inferendo per hoc quod impetratio ad-
uerſarij obſtante decreto nõ valuit, ad quod facit bonus tex. in. c. cum
dilectus, de iure patro. vbi. H. obtinuit eccleſiam contra Guil. ex eo ꝗa
facta fuerat ipſi Guil. collatio cõtra inhibitionem & reſeruationem le-
gati intendentis prouidere cuidam nepoti ſuo, & ſic ex iſto capite obti-
nuit fundando ſe ſimpliciter in nullitate collationis, nõ autem ex iure,
& perſona illius nepotis reſeruatiui. Non ob. modo. d. l. filio preterito
in qua eſt principale fundamentum partis contrarie, quia ibi expreſſe
dicitur & ſtatuitur, vt tunc demum teſtm̃ in quo preterit filius iam na-
tus ſit nullum, cũ ipſe preteritus hoc dicere voluerit. At in caſu premiſ-
ſo papa decernit impetrationem nullam de beneficio per triennium pa
cifice poſſeſſo nõ diſtinguẽdo nec aliter declarãdo an velit vel nõ velit
ipſe poſſeſſor, ideo gñaliter eſt ipſum decretũ intelligendũ. l. j. § genera-
liter. ff. de leg. preſtan. c. ſi Romanorum, xix. di. cum ſimi. & iſte ratio-
nes aliquibus dominis placuerunt ſed adhuc ſub iudice lis eſt. & profe-
cto militant etiam, & ſtringunt contra concluſionem principalem, &
forte pars iſta obtineretur in pratica ꝑp auctoritatem Old. conſi. cccvj.
incip. ꝗuis pater Reueren. &c. Quã partẽ ẽt tenuerunt conſulẽdo doc.
Collegij pataui. vt habetur in conſilijs Car. numero. cv. vbi adducunt
rationes pulcherrimas ad vtrunq; partem non proſequor vlterius, & iõ
credo ꝙ Rota que ſemp innititur equitati amplecteretur partem ꝗ̃ ſu-
9 pra tenui quia altera pars ſapit rigorẽ iuris, iſta equitatem, † que in du-
bio ſequenda eſt. l. placuit. C. de iud. & in. l. quod ſi epheſi. ff. de eo qđ
cer. loc. qua equitate motus in ſimili dixit Ioan. mo. in. c. ſtatutum, de
prebend. lib. vj. & refert Rota dec. dccccxxxiij. incip. cum ad collatio-
10 nem, in antiquis † ꝙ ſi ordinarius confert beneficium infra menſem
quod fuit ſpecialiter impetratum cum clauſula inhibitionis, & decreti,
tenet ſua collatio, ſi impetrans non vult vti ſuis clauſulis & ſua gratia,
11 & iſta ſufficiant in iſta queſtione. ¶ † Secundo principaliter notãdum
eſt circa menſem datum ad acceptandum, ꝙ ſi impetrans ſunt diſparis
date, tunc quilibet habet integrum menſem ad acceptandum, ita vt du-
rante menſe dato primo impetranti, ſecundus in data acceptare non
poteſt, & ſi acceptat, acceptio & collatio eſt nulla propter decretum
appoſitum in literis primi, vt deduxi in precedenti. q. late hoc firmat
Oldra. conſil. cxxxvij. incip. plures.
12 ¶ † Sed quando ſunt equales in data & in fulminatione proceſſus, cum
clauſula acceptandi infra menſem, tunc omnes habent vnicũ menſem,
ita ꝙ quilibet poteſt acceptare ſtatim beneficium vacans incluſum in
ſua gratia, prout plene determinat Ioan. an. in addi. Spec. ſuper rub. de
conceſ. preb. Idem tenet Io. Cal. approbans opinionem zenzelini. in.
d. cle. cum ei quem, & ſequitur do. conſi. cxxxiij. incip. caſus talis eſt in
pen. col. ꝓ qua cõcluſione facit bonus tex. in. c. ſi. de cõſue. li. vj. vbi ad
optandum

optandum dantur tantummodo. xx. dies quotcunque ſint optare vo-
lentes, prout etiam dixi ſupra in alio propoſito, ad idẽ facit. l. ij. § fi. &
l. iiij. in primo reſpõ. ff. de adul. vbi licet maritus in accuſ. vxor. adulte
re preferatur alijs tamen tempus. lx. dierum currit ſimul ſibi, & alijs ac
cuſatoribus, ſicut & alias, omnibus qui vocantur ad ſucceſſionẽ pupil-
li currit annus ad petẽdũ dari tutorẽ pupillo, alias perdunt ius ſuccedẽ-
di. l. ſciant. C. de leg. her. inducitur etiam pro caſu. d. cle. cũ ei quẽ, vbi
menſis currit a tẽpore quo vacatio nota eſt in eccleſia & ſic tunc ſtatim
13 currit omnibus. ¶ † Quid autem ſi eſſent pares in data, ſed diſpares in
fulminatione proceſſus, puto quod quilibet haberet menſem ad acce-
ptãdum integrum de per ſe, quia ex diſpoſitione regule cãcellarie ſunt
diſpares, & non pares, nam per illã diligentior in fulminatione proceſ-
14 ſus prefertur, & ſic habet locum primũ mẽbrũ. ¶ † Tertio principaliter
pro declaratione dicti menſis dati ad acceptandum queri poteſt, quot
dies debet habere dictus menſis, ad quod breuiter reſpondeo, quod li-
cet Bal. in. l. eos § fi. C. de appel. dicat ꝙ in materia indifferenti appel-
latione menſis indiſtincte intelligitur de. xxx. diebus allegat. l. fin. in §.
fin. C. de iure delib. de quo etiã per Bar. in. l. cũ biſextus. ff. de ver. ſig.
mihi tamen verior videtur doctrina gl. in. c. quam ſit in ver. menſem.
de elec. li. vj. vbi dicit quod mẽſis datur electo ad conſentiendũ poſt ele
ctionẽ ſibi pñtatã tot dies habebit, quot habuerit ille in quo pñtata fuit
electio. & ita dico in propoſito iſto, vt iſte menſis habeat tot dies quot
habuerit ille, in quo vacauerit beneficiũ, & ſi dies aliqui lapſi erant ſup
plẽtur de mẽſe ſeq. ꝑ. d. gl. quam ibi ſequitur Io. mo. & Arch. & Bart.
in. d. l. cum biſextus & ponit Alex. conſi. xlij. in. iij. vol. ¶ Quarto no-
15 tandum eſt † quod dictus menſis incipit currere a tempore note publice
vacationis in loco vel eccleſia beneficij vacantis. d. cle. j. in fi. quaſi ius
interpretetur impetrantem nõ prius ſcire quam ſciatur in dictis locis,
curret ergo dictus menſis ſi impetrans ſciet vacationẽ antequam ſcia-
tur in dictis locis, ꝗa non in certis ſed in incertis locus eſt coniecturis. l.
cõtinuus. § cũ ita. ff. de ver. ob. quod tenet expreſſe Egidius de bellam.
conclu. 574. & eſt notandum qđ indubitanter hodie procedit propter
clauſulam que ponitur in literis, videlicet infra vnius menſis ſpacium
poſtquam tibi vel eidẽ procuratori vacatio huiuſmodi innotuerit &c.
¶ Quinto non eſt omittendum illud, qđ tenet Ioã. and. in. d. cle. cum
16 ei quem & ſequitur Rota deciſ. cxcij. in antiquis, † quod expectans nõ
poteſt acceptare beneficium poſt menſem a tempore vacationis etiam
ſi adhuc vacet & ſit res integra ſed huic cõcluſioni multum ob. text. in
c. ſi tibi abſenti, in fi. de prebẽd. lib. vj. vbi poſt terminum aſſignatum
ad conſentiendum, ſi res eſt integra, licitũ eſt conſentire, etiam ſi prius
diſſenſiſſet, ſecundum glo. ibi dũmõ iſto vltimo caſu conferens maneat
in eadem voluntate, per. c. licet de procu. ad idẽ bonus tex. in. l. manci-

piorũ. ff. de opt. legata per que iura tenet vna deciſio in concluſionibus
17 Egidij,† quod creatus canonicus a papa poteſt preben. vacantem etiam
poſt menſem acceptare ſi res eſt integra, & eſt in ordine. dccxxxviij. in-
cip. Canonicatus, & iſtã partẽ tenet Arch. in. c. dudum. de preben. lib.
vj. que de iure videtur verior per predicta, ſed prima poteſt ꝓcedere ꝑ
18 formam mandati† que exacte attendenda eſt. c. cum dilecta, de reſcr. &
in. l. diligenter. ff. mãd. maxime in beneficialibus. c. cui de non. de ꝑbẽ.
li. vj. ex quo. n. in literis dicitur ꝙ infra menſem poſſit acceptare, certe
poſt lapſum menſis negare videtur arg. l. cum pretor. ff. de iud. cum ſi.
preterea dato ꝙ poſt menſem re integra adhuc poſſet acceptare, tamen
executor de eo ſibi prouidere non poteſt, obſtante forma mandati, vt
ſupra & ita per iſtam rationem inclinat Ro. dec. xxxiiij. inci. not. quod
vbi impetrãs in antiquis. & Egi. in. d. cõcluſione ſuperius alleg. ¶ Sex-
19 to queritur,† an facta acceptatione infra menſem & ſic tempore con-
gruo poſſit executor ꝓuidere poſt menſem, & hec circunſcripta regu.
cancel. quã poſtea ſubijciam, gl. in. d. cle. cum ei quem in ver. infra mẽ-
ſem ſentit, ꝙ non poſſit, ibi dum dicit, ita quod poſt menſem ex vi re-
ſeruationis acceptari, vel per executorem conferri non poſſit, quam gl.
ita intelligit & ſequitur Car. ibi & multi alij quos ipſe refert, idẽ tenuit
& clarius ipſemet Car. conſ. lxi. inci. ad primum motus tali rõne, quia
qualitas temporis adiecta acceptationi intelligitur repetita in colla. exe
cutoris cum vtrunque ſit ſub oratione. l. ſi § cui dulcia. ff. de vino tri.
oleoque leg. & in. c. ij. requirit in prin. de appel. & iſtam partem ſuadet
reſtrictio facienda in talibus literis beneficialibus. c. quãuis. cum vulg.
ne in perpetuũ ſtet collatio in ſuſpenſo in preiudiciũ eccleſie cui diutur
na vacatio eſt dannoſa. c. quam ſit de electio. lib. vj. Contrariam partẽ
tenet Paul. in. d. cle. vnica. dicẽs qđ menſis adijcit̃ reſeruationi, & acce
ptationi non collationi per executorem faciende. Idem videtur tenere
Io. Cal. conſ. xxxij. in ti. de conſ. preben. mouetur, quia executor ſuc-
cedit in locum pape, cui non eſt ſtatutus certus terminus nec currunt tẽ
pora ſibi, vt not. Cõp. in. c. capitulum, de reſcr. & ponit gl. in cle. ſi de
20 beneficio, in ver. ſed nunquid, de preb. † Pro hac parte adduco bonũ
ſimile quia licet ſit prefixum tempus a iure ꝑſẽtationi, non tamen con-
firmationi, immo nullum tempus reperitur prefixum a iure ad inſtituẽ
dum, vt dicit vna dec. cxxij. inci. ſecundum omnes, in nouis vbi addu
citur ſimile de. q. iſta. ſ. de acceptante infra menſem ſibi prefixum cui li
cet non prouideatur per executorem infra multa tempora poſtea, non
21 propterea euaneſcit acceptatio,† quia ad prouidendum nullum temp9
eſt prefixum executori, ita formaliter dicit predicta deci. & tenẽdo hãc
partem poſſet rñderi ad rõnẽ Car. faciendo arg. totum contrarium ſue
rõni, ꝙ tempus menſis uideatur aſſignatum acceptationi, & non colla.
22 tioni, quod probatur ex ipſa proximitate uerborum. d. cle. † nam quo

tiens determinatio poteſt plura reſpicere debet tunc determinare po-
tius verbum proximum quã remotum. l. talis ſcriptura. ff. de leg. j. cũ l.
ſeq. c. cũ dilecti. de dona. & max. ſecundum Cal. in. d. conſi. qñ actus
non ſunt cõnexi ſicut eſt acceptare per impetrantẽ, & conferre per exe-
cutorem, qui actus ſunt diuerſi, cum autem proximum verbum appo-
ſitioni mẽſis ſit acceptatio, quia litera gratie dicit quod infra vnius mẽ-
ſis ſpacium duxeris acceptandum, certe iſta determinatio mẽſis appo-
nitur acceptationi tm̃. vnde nõ vr̃ repetita in collatione executoris
ꝓut arguit Cardi. ¶ Ex quibus apparet quod iſta queſtio eſt multũ du-
bia, credo tñ ꝙ prima pars ſit verior, quia reperio ꝙ ẽt pape currit tẽpus
23 ad cõferẽdũ, † vt probatur in. c. ſtatutũ de prebẽ. lib. vj. vbi dicitur ꝙ ſi
papa beneficia vacantia in curia non confert infra mẽſem a die vacatio
nis, illi ad quos collatio pertinet poterunt illa conferre, multo fortius
24 idem debet eſſe in executore. ¶ † Et licet dubiũ ſit an diſpoſitio dicti.
c. ſtatutum, procedit hodie de conſuetudine & ſtilo curie ſm quẽ ſemel
affectum ſemper durat affectũ, vt ponit Rot. dec. dcc. & Lap. allegati.
xcvj. incip. beneficia &c. tamen quicquid ſit de ſtilo veꝝ eſt de iure qđ
25 dixi. † ad idem facit quia negligentia impetrantis corrodit ſuã grãm, &
facit expirare poteſtatẽ executoris, vt probatur in. c. tibi qui de reſcrip.
libr. vj. & in. c. ſi clericus primo reſpon. de preben. eo. lib. & ita per iſta
iura tenuit Gaſp. de cal. ꝯrius patri in hoc conſi. xxxiij. incip. infra quã-
tũ tp̃s in ducẽdo dicta iura vt ibi per eũ. ¶ Et ꝑꝑea ad oẽm dubitationẽ
tollendã, cautũ eſt hodie per regulã cancellarie, ꝙ qcunqꝫ vigore grãrũ
expectatiuarũ acceptauerint quecunqꝫ bñficia &c. debeant infra vni9
mẽſis ſpaciũ a tp̃e hmõi acceptatiõis cõputandũ de hmõi bñficijs ſic ac
ceptatis ꝑ ſuos executores vel ſubex. facere ſibi ꝓuideri, alioquin &c. et
põdero ꝑ declaratiõe ꝑdicte rľe, & ꝑmiſſoꝝ, qa ſatiſfactũ eſt illi & eius
diſpõni, ſi ꝓbet̃ ſola inductio in poſſeſ. facta ꝑ executorẽ infra tp̃s req-
26 ſitũ a regula, lꝫ aliter non probet̃ alia ꝓuiſio ſeu collatio† qa talis indu-
ctio hꝫ uim ꝓuiſionis, ut cõcludunt domi. de Rot. dec. ccccxlj. inci. fuit
dubitatũ, in nouiſ. ad qđ vltra rationes eoꝝ facit rõ, qa inductio in poſ
ſeſ. eſt executio, & quoddã ꝯñs prouiſionis, vnde faciendo conſequens
vr̃ facere & eius antecedens. l. oratio. ff. de ſponſal. & melior text. in. c.
ex parte. c. de ſponſ. vbi verba executiua operantur contractum matri
monij, & ita ꝑ illũ tex. tenet in terminis iſtis Egid. de bellam. cõcluſio.
ccxxv. incip. in cauſa &c. ¶ Aduertendum eſt & aliud ad declarationẽ
27 eiuſdem regule dũ dicit facere ſibi prouidere, † ex quibus verbis datur
intelligi qđ ad validitatẽ ꝓuiſionis faciẽde ꝑ executorẽ neceſſaria ẽ ꝑam
bula petitio ꝑ illũ, cui debet conferri, vt ſibi conferatur quod expreſſe
probatur in. d. clemen. vnica ibi petendo ſibi &c. & ideo petitio ſem-
per debet ſcribi, vt videat̃ beneficiũ fuiſſe acceptatũ, qa acceptatio re-
quirit voluntatẽ, ſeu cõſenſum impetrantis ſiue ſui ꝓcuratoris declara-

tum per verba vel per aliquē actū, qui non eſſet indifferens, puta ſi reciperet collatū ab executore, quia ex hoc videretur acceptare dicta clemen. vnica. verſi. quem etiā, vbi tex. alternatiue loquitur, & ideo petitio confectionis inſtrumenti de prouiſione facta abſenti nō habet vim acceptationis, quia eſt actus indifferens, cum etiam contradicens poſſit petere inſtrumentū fieri, conſequenter talis actus non debet inducere acceptationē, quia non probat hoc eſſe &c. c. in preſentia, de probat. cū ſimi. & ita expreſſe firmat Cald. conſi. incip. an. aſſignatio, verum quia ſupra proxime dixi ſuffic re voluntatem, ſeu conſenſum procuratoris
28 ipſius expectantis, † qui debet eſſet legitime conſtitutus, & habere ſpeciale mandatū, vt dicit glo. in. d. clemen. vnica, in verſi. preſenti. Arch.
29 & Io. an. in. c. ne captāde, de preben. lib. vj. † & ideo procurator generalis vel coniuncta perſona non poſſunt acceptare, niſi ſuper hoc habeant ſpeciale mandatum, vt dixi, quod firmat dec. cccxxiij. inci. nota Pau. in antiqs, & alia. ccxcvij. incip. purificatio in nouiſ. de quo etiam
30 per Inno. in. c. accedens, de preben. & ſequitur ibi Panor. † ratio eſt, qa coniunctio ſanguinis non ſupplet ſpeciales defectus mādati vt in. l. pater. ff. de minor. bene verum eſt quod hmōi perſone poſſent acceptare ſine mandato ſed beneficiū ſeu ius in eo non quereretur expectāti, niſi ratificaret infra tempus debitū per illud quod dicit glo. in. c. ꝙ ſit de ele
31 cti. lib. vj. † que vult quod in iſtis ſpiritualibus poteſt interuenire negociorum geſtorum, ſed opus eſſet, quod dominus qui eſt principalis habeat ratum infra illud tempus infra quod ipſe tenebatur declarare ani
32 mum ſuum per. l. pe. ff. rē ra. hab. ꝙ eſt notandum. ¶ † An autem laicus poſſit conſtitui procurator ad acceptandum, tenet Io. an. in loco prealegato, quod ſic, quem ſequitur ibi Panor. nam non auctorizat in hoc caſu laicus, nec ſibi aliquid acquiritur, ſed tranſit iſtud ius ſpirituale in dominum, ſicut aqua per canale lapideū. ego aſſigno aliā rationē, quia acceptatio nil aliud eſt quā voluntatis declaratio, & iſtud cadit in laicū,
33 & quēlibet incapacē, † prout eſt excōmunicatus, q poteſt acceptare, ſed non facere ſibi prouideri, vt tenent dec. cxxvj. inci. nota quod excōmunicatus in antiquis, nudū. n. cōſenſum exprimit nomine alterius. vnde ſicut quis poteſt contrahere tanquam procurator matrimoniū carnale cum illa, cū qua non poſſet ſuo nomine, vtputa clericus, ita etiam dicendum eſt in matrimonio ſpirituali, nam valet arg. de carnali ad ſpirituale, & econuerſo. c. ij. de tranſla. prela. cum alijs ſimil. ¶ Ex quibus ap
34 paret ſecundum doc. in. d. §. quem etiam † ꝙ licet laicus nō poſſit pro ſe acceptare beneficium cuius tanquā laicus non eſt capax. c. cum adeo, de reſcr. & notatur in. c. ex frequentibus, de inſtitu. poteſt tamen acceptare pro alio, & illi acquirit ex collatione executoris abſque aliqua ceſ
35 ſione, † ad quod facit quod notat Inncen. & docto. in. c. quod ſicut, de elec. & in. c. poſtulaſti, de iure patr. de laico habente collationem pre-

bendarum ex conceſſione pape, quia inueſtitus ab eo non conſequitur aliquid ſpiritualitatis ab illo, ſed a confirmatore vel alio miniſtro eccleſiaſtico. ¶ Septimo, & vltimo pro declaratione iſtius clauſule que in
36 fra menſem &c. dubitatur † vtrum. d. clemen. vnica, in. §. ſecus, habet locum in gratia que dicit̄ in forma pauperum ſequuta purificatione illorum verborū quatenus de vita & cōuerſatione etc. hoc eſt querere vtrū ante purificationē ſint ligate manus ordinarij. In hoc dubio do. de Rota fuerunt varij, maior tū pars tenuit, quod ante purificationē poſſit or
37 dinarius conferre, † qa decretum non ligat ante purificationē gratie, licet in gratia ſit appoſitum certum tp̄s, vt hr̄ in duabus deciſiōibus, vna eſt in antiquis. ccccl. incip. nota quod §. alia in nouiſ. xcv. incip. §. ſec⁹. Verior tū ur̄ opinio tenētium cōtrarium, quod interim ſint ligate manus ordinarij, dūmodo ſequatur poſtea purificatio tempore cōgruo, & hoc vt decretum, & appoſitio mēſis aliquid operetur, dicto. §. ſecus. Itē qa ſequuta purificatiōe gratia & decretum retrotrahit̄, maxime ſibi eſt clauſula retrotractiua, iuxta vnam deciſionem ꝗ in ſuperioribus dedu xi, & hanc ptē tenuit Io. de lig. in. c. ꝓpoſuit, de cōceſ. prebē. & Io. Cal. in dicta clem. vnica, immo plus tenet ibi Cardi. quod ſi expectās in forma pauperū petijt infra menſem purificari cōditionē ſue gratie, & circa hoc fecit omnem diligentiā, ſed per executorem ſtetit, nihilominus dictus expectans, nondum purificata ſua gratia fecit acceptationē infra menſem valet ſua acceptatio intantū ꝙ lapſo mēſe ordinarius conferre non poterit beneficium taliter acceptatum, quod dicit eſſe ſingulare & nouum, ſed de hoc eſt vna dec. in terminis. cccxcv. incipiē. nota ſi im
38 petrans, in antiquis. ¶ Ex quo apparet † quod multo magis cenſentur ligate manus ordinarij infra menſem, licet gratia nondum ſit purificata, dummodo in tempore fiat eiuſdem purificatio. & etiam poſtea caſu quo per expectantem non ſtetit, vt ſupra & hoc puto ueriſſimum, quicquid dicat Egidius concluſione. ccclx. hec de clauſula infra menſem ſufficiant.

SVMMARIVM

1 Cl'e diſtrictius inhibentes, & decernētes ex nunc &c. cuius ſint effect⁹.
2 Clauſula cū plenitudine iuris canonicalis qd includat.
3 Canonici in herbis q dicātur.
4 Clauſule inducētes, & defendētes inductū, itē cōtradictores &c. quare in literis apponātur.
5 Deputatus ad ponēdū aliquē in poſſeſſionē nō hȝ iuriſditionē cōtradictores, niſi dicte clauſule apponātur.
6 Poteſtas clauſule defendēs inductū quāto tp̄e duret.
7 Per clauſulā cōtradictores cōpeſcēdo cōtra quos iuriſditio detur.

8 Delegatus quid poſſit vigore dicte clauſule contradictores cõpeſcẽdo.
9 Poſſeſſor bñficij non tenetur deſiſtere a poſſeſſione, ſi vult ſtare iuri.
10 De qua moleſtatione intelligatur, qñ quis debet a moleſtatiõe ceſſare.
11 Clauſula amoto quolibet illicito detentore quid operetur.
12 Clauſula quæ apponitur in executione gratiæ non firmat gratiam contra ſubreptionem.
13 Clauſula amoto quolibet illicito detentore de quali poſſ. intelligatur.

1 COMPETENTI †ordine in huiuſmodi literis ſeqtur clauſula di
ſtrictius inhibentes &c. ac decernentes ex nunc &c. iſte clauſule magnũ
effectũ operantur, quia vt dicit glo. in cle. j. in ver. inhibentes de iure pa
tro. valent geſta cõtra mandatũ Papæ ſi fiant p eum qui alias circa illud
quod mãdatur habet iuriſditionẽ & poteſtatem ex ſe licet cõtrafaciens
veniat puniendus vt in. c. dilectus filius. G. de prebẽ. niſi in mandato &
lr̃is Papæ ſit appoſitũ decretum cum inhibitione. nã per hæc ligant ma
nus illorum ẽt ante p̃ntationem talium lr̃arum vt notat in. c. ſi ſoli. de
conceſ. prebẽ. lib. vj. de quo latius dixi in prima parte principali in an-
2 tepenul. carta vt ibi. ¶ †Subſequenter dicitur in lr̃is expectatiuis in ca-
nonicũ creatũ ſtallo tibi in choro, & loco in capitulo eiuſdem eccleſie
cum dicti iuris plenitudine aſſignantes & cetera. iſta verba, vt dixi in
prima forma literaꝝ expectatiuarum, de iure includũt omnia iura ca-
nonicalia, & precipue perceptionẽ quotidianarum diſtributionũ, ſm
do. Ant. in. c. pro illorum, ad fi. de preben. de conſuetudine, tamẽ qua-
3 ſi vbiq; ſeruatur contrarium, †quia creati in canonicos anteq̃uam aſſe-
quantur preben. intra numerum non participiant de iuribus canonica
libus, & vocantur canonici in herbis, ſecundum domi. de Rota deciſ.
ccccxlv. incip. ſi legatus in nouis, cum alijs, vt dixi in dicta prima for-
4 ma. ¶ Sequitur poſtmodũ alia clauſula, †videlicet inducentes te & de-
fendentes inductũ &c. iſta clauſula iõ apponitur, quia vbi unq; depu-
tatur quis ad nudũ miniſterium, prout eſt inducere quem in poſſeſſio-
nem, appoſita iſta clauſula. ſ. & defendentes inductum, cum alia que ſta
tim in literis ſequitur videlicet contradictores &c. poteſt talis executor
in executione mandati exercere iuriſditionem compeſcendo contradi
ctores, quam non haberet ſine dictis clauſulis, ſecundum Io. an. in. c.
querenti, de offi. deleg. & ex hoc dicto Ioan. an. infert ad propoſitum
5 notabiliter panor. in. c. pro illorum, de preben. †quod deputatus ad po
nendum aliquem in poſſeſſionem non habet iuriſditionem in cõtra-
dictores, nec poteſt eam exercere, niſi apponãtur huiuſmodi clauſule,
6 & idem quando deputatur quis ad conferendum, †ſubijcit etiam ibi-
dem Panor. quanto tempore duret p̃tãs iſtius clauſule defendas indu-
ctum &c. et refert quoſdã tenere, ꝙ durat ad inſtar poteſtatis conſerua
toris, iuxta. c. fi. de offi. lega. lib. vj. & ſic qđ claudatur anno. ſed Io. an.

dicit ibidem, quod audiuit curiam tenere, quod ſi inductus in poſſeſ.
poſſedit aliquãdiu pacifice, tunc expirat ei[9] p̃tãs, qđ ſatis placet Panor.
ne p̃iudicet p̃tãti ordinarie, arg. in. c. ad hec, de reſcri. &. c. puenit. xj. q.
7 j. ¶ †Tertio dicit ibidẽ panor. ex mẽte glo. qđ p iſtã clauſulã ꝯdictores
cõpeſcendo, datur iuriſditio non ſolum inter partes, ſed ẽt cõtra extra-
neos cõtradicentes de facto, ſecus ſi cõtradicãt de iure. Que verba pon-
8 deranda ſunt ad duo. Primum eſt, †quia regulariter delega. non habet
iuriſditionẽ in extraneos turbantes partes, niſi quando ſua iuriſditio ĩ-
peditur. c. j. de off. ordi. & bona glo. in. c. nõ ſolũ de appel. lib. vj. ſed vir
tute huius clauſule põt ferre excõicationem in oẽs extraneos ẽt vt dixi.
Scdm ẽ, q põt cõpeſcere cõtradicẽtes de facto. ſecus ſi cõtradicãt de iu-
9 re. †ad qđ optime facit elegans ꝯſiliũ Old. lxxxj. incip. qđ pceſſus, vbi
ꝯcludit, qđ poſſeſſor beneficij non tenetur deſiſtere a poſſeſ. ad manda
tum executoris, ex quo non reſiſtit de facto ſed offert ſe paratum ſtare
iuri, q nõ dꝫ ſine cauſe cognitiõe expelli a poſſeſ. c. licet. de p̃b. lib. vj.
& in. l. fi. C. ſi p viꝫ vel alio modo. ¶ Ex quo infert Old. qđ ſentẽtia ex-
cõicationis etiã nominatim in eũ lata nõ tꝫ, nã executor non habet in
eũ p̃tãtem, nec aliquã iuriſditionẽ, niſi indebite ꝯdicat. certũ eſt aũt, qđ
nolẽs poſſeſſionẽ ſine cauſe cognitione dimittere nõ dicitur indebite
10 ꝯdicere vt ibi latius per eũ, †facit ẽt ad hoc qđ dicũt docto. in. c. in pre-
ſentia in. iiij. not. de probat. dũ declarant quid importat qñ agitur, vt
quis ceſſet a moleſtatione, nã intelligitur de moleſtatione facti & de fa-
cto, nõ aũt iuris bene facit dictũ Bal. in. l. j. in. vj. col. C. de hijs que pe
ne nomine. & quod conſuluit Petr. de anchara. conſil. lxxxvij. incip.
omiſſo primo dubio &c.
¶ Vlterius ſciẽdum eſt, ꝙ in mandatis de prouidendo, & in nouis pro-
11 miſſionibus vltra predictas clauſulas, †conſueuit apponi clauſula amo-
to ex inde quolibet illicito detẽtore, de qua hr̃ in. c. ppoſuit, de conceſ.
preb. & reſpicit beneficia vacãtia, tãdẽ operat hũc effectũ, vt poſſeſſio
facti alias colorata non inualidat literas neq; gratiã, licet de tali poſſeſ.
nõ ſit expreſſe facta mẽtio, nã ſatis vr̃ facta mẽtio de poſſeſſione facti p
iſtã clauſulã, ſm Io. an. & Panor. in. c. cũ noſtris, eod. tit. & Car. conſi.
xxxj. incip. Mileſimo, in. fi. alias litere ſunt ſurrepticie, vt ibi cum mul
tis ſimi. Dicit tamen ibidem Panor. ex mente Lapi de caſtel. & Io. cal.
ꝙ hoc procedit quando hec clauſula ponitur in literis gratioſis, ſecus
12 ſi in literis executorialibus vel in executione gratie, †quia ea que appo-
nuntur in executione gratie non firmant gratiam aduerſus vitium ſur
reptionis, prout eſt caſus in cle. j. de preben. idem ſequitur domi. cõſi.
lxxxvj. & hoc eſt multũ nontandum ſecundum eundem Panor. quia
hodie dicta clauſula communiter cõſueuit apponi in fine literarũ ĩ exe
cutione ipſius gr̃e, conſequẽter attẽta diſpoſitione dicte clemẽ. j. de pre
ben. non tollit vitiũ ſurreptiõis circa coloratã facti alteri[9] poſſeſſionẽ.

13 ℂEx quo ſequitur, quod uirtute huius clauſule nõ poterit hodie exe
cutor amouere quem a poſſeſſione colorata, niſi ſit merus intruſus, vt
quia ex colla. ordina. poſſidet beneficium reſeruatum, quo caſu nõ cẽ
ſet hr̃e tit. vt ſentit Domi. in. c. eũ qui, de p̃b. li. vj. immo nec poſſeſ. ſed
nudã detẽtationẽ, vt ꝑ dom. de rota deciſ. lvj. incip. nota ꝙ vbi aliquis
in antiqs, & hoc ꝑꝑ decretum quod habet annexum vt dicit alia deciſ.
ccccxxix. in antiquis.

SVMMARIVM

1 Clauſule generales poſite in gratijs nõ obſtãtibus ↄſtitutionibus & ordinationibus &c. qd operẽtur, & infra. nu. 4.
2 Per clauſulas gñales derogatorias non tolluntur ordinationes fundatorum, ſi illi ſunt laici.
3 Papa põt preiudicare ordinationibus clericorũ.
5 Papa non intendit per clauſulas generales in dubio contra ius commune diſpenſare.
6 Clauſula ↄ̃rijs quibuſcũqꝫ nõ obſtãtibus quid operetur.
7 Clauſula gñalis ꝙ̃tũ ad cõprehẽſa ſub ipſa, ita ſingula cõplectitur, ac ſi eſſent ſpecialiter enumerata.
8 Clauſula nõ obſtãtibus nõ tollit iuramẽtũ, neqꝫ confirmationem, niſi aliud expreſſe dicatur.
9 Sentẽtiarũ nõ obſtantia generalis nõ tollit ſententiam latam de expreſſo conſenſu pape.
10 Cap. cũ aliquibus de reſcript. in. vj. q̃uo intelligatur.
11 Clauſula nõ obſtãte canonicorũ nume. quare in literis apponatur.
12 De canonicorum numero in quibus caſibus non eſt neceſſe mentionem facere.

POST PREDICTAS Clauſulas ſequuntur clauſule non obſtã
1 tium generales. † & primo in gratijs expectatiuis in quibus dicitur nõ
obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus &c. per iſtas clauſu-
las generales derogatorias ſublata vel ſaltẽ dilata cẽſent ſtatuta contra-
ria eccleſiarũ, vtputa actu ſacerdotiũ requirentia, vel aliquid ſimile, ita
quod expectans vel alias impetrans apoſtolicus poteſt huiuſmodi be-
neficia acceptare. licet non ſit in ſacerdotio conſtitutus, dũmõ ſit in tali
etate, ꝙ infra annum poſſit promoueri in ſacerdotẽ prout in terminis
firmant do. de rora deciſ. cccclxvj. incip. nota ꝙ ſtatuta in antiquis ꝑ
c. ei cui. de preben. lib. vj. cum ibi notatis per Io. an. & per eundem in
2 c. ſi pro clericis pauperibus, eo. tit. & libro † dicunt tamen domini. in
d. deciſione ꝙ clauſule predicte non tollunt nec derogant ordinationi
fundatoris in ſuo teſtõ quia ſicut papa nõ vult preiudicare in p̃ñtatio-

ne patronis

ne patronis, ita nec in tollendo ordinationẽ vel vltimã voluntatem eo-
rundem, argu. c. cũ dilectus, cum ibi notatis, de iurepatr. Quam conclu
ſionem intelligit procedere compillaror deciſionum in nouis deciſ. te-
tia inci. ſi ſtatutum &c. in ſtatutis, ſeu ordinationibus laicorum ne re-
trabantur a fundatione & dotatione beneficiorum, † ſecus in ordina-
3 tionibus clericorũ quibus Papa vult & poteſt leuius preiudicare, iuxta
4 nota. in. d. c. cum dilectus, &. vj. q. j. c. decernimus, † ſubiicit in fine p̃-
dicta deciſio. iij. ꝙ huiuſmodi clauſule non obſtantium quãuis tollant
impedientia gratiam, puta vicium ſurreptionis, defectũ tamẽ, ſeu inha
bilitatem perſone non remouent, nec diſpenſationem contra ius cõ
5 mune inducunt, contra † quod ius cõmune papa in dubio per tales clau
ſulas non intendit diſpenſare vt notatur per Io. mo. in. c. cum aliquib⁹
de reſcrip. lib. vj. cum alijs vt ibi. ℂPoſt dicta verba generalia ſequun-
6 tur alia verba magis vniuerſalia, † videlicet contrarijs quibuſcunque, &
debet repeti illud verbum non obſtantibus vt in. c. cũ nõ deceat, & in
c. qa ſepe de ele. lib. vj. iſta verba magis reſpiciũt cõſuetudines, & ſtatu-
ta eccleſiarũ, ꝙ̃ verba precedentia, quæ tollunt vel magis differunt con
ſtitutiones, & ordinationes apoſtolicas, prout patet ad ſenſum, propter
hmõi clauſulas cõſuluit Old. conſi. cxvij. incip. bone memorie, ꝙ ſtudẽ
tes rome p̃ñt percipere fructus beneficiorũ ſuorum non obſtante ſtatu-
to eccleſie, quo cauetur ꝙ ꝑ annum debeãt facere reſidentiam, qa illud
ſtatutum intelligitur ſublatum ꝑ huiuſmodi clauſulas generales nõ ob-
7 ſtantibus cõtrarijs qbuſcunqꝫ, † & ratio eſt quia generalis clauſula quan
tum ad cõprehẽſa ſub ipſa, ſic ſingula cõplectitur, ac ſi eſſent ſpecialiter
enumerata. l. ſi chorus, in prin. ff. de lega. iij. & hoc iudicat verbum vni
uerſale quibuſcunqꝫ. l. hoc arti. ff. de her. inſti. & in. l. ſi creditores. C.
8 de pac. † plus dicit Car. conſi. xxv. ad finem. incip. in dei nomine amẽ.
in cã &. q. quod clauſula non obſtantibus tollit iur̃m & penam & quic-
quid obſtat in cõtrarium, caſus eſt de iuramẽto in. c. cum aliqbus, de re
ſcrip. lib. vj. & de pena ẽt eſt caſus ibidem iuncta gl. ſuꝑ verbo firmitate
alia, & glo. dicit puta vinculo pene, ſed ſalua pace tanti viri cõtrariũ eſt
verius, vt tenet glo. ordinaria in. c. cum nõ deceat ſuꝑ ver. effectus, ſupe
rius allegato, que dicit quod ex gñali non obſtãtia conſtitutionũ nõ tol
luntur cõſtitutiones iuramento firmate, ſimilis glo. in cle. dudũ. in ver.
pacta, de ſepul. que dicit qđ generalis non obſtãtia pactorum non tollit
pacta & cõuentiones modo aliquo firmatas, & iſtas gl. exclamat ad hoc
Roma. cõſi. cccxciij. incip. p̃ñs cõſultatio. & conſi. ccccıiij. & alio. 436.
9 facit quod ponit Egid. cõcluſione. 534. incip. ſi papa. † dum dicit quod
generalis non obſtãtia ſñiarum non tollit ſñiam latam de expreſſo con-
ſenſu Papæ, quia aliud eſt ſimplex ſententia, aliud ſententia talis per di-
10 ctas glo. † Non obſtat tex. allegatus per Card. in. d. c. cum aliquibus, qa
ibi expreſſe in obſtantijs ſit mentio de iuramento, & cõfirmatione apo-

ſtolica, dum dicitur non obſtan. eiuſdem eccleſie priuilegijs, ↄſuetudi-
nibus, vel ſtatutis iuro confirmatione apoſtolica, vel quacũque firmita-
te alia roboratis, & ſic innuit ꝙ neceſſarium eſt de hijs mentionẽ expreſ
ſam facere, hoc idem tenet Domi. cõſi. lxv. in fi. col. & alio cõſi. lxxxiij.
in. j. colum. & ita ſeruatur & praticatur in gratijs expectatiuis, in qbus
expreſſe apponũtur predicta verba de qbus in. d. c. cum aliqbus. ergo
ſine illis non intelligeretur derogatum ſtatutis, & ↄſtõnibus iuratis, vel
per ſedem apoſtolicam ↄfirmatis, alias fruſtra mẽbranas occuparẽt. c. ſi
romanorum. xix. di. & bona gl. in. c. ſolite. de ma. & obe. ¶ Vltra pre-
dictas cl'as non obſtantiarũ gñales, cõſueuit derogari in ſpecie, qbuſdã
ſtatutis, & cõſuetudinibus, & precipue in expectatiuis, quæ fiunt in ca-
11 nonicum creatum, † Primo dum dicitur, ac de certo canonicorum nu-
mero. Iſta clauſula ideo in literis apponitur, quia non eſt de intentiõe
Pape ꝓuidere alicui in eccleſia numerata non facta mentione de nume-
ro, nec intendit in dubio frangere numerum, niſi dicat non obſtan. cer
to canonicorum numero, vt probatur in. c. cõſtitutus. de reſcrip. ¶ Ex
12 quo ſequitur, † ꝙ ſi canonicatus vacat de preſenti, vel ſi papa mandet
prouideri de primo vacato, iſtis caſibus non eſt neceſſe apponere iſtam
clauſulam, nec facere mentionem de numero canonicorum, quia neu-
tro caſu frangitur numerus ſm doc. in. d. c. conſtitutus. quicquid dicat
ibi Compoſt. ꝙ eſt notabile & ſeruatur de ſtilo.

SVMMARIVM

1 Clauſula derogatoria ſtatutis, & cõſuetudini optandi quare ponitur.
2 Conſuetudini de optando quando opus eſt derogare.
3 Optio & conſuetudo optandi ceſſat in prebendis apud ſedem vacanti-
bus, nec opus eſt tunc derogare ſtatutis curatis.
4 Optandi conſuetudo non cadit in beneficijs qualitercunq; reſeruatis,
nec in fructibus groſſis, ſecundum Rot.
5 Optio an & quando in reſeruatis locum habeat.
6 Cõſuetudo an valeat de optando p̃bendas in curia vacãtes reſeruatas.

INSVPER DEROGATVR †Statutis & conſuetudini-
bus de optando, quibus cauetur ꝙ vacantibus canonicatibus, & prebẽ-
dis pinguioribus antiquiores canonici pinguiores prebendas ſic vacã-
tes optare poſſint, iſta clauſula ponitur ad tollendum dipoſitionem. c.
fin. de conſue. lib. vi. vbi dr̃, ꝙ ꝑ reſcriptum ap̃licũ, quo prebenda pri-
mo vacatura mandatur alicui prouideri, laudabilis illius eccleſie ↄſue-
tudo nõ tollit, hinc eſt ꝙ ſi ibidẽ eſt ↄſuetudo ꝙ antiquiores Canonici
vacantes prebendas poſſint optare gradatim non obſtante reſcripto &
mandato apoſtolico pñt antiquiores vacãtem optare prebendam, niſi

cõſuetudini prefate, & ſimiliter ſtatuto derogetur vt ſupra. † Quæ de-
rogatio neceſſaria eſt eo caſu quãdo mãdatur prouideri de p̃benda pin-
guiori, dicendo prebendam vero ẽt ex pinguioribus &c. nec iſto caſu
ſufficeret generalis derogatio ſtatutorũ, & conſuetudinũ, vt ponit vna
deciſ. ccc. incip. ſi mandetur in nouiſ. quia gratia impetrantis in præbẽ
da non optata ſuum non poſſet ſortiri effectum, ex quo expreſſe mãdat
de maiori prebenda ꝓuideri, vnde illam minorẽ non optatã habere nõ
poſſet, propter. c. cui de non. de prebendis lib. vj. minus poſſet habere
pinguiorem, ſi ad illam venitur tantũ per optionem & cõſuetudinem,
cui per illas clauſulas generales nõ derogatur, ideo vt in principio dixi,
opus eſt illis in ſpecie derogare. quod procedit etiã ſi gratia ſit facta mo
3 tu proprio ſm doc. ibi & ponit do. de. s. Gemi. conſi. ciiij. ¶ † Ceſſat tñ
optio & talis cõſuetudo in p̃bendis vacãtibus apud ſedem, vt dicit tex.
in. d. c. cum in tua, ex quo libera earum diſpoſitio de iure cõmuni ſpe-
ctat ad Papam. c. licet. de p̃ben. eodẽ lib. nec eſt opus tunc ſpãliter dero
gare dicte cõſuetudini de optando, ſed ſufficit generalis derogatio ſta-
tutorũ & conſuetudinum quæ tali caſu extenditur ad ſtatuta etiã iura-
ta, ſm Rotam in ti. de reſcrip. deci. xij. incip. nota ſi aliquod in antiqs.
4 † Ceſſat ſimiliter optio in p̃bendis & beneficijs qualitercq; reſeruatis
non tantum reſeruatione generali clauſula in corpore iuris vt ſtatim di
xi, ſed generaliter in omnibus vt ponit deciſ. Rote. ccxix. incipiẽ. nota
quod ſecundũ. in antiquis. ¶ Eodem modo ſicut p̃benda vacans in cu
ria non põt optari vt ſupra, ita nec etiam fructus groſſi obtẽti per cano-
nicũ in curia defunctum, etiã ſi illi groſſi fructus redeant ad capitulũ. vt
vult alia deciſ. ccxcvj. incip. ſicut canonicatus in nouis. ¶ Aduertẽdũ
tamen eſt quod licet predicte deciſiones videantur velle quod conſue-
tudo de optando non habeat locum generaliter in omnibus qualiter-
5 cunq; reſeruatis † melius tamen in hoc diſtinguit Car. conſi. xvj. incip.
dominus Papa vbi dicit quod aut papa facit reſeruationem generalem
beneficiorum, ſicut aliquando fit, & tunc in totum ſublata eſt optio, ſi-
ue per ſe conferat ſiue mandet conferri. aliquando facit reſeruationẽ
ſpãlem. & tũc ſi illa ſit facta motu proprio, & idem eſt dicendũ, ſcilicet
quod non habet locum optio: intelligendo tamen vtrũq; caſum, quod
in literis ſit clauſula ſaltem generalis, videlicet non obſtantibus ſtatu-
tis, & conſuetudinibus &c. alias non intelligeretur tollere conſuetudi
nes particularium locorum, niſi hoc exprimeret. c. j. de conſtitu. libro
vj. Si vero reſeruatio ſpecialis non ſit facta motu proprio. & tunc niſi
apponatur clauſula ſpecialis, per quam in ſpecie derogatur conſuetu-
dini de optando habet locum optio. argu. c. quamuis. &. c. ſi propter
tua. de reſcrip. lib. vj. &. c. cum in eccleſia. de preben. eod. lib. Hanc di-
ſtinctionem ſequuntur moderni in. d. c. cum in tua. in §. in prebendis
aſſignantes rõnem iſtius vltimi membri, quãdo reſeruatio non ſit mo-

tu proprio, ſed ad petitionem alterius, vt ſit locus optioni, quia tunc ta
6 lis gratia procedit de radice ambitionis. c. ꝗuis de prebē. lib. vj. ℭ † An
autem valeat conſuetudo cōtra predicta, ſcilicet de optando prebendas
ſpāliter reſeruatas etiam motu ꝓprio vel vacātes in curia, ponit Calde.
cōſil. iij. in titulo de conſue. videt̃ ibi per eum.

SVMMARIVM

1 Clauſula ſi aliqui apoſtolica, vel quauis auctoritate in dicta eccleſia in canonicos ſint recepti ad quid in literis ponatur.
2 Clauſula aut ſi aliqui, quare in literis apponatur.
3 Onus iam finitum amplius pro onere non habetur.
4 Clauſula ſeu ſi hodie pro alio, vel alijs quare in fine literarum ponatur.
5 Papa dicitur ordinarius ordinariorum.
6 Papa cum omni prelato in iuriſditione, & poteſtate concurrit.
7 Clauſula ſeu ſi ſuper prouiſionibus ſibi faciendis &c. quid operetur.
8 Expectantes ſi ſunt pares in data prefertur diligētior in proceſſu.
9 Pauperes expectantes preferuntur diligentioribus in proceſſu, quo ad beneficia ſimplicia.
10 Per clauſulā anteferri ꝑfertur poſterior priori hn̄ti ſolum ius ad rem.
11 Clauſula ſeu ſi epiſcopis archidiaconis &c. a dicta ſit ſede indultū &c. quid operetur, & infra, nu. 14.
12 Papa nunquam per aliqua indulta ſibi ligat manus.
13 Par in parem imperium non habet.
15 Reſcriptum impetratum contra miſerabilem perſonam non valet, niſi expreſſe de eius miſeria faciat mentionem.
16 Mentio de priuilegio quando dicatur ſpecialiter facta.
17 Mentionem facere aſſertiue ſufficit de priuilegio derogatorio.
18 Clauſula de preſtando iuramento ſuper obſeruatione ſtatuti eccleſiæ quare ponatur.
19 Cautio idonea, & idoneus procurator quomodo accipiatur.
20 Mandatum ſpeciale reqritur ad acceptandū beneficium pro abſente.
21 Mandatum ſpeciale requiritur ad iurandum in animam conſtituentis ſuper obſeruantiam ſtatutorum.
22 Impetrans arctat̃ cum ad eccleſias venerit vigore dicte cl̃e corporaliter ꝑſtare iur̃m de obſeruādis ſtatutis licet ēt p ꝓcuratorē iuratū fuerit.
23 Clauſula volumus autem ꝙ quamprimum poſſeſſorium beneficij fueris aſſecutus, quare in literis ponatur infra nu. 25.
24 Clauſula iſta, volumus autem. quid vltra ius cōmune operetur.
26 Clauſula nulli ergo hominum liceat &c. quare apponatur, & quid ſit effectus, & infra nu. 28.
27 Inhibitio, ea quæ de iure fiunt, non impedit.

1 POST HEC † In lr̃is dicit̃, aut ſi aliqui apoſtolica, vel quauis alia
auctoritate in. d. eccleſia in canonicos ſint recepti, vel vt recipiātur inſi
ſtant, aut al̃s ſimilia bn̄ficia expectent &c. Iſta clauſula ponitur ad tollē-
dum diſpōnem. c. mandatū. de reſcrip. vbi dr̃ ꝙ ceſſantibus clauſulis in
dubio Papa non intēdit grauare eandem eccleſiā, ſeu eundē collatorem
ſup prouiſione duoꝝ, immo a principio papa non ſcribebat pro aliquo
bn̄ficiando, vt dicit ibi Panor. & dixi ego in principio iſtius operis, vn-
de in volu. decreti non reperitur hmōi gratias vnꝗ̃ fuiſſe cōceſſas, cum
tendant in graue ꝑiudicium ordinariorū arg. c. ecce. xc. di. & in. c. pue-
nit. xj. q. j. poſtmodum incepit eas cōcedere cum moderamine tn̄ vt in
c. cōſtitutus. &. c. ex inſinuatione. de reſcrip. & ideo qn̄ ſcribebat pro ſe
cundo apponebat illā cl̃am, ſi pro alio non ſcripſimus, quia vt dixi non
intendebat grauare eandem eccleſiā pluribus, prout in ſimili dr̃ in. l. ti-
2 tia §. qui inuita. ff. de le. ij. non eſſe veriſimile ꝙ pater voluerit grauare
filium duplici onere. † Hodie ſummi Pont. non habent hunc reſpectū,
immo indifferēter ꝗ̃ pluribus concedunt literas expectatiuas ad eundē
collatorem, & ad tollendum antiquū ſtilum, & cōſuetudinem curie de
non grauando eundem pluribus apponunt in literis hanc clauſulā, aut
ſi aliqui &c. & eſt notandum, quia cum miſterio dicūtur illa verba ſint
recepti, vel ut recipiantur inſiſtant, ad tollendas glo. opi. Hoſti. & doc.
in. d. c. mandatum. diſtinguentiū vtrum tempore ſecundaꝝ literarum
prima gratia pendeat, vel iam ſit executioni mādata, vt primo caſu non
valeant ſecūde litere, niſi ſit appoſita predicta clauſula, per quā cōſtet
quod Papa velit grauare eccleſiam in pluribus, ſecundo caſu minime,
arg. l. ij. in fi. iuncta. l. non tantum. in prin. ff. de excu. tut. nam in. l. ij.
dicitur ꝙ hn̄s tres tutellas non debet onerari quarta, ſubditur in. l. non
3 tantum hoc eſſe veꝝ, ſi prime tres pendēt, ſecus ſi ſunt finite, † & ſic pro-
batur ibi ꝙ onus iam finitū nō habetur amplius pro onere, ergo idem
in propoſito, finita prima gratia & executa, non pōt allegari pro onere
contra ſecundum impetrantē. Que diſtinctio eſt ſatis iuridica, licet aliq
eam impugnent, & propterea ad omnem dubitationē tollendā apponū
tur predicta verba, que cōprehēdūt, & gratiam finitam, ſiue executam,
& adhuc pendētem, quod clarius declarat̃ circa finē literarū, dum dicit̃.
4 ℭ † Seu ſi hodie pro alio, vel alijs ſuper equali, vel equalibus gratia ſeu
gratijs in dicta eccleſia necnon de ſimili beneficio literas duxerimus cō-
cedendas. Nos. n. tam illas ꝗ̃ preſentes effectum ſortiri volumus qua-
cunq; conſtitutione apoſtolica cōtraria non obſtante &c. per que ver-
ba manifeſte apparet de intentione, & voluntate Pape volentis & intē-
dentis grauare eandem eccleſiā & eundem collatorem ſuper prouiſiōe
plurium, & ideo bene dicit Panor. in. d. c. mandatum. ꝙ hodie poſſunt
ordinarij multum conqueri cum ex reſeruationibus ſummi Pont. & ex
literis expectatiuis ius conferendi ſit quaſi abdicatum ab ipſis ordina-

riſs. Sed certe ſi bene conſidereť hec materia non hñt de quo cõquerat-
5 tur. † quia papa concedendo reſeruationes & gr̄as expectatiuas vtitur
iure ſuo cum ſit ordinarius ordinariorū. c. cuncta per mūdum. ix. q. iij.
6 † & cum omni prelato concurrit in iuriſditione, & ptãte, vt no. Io. mo-
na. in. c. ſi eo tẽpore. de elec. lib. vj. et Bald. in. c. j. q̃ feu. da. poſ. in vſib.
feu. in prin. maxime quia reſeruauit ipſis ordinarijs quatuor menſes ad
conferendū, & multi habent alternatiuas, & ſic non excluduntur a iu-
7 re conferendi in totū, prout latius dixi in princ. operis. ¶ † Deinde ſeq-
tur alia clauſula, videlicet ſeu ſi ſup prouiſionibus ſibi faciendis &c. per
iſtam cl'am dat papa antelationẽ expectãti, vt preferatur quo ad aſſecu-
tionem bñficiorum cadentiū in ſua gratia omnibus aliis hñtibus ſimi-
les gr̄as in illa eccleſia a quocūq;, quibus omnibus p̄terquam auctorita-
te ſua ibidem in canonicos receptis, aut alia beneficia in illa eccleſia ex-
pectantibus, vult illum pro quo ſcribit anteferri dictis gratijs ſaluis ma-
nentibus quo ad aſſecutionem aliorum bñficiorum. ¶ Ex quibus ver-
bis ſuſpendit interim gratias ab alijs conceſſas, & preferuat illas quas ip-
ſemet Pontifex ibidem iam aliis expectantibus conceſſit ad quos non
extendiť clauſula anteferri quaſi eos relinquat in diſpoſitione iuris cõ-
8 munis, ſcilicet vt prior in data alteri preferatur, † & ſi ſunt pares in data
tunc p̄fertur diligẽtior in proceſſu iuxta. c. duobus. cum ibi no. p doct.
9 de reſcrip. lib. vj. † & ponit deciſ. Rote. ccccij. incip. nota ſi vnus in an-
tiquis exceptis pauperibus expectãtibus qui p̄feruntur diligentioribus
in proceſſu quo ad beneficia ſimplicia, prout latius dicã in vltima par-
te principali circa prerogatiuas, dictas autem gr̄as ab alijs conceſſas ſu-
ſpendit etiam ſi per eas ad inhibitionẽ, reſeruationem, & decretum, vel
al's quomodolibet ſit pceſſum, per iſta verba vltima credo ꝙ ĩcludatur
etiam acceptatio citra tamen prouiſionẽ ſubſequutam, & ſit ſenſus, vt
iſte expectans, pro quo ſic ſcribitur, p̄feratur alijs habẽtibus gratias ibi-
dem ſedis apoſtolice vel legatorū, etiam ſi illi prius acceptaſſent q̃; iſte,
dūmodo prouiſio non ſit ſubſequuta, quod ſic pbatur, nam per ſolam
acceptationẽ queritur tm̄modo ius ad rem vt probatur in. c. quodã. de
10 preb. lib. vj. cõſtat autem † ꝙ p clauſulam anteferri poſterior prefertur
priori habenti ſolū ius ad rem, vt ibi ponit vna deciſ. in antiquioribus,
quæ incip. vnus innocen. de quo latius dixi ſupra in prima parte circa
11 primam formã mandati de prouidẽdo. ¶ † Subſequẽter in literis diciť,
ſeu ſi epiſcopis archidiaconis &c. a dicta ſit ſede ĩdultum ꝙ ad receptio-
12 nem &c. minime teneantur, & ad id cõpelli non poſſint, † per iſta ver-
ba apparet ꝙ nunq̃; ligantur manus papæ p quecunq; indulta, & priui-
legia ſua, vel ſuorum p̄deceſſoꝝ, vt probatur in. c. dudum. &. c. quãuis.
ij. de preb. lib. vj. quia nemo põt ſibi legem imponere a qua non liceat
recedere. l. pe. ff. de pac. l. ſi quis in principio teſtamenti. ff. de leg. iij. &
ideo quecunq;, & qualiacunq; verba dicat ſummus Ponti. in ſuis priui-

leg. vel conſtitutionibus, aut quamcunq; ptãtem dat alicui, nihilomi-
nus maiorem retinet penes ſe ad totum illud caſſandum vel limitandū,
& idem vt dixi, quo ad priuilegia, & conſtitutiones ſuorum p̄deceſſoꝝ
qui non pñt ſucceſſoribus legẽ imponere pari poſt ſe, immo eadẽ ptãte
13 functuris, † cum par in parẽ non habeat imperiū, vt dicit text. formalis
in. c. innotuit. de elec. facit. l. ille a quo. §. tẽpeſtiuum. ff. ad treb. & bo.
14 text. in. c. fi. in vltimis verbis. de reſcrip. lib. vj. ¶ † Derogat ergo p iſta
verba omnibus priuilegiis & indultis in contrariū facientibus, etiam ſi
eſſent talia de quibus ac toto eorum more plenam, & expreſſam, ac de
verbo ad verbum oporteret facere mentionẽ, & qualibet alia dicte ſe-
dis apoſtolice indulgentia non obſtãte, de qua eiuſq; toto tenore habẽ-
da ſit in literis mentio ſpãlis, iſta verba apponuntur ad tollendam ſurre-
ptionem, & defectū intentionis pape, vt probatur in. c. cum ordinẽ. de
reſcrip. vbi p reſcriptum non tollitur priuilegiū ciſterciẽſium niſi in re-
ſcripto fiat mentio de illo ordine, & ſic requiriť mentio ſingularis, put
apparet ex verbis p̄miſſis dum in principio huius clauſule dicitur, ſeu ſi
ep̄is archidiaconis archipresbytero p̄poſito capitulo, & pſonis p̄fatis,
vel q̄buſuis aliis ſit indultum quod ad receptionem &c. p que verba, vt
dixi fit ſpecialis, & ſingularis mentio al's non ſufficerent verba ſequẽtia
15 quantūcunq; ſint generalia, & p̄gnantia, † iuxta doctri. Inn. in. c. ſigni-
ficantibus. de offi. deleg. vbi no. dicit, ꝙ reſcriptum impetratum cõtra
miſerabilem pſonam non v;, niſi expreſſe de miſeria ipſius faciat men-
tionem, per hoc ẽt facit quod no. Cy. in. l. vna. C. qñ impe. inter pup.
& vid. vbi dicit ꝙ ſi monialibus aliq̄bus conceſſum eſt priuilegium ꝙ
non teneãtur ad collectas non tenentur ad pcurationes Cardinalium,
etiam ſi habeant priuilegiū, ꝙ poſſint imponere collectas non obſtãte
aliquo priuilegio q̃;uis in p̄uilegio Card. dicatur ꝙ Papa intẽdit dero-
gare cuicunq; priuilegio in contrariū facienti q̃; q̃; de ipſo deberet fieri
16 mentio ſpecialis † talis enim mentio non ſufficit, quia debet fieri mẽtio
ſpãlis, qđ dictum procedit ſm̄ Card. cõſi. cxxxvj. incip. factum ſic ſe ha-
bet in. v. col. qñ in priuilegio monialium eſſet clauſula ꝙ non teneanť
ad pcurationes, niſi fiat de ipſarum ordine mentio ſpãlis, & ſubijcit ibi-
dem exẽplum magis clarum ex mente Guil. de monte laud. in cle. du-
dum. ver. nos etenim. de ſepul. vbi dicit ꝙ per literas impetratas a papa
ſuper beneficio non derogať priuilegio cluniacenſium per quod eis cõ-
ceditur, quod non teneantur recipere impetrãtes apoſtolicos, niſi de or-
dine cluniacenſi, vel de eorum indulto in literis fiat mentio, & hoc etiã
ſi in literis impetratis ſit clauſula non obſtan. &c. ſiue qualibet alia di-
cte ſedis indulgentia cuiuſcunque tenoris, etiam de qua oporteat fieri
mẽtio ſpecialis. Ratio omniū premiſſorum eſt quia ſi ſecus diceret pri-
uilegium primum eſſet nullius roboris ꝙ nõ eſt dicendū, adducit que-
17 dam alia Card. in. d. conſi. vt per eum. † Credo tamen ꝙ ſtãtibus talib⁹

priuilegijs ſufficit de ipſis facere mentionem ſpecificam & ſingularem
aſſertiue licet non fiat diſpoſitiue argu. c. j. cum ibi nota. de cõſtitutio.
18 lib. vj. ¶ † Sequitur in literis alia clauſula, videlicet ſeu ſi preſens nõ fue
rit ad p̄ſtandum de obſeruandis ſtatutis et conſuetudinibus eccleſie, ſeu
eccleſiarũ predictarũ ſolita iuramenta &c. per iſta verba datur intelligi,
quod iſte actus hoc eſt p̄ſtare iuramentũ ſup obſeruantia ſtatutorum re
quirit mandatũ ſpeciale, prout apertius ꝓbant verba que ſequũtur, ſci
licet dũmodo in abſentia tua per ꝓcuratorem idoneum. i. habentem ad
hoc ſpãle mandatum prout ego intelligo, arg. l. ſi mandato § vltimo. ff.
mand. & in. c. ex parte iuncta glo. in ver. ſufficiens. de ver. ſig. iuncta. l.
19 ſancimus. C. eo. tit. † in quibus iuribus habetur ꝙ nomine cautionis re
gulariter ſola promiſſio intelligitur ſed cum adiicitur idonea intelligi
mus fideiuſſores vel pignora. ¶ Pari modo intelligo procuratorẽ ido
neum in hoc caſu h̄ eſt habentẽ ſpeciale mãdatum, ſicut & alias dicitur,
20 † quod ad acceptandũ beneficium pro abſente reqritur ſpeciale manda
tum, iuxta glo. tritam in cle. vnica. in ver. abſenti de conceſ. prebẽ. nec
ſufficit procurator generalis aut etiam cõiuncta pſona, vt ponunt doct.
in. c. accedẽs. de preb. & Ro. deci. cccxxiij. notat Paulus. in antiquis fa
21 cit tex. in. c. fi. de iur. cal. ¶ † Debet ergo habere talis procurator ſpecia
le mandatum iurãdi corporaliter in animã conſtituẽtis ſup obſeruatio
ne &c. arg. tex. optimi in. c. procurator. de elec. lib. vj. ¶ Sed ad hoc eſt
22 aduertendũ, † quia ex forma literaꝝ arctatur impetrans cum ad eccleſiã
ſeu eccleſias ipſas acceſſerit corporaliter p̄ſtare hmõi iuramentũ de ob
ſeruandis ſtatutis, & conſuetudinibus non obſtante quod in abſentia p
idoneum procuratorẽ illud p̄ſtiterit vt probãtur illa verba que in literis
dicuntur dũmodo in abſentia tua per procuratorẽ idoneum, & cum ad
eccleſias ipſas acceſſeris corporaliter illa p̄ſtes. & ſic requiritur vtrunq̃
vt denotat natura copule. l. ſi heredi plures. ff. de cõdi. inſti. cum aliis iu
ribus tritis & vulgaribus ad hoc. ¶ Penultimo in hmõi gratijs expecta
23 tiuis conſueuit apponi hec clauſula. † volumus aũt ꝙ q̃primum alicuiꝰ
dignitatis pſonatus aut cum cura adminiſtrationis vel officij ſeu curati
beneficij vigore p̄ſentium poſſeſſionem pacifice fueris aſſecutus eedem
p̄ſentes litere & proceſſus habiti p eaſdem & inde ſecuta quecunq̃ quo
ad reliquũ illi incõpatibile ſint caſſa, & irrita nulliuſq̃ roboris vel mo
menti. ¶ Pro cuius declaratione ſciendũ eſt, quod iſta clauſula ponitur
ſolum & dũtaxat, quando in duabus collationibus datur dignitas pſo
natus adminiſtratio cum cura, vel officium, aut beneficium curatum, &
creatur canonicus aliter non. & hoc qa pluralitas p̄dictorum eſt incõpa
tibilis ſine diſpenſatione. c. de multa. de p̄bẽ. iuncto. c. j. de conſue. lib.
vj. item ponitur ad hunc effectum, quia licet detur gratia ad duo incõ
patibilia per hoc non cẽſetur diſpenſatum ſuper retentione vtriuſq̃. c.
24 non poteſt §. cum vero. de prebẽ. lib. vj. † immo in hoc plus diſponitur
per

per iſtam clãm q̃ per ius commune, quia adepto pacifice primo incom
patibili expirat gr̃a quo ad aſſecutionem ſecundi, ꝯñr nedum prohibet
retẽtio vtriuſq̃. prout de iure cõi, ſed etiam aſſecutio, & ideo apparet ꝙ
non ſtat ſine virtute operãdi, licet prima facie videatur ſonare idem qd
25 ius cõe, iuxta iura vulg. ¶ † Solet etiam poni hec cl̃a qñ obtinenti eccle
ſiam parochialem datur gr̃a ad aliud incõpatibile dicendo in hunc mo
dum, volumus autem ꝙ q̃primũ vigore p̄ñtium dignitatem, perſona
tum, aut officium, vel bñficium curatum fueris pacifice aſſecutus, dictã
parochialem eccleſiam, quam vt prefertur, obtines, & quẽ ex nunc va
care decernimus, oĩno dimittere tenearis, iſta verba bene cõcordant cũ
diſpoſitiõe iuris cõis, maxime cum conſtõne execrabilis Io. xxij. & ex
primuntur ad maiorem declarationem, & iõ illa verba quã ex nũc va
care decernimus debent intelligi. ſ. poſt pacificam aſſecutionẽ ſecundi,
non aũt ꝙ vacet ſtatim de p̄ñti, ſed in euentũ pacifice aſſecutionis ſecun
26 di prout de iure. ¶ † Vltimo dr̃, nulli ergo oĩno hoĩum liceat &c. com
minatur p hãc clãm Papa oĩbus qui auſi fuerint ꝯdicere literis ſuis ſine
iuſta, & rõnabili cã, vt probãt illa verba que ſequuntur, videlicet infrin
gere, & ei auſu temerario ꝯire. Ex quo patet, ꝙ ſi qs ꝯdiceret, & ſe oppo
neret de iure & non de facto, talis non cõprehenderet ſub iſta cl̃a, iuxta
no. per doc. in. c. in preſentia in. iiij. no. de ꝓba. cum alijs que latius de
duxi ſupra declarando clãm ꝯdictores cõpeſcendo, bñ facit ꝙ elegãter
ſcribit Old. cõſi. cxxxvj. incip. ꝙ ex productis. in fi. col. vbi dicit ꝙ inhi
bitio non impedit ea que ſunt iuris, † ſed ea que ſunt facti, id eſt ꝓhibet
27 ſolum ea que de facto fiunt, nõ aũt que iuris ſunt, & de iure fiunt, alle. l.
28 fi. ff. qd qſ. iu. & quod not. Inno. in. c. veniens. de preſcri. ¶ † Effectus
aũt huius cõminationis ſubijcitur per illa verba que ſequuntur, videli
cet ſi quis ãt hoc attẽptare p̄ſumpſerit indignationem oĩpotẽtis Dei ac
beatorum Petri & Pauli apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum, iſta
cl̃a importat quatenus verbum ip̄m ſonat quia Deus et eiꝰ apoſtoli in
dignati ex hoc non exhibebunt ſe gratioſos, vt dicit Bart. in extrauag.
qui ſint rebelles in verſi. indignationem noſtrã. ¶ Ex quo ſequit ꝙ ꝯdi
cens & ſe opponens ſine iuſta cã literis & mandato Pape peccat. morta
liter, prout innuunt predicta verba, quia ſi Deus illi indignatur, & ira
ſcit, ergo peccat mortaliter, iuxta illud Pſalmiſte iniquos odio habui,
facit. c. odio. lxxxvj. di. & ad principale dictũ bonus tex. in. c. ij. de ma.
& obe. ibi dum in libro Regum legitur, qui non obedierit principi, &
gl. exponit ideſt Pape morte moriatur ideſt mortaliter peccat, nã debet
ei reuerẽter parere, vt dicit tex. in. c. ſi qñ. de reſcrip. Bal. tñ in. c. j § por
ro. ij. col. que ſit prima cauſa benefic. amit. dicit ꝙ iſta verba in literis
Pape ſignificant priuationem beneficiorum, ſed mihi magis placet di
ctum Bar. de quo ſupra. Hec de clauſulis principalioribus gratiarum
expectatiuarum dicta ſufficiant.

X

SVMMARIVM

1 Clauſula, que ponitur quando expectans in forma pauperum vult impe
trare aliam expectatiuam, quare apponatur.
2 Impetrans aliam gratiam nō de iure in re, ſed etiam de iure ad rem tene
tur facere mentionem.
3 Mentio ſpecialis debet fieri de prima expectatiua non alterius impetra
tione, nec generalis ſufficit.
4 Caſus in quo nō opaꝛ tātū gn͂9 quo ad oīa, ſicut ſpecies quo ad ſpeciē.
5 Pratica. c. ſi pauper clericus de preben. in. vj.
6 Clauſula nō obſtantibus cōſtitutionibus, & ordinat. apoſtolicis quan
do in literis apponatur, & infra nu. 7.
7 Beneficiorum pluralitas canonibus eſt inimica.
9 Preſtimonia an in titulum dentur.
10 Preſtimonia reſidentiam non requirunt.
11 Penſio in titulum aſſignatur.
12 Clauſula ceteriſq; contrarijs quibuſcunq; qn̄ in literis non debet poni.
13 Cl'a gn̄alis, ꝙ ſubſequaꝛ aliquibus ſpecialiter enumeratis, non eſt nouū.
14 Clauſula aut ex alterius cuiuſcunq; perſona quare ponatur.
15 Clauſula quouis alio modo omnes vacationis modos concernit.
16 Dictio alius eſt relatiua precedentium cum eadem qualitate.

SVNT ET ALIE quedam cl'e que ſm̄ diuerſitatem caſuum, &
occurrentium negociorum in literis apoſtolicis apponuntur quas cur
1 ſim prout occurrūt percurram. ¶ † Et primo qn̄ ille qui expedit literas
in forma pauperum impetrat aliam gr̄am expectatiuam ſolet in ſecun
dis literis exprimi huiuſmodi clauſula, ſeu quod beneficium eccleſiaſti
cum cum cura, vel ſine cura ad collationem &c. pertinens auctoritate
literarum noſtrarum in ea forma ſm̄ quā pro pauperibus clericis bn̄fi
ciandis dudū ſcripſimus, te aſſeris expectare, quas ꝗdem lr̄as & ꝓceſſus
habitos per eaſdem, & quecunq; inde ſequuta ex nunc caſſamus, & irri
tamus. Iſta clauſula neceſſario apponitur propter tex. in. c. in noſtra. de
reſcrip. vbi probatur, ꝙ habens vnam gratiam expectatiuam, ſi vult im
petrare aliam tenetur facere mentionem de prima, alias ſecunda gratia
2 cenſetur ſurreptitia. ¶ † Ex quo infertur ꝙ nedum de iure in re ſed etiā
de iure ad rem debet impetrans aliam gratiam debet inquam, & teneꝛ
facere mentionem, & ad hoc illum tex. alle. Rot. deciſ. ccccxlix. incip.
3 quidam habens in nouis. † Et eſt notandum ꝙ debet fieri mētio expreſ
ſa, & ſpecialis de prima expectatiua in impetratione alterius, & nō ſuffi
cit mentio generalis, ſecundum Panor. ibi licet aliud dixerit Compo
ſtol. qui putauit ſufficere, ſi dicaꝛ non obſtante ꝙ pro eo in alia eccleſia
ſcripſimus, debet ergo mētio eſſe expreſſa, & ſpecialis ſub ea forma quā

premiſi, referendo verba clauſule, vt ſupra † & ſic eſt caſus in quo non
4 operatur tm̄ genus quo ad omnia ſicut ſpecies quo ad ſpeciem, nam li
cet ſub genere comprehendantur omnes ſpecies generis, vt no. in. l. iu
ris gentium. §. ſed ſi fundando. ff. de pac. tamen vbi requiritur notabilis
expreſſio ſpeciei, non ſufficit facere mentionem per genus, & rō eſt, qa
expreſſio ꝑ ſpeciem poſſet retardare principem a conceſſione qđ eſt no
tam. ¶ Si vero expectans vt ſupra impetraret beneficium vacans, tunc
ponitur clauſula ꝙ litere ſuper gratia expectatiua cōceſſe ſint caſſe poſt
ꝗ fuerit aſſecutus beneficium &c. † hec clauſula poniꝛ propter tex. in.
5 c. ſi pauper clericus. de prebē. lib. vj. ideo autem hoc exprimitur, quod
litere ſint caſſe, quia poſtꝗ expectans in forma pauperum aſſecutus eſt
beneficium, ceſſat iam cauſa primarum literarum, vt dicit ibi tex. nec di
ſtinguitur iſto caſu vtrum beneficium habitum nunc per expectantem
ſit compatibile, vel incompatibile cum illo, quod expectat, prout alias
diſtinguitur in clem. gratie. de reſcrip. quia vtroq; caſu militat ratio di
6 cti cap. ſi pauper ſuperius relata. ¶ † Secundo ſciendum eſt, ꝙ clauſula
non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis tunc
demum apponitur in literis, quando datur expectatiua ad duo, vel plu
7 ra beneficia, † quia pluralitas beneficiorum eſt canonibus inimica. c.
quia in tantum. de prebend. & in. c. ſanctorum. lxx. di. Secus quando
ad vnum beneficium tantum, quia tunc nihil obſtat arg. c. cū ſecundū.
de prebend. niſi ille cui expectatiua conceditur intituletur de alio bene
8 ficio. ¶ † Item non ponitur quando impetrans obtinet ſolūmodo pre
ſtimonia & preſtimoniales portiones quia in iſtis ſecundum conſuetu
dinem multitudo non eſt canonibus inimica. & ideo non eſt eis eadem
ratio, que in beneficijs prout formaliter dicit Old. in ſimili propoſito.
9 conſi. clx. incipien. in eccleſia calaguritana. ad finem. † Quod ego in
telligo verum tenendo illam opinionem, quod preſtimonia non aſſi
gnentur in titulum nec dentur pro titulo beneficij, prout notant doct.
in. c. fi. de cleri. non reſid. & in clem. gratie. de reſcrip. ſed tenendo aliā
opinionem quod dentur in titulū prout tenuit dominus Anto. in cle.
fi. de offi. ordi. tunc neceſſario eſſet dicta clauſula apponenda. poſſet ta
10 men probabiliter dici illam non eſſe neceſſariā † ex quo preſtimonia
de iure vel conſuetudine non requirunt reſidentiam, nec aliquod ſerui
tium eccleſiaſticum vel ſpūale prout late deduxi in ſecunda parte ꝑnci
pali. ¶ Idem poſſet dici de obtinente annuā penſionem ſuꝑ bn̄ficijs ec
11 cleſiaſticis † licet illa qnq; aſſigneꝛ in titulum, vt vult gl. in cle. fi. in ver.
quodcunq;. de vita et hon. cle. in ꝯrium tn̄ facit tex. cum ibi no. in. c. ad
audientiam. de reſcrip. & quod notat Io. an. in. c. poſtulaſti. eo. titu. &
domi. in. c. ſi pauper. de preb. lib. vj. ideo circa hoc & etiā quo ad preſti
monia me remitto ad ſtilum & praticam. ¶ Tertio notandum eſt quod
12 cl'a. † Ceteriſq; cōtrarijs quibuſcunq; non poniꝛ in literis, qn̄ debet ſub

necti aliud contrariũ, ſed dr̃ ſtatutis & cõſuetudinibus ꝯrijs qbuſcunq;
aut ſi aliqui, &c. vt ſuperius latius deduxi. Eſt. n. cl'a gñalis que ſolet ſeq
13 ſpãliter enumerata. † non. n. eſt nouum vt aliquibus ſpãliter enumera-
tis gñalis cl'a ſubſequat', que oĩa cõprehendat. l. ſi ſeruus ſeruũ §. inquit
lex. in fine. ff. ad leg. aql. c. qm̃ ꝯ falſam. de ꝓba. & in. c. qui ad agendũ.
de ꝓcur. li. vj. & ideo notarij in fine orationis ſolẽt dicere &c. vt notat'
in. l. gallus §. qdã recte. ff. de lib. & poſth. ¶ Quo vero ad alias cl'as, que
apponunt' in mandatis de ꝓuidendo & in nouis ꝓuiſionibus dixi latius
in prima parte principali huius operis, dũ deſcripſi formas hmõi mãda-
14 toꝝ † excepta clauſula aut ex alterius cuiuſcunq; perſona que iõ ponit',
quia alias ſi bñficiũ vacaret per obitũ alterius ꝑſone, vel alias quõcũq;,
non deberet' taliter impetranti, nã mors eſt modus vacationis, & mors
vnius non eſt mors alterius, vt notant in. c. ſuſceptum. de reſcrip. li. vj.
15 † quod procedit etiam ſi eſſet appoſita clauſula, vel alio quouis modo
quia illa concernit omnes modos vacationis ex perſona illius de quo
16 eſt facta mentio in literis ſed non alterius. † quia verbum alius eſt rela-
tiuum precedentium cum eadem qualitate vt in. c. ſedes. de reſcrip. &
notat' in. l. ſi fugitiui. C. de ſer. fugiti. quare ſolet in ſupplicatione addi,
vel cuiuſuis alterius, vt ponit vna additio in nouiſ. deciſ. xxvij. & iſta
de clauſulis principalioribus dicta ſufficiant.

SVMMARIVM

1 Litere ad beneficia quibus modis expirẽt, & infra nu. 10. 11. & 15. & nu. 27. & nu. 37. & 40. & 41.
2 Mandatum mortuo mandante expirat.
3 Ampliatio ad tex. in. c. ſi cui. de preben. in. vj.
4 Res non dicitur amplius integra ob fulminationem proceſſus, quã fecit executor preſentata ſibi bulla expectatiua.
5 Executor non poteſt fulminare proceſſum ante bullas preſentatas.
6 Executori non ſufficit oſtendere bullam in plumbo exiſtentem.
7 Pape gratia dicitur perfecta per ſolam ſignaturam, & ſolo eius verbo ſine aliqua literarum expeditione, & infra nu. ſeq.
9 Conſtitutio Pape per teſtes probari poteſt.
11 Gratia pauperum non expirat per aſſecutionem qualiſcunq; beneficij, niſi de eo competenter viuere poſſit.
13 Negligens quando quis dicatur.
14 Executor ſecundi poteſt monere primum, vt infra certum tẽpus faciat ſibi prouidere, quo elapſo ſecundus prouidere poterit.
Limita dupliciter vt ibi.
15 Cle. gratie de reſcrip. quomodo procedat.
16 A priuatione ad habitum non datur regreſſus.

17 Per electionẽ vnius ex beneficijs mihi competentibus etiam re integra penitere non poſſum.
18 Litigans ſuper curato, ſi recipit ſm ſimile, eo ipſo liti renunciare videt'.
19 Clem. gratie de reſcrip. limitatur.
20 Gratia conſumitur per acceptationem nullam ſcienter factam.
21 Gratia non preſumitur in actu, quem quis prouidere debuit.
22 Gratia an ſit conſumpta ob probabilem errorem.
23 Beneficium habens aliud acceptat putans illud ſibi debitum, quando poſſit ad primum redire.
24 Ius ad rem facilius perditur, q̃ ius in re.
25 Clemen. gratie de reſcrip. in tribus caſibus locum non habet.
26 Proteſtatio gratiam preſeruat.
28 Executoris poteſtas durat, donec durat poteſtas collatoris.
29 Executor cur poteſt conferre deuolutum ad papã, ſed nõ ad inferiorẽ.
30 Clemen. ſi de bñficio de p̃bẽ. multipliciter limitat', & infra nu. 32. 34. 36.
31 Executor ad prouidendum poteſt prouidere etiam poſt ſex menſes, cũ nullum tempus ſit ei prefixum.
32 Affectio beneficij tolli non poteſt in preiudicium impetrantis.
35 Deuolutio an per ſolam acceptationem impediatur.
38 Executoris proceſſus ſuper narratis an in iudicio fidem faciat.
39 Fides magna ei adhibetur, cui committitur aliquod negocium extra iudicium expediendum, quando ſuper illo negocio refert.
40 Gratia per ſolam acceptationem conſumitur.

DICENDVM EST Modo de quinta parte principali, videli-
1 cet de durabilitate literarum apoſtolicarum, † hoc eſt quibus modis ex-
pirent litere ad beneficia circa quod primo occurrit tex. in. c. ſi cui. in
vlti. rñ. de prebẽ. lib. vj. iunctis no. in. c. ſi ſuper gratia. de offi. dele. eo.
lib. in quibus habet', ꝙ ſi Papa mandat prouideri alicui de beneficio,
expirat mandatum, ſi mandans re integra moriatur, per que iura dicit
Egid. conclu. ccccxliij. incip. concluſ. ꝙ mandatum factum per legatũ
de prouidendo certe perſone de certo beneficio tunc vacantem expirat
ipſo iure legato moriente añ mandati executionem, quia añ prouiſio-
2 nem dr̃ res integra, † ideo mortuo mandante expirat mandatũ §. recte.
inſti. mandati. & iſta concluſio Egid. eſt notãda pro ampliatione. d. c.
3 ſi cui. † quia ille tex. loquitur quando mandatur prouideri certe perſo-
ne de incerto beneficio vacaturo, quo caſu nõ eſt tm̃ dubium, cum gr̃a
non reſpicit, nec videatur afficere aliquod bñficium certum. At in ca-
ſu concluſionis Egid. cum ſcribitur de certo beneficio iam vacante, vr̃
queſitum ius ſaltem ad rem illi, pro quo ſcribitur, & tamen añ prouiſio
nem dr̃ res integra, & expirat gratia vt ſupra idem videtur tenere Rot.
deciſ. ccclxix incip. ſi Papa. in nouiſ. ¶ Et per hec infero ad intelligen-

tiam regule reuocatorie expectatiuarum, que fit in craſtinū aſſumptio-
nis moderni Pontific s, quia per illam reuocantur expectatiue, que in
aliqua ſui parte ſunt ſortite effectum, vnde a contrario ſenſu, ſi aliqua
ipſarum non eſt ſortita aliquem effectū nō cenſetur reuocata ipſo facto
per mortem concedentis, & ideo ſolent omnes indifferenter reuocari
4 qñ noue expectatiue conceduntur,† nam vt dicit domi. poſt Lap. in. d.
c. ſi cui. ꝓꝑ fulminationē proceſſus quā fecit executor ꝑſentata ſibi bul-
la expectatiua non dr̄ amplius res integra, ꝯñr talis gr̄a nō reuocat̄ ipſo
facto per obitum concedentis, niſi per ſucceſſorem expreſſe reuocetur,
vt probatur in. c. pe. et fi. de preb. lib. vj. in quibus patet ꝙ Bonifa. reuo
cauit expreſſe expectatiuas Celeſtini, per quas erat queſitum ius ad rē,
& ita facit qlibet modernus Ponti. vt ſupius dixi. ¶ Ideo autem dixi de
fulminatiōe proceſſus, quā fecit executor bulla expectatiua ſibi ꝑſenta
5 ta,† quia executor quicunqꝫ nō pōt fulminare proceſſum, nec quicquā
aliud exequi de hijs, que ſibi ad exequendum mādantur. niſi primo re
ceperit literas ſue ptātis, nam ante earum ꝑñtationem habet ptātem ha-
bitu, ſed non actu, vt probat tex. in. c. ſuper eo. in fi. de appel. & in. c. vt
debitus cum ſuo vero intellectu. eo. ti. vbi patet ꝙ impetrans primum
reſcriptum, ꝙ nondum eſt preſentatum, non pōt excipere de ipſo facto
ꝯ ſecūdum, ꝙ ē preſentatum, donec ipſum primum ꝑñtet, quia virtute
primi iudex per ipſum datus procedere non poteſt ante illius receptio-
nem, & ita per iſta iure tenet expreſſe deciſ. cccclix. incip. circa tertium
in nouiſ. vbi ſubijcit hec verba. Indubitatum eſt ꝙ executor nondum
preſentatis literis non poteſt facere proceſſus per not. Io. an. in nouella
6 in. c. duobus. in glo. mag. de reſcript. ¶ † Et ex his patet, ꝙ non ſufficit
oſtendere bullam expectatiuarum executori exiſtentem in plumbo, li-
cet illa iam ſit plumbata, prout aliqui malicioſi faciunt tamen propter
regulam modernam, que hoc vetat expreſſe, tamen etiam ex diſpoſitio
ne iuris cōis, ſecundum ꝙ vbiqꝫ ponderatur receptio literarum, vt pro-
bat tex. in. c. cum teneamur. in prin. de preben. ibi mādatum noſtrum
receperis, & in. c. ſuſceptum. de reſcrip. lib. vj. in prin. & clarius in. d. c.
7 ſuper eo. in fi. ibi literas recepiſſe. ¶ † Nec obſtat predictis, ꝙ gratia Pa-
pe dicitur perfecta de iure per ſolam ſignaturā, & ſolo eius verbo, ſine
aliqua expeditione literarum, vt probat tex. cum gl. in. c. inſtitutionis.
xxv. q. ij. & in cle. dudū. § nos. n. de ſepul. ponit Rota deciſ. dccclxxxij.
incip. nota ꝙ vbi gratia, in antiquis, quia ad hoc rñdeo ꝙ licet ſit perfe-
cta quo ad ſe in ſuo eſſe non tamen quo ad poteſtatem executoris dedu
cendam ad actum, niſi poſt confectionem, & preſentationem literarū,
argumen. l. vnice. C. de mād. princ. & in. c. nobiliſſimis. xcvij. diſtinc.
Preterea dato quod ſit perfecta in ſe, vt dixi, tamen non poteſt probari
niſi per literas maxime de ſtilo curie, vt dicit deciſio. cccxxxij. incipiē.
licet Romana curia. in nouiſſimis.

8 ¶ Et ideo dicit nota. Egidius concluſio. dcxliiij. incip. † ſi Papa ꝙ per
ſolam ſignaturam non dicitur diſpoſitum de beneficio, ſi impetrās mo-
riatur vel vxoretur ſeu religionem profiteatur literis non confectis. qa
ſola ſignatura non probat. licet in hoc aliqui teneant contrarium, vt ꝑ
Io. an. in prin. lib. vj. in nouel. & per Arch. in. c. ſi electio ſuper ver. ex
eo. de elec. eo. lib. ſed primum eſt verius, et procedit de ſtilo vt dixi. im-
mo etiam de iure ſecundum aliquos qui tenēt quod gratia Pape nō di-
citur perfecta, niſi reducatur in mundum, argu. l. contractus. C. de fide
inſtru. & hoc tenet gloſator regularum in regula. xxv. vbi allegat Bal.
hoc aperte dicentem in. c. j. in. ij. col. per quos fiat inueſti. & Old. cōſi.
ccxxvj. quod articuli dati &c. ¶ Ego tamen de iure hoc non auſim fir-
mare per primo allegat. Item cum ſint certi caſus in quibus requiritur
ſcriptura de quibus per gl. in. c. j. de cenſibus lib. vj. in alijs vr̄ permitti
9 quod fiat probatio per teſtes † & ideo dicat Rota deci. xcvj. incip. nota
quod reſeruationū in antiquis qd̕ cōſtitutio Pape poteſt probari per te
ſtes qui aſſiſtebant ei, quia ſcriptura non eſt de eſſe ſiue de ſubſtantia le-
gis ſiue conſtitutionis, vt dicit alia deci. cclvj. incip. cōſtitutio in nouiſ.
10 & hoc teneo de iure. ¶ † Secundo principaliter expirant litere ad bñfi-
cia qñ ceſſat cauſa propter quam ille fuerunt conceſſe. & ideo litere in
forma pauperū expirant ſi pauper clericus expectans ſub tali forma aſſe
quat̄ interim aliud bñficium. c. ſi pauper. de prebē. lib. vj. Papa enim ꝑ
illas literas intendit prouidere paupertati clerici nullum habentis bene
ficium, vnde ſi interim aſſequatur aliquod beneficium, iam non dr̄ pau
per, ꝯñr ceſſante cauſa mandati ceſſat mādatū, vt ibi & in. c. poſtulaſti.
de reſcrip. ¶ Et eſt notandum quod acceptando quodlibet beneficium
pauꝑ expectans renunciat ſue gr̄e ſm do. ibi qa tex. non diſtinguit qua-
le vel qꝫtū debeat eſſe bñficium qd̕ acceptat̄, ſed dicit ſimpliciter aliud
11 bñficiū. † Credo tñ ego qd̕ debeat eſſe tale bñficiū de quo poſſit viuere
competenter, quia alias non ceſſaret cā mandati, cum per beneficium
multum tenue non cenſeatur prouiſum eius paupertati. facit. c. de mo-
nachis. & quod ibi nota. de preben. & in. c. is cui. eod. titu. libr. vj.
12 ¶ † Tertio expirant hmōi litere ad beneficia quando ille cui mandatur
prouideri de prebenda prima vacante negligit petere primam ſibi debi
tam tunc extinguitur gratia per ipſius negligentiā. c. ſi clericus in prin.
13 de ꝑbē. lib. vj. † Qñ aūt dicatur eſſe negligens dicit ibi glo. qd̕ iſtud arbi
trio boni viri id eſt iudicis relinquendum eſt arg. l. cōtinuus. § cū ita. ff.
de verb. ob. non. n. ſtatim poſt mortē neceſſe habet eā petere, immo ali
quod tempus ſibi aſſignandum eſt in quo deliberet, an prebēda ſibi de-
beatur de iure vel non, idem dicunt do. de Rota. deciſ. ccccxxij. incip.
14 nota primus & ſecundus in antiquis, † aſſerentes cōiter praticari ꝙ exe-
cutor ſecundi impetrātis poteſt mouere primum, vt faciat ſibi prouide-
re prefigēdo eidem tp̄s competens, quo elapſo poterit ſecundus ꝓuide-

re,ſed iſte caſus limitandus eſt dupliciter. ¶Primo niſi in literis primi
eſſet cl'a quam duxerit acceptandam, quia tunc licet per negligentiam
omittat primam acceptare, poterit nihilominus petere ſecundam nul
li alij debitã, ſm Rot. deciſ. xxxvij. inci. no. ꝙ vbi &c. nec iſto caſu ha-
bet locum diſpoſitio. d. c. ſi clericus. idem tenet Domi. cõſi. cviij. in fi.
col. vbi vnum aliud addit, ꝙ cl'a predicta quam, vel qđ duxerit acceptã-
dum operatur, ꝙ ſi impetrans male acceptat primum, põt illo dimiſſo
aliud acceptare, ꝙ alias non poſſet. ¶ Secundo limitať qñ neglexit pete
re debitam, adhuc tñ res eſt integra, tunc põt illam adhuc vacantem pe-
tere, & acceptare, ſm gl. ibi in ver. aliã. & ſeqť Egid. cõclu. dccxxxviij.
incip. canonicus alleg. ad hoc tex. in. l. mancipiorum. ff. de opt. leg. &
in. c. ſi tibi abſenti. de preb. lib. vj. & Inn. in. c. cum in cunctis. de elec.
15 ¶ † Quarto modo expirant qñ expectans beneficium conſeqtur aliud
qđ cum illo ꝙ expectat de iure tenere non põt vt eſt caſus in cle. gr̃e. de
reſcri. ꝙ procedit ẽt, ſi tale beneficium recipit nedum in titulum, ſed ẽt
in ꝑpetuã vicariam, ſm Ro. cõſil. ccclvj. inci. Circa primũ, argumento
cle. vnice. de offi. vica. ¶ Et eſt notandum ꝙ hmõi gr̃a per talẽ modum
ſemel extincta amplius nõ reuiuiſcit, licet ille renunciet, vel ſit paratus
16 renunciare bñficio interim adepto, vt dicit ibidẽ tex. in fi. † qa de priua
tione ad habitũ non dať regreſſus. l. qui res §. aream. ff. de ſolu. ad quod
17 facit gl. not. in. c. gratia. in gl. fi. de reſcri. li. vj. † que dicit ꝙ ſi elegi vnũ
ex bñficijs mihi competentibus non poſſum penitere ẽt re integra, per
18 rl'am ꝙ ſemel placuit, li. vj. facit ẽt † ꝙ elegãter ponit Pet. de anch. cõſi.
ccxiiij. incip. Frãciſcus. vbi dicit ꝙ litigans ſuper bñficio, & acceptans
ſm, ꝙ cum primo de quo litigatur teneri nõ põt, vř eoipſo liti renũcia-
re, per. d. cle. gratie. alleg. ẽt Inno. & Compoſt. in. c. in nr̃a. de reſcrip.
19 quod eſt notandum. ¶ † Limitatur tñ iſte modus, &. d. cle. gratie, vt nõ
habeat locum in eo qui recepit ſm incompatibile credens in eo ſibi ius
competere, tñ quia tex. in. c. eum qui. de preb. lib. vj. ſuperflueret, tum
etiam, quia diſpoſitio. d. cle. gratie, loqtur in tacita renunciatione, quã
ignorans non preſumitur facere, arg. l. ſi per errorem. ff. de iur. om. iu.
& ita mirabiliter firmat Egid. conclu. cccccclxiij. incip. concluſio ꝙ cle.
gratie. &c. ſubijciens ꝙ tali caſu preſumitur ignorantia, niſi probetur
ſcientia. l. verius. ff. de proba. cum ſi. ¶ Sed de iſtis verbis, et de tota iſta
concluſione Egi. ego valde dubito, licet iſtis diebus fuerit deducta, &
alleg. in pratica coram do. de Rota, ratio que me mouet eſt, qa ille fuit
in culpa acceptando ſecundum ſine proteſtatione conſueta, videlicet ſi
& in ꝗtum, &c. alioquin &c. per gloſſ. in. c. cum in multis. de reſcrip.
in. vj. colum. cum alijs per Ro. conſil. cccxxix. incip. preſens conſulta-
20 tio, † vbi expreſſe approbat dictum illius glo. intelligendo eam in fa-
ciente acceptationem nullam ſcienter, & tunc gratia conſumatur, pro
quo facit. l. iij. iuncta. l. ſeq. que incipit ſciphi. ff. de ope. leg. vbi probať
ꝙ habens

ꝙ hñs facultatem acceptandi iure proprio, ſi ſcienter male acceptat ſuã
acceptandi facultatem intelligitur cõſumpſiſſe, ad idem facit tex. in. c.
ſi compromiſſarius cum ibi not. de elec. lib. vj. et qđ al's dr̃ malã electio
nem ſcienter facienti eam in culpam aſcribi, ꝑp quam facultate ſibi cõ-
ceſſa priuať. l. j § hec actio. ibi ſibi imputare debet. ff. ſi menſ. fal. mod.
dix. & in. l. iij. cum. l. ſeq. ff. de min. ita dicendum eſt in propoſito iſtius
dubij, quia imputare debet ſibi ꝙ acceptauit ſine proteſtatione, & non
preuidit illud qđ preuidere debuit ſcilicet ſibi nullum ius in dicto bñfi-
cio competere. l. ſi quis domũ. ff. loc. & ꝑ Ioã. an. in. c. Ioãnes. de homi.
21 † vñ in actu quem debuit preuidere non preſumitur ignorantia, nec eſt
probabilis, arg. l. cetera §. fi. ff. de leg. j. quem tex. ad hoc vltimũ formali
ter alleg. Rot. deciſ. cviij. incip. no. ꝙ vbi aliquis, in antiqs, & ſic de di-
recto contra Egid. qui dicit ꝙ hoc caſu preſumitur ignorantia, niſi pro
22 betur ſcientia, ſed eſto ꝙ hoc ſit verum, † & qđ ꝑp probabilem errorẽ
gr̃a non ſit conſumpta, qñ poſſit variando aliud acceptare per. l. ij. in fi.
ff. de opt. leg. vbi probať non conſumi facultatẽ acceptandi ob accepta-
tionẽ illegitime factam errore probabili, tñ dico ꝙ adhuc fuit in culpa,
ſi preſupponatur, quod fuit in mora nõ relaxandi poſſeſſionem ſtatim
ꝙ ſibi conſtitit ius in dcõ beneficio non hr̃e, & ſibi illud non eſſe debi-
tum, vñ per hoc cenſetur ſua gr̃a conſumpta per tex. quẽ Ro. dicit ſing.
23 in. c. ſi beneficia. de preb. lib. vj. † vbi hr̃ ꝙ hñs bñficiũ ſi aliud acceptat
putans illud ſibi debitum. Ita demum reddit ad primũ, ſi poſtꝗ certior
effectus eſt de iure ſibi non cõpetenti in ſecundo oĩno, & ſine difficulta
te aliqua illud acceptatum dimittit, ꝙ ſi difficultatem in dimittendo fe-
cerit, tunc perdit facultatem redeundi ad primũ, in quo habebit ius to-
tale, ergo multo fortius perdit quis commoditatem gr̃e expectatiue, ꝑ
quam prius & anteꝗ deducatur ad actum conſequitur quis ius ſolum-
24 modo ad rẽ, † ꝙ facilius perditur ꝗ ius in re. c. antepe. de prebẽ. lib. vj.
& in. c. fi. de conceſ. preb. eo. li. perdit inꝗ cõmoditatem gr̃e, ſi certior
effectus de non iure ſuo ĩ bñficio acceptato illud ſine difficultate nõ re-
laxat, ſed mora, & negligentia ꝓcedẽte, nec eſt neceſſe iſto caſu expecta-
re ſnĩam ſuꝑ decl'one nõ iuris ſui, immo ſtatim põt, & debet illud dimit
tere, vt poſſit aliud acceptare, vt probat multis rõnibus Roma. in prefa
to conſil. cccxxix. ꝙ eſt celeberrimum in iſta materia. Idem expreſſe te-
nent do. de Ro. deciſ. cxlij. incip. no. ꝙ vbi eſt notorium. in antiquis.
¶ Ex quibus patet ꝙ multipliciter redditur dubia prefata concluſio
25 Egid. de qua ſupra ſi ita generaliter intelligatur prout ſonat, † ideo vt
ſaluetur oportet eã reſtringere, vt intelligatur altero de tribus modis,
26 vel qñ recepit ſm incompatibile cum proteſtatione, vt ſupra † quia pro
teſtatio preſeruat gr̃am, arg. l. pro herede. ff. de acquir. here. & eoꝝ que
hñr in. c. cum. M. ferra. de conſti. vel qñ non habuit pacificã poſſeſſio.
ſecundi, nec per eum ſtetit, quominus hr̃et. c. commiſſa. de elec. lib. vj.
Y

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA ... A

& in.c.licet epiſcopus.de preben.eod.lib.aut tertio caſu quando pro-
babili errore ductus credidit ſibi ius in ſecũdo competere, demum cer-
tior effectus de non iure ſuo ſtatim ſine aliqua difficultate illud relaxa-
uit, quibus caſibus prima gratia ſalua manet, vt virtute illius poſſit ac-
ceptare beneficium in ea incluſum, per.d.l.ij.ff.de opt.leg.iuncto.c.ſi
27 beneficia.& hoc modo ceſſant omnia contraria. ¶ † Quinto principa-
liter expirant quando gratia comprehendit primum vacaturum, ita ꝙ
non aliud vlterius, quo caſu ſi certa perſona grauat᷑ per reſcriptum da-
to executore, & illius ſcilicet collatoris tẽpus eſt elapſum puta ſemeſtre
ob hoc, ꝙ deuolutum ad inferiorem, certe tũc poſt deuolutionẽ execu-
28 tor ſe intromittere de illo beneficio non poteſt, † qa durat eius poteſtas
ſolum donec durat ptãs collatoris, caſus eſt iuncta glo.in cle.ſi de bene-
ficio.de prebẽ.& ratio huius diſpoſitionis eſt ſm Car.ibi, qa aut execu-
tor vult conferre tanq̃ ſpectans ad collationem primi, & non poteſt, cũ
amplius ad illius collationẽ nõ ſpectat ea vice tanq̃ ad alium deuolutũ.
c.ij.de conceſ.preben.aut vult conferre tanq̃ ſpectans ad collationem
eius, ad quem facta fuit deuolutio, & ſimiliter nõ poteſt, quia de illo nõ
recepit mandatum, nec debet grauari nõ expreſſus in reſcripto.c.cum
in illis.in fi.de prebẽ.lib.vj.Item ꝑ hoc preiudicaretur iuri queſito ter-
29 tio, quod ſibi auferri non debet, regula indultum.cum vulga.† Hec di-
cunt procedere, niſi per tot negligentias collatio ſteterit in ſuſpenſo ꝙ
ad Papam ſit deuoluta, tunc enim executor conferre illud poteſt per il-
lam cle.in fi.& ratio eſt quia hoc vltimo caſu ceſſat cauſa grauaminis &
preiudicium tertij, cũ Papa non poſſit dici grauari a ſeipſo, & reſcriptũ
late ſit interpretandum in preiudicium concedentis.c.cum dilecti.de
dona, nimirum ſi poteſt conferre deuolutum ad Papam, licet non reſer-
uatum ſpecialiter aut generaliter prout de hoc vltimo atteſtãtur dñi de
Rot.deci.ccccLxxxix.incipi.nuncius apoſtolicus in nouiſ.& alia deci.
30 cccj.in antiquis. ¶ † Sed iſte caſus eſt multipliciter limitandus, primo
vt non procedat in executore dato ad prouidendum, quia tunc per ſolã
preſentationem literarum factam ordinario effectum eſt beneficiũ, ita
vt amplius non curatur diligentia vel negligentia illius in conferendo
qa ſi poſt terminum ſtatutũ ab executore ordinarius ſit negligens, non
cauſatur deuolutio ad inferiorẽ, ſed executor poterit prouidere, eo am-
plius non vocato, caſus eſt in.c.ſi capitu.de cõceſ.prebẽ.lib.vj.nec iſto
caſu habet locũ qđ dicit Car.in.d.cle.ſi de beneficio, ꝙ durat poteſtas
31 executoris ſolũ donec durat ptãs collatoris, ꝑut ſupra retuli. † qa immo
executor ad prouidendum põt prouidere ẽt poſt ſex mẽſes, cum nullũ
tp̃s ſit ſibi prefixum ad prouidendum, tenet Pau.in cle.vnica §.ſecus de
conceſ.preben.licet ꝯrium innuat ibi glo.in ver.infra mẽſem ſic intel-
lecta per Car.ibi & clarius in cõſ.Lxj.tñ primum eſt verius, qa executor
ſuccedit in locum pape, cui non eſt ſtatutus terminus nec currunt tẽpo-

ra.& ita ꝑ iſtam rõnem tenet Cal.conſi.xxxij.incipi.an ſicut.in titu.de
preb.licet eius rõ poſſet cauillari per.c.ſtatutum de prebẽ.lib.vj.ſed de
hoc alias in ſupioribus latius dixi ad qđ circa iſtud me remitto, non pro
cedit ergo diſpoſitio.d.clemẽ.ſi de beneficio in huiuſmodi executore
ad prouidendum qđ vr̃ ſatis iuri conſonũ ꝑ ſupra dicta licet gl.& doc.
ibi gñaliter loquantur intelligẽtes illum tex.in quolibet executore in-
32 diſtincte de quo ſatis miror, ſubmitto me tñ rõni & veritati. ¶ † Secun-
do limitatur vt procedat in executore ad cõpellendũ quia per pñtatio-
nem hmõi mandati non afficitur bñficium conſequenter, ſi ordinarius
eſt negligens per ſex mẽſes cauſatur deuolutio ad inferiorem, & habet
locum.d.cle.ſi de bñficio.niſi in lr̃is eſſet decretũ irritans, aut executor
ordinario inſinuaſſet & interdixiſſet, qbus caſibus cum ſit affectũ bñfi-
cium, adeo ꝙ alteri facta de eo collatio non tenet, vt probat᷑ in.c.ſi ſoli.
de conceſ.preb.lib.vj.certe nec poterit cauſati deuolutio ad inferiorẽ.
33 † nam affectio beneficij que predictis caſibus inducitur tolli non põt in
preiudicium impetrantis per negligentiam ordinarij ſicut non tollitur
per contrarium factum.ideſt per collationem quam facit alteri vt ibi et
in.c.tibi qui.de reſcrip.eo.lib.immo nec tollitur eadẽ affectio ꝑ negli-
gentiam executoris ſm Lap.in.c.ij.de conceſ.prebend.niſi concurrat
negligentia impetrantis, quia tunc illa corrodit gratiam ſuam, vt pro-
34 batur in.d.c.tibi qui.in fi.& in.c.ſi clericus.j.rñſo.de preben. ¶ † Ex
quo elicio tertiam limitationem qñ ſcilicet impetrans ante deuolutio-
nem acceptaſſet illud beneficium, qa tunc cum dici negligẽs non poſſit
impedietur deuolutio, ex quo per acceptationem eſt iam ſibi in benefi-
35 cio queſitum ius ad rem.c.pen.de preb.lib.vj.cum ſi. † hoc tamen non
pono pro cõſtanti, quod per ſolam acceptationem impediatur deuolu-
tio, cum per illam non cẽſeatur affectum beneficium, quin teneat alteri
facta collatio.c.dilectus.de preben.niſi concurrat alterum eorum, que
ſupra dixi, & que hñr in.c.tibi qui.&.c.ſi ſoli.& iſtud optime probant
36 illa iura, ſi bene ponderentur. ¶ † Quarto limitatur, vt non procedat
quando in literis eſſet clauſula ꝙ duxerit acceptandum, quia tunc licet
non debeatur primum vacans deuolutum per negligentiam ad aliud
tamen acceptandum gratia ſalua manet per illud quod dicunt doc.de
Rot.deciſ.xxxvij.incip.nota ꝙ vbi ſunt duo in antiquis ita limitãtes.
37 c.ſi clericus, de preben.lib.vj.& Domi.conſi.cviij.in fi.col. ¶ † Sexto
principaliter conſumitur gratia & expirant litere, quando mandatum
de prouidendo eſt conditionale, & non exiſtit, ſed deficit conditio re-
quiſita a Papa quia tunc non põt effectualiter prouideri impetranti, ex
quo non verificat᷑ conditio, de qua in literis, puta prouideas tali, ſi nul-
lum poſſidet beneficium, vel ſi acceſſerit conſenſus capituli, ſeu quid
aliud extrinſecus verificandum, arg.l.cedere diem.ff.de ver.ſig.&.c.ſi
pro te.de reſcrip.li.vj.& ita expreſſe firmat Pã.in.c.j.in fi.col.de re iu-

di. vbi ad hoc adducit, ꝙ in ſimili no. Barto. in. l. is cui. ff. de ver. ob.
in illa queſtione, ſi iudex dedit tutorem adulto tanꝗ minori, & non te-
neat datio, ex quo in veritate nō erat minor, per. l. ſeie egreſſe. ff. de tut.
& cur. da. ab hijs. vbi hoc clare probatur, ſecus ſi dedit alicui curatorē
vt prodigo, qui non erat prodigus, quia tunc tenet datio, licet in verita
te non ſit prodigus, vt no. gl. in. l. j. C. de cur. fu. aſſignat rationē diuer-
ſitatis, vt ibi per eum, quam Abb. Panor. in. d. c. j. reducit ad propoſitū
huius materie, limitando vt concluſio de qua ſupra non habeat locum
qn̄ conditio de qua in literis eſſet verificanda facto. i. cognitione ipſius
iudicis, vt puta ſi repererit eum vite laudabilis &c. quia tunc tenet pro-
uiſio licet conditio in veritate non exiſtat, cum enim iſta veniant veri-
ficanda per iudicis cognitionem, preſumptio eſt ꝙ inſint ex quo iudex
ſic declarauit. ar. text. in §. quod ſemel. inſti. qui man. non pn̄t, vbi dici-
tur ſatis eſſe ꝙ ſemel fuit cauſa approbata, ſiue ſit vera, ſiue non, bene ta
men fatetur Panor. ꝙ ſuperior poſtmodum ex officio procedens pote-
rit prouiſionem caſſare, ſi non reperierit requiſita, arg. c. paſtoralis. de
appel. & quod no. gloſſ. in cle. vnica. de offi. deleg. & idem voluit ipſe
Panor. in. c. fi. de preſump. vbi plene per eum. ¶ Sed hoc vltimum ego
limito per vnam concluſionem Egid. in terminis ſub nu. dcxviij. inci.
38 ſi executor, † vbi dicit ꝙ licet proceſſus executoris ſuper narratis in gra-
tia parte abſente non facit fidem in iudicio in quo agitur de non exiſtē-
tia narratorum, tamen hoc verum eſſe dicit, niſi forma mandati habe-
ret, ꝙ de repertis in inquiſitione fidem faceret executor ſub ꝓprio eius
ſigillo, quia tunc crederet̃ ꝓceſſui, et huiuſmodi ſigillo ꝓpter formam
mandati prout atteſtatur Specu. in ti. de remiſ. § vtile. in fi. quaſi volue-
rit tunc Papa ꝙ eius aſſertioni & proceſſui plene ſtetur, argu. l. theopō
39 pus. cum ibi no. per Bar. ff. de do. preleg. † maxime cum & alias magna
fides adhibeatur ei, cui committitur aliquod negocium extra iudiciū
expediendum quando ſuper illo negocio refert, vt no. Inno. in. c. j. in
fi. pen. glo. de fi. inſtru. Ioā. an. & Mod. in. c. poſt ceſſionem. de proba.
& ibi late dixi legendo iſto anno. plenius tamen creditur, quando ſcri-
40 bitur vt ſupra. † Septimo conſumitur gratia per ſolam acceptationem
licet prouiſio executoris non ſubſequatur, prout tenet Oldra. conſi.
ccxxix. incipiē. hec ſunt dubia, vbi dicit ꝙ ſola acceptatio gratiam con-
ſumit. l. apud aufidium. ff. de opt. lega. cum alijs vt per eum, licet ali-
qui velint iſtud procedere quando acceptatio eſt valida, alias non,
de quo ſuperius late dixi.
41 ¶ † Octauo datur de conſumptione gratie ſi acceptantur ſimul plura
beneficia excedentia ſimul taxam literarum, quia licet valeat quo ad
primum, ſecundum, & tertium, que non excedunt, in alijs tamen exce-
dentibus non eſt locus gratie tanquam iam conſumpte, vt per Egid. cō.
clu. cccj. incipien. ſi accepto per iura que allegat vt per eum.

SVMMARIVM

1 Occultator aliene laudis furi par eſt.
2 Acceptio perſonarum non eſt apud Deum.
3 Eccleſia per pauperes deprimitur, & expilatur et ꝑ potentes defenditur.
4 Arguere licitū eſt a ratione legis quamuis ſpecialiter non ſit expreſſa.
5 Epiſcopi gerentes vices auditorum gaudent iiſdem prerogatiuis, qui-
bus ceteri auditores.
6 Dignitas epiſcopalis auditori ſuperueniens ei prodeſſe debet.
7 Diſpenſatio facit licitum, quod alias eſt illicitum.
8 Ratio quādo in ſimilibus eadem reperitur ꝑ omnia tunc in vno diſpo-
ſitum extenditur ad aliud, etiam in materia ſtricta, & penali.
9 Locum tenens ſicut principalis honorari debet.
10 Referendarij, & alij officiales, ſi actu ſua officia non exercent, non gau-
dent prerogatiuis regule.
11 Priuilegium datum militibus in teſtando extenditur ad illis, qui teſtan-
tur in actu militie exiſtentes.
12 Clauſula in fine poſita an ſit referenda ad omnia ſuperiora.
13 Capellani pape ſunt exempti ab ordinarijs, licet actu ſua officia non
exerceant.
14 Officialem quē fuiſſe tempore date non ſufficit, niſi ſit tpe vacationis.
15 Auditor nouus Rote gaudet priuilegijs auditorum, ſi tempore vacatio-
nis ſit de collegio, licet non fuerit tempore date.
16 Officiales qui ponuntur in ſecunda parte regule, an preferantur paupe-
ribus expectantibus.
17 Dictio quecunqꝫ non ſemper ſtat vniuerſaliter.
18 Expectantes in forma pauperum preferuntur diligentioribus in proceſ-
ſu quo ad ſimplicia beneficia.
19 Pauperes an preferantur familiaribus Pape deſcriptis.
20 Simplicium appella. in penalibus an veniat mixtum, & nu. ſeq.
21 Priori ſi leget̃ Biblia, et cuilibet fratrū cappa, prior vtrunqꝫ nō habebit.
22 Capi. licet canon de elec. in. vj. non extenditur ad eccleſiam habentem
cum qualitate parochialitatis mixturam collegialitatis.
23 Referendarij & alij officiales an preferantur nominatis per indultum
regum Hiſpanie.
24 Exceptio in vno inducit incluſionem omnium aliorum caſuum ſub re-
gula comprehenſorum.
25 Rex eſt inferior papa.
26 Reſpondenti ſufficit dare inſtantiam.

RESTAT POSTREMO dicere de prerogatiuis Expectantiū
& de multiplici intellectu regule prerogatiuarum que licet ſatis bene

gloſata fuerit per illum dñm de ſotto hiſpanū cuius laudē in eo in quo
1 bene dixit non tacebo † canens illud qđ vulgo dici ſolet occultator lau-
dis aliene par furi eſt. l. hr̄ditatum §. ſi. ff. ad. l. falci. Nihilominus qa in
multis ab eo diſſentio tā in intellectu prefate regule ꝗꝫ ēt in cōpluribus
eiuſdē determinationibus, dicam dño inſpirante qđ ſentiam. demū cō-
plectendo totam regulam cum ſua materia, faciam decē principales cō-
cluſiones cū quibuſdā correlarijs et illationibus opportunis. ¶ Premit-
tendum eſt igitur pro aliquali fundamēto, & rōne dicte regule, qđ licet
in celeſtibus non attendatur gn̄is nobilitas & alie ſimiles prerogatiue,
ſed potius vite honeſtas & probitas morum gratum deo faciunt & ido-
neum ſeruitorē, qui ad regimen eccleſie nō multos ẜm carnem nobiles
2 & potentes elegit, ſed ignobiles & pauperes † eo ꝙ nō eſt perſonarum
acceptio apud ipſum vt dicit tex. formalis in. c. venerabilis de prebē. in
humanis tñ alia hr̄ conſideratio certis de cauſis, vel vt ita dicā reſpecti-
bus, vt puta nobilitatis & diuitiarū ꝑ illud qđ dicit gl. in. c. conſututis.
3 de appella. † videlicet ꝙ ꝑ nobiles & potentes defenditur & ſubleuatur
eccleſia que ꝑ pauperes deprimitur, & expilatur. facit. c. de multa circa
ſi. de preben. item hr̄ conſideratio laborum quos ſuſtinent officiales ſe-
dis apoſtolice qui nominantur in ſecunda parte regule, quos ſequenti-
bus oībus qualitercunqꝫ qualificatis, & diligentioribus in proceſſu vel
receptis aut creatis in canonicos voluit per hanc regulā ſummus Pont.
anteferri & merito quidē vt is gradus ceteros antecedat quē prolixior
labor fecerit anteire dicit text. elegans in. l. nemo. C. de of. magi. offi.
facit. l. j. C. de prepoſitis laboꝝ lib. xij. ¶ Et hanc puto eſſe verā rationē
quare predicti officiales fuerunt ita prerogatiuati vltra alios. videlicet
in recōpenſatione laboꝝ vt dixi. Que ratio cum ſit vnica nec alia cōue-
4 nientius reddi poſſit † certe licitum eſt ex ea arguere ꝗꝫuis nō ſit ſcripta
ſeu ſpecialiter expreſſa, vt ē caſus in. l. milites agrū in prin. ff. de re mil.
quem ad hoc allegat Bal. in. l. maximū vicium. C. de lib. prete. & Ro.
conſi. xxxij. incip. viſa municipali, & alio cōſi. c. incip. p̄ſti cauſa, facit
bona glo. in. l. ꝗꝫuis. C. de fideic. vnde arguendo a dicta ratione infero
5 duo ſatis notanda. ¶ † Primum eſt ꝙ epiſcopi gerētes vices auditorum
debent gaudere prerogatiuis conceſſis auditoribus Rote per iſtā regu-
lam, quicquid dicat in hoc dñs de ſotto, quia dico ꝙ ex quo tolerantur
pro auditoribus per ſummum Ponti. & pariformiter laborant cū alijs,
debent ēt in recompenſationem laborum gaudere eiſdē prerogatiuis,
facit tex. in. c. charitatē. & in. c. quicunqꝫ. xij. q. ij. iuncto. c. cum ſecun-
dum. de preb. ibi dū dicit qui ad onus eligitur repelli non debet a mer-
6 cede. ¶ † Preterea dignitas ep̄alis ſuperueniens auditori debet eidem
quo ad hoc potius prodeſſe ꝗꝫ obeſſe, arg. l. nō diſtinguemus §. ſacerdo-
tio. ff. de arbi. facit bo. tex. in. c. ij. de offic. dele. lib. vj. vbi dicitur, pon-
tificali dignitate preditis plurimum deferri conuenit, & eos plus alijs

honorari, ergo & ꝓrogatiuari, licet honeſtū eſſet, vt dicit tex. in. d. §. ſa-
cerdotio. qđ potius vacarēt ſacris ꝗꝫ alijs occupationib⁹, tñ ex quo tole-
rantur per Papam vt dixi, illa tollerātia operatur tacitā diſpenſationē.
7 ¶ † Que diſpenſatio facit licitū ꝙ alias eſſet illicitū, vt dicit glo. in. c. du-
dū eccleſia rotho. in verſi. retinere. de elec. alias ꝯceſſum ob grām retor
queretur in odium contra reg. cōes. Non obſt. ratio dicti dñi de ſotto,
dum dicit, ꝙ vicē gerens alterius nō gaudet ijſdē priuilegijs, qbus prin-
cipalis, cū non ſit idem ꝙ alteri aſſimilatur ẜm eum, alleg. gl. in. l. mer-
cis appellatione. ff. de ver. ſig. poterat allegare aliā magis cōem in. l. qđ
nerua. ff. depo. ad quod ego rñdeo, ꝙ licet ſimile non ſit idem cū eo cui
8 aſſimilatur vt probant glo. predicte, † tñ qñ in ſimilibus reperitur per
omnia eadem ratio tunc diſpoſitum in vno extēditur ad aliud illi ſimi-
le, ēt in materia ſtricta, & reſtringibili. puta in maleficijs, & penis male
ficiorum, hec ſunt verba Bal. in terminis referentis Spe. in. l. ſi quis nō
dicam rapere. in. j. col. C. de epiſ. & cle. facit glo. in. c. j. in ver. italie. de
tem. ord. libr. vj. Cum ergo in ep̄is vices auditorum gerentibus ſit per
omnia eadem ratio, ꝗ̄ut in alijs auditoribus propter labores cōes illis
omnibus, certe debet eſſe eadem iuris diſpoſitio iuribus vulg. facit ad
9 predicta bonus tex. in. c. precipimus. xciij. diſt. † vbi dicitur ꝙ locum
tenens alterius honorari debet ſicut principalis cuius vices gerit, & in
hoc dicitur ſingularis ille tex. per Ro. ſing. ſuo. ccclx. incipiē. Bartho-
10 lus. inferētem ad queſtionem vt per eum. ¶ † Infero aliud & ſecundū,
ꝙ referendarij, & alij officiales de quibus in ſecunda parte regule non
debent gaudere illis prerogatiuis, ſi tempore vacationis beneficiorum
non exercent actu ſua officia, quia cum tali caſu ceſſet ratio regule quā
ſupra ponderaui, ceſſare etiam debet eius diſpoſitio. l. adigere. §. ꝗꝫuis.
ff. de iure pat. nam qui non laborat non manducet, non enim ferendus
eſt is qui lucrum amplectitur, & commodum, onus autem ſubire recu-
ſat dicit tex. in. l. vnica §. pro ſecundo. C. de cad. tol. & ideo mēs regule
fuit dare illas prerogatiuas non ſimpliciter officialibus ſedis apoſtoli-
ce, ſed laborantibus ijſdem & actu ſua officia exercentibus, ꝙ vltra pre-
dicta probatur neceſſario dupliciter. ¶ Primo per text. quaſi in termi-
nis in. l. titius. ff. de teſta. mil. vbi dicitur ꝙ conſtitutionibus principū
non militum teſtamenta confirmantur, ſed que a militibus facta ſunt,
11 & glo. ibi exponit, ideſt in actu militie exiſtentibus, ecce † ꝙ priuilegiū
datum militibus in teſtando quo modo velint, & quo modo poſſint. l.
j. & l. diuus. eo. tit. extenditur ad illos tantum qui teſtantur in actu mi-
litie exiſtentes. Idem ergo de prerogatiuis huiuſmodi officialium ideo
(& hoc eſt ẜm) nominatis omnibus officialibus predictis ſubijcit regu-
12 la in fine illius cellule, videlicet ſua officia actu exercentes, † que clauſu-
la referenda eſt ad oēs ſuperius nominatos ex quo non poteſt aſſignari
concludens ratio quare ad omnes referri non debeat, vt probatur in

l. iij. § ſi filius. ff. de li. & poſth. & in. l. j. C. de libe. prete. not. plene Bar.
in. l. talis ſcriptura. ff. de leg. j. & in ſpecie per iſta iura tradit hanc reg.
Ro. conſi. clxxx. incip. ſi admittimus &c. vnde cum nõ appareat ratio
cur dicta cl'a magis cõueniat abbreuiatoribus de parco maiori, quibus
immediate adiungitur, q̃ alijs officialibus ibidem nominatis, certe ne-
ceſſario debet dici, ꝙ ad omnes referenda eſt per ſupradicta. Bene fa-
teor ꝙ referendarij & alij officiales ibidẽ nominati ſint exempti ab or-
dinarijs, ita ꝙ excõicari ab eiſdem, vel ſuſpendi non pñt, eoipſo ꝙ ſunt
officiales ſedis apoſtolice, & pape, licet non exerceant actu officia ſua
13 † per illud quod dicit deci. ccvij. licet extra ordinationem. in nouiſ. de
capellanis honoris Pape, vt ſint exempti ab ordinarijs, etiã ſi non exer-
ceant actu officia ſua. Illud tñ non puto procedere in terminis iſtius re-
gule, que cũ exorbitet a iure cõi, vt patet ex. c. duobus. de reſcrip. debet
intelligi, & ita interp̃tari, vt minus q̃ poſſibile ſit ledatur ius cõe. c. que
a iure. de reg. iur. li. vj. cum ſi. & hanc partem puto veriſſimam, quicq̃d
dicat in hoc gloſator in iſta reg. ¶ Patet ergo ex premiſſis requiri duo
copulatiue, vt predicti officiales in ea parte regule nominati potiantur
illis prerogatiuis primo, videlicet ꝙ actu exerceant ſua officia, ſecundo
ꝙ ſint officiales tp̄e vacationis, vt probant verba regule ibi in aſſecutio
14 ne beneficioꝝ, † & ſic nõ ſufficeret quem fuiſſe officialem tp̄e date, niſi
illa qualitas ẽt adſit tẽpore vacationis, argu. l. in delictis. § ſi extraneus.
ff. de noxa. & iſtud tenet etiam dñs de ſotto & bene. Idẽ ego dico ſi tem
pore date non erat officialis dummodo tp̄e reuocationis adſit illa qua-
litas, quia gaudebit prerogatiuis officialium, arg. c. ei cui. de preb. li. vj.
15 iũcta gl. fi. & eoꝝ que in ſimili qõne tenet Domi. cõſi. cxiij. † ꝙ nouus
auditor Rote gaudet prerogatiuis auditoꝝ etiam q̃tum ad gratiã ante
auditoratum obtentã, dũmodo tp̄e vacationis ſit de numero auditorũ.
16 ¶ † Dubitatur modo de aliquibus circa iſtam partem regule, & primo
vtrum predicti officiales preferantur pauperibus expectãtibus quo ad
aſſecutionem ſimpliciũ beneficiorum magna, & dubitabilis eſt qõ. nã
prima facie videtur ꝙ officiales illis non preferantur propter regulam,
que diſponit circa priuilegium pauperum, dum vult eos ſingulis alijs
quacunqꝫ antelationum prerogatiua munitis preferri, põdero illa ver-
ba ſingulis alijs, que in materia larga qualis eſt illa de qua loquitur pre-
dicta regula de ſui natura ſunt apta comprehendere omnia in infinitũ,
vt probant iura que ad hoc alleg. Domi. conſi. xiij. in. ij. col. cõprehen-
dunt igitur etiam predictos officiales, quia per totum dicit &c. l. iulia-
nus. ff. de leg. iij. cum vulg. itẽ verba illa quacunqꝫ antelationum prero
gatiua munitis ſunt multũ generalia, & ſtant vniuerſaliter, ꝯñr compre
hendunt oẽs qualitercunqꝫ prerogatiuatos. c. ſi romanorum. accedit
ad hoc q: regula iſta prerogatiuarũ eſt exorbitans a iure cõi vt patet ex.
c. duobus. illa continens priuilegium paupeꝝ non exorbitat, ſed eſt fa-
uorabilis.

uorabilis. Econtra videtur ꝙ predicti officiales preferãtur, per illud qđ
dicitur ſi vinco vincentẽ te vinco etiã te. c. auctoritate Martini, de con
ceſ. preb. lib. vj. cum ſi. ſed ſic eſt ꝙ predicti officiales preferunt̃ ꝑ iſtam
reg. alijs diligentioribus in proceſſu, & creatis in canonicos, qui tamẽ
in canonicos creati preferuntur pauperibus expectantibus, vt apparet
ex illa regula, ibi dum dicit, & non canonicatus & prebende fuerint,
ergo patet ꝙ etiam predicti officiales ſunt pauperibus preferendi,
per illud quod premiſſi, ſi vinco vincentem te vinco etiam te. Et te-
nendo hanc partem poteſt reſponderi ad verba generalia illius regu-
17 le pauperum, que ſuperius ponderaui, † nam dictio quecunqꝫ non ſem
per ſtat vl'r, ſed limitatur in caſibus a iure exceptis, vt pr°bat per aliqua
iura Domi. conſi. cxxxi. in fi. col. vnde cum huiuſmodi officiales ſint
ſpãliter excepti per iſtam regulam prerogatiuarũ ſub verbis magis ge-
neralibus & multũ pregnantibus, vt probant illa verba, que dñt omni-
bus alijs qualitercunque qualificatis, & ibi quoruncunqꝫ beneficiorũ,
& rurſus ibi quacũqꝫ diligentia, certe ex his videretur dicẽdũ qđ verba
generalia illis regule limitantur per iſtam regulam, & per eius verba
gñaliora, & ſic qõ remanet dubia. ¶ Inclinando tamen in fauorẽ pau-
18 perum, & contra officiales † dico falſam eſſe rõnẽ ſupra pro parte offi-
cialium adductam. videlicet quod diligentiores in proceſſu preferan-
tur pauperibus expectãtibus in beneficijs ſimplicibus, immo pauperes
diligentioribus preferuntur, quia alias parũ aut nihil contuliſſet Pa-
pa per illam rl'am pauperibus. Preterea excipit aliquos caſus ibi ſum-
mus Põti. in quib⁹ pauperes preferre noluit, ergo includit omnes alios
quia exceptio firmat rl'am in caſibus nõ exceptis. l. nam quod liquide.
ff. de penu. leg. l. queſitũ § deniqꝫ. ff. de fun. inſtru. vñ ſtante hoc pro ve
ro prout verũ eſt, corruit illud argm̃, ſi vinco vincentẽ te &c. Licet mi-
litet quo ad creatos in canonicos qui preferuntur pauperibus & poſt-
ponuntur predictis officialibus. ſed non curo multum de illo argumẽ
19 to, quia eſt materia brocardica, & poſſet retorqueri in fauorẽ pauperũ
& contra officiales † nam certũ eſt qđ illi poſtponuntur familiaribus Pa
pe deſcriptis vt patet ex hac regula prerogatiuarum in fine, etiã ſi dicti
officiales vel quiuis alij haberent prerogatiuas ad inſtar deſcriptorum,
quia ille conceduntur ſine preiudicio eorũ, quibus deſcriptis pauperes
preferuntur, non obſtante bulla deſcriptorum, que licet excipiat perſo
nas cardinaliũ duntaxat, nõ tamẽ per hoc excludit pauperes per prius
iam exceptos per regulã de qua ſupra iuxta iura cõia & vulg. ad hoc er-
go ſequitur quod ex quo pauperes vincunt deſcriptos & deſcripti vin-
cunt predictos officiales. certe ipſi pauperes debent vincere etiã ipſos
officiales per illud ſi vinco vincentẽ te &c. & hanc partẽ ſeq̃rer ego iu-
dicando hñdo reſpectum ad paupertatẽ clericorum quibus fauendum
eſt in aſſecutione ſimplicium ſaltẽ beneficiorũ, ne in obrobriũ ordinis

clerica. mendicent, per illud quod dicitur. in. c. diaconi. xciij. di. & in c. clericos. j. q. ij. & quod notatur per doc. in. c. poſtulaſti. de reſcrip. & in. c. ſi pauper de preb. ¶Secundo principaliter dubitatur circa iſtam partem regule, que vult predictos officiales omnibus alijs preferri debere non obſtante diligentia quacunqꝫ receptione vel creatione in canonicū. Quid ſi omnes predicte prerogatiue ſint iuncte ſimul in vno. vt ſi quis alius expectans ſit diligentior in proceſſu & ſit receptus vel creatus in canonicum, an ſi aliquis predictorū officialium concurrat cum tali tollat eidem omnes iſtas prerogatiuas ſimul iunctas. gloſator in iſta
20 regula tenet ꝙ non, mouetur potiſſime iſta rōne †quia appellatiōe ſimpliciū nō venit mixtū in penalibus. c. ſtatutū. de elec. lib. vj. item quia iſta regula tāquā exorbitans a iure communi debet reſtringi. ¶Sed ego teneo totum cōtrariū iſto fundamēto, quia in odioſis appellatione ſimplicium venit caſus mixtus, quando diſponēs cogitauit de vtroque, & vtrūque expreſſit, ꝗuis ſeparatim, tunc enim mens diſponētis extenditur ad caſum mixtum, & conſequenter eius diſpoſitio, vt eſt caſus ſing. in. l. ſi ita facta. ff. de iniu. teſt. quem ita intelligit domi. Iaſ. in. l. gallus §. & quid ſi tantum. iiij. fallen. ff. de libe. & poſthu. & clarius in. l. ij. in prin. ff. de ver. ob. nam ibi in exheredatione, et ſic in materia odioſa expreſſis duobus caſibus ſimplicibus alternatiue, puta ſi filius natus natave ſit exheres eſto, vtriſque natis, & ſic occurente caſu mixto, non rumpitur teſtamentū, quia vterque cenſetur exheredatus, ꝙ non eſt ex alio, niſi quia vt dixi teſtator de vtroqꝫ cogitauit, & utrunque expreſſit, licet alternatiue nimirū ſi diſpoſitio illa ſimplicium ꝗuis odioſa, extēditur ad caſum mixtum ex mente diſponentis, & identitate rationis. Pari modo dico in propoſito ex quo Papa cogitauit de omnibus iſtis prerogatiuis, & illas omnes expreſſit, licet alternatiue certe voluit diſpoſitionē iſtius regule in ea parte procedere quo ad omnes ſequentes, quatenus etiam omnes predicte prerogatiue cōcurrerent copulatiue in vno, quaſi omnes ille tunc pro vna tantum cenſeri voluerit, ad quod facit quod no. Cy. & Pet. in. l. cū queſtio. C. de lega. & Bart. in. l. ſi ſeruis cōis. ff.
21 de ſtipu. ſeruo. †vbi dicunt ꝙ ſi quis legat priori Bibliā, & cuilibet fratrū vnam cappā. Prior nō dēt habere niſi Bibliam, nō etiā cappā tanꝗ frater, licet in eo concurrat duplex qualitas prioris. ſ. & fratris, nā ex eo qđ eſt prior nō deſinit eſſe frater. c. ſi. de ſimo. & ſic illa duplex qualitas concurrens in eadē perſona habetur pro vnica, ne vna & eadem res diuerſo iure cenſeatur. l. eū qui edes. ff. de vſuc. Poſito etiam ꝙ dicte prerogatiue concurrentes in vno non cenſerentur niſi plures, adhuc dico idem, quia perinde eſt ac ſi diſiunctiue eſſent in pluribus perſonis, vnde ſicut tunc nullus illorū reſpectu ſue prerogatiue precederet officialem, eodem modo, nec iſte in cuius perſona omnes ſimul concurrunt, ex quo cenſetur iure diuerſorū, argumen. l. ſpadonem. §. qui iura mul-

ta. ff. de excuſatione tuorū. facit. l. ſi conſul. ff. de adop. & per hec tollo nota. per Innoc. Ioan. and. & docto. in. c. cum olim. de re iudi. de duplici uoce, & duplicatis diſtributionibus. ¶Non obſtat ratio gloſatoris de qua ſupra, & tex. quem allegat, quia procedit eo caſu, quo militat identitas rationis in mixto que militat in ſimplici, vt apparet in caſu. d.
22 c. ſtatutum. de elec. lib. vj. †vbi diſpoſitio. c. licet canon. eo. ti. & libro. quod loquitur de eccleſia parochiali ſimpliciter non extenditur ad eccleſiam, que cum qualitate parochialitatis habet mixturam collegialitatis ea ratione, quia in iſto mixto non militat ratio, que ſubeſt in ſimplici cum prouideatur tunc cure per collegium ſecundum doc. ibi. At hic eſt identitas rationis in caſu mixto igitur ex diuerſis non bene infertur. l. papi. ff. de minor. & ſic concludo officialem de ibi enumeratis preferendum, nō obſtante concurſu illarum prerogatiuarum ſimul in
23 vno. ¶Tertio & vltimo queritur pro intelligentia iſtius partis †nunquid predicti officiales preferantur nominatis vigore indulti per Reges Hiſpanie, & in hoc videtur dicēdum quod non, quia vt audiui indultum excipit tantum familiares Pape deſcriptos, quibus non vult preferri nominatos, ergo de alijs videtur concedere arg. c. nonne de ꝑ-
24 ſum. & l. cū pretor. ff. de iudi. †exceptio enim in vno inducit incluſionem omnium aliorum caſuum comprehenſorum ſub regula. l. queſitum §. denique. ff. de fun. inſtr. cum alijs ſuperius allegatis in ſimili propoſito. Ecōtra videtur quod officiales nominatis per indultum preferantur ratione maioris preeminentie & prerogatiue ipſius nominantis nam officiales videntur nominari per papam ex diſpoſitione iſtius
25 regule, illi per Regem, †qui eſt multo inferior ipſo Papa. c. ſolite. de maior. & obed. & in. c. duo ſunt. xcvj. diſt. facit ad hoc. c. hij qui. & c. ſi a ſede. de preben. lib. vj. ad rationem contrariam poteſt reſponderi dando inſtantiam, quia expectantes in forma pauperum preferuntur in beneficijs ſine cura predictis nominatis vigore indulti, prout dicitur ſeruari in pratica, & tamen dicti pauperes expectantes non ſunt excepti per indultum, ſed ſolum familiares deſcripti, ergo idem poteſt
26 dici de predictis officialibus, & ſic ſoluit illud, arg. †qa ſufficit reſpōdēti dare inſtantiā, iuxta gl. in. c. ſicut vrgeri. j. q. j. nihilominus inſpiciendus eſt tenor indulti, & ita iudicandum. c. porro. de priuil.

SVMMARIVM

1 Dictionis repetitiue natura que ſit.
2 Non eſt preſumendum, ꝙ quis incontinenti ſe corrigat.
3 Veriſimile nō eſt, ꝙ lex eadē in continenti ſe corrigat.
4 Idē quandoqꝫ bis repetitur per eadem, vel diuerſa verba ratione maioris declarationis.

5 Lex quandoq; ſe ipſam declarat.
6 Nobiles an ſint mercatores Veneti, & Florẽtini, & infra. nu. 9.
7 Mercaturã excercẽs an dicat̃ artẽ vilẽ facere.
8 Nobilis nõ põt dici exercẽs mercaturã reꝝ viliũ & minutaꝝ.
10 Nobilitas que dicatur.
11 Nobilitas qũo quo ad caſum noſtrũ capiatur.
12 Nobilitas cõſiſtit in cõmuni reputatione.
13 Dignitas eſt illa, que in loco reputatur dignitas.
14 Cõſuetudo attẽditur circa officia & dignitates eccleſiarũ.
15 Nobilis dr̃ natus ex p̃re nobili, & matre plebea, ſ; nõ ecõtra.
16 Mulier popularis nupta nobilis dicitur nobilis.
17 Mulier nobilis nubẽs plebeo nobilitatẽ perdit.
18 Patris ↄditio, & nõ matris ꝙ̃rũ ad dignitatẽ, & honores inſpicitur.
19 Licentiatus an gaudeat prerogatiua doctorum quo ad caſum noſtrũ, & nume. ſequen.
20 Dictio ẽt auget & includit, quod prius nõ includebatur.
21 Papa in dubio videtur ſe conformare cũ iure cõmuni.
22 Doctor non eſt qui doctoratus inſignia nõ accepit.
23 Declaratio ad. l. pen. ff. de teſta. mil.
24 Aliud eſt eſſe talẽ, aliud gaudere priuilegio talis.
25 Clericus nõ dicitur, qui nõ habet ordinẽ, licet incedat in habitu clericali, & coronã portet, & gaudeat priuilegio. c. ſi quis ſuadẽte diabolo.
26 Licẽtiatius in fauorabilibus tãtũ priuilegio doctoꝝ gaudet.
27 Dominatio fit ab eo qđ eſt, nõ ab eo qđ erit.
28 Ciuitas ſi interficit electũ, nõ dicitur interfeciſſe epiſcopũ, nec priuatur epiſcopatu.
29 Deſtinatũ non habetur pro cõpleto.
30 Clericus animi deſtinatione beneficiũ vt clericus impetrare nõ põt.
31 Doctor graduatus in ſtudio prefertur licẽtiato.
32 Doctor graduatus extra vniuerſitatẽ nõ p̃fert̃ licẽtiato ab vniuerſitate.
33 Arguẽdũ an ſit ab ordine litere.
34 Nobilis ex inferiori genere nobilium vel mag. in theologia, aut doctor an preferat̃ familiari Pape diligẽtiori in ꝓceſſu.
35 Familiaris pape ſi tẽpore aſſumptionis cõcurrat cũ graduato in vniuerſitate, debet ſeruari ius cõmune.
36 Caſus aliquis licet non ſit deciſus in lege vel ſtatuto, nihilominus id ſeruãdũ eſt, quod veriſimiliter ſtatutum eſſet, ſi de illo ſtatuentes interrogati fuiſſent.
37 Socij paſſionũ ſunt ẽt participes cõſolationũ.
38 Expreſſum ſatis dr̃, qđ colligitur ex mẽte diſponẽtis.
39 Euidẽs dr̃, qđ ex coniecturis colligitur.
40 Expreſſum dr̃ in libello, qđ ex preſumptionibus colligitur.

41 Doctores graduati extra vniuerſitatem ſtudij generalis vt plurimum ſunt illiterati.
42 Doctor in vtroq; iure ſi ignorat canonos, bonũ can. nõ precedit.
43 Studiũ Romanũ quare ſit nobilius alijs ſtudijs.
44 Licentiatus in vniuerſitate, & doctoratus extra ſimpliciter licentiato prefertur.
45 Licẽtiatus primo, & poſtea doctoratus doctoratũ medio tp̃e precedit.
46 Doctor in vtraq; vel altero iuriũ graduatus in ſtudio an p̃ferat̃ familiari pape, q erat cõtinuus cõmẽſalis tp̃e aſſumptionis.
47 Pape nõ eſt, qui dicat cur ita facis.
48 Supplere velle noſtrũ nõ eſt.
49 Doctorandus ter examinari debet.
50 Intẽtio principis preſumitur eſſe talis, qualis eſt legis ſcripte.
51 Dictio aliquibus in minima verificatur.
52 Vnitas non eſt numerus, ſed principium numeri.
53 Legẽtes in domibus ꝑuatis ꝑuilegio doctorũ ꝑlegẽtiũ nõ gaudẽt.
54 Legere publice quis nõ põt, niſi prius doctoretur.
55 Scolares publice legere nõ poſſunt, ẽt tanquã ſubſtituti.
56 Familiares. xij. qui nominantur per Cardinales debent eſſe familiares, & continui commenſales.
57 Precedẽtia declarant ſequẽtia.
Clauſula in precedẽti poſita qñ in ſequẽti cẽſeat̃ repetita.
58 Cardinalis ſi ſemel. xij. familiares nominauit, & aliqui recedãt vel moriant̃, an poſſit alios loco illoꝝ nominare, & infra. nu. 62.
59 Qualitas adiũcta verbo debet intelligi ſecũdũ tp̃s verbi.
60 Familiaris ꝙ quis fuerit tempore date non ſufficit, niſi ſit etiã vacationis tempore.
61 Familiaritate ceſſante ceſſant ꝑuilegia prouenientia ratiõe familiaritatis.
63 Ep̃s hñs priuilegiũ ꝙ certi ſui familiares in abſentia fructus ꝑcipiãt, põt loco cedẽtiũ vel decedẽtiũ alios ſubrogare.
64 Legatũ fundi cũ inſtrumẽtis & mãcipijs que ibi erant cõprehẽdit ẽt mãcipia poſtea inducta.
65 Priuilegiũ an & qñ vnico actu cõſumere.
66 Papa ſi dat poteſtatẽ Regi Francie nominãdi duas perſonas idoneas in ſua coronatione in certa eccleſia, ſi ſemel nominauit, illis deficientibus alios ſurrogare non poterit.
67 Iura infinitatem abhorrent.

CIRCA Tertiã p̃tẽ regule, in q̃ dr̃, alij uero nobiles ex inferiori gñe nobiliũ magiſtri in theologia &c. oĩbus alijs etiam creatis &c. ſimiliter p̃ferant̃. ¶ Notãdũ eſt, qđ illa verba oĩbus alijs intelligunt̃. ſ. inferiꝰ nõ ſuperius noĩatis nõ obſtante dictione illa repetitiua precedentium, ſiſr.

1 †cuius natura eſt vt omnia expreſſa alio caſu ſupiori habeant locum in
caſu inferiori, vbi dicta dictio ponitur. & idem in alijs ſimilibus dictio
nibus repetitiuis, ſecundũ domi. formaliter ꝑ gl. ibi in. c. cupientes §.
inſuper. ſuper gl. in ver. preſentauerint de elec. lib. vj. Nihilominus in
caſu iſtius regule repetit alias qualitates contentas in parte ſuperiori,
non autem prelationẽ ꝑſonarum ibidẽ expreſſarum, vt iſti preferantur il-
2 lis† alias corrigeret ſe incontinẽti, qđ nõ eſt dicẽdũ, nec preſumẽdũ ꝑ il-
lud quod dicit gl. in. l. non ad ea. in ver. preſens in fine. ff. de condi. &
demõ. quã gl. Cy. Bal. in. l. ſi domino. C. ꝑ quas perſo. nob. acqui. extẽ
3 dunt ad diſpoſitionem legũ & ſtatutorũ dicẽtes† non eſſe veriſimile qđ
eadem lex incõtinenti corrigat ſeipſam. eodẽ mõ nec ſtatum. & idẽ ſe-
quitur Roma. conſi. ciiij. incip. pater reuerende. in. ij. col. eſt ergo ſen-
ſus regule vt nobiles ex inferiori nobiliũ gñare & alij in hac tertia par-
te nominati omnibus alijs. ſ. ſequentibus. ſilr preferantur. i. quacunq;
diligentia receptione vel creatione in Canonicum non obſtãte, prout
iam dictũ erat in parte ſupiori. quod ẽt in hac parte repetit, quo ad hic
expreſſos reſpectu omniũ inferiorũ, declarãdo ſeipſum, licet ſatis intel-
4 ligeret illđ repetitũ per dictionẽ ſilr vt dixi. † qñq;. n. repetitur bis idem
ꝑ eadẽ vel diuerſa verba rõne maioris declarationis, vt patet in. c. ſuper
5 qõnum, iuncto. c. cũ te. de of. dele. † & qñq; lex eſt expoſitiua ſui ipſius
vt colligit ex. l. gallus. ff. de lib. & poſth. cũ multis ſimilibus. exprimen-
do ergo illas qualitates explicite voluit exponere & declarare dictionẽ
ſilr, in qua illud cõtinebatur implicite, ad qđ facit bona gl. in. c. j. ĩ ver.
& filio. de ſumma tri. & fide catho. li. vj. que eſt ad propoſitũ not. ¶ De
clarata quo ad corticem & cõtextum iſta ꝑte rle, dubitatur circa eam de
aliquibus, & primo quos intelligit nobiles hĩ Papa & licet in hoc mul-
ta verba effundat dñs de ſotto ſubijciẽs† ꝙ Veneti & Florẽtini ac aliarum
6 ciuitatũ mercatores nõ pñt dici nobiles, ꝓut tenet ĩ trac. ſuo nobilitatis
ad quẽ ſe remittit. Sed ſalua pace ſua dico, ꝙ pñt dici & ſunt nobiles nõ
obſtãte mercatura, quã exercẽt. † qa exercẽs mercantiã nõ dr facere artẽ
7 vilẽ aut mechanicã, qñ illa eſt magna, ita qđ maiorẽ ꝑtẽ ſuarũ facultatũ
tenet in mercantijs. & ideo talis de iure non ſubiacet muneribus & one
ribus precipue ſordidis, vt ꝓbat tex. & ibi Bar. in. l. ſemp. §. negociatio.
8 ff. de iure immunit. & ponit Alex. con. xcix. in. iiij. volu. † negotiatio
autem que fit in rebus vilibus, & minutis dicitur vilis & mechanica. &
ideo eã exercens non põt dici nobilis vt eſt tex. quem dicit ibi Bal. eſſe
notabilem in. l. nobiliores. C. de cõmert. Cum ergo nobiles Veneti
faciant mercantias in rebus magnis & precioſis & maiorem partẽ ſuarum
facultatum in eiſdem teneãt, ꝑꝑ hoc nõ poſſunt dici ignobiles, et idem
9 de Florentinis & alijs conſimiles mercantias exercentibus. † dico ergo
qđ ſunt nobiles. quia in eis cadit diffinitio nobilitatis quã ponit Bart.
10 in. l. j. C. de dignit. li. xij. † vbi dicit, ꝙ nobilitas dicitur qualitas illata

per principatũ tenẽtem, qua quis vltra honeſtos plebeios receptus oſtẽ-
ditur, & dicũtur de iure cõmuni eſſe in ordine decurionum penes quos
non exiſtente alio rectore vel ſupiore dicitur eſſe gubernatio ciuitatis.
l. vbi abſunt. ff. de tuto. & curato. datis ab his. † licet ergo nobilis dica-
11 tur multis modis, tamen quo ad iſtam regulam intelligo de nobili ſecũ
dum communem & vulgarem modũ loquendi, arg. l. labeo. ff. de ſup-
pel. leg. & l. liberorum. §. quod tamen caſſius. ff. de leg. iij. cum vulg.
videlicet ex ſtirpe. quia ita vulgus accipit, prout dicit Bal. in. d. l. nobi-
liores. C. de cõmer. & non requiritur ꝙ deſcendent de ſtirpe multum
magna vt quo ad hanc partem regule includatur, ſed ꝙ differat in ſua
ciuitate ab alijs communibus ciuibus, & ſit illis preſtantior, vt colligi-
tur ex ſupraſcriptione. c. Petrus. xxxix. di. vnde ſatis eſt ꝙ in illo loco
ſit tẽtus habitus & reputatus pro tali inter alios ibidem pro nobilibus
reputatos, & ꝙ admittatur cũ eiſdem cõmuniter & indiſtincte in con-
12 gregationibꝰ officijs & ſeſſionibus † multum enim in hoc facit conſue-
tudo particularis locorũ, & cõmunis ibidẽ reputatio. & ideo dicit Inn.
13 in. c. de multa. de preb. † ꝙ illa eſt dignitas, que in loco reputatur digni-
tas, & ſi non reputatur dignitas non eſt dignitas, licet alias ſit de iure cõ
14 muni. † Hinc eſt quod circa officia ad dignitates eccleſiarũ magis atten
duntur particulares cõſuetudines locorũ, quamuis commune, vt dicit
glo. de Archidiacono in. c. ad hec. de exceſ. prel. & idem dicit glo. cir-
15 ca officia in. c. ij. de offi. Arch. & expreſſius Inno. in. c. j. eo. tit. ¶ † Sed
quid ſi aliquis habuit patrem nobilem de nobili genere ſecundũ con-
ſuetudinem, & reputationem illius loci, matrẽ vero plebeiã, an deſcen
16 dens a talibus dicatur nobilis, dico ꝙ ſic. quia popularis ſiue plebia mu
lier nupta vni nobili dicitur nobilis, nã corruſcat radijs mariti. l. femi-
ne. ff. de ſenato. & notatur in. l. ſi auguſte. ff. de leg. ij. Non ſic eſt in ca
ſu, ecõuerſo quãdo plebeius accipit in vxorem mulierem nobilem, qa
cum ipſe tunc non efficiatur nobilis, vt dicit Bar. in. l. fi. C. de ver. ſigni
fi. per. l. pronunciato. ff. eo. tit. certe nobilitatem quam ipſe non habet
17 non tranffundit in filium. eſt alia & melior ratio† quia tali caſu ex quo
illa nobilis nupſit plebeio perdidit nobilitatem, ſicut. n. mulier ꝓpter
viri nobilitatẽ corruſcat, & extollitur, ita propter eius ignobilitatẽ de-
primit, vt in. l. j. & l. mulieres. C. de digni. lib. xij. iuncta dicta. l. femi-
ne, conſequẽter natus ex talibus dicit plebeius, cũ vtrũq; parẽtẽ plebeiũ
18 habeat vnũ, ex natura, aliũ ex participatione. † quantũ enim ad hono-
res & dignitatẽ ĩſpicitur cõditio patris & nõ matris vt notat gl. & doc.
in. l. parũ. C. de rei vẽdi. An aũt baſtardi dicãtur nobiles & de nobiliũ
gñe qõ eſt trita & vulgaris de qua per Bart. & alios in. l. ſuggeſtioni. C.
de ver. ſig. & cõcludit ꝙ non per rõnes vt ibi per eos. ¶ Secundo prin-
cipaliter dubitatur in ea parte huius tertie partis, dũ dicitur magiſtri in
19 Thelogia & Doctores in vtroq; vel altero iurium &c. † An licentiatus

in ſtudio vniuerſali gaudet prerogatiua doctorum, quo ad iſtā partē re-
gule in quo gloſator huius regule arguit pro & contra, tandē concludit
pro parte affirmatiua ꝙ ſic, mouet̃ quibuſdā rationibus vt per eū, qui
ſubijcit, ꝙ hec videtur eſſe ueritas. Sed cū venia ſua mihi videtur quod
ſit maxima falſitas, & contra verba & mentē iſtius regule. ꝓmū patet ex
cellula ſiue parte immediate ſequēte, in qua ſit mentio de lnīatis in vtro
20 que vel altero iuriū, vt patet ex dictione etiā † que de ſui natura eſt im-
plicatiua, & auget, quod primo nō includebatur, vt patet ex quotis, de
quibus per domi. conſi. cxx. in fi. & alio. cxxv. quas hic nō refero vnde
cum tota iſta regula ſit diuiſa per cellulas ſiue paraphos ſeu verſiculos
certe ſequit̃ quod poſita in cellula ſiue verſiculo inferiori non referun-
tur ad ſuperiorē cellulā ſiue uerſiculū, vt eſt gl. not. quam ibi ponderat
do. in. c. vt circa. in ver. coram de ele. lib. vj. allegat ſimilem in. c. vnico
de poſtul. prel. eo. lib. niſi qñ in ſequēti eſſet dictio repetitiua precedē-
tium, vt ſupra in alio propoſito dixi, & ſic ex quo in ſequenti expreſſit
de licentiatis certe noluit in precedenti de illis intelligere alias ſciuiſſet
id exprimere ſi voluiſſet, iuribus vulga. quod autē ſit contra mentē hu-
21 ius regule probatur ſic † nam certum eſt quod ſummus Pontif. in ſuis
diſpoſitionibus in dubio preſumitur conformari cum iure communi
quando aliud nō exprimit. c. cauſam que. de reſcrip. & in. c. propoſuit.
de conceſ. preben. ſed ſic eſt, quod de iure communi non dicitur miles,
niſi poſteaquā in numeros relatos eſt aliorū militū, vt eſt caſus in. l. ex
eo. ff. de teſta. mili, vbi text. ſubiicit hec verba proinde, qui nondum in
numeris ſunt, licet etiā electi tyrones ſint & publicis expenſis iter faciāt
22 nondum milites ſunt debent enim in numeros referri. ¶ † Ergo idem
dicendum eſt in doctoribus (nā & ipſi militant & habent peculiū quaſi
caſtrenſe. l. fori. & l. aduocati. C. de aduoc. diuerſo. iudiciorū) vt quis
non poſſit dici doctor, niſi poſtꝙ acceperit inſignia doctoratus, nōdū.
23 n. milites ſunt vt dicit ille tex. & ſimiliter nec doctores. † Non obſtat. l.
pe. eod. titu. quia non dicitur ibi quod cingendus ſit cinctus. & aſcribē
dus ſit aſcriptus. alias contradiceret legi precedenti, dum dicit nondum
milites ſunt, vt ſuperius retuli, ſed diſponit quod cingendus vel aſcribē
dus gaudeat priuilegio iam cincti & iam aſcripti, vt probant illa verba
ibi poſita. videlicet cingi confeſtim iuſſus teſtm̄ de caſtrenſi pecu. face-
24 re poteſt. & in hoc conſiſtit priuilegium militum. ¶ † Inter hec autem
eſt dr̄ia, eſſe talem, & gaudere priuilegio talis ſicut patet per multa exē-
pla nam partus conceptus, nondum dicitur natus, & tamē in hijs, que
cōcernūt eius fauorē gaudet priuilegio natoꝝ. l. qui in vtero. ff. de ſta-
25 tu homi. & in. l. pregnātis. ff. de pen. † ſimiliter incedens in habitu cleri
cali, & portans coronam, ſi nondū habet aliquem ordinem non dicitur
clericus, & tamē gaudet priuilegio canonis ſi quis ſuadente. xvij. q. iiij.
ſecundum Archid. ibi licet aliqui in hoc contra, vt in ſuperioribus ad
aliud

aliud propoſitum retuli, & idem in ſimilibus. ex quibus patet ſalutio et
intellectus illorum iurium, que prima facie vidētur cōtraria, ſed ſoluū-
tur vt dixi, quia aliud eſt eſſe militem aliud gaudere priuilegio militū.
& ſimiliter aliud eſſe doctorem aliud licentiatum, qui gaudet priuile-
gio doctorū in fauorabilibus, ſed non eſt doctor per ſupradicta, & ſi di
catur ex quo licentiatus gaudet priuilegio doctorū ergo includitur in
hac parte regule. quod ego nego. quia regula eſt exorbitans & reſtrin-
genda ex quo tollit ius alterius. ſ. diligentium proceſſus receptionē &
26 creationem in canonicū vt ſupra dixi. † & ſic non ſumus in fauorabili-
bus, in quibus licentiatus gaudet priuilegio doctorum, vt ſupra ſatis er
go fuit attenta iſta rōne, qđ includat̃ in parte ſequenti, vt ſit aliqua dr̄ia
inter licentiatum & doctorē, quā per iſtā regulā Papa voluit conſtitue-
re ponendo doctores in cellula precedenti, licentiatus aūt in ſequenti,
vt ſit ſenſus quod doctor graduatus in ſtudio vl̄i preferatur licentiato
creato vel recepto in canonicū aut diligentiori in proceſſu, quāuis ſit li
cētiatus in ſtudio vniuerſali. & de talibus poteſt intelligi cellula ſequēs
quicquid dicat gl. ibi. ¶ Quod aūt iſta dr̄ia quam facit hic Papa inter
27 doctorem & licentiatum ſit iuridica probatur ratione, † quia aliquid
non recipit denominationem ab eo quod erit, ſed ab eo quod eſt ſecun
dum Bal. in. l. ſi nondum. C. de furtis inferens ibidem duo. primū eſt,
ꝙ licet teſtōr mandet in domibus ſuis fieri eccleſiā, non tm̄ interim dici
28 tur eccleſia. † Secundum eſt, ſi ciuitas interficit electum non dicitur in-
terfeciſſe epiſcopum, nec priuatur epiſcopatu, prout quando interficit
epiſcopum conſecratum. c. ita nos. xxv. q. ij. nam electus nō dicit̃ eps̄,
ex quo nōdū eſt cōſecratus. c. tua nuper de hijs que fiunt a prel. c. cū di-
29 lecti. de dolo & cōtu. † Preterea deſtinatū nō habetur pro cōpleto. l. ce-
tera. §. ſed ſi priuauerit. ff. de leg. j. vbi probatur ꝙ res legata, vt adiunga
tur edibus, pōt interim alienari. quia nō eſt idē, aliquid eſſe in habitu.
30 vel eſſe in actu. † & ideo clericus deſtinatione animi non poteſt impe-
trare beneficiū vt clericus, quia poteſt dici clericus habitu tm̄, & deſti-
natione animi, ſed non actu. prout late per multa motiua probat domi
nus Fel. in. c. cū adeo. de reſcrip. quicqđ dicat gl. in. c. ij. de inſti. ¶ Cō-
cludo ergo licentiatū etiam in ſtudio vniuerſali non includi in iſta ter
31 tia parte ſeu cellula ſed in ſequenti. † ex quo ſequitur iſta concluſio.
ꝙ doctor graduatus in aliqua vniuerſitate ſtudij in vtroꝗ; vel altero iu
rium prefertur licētiato in utroque, vel altero iurium etiam ab vniuer-
ſitate ſtudij quacunꝗ; diligentia proceſſus receptione, aut creatione in
Cano. non obſtant. ſatis eſt. n. ꝙ licentiatus fuerit purificatus doctori
graduato extra vniuerſitatē per cellulam ſequentem, ita ꝙ paribus paſ-
ſibus ambulant, nec vnus alteri prefertur. niſi ſit diligentior in proceſ-
32 ſu aut creatus in canonicū. ¶ Ex quo facio aliam concluſionē. † ꝙ do-
ctor grauduatus extra vniuerſitatem non prefertur licentiato ab vni-
AA

uerſitate diligentiori proceſſu vel recepto aut creato in canonicū, quia
doctores extra vniuerſitatem & licentiati ponuntur inferius in eadem
cellula per quod datur intelligi quod mens & intētio Pape fuit vt omnes
poſiti in eadē cellulla preferantur poſitis in cellulis ſequentibus, nō au-
tem poſitis in cellulis precedentibus, & ſimiliter inter poſitos in vna &
eadem cellula concurrentes inter ſe non fiat aliqua antelatio, niſi quate
nus eſſet vnus altero magis graduatus, vel magis qualificatus, prout in-
ferius dicitur, conſtat autem doctorē graduatum extra vniuerſitatem
non eſſe magis graduatum quo ad hoc aut magis qualificatū quā ſit li-
centiatus in vniuerſitate per ſupradicta, facit bonus tex. in. l. magiſtros.
ibi optimornm conſenſu conſpirante. C. de profeſſo. & medicis lib. x.
33 †Nec eſt arguendum ab ordine litere quo ad poſitos in eadem cellula,
quia nō ſemper ordinem ſcripture ſeruamus, dicit gl. in. c. j. de iur. cal.
lib. vj. per. l. nec ordo. ff. de ſolu. licet ergo in cellula ſequenti in ordine
litere premittantur doctores extra vniuerſitatem licentiatis cum rigo-
re examinis. & ſi in vniuerſitate, vt ſepius dixi. non propterea ſequitur
quod tales doctores preferendi ſint huiuſmodi licentiatis diligentiori-
bus aut receptis vel creatis in canonicos, ſed erit ius cōmune inter eos
34 ſeruādum. ¶ Ex quo infero vnum aliud quo ad iſtā tertiā partē, † quod
nobilis ex inferiori genere nobilium, vel magiſter in theologia, aut do-
ctor in vtroq; vel altero iurium graduatus in aliqua vniuerſitate ſtudij
nullus eorū per ſe ꝑfertur familiari Pape nō deſcripto, qui erat familia-
ris continuus cōmēſalis tempore ſue aſſumptionis diligentiori in pro-
ceſſu vel recepto, aut creato in canonicū, licet de predictis familiaribus
poſt ſupradictos fiat mentio in iſta cellula. Quicquid dicat dominus de
ſotto, qui arguendo ab ordine littere tenet in hoc cōtrarium, & minus
bene iudicio meo qđ patet aptiſſime ex quinta parte, in qua dicitur in-
ter ſe autem ſi concurrunt ipſi graduati & familiares, vltimo loco ſcri-
pti ius commune ſeruari voluit. ¶ Ex quibus verbis arguo ſic. ſicut. n.
quando vnus graduatus extra ſtudium vniuerſale concurrit cū fami-
liari Pape, qui poſt aſſumptionem ad eius familiaritatē venit vel cum
vno ex. xij. familiaribus Card. inter eos ſic concurrentes debet ſeruari
35 ius commune per illum §. eodem modo † & pariformiter dico, quod ſi
graduati in ſtudio vniuerſali vel alij poſiti in iſta tertia parte concurrūt
cū familiaribus Pape non deſcriptis, qui erant familiares continui cō-
menſales tempore aſſumptionis inter eos ſic concurrentes, debet etiā
ius commune ſeruari, prout ſeruari voluit quo ad poſitos in quarta par
te, qa vtrobiq; eſt eadē ratio. & ſic debet eſſe eadem iuris diſpoſitio. l. il
lud. ff. ad leg. acqui. c. inter corpalia. de tranſ. prel. Nec obſtat quod Pa
pa in illa quinta parte expreſſit de familiaribus poſitis in quarta parte
proxime precedēti per illa verba, & familiares vltimo loco ſcripti &c.
quia qua ratione dictos familiares poſt aſſumptionem venientes ad fa-

miliaritatem qui ante non ſuſtinuerunt labores & ſeruitia in eius car-
dinalatu, & etiam alios. xij. Car. equiparare voluit graduatis extra vni-
uerſitatem eodem modo & pariformiter mens & intentio ſua fuit idē
ſeruari debere inter graduatos in vniuerſitate, ſiue alios in quarta par-
te poſitos, & familiares exiſtentes tempore aſſumptionis, non obſtat er
go quod papa expreſſit de illis & non de iſtis, quia idem expreſſiſſet de
iſtis ſi de hoc fuiſſet interrogatus, iuxta glo. not. in. l. tale pactum §. fi.
36 ff. de pac. † que dicit quod licet aliquis caſus expreſſe deciſus non ſit in
lege vel ſtatuto. nihilominus id ſeruandnm eſt, quod veriſimiliter ſta-
tutum fuiſſet, ſi de illo poſtulati fuiſſent ſtatuentes, ad idem facit gl. in
cle. j. in ver. preſidenres de reſcrip. quas allegat & ſequitur Rom. cōſi.
cccxcij. incip. circa primum. & Ancha. conſi. lxxxiiij. incip. domina
&c. ¶ Non enim abſque miniſterio poſuit familiares poſt aſſumptio-
nem ad eius familiaritatem venientes & alios. xij. familiarium cum gra
duatis extra vniuerſitatem ſtudij generalis. & ſic in cellula inferiori.
alios autem familiares exiſtentes tempore ſue aſſumptionis in cellu-
la ſuperiori inter graduatos in aliqua vniuerſitate ſtudij generalis, quia
37 iſtos voluit magis prerogatiue, † vt qui fuerint ſocij paſſionum ſint etiā
magis participes conſolationum arg. c. cum ſecundum. de preb. &. l. ij.
C. de offi. magiſtri officiorum. ibi dum dicit is gradus ceteros antece-
dat, quem prolixior labor fecerit añire. conſequenter ſicut inter fami-
liares poſitos in quarta parte, & graduatos de quibus in eadem cellu-
la ſimul concurentes inter ſe ius commune ſeruati voluit. eodem mo-
do conſiderata mente & intentione principis ex ratione proxime aſſi-
gnata, idem cenſetur voluiſſe ſeruari inter familiares, & graduatos, qui
ponuntur in iſta parte tertia, vt inter eos ſimul concurrentes ſeruetur
etiam ius commune. & ſic non obſtat quod de iſtis nō expreſſit, arg. c.
38 ad audientiam de decimis. &. l. vnice circa finem. C. de cadu. tol. † quia
dico quod ſatis dicitur expreſſum illud quod colligitur ex mente & in-
tentione diſponentis per rationem naturalem (qualis eſt de qua ſupra)
que vnica & ſola reddi poteſt, licet verbis expreſſis nō ſit ſpecificata. l.
miles agrum. ff. de re mil. cum alijs concor. ſuperius in alio propoſito.
39 facit bonus tex. in. l. licet imperator. ff. de leg. j. † vbi euidens dicitur id
quod colligitur ex coniecturis. & illum ad hoc allegat Panor. in. c. li-
cet cauſam. in. xiij. no. de proba. ad idem quod ponit Egid. concluſio.
40 734. incipien. ſi in libello vbi ſentit † quod dicitur expreſſum in libel
lo quod colligitur ex preſumptionibus. Concludo ergo & ex ꝑmiſſis
facio breuiter has cōcluſiones. Prima ſit, qđ licentiatus in vniuerſitate
ſtudij generalis poſtponitur doctori graduato in conſimili vniuerſitate,
ex quo de licentiatis fit mentio in cellula inferiori & ꝑ alia de qbus ſu-
pra. Secūda qđ talis licentiatus in vniuerſitate eqparatur doctori graduato
extra vniuerſitatē ex quo ponuntur in eadem cellula cum alijs rōnibus

vt ſupra & inter eos concurrentes in ſimul ſeruetur ius cõe circa diligẽ-
41 tiam proceſſus & alia ꝑut in.c.duobus. †nam vt plurimum doctores ꝗ
graduantur extra vniuerſitatem ſtudij generalis ſunt illiterati & igna-
42 ri de quibus ait †Cicero multi inſignia virtutis ſine virtute cõſequun-
tur. & ideo talis gradus non facit, vt quis dicatur magis graduatus licẽ-
tiato in vniuerſitate, ad quod bene facit quod dñt doc. moder. in. c. cle
rici de iud. quod legiſta qui habet titu. in vtroq; iur & ignorat Cano-
nes non precedit bonum canoniſtam, nec dicitur magis graduatus illo,
idem ſentit Pet. de ancha. in. c. j. de parr. dũ loquitur de legiſtis neſciẽ-
tibus rubricas decretalium, & hodie videmus multos tales, ſecundum
do. Fely. in rub. de ma. & obe. Nec eſt bona rõ illa, ꝗ̃ dicit dominus de
ſotto, ſufficere ꝙ ſint doctores quocunq; & vbicunque, quando vſi ſtu-
dio non potuerunt feciſſe ſumptus doctorales, quia illa rõ non eſt vni
niuerſaliter vera. ¶Nec habet locum ſaltem in doctoribus, qui fiunt hĩ
in vrbe, vbi modico ſumptu & non magna impenſa poſſunt doctorari
43 per Collegiũ aduocatorũ qui faciũt vniuerſitatẽ ſtudij Romani † ꝙ ſtu-
dium nobilius eſt, & magis antiquum alijs vſibus ſtudijs qm̃ legũ origi
nem anterior Roma ſortita eſt, dicit tex. in auc. vt eccleſia romana. in
prin. facit. l. ſed & reprobari in §. pe. & fi. ff. de excu. tu. & l. eos in prin.
ff. de vaca. mune. Magis in ſpecie tex. in. c. ij. de priui. lib. vj. & vtinam
eſſent bona ſallaria, quia non deficerent boni lectores iuxta illud ſint
mecenates non deerunt flacci marones. ex quo patet ꝙ ratio illa nõ eſt
44 vniuerſalis, nec concludit †poſſet tamen procedere eo caſu, quo quis eſ
ſet lnĩatus in ſtudio vſi, & doctoratus extra vniuerſitatem, quia talem
dicerem magis graduatum ſimplici lnĩato. ita vt ſi concurreret cum eo,
eſſet eidem lnĩato preferendus. non obſtante diligentia in proceſſu ſi-
ue receptione vel creatione in Canonicum, & hĩ per §. ſextum. vbi diſpo
nitur quod magis graduati minus graduatis pariformiter preferantur.
& ita limito iſtam ſecundã concluſionem. Facit ad hoc quod notabili-
45 ter ponit Ang. Are. in §. quidam in. x. col. inſti. de act. †vbi dicit quod
primo lnĩatus poſtea doctoratus precedit illum qui medio tẽpore fuit
doctoratus per tex. ſingu. in. l. j. C. de conſu. lib. x. vnde in ſimili dico
ꝙ precedit licentiatũ ſimplr in vniuerſitate, licet ille fuerit doctoratus
46 extra. ¶Tertia cõcluſio ſit, †ꝙ doctor in vtroq; vel altero iurium gra-
duatus in aliqua vniuerſitate ſtudij generalis nõ prefertur familiari pa-
pe qui erat familiaris cõtinuus cõmẽſalis tpe ſue aſſumptiõis, licet non
ſit de deſcriptis, ſed inter eoſdẽ ĩ ſimul cõcurrẽtes debet ſeruari ius cõe,
ſicut inter familiares poſt aſſumptionẽ ad familiaritatem Pape veniens-
tes nec non illos. xij. ſingulorũ Cardinalium & doctores graduatos ex-
tra vniuerſitatẽ. & idẽ dico de alijs qualificatis de quibus in. iij. & iiij.
parte reſpectu familiarium in qualibet earũ partiũ nominatorũ. ¶Nõ
obſtat ſi diceretur ergo ſecũdũ predicta ſtabularius pape cõcurrit & eq-

paratur doctori in vtroque vel altero iuriũ, & cũ eodẽ pari paſſu ambu-
lat, & ſimiliter cũ alijs qualificatis de quibus. in. iij. & iiij. parte, cui ab-
ſurdo non poteſt aliud reſponderi, niſi ꝙ ita principi placuit, qui habet
47 pro ratione voluntatem, iuxta glo. in. l. relegati. ff. de penis. †quod ma
xime vendicat ſibi locũ in papa quia nõ eſt qui ei dicat cur ita facis iux-
ta gl. in. c. quanto de tranſla. prela. potiſſime in beneficialibus quorum
plenam & liberã habet ptãtem. c. ij. de preb. in. vi. & in cle. j. vt lite pẽ.
¶Sequitur quarta pars regule, cuius materia pro maiori parte fuit ex-
pedita in parte ſuperiori. & dicit hic in prin. gloſator ꝙ in hac parte di-
citur de alijs graduatis extra vniuerſitatẽ ex quo poſtea infert, ꝙ licen-
tiatus in altero iuriũ in ſtudio vniuerſali non comprehenditur in hac
parte ſed in ſuperiori, quod ego non puto verũ, quia in parte ſuperiori
nulla penitus fit mentio de licentiatis in aliqua vniuerſitate vel extra
48 †vnde non eſt noſtrum hoc velle ſupplere argumen. c. ad audientiam
cũ ſimilibus, maxime ex quo verba deficiunt circa hoc nec apparet alr
de mente diſponentis. l. ſcire oportet §. aliud. ff. de excuſatio tuorũ. ibi
ſed & ſi maxime verba legis hunc habeant intellectum, tamen mens le
giſlatoris aliud vult, & c. facit quod dicit Cyn. in. l. nõ dubiũ. in penul.
queſtione. C. de legibus, qđ aũt verba deficiãt, hoc clarum eſt, quia nul
lum verbum de licentiatis in parte tertia vt dixi. & de mente probaui
late ſupra, dico ergo quod hic loquitur de licentiatis in ſtudio vniuer-
ſali, quia cõiter fiunt licentiati in talibus ſtudijs ab illis de vniuerſitate
in priuato examine, in quo datur eis licẽtia quod poſſint doctorari qñ
velint & tunc demũ fit publicum examen, vt declarat Bar. in. l. vnica.
C. de athlet. lib. x. ex quo apparet quod licentiati non fiunt extra vni-
uerſitatem, prout clare colligitur ex verbis Pan. in. c. propoſuiſti in fi.
49 col. de proba. †dum dicit aũ doctoratũ debet qs ter approbari, primo
a preſentantibus, ſecũdo in examine priuato a doctoribus collegij. ter-
tio in publico. & ſic per illa verba videlicet a doctoribus collegij ſentit
aperte, quod licentiati fiunt a collegio vel vniuerſitate conſequẽter ar-
guendo a cõmuniter accidẽtibus. l. nam ad ea. ff. de legi. & ab eo quod
de iure fieri debet, ſequit quod in iſta quarta parte intellexit Papa de li-
50 centiatis in ſtudio vniuerſali non extra †quia talis preſumit eſſe inten-
tio Principis qualis eſt legis ſcripte. c. cauſamq;. de reſcrip. & in. c. pro-
poſuit. de cõceſ. preb. & hũc intellectum clariſſime oſtendunt verba in
hac parte regule poſita, dum dicitur, & cum rigore examinis licentiati,
nec obſtat dictio ceteri que videtur eſſe aduerſatiua precedentis oratio
nis, quia hoc procedit quo ad graduatos expreſſos in parte precedenti,
vt repetitos ſimpliciter in iſta ſequenti quo caſu dicto ceteri aduerſatur
in hoc, vt hic non intelligatur de graduatis in vniuerſitate ſed extra, ſ3
non aduerſatur quod licentiatos, de quibus nullum verbum in prece-
denti. Secundo principaliter aduertendum eſt, dum in hac parte dicit

nec non in medicina et in artibus magiſtri qui poſt ſuſceptum gradum
aliquibus annis legerint. per quot annos debent legiſſe magiſtri in me
dicina & in artibus vt gaudeant iſta prerogatiua. Puto ad minus requi-
ri quod biẽnio legerint arg. l. vbi numerus. ff. de teſtibus. & regule. plu
51 ralis. locutio. lib. vj. †hoc etiam ſuadet natura dictionis aliquibus, que
verificatur in re minima, vt per gl. in. cl. j. in ver. aut earum parte. de fo.
comp. ergo etiam in numero breuiſſimo, qualis eſt numerus bin⁹. quo
52 nu. non poteſt eſſe numerus breuior. †quia vnitas non eſt numerus. ſed
principium numeri, ſecundum gl. in. l. ſi quis ante. in. ver. ſolum. ff. de
acqui. poſ. licet Bar. ibi dicat, quod eſt idem ius de principio numeri,
quod de ipſo numero. de quo vt ibi per eum. & per eundem in. l. non
53 ideo. C. de her. inſti. †Puto etiam quod debent legiſſe in ſtudio genera
li, non autem in domibus ſuis priuate, licet contrarium dicat in hoc do
minus de ſotto. & minus bene. vt probat tex. not. iuncta gl. in ver. cõ-
mittunt in prohe. digeſtorum §. hec aũt tria. vbi dicit quod priuilegiũ
doctorum non habent, qui alibi legunt quam in ſtudijs generalibus, &
aliis regijs vrbibus, que id habent ex priuilegio. ℭTertio notandum
eſt pro declaratione illorum verborum, qui poſt ſuceptum gradũ &c.
54 quod ideo requirit eos legiſſe poſt ſuceptum gradum† quia niſi prius
quis doctoretur non admittitur ad legẽdum publice. in eo. n. actu exer
cendo requiritur titu. & gradus doctoralis. l. magiſtros. C. de profeſ. &
medi. li. x. & ponit Abb. in. c. clerici. de iudi. ex quo ſequit' quod ſcho
lares non poſſunt legere publice etiã tanquam ſubſtituti doctorum, ꝑ
illud quod dicit ſignanter Bal. in. l. parabolani. C. de epiſcopis & cle.
55 †Curant regula in iſta parte actum profitendi potius in magiſtris artiũ
& medicine quam in magiſtris in theologia vel doctoribus iurium. nõ
poteſt aliud rationabiliter dici niſi quia ſic principi placuit facit. l. non
56 omnium. ff. de legibus cum vulg. ℭ† Quarto & vltimo quo ad declara-
tionẽ iſtius partis, q̃ro inquantum dicitur de. xij. familiaribus ſingulo-
rum cardinalium. an intelligatur ſimpliciter prout verba ſonant de fa
miliaribus tm̃, vel requiratur ẽt quod ſint continui cõmẽſales ipſorũ
57 Card. quod puto verius, quicquid dicat gloſator. †quia precedentia de
clarant ſequentia. l. ſi ſeruus plurium § fi. ff. de leg. j. & clauſula poſita
in precedenti intelligitur repetita in ſequenti, quando alias ſine repe
titione ſequeretur aliquod abſurdum, vt per Bart. in. l. j. ff. de pact. do-
ta. ſed ſic eſt quod ſi illa clauſula. videlicet continui commenſales adie
cta familiaribus pape non intelligeretur repetita quo ad familiares Car
dinalium, certe iſti viderentur fauorabiliores illis. quod eſſet abſurdũ,
& contra partem ſeptimam, in qua expreſſe dicitur. ipſi autem familia
res ſue. S. ſupradictis. xij. familiaribus cardinalium ceteris paribus pre-
ferantur. Non obſtat ratio gloſatoris inquantum ponderat illam qua-
litatem, videlicet continui commenſales, que adijcitur primis, & non

ſecundis. arg. l. iij §. filius. ff. de lib. & poſt. quia dico ꝙ illud procedit,
quando illa qualitas conuenit tantum illi, cui adiicitur, & non alij, ſe-
cus ſi vtrique. & ita ſoluit & intelligit illum tex. Romanus cõſil. clxxx.
incipien. ſi admittimus in fi. col. At in caſu noſtro conuenit omnibus,
igitur &c. ℭQuinta pars principalis regule clara eſt. quia in ea equipa-
rantur graduati, & familiares Pape, neç non. xij. familiares ſingulorum
Cardinalium in libro cãcellarie apoſtolice deſcripti ita vt inter eos ſci-
licet graduatos & familiares adinuicem concurrentes ſeruetur ius com
mune, intelligo autem & extendo iſtum §. vt dixi in tertia concluſio-
ne tertiæ partis principalis vt ibi. verum quia hic & clarius in parte ſu-
58 periori ſit mentio de duodecim familiaribus ſingulorum Cardi. † que-
ri poteſt ſi Cardinalis nominauit ſemel duodecim familiares ſuos con-
tinuos commenſales in cancellaria. demum aliqui ipſorum recedũt de
familiaritate vel moriuntur. an poſſit alios loco ipſorum nominare.
Iſta queſtio preſupponit vnum quod nominatus inter illos duodecim
recedens de familiaritate Cardi. non gaudeat amplius iſta prerogatiua,
cuius contrarium ſentit hic gloſator, maxime ſi familiaris fuit licentia-
tus ſine cauſa, vel ille ex cauſa ſe expediuit totaliter a Cardinali. arg. c.
cum non ſtat. &. c. imputari. de reg. iur. lib. vj. Quod ego non puto ve-
59 rum, † quia qualitas adiecta verbo debet intelligi ſecundum tempus
verbi. l. in delictis. §. ſi extraneus. ff. de noxal. & in. l. ticius. & ibi clare
Barto. ff. de teſta. mil. vnde cum hic & in parte ſuperiori dicatur, quod
familiares predicti omnibus alijs, ſcilicet inferioribus preferantur pa-
riformiter. ſcilicet in aſſecutiõe beneficiorum. & hic dicatur quod in-
ter graduatos & familiares vltimo loco ſcriptos ſeruetur ius commune
ſubaudiatur quę ſcilicet in aſſecutiõe beneficiorum, ergo ſequitur per
60 rationem de qua ſupra, † quod ad hoc vt familiaris gaudeat iſta prero-
gatiua non ſufficit quod tempore date fuerit familiaris, niſi perſiſtat
in eadem familiaritate tempore vacationis. Nec obſtat quod per eum
non ſtat. quia dico iſtud non eſſe in conſideratione. nam iſte familiari-
tates ſunt ad inſtar cuiuſdam ſocietatis que licet ꝯſenſu plurium ꝯhat' tñ
alterius diſſenſu ſoluitur §. manet. inſtit. pro ſocio. &. ff. pro ſocio. l.
ij. &. l. ſi conuenerit. in hoc ergo inſpicitur nuda voluntas vtriuſq;, nõ
61 autem iuſta vel rationabilis cauſa, † & hoc quo ad priuilegia proueniẽ-
tia ratione familiaritatis, vt illa ceſſent, ceſſante familiaritate qualiter-
cunq; licet non ceſſet affectio beneficiorum, quia ſemel affectum ſem-
per durat effectum. & hoc expreſſe vult regula ſuper impetratione taliũ
beneficiorum. ℭCõſtãte ergo pro vero quod vtroq; caſu finitur familia-
ritas & expirat iſta prerogatiua quo ad nominatum mortuum vel rece-
62 dentem de familiaritate. † Dubium eſt an expiret etiam quo ad Cardi-
nalẽ, quin poſſit aliũ loco illius nominare, & videtur gloſatori, q' aliũ
nominare nõ poſſit, quia iſta licentia nominãdi intelligit' de ꝑma tantũ

& non vlteriori.l.boues.§.hoc ſermone.ff.de ver. ſig.c. non poteſt. de
prebend.lib.vj.demum ſubijcit quod ita conſuleret iudici ſi aſſideret.
Sed contra iſtam determinationem facit.de directo quod in ſimili qō-
63 ne tenet do. poſt Io.mo.& Io.an.in.c. ſicut. de verb. ſig. lib.vj. † vbi
dicūt quod ſi epiſcopus habet priuilegium cum temporis prefinitione,
vt poſſit eligere quatuor clericos ſuis obſequijs inſiſtētes, qui percipiāt
fructus beneficiorū ſuorum in abſentia illoſq; eligat demū alter illoꝝ
cedit,vel decedit,certe loco illius poterit alium ſubrogare, ar.l.ſicut in
annos.ij. reſponſo.ff.quib.modis vſuf. amitt.ad idem.l.ſi ita fuerit.ff.
de leg.iij.vbi etiam eius qui natus eſt poſt teſtm̄, vel eius qui poſt in fa-
64 miliā venit habetur ratio.facit etiam.l.ſi mancipia.ff.de fun. inſt.† vbi
ſi teſtator legauit fundum cum inſtrō & mancipijs que ibi erant,veniūt
etiam mancipia poſt inducta colendi cauſa in illum fundū.que omnia
concludunt Cardinalem loco illius poſſe alium nominare, confirmat᷑
hoc bona ratione nam cum Cardinali non autem familiaribus ſit hec
gratias facultas nominādi cōceſſa,certe ipſius perſona eſt principaliter
attendenda argumen.c.ſi cui.de prebend.libro ſexto. Non obſtat mo-
tiuum tenentis contrarium quia dico quod cum iſta gratia, & facultas
conceſſa Cardina.ſit fauorabilis non odioſa, vt per Ancharanum con-
ſilio.cxxxj.ſequitur ergo quod debeat extendi,et nō conſumi ex prima
nominatione,que caruit effectu,facit.c.ex tue.de cler.non reſid.Nihi-
65 lominus predictis non obſtātibus, prima pars videt᷑ verior,†quia priui
legium de quo loquimur, & gratia nominādi producit ſuū effectū mo-
mentanee,quo producto conſumit᷑ priuilegiū licet effectus nō perſeue-
ret.ſecus in priuilegio ꝓducēte effectū extēſiuū cū certi tēporis prefini-
tione,q̄a tunc per totū illud tēpus debet ſortiri ſuū effectū.ita ꝙ produ-
cto vno effectu,& eo ſublato multiplicabitur alius & alius effectus,do-
nec durat tp̄s prefinitū,& iſto caſu locus eſt ſurrogationi.& ita proprie
procedit qō docto.in.d.c.ſicut. ¶Secus eſt in caſu preſentis queſtionis
vbi priuilegium nō habet certū tēpus ſucceſſiuum, ſed ſtatim ꝑ vnum
actū.i.per primā nominationē producit ſuum vnicū effectum.ſ.vt talis
nominatus habeat iſtas prerogatiuas. quo effectu producto conſumit᷑
priuilegium conſequenter non eſt locus ſurrogationi, quia poſtq̄ꝫ pri-
uilegiū eſt conſumptū non poteſt amplius effectū producere.& ideo ꝑ
hec & ſimilia dicit ſignanter Egidius concluſione.dcxxvj.incip.ſuppo
66 poſitis etc.†qđ ſi Papa dat poteſtatē Regi Francie nominādi duas per-
ſonas idoneas in ſua coronatione in certa eccleſia.Certe ſi ſemel nomi
nauit duas perſonas ad duas prebēdas illis deficiētibus nō poterit alios
67 ſurrogare.quia ſic procederet in infinitū.†iura aūt infinitatē abhorrēt.
c.cū in multis de reſcrip.lib.vj.cum concor. allegatis ibi in glo.conclu
do ergo quod loco familiaris deficientis qui fuit ſemel nominatus non
poterit alius nominari per ſupradicta.

SVMMARIVM

1 Magis graduatus prefertur minus graduato.
2 Magiſter in theologia an preferatur doctori in utroq; iure.
3 Canoniſta purus puro theologo prefertur in bn̄ficijs obtinēdis. Limita vt ibi.
4 Vincula duo magis ſtringunt q̄ꝫ vnum.
5 Theologie ſubiectū quod ſit.
6 Iuris canonici ſubiectū quod ſit.
7 Ordo nominationis quo ad prelationē inter nominatos in eadē cellula ſimpliciter non inſpicitur.
8 Perſona primo nominata in aliqua ſcriptura an ſit dignior.
9 Verba ſeruato tn̄ ordine ſupraſcripto q̄d in hac parte ſexta ſignificēt.
10 Subſtitutio omnis eſt inſtitutio.
11 Subſtitutus an preferatur coniuncto.
12 Maior gradus vel maior qualitas conſideratur inter nominatos in eadem cellula tantum.
13 Nobilis de genere ducū prefertur alteri de nobili genere marchionum, vel comitum,& infra nu.25.
14 Cōſuetudo multū attenditur circa dignitates & officia.
15 Argumētū validū in iure nō pōt ſummi ex iuribus feudorum.
16 Iura feudorū ſunt contra regulas iuris communis.
17 Prouincia vnaqueq; in ſuo ſenſu abundat.
18 Ordo nominationis non eſt ſimpliciter inſpiciendus.
19 Maioritas qualitatis inter cōcurrentes ad idem beneficiū ex loco beneficij conſideratur.
20 Cōſuetudines loci in deciſorijs ſeruā de ſunt, vbi eſt res de qua cōtēdit᷑.
21 Locus vbi res eſt ſita inſpicitur, ſi de rei onere tractatur.
22 Cauſe reales clericorū circa feuda nō deciduntur ſecūdū ius canonicū, ſed ſecundū conſuetudinē terre,& curie regis.
23 Epiſcopus delicti clericū de delicto condemnat,ſed executio fit ab epiſcopo beneficij.
24 Beneficiatus ratione beneficij tenetur obedire epiſcopo, in cuius dioceſi habet beneficium.
26 Nobilis magis preferet᷑ minus nobili ſm̄ cōem reputationem.
27 Nobilitas ſicut cōſiſtit in reputatione,ita & maioritas nobilitatis.
28 Veneti cur ſint nobiliores nobilibus raguſinis.
29 Cardinales quare ſint epiſcopis digniores.
30 Archidiaconus quare ſit maior Archipreſbytero.
31 Reputatio loci originis,vbi eſt ſitum beneficium, attenditur, vt aliquis plus vel minus reputetur nobilis.
32 Verba ambigua intelligūt᷑ ſcd̄m cōem ītelligētiā loci, vbi prolata ſūt.

33 Pretia rerū ex loco & tempore variantur.

34 Filij ducū, ſi inter ſe concurrunt, magis qualificatus prefertur alteri minus qualificato.

35 Priuilegiū potentius preponitur, quando duo priuilegiati diſpari priuilegio concurrunt.

36 Singula ſingulis ſunt referenda, quando aliqua inter ſe diuerſa coniunguntur permixtim cum ſuis qualitatibus.

37 Magis nobilis dicit̃ ille, q eſt proximior ſtipiti, a quo nobilitas cauſat̃.

38 Digniores in altiori loco ſedere debent.

39 Sedere immediate poſt epiſcopū eſt ſignum maioritatis reſpectu inferiorum dignitatum.

40 Primogenitus Regis ſedet a dextris regis.

41 Sedēs a dextra ſuperioris dicit̃ magis honorari, ꝙ ſedēs ad ſiniſtram.

42 Cubicularij Secreti alijs cubicularijs digniores ſunt.

43 Nobilis ex vtroq; parēte prefert̃ alteri nobili ex altero tantum.

44 Dignitatē habēs in loco nobiliori alteri ꝑfert̃, licet eiuſdē nominis ſit.

45 Canonicus eccle. cathedralis eſt dignior canonico alterius eccle. licet in redditibus ſint equales.

46 Epiſcopus nobilioris ciuitatis an ſit dignior epõ minoris ciuitatis.

1 VIDENDVM Eſt nunc de ſexta parte principali † que vult quod inter graduatos & qualificatos de quibus ſupra, magis graduatus preferri debet minus graduato, et magis qualificatus minus qualificato, ſeruato tamen ordine ſupraſcripto. que vltima verba important ſecundū gloſatorem, quod ſeruet̃ ordo nominationis tam quo ad graduatos ꝙ quo ad qualificatos. vt ſit ſenſus quod inter nominatos in eadē cellula primo nominatus preferatur ſecūdo nominato, & ille tertio, & ſic deinceps in reliquis ibidē nominatis, quāuis poſteriores ſint magis graduati prioribus. † Ex quo infert quod magiſter in thelogia quia eſt primo nominatus prefertur doctori in vtroque iure. quod ego non puto verum, quinimmo cum & ipſum ius Canonicum cenſeatur eſſe diuinum vt in. c. nimis de iure diuino. de iureiur. & in. c. qualiter. ij. de accuſ. † voluerunt eleganter Hoſtien. & Io. and. in beneficijs obtinendis purum Canoniſtam preferri debere puro Theologo, niſi eccleſia, in qua eſt illud beneficiū ad quod cōcurritur, magis Theologo indigeat, vt q̃a ſit hereticis vicina, ita eleganter dicunt prefati docto. in. c. primo. de cōſan. & affi. Idē conſulendo ſequitur Ludo. Rom. conſi. cccxxxiij. incipien. quo ad primum. in finali colū. & ſic loquuntur in fortioribus terminis. ſ. in puro Canoniſta. multo ergo fortius in doctore utriſq; iuris † quia duo vincula magis ſtringūt ꝙ vnū. c. j. de treu. & pace. l. fi. C. de adop. & in auc. poſt fratres. C. de legi. here. preterea licet ſcientia theologie habeat ſubiectū nobilius ceteris ſcientijs † cū principalis eius ſer-

(margin: 2, 3, 4, 5)

mo ſit de deo, vt p3 ex ethymologia vocabuli. tñ ſciētia Canonica ē melior & vtilior in eccleſia dei participatiōe aliorū bonorū † q̃a eius ſubiectū eſt hō dirigibilis nō ſolū in bonū cōe, ſed ēt in deum ſecundū ſacras regulas, vt nota. in prophe. decretalium, & ponit Pano. in. c. clerici. de iudi. Concludo ergo quod doctor in vtroq; iure, quia eſt magis graduatus prefertur puro Theologo, & tollit ſibi diligentiam proceſſus, & receptionem ſiue creationē in cano. p ſupra dcã. ¶ † Ex quo infero non eſſe verū ḡnaliter & indiſtincte, q̄d debeat ſeruari ordo nominationis ſimpliciter inter nominatos in eadē cellula, vt primo noĩatus preferatur ſequētibus ibidem diligentioribus in proceſſu vel receptis aut creatis in Can. niſi ita demū, quando primo nominatus eſſet magis graduatus inter graduatos, vel magis qualificatus inter qualificatos de quibus in eadem cellula, quod apertiſſime demonſtratur ex quarta parte, vbi primo nominat̃ baccalarij formati in theologia, quā doctores in vtroque iure, & tamen nemo ſani capitis diceret, quod baccalarius formatus in theologiam debeat preferri doctori in vtroque, cum etiam magiſter illi non preferatur vt ſuperius probaui, ſimiliter in tertia parte pri⁹ nominantur doctores iuriū quam familiares Pape tempore ſue aſſumptionis. & tamen illi non preferuntur iſtis, ſed inter eoſdē debet ſeruari ius cōe ſicut inter familiares vltimo loco ſcriptos & doctores graduatos extra vniuerſitatem vt in quinta parte. eodem modo. ¶ In quinta parte primo nominantur prefati doctores graduati extra vniuerſitatē, quā licentiati in ſtudio generali cum rigore examinis. & tamen ceteris paribus illi non preferuntur iſtis, prout hec omnia ſuperius late probaui. ¶ Ex quibus apparet † q̄d licet alias perſona primo nominata in aliqua ſcriptura videat̃ eſſe dignior, iuxta gl. vulgatā in. c. quorūdā, ĩ ver. ꝑdicatoꝝ de elec. li. vj. facit bonus tex. iūcta gl. in pe. in ver. noĩatus. e. tit. & lib. & in. c. ij. & ibi Panor. ĩ notabilib⁹. de iudi. Tamē Papa ĩ iſta regula nō habuit talē reſpectū vt inter nominatos ĩ eadē cellula primo noĩatus cenſeatur dignior, & ſequentib⁹ ibidē eoipſo preferatur tollatq; eis diligentiam proceſſus, & alia. Sed habuit conſiderationem, vt omnes poſiti in priori cellula preferantur poſitis in cellula inferiori, licet ſint diligentiores in proceſſu recepti vel creati in Cano. † & iſtud proprie vult dicere iſta ſexta pars in illis verbis videlicet ſeruato tñ ordine ſupraſcripto ſcilicet cellularū, quia digniores quoſq; poſuit in cellulis ſuperioribus, per ea que dicit gl. in. d. c. quorundam. cū alijs concor. ¶ Hinc eſt quod baccalarios & licentiatos nō poſuit in prima. ſecunda & tertia parte, sed demū in quarta, ad denotandum quod poſiti in precedentibus cellulis ſunt illis digniores & preferendi, ſicut in ſimili videmus qñ teſtator in ſuo teſtamento facit plures gradus heredū: vtputa ſi ille heres non erit, ille heres eſto, et deinceps inquantū velit teſtator ſubſtituere poteſt. dici tex. inſtit. de vulg. ſubſti. in prin. & in. l. j.

(margin: 6, 7, 8, 9)

cum.l.ſed ſi plures.ff.e. tunc enim quãuis omnes poſſunt dici heredes
10 inſtituti†quia omnis ſubſtitutio eſt iſtitutio vt dicit glo.in.l.gallus.ff.
de liber.& poſth.in princ. Nihilominus omnes inſtituti & poſiti in pri
mo gradu preferũtur omnibus poſitis in gradu ſequenti,quibus.ſ.ſub-
ſtitutis & poſitis in gradu ſequenti, ita demum locus eſt qñ primi in to-
tum deficiunt,vt probat text.not.in.l.quidam teſtamẽto.ff.de vulg.&
pupil.ibi dum dicit eã videri voluntatẽ patrisfa. fuiſſe vt in tertio gra-
du ſcriptos heredes,ita demum ſubſtituere, ſi tota hereditas vacaſſet.li-
cet communiter dicatur ad illũ text.illud procedere ex preſumpta volũ
11 tate defuncti†ſecundum quã coniunctis prefertur ſubſtituto,alias regu
lariter eſt contrariũ, vz vt ſubſtitutus preferatur cõiuncto.l.ij.§ ſi duo
ff.de bon.poſ.ſecundũ tab.& in.l.vnica.§.in pmo. et.§.pro ſecũdo. C.
de caduc.tol.qđ hic longius non diſputo, ſed me remitto ad notata p
Bar. & Moder.in.l.re coniuncti.ff.de leg.iij.ſatis eſt ꝙ quantum ad
principale propoſitum procedit ſimilitudo reſpectu graduum ſiue cel-
lularum,vt illi qui ſunt primi gradus preferantur alijs ſequẽtibus in gra
du vel cellula inferiori tanquam digniores,quamuis illi ſequentes ſint
12 magis graduati quam primi. † & ſic inter primos & ſecundos non con-
ſideratur quo ad prelationẽ maior gradus vel maior qualitas, ſed inter
nominatos in eadẽ cellula concurrentes inuicem inter ſe, habet locum
iſta ſexta pars, vt magis graduati minus graduatis &c.preferantur.non
autem ſeruatur ſimpliciter ordo nominationis. Quapropter coreſpecti
uando primo qualificatos nominatos in eadem cellula. ſecũdo gradua
tos ibidem nominatos prius qualificatos cũ qualificatis, & graduatos
cũ graduatis.deinde mixtim inter ſe. vz qualificatos cũ graduatis,con
13 feram faciendo infraſcriptas cõcluſiones†quaꝝ prima ſit.qđ nobilis de
genere ducũ preferť alteri nobili de genere marchionũ. Item alteri no-
14 bili de genere comitũ.†qa primus eſt magis qualificatus ſecundum con
ſuetudinẽ italie (vt eſt notũ)que in hoc multum debet attẽdi vt patet ex
notatis p docto.in.c.de multa de preb.& ponit vna deci.in nouiſ.173.
incip.de theſauraria.& Car.conſi.lxij.inci.in eccleſia bellun. Hinc eſt
quod iura de predictis nobilibus loquentia modo in ordine littere pre
mittunt ducem, modo marchionẽ vt patet in ti. quis dicatur Dux vel
Marchio iuncto titulo de feudo marchie cõmitatus vel ducatus.in vſi
15 bus feudorũ. ℂ†Ex quibus iuribus non poteſt ſummi validum argu-
mentũ in iure vt notat Bar.in.l.& iuſiurandi.ff.de operis libertorũ vbi
16 dicit†quod cõſuetudines & iura feudorũ ſunt contra regulas iuris cõis,
ideo nõ ſunt trahẽda ad cõſequẽtiã.l.qđ vero. &.l.ius ſingulare. ff. de
legi.idẽ ponit Alexã.in.l.ſi.in ſi.C.de col.cõſequẽter debet in hoc at-
tẽdi cõſuetudo regionũ.vt ſi in aliqua regione marchio vel comes repu
tatur maior duce deſcẽdẽtes de illorũ genere preferãtur in aſſecutione
17 beneficiorũ deſcendẽtibus de genere ducũ.†quia vnaqueque prouincia

abundat in ſuo ſenſu.c.certificari. de ſepul.non obſtãte quod in iſta re
18 gula permittũtur duces†ex quo etiam datur intelligi illud quod ſepius
dixi quod in iſta regula non eſt ſimpliciter & indiſtincte inſpiciendus
ordo nominationis, argu.l.nec enim ordo.ff.de ſolut.cum alijs de qui
19 bus ſupra†Quid añt ſi vnus de genere Marchionum,qui in aliqua pro-
uincia reputantur maiores ducibus concurrat ad beneficium cum alte-
ro de genere ducum in Italia.vter horum alteri preferatur tanquã ma-
ior & magis qualificatus,puto qđ iſta maioritas tali caſu debebit conſi
derari ſecundum conſuetudinem illius regionis, in qua ſitum eſt bene
20 ficium,ad quod concurritur, † quia quando eſt qõ rõne rei de qua liti-
gatur & partes ſunt diuerſarum dyoceſum, tunc ſeruande ſunt conſue-
tudines & leges loci.vbi res de qua cõtẽdiť ſita eſt in deciſorijs.c.Ray-
nutius.de teſta.l.an in totũ.C.de edif.priua.& in.l.pupillo. ff. de tut.
21 & cura.datis ab hijs†ſimiliter ſi tractať de onere rei inſpiciẽdus eſt lo-
cus vbi ſita eſt res.arg.l.ſi.C.de predijs nauiculariorũ lib.xi.& ideo di-
22 cit notabiliter Hoſt.& referũt doc.in.c.quod clericis. de fo.cõpe.†qđ
cauſe tales clericorum circa feuda non deciduntur ſecundũ ius canoni-
cũ ſed ſecundum conſuetudinẽ terre,& curie regis.ad idem facit bonus
23 tex.in.c.poſtulaſti.eo.tit.vbi epiſcopus delicti condẽnat clericum de
delicto.priuãdo illũ bñficio alibi ſito, ſed executio realis ſit ab epo be-
24 neficij. per quẽ textum dicit ibi Pan. †quod ratione beneficij tenetur
beneficiatus reſpondere & obedire illi epo, in cuius dyoceſi habet be-
25 neficiũ,allegat Inn.in.c.cũ iã dudũ.de preb. ℂEx quibus cõcludo† qđ
cõcurrentibus predictis videlicet vno qui eſſet de genere Marchionũ
qui in ſua prouincia reputarentur maiores ducibus. cum alio de gene-
re ducũ in Italia,vbi ſeruatur contrarium ad beneficium ſitum in Italia
certe tunc deſcendens de genere ducum preferẽdus eſſet alteri ratione
26 beneficij ſiti in Italia.& idem in caſu econuerſo. ℂHec eadem dico p-
cedere in nobili ex inferiori genere nobilium,de qbus in tertia pte quã
do ad inuicem concurrũt, vt magis nobiles preferantur minus nobili-
bus ſecundũ cõmunẽ reputationẽ, & poteſt dari exẽplum,vt ſi nobilis
Venetus concurrat cum nobili Raguſino, qui & ipſi nobiles ſunt
habentes dominiũ & ſuã rẽpub. Certe ſi ſiť concurrãt Venus erit prefe
rendus Raguſino tanquã magis qualificatus ſecundum communẽ re-
27 putationẽ †ſicut enim nobilitas conſiſtit in reputatione vt ſuperius di
xi.& ponit Bar.in repetitiõe.l.j.C. de dignit.l.xij.ita ẽt maioritas no-
28 bilitatis. ℂ†Preterea nobiles Veneti ſunt nobiliores nobilib9 Raguſi
nis,rõne maioris adminiſtrationis,& amplioris imperij qđ lõge & late
29 terra mariqꝫ ptẽdiť, cõſequẽter ſunt illis digniores. †prout dicimus de
Card.q ſunt digniores epis rõne maioris officij et adminiſtrationis,eo
quod pſunt gubernationi vl'is eccl'ie, vt per Bar. in.l.j.§.ſi quis in ap-
30 pellatiõe.ff.de appella.eo. reſpũ.† Arch.maior eſt Archipreſbytero p-

pter maiorẽ adminiſtrationẽ, vt dicit gl. in. c. deliberatione. in ver. ele-
ctionis. de offi. leg. lib. vj. & idẽ dico in ſiſibus exẽplis maioris & mino
ris nobilitatis reſpũ nobiliũ ex inferiori gñe, vt ſecundũ predictas con-
ſiderationes vnus preferatur alteri tanquã magis qualificatus, per iſtam
rĩam in hac ſexta parte, dũ dicit ibi inter omnes & ſingulos ſupraſcri-
31 ptos magis qualificati &c. †& ſi in reputatiõe inter predictos eſſet dĩa,
vt quia Veneti alicubi plus & minus reputarentur nobiles quam alij.
tunc attende rẽ reputationem loci vel regionis, vbi ſitũ eſt beneficium,
ad quod cõcurrit, per ſupradicta. facit etiam bonus tex. & quod ibi ple
ne notat Bart. in. l. labeo. ff. de ſuppel. leg. & in. c. ex lr̃is primo ď ſpõſ.
32 †vbi verba ſunt ambigua intelliguntur ſcd̃m cõem intelligẽtiam illius
loci vbi prolata ſunt. ad idem melior tex. in. l. precia rerũ. ff. ad leg. fal.
33 †vbi dr̃ ꝙ ex loco & tpe rerũ precia variantur. nec. n. tãtũdẽ Rome & in
Hiſpania oleum eſtimatur. vnde a ſiſi, illi qui hñr pro multũ nobilibus
in aliquo loco extra illũ tanti non hñtur. & ideo in hac diuerſitate de-
bet attendi reputatio illius loci & regionis, vbi ſitũ eſt beneficiũ, vt ſu-
pra. ¶Dixi iam in hac prima concluſione, quando nobilis de genere
ducum concurrit cũ nobili de genere Marchionũ vel comitũ quis eo-
rum alteri preferatur nũc dicẽdũ eſt quando nobiles de gñe ducũ con-
currunt inter ſe. & de gñe marchionũ inter ſe. & ſimiliter de gñe comi-
34 tum pur inter ſe. †Circa que facio ſecũdã concl'onẽ ꝙ ſi filij ducũ cõcur
runt inter ſe magis qualificatus vel magis graduatus prefertur alteri nõ
ita qualificato vl̃r non ita graduato. Ex qua concluſione ſequuntur in-
fraſcripte illationes. ¶Prima eſt ꝙ deſcendens de gñe ducũ & marchio
num prefert̃ alteri deſcendenti de gñe ducum, & comitũ tanꝗ̃ magis
35 qualificatus. †ꝙ ſic probat̃, qa qñ concurrunt duo priuilegiati diſpari
priuilegio tunc priuilegium potentius preponit̃. l. verũ. §. ſi. cum. l. ſeq.
ff. de min. & l. l. ſi. §. fi. ff. ex q. cau. ma. plene ponit bar. in auc. quas actio
nes. C. de ſac. ſan. ecc. refert & ſequit̃ Panor. in. c. in pñtia. de probat.
ſed ſic eſt, qđ priuilegiũ primi eſt potentius, quia eſt compoſitũ ex alte-
ro de duobus ſimplicibus potentiori, ꝗ̃ ſit alterũ de duobus ſimplici-
bus ſecundi cũ cõiter Marchiones ſint digniores comitibus, ergo pri-
36 mus dr̃ magis qualificatus ſcđo per iſtã literã. ¶†Preterea qñ aliqua cõ-
iunguntur diuerſa inter ſe cũ ſuis diuerſis qualitatibus permixtim. tũc
referẽda ſunt ſingula ſingulis vt pbat tex. iuncta gl. no. in. c. ſiquis pe-
cunia in ver. laicis. lxxix. di. vnde in propoſito referendo qualitates ſin.
gulas ſingulis, licet predicti in genere ducum ſint equales. & iõ vnus
aduerſus alterũ iſto reſpectu nõ vtat̃ aliquo ꝓuilegio, cõquaſſatis tñ ꝓui.
legijs parib⁹, iuxta. l. aſſiduis. C. q po. in pig. hab. debent vti iure cõi vt
ibi. ꝯſtat ãt ꝙ de iure cõi eſt diſparitas inter eos reſpectu aliaꝝ q̃litatũ,
qa Marchio maior eſt comite reg'r, igit̃ pm⁹ reperit̃ magis q̃lificatus ꝗ̃
ſecũdus, ꝯñter eſt illi ꝓferẽdus. ¶Scđa illatio ꝙ ſi vnus eſt filius comitis

37 alter nepos alteri⁹ comitis primus ꝓfert̃ ſcđo. †qa dr̃ magis nobilis ex
quo eſt magis proximus ſtipiti a quo cauſat̃ nobilitas & hoc tꝫ domi-
38 nus de Sotto & bene argu. §. aliã cũ gl. inſti. de bon. poſ. †que dicit ꝙ di
gniores altiori loco ſedere debẽt, dicit̃ autẽ altior, qui eſt proximior do-
mino, poterat allegare ad hoc bonũ text. in. l. vnica. C. de prepoſitis la-
borũ ibi immunitate digni ſunt, quos noſtri alterius comitatus illuſtrat
39 †facit etiam quod in ſimili dicũt Ioan. and. & domi. in. c. ſi. de offi. leg.
lib. vj. vbi inter ſigna maioritatis reſpectu inferiorum dignitatũ in ec-
cleſia dicũt potiſſimam eſſe ſcilicet ſedere immediate poſt epiſcopum.
40 †Hinc dicit Bald. in. l. decernimus in tertio not. C. de ſacr. ſan. eccl.
quod primogenitus regis ſedet a dextris regis. ex quo datur intelligi
41 quod ceteris eſt honoratior, per glo. ibi, que dicit †quod ille qui ſedet a
manu dextra ſuperioris dicitur magis honorari ſedente ad ſiniſtrã, &
iſta videntur in vſu quottidiano, & per hec poteſt dici quod inter fami
liares Pape ille dicat̃ dignior ceteris paribus qui magis eſt propinquus
42 ad latus Pape. †& ideo cubicularij ſecreti iudicãdi ſunt digniores aliis
cubicularijs per tex. in dicta. l. vnica. ibi noſtri lateris comitatus illu-
ſtrat, hec eadem dico procedere in alijs qualificatis inferioribus reſpe-
ctu aliorum conſimilis qualitatis, vt magis qualificati preferantur mi-
43 nus qualificatis, ex quo naſcitur. ¶Tertia illatio †quod ſi unus eſt no-
bilis ex vtroque parente, prefertur alteri nobili ex altero tm̃, argu. c. pri
mi de treug. & pa. & in auc. poſt fratres. C. de legit. her. faciunt que la-
tius deduxi ſupra in tertia parte regule. verſ. ſed quid ſi aliquis. ¶Quar
ta & vltima illatio reſpectu huius ſecunde concluſionis eſt quod inter
nobiles ex eodẽ genere nobilium circumſcripta cõi reputatiõe de qua
44 ſuperius dixi† dicerẽ de iure illũ dici magis nobilẽ qui eſſet nobilis in
loco nobiliori, qa hñs dignitatẽ in loco nobiliori prefertur alteri. licet
45 ſit eiuſdẽ nominis, vt per Inn. in. c. fraternitatẽ in ſi. de dona. †vbi dicit
quod dignior eſt canonicus eccleſie cathedralis quã canonicus alterius
eccleſie, licet in redditibus ſint equales. qđ refert & ſequit̃ do. Feli. in
46 rub. de ma. & obe. †& ex hoc poſſet argui qđ epiſcopus ciuitatis nobi-
lioris eẽt dignior epõ minoris ciuitatis. qđ vltimũ nõ affirmat pp text.
directe in ꝯriũ in. c. legimus. cũ gl. in ver. eiuſdẽ meriti. xciij. di. puto tñ
qđ illatio ſit vera, qa cõiter ſic ſeruatur quo ad nobiles igitur &c.

SVMMARIVM

1 Officiales apoſtolici cõcurrẽtes inter ſe, ſiue ſint eiuſdẽ qualificationis, ſiue diuerſe, magis qualificati preferuntur minus qualificato.

2 Priuilegioꝝ tenores ſunt inſpiciendi, & ſecundum illos iudicãdũ eſt.

3 Officiales reputantur magis qualificati, & ceteris preferuntur, qui reipublice ſunt vtiliores.

4 Magis laborãs magis meretur.
5 Merces ſecũdum laborẽ conſtituenda eſt.
6 In exẽplũ nõ oportet trahere ea, que in figurã dicta ſunt.
7 Auditores rote in aſſecutione bñficiorũ debent pferri oĩbus alijs exceptis pſonis Cardinaliũ, & familiariũ Pape deſcriptorũ.
8 Priuilegia cõceſſa auditoribus rote per remunerationẽ nõ cẽſentur reuocata per quaſcunq; clauſulas derogatorias.
9 Doctor in utroq; iure pfertur doctori in altero iuriũ, ẽt pus graduato. Prioritas tẽporis, ſed maioris auctoritatis attenditur.
10 Preſentes in curia abſentib⁹ ob labores, quos curiales ſuſtinẽt, pferũt.
11 Cardinalis preſens in curia dignior q̃ abſens.
12 Cardinalis abſens nõ gaudet prrogatiua regule ſup preſtando aſſenſu in bñficijs, que impetrant ob obitũ familiariũ.
13 Nõ beneficiati pferũtur beneficiatis, quãdo preſentes inter ſe vel abſentes inter ſe concurrunt.
14 Verba ceteris paribus quõ intelligantur, & quid importent.
15 Preſentes ceteris paribus abſentibus preferuntur.
16 Verbũ pariformiter eſt repetitiuũ precedentiũ qualitatũ.
17 Verbũ vnũ & idẽ nõ debet diuerſimodam ſignificationẽ habere, quando in eadẽ diſpoſitione ponitur.
18 Clauſula poſita inter plura capitula ad que referatur.
19 Preſentes in curia quando abſentibus preferantur.
20 Interpretatio debet procedere, vnde ius prodijt.

1 TERTIA Principalis concluſio, †quod officiales ſedis apoſtolice de quibus in ſecunda parte concurrentes inter ſe, ſiue ſint eiuſdem qualificationis, vt referendarius cum referendario, ſiue diuerſe vt referendarius vel prothonotarius de principatibus cum Auditore Rote & ſimiliter alij ibidem nominati, ſi concurrant ad inuicem, magis qualificati debent preferri minus qualificatis per iſtam literam in ſexta parte ibi, & ſimiliter inter omnes & ſingulos ſupraſcriptos magis qualificati &c. que uerba intelliguntur ſiue concurrant inter ſe qualificati eadem qualificatione ſiue diuerſa, vt ſuperius exemplificaui. Sed iſtam maioritatem qualitatis non intelligo ſimpliciter ex ordine nominationis vt primo nominati hoc ipſo intelligantnr digniores ſequentibus & magis qualificati prout ſepius circa iſtam regulam in ſuperioribus dixi, argumẽ. l. nec enim ordo. ff. de ſolut. & gl. in. c. primo. de iur. cal. lib. vj. cum alijs de quibus ſupra, quia ſi id voluiſſet ita debere intelligi expreſſiſſet argu. c. ad audientiam cũ vulga. conſequẽter hanc conſiderationẽ reliquit in diſpoſitione priuilegiorum conceſſorum colle-
2 gij ipſorũ officialiũ †quorũ tenores ſunt inſpiciẽdi & iuxta illos iudicandũ, ca. porro. c. recepimus. de priuile. & de fide inſtrum. c. accepimus. & c. quoniam

c. quoniam facti queſtio eſt illis non viſis, nec eorum tenoribus, non poteſt dari certa doctrina, iuxta tex. C. de tranſac. l. vt rñſum cõgruum accipere poſſis inſerere pacti exemplum. ℭ Verum quia vt audiui ſingula Collegia predictorum officialium habent priuilegia vberrima & eiuſdem pene tenoris. videlicet ꝙ omnibus preferãtur exceptis pſonis dominorum Cardinalium & familiarium Pape deſcriptorũ cum clau-
3 ſulis derogatorijs. † & ideo in hac veritate dicerem illos officiales reputari magis qualificatos & ceteris preferendos, qui eſſent vtiliores reipublice & magis laborarẽt pro communi vtilitate. argu. l. ij. C. de officio magiſtri offi. ad quod facit tex. optimus in auc. de referen. in princi. col. ij. vbi dicit imperator, quod omnibus oportune prouidendum eſt, ſed tanto magis hijs, qui nobis vtiliores conſtituti ſunt. Hanc autem rationem conijcio ex mẽte Pape, que colligitur ex prohem. vt in princ. dixi, videlicet in recompenſationem laborum quos predicti ſuſtinent circa Papam & ſedem apoſtolicam. pro ut innuunt illa verba in prefatione
4 regule poſita. ſ. iuxta perſonarum conditiones & merita. † Certum eſt aũt qđ ille q̃ magis laborat, magis meretur, dicta. l. nemo. C. de officio mag. offi. ibi is gradus ceteros antecellat quem prolixior labor fecerit
5 anteire. † & ideo iuxta laborem conſtituenda eſt operatio merces. Nec obſtat quod in Euangelio legitur de operarijs nouiſſima hora venientibus, qui pares facti fuerunt illis, qui venerant ſummo mane & ſuſti-
6 nuerant pondus diei & eſtus, † quia dico quod illud miſtice & in figurã dictum eſt de populo iudayco & gentili, ad denotandum miſterium fidei, vnde non eſt trahendum neceſſario in exemplum. c. ex parte. de cõuerſ. coniuga. c. gaudemus de diuort. & in ca. nos ſi incompetẽter. ver.
7 Balaam. ij. q. vij. ℭ Ex quibus infero † ꝙ Auditores Rote, qui laborant plus oĩbus alijs, in miniſtrandam iuſtitiam toti mundo tanquam magis qualificati debent preferri alijs quibuſcunq; exceptis perſonis Cardinalium, & familiarium Pape deſcriptorum, & forte etiam nobilium, qui ponuntur in prima parte regule, non obſtante diligentia pro ceſſus receptione vel creatione in Canon. & hoc in recompenſatione laborũ,
8 quos pro vtilitate rei pub. continuo patiuntur † non obſtantibus priuilegijs aliorum officialiũ cum quibuſuis clauſulis derogatorijs, per quæ non intelliguntur reuocata priuilegia Auditorum conceſſa in remunerationem laborum excedentiũ labores aliorum per ea que ſingulariter & multum egregie ſcripſit Lud. Ro. circa priuilegia Auditorũ in cõſi. ccccxxxvj. incip. ꝙ indultum Petri &c. per totum. Vbi allegat nouem rationes. vt per eum. Poſt auditores in alijs officialibus idem dicerem, vt vtiliores & magis laborantes circa rem publicam & ſedem apoſtolicam tanq̃ magis qualificati ceteris pferantnr eadẽ rõne inter ſe autẽ ſi ꝯcurrũt qualificati eadem qualificatione, puta auditor cũ Auditore, aut referendarius cum referendario, tunc cõquaſſatis priuilegijs hincinde

rōne cōis officij prouenientibus iuxta. l. verum in §. fi. ff. de mino. &. l.
aſſiduis. C. qui po. in pig. hab. debent attendi alie qualitates, vt alter
alteri preferatur. ſ. magis graduatus minus graduato & īter equaliter
graduatos prius graduati vt vult regula in hac parte. ſexta. & pondero
iſta verba vltima, in quibus dicitur, ꝙ inter equaliter graduatos prefe-
ratur ille, qui eſt prius graduatus. & ſic innuit a contrario, quod inter
non equaliter graduatos non attenditur prioritas graduationis, ſed
9 maioritas gradus † itaque doctor in vtroque iure prefertur doctori in
altero iurium etiam prius graduato. ad quod facit bona gl. in. c. iſido-
rus. xvj. di. dicens quod non attenditur prioritas tēporis, ſed maioritas
auctoritatis per quā gl. dixit domi. ī. c. Epiſcopus. xvij. di. quod ſi vnus
Canonicus eſt maior altero ſcīa vel nobilitate vite precedet alium etiā
ꝓus receptū, ergo eadē rōne doctor magis graduatꝰ debet ꝑcedere minꝰ
graduatū, q̄uis ille minus graduatus fuerit ꝓus graduatus. Ceteris autē
paribꝰ, debent attendi ea que ponūtur in octaua parte regule quā nunc
expedio. vꝫ vt preſentes in curia qui eam per ſex menſes ante vocatio-
nem beneficiorum ſequuti fuerint abn̄tibus ab eadem etiam graduatis
10 extra ſtudium generale pariformiter ꝑferantur † & ſic pn̄tes in curia pre-
ferūtur abſentibus propter labores quos ſuſtinēt curiales et varias erū-
11 nas † ad ꝙ benefacit dictum Bal. in rubrica de offi. procon. vbi dicit ꝙ
dignior eſt Cardinalis, qui eſt preſens in curia, quam qui eſt extra curiā,
12 arg. l. prime. C. de propoſ. laborum. li. xij. Hinc eſt † quod qn̄ Cardina-
lis eſt abſens non gaudet prerogatiua regule ſup preſtādo ꝯſēſu in bene-
ficijs, q̄ impetrantur per obitū ſuorū familiarium, q̄uis etiam tunc req-
ratur expreſſio nominis & tituli ipſius Cardinalis, quaſi illud ſit datum
ꝓ forma in impetratione, ex quo regula habet decretū irritans iuxta do
ctri. Bal. ī. l. j. ff. de lib. & poſth. & ideo nullo pacto obmitti poteſt. c.
dilecto. & ibi do. Anto. Imo. & Abb. de preben. Bar. in. l. de his. ff. de
tranſac. & ita teneo licet aliqui contra.
13 ¶ † Qn̄ aūt cōcurrūt pn̄tes inter ſe vel abſentes inter ſe, tūc nō bn̄ficiati
bn̄ficia obtinētibus preferētur. quod eſt ſūme equū & iuri conſonū, vt
patet in. c. cū adeo. & . c. poſtulaſti. de reſcrip. & in. c. cum ſecundum.
14 de preb. cum ſimilibus. Et eſt ſciendū † ꝙ omnia que in hac ꝑte octaua
dn̄r debēt intelligi ceteris paribus, vt dicit lr̄a, que verba iudicio meo
hoc inportāt, vt ſi qualificati eadē q̄lificatione, puta duo filij ducū ꝯcur-
rant inter ſe, vel duo nobiles ex inferiori nobiliū gn̄e inter ſe. Aut duo
graduati in ſtudio vr̄i, qui ſint pares in gradu & in tēpore graduationis
inter ſe. & ſic oīa ſint paria quo ad qualitates & gradus & etiā paritatē
15 date † tūc ꝑmiſſis exn̄tibus paribus ꝑſentes preferūt abſentibus & inter
preſentes non bn̄ficiati bn̄ficiatis. ſimiliter inter abſentes ad inuicem
cōcurrētes non bn̄ficiati bn̄ficiatis etiā diligētioribus in ꝓceſſu vel rece-
16 ptis, aut creatis ī canonicos † vt denotat illud verbū pariformiter quod

eſt repetitiuū qualitatū in ſecūda parte regule poſitarū iuxta gl. in. c. cu-
piētes. §. inſup. de elec. lib. vj. ꝯſtat aūt quod nominati in ſecūda parte re
gule tollūt alijs inferioribus diligētiā ꝓceſſus receptionē & creationē in
canonicū, & ſimiliter nominati in ſequentibus cellulis tollūt poſterius
nominatis, vt denotāt verba repetitiua ſimiliter pariformiter poſita in
fine cuiuſlibet cellule. Vn̄ cū verbū pariformiter de quo in iſta parte
importet in ꝑcedētibus cellulis, vt tollatur diligētia ꝓceſſus, et alie ꝑro-
gatiue iuris cōmunis. ergo ſequit̄ quod idē debet importare quo ad hic
nominatos, ꝑ illud vulgare quod ꝑcedētia declarāt ſequētia. l. ſi ſeruus
17 plurium §. fi. ff. de leg. j. † alias vnū. & idē verbū diuerſimodā haberet ſi-
gnificationē, quod videt̄ abſurdū maxime qn̄ apponit̄ ī eadē diſpoſitio
18 ne, & eadē lege. arg. l. iij §. filius. ff. de lib. & poſthu. † vbi ꝓbatur quod
clauſula poſita īter plura capl̄a, ſiue ponat̄ an̄ oīa, ſiue poſt oīa, refertur
ad oīa, multo fortiꝰ qn̄ reperit̄ ī fine cuiuſlibet capl̄i debet idē ſignifica-
re, & eūdē effectū importare, ne vna & eadē res diuerſo iure cenſeat̄. l.
eū qui edes. ff. de vſuc. c. cognouimus. xij. q. ij. ¶ Et hūc intellectū puto
eſſe veriſſimū, licet ꝯriū dicat dn̄s de Sotto. & minus bn̄ iudicio meo.
Nō obſtat ſua ratio, dū arguit ab abſurdo, dicēs ſi familiaris Pape poſt
aſſūptionē ad familiaritatē veniēs nō tollit diligentiā ꝓceſſus graduato
extra vniuerſitatē ſed inter eos ſimul ꝯcurrētes debet ſeruari ius cōmu-
ne, vt vult iſta regula in quinta parte quāto minus ſolūmodo preſēs in
curia non familiaris Pape, ſed alias forte ſtabularius vnius curialis non
debet poſſe tollere tali graduato diligētiā ꝓceſſus. Sed ſalua pace, qa ſi
eſt ſtabularius, iā non eſt ita qualificatus, ſicut alius, & ſic cetera nō ſunt
paria, vt vult regula in iſta parte, perdit. n. prorogatiuam ſui gradus li-
cet alias ſit graduatus, ex quo exercet officium, ita vide argu. tex. ī. c. fi.
de vita & honeſta. cler. iuncta cle. infra. eo. tit. & ideo, vt euitetur abſur
dum, quod ipſe adducit oportet intelligere, quod preſens in curia ita
demum tollat diligentiam proceſſus abſenti. quando ambo ſunt gra-
duati. vel alias habent pares qualitates, tunc ceteris exiſtentibus pari-
bus preſens tollit diligentiam proceſſus abſenti. ¶ Et hoc apertiſſime
19 declarauit modernus pontifex Iulius. ij. † dum in ſua regula preroga-
tiuarum noluit quemcunq; preſentem in curia debere preferre abſen-
ti graduato etiam extra vniuerſitatem. ſed ita demum, ſi preſentes in
curia ad minus in artibus magiſtri. vel in aliqua alia facultate bacu-
larij, ſeu de nobili genere procreati extiterint. ¶ Iſta ſunt verba forma-
lia moderne regule, que cum miſterio fuerunt appoſita ad declaran-
dam mentem aliorum Pontificum precedentium. & fuit optime fa-
20 ctum † vt vnde ius prodijt, interpretatio quoq; procedat. c. inter alia. de
ſent. exc. lex. n. debet eſſe clara. c. erit autem. iiij. di. Hec quo ad tertiā
cōcluſionē ꝓncipalē dicta ſufficiāt. Alias tres cōcl̄ones, & ſic ſūt ſex. po
ſui ſupra circa tertiā partē regule. ī ver. ꝯcludo ergo, & ex ꝑmiſſis, & c.

SVMMARIVM

1 Nobilis ex inferiori genere nobilium an preferatur theologo, vel doctori iurium, & nume. ſequentibus.
2 Argumentum ab ordine litere valet.
3 Qualitas naturalis inſpicitur, quãdo concurrit naturalis, & accidẽtalis.
4 Meum magis eſt, quod per meam virtutem acquiro, q̃ȝ illud quod ꝑ anteceſſores habeo.
5 Clarus quis põt ex ignobilibus parentibus effici, & ex claris ignobilis.
6 Viri eminentis ſcientie vix ad culmina dignitatum nedum ad prebendas reperiri valent.
Conſuetudo vel ſtatutum reprobatur diſponens, ꝙ non admittatur in canonicum, niſi nobilis.
7 Nobilis moribus & ſcientia nobili tantum ex genere eſt preferendus.
8 Nobilis moribus & genere preferendus eſt ei, qui eſt nobilis moribus.
9 C. de multa de preben. loquitur in magnis nobilibus.
10 Nobilis non graduatus, licet ſit preſens in curia non tollit diligentia ꝓceſſus graduato in vniuerſitate licet abſenti.
11 Argumentum a contrario ſenſu in iure eſt validum.
12 Gradus plures habens quorum nullus per ſe ſufficit ad precedendũ aliũ etiam non procedit virtute omnium inſimul.
13 Probationes due imperfecte plenam probationem non inducunt.
14 Familiaris pape ſi concurrat cum vno de duodecim familiaribus cardinalium, & ambo ſint pares in data, et proceſſus fulminatione, & in ceteris equales, quis preferatur.
15 Familiares pape deſcripti in cãcellaria apoſtolica omnibus hic enumeratis preferuntur exceptis pauperibus expectantibus.
16 Reſpublica Chriſtiana regitur per curam, & conſilia cardinalium.

VNDE FACIO ſeptimam cõcluſionem, ſed quia eſt diſputabi-
1 lis ad vtranq; partem pono eam per modum dubij. † videlicet vtrum ſi
nobilis ex inferiore nobilium genere nõ graduatus concurrat cum ma-
giſtro in theologia vel graduato in vtroq;, vel altero iuriũ in ſtudio ge-
nerali, qui non ſit nobilis ex genere, quis horum preferatur. & certe vt
predixi dubium eſt diſputabile, quia omnes predicti ponũtur in eadem
cellula, vnde videndũ eſt, quis eorum de iure cenſeatur dignior & ma-
2 gis qualificatus. ¶ † Et primo ꝓ nobilibus facit argumentum ab ordine
littere, nam in iſta regula & in. c. de multa. ad finẽ. de preben. premittũt
3 nobiles. ¶ Secundo ad idẽ facit ratio. † quia quando concurrit qualitas
naturalis & accidentalis inſpicit̃ & prefertur naturalis. l. qui habet. ff.
de tutel. ſed nobilitas põt dici qualitas naturalis ſcientia vero accidẽta-
lis iuxta gl. in. c. ſi forte. de elec. lib. vj. igit̃ etc. ¶ Sed pro graduatis facit

4 gl. elegans in. l. ſi q̃d in bello in ver. erat. ff. de captiuis & poſti. re. † que
dicit quod magis eſt meum quod per meam virtutem & ꝓbitatẽ acq̃ro,
quam illud quod per anteceſſores habeo. & Phalaris in quadã ſua epi-
ſtola ſic inquit. ego ſolam virtutem nobilitatẽ ſcio cetera omnia fortu-
5 na. † fieri. n. poſſet vt ex ignobilibus parentibus quis efficiatur clarus et
ex claris ignobilis. Pro hac parte facit text. in. c. cum ex eo. de elec. lib.
vj. vbi dicitur quod vniuerſalis eccleſia viris litteratis ꝑ maxime noſcit̃
6 indigere ſimiliter dicit tex. in. c. venerabilis. de prebẽ. † ꝙ vix ad culmi-
na dignitatum nedũ ad prebendas viri eminentis ſcientie valent repiri.
& ibi etiam reprobatur conſuetudo vel ſtatutum diſponẽs quem non
admitti in canonicum alicuius eccleſie, niſi ſit nobilis, & ita illum text.
notat ad hoc Roma. conſi. cccxxvij. incip. iſte ſunt rões. ¶ Tandem
pro veritate ego inclinarem in iſtam partem ꝑ elegans dictum Cy. qui
7 videtur decidere hanc q̃onem in. l. prouidendũ. C. de poſtu. † vbi dicit
quod nobilis moribus & ſcientia preferendus eſt nobili ex genere tm̃.
8 quia ille nobilitatẽ exquirit a ſe, alius vero pollet nobilitate ſuoꝝ † ſed
ſi q̃s eſſet nobilis moribus & genere tunc eſt preferendus ei qui nobilis
eſt moribus tãtum, quia duplex decus fulget in eo, & ſuum proprium,
& ſuoꝝ. hoc dictum Cy. refert & ſequitur Pan. in. c. j. de don. allegãdo
pro eo bonum tex. in. c. nunquam. de vicijs. lvj. di. ¶ Et tenendo hanc
9 partẽ poſſet reſpõderi ad. c. de multa. ſupra. ꝓ nobilibus inductũ † videli
cet q̃d loquitur de magnis nobilibus de quibus in prin. huius regule. &
hoc denotat illud verbum ſublimes perſonas, ꝙ ꝓprie reſpicit magnos
10 nobiles non inferiores. Sed hanc cõclõnẽ limito vt non ꝓcedat † quã-
do nobilis non graduatus eſſet preſens in curia, quia tunc prefertur ab-
ſẽti graduato extra vniuerſitatem, vt vult regula Iulij. dum dicit ſeu de
nobili genere procreati extiterit, ſed non prefertur graduato in ſtudio
generali per vniuerſitatem, nec tollit illi diligentiam proceſſus vel rece
ptionẽ in canonicum aut creationes; quia regula in iſta parte octaua q̃
vult preſentẽ preferri debere abſenti non obſtante diligentia proceſſus
ſm̃ intellectũ quẽ ſuperius tenui. loquitur quãdo abſens eſt graduatus
11 extra vniuerſitatem. ſecus ergo quando in vniuerſitatẽ † arguẽdo a ꝯrio
ſenſu quod argumentũ eſt validiſſimum in iure. l. j. §. huius rei. ff. de offi-
cio eius. cũ vulgaribus. ¶ Octaua cõcluſio quod ſi quis habet oẽs iſtos
gradus. videlicet quod ſit baccalarius formatus in theologia, & licẽtiatꝰ
in iure ciuili cum rigore examinis, item magiſter in artibus cõſequẽter
ſit Petrus in cunctis, talis non prefertur decretorum doctori, & multo
12 minus in vtroq; iure graduato in ſtudio generali. † quia habens plures
gradus quorum nullus per ſe ſufficit ad precedẽdum aliũ, non precedit
illum virtute omnium ipſorum, vt eleganter probat Romanus conſil.
cccxxxiij. incipiẽ. quo ad primum. ꝑ. l. Spadonem §. qui iura multa. ff.
de excuſ. tuto. qui eſt optimus text. per quem dicit Egidius concluſio,

13 ccccxix. incip. ꝙ duo. † duas probationes ſingulariter de per ſe imper-
fectas non inducere plenam probationem, vt vincatur vna de ſe plena
& perfecta. vnde cum ſinguli predictorum graduũ nõ ſufficiant de per
ſe contra doctorem decretorum, vt īnuit iſta regula cõiungendo tertiã
& quartam cellulam prout in eis dixi. Igitur nec omnes ſimul iuncti de-
14 bent ſufficere contra talem doctorẽ & graduatum. ¶ Nona † ſi ↄcurrat
familiaris Pape cum vno de duodecim familiaribus ſingulorum Cardi
naliũ. & ambo ſint pares in data & fulminatione proceſſus ac in ceteris
equales prefertur familiaris Pape per iſtam regulam in ſeptima parte.
Quam intelligo de familiaribus Pape etiam poſt eius aſſumptionem in
familiaritate receptis ex quo regula gñaliter & indiſtincte loquitur. c. ſi
Romanorũ. xix. di. & in. l. j. § generaliter. ff. de leg. preſtan. & pondero
quia non dicitur in hac parte pariformiter preferãtur, ſed ceteris paribꝰ
preferantur, per quod datur intelligi quod huiuſmodi familiares Pape
non preferuntur predictis. xij. fami. Car. diligentioribus in proceſſu
vel receptis aut creatis in canonicos. quod ſuadet ratio, vt quãto minus
fieri poteſt ledatur ius cõmune, per iſtam regulam que eſt exorbitans &
non extendenda extra ſuos terminos, in quibus preciſe loquitur. c. pri
mo de fil. preſbyterorum lib. vi. quod. n. non mutatur &c. l. ſancimus.
15 C. de teſta. l. p̄cipimus. C. de appella. ¶ Decima & vltima concluſio † fa-
miliares continui cõmenſales Pape deſcripti in cancellaria apoſtolica
omnibus in hac regula enumeratis preferuntur exceptis pauperibus ex-
pectantibus, vt in ſuperioribus dixi. & etiam perſonis dominorum Car
16 dinalium † per quorum curam & ↄſilia reſpublica chriſtiana regitur &
expeditur, vt dicit Oldra. cõſilio. ccxj. incipi. ad propoſitum, verum qa
inſtat principium ſtudij & vrgent lectiones ordinarie receptui, canam:
Laus Deo & beate virgini ac diuo Hieronymo cõteraneo meo. Amẽ.

¶ Explicit Tractatus ſuper Literis Gratie.

IDEM IOANNES STAPHILEVS SVPER Commiſſionibus, & litteris iuſtitie.

SVMMARIVM

1 Littere iuſtitie aut ſunt commiſſiones, aut breuia, aut reſcripta.
2 Commiſſiones in quo loco per Papam concedantur.
3 Commiſſiones per quem ſignantur.
4 Commiſſionum ſubiecta materia que ſit.
5 Auditores rote in diffiniẽdo iuriſdictionẽ delegatum habere dicũtur.
6 Commiſſiones in curia quibus dirigantur.
7 Auditor camere, & auditor ↄdictaꝝ an iuriſdictionẽ ordinariã hñant.

8 Ordinariam iuriſdictionẽ, vt quis dicatur habere, que ſint neceſſaria.
9 Cõmiſſiones conceduntur ꝑ ſolam ſignaturam, nec regiſtrantur.
10 Cõmiſſiones quare non regiſtrantur, ſicut ſupplicationes.
11 Sumptum de regiſtro ſupplicationum non facit fidem in iudicio.
12 Signaturarum in commiſſionibus varij ſunt modi.
13 Petita in commiſſionibus intelligũtur, conceſſa ſi non ſunt cancellata.
14 In ſignatura que debeant ſpecialiter concedi.
15 Commiſſio ſpecialis requiritur ad procedendum ſummarie.
16 Proceſſus ſummarius, vt intelligatur conceſſus, Signatura debet dicere audiat talis, & ſummarie procedat.
17 Verba de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij ſũt diuerſa, & vnum ſine alio ſepe ponitur.
18 Vicecancellarius poterat declarare dubia iuris, & concurrebat olim cum papa in poteſtate.
19 Eius eſt interpretari, cuius eſt condere.
20 Vicecãcellarius commiſſiones ſimplices ſignat, aut regens cancellariã.
21 Signatura quando dicit, ꝙ procedatur ſummarie, vel ꝙ ꝓcedatur ſola facti veritate inſpecta, vel vtrunque copulatiue, quomodo ſit procedendum.
22 Articuli quando fungãtur officio petitionis, & facti probatorij.

1 ABSOLVTO Tractatu litterarum gratie. † Dicen-
dum eſt de literis iuſtitie. quorum ſumma diuiſio hec
eſt, quia aut ſunt ↄmiſſiones, aut breuia, aut reſcripta.
Licet hec omnia largo ſumpto vocabulo ſub appella-
tione Reſcriptorum cõprehendantur quia ius & iuſti-
tiam concernunt. l. falſo. C. de diuer. reſcr. ibi ad ius
reſcribuntur. & in. c. cauſam que. de reſcrip. Proprie
tamen & ſtricte inter ſe differunt. quia fiunt & expedi-
unť ꝑ diuerſos ſuper diuerſis materijs ſub diuerſa forma & vario ſtilo,
ideo diuerſis nominibꝰ nũcupanť, iuxta. l. ſi idẽ. C. de codicil. & quod
2 notat Ab. Pan. in. c. quoniã ↄ falſam. in notabilibꝰ. de ꝓbatio. ¶ † Cõ
miſſiones nãq; cõcedunť aliquãdo ꝑ Papã in cõſiſtorio publico, & ꝓ-
ponũť ꝑ aduocatos cõſiſtoriales, vt oẽs palã & publice videãt ſũmũ Põt.
facere iuſtitiã cũ eqtate. c. ꝓmo. de officio delega. iũcto. c. forus. de ver-
3 bo. ſignifi. † Sed vt plm̃ ꝑꝑ occupatiões cõmittit iſtã ſignaturã alicui Car
dinali q̄ videt cõmiſſiones cũ Referẽdarijs & ſignat ad maiorẽ partẽ ip-
ſoꝝ. vel cõmittit alicui epiſcopo ad partẽ vt patet per expiẽtiã, & ponit
4 glo. in regula vigeſima qnta, † Predictarũ cõmiſſionũ ſubiecta materia
ſũt cauſe īcepte vľ īcipiẽde ī Rõana Curia, & dirigũť Auditoribꝰ Rote
5 ꝓ maiori parte † & ideo dicũť hñre iuriſdictionẽ delegatã in diffiniẽdo, vt
dicit gl. ī cle. Auditor. de reſcrip. & ponit Spec. ī ti. iij. § j. poſt ꝓncipiũ.

†diriguntur etiam Epiſcopis & alijs prelatis in Romana curia cõmorã-
6 tibus.quia ibi nullus habet ordinariã iuriſdictionẽ, niſi Papa, vt notat
Archidiaco.in capitulo experientie.xj.q̃ſtione prima.facit quod legit,
& notatur in clem.ne Romani.de electio. †licet aliq dicant Auditorẽ
7 camere & Auditorem contradictarum habere ordinariam, iſta tamen
conſiſtunt plus in facto quã in iure vt dicit Cardina. in.d.cle. Auditor
ſubijciens quod ſi aliud non appareat in dubio vera eſt opinio Arch. ꝙ
8 omnes habent delegatam †quia non habent certam adminiſtrationem
reſpectu territorij, quod requiritur ad hoc vt quis dicatur habere ordi-
nariam, iuxta notata in.c.cum contingat.de foro cõpetenti. ſed depu-
tantur perſonis argumen.c.penulti. de in integ. reſtitu. & ita pronun-
ciauit Bonifacius Papa vt refert Ioan.an. in loco ſuperius allegato, cui
pronunciationi ſtandũ eſt.c.in cauſis, de re iud. Omnes ergo in Roma
na curia exiſtentes iudicant aut ex generali delegatione Pape, vt dicit
Specu.in titulo primo §.j.in ver. ſed nũquid. in fin. aut ex ſpecialibus
& particularibus commiſſionibus de quibus modo loquimur.
9 ¶ †Conceduntur autem huiuſmodi commiſſiones per ſolam, et ſimpli
cem ſignaturam abſq; alia expeditione bullarum, & ſecundum ipſarũ
tenores & formas iudices iudicant, vt vult regula vigintiquinque facit
quod no.gl.in.c. inſtitutionis.xxv.q.ij. & per doc. in prohemio ſexti
10 †nec regiſtrantur prout ſupplcationes, quia cum ille ꝯtineant iuſtitiam
iſte vero gratiam, nõ preſũmitur ita falſitas in illis, ſicut in iſtis.c.penul.
de crimi.fal. ſicut non preſumitur quod in re modica doloſe agatur.l.ſi
11 oleum §.fi.cum.l.ſeq.ff.de dolo facit.c.ex lr̃is.de fide.inſtru.† & ex hijs
colligitur cauſa quare ſumptum de regiſtro ſupplicationum ſignatarũ
non facit fidem in iudicio, vt dñt de Rota.deci.dcxxj.incipi.nota ſum-
ptum.in antiquis, ſed in cõmiſſiõib⁹ aliud ſeruatur, vt patet ex p̃miſſis.
12 ¶ Dicendum eſt modo de ſtilo & forma ſignature† que fit varijs modis
in huiuſmodi commiſſionibus ſecundum uarietatem & diuerſitatem
caſuum, & materiarum occurrentium, & eſt mare magnum, & cam-
pus latiſſimus ad currẽdum, et quia complecti omnia eſſet nimis arduũ
& mihi difficile, cum plura ſint negotia quam vocabula.l.iiij.ff.de pre-
ſcrip. ver. natura enim ſemper nouas cupit edere formas, vt dicit tex.
in.l.ij §.ſed quia.C.de vete.iur.enucle. Ideo ex multis & pene infinitis
aliquas formas & nonnulla exempla ſubijciam. ſed prius premittendũ
13 eſt vnum generale. videlicet † quod licet omnia petita in commiſſione
intelligãtur conceſſa, ſi nõ ſũt cancellata, vt dicit Rota deci.cclxxviij.
incipien. nota quod ſi petatur. in antiquis. & . lxxvij. in nouiſ. per. c.
14 olim.de reſcrip.†ſunt tamen quedam que debẽt ſpecialiter, & expreſſe
concedi in ſignatura, vt puta ſi in commiſſione petitur quod procedat
in cauſa ſimpliciter & de plano ſola facti veritate inſpecta & c. licet p̃di
cta verba non ſint cancellata, nec aliquod eorum. ſi ſignatura tantum
habeat

habeat audiat talis, & iuſtitiã faciat, Auditor vigore talis cõmiſſiõis nõ
poteſt procedere ſũmarie & c. prout fuit petitũ quia hoc non videtur
cõmiſſum imo neglectũ, ſi enim Papa voluiſſet hoc expreſiſſet.c.ad au-
dientiã.de decimis. Ita formaliter dicit Rota Deciſ.ccclxxix.incipien.
15 nota quod ſi in cõmiſſione.in antiquis. † Preterea requirit expreſſio et
ſpecialis cõmiſſio de mandato Pape ad ꝓcedendũ ſũmarie, vt eſt tex.in
clemen.ſepe.de verbo.ſigni.in princi. ibi cõmittimus & ꝓcedi manda-
16 mus & c. † & ideo ad hoc vt ĩtelligatur cõceſſus ſũmarius ꝓceſſus debet
ſignatura dicere. Audiat talis & ꝓcedat ſũmarie & c. quia tunc ſub illo
verbo & c. veniũt omnia alia in cõmiſſione non cãcellata. videlicet de
17 plano ſine ſtrepitu et figura iudicij † que tamen ſunt diuerſa & unũ ſine
alio ſepe ponitur, & cõmittitur, vt notat Io. an.in dicta clemẽ. ſepe. &
ita atteſtant domini de Rota in deciſ. p̃allegata & alia in nouiſ. cclviij.
incipien. ſi cõmiſſione &c. idẽ ponunt in antiquis deciſio. dcclxxxviij.
incipiente ſciendũ eſt. Vbi dicũt quod ita declarauit ſemel vicecãcella
18 rius. † et loquitur ſecundũ illa tẽpora quãdo vicecãcellarius poterat de
mero iure declarare dubia iuris, nã cõcurrebat cũ Papa in poteſtate, vt
ponit Cardi.in clementina Romani.de electio. Hodie habet poteſtatẽ
reſtrictã et limitatã ꝑ certas regulas, & bene vt ſit vnũ caput, & nõ plura
in vno corpore tanq; mõſtrũ.c.in apibus.vij.queſtione prima.iũcto.c.
qm̄ in pleriſq; de officio or. & ideo quãdo occurrit aliquod dubiũ iuris
19 vt in caſu premiſſo recurrit ad Papã ꝓ declaratione† q̃a eius eſt interpre
tari cuius eſt condere.c.inter alia. de ſenten. excom.
20 ¶ †Pro cõmiſſionibus autem ſimplicibus recurritur ad vicecãcellariũ,
qui per ſe vel per ſuum regentem cancellarie ſignat de mãdato domini
21 noſtri Pape & c. Redeundo ad propoſitum † quando ſignatura dicit
quod procedatur ſummarie &c. qui termini ſunt ſeruandi in beneficia-
libus vel prophanis. Item quando dicit quod procedatur ſola facti ve-
ritate inſpecta. vel terminis non ſeruatis. Item quando cõceditur vtrũ-
que copulatiue, quomodo & qualiter ſit procedẽdũ, declarat magiſtra
liter deciſ. Rote. xxxiij. incip. quando committitur in nouiſ.
Vnum non obmitto pro complemento huiuſmodi ſignature, quod
vbi petitur ſummarie procedi in cauſa magna & dicatur quod ſumma
22 rie. † tunc ſolet addi, quod articuli ſint loco libelli. nam alias non pre-
cedente petitione non poſſet ferri certa ſententia, prout requiritur §. cu-
rare inſtit.de act. & in .l. hec ſententia.C.de ſent. que ſine cer. quant.
& ideo tali caſu articuli duplici funguntur officio, tenent enim locum
petitionis, & locum facti probãdi, ſecundũ Oldr.in queſtione.ccxxiij.
& ponit additio ad Rotam in deciſ. xxxiij. in nouiſ. Hijs ita generali-
ter cognitis, deueniẽdũ eſt ad particularia q̃a vt in ſuperioribus dixi in
ſimili ꝓpoſito. tunc veriores efficiuntur ſermones noſtri, cum ad indi-
uidua deſcendimus ſecundum Philoſophum.

❧ SVMMARIVM ❧

1 Signatura quomodo aptatur, quando petitur poſſe experiri litteris nõ confectis.
2 Gratia apoſtolica ante litterarum ꝯfectionẽ dicitur quedã res imꝑfecta.
3 Gratia pape non dicitur perfecta, niſi per litterarum confectionem in mundum reducatur.
4 Reus non dicitur vexari ex ſola commiſſionis impetratione.
5 Prohibitus impetrare iudicem ſub pena, ſi impetrat non punitur, niſi ſequatur vexatio.
6 Vexatio a citatione incipit, ita demum, ſi citatus aliquod intereſſe pretendere poteſt.
7 Cautela vt quis poſſit experiri lr̃is nõ confectis, fere vſq; ad ſententiã.
8 Commiſſiones ſunt communes, & reus poteſt vti reſcripto per actorẽ impetrato, etiam cum clauſula preiudiciali, & econuerſo.
9 Malitijs hominum indulgendum non eſt.
10 Sumptum de regiſtro litterarum apoſtolicarum bullatarum fidem in iudicio facit.
11 Clauſula ꝙ beneficium interim nõ cenſeatur litigioſum, etiam quo ad effectum ſubrogandi, quare apponatur.
12 Litis pendentia de iure inducitur poſt citationem executam quantum ad reum, & poſſeſſorem.
13 Actor ſi moritur poſt decretam citationem, regula de ſurrogandis locum habet.
14 Cauſam committi faciens contra poſſeſſorem & obtinẽs citationem, ſi ante illius executionem ſpoliet aduerſarium per modum attentati reuocabitur.
15 Clem. ij. vt lit. pen. habet locum etiam in actore ante executionem citationis factam contra reum.
16 Lis dicitur pendere etiam ante terminum ad articulandũ quo ad priuilegia lite pendente per actorem impetrata, & ceſſione ipſius.
17 Actor impetrans ius ſuum cedere non poteſt alteri ante terminum ad articulandum.
18 Litis pendentia inducirur per ſolum decretum citationis quo ad ꝑiudicium impetrantis, licet citatio ad notitia citati non peruenerit.
19 Clem. ij. vt lit. pend. hic declaratur.
20 Commiſſio non datur litteris non confectis ſuper duobus beneficijs, niſi contra vnum.
21 Commiſſio qualiter detur ſuper validitate ꝓceſſus habiti parte abſẽte.
22 Citationis notitia ſufficit quomodocunq; habeatur.
23 Modus probandi ꝙ citatus habuit notitiam citationis.
24 Citationis in totum cõmiſſe defectus inſanabilis eſt.

25 Clauſula ſupplentes omnes defectus de quibus defectibus intelligatur.
26 Clauſula predicta refertur ad iuris ſolennitates, non autem perſonarũ defectum ſupplet.
Nec per talẽ clam intelligitur diſpenſatũ, vbi diſpenſatio eſt neceſſaria.
Nec abſolutio ab excommunicatione inducitur.
27 Citatio eſt de iure naturali, & diuino nec per Papam tolli põt.
28 Papa defectũ conſenſus ſupplere non poteſt.
29 Papa non poteſt inducere matrimonium ſupplendo conſenſum.
30 Proceſſus quãdo eſt nullus, vel ſentẽtia ex defectu mandati, tunc nullitas per aliquam ſignaturam non ſanatur.
31 Nullitas ex defectu mandati non ſanatur, etiam refectis expenſis.
32 Iudex poteſt ex officio compellere procuratorẽ, vt mandatũ exhibeat.
33 Iuriſdictionis defectus, & competentie non ſanatur.
34 Conſenſus tacitus in prorogatione ſufficit.
35 Conſenſui nil eſt tam contrarium, q̃ error.
36 De iuriſdictione prius, & ante omnia conſtare debet.
37 Exceptio aliqua, licet non poſſit opponi ꝯ tres ſententias conformes, exceptio tamen nullitatis ex defectu iuriſdictionis opponi poteſt.
38 Nullitas nunq̃ cenſetur ſublata per quam iuriſdictio negatur.
39 Statutum quod ſententia arbitri nulla exceptione obſtante executioni mandet, intelligit dũmodo cõſtet quod ſit arbiter, & ſentẽtiã tulerit.
40 Signatura licet ſanet defectus ex via nullitatis refectis expẽſis, nunquã tamen ſanat defectum ex capite iniuſtitie, vide infra numero. 44.
41 Sententia, vt per papam confirmetur, requiritur, quod ſit iuſte lata quãdo procedit ex poteſtate ordinaria.
42 Nullitas proceſſus ante ſententiam latam ſanatur ſine refectione expẽſarum in beneficialibus.
43 Sententia ſi deficit in iuſtitia naturali, non poteſt per papam cõfirmari.
45 Sententia ſecunda confirmatoria prime an ſit nulla vel iniuſta.
46 Caſus in quo ſanatur defectus ſententie ex capite iniuſtitie.
47 Confirmans nil de nouo dat.
48 Ex ſententia confirmata an agatur, an ex confirmante.
49 Iudex primus exequitur ſententiam confirmatam, & non ſecundus.
50 Ius nouum impetrare lite pendente non eſt attentare.
51 Actor lite pendente nouum ius agendi acquirere poteſt.
52 Cõmiſſio datur, ꝙ auditor ex eodẽ ꝓceſſu faciat iuſtitiã ſup nouo iure.
53 In cauſa beneficiali ab initio deducitur omne ius, quod competit, vel competere poteſt vtriq; parti.
54 Poſſeſſor an poſſit petere refectionem expenſarum, eo quod actor nõ fouendo iuſtam cauſam multum in lite expendidit.
55 Actoris temeritas & rei in litigando compenſatur, quo ad expenſarum refectionem factarum ante productionem noui iuris.

56 Per ſignaturam cõmiſſionum nil cõceditur, quod merita cauſe tangat.
57 Reſcriptum, ſi quid contra ius concedit, mutat nomen reſcripti.
58 Signatura de iuſtitia nunquam ſtatutis derogat, nec datur ꝙ ſimul de ſpolio & proprietate cognoſcatur.
59 Petitorium, & poſſeſſorium ſi ſimul, & ſemel a principio intentatur, adüerſarius poteſt ſuper vtroqꝫ ſe defendere.
60 Stilus ſignature cõmiſſionũ in dubio pſumitur, cõmiſſio, & nõ gratia.
61 Monitorium ſi petitur dari contra debitorem defũcti datur cum clauſula abſqꝫ preiudicio potioris creditoris.
62 Signatura cur dicit prouideat protector, vbi materia religionem tãgit.
63 Ordo eccleſiaſticus confunditur, ſi vnicuiqꝫ ſua iuriſdictio non ſeruat.
64 Executa ſententia ſi aliquid petitur ſuper materia executionis vel ſubreptionis monitorij nil per ſignaturã datur, quod rẽ iudicatã tãgat.
65 Subreptio gratiam vitiat.
66 Commiſſio datur ſuper nullitate, non obſtante ꝙ ſententia tranſiuerit in rem iudicatam.
67 Super nullitate ſi petit̃ pcedi, an debeat addi ſine p̃iudicio rei iudicate.
68 Sententie nulle executioni mandantur.
69 Exceptio nullitatis an & quando ſententie executionem impediat.
70 Que de facto proceſſerunt de facto reuocari poſſunt, non citata parte.
71 Poſſeſſio vnius alteri data iuris ordine non ſeruato poteſt de facto reuocari, poſſeſſore etiam non vocato.
72 Exceptio quãdo plus operetur, q̃ꝫ actio mota cum inhibitione iudicis.
73 Crimen per exceptionem probatum non punitur.
74 In ſignatura melius eſt apponere illa verba ſine preiudicio rei iudicate.
75 Executor vidẽs exceptionem falſi opponi cauſa differẽde executionis, quid debet facere.
76 Iudex quando vehementer preſumit contra excipientem non debet curare de exceptione, vel appellatione.
77 Subrogato quando detur effectus executorialium habitarum iam per defunctum.
78 Gratia noua impetrata per actionẽ debet intimari reo, etiã contumaci.
79 Iudex in cõmiſſione petitus an dari debeat.
80 Cõmiſſio alteri preiudicialis non ſignatur niſi prius ille citetur.
81 Innocẽtius fuit veritatis pater.
82 Cõmiſſio datur petenti procedi in petitorio iam ſuſpenſo, ſed refectis expenſis.
83 Variare non licet cum alterius diſcrimine.
84 Cauſa non debite penſionis non cõmittitur, niſi cũ clauſula abſqꝫ retardatione ſolutionis eiuſdem.
Et qua de cauſa dicta clauſula ponatur.
85 Cõmiſſio datur ſuper penſione impoſita per inferiorem, & nõ apponit̃ clauſula ſine retardatione &c.

86 Cõmiſſio nõ datur ſimpliciter ſuper reductione penſionis ẽt ſucceſſori illius qui conſenſit.
87 Penſio poteſt eſſe exceſſiua, & tamen non erit reducenda.
88 Iniuria non fit volenti.
89 Penſio vltra medietatem fructuũ debet reduci.
90 Contractus debet reformari quando deceptio interuenit vltra dimidiã iuſti precij.
91 Cauſa iuſta que ſit petendi reductionem penſionis.
92 Cenſus impoſitus eccleſie quando moderari debeat.
93 Conſuetudines eccleſijs grauamen inferentes tolli debent.
94 Clericus non conuenitur vltra q̃ꝫ facere poſſit.
95 Papa licet manum appoſuerit in aliqua cõmiſſione, tamẽ reformatur, ſi venit reformanda.
96 Sententia pape in melius reformari poteſt.
97 Factum proprijs manibus quando dicatur.
98 Literis pape aſſerẽtibus reſignationem fuiſſe factam in eius manibus, quando ſtetur.
99 Verba narratiua pape de reſignatione an probẽt vacationem vel procuratorium.
100 Reſeruatio an probetur ex verbis pape narrãtis reſeruaſſe beneficium collationi ſue.
101 Pape aſſertioni quando non ſtetur.

1 IN PRIMIS Igitur ſciẽdum eſt, † quod potẽs poſſe experiri literis
non cõfectis debet opponere in cõmiſſione iſtam clauſulam, videlicet
quas tamen infra terminum ad articulandum expedire paratus eſt, alias
debet iſtud addi in ſignatura, quod fit propter regulam canzellarie, que
caſſat commiſſiones fiendas ſuper beneficijs conceſſis per gratiam apo
ſtolicam, de quibus nõ ſunt litere apoſtolice confecte caſſat etiam pro=
ceſſus deſuper habendos, que regula habet in ſe equitatem, quia vt ſu=
pra dixi in alio propoſito ex mente Rote deciſ. dcxxj. in antiquis ſum=
ptum de regiſtro ſupplicationum ſignatarum non facit fidem in iudi=
2 cio † gratia enim apoſtolica ante confectionem literarum dicitur que=
dam res informis, & imperfecta, que poſtea in confectione lrarũ for=
maliter politur & ad ſuum eſſe perfectum, per adiectionẽ clauſulaꝝ ne
ceſſariarũ reducitur, vt dicit formaliter Rota deciſio. ccccl viij. incipien
te circa ſecundũ in nouiſſimo. & ideo dicit Oldra. conſilio. ccxxvij. &
3 Bald. in. c. primo. in ſecunda columna per quos fiat inueſtitura † quod
quelibet gratia Pape non dicitur perfecta, niſi reducatur in mundum
per confectionem literarum, argumen. l. contractus. C. de fide inſtru=
mento, Curia tamen tenet literas dici expeditas, qñ ſunt plumbate, ad

quod bene facit tex.in.c.licet de cri.fal.et quod ponit domi.ex mente
Lap.in.c.ſi cui.de preben.lib.vj.
¶Derogatur igitur predicte regule per talem ſignaturam modificatam
vt ſupra,nam datur commiſſio litteris non confectis,& valet, dummo-
do in termino ad articulandum litteras expediat, nec pro hoc ſit preiu-
4 dicium reo.† quia ex ſola impetratione cõmiſſionis non dicitur vexari
ſeu moleſtari, iuxta glo.no.in clemen.prima.in verſi. vexare de reſcri-
5 ptis. & probatur in.c. ceterum §. verũ eodem titulo in antiquis. † Vbi
ille qui prohibetur impetrare iudicẽ ſub pena, ſi ſolũmodo impetrat,
non punitur, niſi ſequatur vexatio, & licet predictum terminum ad
articulandum precedant tres alij termini. vz ad dicendum contra cõ-
miſſionem,item ad libellandum, libellariq; vidẽdũ,item ad iurandum
6 iurariq; videndum de calumnia,& veritate dicenda. † ex quibus poteſt
contingere vexatio,& moleſtatio rei que incipit a citatione, ſecundum
Imol.in.d.cle. prima. ad finem. & ponit dominus Feli.in.ca.ex teno-
re in prima col.de reſcrip. facit quod notat Bart.in.l. amplius non pe
ti.ff.rem rat.ha.& Bal.in.l.i.C.de nund. Nihilominus tolleratur talis
ſignatura, quia poteſt eſſe quod impetrans commiſſionem faciat citare
reum, & quod inſuper ſeruet predictos tres terminos. & tamen reus
nullas expenſas patietur, vt quia eſt preſens in curia,vel ſi ſit abſens,for
te citatus non comparebit. & ſic non poteſt pretendere aliquod inter-
eſſe,cum nihil interim expendat,facit bonus tex.in.c.diſpendia.de re-
ſcrip.li.vj.vbi ponderatur fatigatio ſolum quo ad expenſarum reſerua
tionem, ſecundum Io.an.& domi.ibi ad idem tex.in.d.c.ceterum.§.ve
rum, vbi ponderatur quod ille coegit reum laborare.& ſic ponderatur
fatigatio rei quo ad expenſas. quibus ceſſantibus ceſſat vexatio fatiga-
tio & moleſtia prout verba ipſa ſonant. Pone enim quod impetrans in
termino ad articulandum non expediat literas,& quod reus eſt preſens
in curia,vel ſi eſt abſens non comparuit.vt dixi.certe non dicetur vexa
tus vel fatigatus in aliquo,nec poteſt pretendere aliquod intereſſe,eti-
am quo ad hoc vt ſuum beneficium non efficiatur litigioſum reſpectu
regule de ſurrogandis, quia cautum eſt ſibi per vnam clauſulam, que
apponitur in tali commiſſione,vt inferius dicam. Aduertendum tamẽ
7 eſt,†quia cauti procuratores ſolẽt per indirectum extorquere commiſ-
ſiones, ut poſſint experiri litteris non confectis, & illas non expedire
quaſi ad vltimum.fere vſq; ad ſentẽtiam excluſiue, formant enim com
miſſionem, quoad iſtum effectum ſub hac forma, conſtitutionibus &
ordinationibus apſtolicis reguliſq; cancellarie apoſtolice ſanctitatis ve
ſtre illa preſertim,qua inter cetera voluit quod cauſarum cõmiſſiones,
& inde ſequuta literis apoſtolicis ſuper conceſſis gratiis non confectis
nullius ſint roboris vel momenti,cui ſpecialiter & expreſſe placeat de-
rogare.dummodo prefatus.N.literas apoſtolicas ſuper huiuſmodi cõ-

ceſſionis gratia expediri fecerit,antequam ipſe terminum ad articulan-
dum in huiuſmodi cauſa obſeruet. Stante iſta commiſſione & ea ſi-
gnata faciunt citare reum ſeruatoq; termino ad dicendum contra com
miſſionem nihil aliud curant facere ad effectum,ut non cogantur expe
dire literas in termino ad articulandum,quem actor ſeruare non curat.
& dato q reus citatus proſequatur litem & inſtet in obſeruatione ter-
minorum, quod facere poteſt in vim commiſſionis obtente per acto-
8 rem, † quia commiſſiones ſunt communes ita quod reus poteſt vti re-
ſcripto impetrato,etiam cum clauſula preiudiciali per actorem & econ
uerſo.c.j.&.ij.de mut.petit.notat Innocen. in.c.ex conqueſtione.de
reſtit.ſpolia.& domini de Rota deciſio.ccccij.incip. ſi actor,in nouiſ.
nihilominus non excluditur actor, quin poſt terminum ad articulan-
dum tãtum & ſeruatum per reum poſſit ipſe literas expedire.& proceſ-
ſus interim factus valet quia commiſſio arctat illum ad expediendas li-
teras circa terminum ad articulandũ ſeruandum per ipſum actorem,vt
ſupra in forma,& non curat de termino ad articulãdum ſeruato vel ſer
uando per reum, quia verba ita ſonãt a quibus non eſt recedendum.l.
non aliter.ff.de leg.iij.cum vulga. Sed quamuis iſta cautela ſeruetur a
multis,nihilominus eſt contra mentem predictæ regulæ,quæ facta eſt
ad obuiandum fraudibus impetrantium,qui habentes ſolam ſignatu-
ram moleſtant poſſeſſores,vt laboribus & ſumptibus fatigati vel com-
pellantur componere vel cedere iuri ſuo,vt in ſimili dicit tex.in.c.fin.
de reſcript.& ſic manifeſte ſit per hoc fraus legi & prefate regule, quia
amplexantes verba illius faciunt contra eius mẽtem & voluntatem ſta-
tuentis,vt dicit tex.in.l.non dubium.C.de legi.alias inuenta eſſet via
ad ſubuertendum predictam regulam, & videretur impoſita verbis &
non rebus,vt dicit in ſimili text.in.c.commiſſa.de elect.lib.vj. Prete-
rea huiuſmodi impetrationes & commiſſiones beneficiorũ contra poſ
9 ſeſſores ſepius fiunt in fraudem & cum malitia vt ſuperius dixi, † &
ideo malitijs hominum non eſt indulgendum.l.in fundo.ff.de rei ven
dit.c.ſedes.de reſcri.cum alijs communibus ad hoc. Vtrum autem di-
catur ſatiſfactum huiuſmodi ſignature,ſi actor in termino ad articulan
dum vel infra ipſum terminum producat ſumptum bulle,& nõ ipſam
10 bulllam,& certe dicẽdũ eſt quod ſic,† quia ſumptum de regiſtro litera-
rum apoſtolicarũ bullatarum facit fidẽ in iudicio.& ita tenet & ſeruat
curia Romana prout atteſtatur Rot.deci.dcxxj.incip.nota ſumptũ.in
antiquis.Inſuper in eadem commiſſiõe ſuper dicta materia apponitur
11 alia clauſula,†videlicet et qd interim beneficiũ ipſum ẽt,quo ad effectũ
regule de ſubrogandis minime cenſeat litigioſum.alias nõ datur com-
miſſio literis non cõfectis poſſe experiri,niſi cũ predicta clauſula,quod
beneficiũ interim nõ ſit litigioſum ẽt quo ad predictam regulam,& eſt
notandũ quod cũ miniſterio apponitur dictio implicatiua ẽt ante ver-

bū quo ad &c. propter multiplices alios effectus rei litigioſe prout de
iure. & per glo. in. c. j. de alien. iudi. mut. cauſa fac. per doc. in. c. lij. vt
lit. pen. & ideo poteſt poſſeſſor interim poſſeſſionem beneficij libere
in alium tranſferre. nec reuocabitur per modum atemptati, quia ceſſat
tunc vicium litigioſi, propter quod id alias fieri prohibetur, vt ponit
dec. Rote. lvj. in nouis. Iſta ergo clauſula apponitur ad tollendas frau⸗
des impetrantium beneficia per alios poſſeſſa, qui nullo vel non ita bo⸗
no iure ſuffulti videntes poſſeſſorem beneficij valde ſenem vel alias ve⸗
riſimiliter de proximo moriturum introducunt litem ſuper illius bene⸗
ficio, vt gaudeant beneficio regule de ſubrogandis. facit ad ſimilem ma
12 litiam tex. in. c. fina. de renūc. libro ſexto. † vnde prouidetur huic mor⸗
bo per dictam clauſulam propter quam interim non intelligitur indu⸗
cta litis pendentia, licet alias de iure inducatur poſt citationem exequu
tam, iuxta text. & gloſ. in cle. fina. vt lite penden. quam pro notabili al⸗
legat Abbas, Panor. in. c. gratum. de offi. dele. ſed poteſt Romanus pō⸗
tifex ex cauſa quam predixi per ſuam ſignaturam limitare in certo caſu
diſpoſitionem iuris communis arg. c. inter alia. de ſenten. excom. cum
ſimilibus dico tamen, quod lis dicitur interim pendere quo ad preiudi
cium actoris taliter impetrantis, quo ad tria, de quibus in preſentiarū
13 recolo. † & primo quia ſi ipſe moreretur ante terminum ad articulādū,
dummodo poſt decretam citationem contra reum poſſeſſorem, certe
haberet locum regula de ſurrogandis in fauorem poſſeſſoris arg. eorū
14 que dicit Egidius cōcluſione. ccclxxx. que incipit ſi faciens comitti. † q
faciens cauſam committi contra poſſeſſorem, & obtinens citationem
ad partes ſi ante illius executionem ſpoliet aduerſarium reuocabirur
15 per modum attentati. † quia cle. ij. vt lite penden. habet locum etiam in
actore ante executionem citationis factam contra reum, vt tenet pala⸗
tium, & atteſtatur idem Egidius concluſione. cccccxlv. que incipit ſi
pendente inquiſitione &c.
16 ¶ † Secundo dicitur inducta litis pendentia reſpectu actoris, quo ad
alium effectum videlicet quo ad priuilegia impetrāda & ſimiliter quo
ad impetrationem gratie per ipſum actorem ī preiudicium aduerſarij,
ſuper eo ſuper quo lis pendet, ſi non fiat mentio de lite, adeo vt in ea
lite talis impetrata nullum commodum afferunt actori nec incōmodū
reo, vt pbatur in. c. cauſam q̄ de teſti. & ibi bona gl. et in. c. primo. &. c.
17 dilectus vt lite pēd. c. dudū. de puil. cū ſimilib9. Tertio † qa dictus actor
impetrās nō pōt cedere ius ſuū alteri ēt añ dictum terminū ad articulan
dum, & ceſſio diceret facta lite pendēte, ꝯñr poſſet reuocari p reū poſſeſ⸗
ſorē cle. j. §. ſi vero vt lite pend. facit quod dicit deciſ. ccccxj. incip. ſi lite
18 pēdēte in nouiſ. Rō autē omniū pmiſſorū eſt † quia inducit litis pēdētia
quo ad preiudicium impetrantis per cōmiſſionem ab eo obtentam, &
citationem decretam contra aduerſarium, licet illa nondū in citati no⸗
titiam

titiam peruenerit, vt dicit formaliter Romanus conſil. cccxxx. incip.
19 Circa primum in prima col. cle. n. ij. vt lite pendente. † volens ad intro⸗
ducendam litis pendentiam neceſſe fore citationem in citati noticiam
perueniſſe non loquitur quo ad pendentiam introducendam ex parte
agentis, ſufficit enim quo ad ipſum ſolum citationis decretum. quia ex
quo ipſe certus eſt de commiſſione & citationis decreto certe amplius
certiorari non debet. de reg. iur. eum qui certus. lib. vj. c. ab excommu⸗
20 nicato. de reſcrip. cum ſimil. ¶ Vlterius ſciendum eſt, † quod non da⸗
tur huiuſmodi commiſſio litteris non confectis poſſe experiri ſup duo⸗
bus beneficijs, niſi contra vnum, & tunc ita demum, ſi ambo beneficia
ſint in eadem ſupplicatiōe. quia tunc ex quo ambo ſunt in eadē ſuppli⸗
catione, & impetrātur ex perſona eiuſdē, vnica cenſetur gratia, ex quo
ſignatura dicit fiat vt petitur, iuxta regulam cācellarie ſexageſimam. fa⸗
cit. l. ſcire debemus cum materia. ff. de verbo. obliga. ſecus ſi peteretur
talis commiſſio ſuper duobus vel pluribus beneficijs contra diuerſos.
quia non conceditur nam ex quo ſunt plures diuerſe gratie in diuerſis
ſupplicationibus debet pro vnaquaque obtineri ſpecialis commiſſio,
& de per ſe ſeparata, argumento eorum que dicuntur de pluribus capi⸗
tulis connexis vel ſeparatis per glo. in. l. etiam. §. j. ff. de minor. per Bar.
in. l. Aurelius §. idem queſijt. ff. de lib. leg. per Bal. in. l. ij. C. de re iudi.
21 & in. l. amplior. C. de appell. que ſunt loca cōia. ¶ † Poſtremo quo ad
hanc ſignaturam, ſuper dicta materia, addo vnū, videlicet quod non da
tur commiſſio ſuper validatione proceſſus, quando fuit proceſſum par
te abſente, niſi cū iſta clauſula. ſ. parte legittime citata, alias minime cō⸗
ceditur, licet enim ſanentur defectus proceſſus, tamen defectus citatio⸗
nis eſt inſanabilis etiam refectis expenſis. ¶ Et hoc quando in totū fuit
omiſſa citatio, ſecus quando non fuit debito modo executa, & non ſe⸗
curata forma. quia ſanatur talis nullitas cum clauſula, dūmodo ad noti⸗
22 tiam citati peruenerit, † & tunc ſufficit quomodo de tali citatione noti⸗
tiam habuerit, ſi mō fuit notitia plena & certa, vt pbat tex. in cle. cau⸗
ſam ad fi. de elec. ponit Roma. cōſi. ccclx. & alio conſi. ccccx. Rota de⸗
23 ciſ. cclxxj. in nouiſ. † & inter modos probandi quod ſic citatus habuit
notitiam eſt vnus, videlicet ſi poſtea miſit procuratorem ad illam cām,
vt ponit Egidius cōcluſione. lix. & alia. dxxxix. iſtis ergo caſibus ſanat
24 defectus minus legitime citationis, † ſecus qñ in totum fuit obmiſſa, qa
tunc talis defectus inſanabilis eſt, vt probat tex. elegans licet multū cō⸗
munis in clemen. paſtoralis. ver. ceterum. de re iud. & ibi Car. in tertio
25 nota. † Colligit quod clauſula que ponit in proceſſibus ſeu priuilegijs
ſupplētes ex plenitudine poteſtatis omnes defectus, ſi qui forſan inter⸗
uenerunt. Intelligitur quo ad defectus iuris poſitiui, puta circa ſolenni⸗
tates requiſitas a iure, idem dicit Panor. per illum tex. in. c. j. de tranſ.
referendo Spec. in ti. de legato §. nunc oſtendendū. ver. xviij. vbi nota.
EE

26 dicit, † quod hec cl'a ſupplentes omnes defectus &c. refertur duntaxat
ad ſolennitates iuris nõ autẽ ſupplet defectum inhabilitatis perſonaꝝ,
& ideo ſubijcit Cardi. in dicto ver. ceterum, qđ per illam clauſulam nõ
intelligitur diſpenſatum, vbi eſt neceſſaria diſpẽſatio, arg. eius qđ not.
in. c. veniens. de fil. presbyterorum, ſic etiam non inducitur abſolutio
ab excommunicatione ſecundum eum per clemẽ. ſi ſummus, de ſentẽ.
excommuni. quod dictum eſt notabile, cum talis defectus videatur eſſe
iuris poſitiui, iuxta nota. in capit. veritatis. de dolo & contu. ꝑ Moder.
in. c. poſt ceſſionem, de preben. tamen hoc ideo eſt, quia per illam clau-
ſulam non inducitur aliquod extrinſecum, neq; diſpenſatio, nec habili
27 tatio perſonarum vt predixi † multo minus ſupplet defectum naturalẽ
qualis eſt citatio que dicitur de iure naturali, & diuino, iuxta illud Adã
vbi es, conſequenter per Papam, & alium quemlibet principem tolli,
vel ſuppleri non poteſt, iuxta not. per Inno. & omnes in. c. que in eccle
ſiarum de cõſti. & per legiſtas in. l. j. ff. de cõſti. prin. plene omnes in. l.
fi. C. ſi contra ius vel vti. pub. & in ſpecie, quo ad citationem, facit bo-
28 nus tex. in. c. j. in fi. de cauſa poſ. & proprie. ¶ † Eadẽ ratione Papa non
poteſt ſupplere defectum conſenſus vt vult notabiliter Io. and. & Paũ.
29 in. c. per venerabilem. qui filij ſint legit. † vbi dicunt quod Papa non
poteſt inducere matrimonium ſupplendo cõſenſum, cum ille ſit de iu-
30 re naturali, vt eſt notum. ¶ † Hinc eſt, quod etiam defectus mandati di-
citur eſſe inſanabilis, nam vbi proceſſus eſt nullus, vel ſentẽtia nulla ex
defectu mandati, iuxta tex. in. c. in noſtra, de procu. & in. l. licet. C. eo-
dem. tunc talis nullitas non ſanatur per aliquam ſignaturam, multomi-
nus quando fuit proceſſum cum procuratore legitime reuocato, ſi man
dati reuocatio ad illum peruenit. c. ex inſinuatione. de procu. nam plus
eſt mandatum fuiſſe reuocatum quam a principio non habuiſſe man-
datum, quia prius agit contra voluntatem domini. vt dicit tex. notabi-
31 lis iuncta glo. in. c. ex parte decani. in fine. de reſcrip. † Immo fortius ta-
lis nullitas non ſanatur etiam refectis expenſis, quia qui vidit hunc de-
fectum, forte non curauit ſuccumbere, ſciens ſaluam ſibi fore exceptio-
nem talis nullitatis etiam poſt ſententiam, vt in. d. iuribus, ſed forte ex
eo quod malicioſe tacuit, & in tempore non oppoſuit, vt actor labori-
bus, & expenſis fatigetur, tenetur propter hoc eidem ad expenſas per
c. exceptionem, de excep. & quod notabi. ponit Egidius concluſione.
ccxxvj. incip. in cauſa tenẽdo tamen primum dictum indiſtincte nihil
obſtat, imputet enim ſibi pars, que ante omnia perquiſiuit mandatum,
& ſimiliter iudex, qui non legitimauit perſonas antequã inciperet pro
ceſſum arg. l. ſi que ramus. ff. de teſt. l. quidã referunt. ver. eſſe. n. debet.
ff. de iur. codi. & in. l. ſi in diem. in prin. ff. de condi. & demon. facit gl.
in. l. vt liberis. C. de colla. que dicit quod in primis querẽdum eſt de ꝑ-
ſonis, que ante oĩa ſunt legittimande per partem, et etiam per iudicem,

32 † qui põt ẽt ex officio compellere procuratorem exhibere mandatũ nẽ
ipſe iudex laboret in vanum, vt dicit gl. not. in. c. j. in. ver. obſeruantia.
de elec. lib. vj. & ponit Roma. conſi. lx. in fi. dicta ergo nullitas eſt inſa-
nabilis propter defectum conſenſus, qui exigitur in mandato procura-
33 torio. ¶ † Eadem ratione defectus iuriſditionis, & competentie non ſa-
natur, quia tunc proceſſus eſt nullus, & omnia inde ſecuta non ſolũ ex
defectu conſenſus, ſed ẽt pp defectum ſolennitatis, que non potuit corã
alieno iudice interuenire, vt dicit Pã. in. c. ſignificaſti in pe. col. de foro
cõ. Preterea aut partes litigantes ſciebant eum eſſe iudicẽ incõpetentẽ,
& poterat eius iuriſditionem prorogare, & tunc non eſt aliqua nullitas ex
defectu iuriſditionis quia litigando corã eo tacite videntur eius iuriſdi
34 tionem prorogaſſe † ſufficit. n. tacitus ſenſus in prorogatione, vt tenet
Bar. in. l. prima. ff. de iudi. & Innoc. in. c. ad petitionem. in princ. de
accuſ. glo. in. l. vna. C. qui pro ſua iuriſdi. & in. l. j. in ver. inchoare. C.
qui pro ſua iur. aut ignorabant eum eſſe incompetẽtem. & tunc proceſ-
ſus cum inde ſequutis eſt nullus propter defectum conſenſus, qui eſt in
ſanabilis vt ſupra ꝗuis. n. potuiſſent illum de iudice incompetẽte face-
35 re competẽtem tñ error impediuit prorogationem † cum nihil ſit tam
contrarium conſenſui quam error. l. ſi per errorem. ff. de iur. om. iu.
¶ Et ex hijs infertur quod ſanatis nullitatibus cum clauſulis quãtum-
cunque pregnantibus non intelligitur ſanatus defectus iuriſditionis.
36 ¶ † Quia in primis & ante oĩa debet conſtare de iuriſditione. c. cum in
37 iure. de offic. delega. † Et ideo licet cõtra tres ſententias conformes nõ
poſſit opponi aliqua exceptio, donec plenarie fuerint executioni demã
date clemen. vt calumnijs. de re iud. poteſt tamẽ opponi exceptio nulli
tatis ex defectu iuriſd. ſecundum doc. ibi & facit glo. ſingu. in cle. vnic.
38 de ſequeſtro. † que dicit qđ nunquam cenſetur ſublata nullitas ꝑ quam
negatur iuriſditio quia oportet qđ conſtet de iuriſditione iudicantis. et
39 per illam decidit ibi Car. q. † dictat ſtatutum quod ſententia arbitri nul
la obſtante exceptione mandetur executioni, debet intelligi, ita tamen
quod conſtet ꝙ ſit arbiter. & qđ ſñiam tulerit. facit quod in ſimili dicit
Bar. in. l. prima § hoc interdictum. ff. ꝙ vi aut clam. Vlterius notandũ
40 eſt. ¶ † Quod licet ſignatura ſanet defectus ex via nullitatis refectis ex-
penſis, ꝙ ſemper apponitur quotiens ſanatur nullitas de qua per partẽ
aduerſam opponitur, nunquam tamẽ ſanat defectum ex via ſiue ex ca-
pite iniuſtitie, quia vt dicit Paũ. in. c. iiij. circa finem de re iudi. inferen
41 do ad intellectum illius tex. † ꝙ requiritur ſentẽtiam fuiſſe latam iuſte
& rationabiliter ad hoc vt per Papam confirmetur, qñ procedit ex iu-
dicis poteſtate ordinata. ſed ex plenitudine poteſtatis poteſt cõfirmare
ſñiam quãtũcunq; iniuſta vt legitur & notatur in. c. hoc quippe. iij. q.
vj. & ꝑ gl. magiſtrã in. c. nullus. ix. q. ij. facit tex. in. c. ad petitionem de
accuſa. Quod vltimum intelligit magiſtraliter Pã. in. d. c. iiij. procede-

re in depẽdẽtibus a libera poteſtate principis, vt in beneficialibus, quo-
rum Papa habet liberam & abſolutam poteſtatem cle. ij. alias prima vt
lite pẽdẽ. Qua rõne in huiuſmodi bñficialibus ſolet ſanare nullitatem
proceſſus ante latam ſnĩam ſine refectione expenſarum. qđ nõ facit in
prophanis, niſi allegeretur paupertas prout latius dicam in ſequẽtibus
42 ¶ † Quia in beneficialibus vt dixi habet liberam poteſtatem vt patet ex
notabili dicto dñi Anto. in. c. conſtitutus. de relig. do. ſanat ergo iniu-
43 ſtitiam in talibus rationibus predictis. † ſed ſi ſnĩa deficit in iuſtitia na-
turali non poteſt per principem confirmari ſeu talis defectus ſuppleri
44 vt eſt tex. not. in cle. paſtoralis de re iud. † & ideo vt ꝑncipio iſtius col.
dixi nunquam per ſignaturã iuſtitie ſanatur defectus ex via iniuſtitie,
niſi vno caſu, qui prout accepi poſt lõgam diſcuſſionem obtentus fuit
coram Inno. Papa. viij. videlicet quando prima ſnĩa fuit nulla forte ex
defectu ordinis poſitiui, iuxta. l. prolatam. C. de ſentẽtijs. & in §. diffini
tiua, verſ. item ſententia. ij. q. vj. & ſecunda illam primam cõfirmauit.
quo caſu ſuper vtraqꝫ data fuit ſanatio refectis expenſis, quia licet ſecũ-
da ſententia confirmatoria prime nulle non fuit nulla ſed iniuſta iuxta
notata per Bar. in. l. ſi expreſſio. ff. de appella. & in. l. j. per illum tex. ff.
45 que ſentẽ. ſine appella. reſcindan. † vbi dicit quod ſententia confirma-
toria prime nulle eſt nulla, ſicut prima, quãdo expreſſus eſt error in pri-
ma nam tunc idẽ error eſt in ſecunda qui eſt in prima. d. l. j. §. ſi vero pri-
ma eſt nulla ex alio capite q̃ꝫ propter errorem expreſſum in ea, tunc ſe-
cunda illis confirmatoria non eſt nulla. ſed iniuſta quia preſumit̃ quod
iudex pronunciauit bene iudicatum reſpectu iniquitatis non nullitatis
46 q̃ꝫ ignorabat ſubeſſe. † Licet ergo ſecunda confirmatoria prime non ſit
nulla, ſed iniuſta. vt dixi tamẽ ſuper vtraqꝫ datur ſanatio, cum iſta iniu-
ſticia ſecunde ſententie non tangat merita cauſe, & oriatur totaliter ex
illa nullitate vnde quaſi eodem morbo effectualiter videtur infecta. nã
a primordio tituli poſterior formatur euentus. l. j. circa fi. C. de impo.
47 lucr. deſcrip. ¶ † Preterea qui confirmat nihil de nouo facit ſed confir-
mat prout erat prius iũcto ca. inter dilectos §. porro. de fide inſtru. iun-
48 cto. c. j. &. ij. de confir. vtili vel inutili. † Hinc eſt ꝙ agitur ex ſententia
confirmata & non ex confirmante ſecundum vnam opinionem, quam
49 recitat glo. in. l. eos. in ver. vel iniuſtam. C. de appella. † & ideo ſi ſecun
dus iudex ad quem ſimpliciter confirmat primam ſententiam nullo
addito vel detracto. tunc primus exequitur eam & non ſecundus ſecun
dum Hoſtien. Innocen. & Panormi. in. c. paſtoralis §. preterea. de offi.
delega. & in. c. cum in eccleſia. de appellatio. ponit Io. an. in addi. Spe.
in titulo. de execu. ſen §. ij. in. ver. ſed pone, ex quibus apparet quod ſe-
cunda conſumatoria effectualiter habet dependẽtiam a prima, & ideo
cum prima fuit nulla, etiã ſecunda in effectu cẽſetur nulla potius quam
iniuſta. nec debet haberi conſideratio quod ſecundum potuit tranſire

in rem iudicatam quia re vera ille trãſitus non meruiſſet ſolitum fauo-
rem ex quo confirmabat & faciebat eſſe iudicatum id quod erat funda-
tum in nullitate per ſupradicta. ¶ Poſtremo circa iſtam materiam ſana
tionis notanda ſunt duo primum eſt, quia quando proceſſus nõ eſt nul
lus, nec vſquequaqꝫ iniuſtus, aut inualidus, ſed pendet ex futuro euẽtu,
puta ex bono, vel non bono iure partis agẽtis tunc propter bonum ius
de nouo ſuperueniens lite pendente datur commiſſio quod ex eiſdem
actis iudex procedat ſuper hoc nouo iure. exemplum litigaui tecũ diu,
& fui cauſa quod multum expenderes, nec foui hucuſqꝫ bonum ius.
50 † Hodie impetro ius nouum puta ſi neutri vel nouam prouiſionem qđ
poſſum non obſtante litis pendentia dummodo de ea fiat mentio, nec
dicor attemptare, vt dicit Egidius cõclu. cij. que incipit ſi poſſeſſio ꝑ. c.
51 abbate. de re iud. lib. vbi probatur ad literam, † quod actor lite penden-
te poteſt ſibi acquirere nedum in poſſeſſorio, verum etiam in petitorio
52 nouum ius agendi ex toto facit. l. ſi poſt acceptũ. ff. de rei vẽ. † modo ad
propoſitum impetrato iſto nouo iure peto per cõmiſſionẽ, qđ auditor
ex eodẽ proceſſu hactenus habito faciat iuſtitiã ſuper hoc nouo iure ad
53 mittitur, & ſignatur talis cõmiſſio, † qa in cã bñficiali deducitur omne
ius ab initio qđ cõpetit vel cõpetere poteſt vtriqꝫ parti. c. ſtatuimus. de
elec. lib. vj. per q̃ꝫ rõnem in fortioribus terminis dicit eleganter Egi. cõ
clu. dclxij. q̃ incipit ſi ex gr̃a quod ſi ex gr̃a per me beneficio obtẽta ſub
certo mõ vacandi egerim ꝯ titium aduerſarium vſqꝫ ad concluſionem,
& poſt concl'onem, & ante ſnĩam obtineo de eodem bñficio aliã gr̃am
ſub alio modo vacandi abſqꝫ alia terminorum reiteratione poteſt pro
me vigore ſecunde gratie ſnĩa ferri, ſi ꝑ eam conſtet de bono iure meo,
nec poteſt conqueri altera pars, quia omnes terminos ſibi neceſſarios,
ad docẽdum de iure ſuo habuit, poſſet tamen petere ẜm dños ꝓut atte-
ſtatur Egid. qđ termini competentes ſibi aſſignantur, ſi aduerſus iſtam
ſecundam gr̃am cõpeterent ſibi defenſiones legitime pro eis ꝓponẽdis
& probandis arg. c. ſtatuimus. in fi. &. c. vt circa. de elec. lib. vj. &. c. pa-
54 ſtoralis in ſecundo rñ. de excep. ¶ † Sed dubiũ eſt, an reus, & poſſeſſor
poſſit petere in tali caſu refectionem expenſarum, dicendo, quod actor
non fouendo vſqꝫ tunc bonum ius fecit ipſum multũ expendere in illa
lite vr̃ qđ ſic, per. l. eum quem temere. ff. de iud. ſed ꝯrium eſt verius, qa
ſi ꝑ ſnĩam conſtabit reum nunq̃ꝫ habuiſſe bonũ ius, licet nec actor vſqꝫ
tunc bonum ius habuerit nihilominus ſuccũbentia rei infert illum ſꝑ
fuiſſe iniuſtum poſſeſſorem, & ideo non audit̃ petẽdo refectionẽ expẽ-
ſarum, arg. l. is qui ſe obtulit. ff. de rei vendi. non ob. lex ꝯria, qa loquit̃
eo caſu qñ reus abſoluitur ex non iure actoris, quod ceſſat in caſu iſto.
Puto tñ quod licet reus ſuccũbat ꝑꝑ nouũ ius actoris, tñ non condẽna-
bitur ſibi in expenſis factis per actorem ante productionem illius noui
iuris, quia vterqꝫ temere egit, & actor litigando, ſine bono iure vſqꝫ tũc

d. l. eum quem temere, & reus offerẽdo ſe defenſioni iniuſte per. d. l. is
55 qui ſe obtulit, † & ſic temeritas vtriuſq; ad inuicem cõpenſatur quo ad
refectionem expenſarum factarum ante productionẽ noui iuris ꝓ acto-
56 rem, argu. l. ſi ambo. ff. de compen. cum ſimi. ¶ † Secundũ eſt, & ꝓ nũc
vltimum circa iſtam materiã ſanationis, q̃d nunq̃ ſanatur ꝯctus inuali-
dus, neq; teſtamẽtũ neq; cõfirmantur cõſuetudines per iſtam ſignaturã
iuſtitie cõmiſſionum, ꝓ q̃ nihil conceditur quod tangat merita cãe, q̃a
non eſſet mera iuſtitia, ſed potius gr̃a dare nouum ius in meritis cauſe,
57 & ideo dicit gl. notanda in. c. j. in ver. noſcatur de cõſti. lib. vj. † quod
ſi reſcriptum concedit aliquid ꝯ ius iam in eo mutat nomen reſcripti, et
dicendum eſt priuilegium. c. priuilegia. iij. diſt. & in. c. abbate. de ver.
58 ſignifi. ¶ † Hinc ẽ q̃d in iſta ſignatura de iuſtitia nunq̃ derogat̃ ſtatutis,
ſecus in alia, arg. l. ij. C. de diuer. reſcr. ibi ad ius reſcribuntur, &. c. cau-
ſamq; de reſcrip. ¶ Similiter in iſta non datur q̃d ſimul de ſpolio, et pro
prietate cognoſcatur, et iudicetur q̃a obſtat diſpoſitio iuris cõmunis de
59 quo in. c. literis. de reſt. ſpo. ibi prius &c. ¶ † Si tñ ſpoliatus intentat a
principio ſimul, & ſemel poſſeſſorium, & petitorium, tũc licitum eſſet
aduerſario ſuper vtroq; ſe defendere, & petere q̃d ſimul de ſpolio, & ꝓ-
prietate cognoſcatur, & iudicetur, vt vult gl. in. c. cũ eccleſia ſutrina in
gl. ij. de cau. poſ. & propri. ſi tñ iudici videbitur, poterit ſuſpenſo petito
rio examinare ſolũ poſſeſſoriũ, & illud prius terminare capi. ꝟm, & ibi
clare Pañ. eo. tit. quod procedit etiam ſi ſpoliator habeat commiſſionẽ
de procedendo ſimul in vtroq; quod datur aliquando ex fauore, vt per
60 Egidium concluſione. dvj. ¶ † Conſtat autem ꝙ ſtilus ſignature cõmiſ-
ſionum in dubio preſumitur commiſſio, & non gratia, vt dicit Domi.
poſt Ioan. and. in. c. ſi cui. de preben. lib. vj. & hoc patet per multa exẽ-
pla, in quibus apparet quod Papa in dubio nõ preſumitur in iſta ſigna-
tura concedere aliquid in preiudicium alterius, nec facere gratiam niſi
61 aliud exprimat. † Hinc eſt quod quando vnus petit monitorium dari
contra debitorem defuncti, cuius ipſe qui petit eſt creditor datur, ſed cũ
iſta clauſula abſque preiudicio potioris creditoris, regula potior libr.
vj. &. ff. &. C. qui potio. in pigno. habe. per totum. ¶ Similiter vbi ma-
62 teria tangit Cameram. † Signatura dicit videat Camera, vbi tangit re-
ligionem videat protector, quia ipſe eſt verus & legitimus ordinarius
illorum de illa religione, vt dicit Cardi. conſil. xvij. Incipi. caſus poſt
factum & cetera eodem modo vbi tãguntur officia Pape. ſignatura di-
63 cit videant domini ſecretarij. † quia ordo eccleſiaſticus confunditur,
ſi vnicuique ſua iuriſdictio non ſeruatur cap. placuit. xj. queſtione. j. fa-
cit ad premiſſa bonus tex. in. c. ex tenore. de foro competenti. ibi ſic ſu-
mus viduis in iuſtitia debitores q̃d alijs iniuſtitiam facere nõ debemus.
64 ¶ † Hinc eſt vltra predicta, quod ſi poſt executionem ſententie aliquid
petitur ſuper materia executionis, vel ſubreptionis monitorij, non dat̃

per iſtam ſignaturam aliquid, quod tangat rem iudicatam, ideo nõ da-
tur ſuper ſubreptione quia tranſitus in rem iudicatã extinxit ſubreptio
nem, de qua põt opponi dupliciter, vt dicit Panor. poſt Inno. in. c. con-
ſtitutus. ver. extra glo. de reſcrip. primo cõtra litteras dilatorie vt in. c.
ad audientiam. eodem tit. ſecundo poteſt opponi peremptorie contra
65 gratiam, † cum ſubreptio concernat ipſam gratiã & eã vitiet. c. ſi motu
proprio. de preben. lib. vj. cum ſimilibus. ſed vſq; ad ſentẽtiam opponi
poteſt & non vltra ſicut in alijs exceptionibus peremptorijs. l. perẽpto-
rias. C. ſent. reſcindi. non poſſe. Secus dico ſi aliquid allegatur q̃d con
cernat nullitatem iudicij & ſnĩe, vt cum dr̃ iudicium nullum fuiſſe, quia
iudex incompetens vel excõic. C. qñ prouocare non eſt neceſ. per totũ.
& ſi a non competenti iudi. per totum ſimiliter in exceptione falſi pro-
66 curatoris. l. licet. C. de procura. † nam cum iſtis & ſimilibus caſibus iu-
ditium ſit nullum poteſt agi de nullitate ex dictis capitibus. & dantur
commiſſiones etiam poſt ſnĩam que tranſiuit in rẽ iudicatam, quia tran
ſitus in rem iudicatam nõ extinguit predictas exceptiones. licet impro-
prie dicantur exceptiones iſtis caſibus, vt dicit gloſ. magiſtra in. l. pri-
ma. C. de iur. & facti ignor. & in. c. Exceptionem de excep. nec põt dici
iudicatum. l. iiij. §. condemnatum. ff. de re iud. & in. l. ij. C. quando pro
67 uoc. non eſt neceſ. ¶ Hinc eſt † quod vbi agitur de nullitate, & petitur
ſuper ea nullitate procedi, nõ debet addi in ſignatura iſta clauſula. ſine
preiudicio rei iudicate ꝟm aliquos, q̃a vt ſtatim dixi, ſi ſententia eſt nul-
la, non põt dici iudicatum, ſed dr̃ iſto modo ſine preiudicio trium ſentẽ
68 tiaꝝ, ꝓp cle. vt calũnijs. de re iud. alij aliter dicunt moti iſta rõne † ex eo
q̃d ſententie nulle ẽt executioni demandãtur iuxta notata per doc. in.
69 c. cum in iure. de offi. delega. † ſed poteſt diſtingui ex mente Barto. in.
d. l. iiij. §. condemnatum. quia aut ex parte eius qui petit procedi ſuper
nullitate, nihil eſt probandum, vt quia dicit q̃d non fuit citatus, vel nõ
fuit procurator, qui egit. & tunc procedit prima opinio cum dictis caſi
bus non poſſit dici iudicatum & exceptio huiuſmodi nullitatum impe-
dit executionem. d. §. condennatum. & in. l. licet. de procu. Idem qñ in
cauſa nullitatis aliquid eſt probandũ dũmodo poſſit ꝓbari incõtinenti.
l. ſi pretor. §. marcellus. ff. de iudi. & in. l. iudicati. C. ſi ex fal. inſtru.
¶ Aut probatio fienda ſuper nullitate habet altiorem indaginẽ. & iſto
caſu poteſt procedere ſecunda opinio. quia tunc non obſtãte exceptio-
ne nullitatis ſententia põt executioni demandari. l. fi. in fine. C. de ord.
cog. cum ſimilibus. Conſequẽter tunc debet addi ſine tñ preiudici rei.
iud. quod procedit, qñ executio nondum eſt facta alias ſi eſt facta, & ali
quid petitur ꝯ eum nõ debet in commiſſione dici ſine preiudicio rei iu-
dicate, quia iam eſt facta executio. ſed dr̃ ſine preiudicio legitime execu
tionis. idem ſi nondũ eſt facta executio, ſed iudex incepit eam facere, vt
dicam latius infra in verſ. quando committitur cauſa nullitatis. &c. &

eſt notandum quod cum miſterio additur illud verbum legitime, quia
ſi alias non ſit rite & legitime facta executio, ſed contra diſpoſitionem
70 iuris communis vel formam ſnīe non meretur ſolitum fauorem † & iō
quatenus de facto proceſſit pōt de facto reuocari etiam non citata par-
te iuxta ſing. dictum Innocen. in. c. cum dilecti de elec. quod exclamat
71 Franchus in. c. primo in princ. de relig. do. li. vj. † & ideo dicit idē Inn.
in. c. querelam. in. ij. col. de elect. quod poſſeſſio vnius alteri data iuris
ordine non ſeruato poteſt de facto reuocari poſſeſſore etiam non voca
to. facit gl. ord. in. l. minor in principio. ff. de euict. cū multis ſimilibus
dictis ad propoſitum de quibus p̄ Roma. conſilio. cccxx. incip. hec iſto
rum. in fi. col. ¶ Ad predicta facit maxime p̄ diſtinctione, quā ſuperius
feci elegans deciſio Rota. cclxxx. que incipit licet per viā in nouis. vbi
dr̄ quod licet exceptio nullitatis impedit executionē ſententie que trā-
ſiuit in rem iudicatam, ſi incōtinenti probetur coram iudice, qui illam
ſententiam tulit, tamen huiuſmodi executio non impeditur per viam
actionis ſup̄ nullitate, ēt ſi iudex cui nullitas hmōi eſt cōmiſſa inhibeat
72 primo iudici volenti exequi ſententiā ſuam. † & ſic ſentit Rota quod
maiorem effectum operatur ſola exceptio quoad impediendam execu-
tionem ſentētie, quam actio ſuper nullitate mota cum inhibitione ſe-
quuta, quod videtur cōtra tex. in ratione ſui cum ibi notatis per gl. ma-
73 giſtram in. c. ij. de ord. cog. quod crimen probatum per exceptionem
non punitur ſicut quādo probatur per viam actionis, ſed ratio motiua
dominorum quare ſecundo caſu non obſtante inhibitione poteſt fieri
executio, eſt ex eo quia motio litis huiuſmodi non impedit executionē
ſecundum Inno. in. d. c. cum in iure peritus. (quod ego intelligo cū di-
ſtinctione quam ſuperius feci) nec etiam inhibitio impedit, quia nō eſt
legittime facta. c. non ſolum in fine. &. c. romana. de appel. lib. vj. con-
cludunt igitur domini in predicta deciſione, qđ fiat executio p̄ primū
74 iudicem per quam non impeditur litis proſecutio ſuper nullitate, † ex
quibus apparet quod melius, & cōſultius eſt apponere in ſignatura illa
verba ſine tamen preiudicio rei iudicate, vt non retardetur executio, &
proſecutio litis ſuper nullitate ſuo more decurrat, ex quo interim pre-
ſumitur pro veritate rei iudicate, & contra impetrantem, arg. tex. opti-
75 mi in. l. ij. C. de falſis, † vbi probatur quod quando executor p̄cipit qđ
malitioſe opponitur exceptio falſi cā differende executionis debet face
re executionem ſalua manente q̄one falſi, facit elegans dictū Inno. in.
76 c. poſt electionem in fi. de conceſ. p̄ben. vbi dicit † quod quandocunq̄
iudex vehementer preſumit contra excipientem qđ malicioſe excipiat
non debet talem excipientem admittere, nec de appellatione curare, q̄a
illa non prodeſt niſi probetur veritas cauſe, vt per Panor. referentem
iſtud dictum Innocen. in. c. ſuper eo. de appell. & in. c. de cetero. in. fi.
col. de re iud. nec eſt admodū p̄iudicialis dicta executio agenti in cauſa
nullitatis,

nullitatis, quia ſi in ea obtinebit reuocationē executionis. c. ſuſcitata.
de reſt. in integ. c. in noſtra. &. c. auditis de procurato. cum multis ſimi-
libus, & per hoc iura vtriuſq̄ partis ſeruātur illeſa per huiuſmodi ſigna-
turas, nam vt ſuperius dixi Papa per iſtam ſignaturam iuſtitie non pre-
ſumitur in dubio concedere aliquid in preiudicium alterius partis, nec
facere aliquid gratioſe niſi id exprimat, vel aliter appareat de ſua inten-
tione, & hoc probaui ſup̄ius aliq̄bus exemplis, poſſunt & alia exempla
77 adduci. ¶ † Nam ſi quis ſubrogatur illi qui iam habuit executoriales cō
tra aduerſarium, non datur tali ſubrogato effectus executorialium, niſi
intimetur condemnato huiuſmodi ſubrogatio, quia forte impugnabit
eam ex regula de ſubrogandis, vel aliter, nam ſufficit reo quod vincat p̄
non ius actoris etiam ſi conſtet de non iure ſuo, puta per confeſſionem,
vel alias arg. no. per Compoſt. in. c. mandatum de reſcri. iuncta. l. fi. C.
de rei ven. & ponit deci. Rot. ccccxix. que incipit nota an reus ī antiq̄s,
& ad predictam practicam de intimatione ſubrogationis facienda facit
78 in ſimili deciſio Rote. cccxx. que incipit licet in cauſis in nouiſ. † vbi dr̄
quod noua gratia per actorem impetrata lite pendente ſuper beneficio
eſt intimanda reo poſſeſſori etiā contumaci, nec curanti venire, vel mit-
tere, quia forte vult, & poteſt de ſubreptione eam impugnare, ergo etiā
ſubrogatio intimanda eſt condēnato, & p̄ eandē rationem & hoc quaſi
79 in terminis ponit Egid. conclu. clvj. incip. mortuo &c. ¶ † Patet etiam
ex alio iuſticia iſtius ſignature, nam nō dat iudicem petitum ab vna par-
te, quia dicit elegans tex. de iudi. obſeruādum eſt, ne is iudex detur quē
altera pars nominatim petit, id enim iniqui exempli eſſe &c. facit etiam
tex. in. c. ad hec. de reſcr. ideo conſueuit dicere ſupplicatio alicui probo
viro &c. & poſtea petitur verbo, & ſic per indirectum datur iudex peti
tus ſecundum voluntatem petentis, tamen circa hoc diſtinguit pulchre
Pañ. in. c. ceterum. in fi. col. de reſcr. ¶ Quod aut vtraq̄ pars eſt preſens
coram ſuperiore, & non debet ſuperior dare iudicē ad petitionē vnius.
d. l. obſeruandum, & ideo regens canzellarie nō cōſueuit in curia com-
mittere cauſam auditori Rote quando vna partium allegat talem audi-
torem habere ſuſpectum, & ſi vnum vel duos habet pars ſuſpectos, tūc
regens committit alteri auditori ſm̄ ſuum turnum & certum ordinem
quem ſeruat. ¶ Aut vna pars eſt abſens, & alia eſt preſens, & tunc de ſti-
lo eſt vt detur iudex ad petitionem vnius partis, ſalua alteri parti faculta
te recuſandi iudicem ex cauſa rationabili. c. inſinuāte. de offi. deleg. &
ſi petit preſens aliquid preiudiciale alteri parti, & dicta pars eſt p̄ſens in
curia fit citatio in audientia per edictum generale ſecundum Panor. in.
80 d. c. ceterum. † ſed Inn. in. c. cum olim. de re iud. nō vult quod ſufficiat
citatio in audientia, ſed tali caſu debet fieri in p̄ſona vel ad hoſpitiū ad
dicendum. quare talis commiſſio nō debeat ſignari, & hoc ſequit̄ Fely.
81 allegās Pau. de caſt. conſi. lj. † qui dicit quod poſtquam Inn. hoc tenet,

non eſt amplius de hoc dubitandum cum fuerit pater veritatis, & ita ſer
uat reuerẽdiſſimus Cardi. Alex. qui eſt alius pater veritatis, & habet in
manu ſceptrũ iuſtitie tanq̃ alter Salomon. ¶ Quando vero vtraq; pars
eſt preſens ſed non concordant in iudicẽ tunc quelibet pars eligit vnũ,
& curia tertium ſecundum glo. in. d. l. obſeruandum, de quo me remit-
to ad ſtilum curie quẽ in hoc nõ ꝑquiſiui facit. c. ex literis. de conſtit. et
82 c. quam graui. de cri. fal. † Comendatur ſtilus iſtius ſignature etiam ex
hoc, nam qñ quis petit procedi in petitorio reiecta ſua ſuſpẽſione eiuſ-
dem. habet commiſſionẽ, ſed refectis expẽſis, in q̃bus fatigauit aduerſa-
83 rium in poſſeſſorio, † quia non licet variare cum diſcrimine alterius, vt
dicit tex. in. l. pretor edixit in princ. ff. de iniur. facit regula mutare. de
re. iur. lib. vj. & in cle. cũ illuſio. de renunciat. & hoc in terĩs de refectio
ne expẽſaꝝ in tali caſu tenet Hoſt. in ſumma de cã poſ. & propr. in § an
qõ poſſeſſionis. verſi. ſed prius ꝑponit. & ponit. deciſio Rote. ccv. que
84 incipit in cauſa in nouis. Nõ minus commendatur ex alio † quia cauſa
non debite penſionis nõ committitur. niſi cum cl'a abſq; retardatione
ſolutionis eiuſdẽ, que clauſula ponit' duplici rõne. prima eſt ꝑꝑ fraudes
& malitias recuſantium ſoluere penſiones legitime impoſitas, quibus
malitijs non eſt indulgendum. l. in fundo. ff. de rei vendi. & in. c. ſedes.
de reſcrip. facit pro iſta pratica bonus tex. in. l. ij. C. de falſ. quẽ ſuperius
in alio propoſito induxi. alia & ſecunda rõ eſt. quare opponitur videli-
cet ꝑꝑ honorem pape mandantis ſolui penſiones per eum impoſitas, &
ſic vt eius littere ſuper pẽſione non careãt obedientia, quibus eſt humi-
liter & cum reuerentia parendũ donec conſtet de ꝯrio. c. ſi qñ de reſcri.
85 ibi mandatum nr̃m reuerenter adimpleas &c. † que rõnes ceſſant in pẽ-
ſionibus impoſitis ab inferioribus, qui regulariter de iure pñt pẽſiones
perpetuas imponere, maxime vt trãſeant ad ſucceſſores. c. niſi eſſent de
prebendis, et ideo qñ penſio eſt ab inferiore impoſita tunc dat' cõmiſſio
ſuper dicta penſione, & non apponitur predicta clauſula abſq; retarda-
86 tione &c. ¶ † Et eſt notandum quod non datur ſimpliciter commiſſio
ſuper reductione penſionis etiam ſucceſſori illius qui cõſenſit, niſi cum
clauſula prout de iure faciendum eſſe cognouit, quia forte pape ſciẽter
dedit anteceſſori q̃d poſſet obligare bñficiũ vltra tertiã partẽ fructuum.
forte etiam data eſt penſio ſuper fructibus beneficij non reſignati, que
87 ſolet concedi dummodo exprimãtur illius fructus. ¶ † Preterea poteſt
eſſe penſio exceſſiua, & tamen non eſt reducẽda, puta ſi is qui ceſſit fuit
deceptus, cũ crederet valorẽ bñficij eſſe magnũ, ductus aſſertione ꝯptan
tis bñficiũ nõ curantis de enormi pẽſione. ad q̃d facit bona gl. in ſimili
in. c. ſi. de conſuetu. lib. vj. ibi minorem forte ex cauſa ſibi gratam &c.
88 ¶ † Preterea volenti & conſentienti ſuper enormi & exceſſiua pẽſione
non fit iniuria neq; dolus. l. j. §. vſq; adeo. ff. de iniur. & in. l. nemo. ff. de
reg. iur. ¶ Hinc eſt quod admittitur ceſſio beneficij cum reſeruatione

89 oĩum fructuum loco pẽſionis precipue in Frãcia † ſed cõiter ſolent im-
poni hmõi penſiones vſq; ad tertiam partem fructuum, & qñq; vſq; ad
medietatem. & tunc in ſupplicatione dicitur etiam ſi dicta penſio ſuper
fructibus dicti beneficij tertiam partẽ huiuſmodi fructuum excederet
dummodo illoꝝ medietatem non excedat, tunc enim eſſet reducẽda ſi
90 medietatem excederet. † nam quẽadmodum reformationi ſubiacet cõ-
tractus venditionis quando vltra dimidiam iuſti precij circunuẽtio in-
teruenit vt in. l. ij. C. de reſcin. ven. & in. c. cũ cauſam. de emp. et vendi.
parimõ reformationi ſubiacet penſio, cum illa vltra dimidiam iuſte pẽ-
ſionis excedit, hic eſt caſus, prout ibi quoad hoc pariſicantur pretium et
pẽſio in. l. item ſi precio §. ſi. cũ. l. ſeq. ff. locati iuncta. d. l. ij. C. de reſcin.
ven. poſſet tamen quis ſcienter conſentire pẽſioni etiam vltra medieta-
tem, vt ſuperius dixi, & renunciare reductioni ſed cõiter non concedit'
vltra tertiam partẽ fructuum eiuſdem precipue ſi ſit eccleſia parrochia-
lis vel dignitas valoris. xxiiij. ducatorum, ne beneficia tantum grauent',
poſſintq; illorum onera ſupportari argu. c. de monachis. in fine. de pre-
91 ben. ¶ † Et ideo iuſta cauſa petendi reductionem pẽſionis eſt reddituũ
& fructuum diminutio contingens poſt impoſitam penſionẽ, qua ſtan-
te beneficium grauatum onere penſionis non ſufficit ad eam perſoluen
dam & ſuſtinendum ſimul onera ipſius beneficij, prout eleganter con-
ſuluit Lud. Roma. conſil. ccclxix. incip. circa primum verſi. quoad q̃n-
tum. &c. mouetur ex notatis per doct. & precipue per dominũ An. in
92 c. preterea. de iure patro. decidente in ſimili. † quod ſi cenſus a dioceſa-
no in fauorem patroni tempore fundationis impoſitus eccleſie fundate
in tantum eccleſiam onerat, quod ſi ſoluatur non poſſit neceſſitatibus
eccle. ſeu ſubſtenta preſbi. ſubueniri tunc ꝑroni cẽſus diminui & mode
93 rari debet, argu. tex. in. c. primo. de conſuetu. vbi eſt expreſſum † quod
tolli debent vel moderari conſuetudines eccleſijs grauamẽ exceſſiuum
imponentes, ad idem in ſimili bonus tex. in. c. ſuggeſtũ de deci. facit ẽt
94 bonus tex. in. c. quanto de cenſibus. ¶ † Preterea hoc eſt priuilegiũ cle- Vide latiꝰ Couarruuias
rici, vt non cõueniatur vltra q̃ facere poſſit ad inſtar militis armate mi- Lib. 2 Var.
litie, vt dicit gl. or. in. l. miles. ff. de re iudi. id eſt debet ſibi tm̃ relinqui, Cap. 1. n°. 9.
vnde ipſe & ſui miniſtri eidẽ neceſſarij poſſint ſuſtẽtari, vt dicit alia gl.
in. c. ſtudeat. l. d. cõcludo ergo q̃d iuſte petit' reductio penſionis ex dicta
cauſa non obſtante induito quod ad certam partem reduci non poſſit.
ex quo contingit diminutio fructuum ex poſtfacto per ſupradicta.
¶ Et hoc importãt illa verba que apponuntur in huiuſmodi cõmiſſio
nibus ſuper reductione, videlicet prout de iure faciendum eſſe cogno-
uerit, quia attenta diminutione fructuum contingente ex poſtfacto, &
conſideratis honeribus incũbentibus bñficio grauato penſione ac alijs
95 vt ſupra poterit reduci & debito modo moderari. ¶ † Et ex hijs appa-
ret quod etiam ſi papa appoſuit manũ in aliqua ſupplicatione, vel com-

miſſione,& venit de iure formāda ſine dubio reformatur, nam vt ſupe-
rius dixi,licet Papa dicat in ſupplicatione quod penſio ad certam partē
reduci non poſſit ſi tñ de iure ex dictis cauſis, venit reducenda in dubio
reducitur,et reformatur,ad quod faciunt bona iura tex.in.c.ſententiā.
xxxv.q.ix.in.c.cum ex literis. de in integ.reſt. & in.c.cum olim.de re
96 iud.† in quibus dicitur ſententiam Romani pontificis poſſe in melius
commutari,facit elegans conſi.Lud.roma. in ordine.dxxj. Chriſti no-
mine repetito.Circa propoſitam, nec ob.ſi dicatur ex quo Papa appo-
ſuit manum,videtur omnibus alijs de,& ſuper eo ademiſſe poteſtatem,
arg.c.vt debitus.de appel.conſequenter commiſſionem non cēſeri re-
uocatā,nec poſſe reformari niſi proprijs manibus Pape reuocet, vel re-
97 formetur,quia † dico quod ſatis proprijs manibus factum fuiſſe dicitur
cum ab habente mandatum,ſpeciale fiat, vt eſt tex.in.c.mulieres. in fi.
de ſen.ex.ibi cum is committat vere cuius aucte vel mandato delictum
committi probatur. facit etiam tex.in.l.ita tamē.§.geſſiſſe.ff. de ad.tu.
& in.l.j.§.deieciſſe.ff.de vi & vi ar.cum alijs vul.ad hoc. ¶Ex hijs etiā
98 poteſt ſummi ratio vnius obſeruantie,quam ſeruat ſignatura, † nā licet
ſtetur literis Pape aſſerentibus reſignationē fuiſſe factam in ſuis mani-
bus iuxta cle.literis de prob.ſi tñ talis reſignatio facta appareat per pro-
curatorem,& de falſitate illius mandati dubitatur exiſtentibus aliq̄bus
coniecturis committitur arbitrio auditoris, vt prefigat terminum parti
ad dicendū quo mādato vti velit & an ex eo reſignatio ſubſequuta fue-
rit,nam vt dicit ſignanter Egidius concluſione.ccliij. que incipit ſi Pa-
99 pa,† quod verba narratiua Pape de reſignatione beneficij in ſuis vel al-
terius manibus facta per procuratorem non probant vacationem, nec
procuratorium,& hoc quo ad effectum adiudicationis, vt per eundem
Egid.conclu.ccxc.& alia.cccxlij.incip.ad effectum &c.licet contrariū
in caſu ſimili firmet Pet.de anc.conſi.cccxcix.incip.intentio dñe Con-
100 ſtantie &c.† vbi dicit quod ſi Papa in prouiſione,quam facit de bene-
ficio,narrat ſe ſpecialiter dictum beneficium reſeruaſſe ſue prouiſioni,
dum talis illud obtinebat ex hijs verbis ſecūdum eum probatur plene
reſeruatio, & preſidētia poſſeſſoris tunc temporis, ſed dictum egidij in
ſuis terminis puto fore verius exiſtentibus aliquibus coniecturis de &
ſuper falſitate eius quod narratur per Papam,vt ſuperius dixi, quia tali
caſu non eſt arguere Papam de mendatio,ſed quod fuerit circūuentus,
101 † & ideo dicit idem Pet.de anc.in conſi.precedenti quod incipit p̄mit
to pro clariori &c.quod dicto ſeu aſſertioni Pape non ſtetur, quādo eſt
contra iura & in preiudicium iuris alteri queſiti, quod non eſt ſue intē-
tionis velle tollere.l.j.§.ſi quis a principe,&.§.merito.ff.ne quid in loco
pub.c.ex tuarū.de vſu pal.maxime in iſta ſignatura iuſtitie, in qua non
vult derogare iuri alterius precipue cum graui damno,& licet vni con-
cedit aliquid gratioſe ſemper tamen preſeruat ius alterius conformādo

ſe diſpoſitione iuris canonici, & etiam ciuilis, vbi deficit ius canonicū.
c.ſi in auditorium.x.diſt.cum multis ſimilibus, quod patet per alia plu
rima,& varia exempla que ſubijciam p̄ ordinē,prout occurrēt materie
q̄s vidi vel praticaui ſeu a praticis habui iuxta tex.i.l.ſi auiā.C.de inge.
manumiſ.ibi ſi cū pitioribus tractatū habuiſſes facile cognoſceres.&c.

SVMMARIVM

1 Quando quis petit admitti ad beneficium.c.odoardus quomodo ſigna tura debeat dicere.
2 Commiſſio quando detur de inhibitione ſub cenſuris.
3 Iudex eccleſiaſticus quando brachium ſeculare inuocet.
4 Delegatus quando brachium ſeculare inuocare poſſit.
5 Epiſcopus quare ſolum ſub pena ſuſpenſionis, & nō excommunicatio- nis,inhibeatur.
6 Epiſcopi quando ſententiam ſuſpenſionis,& interdicti incurrant.
7 Modus concedendi interdictum ob non paritionem.
8 Eccleſia cathedralis non cenſetur interdicta,licet tota dioceſis & eccle- ſie ciuitatis interdicantur.
9 Interdictum ſuſpenditur in aduentu regis,vel principis.
10 Verbum mandamus non opponitur in literis,que per Papam regibus deſtinantur.
11 Pape exhortationi obediendum eſt.

1 QVANDO QVIS Petit admitti ad bñficium.c.odoar.de ſolu.
vel alternatiue ad ceſſionem bonorum aut ad terminum quinquenalē
iuxta.l.fi.C.qui bon.ced.poſſunt, ſemper in ſignatura dicitur conſtito
ſummarie de paupertate,& prout de iure. & hoc propter multa que re-
quiruntur circa hoc,iuxta not.in.d.c. Odoardus, nec eſt neceſſe quod
aliter cedat bonis dummodo poſſit legitime conſtare de paupertate, ſe-
cundum Panor.ibi. & rotam deciſ.cccccclxvij.incipiē.vtrum poſſit ad
fi.facit bona.glo.in.l.miles.ff.de re iud.& in.c.audeat.l.di.& de mate
2 ria.d.c.Odoardus plene per Bal.in.§.fi. inſti.de acti. ¶† Petenti com-
mitti inhibitionem ſub cenſuris & penis &c.datur ſolum de inhibitio
ne ſub cenſuris.quia non debet quis duplici contritione conteri.c.at ſi
clerici in fi.de iudi.& in.c.preſbiter aut diaconus.lxxxj.di.niſi ſit maxi
ma contumacia vel materia grauiſſima, tunc datur etiam ſub penis.ad
quod facit bonus tex.in.c.quoniam frequenter in.fi.vt lite non cont.
ibi dum dicit ita videlicet quod alterutra pena que magis timeri debeat
iudex a principio ſit cōtentus.ad alteram nihilominus p̄ceſſurus ſi hoc
meruerit proteruitas contumacis, facit etiam bonus tex.in.c. cum in
cunctis §.fi.de elec.& ibi Panor.in primo not.ponunt doc.in.c.tue.de

procur. & in. l. ſenatus cenſuit. ff. de accu. additur ēt qñq; & de brachio
3 ſeculari, put de iure. † nam cũ iudex eccl'iaſticus fecit qđ potuit & non
habet vltra ꝙ faciat pōt tunc de iure inuocare brachiũ ſeculare. c. cũ nō
ab hoīe. de iudi. & in. c. ij. de maleſi. ponit Oldra. conſi. lxxxix inc. Eps
4 inuocata. &c. ¶ † Et eſt notandum, ꝙ niſi in ſignatura adderetur & de
brachio ſeculari non poſſet delegatus inuocare tale auxiliũ. ſm Arch.
in. c. vt offm̃ §. fi. de hrti. li. vj. dicentem curiam ita tenere. quicqd dicat
5 Io. an. in. c. ſignificaſti. de offi. deleg. ¶ † Item eſt notandũ, qđ qñ petit
inhiberi ſub pena excōi. ſi inter eos quibus eſt inhibendum ſint epi vel
ſuperiores prelati. tunc ponitur quo ad eos ſub pena ſuſpenſionis non
excōi. defertur enim illis in penis imponendis. tunc ꝓpter reuerentiam
ſacri officij quod exercent. vt eſt caſus in. c. ij. de offic. dele. libr. vj. iun-
6 cta glo. in. c. j. de cler. venat. tñ etiam pp periculum plurimoꝝ. † & ideo
ſententiã ſuſpenſionis & interdicti tales nō incurrunt niſi de ipſis expſ-
ſa mentio habeatur vt dicit tex. in. c. qa periculoſum. de ſent. excō. lib.
vj. Ex quibus apparet quod iſte cenſure debēt a principio moderate cō-
cedi tã reſpectu perſonarum vt patet ex premiſſis q̃ ēt locorũ in quibus
7 morantur & degunt pſone contumaces. ¶ † Et iō vbi petit poni inter-
dictum pp non paritionē forte executorialium cum magna difficultate
cōceditur, vnde primo ponit in eccl'ia parrochiali aduerſarij. & alia ec-
cleſia parrochiali vel collegia. Demum creſcente contumacia datur in
duob9 monaſterijs vel eccleſijs collegiatis. & ſic nec ſi reſipiſcat tota dio
ceſis ſupponitur interdicto, vltimo loco vbi premiſſa nō afferunt reme-
dium oratori contra aduerſarium, qui tandiu inſordeſcit, interdicitur
8 eccleſia cathedralis † que alias non cenſetur interdicta niſi expreſſe in-
terdicatur licet tota dioceſis & eccleſie ciuitatis interdicantur propter
eius excellētiam & honorem. arg. c. q̃uis. §. c̃q;. de preb. li. vj. & quod
notabat Compoſ. ante illam decretalē. in. c. capitulũ ſancte crucis. in
verſi. item queritur de hac forma. &c. & Oldra. cōſi. clxxxv. incip. the-
ma tale eſt. & domini de Rota deci. xlv. incipiē. nota ſecundũ aliquos.
in antiquis nam iſti magna et notabilia. niſi de eis expreſſe dicatur, nul-
la verborum generalitate includuntur. l. pretor ait. §. quod autem. ff. de
iniur. c. ſedes. de reſcrip. l. eos. C. de aqueduc. lib. xj. ¶ Aduertendum
9 tamen eſt † quod in aduentu regis vel principis in vrbe, in qua dicta
eccleſia cathedralis eſt ſita, interdictum ſuſpenditur. & in hoc defertur
talibus perſonis, arg. c. ſolite. ibi regi tanquam ꝑcellenti. de ma. et obe.
10 ſicut & alias defertur eiſdem. † nam contra Reges nō dantur littere cō-
tentioſe per Cancellariam. & in litteris, que eis deſtinãtur per Papam,
non ponitur mandamus quatenus, ſecundum Specu. in titulo de reſcr.
preſen. §. ratione forme. verſi. item contra Reges. facit bonus tex. vltra
Specu. in clemē. prima. de teſti. ibi reges eoſdem & principes in domi-
11 nio exhortamur quamuis dicat ibi glo. † quod licet exhortatio Pape vi-

deatur conſilium, eſt tamen conſilium reuerentie, cui neceſſario paren-
dum eſt, iuxta notat in. c. ad aures. de eta. & qualita. Quid autem ſi nec
per tot gradus interdicti pareatur, tũc poteſt petere orator executiue ꝓ-
cedi per brachium ſeculare, arg. c. cum non ab homine. in fine. de iudi.
ſed tunc in commiſſione debet addi hec clauſula, videlicet in euentum
quod docuerit. &c.

SVMMARIVM

1 Cautio qualis eſſe debeat, qñ quis a cenſuris petit abſolui, & infra nu. 3.
2 Perſonaꝝ qualitas debet inſpici, an ſit de ſolo iuramēto eaꝝ cōfidēdũ.
4 Cautio ſufficiens que ſit.
5 Prorogatio fatalium arbitrio iudicis datur.

1 VLTIMO QVO † ad materiam cenſurarum iam incurſarũ ſciē-
dum eſt, quod vbi excommunicatus, vel ſuſpenſus petit ſe abſolui a cē-
ſuris preſtita iuratoria cautione caſſantur regulariter iſta verba & loco
2 eorum dicitur cautione preſtanda iudicis arbitrio, † quia debet inſpici
qualitas perſonarum an ſit de ſolo earum iuro confidendum arg. c. lite-
ras. de preſump. & hoc per doctri. Inno. in. c. ad reprimendum. de offi.
ordi. & ibi Panor. j. col. & in. c. qua fronte de appel. & in. c. ex parte. de
3 ver. ſig. ¶ † Sed ego diſtinguerē prout diſtinguit gl. not. in. c. ad hec. de
ſen. excō. quod aut quis petit abſolui ob iniectionem manuum in cle-
ricum, & tunc ſufficit ſola cautio iuratoria per. c. ex tenore. &. c. cũ de-
ſideres. eod. tit. ſi vero pro cōtumacia vel crimine manifeſto tunc ſuffi-
4 ciens debet cautio preſtari. c. ex parte. de ver. ſig. & ibi dicit glo. ꝙ ſuffi-
ciens cautio eſt ſi pignora vel fideiuſſores dentur. l. ſi mandato. §. vlt. ff.
5 mand. cum ſim. ¶ † Vbi petitur prorogatio fatalium ſemper dicitur in
commiſſione per ſignantem arbitrio iud. quia forte pars nō fecit debi-
tam diligentiã in tempore debito prout facere debuit, iuxta ea que ha-
bentur in. c. cum ſit romana de appel. non enim ſufficit probare ſolum
impedimentum tempore primi fatalis, niſi etiam probetur, quod tale
impedimentum fuit immediata cauſa quare nō potuit proſequi appel-
lationem tempore debito, & ideo debet docere ſe feciſſe debitam dili-
gentiam per tex. not. in. l. qui commeatus in principio. ff. de re. mi. &
ibi Bart. & in. l. quibus diebus. in principio. ff. de cōd. & demō. et Bal.
in. l. properandum. §. ſinautem vtraq;. C. de iudicijs.

SVMMARIVM

1 Cauſe eccleſie & ſpirituales ſolis laicis etiam de partium conſenſu
non committuntur.

2 Clericus vti dignior trahit ad ſe laicos minus dignos.
3 Clericus & laicus debitores ſi ſimul cōueniuntur debent coram epiſcopo ratione clerici conueniri.
4 Iudices ſi ſunt vnus clericus, & alter laicus, debet appellari & peti reductio ad eccleſiaſticum.
5 Laicus ſi habet rem communem & indiuiſibilem cum eccleſia contra laicum non preſcribitur ſpacio ſtatuto a iure communi.
6 Cauſe prophane regulariter in curia non committuntur.
7 Cauſa dotis a matrimonio ſeparata eſt prophana limita vt ibi.
8 Cauſa denegate penſionis regulariter in curia non committitnr. Limita vt ibi.
9 Cauſa iniuriarum in partibus an committatur in curia.
10 Cauſe prophane in quibus caſibus in curia committantur, & nu. ſeq.
11 Cauſa que dicatur ardua.
13 In cardinalibus multa ſpecialia introducta ſunt.
14 Card. committunt obſeruationes terminorum audit. ſine mandato pp̄.
15 Cardinalis dicto ſtat in hijs que agunt coram eo in cauſis ſibi cōmiſſis.
16 Cardinali per auditorem non inhibetur.
17 Viduis & pauperibus quare ſignatura dat cōmiſſiones in prophanis. Limita vt infra numero. 20.
18 Cauſa feudalis coram domino feudi tractanda eſt.
19 Vidue, & pauperes ſunt ſub protectione eccleſie.
21 Papa in dubio cauſam coram vno pendentem non auocat, niſi ex certa ſcientia id faciat.
22 Papa cauſam inſtructam auocare non ſolet. Limita vt ibi.
23 Signatura an det iudices contra iudices, & executores, & nu. 25.
24 Iudicare eſt onus.
26 Appellationi ad papam interpoſite non deferens mittitur ad curiam puniendus.
27 Signatura dat ſolum de commiſſione cauſe, quando plura narrantur, de quibus papa non eſt inſtructus.
28 Reſponſio ſimplex intelligitur eſſe talis quaſi preceſſit interrogatio.
29 Expreſſa commiſſio requiritur pro citando aliquem in curia.
30 Auditor in cauſa criminali non citat reum perſonaliter, licet hec in commiſſione habeat.
31 Cauſam a principali dependens facile committitur iudicibus negocij principalis.
32 Cauſa appellationis a grauamine non committitur in curia, niſi cum negocio principali.
33 Commiſſio ad partes per breue quomodo fiat.
34 Appellationes quare in partibus per breue non committatur.

35 Appellatio

35 Appellatio quando per breue in partibus committatur.
36 Clauſula derogatoria dietarum quomodo fiat.
37 Cancellaria dietis non derogat, ſicut nec cām ſimplici clerico cōmittit.
38 Per ſignaturam, placet, multa reijciuntur quatenus ius queſitū tollatur.
39 Pape intētio eſt nō tollere ius queſitū, niſi aliud appareat in bñficialibꝰ.
40 Princeps iuri poſitiuo derogare poteſt.
41 Reſtitutio qualiter detur aduerſus rem iudicatam vel tres ſententias cōformes a quibus appellare non licet, & infra nu. 43.
42 Clauſula, parito iudicato, quid importet.
45 Reſtitutio qualiter concedatur aduerſus ſententiam, quando de paupertate narratur.
46 Quid ſi non narratur paupertas, vel aliud, ob quod dicitur ſententiam non mereri executionem.
47 Procuratoris malitia domino imputari non debet.
48 Reſtitutio aduerſus ſententias in beneficialibus datur in prophanis non, ſed cauſa reſtitutionis committitur.
49 Reſtitutionis petende tempus a quo tempore incipiat currere.
50 Subrogatus qn̄ teneatur iuſtificare ius illius in cuius locum ſubrogat.
51 Actor non auditur petens aliquid in libello quod aduerſario obeſt, & ſibi non prodeſt.
52 Ad excipiendum de crimine contra electum non admittitur, niſi ille cuius intereſt.
53 Audiri non ſolent quorum non intereſt, etiam in beneficialibus.
54 Reo ſufficit quod vincat per non ius actoris, ēt ſi cōſtet de nō iure ſuo.
55 Sententias tres conformes habens contra ſe an ſit audiendus ſi petat qđ ante omnia canonizetur ſubrogatio ſubrogati.
56 Lite finita non eſt neceſſe derogare regule de ſubrogandis.
57 Lis finitur per ſententiam appellatione non ſuſpenſam.
58 Reſtitutio quid ſit.
59 Lite finita quando adhuc locus ſit regule de ſubrogandis.
60 Litigia in eccleſie diſpendium prorogari non debent.
61 Derogatio regule de ſubrogandis debet denegari potentioribus, precipue cardinalibus.
62 Cardinales clericis ſunt potentiores.
63 Cardinalium appellatione papa etiam comprehenditur.
64 Patrocinium potentium aduocantes qua pena affici deberent.
65 In beneficijs conciſtorialibus puta monaſterijs viroꝝ regulariter ſubrogatio non datur, nec reſignatio admittitur.
66 Stilus curie pro lege dicitur.
67 Reſignationes monaſteriorum valorem ducatorum. cc. excedentium quare non admittantur.
68 Subrogatio non datur, vbi de crimine agitur ad priuationem.

DICENDVM EST Modo ſuccinte de aliqbus cauſis ſeu mate-
rijs que reijciuntur ꝑ iſtam ſignaturã iuſtitie, & non ſolent ſignari certis
1 reſpectibus † & primo cauſa eccleſie, & quelibet alia ſpiritualis non cõ-
mittitur laicis etiam de conſenſu partium, ad quod facit capitulo decer-
nimus. de iudi. iuncto capitulo ſi diligẽti, de foro compe. niſi laico, vel
laicis aſſocietur aliquis clericus, qui vna cum illis vel terminet, vel con-
cordet, que obſeruãtia fundatur in diſpoſitione capitu. per tuas ad finẽ
2 de arbit. ibi a duobus laicis, & vno clerico &c. † Clericus enim tanquã
dignior trahit ad ſe laicos minus dignos, argumento capit. quod in du-
bijs. de conſecratione eccleſie, facit notabile dictum Bar. per illum tex.
3 in. l. precipimus. §. eodem obſeruando. C. de appellatio. † vbi dicit
quod ſi laicus, & clericus debitores conuenientur ſimul ambo debent
conueniri coram epiſcopo ratione clerici, ad idem quod ponit Ludoui
4 cus Romanus conſilio. cclxv. incipiente in caſu propoſito † vbi dicit
quod ſi iudicantes vel arbitrantes ſunt mixte perſone, vt puta vnus cle-
ricus vel alter laicus debet tali caſu appellari, & ſimiliter peti reductio
ad iudicem eccleſiaſticum ratione clerici, qui vt dixi tanquam dignior
5 trahit ad ſe laicum, † facit etiam elegans doctrina Panormi. in capitu.
de quarta in ſexta columna verſiculo ſed circa predicta. de preſcrip. vbi
dicit quod ſi laicus habet rem communem, & indiuiſibilem cum eccle-
ſia, tunc contra laicum nõ preſcribitur ſpacio a iure communi ſtatuto,
ſed conſeruatur ius ſuum propter eccleſiam per. l. ſi communẽ. ff. quẽ-
admodum ſeruitus amittatur. & quod in ſimili notat gloſſ. in capitulo
vnico. de iure patrona. libro ſexto. & ibi Ioan. and.
6 ℭ† Cauſe prophane non committuntur in curia, nec ſignantur per iſtã
ſignaturam, nec etiam debent proponi, quia non ſunt de foro eccleſie,
7 facit text. in capit. ſi clericus laicum de fo. compe. † hinc eſt quod iſta ſi-
gnatura nõ committit cauſam dotis a matrimonio ſeparatã. quia tunc
dicitur cauſa prophana, & ideo coram iudi. ſeculari agi debet, vt per gl.
in. c. de prudẽtia. in ver. incidens de don. inter vi. & vxo. niſi lis fuiſſet
ſemel inchoata per partes corã iudice eccleſiaſt. arg. eius quod dicitur
ſemel tranſmiſſibile ſemper durat tranſmiſſibile. l. videamus. ff. quod
8 metus cauſa cum ſimilibus. † Item non cõmittit in curia cauſam dene-
gate penſionis cum mere conſiſtat penſio in temporalitate, & non dici-
tur cauſa beneficialis, per illud quod in ſimili dicunt doc. in. c. poſtula-
ſti. de reſcrip. & in. c. ad audientiã. ij. eo. tit. niſi ceſſans ſoluere ſit in cu-
ria, vel niſi ſolutio pẽſionis ſit deſtinata Rome, quia tunc videt̃ ibi con
traxiſſe. & ideo poteſt ibi conueniri, per. c. Romana in §. cõtrahentes.
9 de foro compe. lib. vj. iuncta. l. contraxiſſe. ff. de acti. & oblig. † Simili-
ter cauſa iniuriarum ex partibus non committitur in curia niſi veniat
acceſſorie ad aliud conceſſibile arg. d. c. de prudentia. et. l. quotiens. C.
de iudicijs. in quibus ꝓbatur quod iudex cognoſcit acceſſorie de cauſa

de qua principaliter cognoſcere non poteſt. Idem qñ reus apprehendi-
10 tur perſonaliter in curia ſecundum aliquos. † Excipiuntur quidã caſus,
in quibus dantur & ſignantur commiſſiones in curia ſuper prophanis.
Primus eſt, qñ partes cõſentiunt. quid. n. aliud agit pretor niſi vt partes
ſint concordes. l. j. §. inde queritur. ff. de no. oper. nun. facit. l. ſi cõuene
11 rit. ff. de re iud. & in. l. j. § ſi conuenerit. ff. depo. Secundus. † quãdo cau-
ſa eſt ardua puta ſupra quingentos florenos ſecundum aliquos. ſed hoc
puto eſſe arbitrarium, argu. l. non quicquid. ff. de iudi. facit capitu. de
cauſis. de offic. delega. & in. l. j. &. ij. ff. de iure delib.
12 ℭ† Tertius quando non ſperatur iuſticia in partibus ob potẽtiam for-
te vel fauores aduerſarij argu. c. ſtatutum § cum vero. de reſcrip. lib. vj.
precipue quando clerici conqueruntur de laicis & ſeculares iudices in
exhibenda iuſticia ſunt remiſſi. c. cum ſit generale. & cap. licet. de foro
compe. bona glo. in. c. ſi clericus. eod. titu. de hoc tamen tertio caſu la-
tius dicam in ſequentibus reſpectu aduocationis cauſarum a partibus
in curiam. Quartus de cauſis prophanis in terris eccleſie, argumen. c. ſi
duobus de appell. &. c. venientes. de iureiurando.
ℭQuintus quando ſupplicat Cardinalis pro ſeipſo ſecundum aliquos
13 † in Cardinalibus enim multa ſpecialia introducta ſunt vt patet ex. c.
hijs que de ma. & obed. iuncto eo quod dicit Innocẽ. in. c. dilectus. de
capel. mo. nam ſicut honore alijs preeminet. ita maiori debet prerogati
ua gaudere vt dicit text. in capitulo primo de officio leg. libr. vj.
14 ℭ† Hinc eſt qđ de conſuetudine curie cõmittunt Cardinales obſerua-
tiones terminoꝝ Auditoribus ſuis ẽt ſine ſpeciali mandato Pape, vt ꝑ
15 Egidiũ concluſione. xliij. que incip. Articulus. ℭ† Itẽ ſtat̃ dicto Cardi-
nalis in hijs que agunt̃ corã eo in cauſis ſibi cõmiſſis, ſm eundẽ Egidiũ
cõcluſio. clxxxiij. in ci. aſſertioni. qđ procedit ẽt in ꝑiudicialibus preſer-
tim, vbi alij Pape in talibus nõ aſſiſtunt vt ꝑ eundẽ ꝯcluſione. dcxxxvj.
ſuppoſito &c. quicquid dicat gloſ. de iure. in. c. ſicut nobis. de ſenten.
16 excõi. † Item Cardinali non inhibetur per auditorem, ſecundum eun-
dem Egid. cum multis ſimilibus prout de ſtilo, & conſuetudine curie.
17 ℭ† Vltimo quo ad ꝑdictã materiã, viduis & paupib9, & alijs miſerabi-
libus ꝑſonis dat ſignatura cõmiſſiones ẽt ſuper rebus ꝓphanis qa tales ꝑ
ſone ſub protectione eccleſie eſſe dignoſcunt̃, vt ꝓbatur in. c. ex parte.
18 b. de foro cõpe. ẽt ſi patiant̃ oppſſionẽ circa rẽ feudalem. † que alias de
ſui natura tractanda eſt corã dño feudi. c. ceterũ. de iudi. c. ex trãſmiſſa.
c. verũ &. c. extenore. de foro competen. dum dominus feudi in exhi-
bendo iuſtitiã non probatur negligens vt in dictis iuribus. ſed quo ad
viduas & alias miſerabiles perſonas credo quod indiſtincte procedat
primum dictum, vt poſſint agere in foro eccleſie etiã ſi dominus feudi
19 nõ probetur negligens † cũ ſint ſub protectione eccleſie. vt dixi & opti-
me probat̃ in. d. c. ex parte. b. & ibi Panormit. dicit illum tex. ſingu. ad

20 hoc in vltimo notabili. † excepto ſi tunc lis penderet partibus. coram
domino temporali, quo caſu poſſet excipi de talis litis pendẽtia contra
commiſſionem factam Auditori in Curia ad inſtantiam vidue vel alte-
rius miſerabilis perſone, ex quo de dicta lite in commiſſione non ſit fa-
cta mentio ſecundum Egidium conclu. xlvj. que incipit exceptio &c.
21 † quia in dubio non eſt veriſimile quod Papa cauſam pendentem corã
vno iudice ab eo velit auocare, niſi ex certa ſciẽtia id faciat. quod in du-
bio non preſumitur niſi de proceſſu expreſſam faciat mẽtionem. c. co-
22 ram. de offic. deleg. &. c. inter monaſterium de re iud. ¶ † Sed nec tunc
ſolet cauſam auocare ſi iam ſit inſtructa argumento. c. paſtoralis. de cã
poſſeſ. & proprieta. ibi vt iam poſſit cauſa diffinitiue ſententie calculo
terminari &c. niſi ſecundum aliquos orator paratus ſit preſtare iuramẽ
tum de perhorreſcentia. iuxta notata in capi. ſtatutum § cum vero. de
reſcriptis. lib. vj. de quo tñ latius dico infra in ſimili ꝓpoſito. in verſicu.
23 econtra cauſa &c. ¶ † Signatura nõ dat cõmiſſiones contra iudices vel
executores auctoritate iudicum procedentes, licet enormiter pars dicat
ſe leſam, vel alias dicat ſe indebite ſpoliatam. & ratio eſt quia ſi paſſim
darentur cõmiſſiones cõtra tales, nunquã inuenirentur iudices vel exe-
cutores timentes ſe in poſterum poſſe moleſtari, & ſic ſemper ſe exone-
24 rarent ab iſto onere, † nã iudicare onus eſt. c. paſtoralis, ibi exonerare,
de offic. deleg. & in. l. fi. § iudicandi. ff. de numeri. et honori. non preſu-
mitur autem quis appetere oneroſa, vt dicit glo. in ca. ſi contra vnum,
25 in glo. magna. de officio delega. lib. ſexto. † Credo tamen, quod ſi eſſet
maxima proteruitas, & inobedientia iudicis vt quia non obſtante ap-
pellatione, & inhibitione auditoris proceſſiſſet in cauſa nimis fauendo
parti, tunc daretur commiſſio contra partem & iudicẽ, & ita proximis
diebus ego obtinui in cauſa canonicatus Sibenicen. contra quendam
26 Leonardum de datis Florenti. † facit. c. de priore. de appella. vbi dici-
tur qđ punitur nõ differens appellationi interpoſite ad Papam, et mitti-
tur ad curiam puniendus, quia debet deferre ob reuerẽtiam ſuperioris
nedum vbi eſt certum appellationem ipſam fore probabilem, ſed etiã
vbi dubitatur, an probabilis ſit interpoſita, ſecundum dominum An-
tonium, in. c. vt debitus, de appellatio. per capi. ſacro. ad finẽ, de ſentẽ.
excommunicatio. idem ponit Ludoui. Romañ. vbi multa allegat in
27 conſil. ccccc j. Incipien. vt declarationem, &c. ¶ † Quãdo narratur plu-
ra in commiſſione, quia Papa non eſt plene de omnibus informatus,
dat ſignaturam ſolum de commiſſione cauſe, pari modo ſeruatur in ſi-
gnatura gratie, qñ petuntur plures gratie, inter quas eſt ſolum vna con-
cedẽda, tunc ponitur illa ſpecifice in ſignatura, puta de prouiſione, vel
de diſpenſatione ſeu de cõfeſſionali in forma &c. alias ſi ſimpliciter di-
ceret placet, vel cardinalis diceret conceſſum vt petitur, omnia petita
28 intelligerent cõceſſa. † quia ſimplex reſponſio intelligitur talis, qualis

preceſſit interrogatio. vt probatur in § preterea inſtit. de inutil. ſtipu. et
in. l. ticia. § idem reſpondit. ff. de ver. obli. Ideo in primo caſu habẽs ſi-
gnaturam ſolum de commiſſione cauſe, ſi vult quod committatur ali-
quid in ſpecie de narratis in cõmiſſione, puta ꝙ aduerſarius citetur ꝑſo
naliter vel quid ſimile, facit vnam reformationem, & ſic illud de facili
29 obtinet, † & ad illud de citãdo quem perſonaliter ꝙ requiratur expreſ-
ſa commiſſio in curia, facit tex. iuncta bona glo. in. c. fi. in ver. perſona-
liter de dil. & ponit deciſio rote in antiquis. ccclxxxix. que incipit nota
30 quod regulariter, † vbi dr̃ ꝙ Auditor etiam in cauſa criminali non põt
reũ citare vt cõpareat ꝑſonaliter, niſi hoc habeat ſpecialiter cõmiſſio.
& licet ex multis & diuerſis cauſis concedantur citationes perſonales,
ita quod tunc non ſufficit mittere procuratorẽ vt dicit deciſio. cclxxij.
incipit licet ꝯ in noui ſ. tñ paſſim, & indifferenter id non conceditur, &
ideo qñ narrantur plura ꝑꝑ quorum quodlibet poſſet citandus declara
ri non datur ꝙ citetur perſonaliter, niſi omnia verificentur, vel niſi ali-
quod eoꝝ eſſet valde graue, argu. c. primi in fi. de iudi. libr. vj. & in cle.
31 j. eo. ti. cum ſimilibus. ¶ † Si cauſa principalis agitetur in vno loco corã
certis iudicibus, & aliquid dependens, ſiue ad dictam cauſam attinens
in alio de facili aduocatur, & committitur iudicibus negocij principalis,
& hoc ne continentia cauſe diuidatur. l. nulli. C. de iudi. c. diſpẽdia de
32 reſcrip. lib. vj. † & ideo ſi cauſa agitetur in partibus corã vno iudice, &
contingat appellari ab aliqua interlocutoria vim diffinitiue habente,
puta ſi ille pronunciauit ſe iudicem competẽtẽ, iuxta gl. in auc. habita.
C. ne filius pro parte, non auditur appellatus, ſi petat cõmitti in curia
cãm pretenſe appellationis tantum, ideo additur in commiſſione, cum
toto negotio principali, & hoc per rationem de qua ſupra de facili autẽ
aduocatur negocium principale de partibus in beneficialibus, tñ quia
tales cauſe ſunt tractande in curia de ſui natura, tum ẽt vt impinguetur
& bonificetur ipſa curia, dummodo non ſit cõcluſum in cauſa, qa tunc
non aduocatur, & ideo ſolet in commiſſione dici. Coram quo ad non-
nullos actus citra tamẽ concluſionem cauſe proceſſum extitit, & nõ ſit
aliqua mentio, quod cauſa ſit inſtructa coram illo iudice, quia cum ma-
gna difficultate aduocaretur, vt ſuperius dixi per. c. paſtoralis, de cauſa
33 poſſeſ. & proprieta. ibi ſi vero concluſum, &c. ¶ † Qñ petitur commiſ-
ſio ad partes per breue ſemper additur in cõmiſſione, & ꝑ breue ſancti-
tatis veſtre &c. alioquin in curia nõ ſolet tranſire, & credo qđ iſtud ſer-
uetur duplici de cauſa prima eſt ꝑꝑ lucrum officialium, vt orator cogať
expedire bullam, in qua plus exponitur, ſecunda per breue habet ora-
tor iudicem, quem petit poſtea verbo, ſed ſi per bullam tunc apponitur
in principio, & ſi alia pars opponit tunc coguntur concordare de iudi-
34 ce, facit glo. in. l. obſeruandum. ff. de iud. & ſuperius latius dixi, † pre-
dictis etiam reſpectibus non committuntur appellationes in partibus

per breue, niſi in certis caſibus puta pro pauperibus qui non tenentur
ad expẽſas eis impoſſibiles, vt dicit Egidius concluſione. xliiij. que inci
pit allegatio paupetatis per. l. procuratorem. §. ſi ignorantes. ff. manda.
35 † item committitur appellatio per breue in partibus quando alia pars
habuit commiſſionem ſimiliter per breue & hoc vt ſeruetur equalitas
36 inter partes, regula non debet licere, lib. vj. ¶ Itẽ in terris eccleſie quan-
do in commiſſione eſt clauſula derogatoria cõſtitutionis Bonifaciane
de vna & concilij gñalis de duabus dietis, de q̃bus in. c. nõnulli de reſc.
& in. c. ſtatutũ eo. ti. lib. vj. additur dũmodo nõ vltra duas vel vltra tres
referẽdo ſingula ſingulis, id eſt quo ad conſtitutionẽ Bonifacij., dũmo-
do non vlta duas, quo ad concilium generale non vltra tres facit, bona
glo. de relatione ſingulorũ ad ſingula in. c. ſi quis pecunia. lxxix. diſtin.
ſed hodie gaudent breuitate moderni, vt etiam ſillabam vnam non ne-
ceſſariam non apponant, vt dicit gl. in. l. j. ff. quod metus cauſa, & ideo
37 dicuntur ſolum illa verba dummodo non vltra tres, & eſt melius. † Cã-
cellaria tamen non derogat dietis, ſicut nec committit cauſam ſimplici
clerico, prout atteſtatur Egidius concluſione. lxxxj. que incipit cõſen-
ſus partium per clementi. ne romani. de electio. cum concordã. de quo
38 latius dicam infra in materia reſcriptorum. ¶ † Inſuper inter alias regu-
las, quas habent referendarij potiſſime frequentatur iſta, qua cauetur,
quod multa reijciuntur ꝑ ſignaturam placet, quatenus tollatur ius que-
39 ſitum, nec eſt neceſſe, quod dicatur, quomõ tollitur ius queſitũ † q̃a nõ
eſt de intẽtione pape quod alicui tollatur ius quoquomõ queſitum, ne-
que per ſe neq; ꝑ ſuos anteceſſores, niſi aliud appareat in bñficialibus,
iuxta. c. pen. & fi. de preb. lib. vj. & in. c. fi. de conceſ. preb. eo. lib. facit
l. ij. §. merito, & §. ſi quis a principe. ff. ne quid in loco publi. ſecus q̃ñ pe-
teretur aliquid ꝯ bullã in cuius conceſſione papa quaſi cõtraxiſſet acci-
piendo multam pecuniam, quia factum vigore talis bulle nõ ſolet reici
ẽt cum dicta cl'a, niſi orator dicat quomodo tollat ius queſitum, & hoc
40 quia multum refert † an fuerit ius queſitum, per ius poſitiuum, cui prin
ceps poteſt derogare, an per ius gentium, iuxta not. per moder. in. l. gal-
41 lus §. & quid ſi tantum. ff. de liber. & poſthu. † Q̃ñ eſt lata vna ſententia
ꝯ aliquem, & tranſiuit in rem iudica. vel ſunt tres ſententie conformes,
ita q̃d nõ licet tertio prouocare. c. ſua nobis. de appel. & in. l. vnica. C.
ne lic. ter. prouoc. & tunc ſi reus cõdẽnatus vult agere de nullitate ipſa-
rum, aut aliquis ex eis admittitur via ordinaria, ſed cum temperamẽto,
de quo in cle. vt calũnijs de re iud. ſi vero nõ dicit eas nullas, ſed in quas
tunc ex quo precluſa eſt ſibi via appellandi, & ſic non habet remedium
ordinarium debet recurrere ad extraordinarium, & petere reſtitutionẽ
ad appellandum a diffinitiua, vel ꝯ lapſum fatalium ad appellationem
proſequendã. argu. l. cauſe. ff. de mino. ex clauſula generali ſi qua mihi
iuſta cauſa eſſe videbitur. l. j. & per totum. ff. ex quib. cau. ma. que reſti-

tutio conceditur ſed cum magno moderamine & tẽperamento, nam ẽt
42 q̃ñ non ſunt tres ſciendum tamen ſit res iudicata datur reſtitutio, † ſed
cum clauſula parito iudicato, que importat vt orator dimittat poſſeſſio
nem reſtituat fructus perceptos & ſoluat expenſas vt probatur in capit.
fi. de reſtitu. ſpolia. & in. d. clemen. vt calumnijs. ibi plenarie &c.
43 ¶ † Sed hoc habet locum, q̃ñ dicta ſententia eſt lata parte preſente vel
eius procuratore. ſecus ſi per contradictas, quia tunc reſtituitur ſolũ re-
fectis expenſis in quibus fatigauit aduerſarium arg. c. exceptionem. de
excep. ſed non cogitur dimittere poſſeſſionẽ, ex quo cauſa non fuit ple-
ne diſcuſſa propter abſentiã alterius partis, quia cauſarum merita par-
tium aſſertione panduntur. l. fi. C. ſi per vim vel alio modo. Sed iſtud
quod dixi de refectione expenſarum in tali caſu debet intelligi quando
fuit apprehenſus perſonaliter. ſecus ſi per edictũ, ita quod veriſimiliter
potuit ignorare, tunc nõ eſt neceſſaria aliqua reſtitutio. ſed ſimpliciter
committitur cauſa ſuper appellatione emiſſa a die notitie, per illud q̃d
44 dicit deciſ. ccclxiij. incipiẽ. cũ iura. in noui. ¶ † Sed ſi per contradictas
eſſent late due ſententie vel tres tunc propter nimiam contumaciã par-
tis nõ datur reſtitutio, niſi cum dicta clauſula parito iudicato. facit bo-
nus tex. in. l. fulcinius §. fi. ibi propter nimiam contumaciam. ff. ex qui-
bus cau. in poſ. ea. Si vero tres ſententie non ſunt late per contradictas
ſed cum parte vel eius procuratore tunc attẽditur quo modo & ex qua
cauſa petatur reſtitutio. nam ſi narratᷣ paupertas ab eo qui vult reſtitui.
conceditur reſtitutio iuxta text. in. l. procuratorem. §. ſi ignorantes. ff.
manda. & quod notat Innoc. & Abba. in. c. ex ratione de appella. glo.
45 ordinaria in. l. eos. C. eodem titulo. † cõceditur inquam reſtitutio ſed
cum iſta clauſula videlicet, placet dimiſſa poſſeſſione & conſtito de ora
toris paupertate. & eſt iuſtiſſima conceſſio, quia quoad poſſeſſionem
dimittendam non poteſt allegare impedimentum paupertatis, ideo in
eo debet parere iudicato. fructus vero & expenſe reſeruantur in fine li-
tis pro quo facit bonus tex. in. c. olim, de reſti. ſpolia. vbi probatur ſecũ
dum vnum intell. ꝙ qui non eſt ſoluendo ad reſtitutionem fructuum,
non vrgetur ſimiliter nec expenſarum impoſſibilium, vt in ſuperioribus
dixi ex mente Egidij concluſione. xliiij. que incipit allegatio. &c.
46 ¶ † Si vero non narratur paupertas, ſed aliquid aliud ꝑꝑ ꝙ pretendit
orator ſententias non mereri executionem, vt puta ſi in termino miſit
47 ꝓcuratorem ad proſequendũ, ſed ꝓcurator decepit eũ, & non iuit † quo
caſu malitia ꝓcuratoris non debet dño imputari. vt dicit deciſio Rote.
clv. que incipit ſi certus terminus. in nouis. ꝑ. l. q̃ mittuntur. ff. ex q̃bus
cau. ma. iſtis & ſimilibus caſibus datᷣ reſtitutio prout de iure, que reſti-
tutio tunc non conceditur ex gratia, ſed de iure communi, ideo datᷣ put
de iure, vt dixi, alias conceditur cũ clauſula parito iudicato, & conſtito
de bono iure quo caſu docendum eſt in aliquo licet non plene de iuſti-

cia volētis ſe reſtitui etiam quo ad negocium principale, per rationem
48 quam ponit Egidius concluſione. xxxviij. incipien. eccleſia † predicta
procedunt in bñficialibus in quibus datur reſtitutio aduerſus ſentētias
vt ſupra In prophanis vero non datˀ reſtitutio, ſed cōmittitur cā reſtitu-
49 tionis per hec verba, placet de reſtitutione prout de iure † computatur
aūt quadriennium a die vltime ſententie qñ petitur reſtitutio aduerſus
tres ſententias vel probationes obmiſſas. nam vltima ſentētia que finē
liti imponit eſt que ledit. & ideo ab illo tꝑe incipit leſio & tempus petē-
de reſtitutionis, vt late ponit deciſio Rote. clxv. que incipit latis tribus
50 ſententijs in nouis deciſionibus. ¶ † Vltimo quo ad iſtā materiam no-
tandū eſt qđ licet ſubrogatus teneatur iuſtificare ius illius in cuius locū
ſubrogatur vt ponit Egidius concluſione. cxij. ꝑ regulā cum quis in ius
lib. vj. & intimare ſubrogationē condemnato, vt ꝑ eundū Egid. cōclu-
ſione. clvj. iſta tñ non hñt locū, qñ quis ſubrogatˀ illi qui habuit execu-
toriales, vigore trium ſententiaꝝ ↄ̄ aduerſariū, qui non pōt amplius pre
tendere aliquod intereſſe, ex quo, vt dixi, habuit tres ſententias ↄ̄ ſe, &
non eſt reſtitutus. & ideo non auditur dictus aduerſarius condēnatus,
vel eo defuncto, alius, qui illi ſucceſſit, ſi petat, quod non detur effectus
executorialium iam decretarum ad inſtātiam primi in cuius locum ego
ſucceſſi, niſi canonizata mea ſubrogatione, quia ſua nō intereſt ex quo
nullus eorum obtinuit reſtitutionem aduerſus tres ſentētias. † facit ad
51 hoc elegans dictum Inno. in. c. cum Bertoldus in fine. de re iudica. vbi
dicit quod nō auditur actor petens aliquid in libello quod aduerſario
obeſt, & ſibi non prodeſt, argumento. l. in fundo. ff. de rei vendi. ad idē
52 quod notat in. c. ꝙ ſuper hijs in ver. excludatur de accuſa. † vbi dicit qđ
ad excipiendum de crimine contra electum ſiue confirmatum non ad-
mittuntur niſi illi quorum intereſt, per regulam generalem que habet
53 † quod non ſolent audiri quorum non intereſt, argu. c. veniens de teſti.
cum vulg. que regula procedit & habet locum etiam in beneficialibus
ſm glo. in. c. poſt elec. in glo. fi. ibi vel ideo non fuit auditus. de conceſ.
prebē. nihilominus iſta determinatio ſuper qua fundatur ſtilus ſignatu
re in hoc caſu vr̄ poſſe impugnari. † nam ſufficit reo ꝙ vincat ꝑ nō ius
54 actoris, ēt ſi conſtet de nō iure ſuo. l. fi. C. de rei vend. l. loci corpus. §. cō
petit. ff. ſi ſerui. ven. l. qui accuſare. C. de edē. & in. c. vnico. vt eccle. be-
nefi. que iura etiam in beneficialibus locum obtinēt ſecundum Cōpo.
in. c. mandatum, de reſcri. & ſequitur Lud. Roma. conſi. cccxlvij. inci.
quo ad articulum in. j. col. ¶ † Conſequenter licet per tres ſententias
55 conſtet de non iure condēnati. tñ videtur audiendus, ſi petat, quod nō
detur effectus executorialium cōtra ſe, niſi prius canonizetur ſubroga-
tio ſubrogati. forte. n. ſubrogatio nō tenuit, & pōt impugnari, & ideo
ex quo eſt poſſeſſor, ſatis eſt qđ vincat ꝑ non ius ſubrogati, itē melius eſt
quod iſte iniuſte remaneat in ſua poſſeſſione, quamuis iniuſta vel vi-
ciosa,

cioſa, quā quod alter vicioſe ingrediatur, nec ꝑꝑ hoc ille iniuſtus poſſeſ-
ſor qui habuit tres ſententias contra ſe remanebit in beneficio, quia or-
dinarius illum poterit ex officio remouere per. c. ordinarij, de offi. ord.
lib. vj. & iſta ratione in terminis vtiˀ deciſio Rote. ccccxix. que incipit
nota an reus in antiquis. ¶ Ex quibus manifeſte apparet, ꝙ petenti talē
cōmiſſionē nō pōt dici tua non intereſt, ex quo habuiſti tres ſententias
contra te, & nō es reſtitutus, immo poteſt ſua plurimum intereſſe, vt pa
tet ex premiſſis, & ideo in ſuperioribus dixi ſignaturā ſeruare, ꝙ vbi qs
ſubrogatˀ illi qui habuit executoriales cōtra aduerſarium nō datˀ ei effe-
ctus illarū, niſi intimetur cōdemnato huiuſmodi ſubrogatio, qa forte
impugnabit eā, ergo ſua intereſt, alias ad impugnandum non admitte-
tur per ſuperius allegata, poſſet tñ practicari prima opinio, & ille ſtilus
in illis qui ſe intruſerunt in beneficio poſt mortē illius, qui habuit tres
ſententias contra ſe vel in venientibus pro ſuo intereſſe, iuxta tex. in. c.
ij. vt lite pend. lib. vj. qui cū nō habeāt aliquā poſſeſſionē nō poſſunt pe
tere ꝙ nō detur effectus executorialiū decretarū cōtra defunctū, niſi ca-
nonizetˀ ſubrogatio ſubrogati, nam tunc verū eſt dicere, qđ ſua non in-
tereſt, ex quo nō poſſident, & aduerſus tres ſententias nō ſunt reſtituti.
& hoc modo intelligo illā obſeruantiā & ſtilū ſignature de quo ſupra.
¶ Et ex predictis patet, ꝙ ēt pro non litigante datur ſubrogatio in locū
& ad beneficium illius, qui iam habuit executoriales contra aduerſa-
56 rium, & illis nōdū exequutis deceſſit, † nec iſto caſu neceſſarium eſt de-
rogare regule de ſubrogandis collitigantibus, ex quo lis iā eſt finita per
ſententiā, que trāſiuit in rē iudicatā, iuxtra tex. cū glo. in. c. j. de litis cōt.
57 li. vj. & in. l. cauſas. C. de tranſac. in quibus probatur † ꝙ per ſententiā
non ſuſpenſam appellatione finitˀ lis, & ſic non dicitur amplius colliti
gans, multo fortius poſt tres conformes, niſi aduerſus eas ſit reſtitutus,
58 quo caſu efficitur collitigans vt prius erat, † quia reſtitutio eſt in priſti-
num ſtatū repoſitio. l. quod ſi minor. §. reſtitutio. ff. de minori. & in. l.
59 j. C. de ſent. paſſ. ¶ † Et ideo poſt reſtitutionē credo quod in eo haberet
locū regula de ſubrogandis, quia virtute reſtitutionis dicitur adhuc lis
pendere, cōſequēter ſua ſubrogatio infra menſem poſt impetrationem
alterius erit potior, & preualebit impetrationi alterius tertij, per dictā
regulam de ſubrogandis, niſi illi derogatum eſſet in impetratione illius
tertij, prout ſepe & quaſi indifferenter derogatur in beneficijs litigio-
60 ſis vacātibus per ceſſum vel deceſſum, quod minime fieri deberet † ne
propter nouos aduerſarios, qui malicioſe interdum ſubrogantur, liti-
gia in eccleſiarum diſpendium prorogari cōtingat, vt dicit elegans tex.
61 in. c. ſi hij contra quos, vt lite penden. lib. vj. † & potiſſime derogatio di
cte regule de ſubrogandis deberet denegari potentioribus precipue do
minis Cardinalibus, q poſſunt minacē vultū & terribilē feruorem ſuis
aduerſarijs oſtendere argu. tex. in. l. vnica. C. ſi rector prouin. & in. l. j.

62 C. ſi quacunque preditus poteſtate.† nec eſt dubium eos eſſe potentio-
res alijs clericis immo vero potentiſſimos, quia vt dicit Ioan. andr. in
c. cum olim. de re iud. Cardinales vna cum papa iudicant omnes, ipſi
63 vero a ſolo papa iudicantur,† Hinc eſt quod appellatione Cardinalium
comprehenditur etiam papa vt tenet Archi. in. c. ſacroſancta. xij. di-
64 ſtin.† & ideo iactura cauſe affici deberent hij, qui ſibi patrocinium po-
tentiorum aduocant vel eis iura & actiones cedunt annullata penitus
ceſſione, vt diſponit tex. in. l. j. & ij. C. ne liceat potent. ¶ Et ideo iſtis
de cauſis tēpore Inno. viij. Cardi. Alerien. tunc ſignatur denegauit ex-
preſſe derogationē dicte regule de ſubrogandis, licet multum eſſet ad
concedendum ſollicitatus per Reuerendiſſimum Cardi. ſancti Petri
ad vincula nunc Magnanimum Iulium. ij. Pontific. maxi. qui tunc
in Cardinalatu petebat commendari omnia beneficia cuiuſdam ſui fa-
miliaris per obitum eiuſdem vacantia, & ſe etiam in litigioſis cum dero
gatione dicte regule ſubrogari, ſed fuit ſibi denegatum vt dixi, & bene
per ſupradicta propter que quando derogatur dicte regule ſolent appo
ni iſta verba, videlicet attento ꝙ orator non eſt cedente potentior, ali-
quando tamen ex fauore derogatur in caſu premiſſo. videlicet pro Car-
dinalibus per obitum familiarium ſuorum, ideo bonum eſt eſſe Cardi
dinalem, & habere fauores.
65 ¶ †Eſt & alius caſus in quo non derogatur regule de ſubrogandis, ſed
nec datur ſubrogatio. videlicet in beneficijs cōſiſtorialibus hoc eſt mo-
naſterijs virorū valorem ducentorum florenorum auri communi exti-
matione excedentium, quia talia ſunt per vnam regulam reſeruata, &
66 de illis ſolet prouidere papa conſiſtorialiter, †ideo in illis datur ſubro-
gatio, niſi preceſſerit alia prouiſio, vel commenda conſiſtorialis, & ita
ſeruat ſtilus qui pro iure habetur cap. ex litteris, de conſtitutio. & in ca-
67 pi. quam graui de cri. fal. cum ſimilibus. ¶ †Hinc etiam eſt, quod non
admittūtur reſignationes talium monaſteriorum dictum valorem ex-
cedentium, quia vt dixi illis conſiſtorialiter prouidetur de perſonis ido-
neis, aut commendātur illitteratis, & aſinis ferratis, iuxta illud Io. mo.
68 in. c. cum ex eo. de electione li. vj. ¶ †Vltimo quo ad iſtam materiam
ſubrogationis occurrit etiam alius caſus, in quo non datur ſubrogatio,
videlicet vbi de crimine agitur ad priuationem, quia beneficiū nō eſt
litigioſum, ſed perſona propter crimen, & ideo ante quam priuetur,
poteſt cedere in fauorē alterius, vt ſentit gl. not. in. capi. ſecūdo. in ver.
finita, circa medium, vt lite pendēte lib. ſexto. eadem ratione non da-
tur gratia ſi neutri vel ſi nulli. Tamen poſt diffinitiuam priuationis ſen
tentiam gratie predicte & ſubrogatio dari poſſunt quia per ſententiā
prouidetur de beneficio. Et ideo quando in impetratione priuationis
ponitur clauſula, & cum decreto quod ſi priuandus metu priuationis
poſt accuſationem & inſcriptionem beneficium huiuſmodi in alterius.

quam oratoris fauorem reſignauerit, iudices nihilominus ad execu-
tionem literarum priuationis procedere poſsint, perinde ac ſi reſigna-
tio huiuſmodi minime facta fuiſſet. tunc addi ſolent hec verba videli-
cet poſt primam priuationis ſententiam, quia vt dixi per ſentētiā proui
detur de beneficio clemen. auditor cū ibi notatis, de reſcrip. non proſe
quor vlterius hāc materiā ſubrogationis, quia pro maiori parte potius
concernit ſignaturam gratie quam iuſticie.

¶ Verū quia ſupra proxime facta eſt mentio de priuatione propter cri
mē ideo ſubijciā aliqua, que ſeruat ſignatura iuſticie in tali materia.

SVMMARIVM

1 Priuatio ꝑꝑ crimē in quibus caſibus iniuria committatur.
2 Impetrans quando narrat multa delicta per priuandū cōmiſſa, & in cō
clusione probis viris petit committi, vt ſi ei de premiſſis vel altero
premiſſorū, &c. caſſantur illa verba vel altero premiſſorum.
3 Proceſſus ſummarius nō dat̃ in cauſis criminalibus, ſecus in ciuilibus.
4 Excōicatus celebrās irregularitatē incurrit, & bñficijs priuādus venit.
Limita vt infra nu. ſeq.
5 Priuatio beneficij datur ob non ſolutionem penſionis & propter cen-
ſurarum incurſum.
7 Impetratio quomodo ſignatur per priuationem.
8 Iurās nō reuocare procuratores in materia beneficiali eos abſq; ſuperio
ris auctoritate reuocando piurus efficitur.
9 Abſolutio a iuramento de quo in auc. ſacramenta puberū. C. ſi aduer.
vendit, qualiter concedatur.
10 In iuramento auctoritas ſuperioris ſemꝑ excepta intelligit̃.
11 Promittēs in tranſactione nō impetrare iudicē ſub pena non incidit in
penam, facta tranſactionis mentione.
12 Votū nō valet de nūq; petēdo diſpenſationē ſuper voto.
13 Cauſa iuſta concedendi reſtitutionē in materia auct. ſacramenta pube
rum que ſit.
14 Iudex contra iniquitatē occurrere debet.
15 Clauſula que ponitur in gratia ſi neutri operatur ꝙ expediantur prime
litere prouiſionis.
16 Clauſula perinde valere nō datur, niſi ſuperius expeditis.
17 Supplicatio ſolū ſignata dr̃ res informis añ literarum confectionē.
18 Citatio qñ conceditur per edictū, ſolet apponi clauſula cōſtito ſumma
rie de non tutto acceſſu.
19 Teſtes qualiter debeant deponere ſuper non tutto acceſſu.
20 Brachiū ſeculare quando concedi debeat.
21 Cōmiſſio aliqua regulariter non datur poſt concluſionem in cauſa, niſi

conclusioni expreſſe derogetur.
22 Cautela vt quis poſt concluſionẽ in cauſa cõmiſſionẽ obtineat.
23 Concluſio auditori rote non obſtat.
24 In commiſſione preinſerta quando eſt aliquid exorbitans in reformatione debẽt addi verba corrigẽtia illã exorbitantiam.
25 Gratia quando dicatur obrepticia.
26 Ellectio monialis ellecte quando confirmari debeat.
27 Capitulũ fecit aliud eſt dicere, & aliud eſt dicere canonici fecerunt.
28 Cõmiſſio dat͛, ꝙ executoriales pendente lite intruſo intimentur.
29 Cõmiſſio ſuper homicidio quomodo fiat.
30 Homicide pena que ſit.
31 Fideiuſſor non interuenit, vbi venit pena mortis imponenda.
32 Procurator quãdo in cauſa criminali interuenire poſſit.

1 ET PRIMO SCIENDVM Eſt † quod priuationes huiuſmo-
di nõ ſolent committi in curia, niſi delictum ſit ibi commiſſum, vel q̃ a
cenſure ob quarũ incurſum datur priuatio fuerũt in illa fulminate, aut
priuandus ſit preſens, & reſiſtens in eadẽ curia, iſtis caſibus priuandus
ſortitur ibi forum, vt probat͛ in. l. j. C. vbi de cri. agi oportet, facit. c. po
2 ſtulaſti, &. c. fi. de foro cõpe. cũ ibi plene notatis per ſcribentes. ¶ † Se-
cundo notandum eſt quod quando impetrans narrat multa delicta per
priuandum commiſſa, & poſtea in concluſione petit committi probis
viris, vt ſi eis de premiſſis vel altero premiſſorũ cõſtiterit dictũ. N. &c.
tunc ſemper conſueuerũt caſſari illa verba, vel altero premiſſorũ, quia
dictus impetrans diffamãs aliquem de pluribus criminibus debet arcta
ri ad probandum omnia, quibus illũ diffamat, & propter iſtam rationẽ
euitatur tex. qui videtur probare contrarium in cap. inter ceteras, de re
ſcript. & quod per illum dicit deciſio Rote. lxviij. que incip. licet plu-
ra in nouis, ſi enim non probat omnia tenetur ad penam talionis, vel
ſaltem ad penam diffamationis. capi. ſuper hijs, de accuſationibus, &
3 in capit. licet heli de ſimonia. ¶ † Hinc eſt quod in priuationibus
& alijs cauſis criminalibus puta iniuriarum, quando agitur crimina-
liter, non datur, & quod ſummarie, quia vt dixi intereſt partis pro-
pter penam talionis, in cauſis autem ciuilibus & prophanis datur ſum-
marius proceſſus vt in ſuperioribus dixi, ſed ſolent caſſari hec verba vi
delicet ſola facti veritate inſpecta, niſi ex fauore ob que autem crimina
dantur priuationes huiuſmodi dixi late in tertia parte precedentis tra-
4 ctatus, & vltra ibi dicta addo duo. † primũ eſt quando quis exiſtens ex-
communicatus celebrauit miſſas quo caſu irregularitatẽ incurrit, & eſt
priuandus beneficijs. c. latores. &. c. poſtulaſtis, de cler. excõ. mi.
5 ¶ † Sed aduertendum eſt, quod datur tali caſu priuatio, & ſignatur
impetratio, ſi ab homine fuit excommunicatus ſed tunc addi debent in

ſupplicatione hec verba videlicet declaratus & publice denunciatus
propter concilium Conſtantien. & ſic iſtis concurrentibus datur pri-
uatio ſub forma predicta, ſecus quando a iure exigeretur, tamen in pri-
mo caſu, quod ille habuiſſet notitiam excõmunicationis vndecunque
ſaltem per ſolam famam, nã tunc celebrando diuina incurrit irregulari
tatem, vt eſt caſus quẽ ibi ponderat Panor. in tertio notabili in capitu-
lo illud. de cler. excom. mini. ſed quo ad priuationem beneficiorũ req-
6 ritur vt dixi quod celebrauerit declarat⁹, & publice denũciatus. ¶ † Se-
cundus caſus eſt, in quo datur priuatio vltra in ſuperioribus enumera-
tos, videlicet ob non ſolutionem penſionis & propter incurſum, ſed
huiuſmodi priuatio non debet committi, niſi ad illius inſtantiam cui
debetur penſio, quia illius tantum intereſt, & ideo alij non audiuntur.
c. cum inter de ele. & in capi. non ſolent ſecunda queſtione ſexta.
7 ¶ † Poſtremo quo ad iſtã materiam datur vna regula generalis, quod
nunquã ſignatur impetratio per priuationẽ, niſi in forma iuris, ideſt ni
ſi de iure ille veniat priuandus, etiam ſi clericus petit priuari regularem
& ſibi conferri, nec debet poni conditionaliter, ſi priuãdus eſt propter
honorem ſignature, que videretur ignorare iura, & tenderet in eius de-
decus iuxta illud in. l. ij. §. ſeruius. ff. de orig. iur. niſi eſſet articulus valde
dubius in iure an quis ob talẽ cauſam debeat priuari, quia tunc datur
prout de iure in forma iuris, hec licet tangãt ſignaturã gratie, conferũt
tamen ad intelligentiam ſignature iuſtitie, & ideo uolui ea hic inſerere.
8 † Qui iurauit nõ reuocare procuratores in materia beneficiali reuocan-
do eos abſque auctoritate ſuperioris efficitur periurus, vt dicit glo. in
cap. fin. in verſic. reuocatus, de procurat. libro ſexto, allegat. cap. ſicut
& cap. ſi inter, de ſponſa. in fine. ideo ad hoc vt ſine metu periurij poſ-
ſit eos reuocare, debet petere relaxationem a iuramento, que danda eſt
9 in materia beneficiali, ſecus in materia contractuum, † & ideo quan-
do minor petit abſolui a iuramento de quo in auc. ſacramenta puberũ.
C. ſi aduer. vendi. vt poſſit petere reſtitutionem aduerſus contractum,
debet ſic dici. quod abſque metu periurij aperiatur ei via ad imploran-
dum officium iudicis ſuper reſtitutione quatenus de iure ſit ei concedẽ
da, & eſt notandum quod per talẽ ſignaturã non conceditur minori re-
ſtitutio aduerſus contractũ per rationem quam ſtatim ſubiiciam, ſed ſo
10 lum aperitur ſibi via ad petendam reſtitutionem † non obſtante iura-
mento, in quo intelligitur ſemper excepta auctoritas ſuperioris. capi.
venientes de iureiuran. nec incurrit periurium veniendo contra iura-
mentum, quia certũ eſt iſtum actum eſſe licitum, ex quo vult contraue
nire auctoritate ſuperioris, ad quod bene facit quod eleganter voluit
11 Cardi. conſi. xxv. incip. in dei &c. in cauſa & queſtione &c. † quod qui
in trãſactione ꝓmiſit ſub pena nõ impetrare iudicẽ, ſi impetrat facta mẽ
tione trãſactionis nõ incidit in penã per tex. no. in. c. ceterũ, de reſcrip.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA GRANADA

12 vbi domi. Fely. †corroborat in hoc per dictum Ricar. in. iiij. diſt. 38.
q. ix. arti. iij. vbi firmat nõ valere votũ de nunquã petendo a papa diſ-
penſationẽ ſuper voto, quia eſſet in preiudicium ſuperioris, cuius au-
ctoritas eſt ſemper excepta etiam in iuramento vt ſupra. ¶ Quare autẽ
per talem ſignaturam non conceditur reſtitutio, dico quod ideo illud
eſt, quia in prophanis non datur reſtitutio ſed cõmittitur cauſa reſtitu-
tionis vt in ſuperioribus dixi, & iſto reſpectu dicitur in iſta materia ſu-
13 per reſtitutione quatenus de iure ſit ei concedenda, † iuſta autem cau-
ſa concedendi reſtõnẽ in materia. d. auc. ſacramenta puberũ, eſt ſi de do
lo re ipſa & euidenti iniquitate contractus arguatur, nam tunc iuramẽ
tum eſſet vinculũ iniquitatis. & per conſequens non ſeruandum. c. ſi
vero de iureiu. & in. c. inter cetera. xxij. q. iiij. & ideo de facili relaxat̃,
14 cum †contra iniquitatẽ iudex debet occurrere. & ita in terminis predi
cte auc. ſacramẽta puberũ expreſſe dicit Pet. de anch. conſi. lxxxiij. in-
ci. viſis diligenter. & alio conſi. clxxx. incip. viſa diligenter &c. Quan
do aliqs petit gratiã, ſi neutri literis non expeditis attento quod prius
obtinuit poſſe experiri literis non confectis, tunc debet poni hec clau-
15 ſula, † & dũmodo literas ꝑme prouiſiõis expedita, vel ſic, & quod ſuper
conceſſione huiuſmodi literas omnino expedire teneatur, & ſic datur
gratia ſi neutri ſuper ſola ſupplicatione ſignata, virtute cuius ſtãte pri-
ma cõceſſione quã obtinuit poſſe experiri literis nõ confectis poterit
introducere litẽ ad effectũ obtinẽdi gratiã ſi neutri que dat̃ poſtquã cau
ſa corã iudice legittime fuerit introducta, ante. n. lis non dicitur nec im
petrans interim dici põt collitigans arg. l. amplius nõ peti. ff. rẽ rat. ha.
&. c. forus. de verb. ſign. & quod no. glo. in. l. iudicium ſoluitur. ff. de
16 iudi. & in hoc differt gratia ſi neutri ab illa perinde valere. †nam non
datur perinde valere ſupplicatione ſignata ſed ſuper litteris expeditis
in literis perinde valere narrãdis, ad hoc vt poſſint de ſurreptione im-
17 pugnari, † ſola enim conceſſio & ſupplicatio ſignata dicitur res infor-
mis. & imperfecta añ confectionẽ literarũ, vt dicit rota deciſ. ccccl viij.
incip. circa ſecundũ in nouiſ. & in ſuperioribus dixi circa prin. huius
18 tracta. ¶ †Si petit̃ cõmitti cauſa cũ facultate citandi etiã per edictũ de-
bet addi, & cõſueuit apponi iſta clauſula videlicet conſtito ſũmarie de
nõ tuto acceſſu. & hoc ꝑꝑ tex. ĩ cle. j. de iudi. vñ tũc neceſſariũ eſt qđ ſu-
per hoc fiat informatio ꝑ auditorẽ ꝑ aliquos teſtes, an ſit verũ, qđ dicit
ſupplicãs & ſi inuenit̃ mõ ꝑdicto qđ citãdi sũt tales decernit̃ ẽt citatio ꝑ
edictũ, & ita ſeruat Rota ꝑut atteſtat̃ deciſ. dccliij. que incipit dic qđ in
19 c. dudum. & c. in antiqs. ¶ †Qualiter aũt debẽt deponere teſtes ſuꝑ nõ
tuto acceſſu ĩ tali caſu ponit alia deciſ. dcxciij. que incipit no. ꝙ aliquo-
tiens in antiquis, ſufficit. n. ꝙ dicãt ſe credere, ꝙ impoſſibile vel non tu
tũ ſit illos perſonaliter vel in domo citare, & eſt aduertendũ ꝙ cũ miſte
rio ponitur dicta clauſula eo modo vt ſupra, quia ſi ſimpliciter ſignare-

tur, vt petitur, tunc non eſſet neceſſariũ, ꝙ ſuper non tuto acceſſu fieret
aliqua informatio, vt dicit deci. dcclxxxij. que incipit ſi aliquis in anti-
quis. ¶ Vbi quis petit executiue procedit ꝯſtito de certa qualitate &
ſubdit de brachio ſeculari &c. ſolet addi hec clauſula. in euẽtum ſcili-
20 cet qđ docuerit &c. †brachiũ. n. ſeculare nõ debet paſſim & indifferen
ter concedi, ſed tunc in caſum in quẽ eccleſia, vel iudex eccleſiaſticus fe
cit, quod potuit, & non habet vltra quid faciat. c. cum non ab homine.
de iud. & in. c. ij. de malefi. ibi ſi neceſſe fuerit cum alijs iuribus ad iſtud
propoſitũ allegatis per Oldr. conſi. lxxxix. incip. epiſcopus., dixi etiam
21 aliquid ſuꝑ hoc in precedẽtibus, ad que me remitto. ¶ †Non datur ali
qua cõmiſſio de iuſtitia poſt concluſionẽ in cã. ẽt ſi in ea de concluſio-
ne huiuſmodi implicite vel explicite mentio fiat, niſi expreſſe deroge-
tur concluſioni, & hoc propter regulã cancellarie ſic diſponentẽ, con-
22 tra quã inuẽta eſt vna cautela, & praticatur †nã qñ eſt cõcluſum in cã, il
le qui vult haber̃ cõmiſſionẽ aliquã in illa cã ꝓducit certas materias de
nouo uel aliquos teſtes, & ſi per auditorẽ admittuntur, videtur tacite
23 rupta concluſio, †quia auditori nõ obſtat concluſio, vt ponit Rota de-
ci. v. que incipit ſi poſt cõcluſionẽ, in nouis, & quod dicit glo. in. c. cũ
dilecti. in ver. decenniũ, de elec. poſt. ꝟ. igitur rupta eſt cõcluſio tũc pre-
ſentatur commiſſio & valet, & ſic vt dicit gloſator in illa regula opor-
tet in iſtis habere iudicẽ propitium, per illud quod dicit gloſ. in regula
in iudicijs. lib. vj. ¶ Vlterius pro declaratione omnium premiſſorum
24 & ẽt ſequentium, ſciendum eſt †quod licet preinſeratur vna ſupplica-
catio vel commiſſio, in qua ſit aliquid exorbitans, & reformatio ſit ho
neſta, tamen ſemper in reformatione debent addi verba corrigentia il-
lam exorbitantiam, quia poteſt eſſe, quod ſit falſa illa preinſerta, exem-
plum dicitur in preinſerta, qđ cauſa priuationis committatur in curia,
quod non datur regulariter, prout in ſuperioribus dixi, tunc in refor-
matione debet poni quod extra curiã, & idem in ſimilibus facit ad hoc
25 quod not. Oldr. conſi. ccxv. incip. puncta breuia, †vbi tenet quod gra-
tia dr̃ obreptitia, qñ in ea narrat̃ imperfecte & truncate alia gratia prius
obtenta, bene ergo facit referendarius corrigendo verba commiſſio-
nis preinſerte, quia ex quo in ea continetur aliquid exorbitans a ſtilo
& cõmuni curſu ſignature preſumitur quod ſit falſa, iuxta gl. in. c. cau
ſam que in verſi. rationi. de teſti. & eſt bonus tex. in. c. ex parte. el pri-
26 mo. de reſcri. & in. c. porrecta. de confir. vtili vel inutili. ¶ †Hinc inſur
rexit alia pratica, nã cũ oratrix dicit ſe electam per moniales eiuſdem
monaſterij, tunc ſtante iſta narratione, illius electio non conſueuit con
firmari, neque dari ei noua prouiſio, niſi dicat ſe electam per conuen-
tum aut medietatem conuentus, quia illa verba per moniales cum ſint
nomina deſignantia ſingularia corpora poſſent verificari de duabus tã-
tum forte enim due mulieres elegerunt quo caſu verum eſſet dicere,

qđ moniales elegerunt. l. inter illã. §. vltimo. ff. de verb. ſig. & in. l. liber-
tas. §. fina. ff. de manu. teſtamen. ℂ Vnde propter hec in noua prouiſio-
ne debet poni clauſula videlicet. & de conſenſu medietatis conuentus
ſed vt dixi ſatis eſſet dicere ſe electã per conuentum abſque eo quod ex-
primãtur aliter nomina monialium, ex quo ponitur nomẽ collectiuũ
per illud quod eleganter ponit Old. conſi. centeſimo. Inci. in execu-
27 tione vbi tenet quod valet procuratorium ca. ſi dicatur per nomen col
lectiuum, videlicet capi. conſtituit procuratorem, nec eſt neceſſe tunc
exprimere nomina canonicorũ, ſecus ſi dicatur per nomina ſingularia
28 puta canonici per ſupradicta. ℂ † Datur talis cõmiſſio, quod executo-
riales poſſint intimari intruſo pendente lite, non cognito per execu-
torem, an ſit intruſus pendente lite, ne per talem cognitionem & di-
ſceptationem retardetur executio, facit capi. paſtoralis. §. quia vero de
officio delega. ibi cum non cognitio, ſed executio tantum demande-
tur eidem, facit. l. ſi vt proponis. C. de executio. rei iudic. & in. c. de ce-
tero. de re iudi. eſt & alia ratio, cur per executorẽ non debeat cognoſci
de intruſione, quia facta intimatione executorialium, & illis reprodu-
ctis, ſi auditor nolit illum declarare, tunc citabit eũ, & tunc corã audi-
tore docebitur, quod fuit intruſus pendente lite, facit quod nota. in ca
pi. non ſolum de appellatio. libro. vj. & per Rotã deciſi. ccccxi. in cipi.
29 ſi lite in nouis. ℂ † Quãdo homicida in terris eccleſie petit cõmitti cau-
ſam appellationis per eũ interpoſite in partibus tunc in ſignatura ſem-
per ponũtnr hec verba. Oratore in carcere conſtituto quod ſit vt pur-
get indicia. itẽ ne eludat aufugiendo primã & ſecundam ſententiã, cum
illa ſit corporis afflictiua, & tendat ad penã mortis. l. iij. C. de epiſ. aud.
30 ibi homicida quod fecit expectet. † & eſt ſimilis tex. in decreto. iij. diſt.
c. omnis, vbi ponitur pena interficientis alium quia dãnatur ad mortẽ,
31 † nec in tali caſu poteſt accedere fideiuſſor ex quo vt dixi venit imponẽ
da pena mortis iuxta gl. vulgatam. in. c. cum homo. xxiij. q. v. & ponit
Bald. in. l. ſiquis reũ. C. de cuſto. reo. iſtis reſpectibus eommiſſio & ſi-
gnatura vt ſupra, Cancellaria tamen hoc non ſeruat, ſed committit cau
ſam appellationis ſimpliciter cum clauſula, quod iuſtum fuerit decer-
32 natis &c. ℂ † Stante tamẽ prima ſignatura & oratore in carcere conſti-
tuto tunc admittetur procurator ad eum defendendum, ex quo ipſe ꝑ-
ſonaliter ſeipſum defendere non poteſt, licet alias in cã criminali non
poſſit interuenire procurator. l. pe. §. ad crimen. ff. de publi. iud. capi.
veniens, de accuſa. & ita firmat deciſio. ccj. que incipit licet in cauſa cri
minali in nouis.

SVMMARIVM

1 Moratoria in vrbe alicui grauato onere debitorũ qualiter cõcedatur.

Cautionis

2 Cautionis idonea appetlatione fideiuſſores vel pignora cõtinẽtur.
3 Cautio idonea cũ dicitur, hipotheca non ſufficit.
Hypothecã dare minus eſt, quã pignora, & fideiuſſores.
4 Debitor qui moratoriã impetrauit, ſi nõ poteſt cautionẽ idoneam da-
re, nec habet immobilia, quã cautionẽ dabit.
5 Moratoria in partibus nõ datur laicis extra terras eccleſia.
6 Moratoria non datur clericis in odium laicorum.
7 Moratoria cõtra executoriales non datur.
8 Nec pro fideiuſſoribus.
9 Signatura qũo fiat, qñ executio ſententie petitur.
10 Sentẽtia ſi eſt nulla, non poteſt dici res iudicata.
11 Signatura quomodo fiat per papam.
12 Et quomodo per cardinalẽ.
13 Cauſa grauaminis nõ cõmittitur, niſi cũ toto negotio principali.
14 Cap. vt debitus de appel. in quo iudice loquatur & infra. nu. 16.
15 Auditor ſi de partiũ conſenſu procedat ſuper toto negotio, grauamine
non iuſtificato, partes poſſent redire ad iudicẽ a quo.
17 Cauſa ſemel commiſſa in curia regulariter non extrahitur.
18 Veneti nõ permittũt ſuos ſubditos trahi ad curiã romanam.
19 Cauſa in partibus cepta auocatur, & in curia committitur.
20 Cauſa inſtructa qualiter auocetur.
21 Per iuramentũ ſolũ probantur, que in animo conſiſtunt.
22 Cauſa cẽſetur a primo iudice auocata ſine alia expreſſa reuocatione, ſi
ſignatura dicat audiat talis.

1 QVANDO CONCEDITVR † moratoria in vrbe alicui gra
uato onere debitorum, ſolẽt addi hec verba videlicet data idonea cau-
tione. & hoc per text. qui ita diſponit in. l. vniuerſa. C. de precibus im-
perato. offerẽ. canonizata in. c. vniuerſa vigeſimaquinta queſtione ſe-
cunda, aliquando additur etiam iſta clauſula, & ad elec. creditorũ, an
velint ex tunc bona immobilia pro ſatiſdatiõe acceptare. ponitur. n. in
2 cle. creditoꝝ an velint acceptare cautionem idoneã. † cuius nomine in-
telliguntur fideiuſſores vel pignora. l. mandato ti. ij. §. fin. ff. manda. &
in. l. ergo. §. adici. ff. de fideicom. lib. vel acceptare hipothecam immo-
bilium. de qua ideo ſpecialiter exprimitur quia ſub illis verbis genera-
3 libus videlicet data idonea cautione non includitur † nam cum dicitur
idonea cautio non ſufficit hypotheca, vt probat eleganter Old. conſi
lio ſexageſimooctauo incipien. nomine cautionis &c. & licet minus
ſit dare hypothecã quam pignora vel fideiuſſores vt per Oldr. in dicto
conſilio. tamen iſtud ponitur in electione creditorum, & ſatis eſt quod
illis ad eorum voluntatem qualitercũque ſatiſfiat argumento. l. ſi rẽ. §.
4 ſatiſfactum. ff. de pignora. actio. † Quid autem ſi debitor qui impetra-

uit moratoriam non poteſt dare idoneā cautionē, nec etiam habet im-
mobilia, tunc dabit quā poteſt, videlicet iuratoriam, arg. tex. in auc. ge
neraliter. C. de epis et cler. & l. ſi §. inſuper. C. de aſſer. tol. & in §. ſed ho
die. inſtit. de ſatiſd. facit. c. alma. de ſenten. excom. lib. vj. & quod notat
gl. in. l. i. ff. qui ſatiſd. tenentur. in quibus iuribus probatur quod ſi hñs
ſatiſdare facultatē ſatiſdandi non hēt tunc ſufficit cautio iuratoria. licet
videatur innuere text. in. l. ij. C. de tutel. tu. qui ſatis nō dedit & gl. ord.
in. l. iiij. C. de vſufr. ſed loquuntur in alijs caſibus vt ponit Romanus
conſi. ccccxxxix. quod incipit. circa primū in fi. col. Predicta procedūt
5 qñ moratorie conceduntur in vrbe. † in partibus aūt non dantur mo-
ratorie laycis extra terras eccleſie, arg. illius quod ponit Innoc. in. c. in-
quiſitioni. de ſenten. excō. facit. c. ſi duobus ad finem. de appel. & c. ve
6 nientes de iureiurando. † non dantur etiam clericis in odium laicorū
arg. tex. in. c. nouit. in princi. de iudi. & quod ponit gl. in. c. ſi clericus
laycum. in ver. de conſuetudine de foro compe. & ſic ex predictis appa
rent duo caſus in quibus non dantur moratorie. Alius & tertius caſus
7 eſt. † nam contra executoriales non datur moratoria, quia in executo-
rialibus apponuntur certi dies ad parendum iudicato, & arctatur tem-
pus quadrimeſtre, ꝙ datur condēnatis iuxta. l. ij. C. pen. vſur. rei iudi. fa
8 cit. l. ſi debitori. cum ibi notatis. ff. de iudi. ¶ † Quartus caſus eſt quia ꝓ
fideiuſſoribus non datur moratoria, quia ſic res iret in finitum, infini-
9 tas autem reprobatur a iure. c. ij. de reſcri. lib. vj. ¶ † Quādo petitur cō
mitti executio ſententie, quia nō fuit appellatum infra decem dies iux-
ta. c. concertationi de appel. lib. vj. & in auc. hodie. C. eodem, aut quia
appellatio manſit deſerta & non fuit cōſequuta infra tempus a iure da-
tum iuxta. c. cum ſit romana. de appella. cum ſimilibus iſtis caſibus dici-
tur in corpore commiſſionis aut in clauſulis vel in ſignatura, placet vel
10 fiat conſtito de re iudicata, † nā ſi ſentētia eſt nulla non poteſt dici res iu-
dicata. l. iiij. §. condemnatum. ff. de re iudi. ſententia. n. nulla nunquam
tranſit in rem iudicatam, pari modo ſtante nullitate ſententie non po-
11 teſt cauſari vel produci deſertio. iuxta iura communia. ¶ † Et nota hic
incidenter, quia quando papa ſignat ſupplicationem de gratia dicit, fiat
vt petitur, niſi ſit materia, que ſignatur motu proprio, prout ſunt ex-
pectatiue, quia tunc ſimpliciter dicit fiat motu proprio, & non additur
fiat vt petitur motu proprio, quia implicaret contradictionem, & hoc
12 vbi eſt gratia noua, ſed vbi eſt reformatio dicit fiat. † & Cardi. ſignās di-
cit conceſſum Ioā. Card. alias ſignatura Cardi. ſemper dicit conceſſum
vt petitur &c. Qñ vero pp ſignat commiſſionē dicit placet, niſi reſcri-
bat ad partes committendo, quia dicit fiat, & ita ſeruat ſtilus in ſimili-
13 bus. ¶ † Quando appellatur ab interlocutoria & petitur committi cau
ſa grauaminis auditori, tunc additur in pede cōmiſſionis hec clauſula,
videlicet, & cum toto negotio principali, quod ideo fit, ne continen-

tia cauſe diuidat. l. nulli. C. de iudi. & c. j. de ſequeſtra. poſſeſ. & fruc. &
aduerte qđ tali caſu nō ponitur tota cauſa in cognitione auditoris, niſi
in euētū legitime appellatiōis ab interlocutoria, vt dicit Egidius bell.
cōclu. cccxix. inci. ſi auditori & ſequēti, idē ponit vna deciſi. in nouis.
in titu. de appel. tertia in ordi. Non ob. quod illa verba & cū toto nego
tio principali videtur ſm hoc eſſent ſuperflua & nihil prima facie ope-
rantur, ex quo illud inerat de iure, ꝙ eēt iudex totius cauſe in euētū gra
14 uaminis. c. vt debitus. de appella. † q̄a rñdet Egidius vbi ſupra qđ cap.
vt debitus loqtur in iudice ordinario appellationis, ſecus in delegato,
q̄ cauſa obſeruādi forma reſcripti nō poſſet cognoſcere, niſi de graua-
14 mine ēt iuſtificato, ſi nō eſſet dicta clauſula † immo plus dicit Egidius cō
cluſione ſequēti, incipiēte illud qđ &c. qđ ēt ſi auditor de conſenſu par
tium procederet ſuper toto negotio nō iuſtificato grauamine, adhuc li
16 ceret partibus redire ad iudicē a quo, † quia capi. vt debitus ponens to-
tum negotium in manibus iudicis ad quem conſtito de grauamine, nō
habet locum in delegato, vt ſupra, facit ad hoc bonus tex. in ca. Roma-
na. in prin. de foro cōpe. lib. vj. Audiui tamen quod ſtilus romane cu-
rie ſe habet in cōtrarium in cauſis grauaminum de partibus, ſecundum
quē ſi eſt commiſſa auditori cauſa grauamiuis de partibus cum toto ne
gotio quāuis auditor pronunciat male appellatū, nihilominus non re-
uertitur cauſa ad priorē iudicē, prout atteſtatur Fely. in. c. cauſamq; de
reſcrip. pro quo facit quod dicit idē Egidius concluſione. xlviij. inci-
17 pien. proceſſus &c. † cauſa enim ſemel commiſſa in curia non extrahi-
tur regulariter, niſi cū maxima difficultate, & bona iuſtificatione, vt pu
ta ſi facienti committi cauſam in Rota inhibeatur per ſuum dominum
18 temporalē † vt faciūt domini mei Veneti qui ſub grauiſſimis penis nō
permittunt quod ſubditus trahat aliū ſubditum ad curiam romanam,
ideo tunc ſolet extrahi cauſa quāuis iam pendeat in Rota & commit-
titur in partibus, & ita obtinui in vna cauſa mea contra quēdam obſti-
natum & beſtialem aduerſariū, qui tandem meritas dedit penas nō ob.
l. vbi ceptū. ff. de iudi. quia ex quo alia pars. ſ. rea procurauit talē inhibi
tionē, vt cōmuniter faciunt intruſi in partibus noſtris, certe non poteſt
excipi de litis pendentia corā primo iudice cōſequenter valet proceſſus
agitatus corā ſecundo, per illud quod not. Pano. in. c. cum. m. ferrariē.
circa finē de cōſtitutio. & in. c. ex tenore iuncto. c. cum contingat in ſe-
19 cundo notabili. de reſcrip. & ita ſeruat. ¶ † Ecōtra cauſa iam incepta in
partibus auocatur & cōmittitur in curia ēt ſi ad aliquos actus ibidē ſit
proceſſum, citra tñ cōcluſionem in cauſa, arg. c. paſtoralis, de cau. poſ.
20 & proprie. ¶ † Vnde ēt ſi cauſa ſit inſtructa nihilominus auocat dum-
modo in cōmiſſione ſint appoſita dicta verba citra tñ &c. & ita intelli-
go quod dixi in ſuperioribns in ſimili ꝓpoſito. Solet tñ huiuſmodi cō-
miſſio ſemper iuſtificari dicēdo qđ orator ſperat nō poſſe cōſeq iuſticie

21 complementum in partibus† quo caſu ſufficit hoc probare per ſolum
iuramentū impetrantis, quia ea que conſiſtunt in mente vel animo ali-
cuiꝰ aliter ꝓbari non pñt, vt dicit deci. Rot. xlij. que incipit ſi impetrat
in nouis, allegat. c. ſi vero. de ſen. exc. etc. vt circa de reſcrip. in. vj. ¶Et
eſt aduertendum, ꝙ non eſt neceſſe petere ſpecialiter in tali commiſſio-
ne, ꝙ cā aduocetur a primo iudice, ſufficit. n. ſolum narrare pendentiā
22 litis coram illo & petere, quod alteri committatur, †quia ſi ſignatur au
diat talis &c. eoipſo aduocata cenſetur cā a primo ſine alia expreſſa re
uocatione ſecundū dominos de Rota deci. lxvij. inci. ſi petatur in no-
uis, & rō eſt quia ſatis cōſtat de mente cōmittentis alteri cām, quod vo-
luit eā a primo reuocare, ne cōtinētia cāe diuidatur, & cōtingat intrica-
tio proceſſuum. c. paſtoralis. &. c. cū cōtingat cū ibi not. de reſcri.

SVMMARIVM

1 Auditor ſine ſpeciali mandato non poteſt admittere articulos obiecti-
uos poſt terminum, ſed opus eſt, ꝙ fiat commiſſio releuans pro tali-
bus articulis admittendis.
2. Remediū ordinarium hñs nō debet recurrere ad extraordinarium.
3 Articuli obiectiui nō dati in termino qñ in alio termino dari poſſint.
4 Articulos obiectiuos dās nō dr̄ ius propriū tueri, ſed alienū impetere.
5 Beneficio omnis datur ſeruo, que ipſum tenetur, & aliū non grauat.
6 Iudex ex equitate, terminū prorogare poteſt.
7 Iudex pōt augere & minuere dilationē, parte nō citata.
8. Citatio partis an requiratur in interlocutoria.
9. Commiſſa cauſa poſſeſſ. auditori an videatur commiſſa cauſa proprie-
tatis, & econtra.
10 Petitoriū ad ſe poſſeſſorium trahit.
11 Cōmiſſiones late ſunt īterpretāde in curia, limita vt infra. nu. 13.
12 Indefinita vniuerſali equipollet.
14. Cōmiſſio impetrata per actorem contra duos reos, victo vel mortuo
impetrante finitur.
15. Cōmiſſio includēs aliquē vt reū nō ſuffragatur illi, ſi velit eſſe actor.

1 AVDITOR NON †poteſt ſine ſpeciali mandato admittere arti-
culos obiectiuos poſt terminū, ideo opus eſt qđ fiat cōmiſſio releuans ꝓ
talibus articulis admittitur impetrans ad probandū materias obiecti-
uas, non obſtante lapſu termini. & hoc in prima inſtantia duntaxat, ſed
non in ſecunda vel tertia, vt vult deciſ. xcij. que incipit cōmiſſio impe-
trata, ratio eſt, quia in dictis alijs inſtantijs videlicet. ſecunda & tertia,
poteſt tales articulos de nouo in termino dare iuxta. l. per hanc. C. de tē-
2. po. app. & in. c. cū Ioā. de fide inſtru. †vnde ex quo habet ordinarium

remediū non eſt ad extraordinariū recurrendum. l. in cauſe. ff. de mino
ri. ſaluo ſi in ſecunda vel tertia inſtantia ſpecificari non poſſet illa ma-
teria vt quia eſſet negatiua vel alias impoſſibilis ad ſpecificādum. quia
tunc poteſt & debet admitti in dictis inſtantijs vigore dicte commiſſio
nis non obſtante mala ſpecificatione, ſecundum dominos vbi ſupra &
hoc mō debet intelligi quod dicit Egidius concluſione. ccccxxij. que
incipit cōmiſſio. vbi nimis gñalr̄ loquitur. ſed debet intelligi vt ſupra.
¶Et iſta procedunt in materia obiectiua, vt iudex non poſſit poſt ter-
minum admittere articulos obiectiuos ſine noua cōmiſſione & ſpecia
3 li mandato, †dicit tamen Egidius cōcluſione. cclxx. quod articuli obie
ctiui non dati in termino poſtea in alio termino dari poſſunt ſi alius ter
minus huiuſmodi per iudicē aſſignetur, & ab aſſignatione termini non
appelletur, puto tamē ego quod male facit iudex aſſignando alium ter-
minum quia talis materia eſt odioſa & reſtringenda, ex quo non eſt di
recte de iure eccleſie vel dantis perſone, vt nota. in. c. vt circa. de elec.
et in clementi. conſtitutionem eodē titulo, ſicut enim licet vnicuique
in ſuo facere quod vult, licet per hoc alius dānificetur, nō licet tamē qđ
in alienū immittat etiam ſtramenta. l. proculus. ff. de dam. infec. & in
4 l. ſicuti. §. ariſto. ff. ſi ſerui. vendicetur, †& ideo qui dat articulos obie-
ctiuos non dicitur propriū ius tueri ſed alienū impetere. l. iij. §. ſi duo. ff.
ad carbo. hinc dicit. l. quoniā Alexandrum. C. de adul. quod ſeruus ac
cuſatus a domino de adulterio nō pōt excipere de lenocinio, quia vt di
cit Oldra. conſi. clxx. incipi. ad hoc &c. vbi optime declarat iſtam ma-
5 teriam, †omnis defenſio datur ſeruo que ipſum duntaxat tuetur non
alium grauat quod facit exceptio Lenocinij. l. j. §. ſi publico. ff. de adult.
& in. l. ita pudor. C. eo. titu. & ſimiliter alia materia obiectiua. Nec mo
neat quemquam ſecundum Oldr. vbi ſupra quod per indirectum & ex
quodam conſequenti facit ad ius dantis, quia hoc attendi non debet. l.
j. ff. de aucto. tuto. & in. l. is qui duos, de liber. leg. ¶Ex quibus appa-
ret quod materia obiectiua eſt odioſa & reſtringēda & ideo non admit
titur vlterius poſt terminum vel malam ſpecificationem, niſi vigore cō-
miſſionis releuantis vt ſupra, audiui tamen quod alias fuit reiecta que-
dam cōmiſſio regien. in qua petebatur poſt elapſum terminum ad arti
culandum admitti quendam ad probandum de falſa expreſſione valo
ris in impetratione per aduerſarium facta, ſed illud ideo forte, quia po-
6 terat ei conſuli ꝑ gratiā ſi neutri. ¶†Secus eſt in alia materia in qua pōt
iudex ex equitate prorogare terminū. c. cōſuluit. de offi. deleg. & ponit
Egidius inferendo ad pulchrū caſum concluſione. clxxvij. incip. in ca-
ſu. &c. & ſic non obſtante lapſu termini admittere articulos, qui ſunt
de bono iure dantis parte alia ēt non vacata, q̄a dicit Bal. in. c. j. in pn.
de milite vaſal. q contumax eſt, ꝙ interlocutoria qua iudex dilationes
ſuas moderat̄ augendo vel minuendo poteſt fieri parte non citata, alle-

gat Innocen. in. c. ad petitionem, de accuſat. & inde dicit Barto. in ex-
trauagan. ad repri. in ver. per edictum in. ij. colum. quãuis contrarium
teneat Bald. in. l. j. in fi. C. quomodo & qñ iud. ſed primum eſt verius,
8 † quia nõ requiritur citatio partis in interlocutoria que ſit modici pre-
iudicij, puta que citationem partis contineat vel prorogationem termi
ni, ſecundum Bar. & cõiter doc. in. l. ne quicquam. §. vbi decretum. ff.
9 de offic. procõſ. & leg. & in. l. quod iuſſit. ff. de re iudi. ¶ † Si cõmiſſa eſt
cauſa poſſeſſionis auditori non vr̃ commiſſa cauſa proprietatis nec ecõ
tra, vt probat tex. in. l. ſi de proprietate. C. ſi a nõ compet. iud. quod in-
tellige verũ ſecundum Bal. in. c. j. de cau. poſ. & proprie. quando dele
gans cõmiſit cauſam diſcretiue, nam committẽdo vnũ ſpecialiter & ex-
preſſe aliud nõ expreſſum vr̃ denegaſſe, arg. l. cũ pretor. ff. de iudi. cum
ſimilibus ſed ſi cõmittat abſolute & indefinite, puta committimus cau
ſam, que vertitur inter titiũ & ſempronium ſuper tali re, tunc vtraque
cã vr̃ commiſſa. ſ. poſſeſſionis & proprietatis, vt vult gl. notanda. in. c.
ij. in glo. i. de cau. poſ. & proprie. que allegat optimũ text. in. c. ad hoc
de ſequeſtr. poſ. & fruc. de quo latius dixi iſto mane in lectione ordina
rie allegando duas deciſiones, vna eſt in ordine. cccxcvj. in nouiſ. alia
Egidij bell. de vi. in qbꝰ tenent indiſtincte vtrãq; cãm videri cõmiſſam
10 ſiue cõmittant̃ diſcretiue, ſiue indefinite, † maxime qñ ſimpl'r cõmittit̃
petitoriũ, qđ eſt principaliꝰ, et trahit ad ſe poſſeſſoriũ, l; de eo ĩ cõmiſſio
ne ſpãliter nõ exprimat̃. c. cũ eccleſia &. c. cum dilectus de cau. poſ. &
11 proprie. † item quia cõmiſſiones ſunt late interpretande in curia vt no.
Inno. in. ca. ſuper literis de reſcri. ſed iſte rationes iudicio meo militant
eo caſu, quando commiſſa eſt cauſa abſolute & indefinite, tũc. n. inclu-
12 ditur vtraque cauſa, † nam indefinita equipollet vniuerſali, iuxta glo.
vulg. in ca. vt circa. de elec. lib. vj. cum ſimilibus, ſecus quando delegãs
commiſſit cauſam diſcretiue per rationem quam predixi. & ita cõcluſi
in lectione, poſſent tamen ſaluari predicte deciſſiones, quando in com-
miſſione eſſent appoſita verba que poſſent applicari ad vtrunque iux-
ta doctrinã Inno. in ca. epiſcopi. de reb. eccle. nõ alie. vbi dicit ꝙ ſub il
la forma qua ſcribitur ꝑ Cãcellariam ea que de bonis talis eccleſie alie-
nata repereris ad ius & ꝓprietatẽ eccle. ſtudeas reuocare, quo caſu dicit
Innoc. ꝙ poteſt agi poſſeſſorio & petitorio, qđ non eſt mirum, quia ta-
lia verba comprehendunt vtrunque alias minime per ſupradicta.
13 ¶ † Ex quibus collige ꝙ licet commiſſiones ſint late interpretãde in cu
ria vt dicit Innoc. quem ſupra retuli, tamen non extendũtur ad ea que
ſunt contra vel preter intentionẽ committentis, vt ſuperius probaui, &
14 ideo dicit deci. Rot. ciij. in nouiſ. † qđ cõmiſſio impetrata ꝑ actorẽ con
tra duos reos victo vel mortuo impetrante finitur, in tantũ qđ audi-
tor nõ poterit ꝓcedere vigore illius commiſſionis inter illos duos reos
ſimul cõuẽtos volẽtes inter ſe experiri ſed neceſſaria eſt noua commiſ-

ſio. quia nullus iſtorũ obtinuit hanc cõmiſſionẽ, & quia mutate ſunt ꝑ-
15 ſone, † nã qui primo fuit reus nunc eſt actor. & ideo illa cõmiſſio que
cõprehendebat illum vt reum non extenditur ad illum eundem vt acto
rem licet alias ſit nominatus in commiſſione, quod eſt notabile ad c. p.
&. g. cum materia, de officio delega.

SVMMARIVM

1 Cõmiſſio an & qñ det̃ ſup cauſis motis & mouẽdis ꝑ impetrantẽ.
2 Cõmiſſio eſt nulla, ſi appellatio tpe cõmiſſionis non fuit interpoſita.
3 Appellatio & commiſſio ſi appareat eadem die facta, que iſtarum preſu
matur preceſſiſſe.
4 Cõmiſſio an valeat, ſi impetratur ſuper certa re, & quibuſdam alijs re-
bus, ſi tpe impetrate cõmiſſionis nullũ ius in illis rebus cõpetebat.
5 Nõ ius impetrãtis nõ inficit ipſo iure cõmiſſionẽ impetratã.
6 Ceſſio valet facta per tertiũ vni ex litigantibus lite pendente.

1 NON DATVR † Cõmiſſio ſup cauſis motis & mouẽdis in futu-
rũ ẽt ꝯ certũ nominatũ, & ita ſe habet ſtilus in ſimilibus, vt legit̃ & nota
tur in. c. ad hec de reſcri. niſi liqdo appareret de veritate reſcripti ſeu cõ
miſſionis et certa ſciẽtia pape, quia tũc parẽdũ eſſet, facit. c. audita, in ꝑn
ci. de reſti. ſpolia. & qđ notat̃ in. c. ſi qñ. de reſcrip. alias minime, bñ tñ
datur commiſſio ſuper cauſis motis & mouendis per impetrantem, dũ-
modo non addatur illud verbũ in futurũ, & tunc talis commiſſio extẽ-
ditur duntaxat ad cauſas tunc id eſt tẽpore impetrationis & nõ poſtea
exortas, vt vult deciſio. cxlviij. que incipit cõmiſſio. in nouis. quod di-
cit procedere ẽt ſi poſtea ſtatim inciperet cõpetere actio, puta ſi poſt im
petrationẽ incipiat poſſidere, & ſpoliatus vult agere poſſeſſorio, certe
non põt vigore dicte commiſſionis que non extenditur ad futura, vt di
xi. facit. d. c. ſi. de reſcri. ibi ad futuras trahunt cõtrouerſias que nondũ
2 fuerant tempore impetrationis exorte † & ideo dicit Egidius bell. con-
cluſione centeſima qđ ſi conſtat appellationẽ non fuiſſe interpoſitam
tpe cõmiſſionis impetrate, talis cõmiſſio effectualiter nulla eſt, quia ad
futurã appellationẽ extẽdi nõ põt, allegat capi. nonnulli. de reſcri. quid
3 aũt ſi eadẽ die fuiſſet appellatũ & ſimilẽ impetrata cõmiſſio. quod iſto-
rũ preſumeretur preceſſiſſe, & videtur Egid. inclinare quod excipiens
contra cõmiſſionem haberet probare commiſſionem preceſſiſſe, vt ibi
per eum, & latiꝰ ponit vna deci. ccx. que incipit ſi immediate in nouiſ.
4 ¶ † Sed qd ſi impetret̃ cõmiſſio ſup certa re & qbuſdã alijs rebꝰ iuxta. c.
Paſtoralis. de reſcr. & tpe impetrate cõmiſſiõis nullũ ius ſibi cõpetit in
illis rebꝰ, ſed poſt ĩpetrationẽ ſibi cedũtur vel donãt̃, an valeat cõmiſſio
taliter impetrata. dicit notabiliter deciſ. Rot. 176. que incipit cõmiſſio

impetrata. in nouis. quod valet, etiam ſi ceſſio vel donatio fiat poſt litẽ
conteſtatam per. c. abbate ſane. de re iud. lib. vj. pro quo facit bona ra-
5 tio † quia non ius impetrantis non inficit ipſo iure commiſſionem im-
petratam, alias exceptiones peremptorie concernentes negotiũ princi
pale poſſent obijci contra literas & litis conteſtationem impedirent cõ
tra caſum. c. primi. de litis conte. lib. vj. ſed iſtud ego intelligo dummo
do ex inſpectione commiſſionis non appareret euidenter de non iure
impetrantis alias non daretur ſibi commiſſio. vt ſi exprimeret talẽ cau-
ſam etiam proprietatis qua expreſſa non darẽtur litere etiam ad poſſeſ-
ſorium, iuxta ſingulare dictum Vinc. quod ibi clare declarat Ab. in. c.
ex parte. b. in fi. col. de for. compet. & Romanus conſi. ccccxcix. alias
procedit qđ ſtatim dixi ex mente Rote Ex quo infertur alia cõcluſio ſe
6 cundũ dominos vbi ſupra † quod ceſſio facta vni ex litigantibus lite pẽ
dente per tertium valet & tenet cle. ij. cũ ibi notatis. vt lite penden. nec
iſta contraria concluſioni precedenti, quia commiſſones non trahun-
tur ad futuras controuerſias, vt dixi ſupra, ſed ſuper controuerſia tem-
pore impetrationis iuſte vel iniuſte exorta includunt omne ius tunc cõ
petens impetranti vel competiturum ex poſt etiam poſt litem conte-
ſtatam. d. c. Abbate ſane. quod eſt ſane intelligendum, quando impe-
trans non expreſſit certam cauſam. ſed in genere dixit ſibi ius cõpetere
abſqꝫ alicuius cauſe declaratione ſeu ſpecificatione vt vult ille tex. not.

SVMMARIVM

1 In ſententia taxationis expẽſarũ an debeat citari pars.
2 Auditor rote qualiter habeat fructus liquidare.
3 Poſſeſſor beneficij ſi poſt primã ſententiã latã contra ſe in curia non di-
mittat poſſeſſionẽ, nec velit ponere fructus in ſequeſtrum, non fit ſe-
queſtratio de fructibus aliorum beneficiorum.
4 Idẽ ſi ſit innodatus in cenſuris pro certa ſumma pecuniarum.
5 Derogatio regule de inſordeſcentibus non datur.
6 Ptãs exequendi nõ ſolet auocari, quando iudex executio. facere cepit.
7 Papa nam eſt veriſimile, ꝙ velit auferre iuriſditionẽ vni iudici, & dare
alteri, niſi appareat de certa eius ſcientia.
8 Proceſſus factus contra intruſum per executorem an valeat licet de in-
truſione non cognouerit.

LATIS TRIBVS ſententijs conformibus, vel vna que tranſiuit in rem iudicatam ſolet impetrari vna commiſſio per quam committitur eidem auditori qui tulit tertiam ſentẽtiam vel primam appellatione non ſuſpenſam vt taxet fructus a tempore mote litis perceptos per illum qui ſuccubuit & etiam expẽſas vt ſuperius in alio propoſito dixi.

† dubitatur

1 † dubitatur mõ in ſententia taxationis ſaltẽ expenſarum debeat citare
aliam partẽ Bar. in. l. terminato. C. de fruct. & lit. expẽ. dicit quod nõ.
& in. l. ij. C. quomodo & quando iud. ſed in curia ſeruatur contrariũ,
quia citatur pars per curſorem ad videndũ liquidari fructus & taxandũ
expenſas, vt ponit deciſio Rote. cccciiij. que incip. fuit dubitatum vtrũ
2 ſub executor in not. † Qualiter autem auditor habeat liquidare fructus
ponit deciſio Rote. cccxxxvij. que incipit auditor in noui. vbi dicit qđ
habet declarare taxando fructus ſingulis annis tantum valuiſſe & vale-
re, fietque poſtmodum coram executore computus, quot annis poſſe-
derit, & fructus percepit, & compelletur per eundem executorẽ ad reſti
tuẽdos omnes fructus vſqꝫ ad illud tp̃s perceptos nõ ſolet dari cõmiſſio
de fiẽda ſequeſtratione aliaꝝ rerũ quã de hijs de quibus agit̃ ẽt obtẽtis
executorialibus & ſecuta excommunicatione agrauatione, reagraua-
3 tione &c. † & ideo ſi poſſeſſor beneficij poſt primam ſententiam la-
tam contra ſe in curia non dimittat poſſeſſionem beneficij nec velit po
nere fructus in ſequeſtrũ prout tenet̃ iuxta clemẽ. primã de ſequeſtra.
tunc non datur commiſſio de ſequeſtrandis fructibus aliorum benefi-
4 ciorum eiuſdem † eo. mõ ſi quis inodatus eſt predictis cenſuris ꝑ certa
ſumma pecuniarum in qua extitit cõdemnatus quia iudicato nõ paruit
non datur etiam contra talem commiſſio in qua petitur quod debeant
ſequeſtrari fructus ſuorum beneficiorum vſque ad condignam ſatiſfa-
ctionem illarum pecuniarum, facit ad hoc Rubrum & nigrum. C. de
prohibi. ſequeſt. Iſtud tamen debet ſane intelligi cum iſta modificatio-
ne videlicet niſi lapſum foret tantum tempus, vt ꝑꝑ inſordeſcentiam in
cenſ. executio nimiũ differetur. & ideo in tali cõmiſſione debet expri-
mi tempus in quo talis debitor ſic manſit inodatus, & inſorduit, tũc. n.
propter nimiam illius contumaciam & inſordeſcentiam dabitur com-
miſſio de fructibus beneficiorũ ſequeſtrandis argumento. c. qm̃ frequẽ
ter in fi. vt lit. non cõteſta. &. l. fulcini⁹. §. fina. vbi bonus tex. ff. ex quib.
cau. in poſ. ea. datur. n. tali caſu hmõi cõmiſſio propter inſordeſcentiã
tanquam remediũ ſubſidiarum in eorum odiũ, qui tandiu inſordeſcũt
& contẽnendo cẽſuras eccleſiaſticas veniunt in profundum malorum
5 c. cum non ab homine de iud. † propter quod non ſolet dari derogatio
regule de inſordeſcẽtibus, niſi pauperibus preſertim qñ per annũ inſor
duerunt. & ſi ponantur hec verba in ſupplicatione videlicet etiam ſin-
gulis caſibus eiuſdem regule verba huiuſmodi conſueuerunt tolli pro-
6 pter bullam in cena domini. ¶ † Quando comittitur cauſa nullitatis ali
cuius ſententie cum illa clauſula cõſueta ſine tñ preiudicio legitime exe
cutionis prout in ſuperioribus dixi. tunc non ſolet dari cõmiſſio, quod
iudex, cui committitur cauſa dicte nullitatis, procedat ipſe ſuper execu
tione, quatenus ſit procedendum auocata tali poteſtate exequendi ab
alio iudice. & hoc quando idem iudex cepiſſet facere executionem, fa-

cit tex. vulgarem in.l. vbi ceptum.ff. de iudi.& quod notař in.c. ex te-
nore.de reſcrip.ad idem faciunt notata ꝑ Inno. in.c. cū M.de cōſti.de
7 appel.vt noſtrū.&.c.vt debitus.eo.ti.† per que apparet qđ non eſt veri
ſimile,quod Papa velit auferre iuriſdictionem vni iudici, & dare alteri
niſi appareat de certa eius ſciētia,quod velit eam auocare, idē dicit Egi
dius concluſione.ccccxix.que incipit ſi auditori &c.& hoc indubitan-
ter procedit in Romana curia ſecus in partibus,per rationem quam in
8 ſuperioribus dixi.¶† Vtrum aūt valeat proceſſus factus per executorē
ſententie cōtra intruſum,licet de intruſione facta lite pendēte, vel poſt
ſententiā non cognouerit,dđm eſt qđ valeat, ſecundum dominos de
Rota deciſione.cccclxxx.que incipit ſi executor in nouis.

¶ Et ideo datur cōmiſſio quod executoriales poſſint intimari intruſo
pendente lite vt in ſuperioribus latius dixi.

SVMMARIVM

1 Adiūctus ob ſuſpicionē iudicis quando petetur deputari.
2 Signatura raro conſueuit dare adiunctum propter intricationes iudi-
ciorum in contingentes.
3 Signatura quando poſt litem conteſtatam det adiunctum.
4 Iudex nouus nō debet dari ad ſolā allegationē ſuſpicionis,& quare.
5 Adiunctus quare detur.
6 Confidens quando datur,quid ſeruetur.

1 DANTVR LITTERE † Per cancellariam,quando petitur de-
putari adiunctus ꝑꝑ ſuſpicionē iudicum ab aduerſario impetratorum,
ſed hoc datur per cancellariā,ita demū,ſi nondum eſt ad litis conteſta-
tionē proceſſum,iuxta notata per doc.in.c.inſinuāte.de officio deleg.
2 &.c.cāmque eo.ti.iuncta.l.apertiſſimi.C.de iudi.† ſignatura autem ra
ro conſueuit cōcedere ad iunctum propter nutricationes iudiciorum,
quæ inde cōtingunt,arg.c.cū contingat de reſcri.niſi forte in crimina-
libus propter maius periculū quod in illis vertitur ideo cautius eſt agen
dum.l.ſciant.C.de proba.cum vulg.
3 ¶† Dat aūt ſignatura adiunctum ēt poſt litē conteſtatam dummodo nō
ſit concluſum in cauſa, raro tamen hoc concedit vt premiſi et aliquid
tangā in ſequentibus,ideo autem propter ſuſpicionem iudicum ab ad-
uerſario impetratorū datur ad inſtantiam alterius partis adiunctus nō
4 autem illis primis totaliter excluſis dantur noui iudices † quia ad ſolam
allegationem ſuſpicionis nō debet dari nouus iudex, cum habeat elle-
gans remediū arbitrorū,iuxta.c.ſuſpicionis,de offi.deleg.& in.c.ab ar
5 bitris eo.tit.lib.vj.¶† Ideo ad ſolā allegationē datur adiunctus ad hoc
vt lites ſine ſuſpicione procedant.l.apertiſſimi.C.de iudi. & pro depu-

tatione huiuſmodi adiuncti facit ibi auc.ſequens ſi vero,licet loquatur
in dando adiunctum quando ordinarius recuſatur. ¶ Sed idem ſerua-
tur de ſtilo curie, quando iudices impetrati allegantur ſuſpecti per aliā
partem vt patet ex premiſſis,predicta procedunt quando petitur adiun
6 ctus vt ſupra.¶† Aliud ſeruatur circa dandum confidentem, quia in ta
li materia ſemper conſueuit dici,dummodo partium ipſarum confidēs
per eoſdē iudices eligatur,poſt quā deputationem & electionem ſi de-
putatus vna cū dictis iudicibus vel eorum altero procedat parſque re-
deat conquerens de duobus iudicibus ad nutum aduerſarij impetratis
& propterea velit auocare ab eis cauſam & alteri cōmitti non auditur,
quia vt ſuperius dixi ad ſolam allegationem ſuſpicionis nō datur nou9
iudex per rationem vt ſupra,ideo tunc additur in cōmiſſione quod pre
dicti iudices procedere non valeant ſine deputato, alias ad inſtantiam
ipſius oratoris impetrato.& ita ſeruatur.

SVMMARIVM

1 Executoriales decerni non pñt ob ſolā confeſſionē iudicialē ſpolij.
2 In cōfeſſum licet nulle ſint partes iudicis,tamen requiritur preceptum
iudicis,quod habet vim ſententie.
3 Ponens videtur confiteri omnia in poſitionibus contenta.
4 Poſitio facta ꝑ errorem de eo docto reuocari poteſt.
5 Titulus collocatus in poſſeſſorio ſufficit.
6 Predo etiā eſt reſtituendus.
Et quid pro colore ſufficiat.
7 Spoliatus reſtitui non debet, ſi in iudicio de titulo reprobo conſtat.
8 Cōuentus ſuper ſpolio,ſi vult improbare titulum allegatū excipiēdo ip
ſum nunquam poſſediſſe, nunquid ſit in beneficialibus audiendus.
9 Reſtitutio nō impeditur in prophanis ꝑꝑ notorium nō ius agentis.
10 Spoliatus beneficio,quam manu regia fuerat conſecutus, reſtituendus
non venit.
11 Decretū irritās in cōmiſſionibus iuſticie non apponitur.
12 Adiunctus ſtatim pñtata cōmiſſione poteſt alijs iudicibus inhibere.
13 Inhibitio vt poſſit fieri,oportet corā inhibente litem pendere.
Lis quando dicatur pendere.
14 Iudex pñtata cōmiſſione citationē decernit ſil',& ſemel cū inhibitiōe.
15 Inhibitio poteſt fieri preſente & inuita altera parte,& iudicibus abſen-
tibus,& non citatis.
16 Inhibitio an impediat proceſſum coniudicū.
17 Clauſula que debeat apponi, qñ cauſe diuerſe diuerſo tēpore ſunt in-
troducte,& cōtingat illas auocari,& alteri committi, & pars inſtet,
vt eodem modo diuerſis temporibus decidantur.

18 Petitoriũ & poſſeſſoriũ per ſpoliatũ deducitur an poſſet vna ſententia
terminari data prerogatiua poſſeſſorio in ordine pronunciandi.
19 Cumulatio ius partiũ cõſeruãs debet per iudicẽ admitti.
20 Cõmiſſio conceditur ꝙ ſimul de nullitate de innouatis, & de principa
li cognoſcatur negotio.

1 SPOLIATVS Beneficio agit ſpolio. † Aduerſarius eius videns ſe
ſuccũbere obtinet procedit in petitorio dicto ſpolio purgato. ꝙ tamen
poſt trinam dilatiouem eidem conceſſam non facit, petit modo ſpolia-
tus quod propter iſtam confeſſionem aduerſarij que iudicialis eſt decer
nantur executoriales ad inſtar rei iudicate, an debeat hoc ſibi concedi.
Audiui quod alias hoc fuit denegatum per Reueren. Car. Alexan. &
2 potuit eſſe ratio, quia dato etiam quod talis confeſſio ſit iudicialis, † &
in cõfeſſum nulle ſint partes iudicis. l. proinde cum vulg. ff. ad leg. aql.
tamen requiritur ſaltim preceptũ iudicis. l. ſi debitori. ff. de iudi. quod
preceptum ſuccedit loco ſententie, ſecundum Panormita. & doct. in
capi. finali, de confeſ. Item quia conſtito de errore forſan poſſet reuoca
ri iuxta notata per Ioan. andr. in capitulo fina. de iureiurã. libro ſexto,
3 vbi dicit ꝙ poſito & ſic confeſſio † quia ponens videtur cõfiteri omnia
contenta in poſitionibus, iuxta notata in capitulo primo de confeſ. eo-
4 dem lib. † poſitio in quã facta per errorem poteſt reuocari docto de erro
re etiam ſi ſit iurata, dummodo fiat per modũ credulitatis. ſecundum
Egid. concluſione. ccccxxxj. cum ergo talis confeſſio in omnibus vim
ſententie non ſortiatur, certe non poſſunt decerni aliquo modo tales
executoriales vigore ſolius cõfeſſionis, q̃uis illa ſit iudicialis vt ſupra.
5 ¶ † In poſſeſſorio non ſtatuit̃ terminus de probando canonico titulo,
quia in eo ſufficit quod exiſtat coloratus, vt notat Inno. in. c. in in litte
ris. de reſtitu. ſpolia. quod eſt receptum potius per ſtilum, quam quod
ſit introductum de iure communi, ratio autem iſtius ſtili quod agens
interdicto recuperande teneatur coloratum titulũ producere fuit in-
troducta & ſumpta a paritate rationis. c. eũ qui. de eo qui mit. in poſſ.
cauſa rei ſeruã. lib. vj. & hoc firmat collector deciſionum. in nouis de-
ciſ. cccxcliij. que incipit ſi conferatur, ſubijciens ex mente Inno. in. c.
ex parte. de reſtitu. ſpolia. ſufficere pro colore ꝙ agens interdicto pro-
bet ſe auctoritate ſuperioris poſſeſſionem beneficij apprehẽdiſſe, licet
6 forte ſua collatio ſiue electio ſit vicioſa & non canonica, † quia etiã pre-
do reſtituẽdus eſt. c. in literis cum ſeq. de re. ſpo. facit. c. cum noſtris. de
7 conceſ. prebẽ. cum ibi nota. † Quod ego intelligo procedere cum iſta
limitatione videlicet niſi notorie cõſtaret in iudicio de titulo reprobo
petentis reſtitui, iuxta notabile dictũ Inno. in. c. cũ eccleſia ſutrina de
cau. poſſeſ. & proprie. vbi dicit quod predo & poſſeſſor malefidei reſti
tuẽdus eſt niſi cõſtet in iudicio eũ eſſe predonẽ ꝑ cõfeſſionẽ vel pa&a. vt

in. c. ſignificaſti. de diuor. facit. c. ad decimas. de reſti. ſpo. libr. vj. & q̄d
8 notat Innoc. in. c. conſtitutus de fil. preſbiterorũ. † Quid autem ſi con-
uentus ſuper ſpolio vult improbare titulum allegatum excipiendo, ip-
ſum nunquã, ſed aliũ tp̃e ſpoliationis pretẽſe poſſediſſe, petiq; ad id ꝓ-
bandũ ſe admitti, an ſit audiendus in hoc per omnes dominos fuit alias
concluſum quod ſic. ſed collector tenet contrariũ talem ſc; in proban
do hanc exceptionem nullatenus audiendum, niſi de hoc notorie con-
ſtaret, vt dixi ſtatim ex mente Innoc. hec ponit deciſ. ccccxxxix. que in-
cipit ſi agenti. in nouis. & certe collector mouetur bonis rõnibus, vt in
dicta deciſione, & patet ex premiſſis, predicta procedunt in beneficia-
9 libꝰ, ne in illis det̃ vicioſus ingreſſus per rationem dicti. c. eum qui † Se-
cus in prohanis, in quibus propter notorium non ius agentis non im-
peditur reſtitutio, quia in illis ceſſat ratio que militat in beneficialibus,
& ſubeſt odiũ ſpoliatoris, prout tenet deciſ. vij. que incipit nota quod
vbi agitur in antiquis. & Oldr. cõſi. j. vbi quo ad beneficialia ponit no
10 tabile dictum, † ꝙ ſpoliatus poſſeſſionem beneficij quam manu & au-
ctoritate regia fuerat conſecutus non venit reſtituendus, quod ego in-
11 telligo quãdo de hoc conſtaret notorie vt ſupra. ¶ † In commiſſionibꝰ
iuſtitie decretum irritans non conſueuit apponi. vnde ſi in commiſſio-
ne petatur adiunctus deputari non debet addi clauſula, ꝙ ſi abſque eo
quicquam fieret ex tunc irritum ſit & inane &c. ſed in tali caſu ſolent ꝑ
ſignantem addi iſta verba, quod poſt commiſſionem preſentatam, ſi ſe-
cus actum fuerit &c. dicunt tamen aliqui & forte non male quod etiã
12 talis additio non eſt multum neceſſaria † cum ſtatim valeat inhiberi alijs
cõiudicibus per ipſum adiunctum qui ſtatim preſentata commiſſione
recipit iuriſdictionem actu. c. ſuper eo. ij. de appel. no. gl. in. c. j. in ver.
receptis. de procu. in cle. Archi. in. c. ſi is cui de offic. deleg. lib. vj. & in
c. is qui. de procu. eo. lib. cum multis alijs quotis allegatis per Roma.
conſil. cccliij. incip. quoad primum &c. vnum tamen videtur obſtare
in quantum dixi ꝙ adiunctus preſentata commiſſione ſtatim poteſt in-
13 hibere aliis coniudicibus. † quia ad hoc vt poſſit inhiberi oportet corã
iudice inhibente pendere litẽ, vt probatur in. c. tuam de ordi. cog. c. la
tor &. c. cauſam. qui filij ſint legi. ſed lis non poteſt dici pendere niſi ſal
tem ſequuta citatione clem. ſi. vt lite penden. ergo ante & ſic ſtatim pre
ſentata commiſſione videtur ꝙ adiunctus non poſſit inhibere. Nihilo
14 minus hoc non obſtante contrariũ praticatur † nam iudex preſentata
commiſſione decernit ſimul et ſemel citationem cum inhibitione, ad
ꝙ faciunt not. per Bald. in auc. cauſa que fit cum monacho. & melius
in. l. p̃ſbiteri. C. de epiſ. & cle. & ꝑ do. Ant. in. d. c. tuã pro qua practica
15 facit bona ratio. † quia inhibitio poteſt fieri preſente & ĩuita altera par-
te & ſuis iudicibus ergo & abſentibus & minime citatis, per regulam
quod poteſt inuitis. ff. de regu. iu. facit. l. iiij. §. illud. ff. de fideicõ. liber.

16 concluditur ergo quod adiunctus poteſt ſtatim inhibere vt ſupra † ſed
qa talis inhibitio nō impedit proceſſum illorū coniudicū niſi poſtquā
eiſdem intimatur ideo bonū eſt quod addātur in commiſſione illa ver=
17 ba quod poſt commiſſionem preſentatā ſi ſecus &c. ℭ † Si diuerſe cau=
ſe etiam forſan dependentes diuerſo tempore ſint introducte, & contin
gat illas auocari & alteri cōmitti. Parſque ex aduerſo inſtet, ut eodem
modo diuerſis, ſcilicet temporibus decidantur, prout etiam decidiſſet
primus iudex, ne regiſtra & cauſe inculcentur. argumen. l. permiſceri.
ff. de acquiren. poſ. & l. ordinarij. C. de rei vendi. nihilominus conſue
uit addi in tali commiſſione hec clauſula coniūctim vel diuiſim prout
prefacto iudici vel auditori videbitur, qđ fit ea ratione, quia poſſet for=
te expedire partibus, vt omnes cauſe de quibus actum eſt ſimul & ſemel
diffinirentur, & econtra vt eſt tex. optimus in ca. ij. de cauſa poſ. & pro
18 prie. † vbi probatur quod licet ſimul actum eſt poſſeſſorio & petitorio
per ſpoliatum quo caſu de iure debet vtrunque vna ſententia termina=
ri data prerogatiua poſſeſſorio in ordine pronunciandi, vt in capi. cum
eccleſia ſutrina & cap. cum dilectus eodē titulo, ſi tamen iudici videbit̃
hoc expedire & fore conducibile poterit diſcutere probationes ſuper
poſſeſſorio & illud prius terminare, pari modo ſi viderit magis expe=
dire vt ſimul terminētur poterit ſimul & ſemel vna ſententia diffinire,
19 † quia commixtio & cumulatio cōſeruans ius partium & illis proficiēs
debet per iudicē admitti. l. j. ff. de quibus rebus ad eundem iudi. ea. de=
bet enim iudex parcere ſumptibus litis, vt ſic minus quā fieri poſſit gra=
uentur partes in illis cap. vt litigātes de offic. ordi. libr. vj. cū ſimilibus.
20 ℭ † Qua ratione conceditur commiſſio quod ſimul & ſemel cogno=
ſcatur & iudicetur de nullitate ſententie, innouatis, ſeu attemptatis, &
negotio principali, ne continentia cauſe diuidatur, & fiant plura regi=
ſtra in damnum & diſpendiū partium quod bonus iudex debet preca=
uere vt dixi. & idē in ſimilibus caſibus.

SVMMARIVM

1 Citatio ꝑſonalis ꝑ auditorē decerni nō pōt, niſi expreſſe ſibi cōmittat̃.
2 Citatio perſonalis quando fiat.
3 Clauſula que debet apponi, qñ citatio perſonaliter fit.
4 Clauſula cōſtito de aſſertis quid in cōmiſſionibus importet.
5 Verbum conſtiterit quid importet.
6 In cōmiſſione qñ dicitur conſtito de aſſertis quando citanda ſit pars.
7 Auditor quādo vult ſe informare ſuper non promotione an pars voca
ri debeat, ēt ſi in commiſſione non eſſet verbum conſtito appoſitū.
8 Verba ratione ſubiecte materie improprientur.
9 Citatio partis ſemper in iudicialibus requiritur.

11 Verba ſi inuenerit, ſi repererit poſita in commiſſione quid importent.
12 Quādo de priuatione agitur citata parte proceditur adhibita ſumma=
ria cognitione ſuper extraiudiciali formatione.
13 Clauſula cōſtito de paupertate, vel conſtito de aſſertis, vel de bono iu=
re, qñ eſt in cō miſſione poſita, an requiratur partis citatio.
14 Mādatū de nō innouando intelligitur. ſ. in preiudiciū litis.
15 Reus ſi lite pēdēte continuat ſuā poſſeſſionē, non dr̃ attentare.
16 Iudex nō dicit̃ innouare, ſi reformat poſſeſſionē appellanti in qua pen=
dente appellatione turbatur.
17 Inhibitio non debet fieri, niſi collitigantibus.
18 Appellatione pen. omnia debent eſſe in eodem ſtatu.
19 Signatura pro vt de iure quando fiat.
20 Spoliatus poſt ſententiā contra ſe in poſſeſſorio que tranſiuit in rem iu
dicatam, an audiatur refectis expenſis.

1 CITATIO PERSONALIS † non pōt decerni ꝑ auditorē niſi
expreſſe & ſpāliter ſibi cōmittatur, vt dicit g. expoſuit. in ver. perſona=
liter de dila. ex multis autē & diuerſis cauſis citationes perſonales con=
2 ceduntur. vt in. c. j. de iudi. lib. vj. & in cle. j. eodem titulo † & inter ce=
tera quando agitur de crimine contra aliquē ēt ciuiliter conceditur ci=
tatio ꝑſonalis, tū ꝑꝑ penā ordinariā ſibi ꝓ crimine infligēdā & cauſam
in qua nō pōt interuenire procurator. l. penul. §. ad crimen. & in. c. tue.
tū etiam propter enormitatē forte criminis, & ſcādali ex hoc exorti in
partibus, & quia forſan non poteſt ita plene cōſtare, nec probari per te
ſtes de facto, ſicut per ſuā reſponſionem & confeſſionem, hijs reſpecti=
bus conceditur citatio perſonalis prout ſuperius in alio propoſito dixi
3 † ſolet tamen in cōmiſſione ſuper tali materia dici illum de hijs fore pu
blice diffamatū. & ideo additur in cōmiſſione citet perſonaliter ſi repe
rerit de contētis in cōmiſſione publice diffamatum, quo caſu ſuper in=
famia & diffamatione illius auditor recipit teſtes. ſed nō recipit aliquos
teſtes pro parte īfamati de bona fama vt firmat deciſio Rote. cccclxxvij.
4 incipien. auditor in nouis. † Secus forte, ſi in commiſſione diceretur
conſtito de aſſertis. quia tunc non poteſt citare illum perſonaliter nec
facere informationē ſuper infamia, niſi prius citet procuratorē illius, &
5 recipiat teſtes pro parte ſua ſuꝑ bona fama. † & hoc ꝑꝑ verbū conſtiterit
quod importat vacationē partis iuxta glo. in cle. preſenti. in ver. conſti
terit. de cenſi. & ponit deciſio. dclxxxiij. que incipit dic quod ſi in aliq̄
6 in antiquis. † & idem in ſimilibus caſibus quādo in cōmiſſione dicitur
conſtito de aſſertis. nā ſemꝑ citāda eſt pars vel eius procurator antequā
auditor faciat ſummariam informationem ſuper aſſertis in commiſſio=
ne. Immo danda eſt ei copia receptorum in informatione ſuper aſſertis
vt notabiliter ſentit deciſio. dcclxxiij. in antiquis.

7 ¶Et ex hoc infero,†ꝙ ſi committitur auditori, vt conſtito ſibi illum
cuius beneficium eſt impetratum tanquam vacans per eius non promo
tionem per veriſimiles cõiecturas non fuiſſe promotũ, prefigat ei tem-
pus infra quod doceat de promotione vel de impedimẽto aut diſpenſa
tione iuxta.c.commiſſa.cum ibi nota de elec.lib. vj. Certe habita tali
commiſſione auditur in informatione huiuſmodi ſuper non promo-
tione debet primo & ante omnia vocare partẽ & ſummarie de hoc co-
gnoſcere.& hoc propter naturã illius verbi conſtito &c. Idem tamẽ di
cẽdum eſſet hoc caſu etiam ſi in huiuſmodi commiſſione non eſſet ver
bum conſtito.ſed aliud puta ſi inuenerit vel ſi repererit.quia talia ver-
ba licet de ſui natura non inferant neceſſario vocationẽ partis vt ſupe-
rius dixi tamen quando addiciuntur in perſonam iudicis & circa mate
8 riam iudicialẽ accipiuntur pro verbo ſi conſtiterit† & ſic ratione ſubie-
cte materie improprianṫur argu.l. ſi vno.ff. loc.& hoc in terminis fir-
9 mat Egid.conclu.clxxvj. incip.auditor.&c.†in iudicialibus enim ſem
per requiritur ſecũdum eũ partis vocatio.c.inter quatuor. de maio. &
10 obe.de teſti.c.in nomine domini. †que deciſio in hoc nõ procedit mi-
hi ſine dubio,quia talis informatio poti⁹ eſt extraiudicialis quo caſu ſa
tis videtur ꝙ ipſi auditori & ſibi ſoli concludat vt ſentit deciſio Rote.
cccclxxvij.in nouis quã ſuperius allegaui.& alia in antiquis. dclxxxv.
que incipit nota ſi ponatur. ¶In commiſſione poſſent tamen iſte deci-
11 ſiones concordari cum dicto Egid.†vt quando ponitur in commiſſio-
ne ſi inuenerit,vel ſi repererit & agitur de re modica et ꝑuo preiudicio,
tunc non eſt neceſſarium, ꝙ pars citetur, ſecus quando tractatur de gra
ui preiudicio,vt in exemplo Egid.circa informationem ſuper nõ pro-
12 motione †cum talis materia ſit grauis ex quo agitur de priuatione.in
qua eſt procedẽdum citata prius parte & adhibita ſummarie cognitio-
ne ſuper tali extraiudiciali informatione, vt vult Egid.& hanc diſtin-
ctionem videtur ſentire deciſi. Ro.686.que incipit dñs Pet.in antiqs.
13 †que diſtinctio poteſt habere locum etiam qñ adeſt in commiſſiõe illa
clauſula conſtito de aſſertis,vel alia ſimilis puta cõſtito de pauꝑtate,aut
cõſtito de bono iure,licet aliq dicant hijs & ſimilibus caſibus indiſtin-
cte non requiri citationem partis quaſi huiuſmodi informationes ſint
extraiudiciales & propterea dicunt ſufficere,ꝙ ſoli iudici concludant,
14 pro quo faciunt due deciſiones ſuperius allegate. ¶ †Hodie praticaui
vnam commiſſionem,que talis petebatur vt conſtito de re iudicata,mã
daretur eidem auditori taxari fructus & expenſas, item ꝙ procederet
ſuper attentatis & innouatis lite penden.& ꝙ inhiberet tam parti con-
trarie,quam ẽt iudicibus & colonis, ne aliquid innouarent lite penden
te in pede commiſſionis erat additum.ad illa verba de nõ innouando.
videlicet in preiudicium dicte litis, que clauſula ideo apponitur quia
non omnia que fiunt lite pendente etiam per ipſas partes dicuntur at-
tentari

15 tentari vel innouari,niſi fiant in preiudiciũ illius litis.†& ideo ſi reus li-
te pendente continuat ſuam poſſeſſionem non dicitur attemptare.c.j.
16 vt lite pendente.& in.c.dudum de priuileg.†nec iudex dicitur innoua-
re ſi reformat poſſeſſionem appellanti, in qua turbatur pendente appel
latione.c.cũ teneamur.de appel.facit ad hoc ꝙ notat Inn.in.c.dilecte.
de exceptio. ¶Signatura autem dicte cõmiſſionis erat talis. videlicet
placet prout de iure.de quo valde miratus ſum attento ꝙ omnia petita
in dicta commiſſione ſunt iuridica & procedunt de iure vt patet ex pre
miſſis,& forte ideo fuit ſignata prout de iure quia petitum fuit vt inhi-
17 beretur ẽt colonis qui non ſunt de collitigantibus† conſtat autẽ de iu-
re non eſſe inhibendũ niſi collitigantibus tantum. argu.eorũ que notã
tur in.l.creditor.§.mandatorem.in prin.ff.manda.& in.c.Romana.§.
18 in alium.de appella.lib.vj.in quibus locis habetur in ſimili†ꝙ penden
te appellatione omnia debent eſſe in eodẽ ſtatu hoc verum quantum
ad collitigantes non quantum ad extraneos.licet aliqui dicant inhibẽ-
dum eſſe etiam illis qui liti poſſunt preiudicare vt ſentit deciſio Rote.
lviij.que incipit.nota ꝙ vbi auditor. in antiquis.Iſtis vt puto reſpecti-
19 bus fuit dictum in ſignatura placet prout de iure†& iſto modo ſemper
concipitur ſignatura quando omnia petita non ſunt conceſſibilia, vel
quando aliquis articulus eſt valde dubius in iure, tunc committitur iu
dici vt procedat circa illud prout de iure.facit. c.cum veniſſet ibi ſecũ-
dum ius.&c.de eo qui mit.in poſ.cau.rei ſeruan. ¶Quando ſententia
abſolutoria fertur in poſſeſſorio pro poſſidente ſpoliante.& cõtra ſpo-
liatum in expenſis cõdemnatum ſi dicta ſententia tranſiuit in rem iudi
catam & ſpoliatus petat reſtitui propter negligentiam ſui procuratoris
debito tempore non appellantis.auditur,ſed refectis expenſis, niſi alle
get paupertatem,quia tũc datur ſibi cõmiſſio conſtito de ipſius pauper
tate,& expenſe reſeruãtur in fine litis.alias tenetur prius ſatiſfacere ex-
penſas poſſidenti vt predixi.& hoc modo debet intelligi & limitari de
ciſio Rote.cccxix.que incipit licet ſpoliato. in nouis. vbi dicit ſpolia-
tum ſuccũbentem in poſſeſſorio & volentẽ reſumere petitoriũ antea ꝑ
ipſum ſuſpenſum,nõ teneri ante huiuſmodi reſumptionem ſatiſfacere
poſſidenti de expenſis, in quibus extitit condemnatus, ſed victor recu-
peret eas,ſi velit vigore executorie ſue ſuper ſententia predicta facte,&
nihilominus in petitorio procedat.ratio eſt ſecundũ dños,quia tali ca-
ſu ceſſat odium ex parte ſpoliati,ſed non ceſſat in caſu econuerſo,qñ.ſ.
ſpoliator ſuccumbit in poſſeſſorio, quo caſu ante ingreſſum petitorij
per ipſum intentãdi debet ſpoliatus plene & integraliter reſtitui etiam
quo ad fructus & expenſas,capitulo finali.de ordi.cogni.capitulo piſa
nis.de reſtitu.ſpoliato.& in ca.ſignificauerunt de teſti. Primus ergo ca
ſus debet limitari vt ſpoliatus ſuccumbens in poſſeſſorio nõ teneať an-
te omnia ſatiſfacere de expenſis,ſi velit proſequi vlterius cauſam in pe-

titorio vel poſſeſſorio, niſi dicta prima ſententia tranſiuiſſet in rem iu-
dicatam, tunc nihilominus audit̃ ſi velit ꝓſequi, ſed refectis expenſis vt
ſupra pp tranſitũ in rem iudicatam per premiſſa.

SVMMARIVM

1 Inſtantia ſtatutaria dierũ vtiliũ, quãdo eſt decurſa & dubitat̃, ꝙ ſenten-
tia ſit nulla quomodo commiſſio fieri debeat.
2 Inſtãtia perempta, que acta pereant.
3 Iura loquẽtia de perẽptione inſtãtie ꝑ lapſum triennij de iure ciuili ha-
bent locum in peremptione inſtantie ſtatutarie.
4 Inſtantia qñ decurſa eſt, ſupplicat̃ vt termini vno contextu reiterẽtur.

1 QVANDO INSTANTIA † Statutaria dierum vtiliũ eſt de-
curſa puta in capitolio ſecũdum ſtatuta vrbis. & dubitatur ꝙ ſnĩa pp
id ſubiacet nullitati tunc impetratur cõmiſſio, vt in oẽm euentũ reitera-
tis omnibus terminis ſimul & ſemel ac vnico contextu iudex ad vlte-
riora procedat & terminet alias iuſtitiam miniſtrando, datur talis com-
2 miſſio, ſed refectis expenſis † pro iſta pratica facit bona gl. iuncto tex. in
in. l. properandũ in principio. C. de iudi. in ver. triennij. vbi tenet ꝙ
perempta inſtantia ex quo pereunt acta ordinatoria ſententia ſuper il-
lis lata nõ tenet, quia reperitur lata ſine tella iudicij & ſubſtantialibus,
debitis perimitur, n. citatio libeli litis conteſta. ſatiſdatio, & ſimilia que
ſunt acta litis ordinatoria, ſed non perimuntur acta cauſe tendentia ad
veritatis indagationẽ, vt depoſitio teſtiũ, cõfeſſio partium, & cetera hu-
iuſmodi, vt hec probantur ex. l. cum lite mortua. ff. iudicatum ſolui. iũ-
cta. l. cum antea. C. de arbi. &. l. iubemuus. C. de li. cau. ponit Inno. &
ſequitur Pano. in. c. cauſamque primo de teſti. & Bar. in. d. l. cum lite
3 † & licet predicta iura loquantur in peremptione inſtantie per lapſum
triennij de iure ciuili. Idem tamen intelligo in perẽptione inſtãtie ſtatu-
tarie quamuis illa ſit breuior, argu. l. ij. C. de noxali. cum ſi. Iſto ergo re-
4 ſpectu inſtantia ſtatutaria eſt decurſa & ob id ſententia non valet ſup-
plicat̃ vt reiterẽtur oẽs termini ſimul & ſemel ac vnico cõtextu, ꝓ qua
pratica facit gl. no. ꝙ ibi ad hoc põderat. Bar. in. l. mutari. in prin. ff. de
procur. & Panor. in. c. quia Gu. de iudi. debet tamen prius reficere ex-
penſas vt ſupra & vide qđ de reiteratione terminorũ dicit Deci. cxxxv.
incipit ſi mandetur in nouis.

SVMMARIVM

1 Heres inſtitutus ſi cõuenit̃ a creditoribus vel ab alijs, ne ad diuerſas cu-
rias trahatur, quõ debet petere commiſſionem fieri.

1 QVANDO † Heres inſtitutus in aliqua hereditate cõuenit̃ a pluribꝰ
creditoribus, vel alijs ꝑtẽdẽtibus habere aliqđ ius in bonis & rebus di-
cte hr̃ditatis ſi adiuit cũ beneficio inuẽtarij iuxta. l. fi. C. de iure delibe.
ne in varijs curijs hẽat diſtrahi põt petere cõmiſſionẽ, vt cõmittat̃ vni
iudci cã de & ſuper diſcuſſiõe bonoꝝ aut termino quinquẽnali, iuxta
l. fi. C. q bonis cedere poſſunt poſtquã obtẽtã & preſentatã ſi ſuꝑ aliqua
re, que ſit de pertinẽtijs dicte hereditatis, conueniat̃ dictus heres coram
alio iudice ẽt ordinario puta vicario pape. tũc põt petere aliã cõmiſſio-
nẽ cũ prima preinſerta ad euitãdũ circuitꝰ et expẽſas, vt illa cã a vicario
auocetur & committatur primo iudici cũ dicta cã diſcuſſionis audiẽda
terminanda & decidenda prout iuris fuerit, & datur talis commiſſio ar-
gu. c. diſpẽdia cum ſimi. de reſcrip. lib. vj. ſed in pede commiſſionis ad-
duntur iſta verba ſimul vel ſeparatim, quod fit per rationem quam in
ſuperioribus dixi in ſimili propoſito.

SVMMARIVM

1 Pars ſi obtineat cauſam cõmitti ſuper nullitate cenſurarũ ſimiliter alia
pars poterit petere cõmſſionẽ, & ſimul & ſemel procedere ſuper con
firmatione, vel infirmatione ſententie.
2 Cõmixtio ius partium conſeruans admitti debet.
3 Cõmiſſio ſi habet ꝙ ſil̃ & ſemel cognoſcatur de cõfirmatione vel infir-
matione ſententie, tñ poteſt prius expediri id de quo prius conſtat.

1 SI PARS † Innodata cenſuris obtineat committi cauſam ſuper nul-
litate cenſurarum, iuxta ea que habentur in. c. j. de appel. & in. c. per
tuas. de ſenten. excom. cum ſimi. poteſt nihilominus alia pars petere
commiſſionem & conceditur ꝙ ſimul & ſemel procedatur ſuper con-
firmatione, vel infirmatione ſententie. & etiam ſuper pretenſa nullita-
2 te cenſurarum † pro quo facit commixtio conſeruans ius partium & il-
lis proficiẽs debet admitti vt probatur in. c. ij. de cauſa poſ. & proprie.
ſecus ſi commixtio ius peruertat quia illa reprobatur. c. exhibita. de iu-
3 di. & ſupra iam bis dixi in ſimili propoſito † puto tamẽ quod qõ cenſu-
rarum põt prius expediri, ſi de ea prius conſtet, nõ obſtante tali cõmiſ-
ſione que hꝫ qđ ſimul & ſemel &c. quia hoc nõ tollit cõmiſſio, ſed ſolũ
tollit priuilegiũ quod hꝫ pretenſa nullitas cenſurarũ ad qđ optime fa-
cit concluſio Egidij. cccccvj. vbi formaliter dicit, qõne ſpoliatonis be-
neficij mota incidenter per modũ attẽptati, & lata vna ſententia ſuper
attẽptatis. ſ. pro ſuſpenſione petitorij, ſi reus ſpoliator impetret cõmiſ-
ſionẽ, vt premiſſis nõ obſtantibus procedatur ſuper petitorio & poſſeſ-
ſorio ſimul. nihilominus poteſt prius poſſeſſorium expediri, ſi de eo
prius conſtet per rationem de qua ſupra.

SVMMARIVM

1 Equites hieroſolimitani debent conueniri coram magiſtro Rodi, & ſi corã alio iudice cõueniant, auditor camere iudici, et parti inhiber.

1 SI QVISPIAM †De ordine & religiõe ſancti Ioã. hieroſolimita
ni conueniatur coram aliquo iudice etiam delegato apoſtolico poteſt
petere commiſſionem & datur quod auditor camere inhibeat iudici &
parti ne cõtra talẽ oratorẽ in illa cã procedat, etiam ſub pena pecunia-
ria puta quingẽtorum ducato. tales. n. dñt conueniri corã Magiſtr. Rodi
vel certis ſuis iudicibus iux. eorũ priuilegia a ſede apſtica indulta Magi
ſtro Rodi & illi ordini. facit tex. cũ ſua materia in. c. cũ ordinem. de re
ſcri. cum multis ibi per docto.

SVMMARIVM

1 Abſolutio nõ datur a iuramento ad effectum agendi in obligationibus in forma camere factis.
2 Cõmiſſio datur aduerſus tranſactionem & obligationem ſimoniacam in forma camere factam.
Tranſactio vel reſignatio & quilibet actus ſimoniace celebratus non tenet, etiã in preiudiciũ reſignantis, & paciſcentis.
3 Iurm interpoſitũ ſuper obſeruatione peccati mortalis eſt nullum.
4 Iuramento conuentiones turpes non validantur.
5 Iuramentum quãdo obliget iurantẽ, vel ſit ipſo iure nullum.

1 STILVS †Signature eſt in obligationibus, que fiunt in forma came
re non dare abſolutionem a iuro ad effectũ agẽdi, ad quod facit in ſimi
2 li bonus tex. in. c. ſuper hoc. de renũ. & in. c. ſollicite. de reſtitu. ſpo. †ſi
tñ ſit facta aliqua tranſactio ſimoniaca ſup bñficio, & vna partiũ obliga
uit ſe cũ iuro in forma camere, certe ſi petat tranſactionẽ tãquam ſimo-
niacam reſcindi datur ſibi cõmiſſio, nec eſt neceſſe tali caſu opponere
in pede cõmiſſionis iſta verba nõ obſtãte iuramẽto, quia cum trãſactio
reſignatio & quilibet actus ſimoniace celebratus nõ teneat ẽt in preiu-
diciũ reſignantis & paciſcentis. vt no. Inno. in. c. cũ vniuerſorum. de rerum
pmu. Archi. in. c. dudum. in princ. de prebẽ. lib. vj. & gl. in. c. ſup hoc
de renun. nimirũ ſi ẽt non validatur iuramẽtũ alias eſſet vinculum ini
quitatis contra ſuã propriã naturam. c. & ſi Chriſtus de iureiurã. cum
ſimi. non eſt ergo neceſſe opponere in ſi. illa verba. quia vt dixi in hoc
caſu ſimonie iuramentum non tenet, immo poſſet teneri ꝙ ſit ipſo iure
3 nullũ †quia iuramentũ interpoſitũ ſuper obſeruatione peccati morta-
lis quale eſt in hoc caſu ſimonie eſt nullũ. cũ ita demũ debeat ſeruari, ſi

ſeruatũ non vergit in diſpendiũ ſalutis eterne. c. quãuis. de pac. lib. vi.
4 & in. c. licet. de iureiuran. eod lib. †preterea tales conuẽtiones ſunt tur
pes conſequenter non validantur iuramento. l. generaliler. &. l. ſi pla-
gij. ff. de verbo. obli. & ibi no. Bart. & latius in. l. ſi quis pro eo. ff. de fi-
deiuſſoribus. nec obſtat text. in. c. j. & capitu. debitores. de iureiuran.
5 †que iura probant quod iuramentum preſtitum per debitorem ſuper
ſoluendis vſuris mero iure tenet & obligat iurantẽ patet, quia recipiens
cogitur illud relaxare, ex quo continet peccatũ, relaxatio enim preſup
ponit vinculum. c. ad diſſoluendũ. de deſpon. impube. & in. l. decẽ de
verbo. obli. quia reſpondetur ad iſta iura, ꝙ procedunt, qñ iuramẽtum
continet turpitudinem & peccatũ ex parte ſuſcipientis tm̃. prout in ca-
ſu dictorũ iuriũ. nã promittens ſoluere vſuras non peccat ſecũdum Pa-
nor. ibidẽ. de quo per Inn. in. c. ſuper eo. de vſur. Sed quãdo ex vtriuſqꝫ
videlicet recipientis & preſtãtis iuramentũ continet turpitudinẽ & pec
catũ, tunc non eſt opus aliqua relaxatione, quia ipſo iure nõ valet regu
la nõ eſt obligatoriũ. li. vj. c. ſi vero. de iureiu. &. xxij. q. iiij. p totũ.

SVMMARIVM

1 Cõmiſſio qualiter fiat, ſi in cauſa prohana petitur procedi reiectis qui-
buſcũque nullitatibus, ſi que ſunt, preterquã ex defectu iuriſditio-
nis cõſtito de bono iure ſuper principali.
2 Proceſſus qui portantur de partibus modicum valent.
3 Nullitas quãdo ſanetur in prophanis ſine expẽſarũ refectione.

1 SI IN †Cauſa prophana petitur procedi reiectis quibuſcunque nulli-
tatibus, ſi que ſunt preterquã ex defectu iuriſdictionis conſtito de bo-
no iure ſuper negotio principali. datur talis commiſſio ante latam ſen-
tentiam ſine aliqua refectione expenſarum. prout ẽt in beneficialibus
vt in ſuperioribus dixi, ſed iſtud credo habere locũ quando pceſſus fuit
factus in partibus & dubitat ꝙ ſubiaceat aliqbus nullitatib9, tũc ſanant
2 nullitates ẽt ſine refectiõe expẽſarũ, vt dixi †qa cõiter pceſſus q portant
de partibus modicũ valẽt, vt dicit Egi. cõclu. lxxiiij. que ĩcipit termini
inſtantie &c. preterquã ſi eſſet defectus citationis iuriſdictionis man-
dari. & ex capite iniuſticie qui defectus ſunt inſanabiles vt in ſuperio-
ribus dixi. vidi tamen ſanari nullitatem proceſſus agitati ẽt in vrbe vi-
delicet corã dominis conſeruatoribus ſine aliqua refectione expenſa-
rum, niſi ſit aliqua nullitas inſanabilis vt ſupra.
3 ¶Sed iſtud habet locũ eo caſu, quando per partẽ aduerſam non datur
de nullitate proceſſus, alias nõ dat ſanatio ẽt ante latam ſententiam, ni-
ſi refectis expenſis, ſaluo quando allegatur paupertas tunc conceditur
reſeruatis expenſis in fine litis per illud ꝙ habetur. in. c. olim ſecundũ

vnum intellectum. de reſti. ſpolia. & ꝙ ponit Egid. concluſio. xliiij. &
in tali caſu debet conſtare de paupertate aliter quam per iuramentum
eam allegantis, & ita vidi ſeruari.

SVMMARIVM

1 Fatalia vigore cõmiſſionis quotiens prorogentur.
2 Tẽpora ſunt communia tam appellanti quã appellato.

1 FATALIA † Prorogant̃ aliquando vigore bulle Innocentiane, ali-
quando vigore cõmiſſionis bis, ter, quater, & pluries arbitrio iudicis,
& prima prorogatio dat̃ ad annum iuxta. c. cum ſit romana de appel. ſe
cunda & vlteriores ad ſex mẽſes, que debent peti ante decurſum fatale,
alias eo in totũ decurſo non datur prorogatio argu. tex. notabilis in. l.
ſed & ſi manẽte. ff. de precario, & hoc ẽt ad inſtantiã appellati volentis
in cauſa beneficiali proſequi cãm appellationis extraiudicialis interpo-
ſite in partibus ad papã, quia ob. ſibi decurſus fatalium ſecundum ali-
quos dños, põt ſe iuſtificare ex taciturnitate & negligẽtia aduerſarij ap-
pellantis quia appellatus debuit petere infra tempus, vel fataliũ proro
2 gationẽ, vel inſtare ſuper expeditione cauſe † tempora enim ſunt cõmu
nia tam appellãti quam apellato. c. ſtatuimus. de elec. lib. vj. & in cle. ſi
appellationẽ. de appel. alij & maior pars voluerunt cõtrariũ, vt ponit
deciſ. Rote. ccccxlvij. que incipit no. ꝙ maior pars in antiquis.

SVMMARIVM.

1 Auditor nõ habet iuriſdictionẽ ſuper ſimplici beneficio.
2 Reformatio ſuper errore preinſerto quando detur reſpectu qualitatis
beneficij, vel nominis proprii.

SI PETITVR Quod auditor procedat ad vlteriora non obſtante
ꝙ alterũ ex duobus beneficiis nominatis in preinſerta dicatur eſſe paro
chialis cũ in veritate ſit beneficiũ ſimplex. & ob id fiat vna reformatio.
illa nõ datur ex quo talis reformatio non correſpondet preinſerte & ſic
1 auditor † nõ habet iuriſdictionẽ ſuꝑ ſimplici beneficio. facit. c. pe. & gl.
2 de offi. deleg. ¶ † Similiter ſi ſit erratũ in preinſerta quo ad expreſſionẽ
nominis proprii ipſius intruſi licet non in cognomine nõ dat̃ reforma
tio ſuper hoc, niſi ille fuiſſet perſonaliter citatus, vel diceretur in refor
matione cõſtito ꝙ deueniſſet ad noticiã intruſi, iſtis caſibus daretur cõ-
miſſio errore nominis non obſtante facit. l. ſi quis in fundi vocabulo.
ff. de le. j. & l. iiii. C. de teſt. cũ vul. & propterea fuit reiecta vna ſuppli-
catio, quia ex premiſſis non erat iuſtificata propter ſola m equiuocatio-

nem nominis proprii ad ꝙ facit bo. tex. in. c. inter dilectos. de fide inſt.
& ꝙ no. per doc. in. c. ſi. de reſc. & in. c. quoniam abbas. de of. deleg. fa-
cit ad hoc deciſi. Rote. cxxxiij. incipit error nominis. in nouis. licet di
cat & maxime. &c.

SVMMARIVM

1 Cauſe prophane nõ ſolent de partibus committi nõ expreſſo conſide-
rabili valore, & minus auocari.
2 Ad iurandum multi ſunt faciles.
3 Iudicem fore amiciſſimum & ſuſpectiſſimum in genere non ſufficit
dicere.
4 Conſideratio ad iuramentum perhorreſcentie an hodie fiat.
5 Signatura regulariter adiunctum non dat.
6 C. obl ate de appella. in curia romana locum non habet.
7 Canzellaria ſeruat dictũ cap. in ſuis reſcriptis.

SI APPELLATVS Super appellatione aduerſarii in cauſa pro-
phana obtineat cõmitti per breue cãm in partibus appellans, qui inter-
poſuit dictam appellationẽ, nõ auditur, ſi petat cauſam a partibus auo-
cari, & cõmitti in rota, quamuis dicat ſe paratũ iurare, ꝙ nõ ſperat poſ-
1 ſe conſequi iuſtitie complementum in partibus † & ratio eſt quia cauſe
prophane non ſolẽt de partibus committi in curia non expreſſo conſi-
derabili valore & multo minus auocari, cum non ſint fori noſtri. c. ſi
clericus laicum de fo. compe. cum ſimilibus. ¶ Nec multum eſt in con
2 ſideratione ꝙ orator dicat ſe paratũ iurare † cum multi ſint faciles ad iu-
randũ & ſepe ac frequenter deieratur, vnde non habetur conſideratio
ad tale iuramẽtum propter periculum animarum. arg. c. clericos de co-
habi. cler. & muli. l. ij. C. de indi. vidui. ¶ Et iſta etiam de cauſa non ſo
let concedi auocatio cauſarum ſuſpitionis gratia niſi narratis cauſis mi
3 litãtibꝰ quo ad ſuſpitionẽ. † nec ſufficit in gñe dicere iudicẽ fore amiciſ
ſimũ aduerſario & oratori, ſuſpectiſſimũ ſcḋm iura canonica, ſȝ aliḋ ſit de
4 iure ciuili. l. aptiſſimi. C. de iud. † nec hodie ſȝ aliquos praticos fit ꝯſide
ratio ad iuſm ꝑhorreſcẽtie de quo in. c. ſtatutũ §. cũ vero. de reſcr. li. vj.
& hoc ꝑꝑ periculũ animarũ vt dixi. & ita vidi q̃ſdas cõmiſſiões reiectas
qḋ facit ꝯ illos, q dicũt ꝙ oĩa cõcedũtur ꝓ ꝯferẽdis cauſis ad curiã. cauſa
illã boniſicãdi. ſȝ ego vidi nõ concedẽda non concedi, vt pȝ ex ꝑmiſſis.
5 ¶ † Predictis reſpectibus ſignatura nõ cõſueuit concedere adiũctũ ſine
vrgẽti cã & magna iuſtificatiõe, vel in cã criminali. & hoc ꝑꝑ intricatio
nes cauſarũ, & ꝓceſſuũ exinde proueniẽtiũ, vt in ſuꝑioribus dixi. & iõ
fuit reiecta vna cõmiſſio, ꝑ quã petebatur cõmitti cauſam appellationis
cum clauſula adiuncti in euentum preuentionis per partem aduerſam.

6 †quod procedit ſine dubio in Romana curia vbi non habet locũ diſpoſitio.c.oblate.de appel. immo ſtatim datis apoſtolis pars appellata poteſt impetrare commiſſionẽ ſuper appellatione & ſic preuenire appellãtem ſecundum Io.mon.ſuper rubrica. de reſcrip. ¶Idẽ forte habet locum extra curiã quãdo ad inſtantiã appellati committitur cã appellationis per breue.& ſit ratio vt citius finis litibus imponatur.c.finẽ.de dolo & contu.& vt circuitus vitetur clemen.Auditor de reſcrip.
¶Que rationes habent locũ etiam in commiſſionibus extra curiã.licet aliud ſentiat vna deciſio rote.ciiij.que incipit.Capitulum oblate.& eſt eadẽ in antiquis.quicquid ſit in hoc reiecta fuit prefata ſupplicatio cir-
7 ca adiunctum in euentũ preuentionis vt ſupra †cancellaria tamẽ in ſuis reſcriptis ſeruat.c.oblate.prout dicã in materia reſcriptorum.

SVMMARIVM

1 Litigans ſi liti ob impotentiã ceſſit ad cauſe proſecutionem non admittitur,ſi hoc petat.
2 Lis per principis reſcriptũ reſuſcitare non debet.
3 Actiones ſuas remittentibus non eſt dandus regreſſus.

1 VNVS EX †Colligantibus nõ ſperãs poſſe ꝓſeq cãm ꝑ impotẽtiã ſoluendi regiſtrum pro parte ſua ceſſit liti & cauſe, non admittitur, ſi petat,hoc non obſtante,reſtitui ad proſecutionem cauſe in ſtatu quo
2 erat,ac ſi nõ ceſſiſſet.& ratio eſt, †quia cauſa quãtum ad eũ dr̃ finita . & iõ iterũ ſuſcitari nõ dʒ per reſcriptũ principis.l.cauſas vel lites.C.de trã
3 ſac.†ex quo.n.ſponte ceſſit ſuccedit ratio que dictat ꝙ remittentibus actiones ſuas non eſt dandus regreſſus ad eas.l. queritur.§.ſi venditor.ff.de edil.edic.facit.c.ſuper hoc.de renũ.

SVMMARIVM.

1 Signatura commiſſionum ſepe variatur.
2 Reſcriptorum quot ſint ſpecies,& qũo expediantur.
3 Reſcripta in forma breuiũ a quibus conficiantur & qũo ſignantur.
4 Breuia quare ſic appellentur.
5 Forma breuis de non promouendo ſe ad tempus.
6 Diſpenſatus in forma breuis vt nõ promoueatur ad tempus,nõ tenetur interim promoueri ad ſubdiaconatũ ; ſicut tenetur diſpenſatus per ordinarium cauſa ſtudij.
7 Prorogatio datur per aliud breue ad annũ narrata prima diſpenſatiõe.
8 Prorogario non poteſt fieri poſt temporis lapſum , ſed datur noua conceſſio.

Diſpenſatus

9 Diſpenſatus ſi quis ſit per papam de non promouendo eo exiſtente intra illud tempus,ſi epiſcopus diſpenſat,an per iſtam diſpenſationem videatur a prima receſſum.
10 Diſpenſatio per breue aliquãdo conceditur ad bñficia incompatibilia.
11 Papa quando diſpenſat circa beneficia incompatibilia, debet intelligi de beneficijs canonice adeptis.
12 Diſpenſatio ſuper pluralitate beneficiorum quid operetur.
13 Prouiſio facta per papam de beneficio, non obſtante ꝙ aliud habeat, non inducit diſpenſationem ſuper vtroqʒ.
14 Teſtandi licẽtia de bonis intuitu eccleſie queſitis ꝑ breue ſolet cõcedi.
15 Teſtandi licentia non datur religioſis,niſi de ſuperioris licentia.
16 Frater minor epiſcopus de bonis eccleſie quid modicum propter obſequia impenſa donare poteſt.
17 Teſtandi licentia papa ſine iuſta cauſa concedere non debet.
18 Dominium rerum eccleſie non eſt penes papam,ſed penes deum.
19 Teſtari poteſt clericus de rebus eccleſie,ſi prius tantum de ſuo conferat.
20 Licentia vendendi bona eccleſiaſtica quando per breue detur.
22 Cl'a ſi in euidentem quare ponat̃ in licentia vendẽdi bona eccleſiaſtica.
23 Supplicatio proponitur in ſignatura, quando quis petit ꝙ poſſet vendere bona eccleſie ad effectum reparationis domus, vel eccleſie.
24 Poſſeſſio beneficij ſolet aliquando per breue concedi.
25 Scientia certa pape derogat regule canzellarie & conſtitutioni.
26 Papa diſpenſare cenſetur, quando incapaci aliquid concedit, vel facit actum iuri contrarium.
27 Diſpenſationes matrimoniales aliquando in forma breuis cõcedũtur.
28 Diſpenſatio etiam cum compoſitione in cauſa matrimoniali ſine iuſta cauſa concedi non debet.
29 Diſpenſatio dicitur debita, quando cum iuſta cauſa fit.
30 Diſpenſandi iuſte cauſe que ſint ſuper matrimonio.
31 Diſpenſatio fit , vt firmum remaneat matrimonium de facto contractum in gradu prohibito, in quo lungo tempore perſeueratum fuit, & proles inde ſuſcepta.
32 Altare portatile niſi ex fauore & gratia per breue non datur.
33 Altare portatile non conceditur in locis interdictis.
34 Licentia veſcendi lacticinijs de cõſilio vtriuſqʒ medici datur per breue. Et an medicus anime debeat credere parochiano dicenti habuiſſe licentiam a medico veſcendi lacticinijs.
35 Sanguis an comprehendatur ſub licentia veſcendi lacticinijs & ouis.
36 Licentia doctorandi extra terras eccleſie non debet per breue dari.
37 Licentia doctorandi in vrbe datur ſub ſola ſignatura.
38 Priuilegio pari gaudet, quod eſt in eſſe productum, & quod eſt in fieri & in potentia propinqua.

MM

39 Doctores examinantes doctorandum debent iurare de credulitate ſu per ſufficientia.
40 Forma iuramenti quod preſtant doctores aliquem doctorantes.
41 Iudei vti infames doctorari non poſſunt ſine principis licentia.
42 Licentia reliquias extrahendi per breue datur.
43 Corpora ſanctoꝝ de loco ad locũ ſine cõſilio pape trãſferri nõ poſſunt.
Idem de corpore alterius ꝙ de vna eccleſia ad aliam transferri non poteſt ſine licentia.
44 Secus quando corpus non eſt traditum ſepulture.
45 Corpus confinati extra ciuitatem non poteſt ad ciuitatem reduci ſine principalis licentia.
46 Licentia viſitandi ſepulchrum Chriſti ſub ſola ſignatura datur abſentibus & religioſis, de licentia tamen eorum ſuperioris.
47 Confeſſionale, & facultas recipiẽdi ſacramenta datˀ ſub ſola ſignatura.
48 Confeſſio ſemel in anno proprio ſacerdoti fieri debet.
49 Licentia promouendi ad ordines extra curiam a quocunqꝫ episcopo datur per breue.
50 Papa proprijs ordinarijs preiudicium facere non intendit.
51 Licentia promouendi ad ordines in vrbe ſub ſola datur ſignatura.
Et ſolis episcopis, & ſuperioribus conceditur, ꝙ vno die dominico, vel feſtiuo ad omnes ordines promoueri poſſint.
52 Indultum de fructibus in abſentia percipiendis non datur per breue, ſed per bullam.
53 Fructus beneficiorum in abſentia non percipiuntur ceſſante diſpenſatione, conſuetudine, vel ſtatuto.
54 Diſtributiones quotidiane non datˀ pñtibus, q diuinis nõ interſunt.
55 Appellationes in partibus non committuntur per breue, niſi ex cauſa, puta pro pauperibus.
56 Perſona miſerabilis que dicatur.
Iuſta cauſa cõmittendi appellationem in partibus que ſit.
57 Committi ſolet per breue negotium principale cũ cauſa appellationis.
58 Cauſa grauaminis cũ negotio principali auditori in curia cõmittitur.
59 Appellationis cauſa ad inſtantiam appellati quomodo committatur.
60 Cap. oblate de appellat. non ſeruatur in cauſis appellationis in curia committenſis.
61 Materia expedibilis, per breue expeditur in forma ſua nobis, vel ſignificauit.
62 Diſpenſatio & prorogatio ad duo ſemeſtria datur per breue cum promoto ad regularem locum.
63 Prorogatio debet fieri pendente primo termino.
64 Moniali profeſſe, per breue datur licentia ex iuſta cauſa permanendi extra monaſterium.

65 Moniali aliquando per breue conceditur licentia ex iuſta cauſa religioſe permanendi in domo patris, vel fratris, extra monaſterium.
66 Variatio in religioſis reprobatur.
67 Exceptio ab ordinario datur per breue iuſta cauſa ſubſiſtente, & infra numero. 69.
Inimicitie oriuntur ex contentione, etiam iuridica.
68 Inimici & ſuſpecti iudices eſſe non debent.
70 Clericus homicida a reatu homicidij, & omnis inhibilitatis per breue abſoluitur.
71 Et vigore breuis beneficium poterit obtinere.
72 Clericus homicida voluntarius vigore talis breuis an ad alterius miniſterium rehabilitatus intelligatur.
73 Irregularitas omnis per religionis ingreſſum tollitur.
74 Irregularitas incurritur ex adminiſtratione iuſtitie in cauſa criminali, & ſanguinis.
75 Diſpenſatio per breue quando concedatur ſuper defectu oculi.
76 Oculi deformitas magis impedit pmouendũ, ꝗ totalis oculi clauſura.
77 Oculum inſpiciendi commiſſio cui fiat.
78 Diſpenſatio per breue datur promoto ad capellaniam habentem onus celebrandi, vt per ſubſtitutum deſeruiat.
79 Legatorum commutationes ad piam cauſam in aliam dantur, & ſunt de reſeruatis pape.
80 Legatum incertum non autem certum commutari ſolet.
81 Reſeruationes beneficiorum per breue conceduntur.
82 Reſeruationes odioſe ſunt.
83 Diſpenſatio per breue fit ſuper etate in. xxij. an. in ordine diaconatus conſtituto, vt promoueatur ad ſacerdotium die dominico, vel feſtiuo extra tempora.
84 Ordinarius quis dicatur ad hoc, vt ordinandus ab eo licentiam habeat.
85 Licentia manendi extra ordinem per breue datur profeſſo ordinem regularem.
86 Licentia manendi in alio ordine datur per breue regulari profeſſo ordinem certum.
87 Cum licentia tamen ſuperioris, alias poſſet eum reuocare.
88 Confirmatio datur per breue illis, qui habuerunt licentiam a ſuperiore transeundi ad alium ordinem.
Confirmatio ius de nouo non tribuit.
89 Prorogatio temporis de conſecrandis episcopis per breue datur.
90 Prorogationes que ſint, que ſub ſola ſignatura conceduntur.
91 Prorogatio non fit poſt temporis lapſum.
92 In prorogationibus tempus quod de nouo indulgetur a fine termini cõceſſi per ius commune, vel regulas computari debet.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA GRANADA

93 Diſpenſatio per breue fit cum fratribus tertij ordinis, vt poſſint matrimonium contrahere.

94 Fratres tertij ordinis non ſunt religioſi proprie, ſed potius de natura laicorum participant.

95 Diſpenſatio per breue datur ad ordines & beneficia illis, qui contraxerunt matrimonium cum vnica & virgine iam defuncta.

96 Papa cũ bigamis ad ordines de ptãte ordinaria nõ cõſueuit diſpenſare.

97 Diſpenſatio quando fiat cum neophitis ad omnes ordines. Eccleſia de iudeis conuerſis eſt fundata.

DE RESCRIPTIS IN FORMA BREVIVM.

POST Commiſſiones & aliqualem earum notitiam, quia ille concernunt cauſas inceptas, vel incipiendas in curia Romana, prout in precedentibus cõpedioſe dixi, attento ꝙ in illis non poteſt dari firma regula & certa doctrina circa omnia negotia propter diuerſitatem caſuum occurrentium & varietatem temporum
1 † per que ſignatura commiſſionum multipliciter & ſepiſſime variatur, iuxta tex. in. c. non debet. de conſang. & affi. ideo poſt precedentem tractatum dicendum eſt aliquantulum latius de ſecundo genere reſcriptorum que reſpiciunt cãs inceptas, vel incipiendas extra romanam curiam & ſimiliter alia negocia continentia gratia, que committuntur & expediunt vigore hmõi reſcriptoꝝ
2 in partibus. ¶ † Hoꝝ reſcriptoꝝ due ſunt ſpecies pncipales. Aut enim expediuntur in forma breuis, aut p cãzellariam procurantibus illa procuratoribus audientie cõtradictarum ſanctiſſimi. D. N. Pape. ¶ Prius
3 dicendum eſt de reſcriptis in forma breuium † que conficiuntur a ſolis ſecretarijs, & per Papã ſignantur in certa rubea, annulo piſcatoris ſupplicatione introcluſa in breui, quãq̃ tñ fiunt abſq; ſupplicatione introcluſa, vt ſtatim dicã, & habẽt eandem vim quã reſcripta, prout dicit gl. ij. in ſupraſcriptione extrauagantis vnigenitus et refert Fely. in rub. de
4 reſcrip. † appellantur autem breuia, quia fiunt & ſcribuntur breuibus verbis ſm Bal. in. c. j. de controuer. inueſti. ¶ Aliquando non habent ſupplicationem introcluſam prout qñ conceditur p breue diſpenſatio de non promouendo ad certũ tp̃s cuius tenor ſequtur. & eſt talis forma.
5 ¶ † Iulius Papa. ij. Dilecte filij Salutem & apoſtolicam benedictionem cupientes commodis tuis, q̃ntum cum deo poſſumus paterna benignitate conſulere, tuiſq; in hac parte ſupplicationibus inclinati. Tibi vt ratione Archi. eccleſie tragurien. quem ſicut aſſeris in dicta eccleſia obtines, aut cuiuſcũq; alterius beneficij eccleſiaſtici curati, vel alias ſacros ordines requirentis per te pro tempore obtenti ad aliquem ex ſacris ẽt

ſubdiaconatus ordinibus ad biennium a data preſentium computandum, vt interim te in diuinis officijs melius inſtruere poſſis tę promoueri facere minime tenearis, nec ad id inuitus a quoquam cõpelli valeas preſentium de ſpeciali gratia indulgemus. Prouiſo &c. nõ obſtantibus
6 &c. datum ſub annulo piſcatoris &c. ¶ † Vigore iſtius diſpenſationis non tenetur taliter diſpenſatus interim promoueri etiam ad ordinem ſubdiaconatus, vt apparet ex tenore breuis, ad ꝙ arctatur diſpenſatus, per ordinarium ratione ſtudij ad ſeptẽnium vt. in. c. cum ex eo. de elec.
7 lib. vj. † ¶ Conſueuit etiam dari ſecunda diſpẽſatio ſeu prorogatio per aliud breue ad annum, narrando primam diſpenſationem per hec verba. ¶ Dudum tecum, vt ratione quorumcunq; beneficiorum. &c. que diſpenſatio narratur ſaltẽ in ſubſtantia, ne ſecunda ſubiaceat ſubreptioni, iuxta tex. in. l. ij. de filijs preſbiterorum. libro. vj. & ꝙ ponit Oldra. conſi. ccxv. ꝙ incipit puncta breuiter. Poſtea ſequitur tenor breuius. videlicet. ¶ Cum autem ſicut nuper exponi feciſti finis dicti biennij inſtare noſcatur &c. Biennium predictum intra ꝙ ſicut aſſeris adhuc exiſtis ad annum ab illius fine computãdum extendimus & prorogamus. ¶ Aliquando fit prorogatio etiã ad longius tempus, ſed non vltra trienium, niſi petens fuerit in ſubdiaconatus ordine conſtitutus ſaltem infra annum aut alias fuerit legitima prorogationis cauſa & ita ſeruatur, ſed non ſolet concedi tali caſu per breue, ſed per bullam gratie.
8 ¶ † Et no. quia vt vides debet fieri prorogatio dum diſpenſatus exiſtit intra primum tempus & nõ eo elapſo per. l. ſed & ſi manente. ff. de precar. nam tempus elapſum non poteſt prorogari, ſed datur noua conceſſio, vel diſpenſatio, ꝙ intelligerem procedere, quando prima & ſecunda diſpenſatio ſunt eiuſdem nature, & ab eodem conceduntur, puta a Papa, quo caſu debet fieri prorogatio intra primum tempus, & eo nondum elapſo, vt ſupra. ¶ Secus ſi concederentur a diuerſis, puta poſt diſpenſationem conceſſam a Papa de non promouendo ad tempus nam eo etiam elapſo poſſet ordinarius ratione ſtudij cum eodem diſpenſare ad ſeptennium iuxta dictum. c. cum ex eo. nec iſto caſu procederet illud ꝙ ſupra dixi per. l. ſed & ſi manente ad ꝙ bene facit glo. nota. in. c. hij qui. de preben. lib. vj. dum in ſimili queſtione reſpondet ad. d. l. ſed & ſi manente. ¶ Tutius tamen eſt obtinere p breue apoſtolicum huiuſmodi diſpẽſationem ratione ſtudij, que datur etiam ad omnes ordines ex iuſta cauſa. vt quia petens ſecum diſpenſari non percipit fructus eccleſie pro qua eſt aſtrictus ex eo ꝙ alteri puta illam reſignanti ſunt reſer
9 uati loco penſionis. ¶ † Quid tamen ſi cum diſpenſato per Papam de non promouendo exiſtente adhuc intra illud tempus epiſcopus diſpenſat ratione ſtudij, an per iſtam ſecundam diſpenſationem videatur a prima receſſum quo ad reſiduum temporis, ita quod ſtatim incipiat currere tempus ſecunde diſpenſationis, puto ꝙ ſic, arc. veniens cum ibi nos

tatis. de preſcrip. & ponit Old. conſi. cciij. in fine. ꝙ incipit factum tale
10 eſt &c. ¶ † Inſuper cōceditur aliqñ diſpenſatio per breue ad beneficia
incompatibilia, precipue ad duas dignitates obtinendas in vna eccleſia
ad duos menſes, itē ad duos canonicatus & prebendas ad quatuor men
ſes poſt habitam pacificam poſſeſſionem, raro tñ & cum difficultate di-
11 ſpēſatio & habilitatio dantur per breue. ¶ † Aduertendum tñ eſt, ꝙ qñ
Papa diſpēſat cū aliquo, vt poſſit plura bñficia incōpatibilia ſimul ꝑpe-
tuo, vel ad tp̄s retinere vt ſupra debet intelligi de bñficijs alias canonice
12 adeptis ſm Pā. ꝑ illū tex. in. c. dudum el. ij. de elec. in pe. no. † ſolū enim
operatur talis diſpēſatio, vt ei pluralitas non noceat, non aūt cōceditur
titulus de nouo, ſi bñficia eſſent minus canonice adepta, niſi aliter fieret
expreſſio magis ſpecialis, ad quod facit bonus tex. in. c. ſi gratioſe. in fi.
de reſcr. lib. vj. & melior in. c. non poteſt. §. j. &. ij. de prebē. eodem lib.
13 † vbi dicitur ꝙ prouiſio alicui facta ꝑ ſedem apoſtolicam de beneficio,
non obſtante ꝙ aliud habeat, diſpenſationem ſup vtroq; retinendo nō
inducit, & hoc quia in diſpenſationibus fit ſtrictiſſima interpretatio. c.
j. &. ij. de filijs preſbyterorum lib. vj. & propterea extat vna regula can-
zellarie qua diſponitur ꝙ ꝑ quācunq; ſignaturam in quauis gratia nul-
la diſpenſatio veniat, niſi ſuper diſpenſatione principaliter ſit facta, vel
14 ſi alias nihil operatur. ¶ † Solet etiam per breue concedi facultas ſeu li-
centia teſtādi de bonis intuitu eccleſie queſitis ad certam ſummā & pro
parua ſumma datur in forma, nec conſueuit tali caſu componi cum da-
tario, alias ſic, quia de modicis non curatur. l. ſcio & in ca. & ſi queſtio-
15 nes cum vulg. ¶ Et cum regligioſis circa facultatem teſtandi parcius di-
ſpenſatur, quia non datur eis talis licentia, niſi de licentia eorū ſuperio-
ris. arg. c. cum ad monaſterium. de ſtat. reg. & in clemen. religioſus. de
procu. item de non magna ſumma per illud ꝙ in ſimili ponit Egid. cō-
16 cluſio. ccxlvij. † vbi dicit ꝙ frater minor ep̄s de bonis eccleſie modicum
quid videlicet. xxx. florenos ꝑ impēſa obſequia donare pōt. facit. l. iu
bem⁹. C. de ſacroſan. ec. et. c. ceterū. de dona. ¶ Vidi tñ religioſo ep̄o
17 cōcedi facultatem teſtandi ad ſummam decē milium duca. † datur aūt
ad maiorem, vel minorem ſummam arbitrio pape, qui in hoc debet in-
formare ſuum arbitriū ex iuſtis & rationabilibus cauſis, alias nō poteſt
ſine iuſta cauſa hanc licentiam teſtandi cōcedere, vt ſingulariter probat
18 Panor. in repe. c. cum eſſes. in. xv. colū. de teſta. † ratio eſt quia ſm opi.
veriorem dominium rerum eccleſie non eſt penes Papā, ſed penes De-
um, iuxta no. per Inn. & doc. in. c. cū ſuper. de cauſa poſ. & propri. vbi
hoc tenui iſto anno legendo, per tex. in. c. cum ex eo. de ele. lib. vj. cum
multis alijs iuribus & rationibus. ſi igitur hec bona dei ſunt & ex fructib⁹
eorum habeat ſubueniri egentibus. vt in cap. videntes. xij. q. j. certe ſe-
cundum Abba. nulla ratio ꝑmittit, vt ꝙ pro cōi vtilitate datū eſſe dino-
19 ſcitur vſibus cuiuſq; applicetur. c. ratio. de prebē. ¶ † Dicit etiam ibidē

Panor. ꝙ licet clericus ſimpliciter de bonis eccleſie teſtari non poſſit, ſi
tamen tantundem de ſuo proprio eccleſie contulerit q̄ntum vult aliena
re, hoc bene ei licebit. alleg. capit. ſi epiſcopus. xij. q. v. dummodo ante
alienationem rei eccleſiaſtice conferat tātundem de ſuo proprio. ſecus
20 ſi poſt vt ibi latius per eum. ¶ † Datur per breue licentia vendendi bo-
na eccleſiaſtica precipue terras, & poſſeſſiones incultas, & ſteriles, & pe-
cuniam exponendi in alijs bonis in euidentem eccleſie vtilitatē iuxta.
c. terrulas. xij. q. ij. & in auc. item prediū. C. de ſac. ſan. eccle. ponit glo.
in ver. monere in. l. ſi fundus. ff. de rebus eorum. Sciendum tamē eſt ꝙ
iſtud conceditur per breue ſupplicatione introcluſa, vel per reſcriptum
apoſtolicum in forma dilectus. tunc demum & eo caſu quādo valor nō
excedit centum ducatos, aut annuus cenſus quinq; ducatos, & tunc in
clauſulis ſupplicationis debent dici iſta verba. Et per breue. S. V. hac
ſupplicatione introcluſa, vel ꝙ litere per canzellariam expediantur per
reſcriptum apoſtolicum in forma dilectus, attēto ꝙ precium non exce-
dit. c. ducatos &c. ¶ Alioquin nō datur per breue, ſed per bullam, ſed
qñ eſt in vrbe tunc per ſolam ſignaturam, debet tñ tūc exprimi titulus
21 prelati, vel canonici, cui committitur † dicitur etiam in clauſulis ſuper
tali materia. Et ꝙ pecunia apud edem ſacram, vel aliquem probum vi-
rum deponatur, donec pro alijs bonis ſtabilibus exponat, ad qđ bene
22 facit tex. in. l. acceptā. C. de vſur. † demum in fine clauſularum ſemper
ponitur hec clauſula videlicet & ſi in euidentē quod ideo ponitur. vel
ſi non eſt in clauſulis, debet poni per referēdarium in pede ſupplicatio-
nis, ad hoc vt ſignator ponat illa verba in ſignatura, attēto ꝙ in hac ma-
teria ſolet fieri difficultas ſuper alienatione huiuſmodi bonorum pro-
23 pter diminutionē dotis, † & ideo qñ aliquis petit ꝙ poſſit alienare ſiue
vēdere poſſeſſionem vel aliquid aliud immobile ſue eccleſie ad effectū
reparationis domus, vel eccleſie, tunc cōſueuit proponi ſupplicatio in
ſignatura, quia vt dixi ſolet ī ſimilibus fieri difficultas ꝑpter diminutio
nē dotis, facit. c. nulli liceat &. c. q abſtulerit. xij. q. ij. & in. c. re. iūcto.
24 c. videntes. xij. q. j. cum ſimilibus. ¶ † Conſueuit etiam aliqñ cōcedere
Papa per ſuum breue ſupplicatione introcluſa, & mādare qđ prouiſus
de aliqua dignitate, vel beneficio ponatur in poſſeſſione per executorē
in partibus ante expeditione bullarum, quo caſu non poteſt opponi de
regula canzellarie contraria diſponente nō debere iudicari ſm tenorē
ſupplicationis concernentes gratiam, ſed ſm tenorem literarum expe-
dit, nec ēt poteſt opponi de extrauagāti Bonifa. viij. que in. c. iniuncte.
25 † nā ex quo cōſtat de volūtate pape et de eius certa ſcientia nō habet lo
cum prefata regula, vel cōſtitutio, cui ꝑ hoc videtur derogare, arg. l. qui
dam conſulebant. ff. de re iudi. c ff. de excuſa. tu. l. idē vlpianus. §. j. ff. de
offi. ꝓtoris. l. barbarius notat gl. in. c. ij. de ſciſma. in. c. ſtatutū. ſup ver-
bo. literarum. de reſcrip. li. vj. & in clemē. & ſi principalis in ver. obſer-

26 uari † per que iura probatur ꝙ cum princeps concedit aliquid incapaci
ex certa ſcientia, vel facit actum cōtrarium iuri eo ipſo ſuper incapacita
te, vel iure contrario diſpenſare cenſetur, ergo videlicet tali inductio in
poſſeſſione non obſtan. premiſſis. immo dicunt aliqui ꝙ non datur pri
uatio illius, qui cum ſola ſupplicatione ſe intruſit. Quod eſt valde mirū
27 propter predicta. ¶ † Diſpenſationes matrimoniales nonnunq̄ con-
ceduntur in forma Breuis, conſueuerunt tamen cōmuniter remitti ad
Datarium propter cōpoſitiones, quod iuditio meo bene ſonat in auri-
bus fidelium precipue laicorum, qui ex hoc ſcandalizantur ad ꝙ facit
28 bonus tex. in. c. fi. de tranſa. † aut enim non ſubeſt iuſta cauſa diſpēſan-
di. & tunc non deberet concedi diſpenſatio etiam cum compoſitione,
quia non eſt tutus quo ad Deum, cum quo Papa nō diſpenſat ſine cau-
29 ſa iuxta glo. in. c. non eſt de voto & in. c. q̄rto de iureiuran. † aut adeſt
iuſta & legitima cauſa & tunc deberet liberaliter diſpēſari ceſſante quā-
libet compoſitione. nam tunc gratia & ſic diſpenſatio dicitur quodam-
modo debita, iuxta no. in. c. bone. el. ij. de poſtula. prela. & in. l. j. §. per-
30 mittitur. ff. de aqua quot. & eſti. † iuſta autem cauſa diſpenſandi in gra-
dibus a iure diuino prohibitis eſt bonum quietis, & pacis, quia nō niſi
in pacis tempore bene collitur auctor pacis, vt in cle. ſuper cathedram.
de ſepulturis facit. c. ij. de deſpon. impub. vbi tolleratur contractus ma
trimonij inter incapaces ex defectu etatis, quando ex eo ſequitur bonū
pacis. ¶ Similiter eſt iuſta cauſa diſpenſandi vt matrimonium in gradu
prohibito de facto contractum tollererur quando ex ſeparatiōe graue
31 ſcandalum oriretur. c. quia circa de cōſang. & affi. † Sicut & alias diſpē-
ſatur vt firmum maneat matrimonium de facto contractum in gradu
prohibito, in quo longo tempore perſeueratum fuit, & inde ſuſcepta
proles. c. de gradibus. xxxv. q. viij. & in. c. non debet. de cōſang. & affi.
facit ad predicta. c. vt conſtitueretur. l. di. & in §. niſi rigor. in. q. vij. &
ꝙ per Roma. cōſi. cccvij. ex quibus poterit inſtrui volens formare ſup-
32 plicationes in premiſſis. ¶ † Altare portatile non datur per breue, niſi
ex fauore & ſingulari gratia. nec deberet concedi paſſim & indifferen-
ter omnibus, ſed tantūmodo nobilibus, aut gratis, vel alias dignis per-
ſonis arg. in auc. vt in prin. do. ſacr. miſ. nō fiant. col. v. bene facit. c. fi.
de offi. deleg. & in. c. de multa in fi. de prebē. iuncta cle. vnica. de bapti.
33 † & etiam non ſolet concedi in locis apoſtolica, ſeu ordinaria auctorita-
te interdictis, prout audiui ob officialibus. & tunc ſolum in petentis &
familiarium ſuorum domeſticorū preſentia, niſi eſſet vir dignus et qua-
lificatus, tunc poteſt dari etiam in preſentia aliquarum aliarū perſona-
34 rum. & in forma. ¶ † Datur per breue licentia veſcēdi lacticinijs, ouis,
& carnibus, de conſilio tamen vtriuſq; medici id eſt anime & corporis.
An autem medicus anime hoc eſt preſbiter parochialis debeat credere
ſuo parochiano dicenti ſe habuiſſe conſilium a medico corporis vt ob
aliquam

aliquam iuſtam cauſam veſcatur premiſſis. puto ꝙ ſic, quia non eſt pre-
ſumendus immemor ſue ſalutis. c. ſancimus. j. q. vij. et in. c. ſignificaſti.
ij. de homi. ad ꝙ bene facit quod no. glo. in cle. j. in ver. habita. de pri-
uileg. & in. c. placuit de peniten. diſt. vj. in &. c. tua nos. in gl. de ſpōſa.
35 & matrimo. ¶ † Quid autem ſi licentia nihil diceret de carnibus, ſed ſo-
lummodo de lacticinijs, & ouis an tunc comprehenderetur ſanguis. gl.
in. c. fi. lxxxij. di. dicit ꝙ ſic de quo me remitto ad barba. in ſuo trac. de
36 preſtan. Card. in. j. q. col. v. verſic. & eleganter dixit Guil. ¶ † Licentia
doctorandi extra terras eccleſie non debet dari per breue, & ideo Re-
ges Hiſpanie habent indultum ꝙ nullus etiam vigore breuis doctora-
ri debeat, niſi prius in aliqua vniuerſitate eiuſdem regni fuerit examina
tus. conſueuit tamen derogari tali indulto, & alias cōceditur huiuſmo-
37 di licentia per breue ex gratia. ¶ † In vrbe autem datur ſub ſola ſignatu
ra, & committitur alicui prelato vel aduocato Conſiſtoriali adhibitis
duobus, vel tribus eiuſdem facultatis doctoribus, vel licentiatis, qui
quoad hoc habentur pro doctoribus, ex quo ſunt licentiati & de proxi-
mo cingendi vulgata. l. penul. ff. de mili. teſta. facit bonus tex. in. l. qui
38 pene. ff. de manu. & in. c. fi. de iude. † vbi probatur, ꝙ pari priuilegio
gaudet id, ꝙ eſt in eſſe productum, & id ꝙ eſt in fieri, & in potentia pro
pinqua. Additur etiam in huiuſmodi licētia doctorandi hec clauſula.
39 videlicet & aſſiſtentium votis iuratis † & hoc ideo ponitur, quia docto-
res examinantes ſcholarem doctorandum debent iurare ſaltem de cre-
dulitate ſuper ſufficientia illius, ſecundum Bar. in prohe. fforum. ad ꝙ
bene facit tex. in. l. nemini. C. de aduo. diuer. off. vbi doctor atteſtatur
40 iureiurando de peritia ſcolaris † formam autem huiuſmodi iuramenti
ponit Panor. in. c. propoſuiſti. de proba. in pe. col. videlicet. ꝙ non pri-
uato odio neque amicitia &c. & ꝙ id ꝙ deponunt perceperunt ſecun-
dum peritiam artis eorum. & credunt ita eſſe, vt colligitur ex. c. quotiens.
de teſti. ¶ Vidi etiam in vrbe per ſolam ſignaturam dari licentiam iu-
deo aſſumendi gradum doctoratus in medicina, vigore cuius fuit do-
ctoratus per collegium medicorum, me ibi exiſtente & auctoritatem
preſtante vice & nomine domini mei reueren. Cardina. ſcilicet Geor.
41 camerarij & vice canzellarij ſtudij romani, † & dixi ibi ꝙ ille iudeus nō
potuiſſet doctorari alias ſine ſpeciali licentia. S. D. N. quia doctoratus
eſt dignitas a qua arcentur iudei tanq̄ infames ſecundum Bar. in. l. fi.
C. de iude. & in. l. omnes. C. de decur. li. x. ponit Abb. in. c. clerici. de
42 iudi. & in. c. propoſuiſti de probatio. † ¶ Licentia recipiendi reliquias
ex capella monaſterij ſancti Anaſtaſij trium fontium & portandi ad
partes datur ſimiliter ſub ſola ſignatura in qua conſueuit addi clauſula
& de licentia Comendatarij dicti monaſterij, ad quod facit bo. tex. in
43 c. corpora. de conſe. di. j. † vbi dicitur ꝙ nemini licet corpora ſanctorū
de loco ad locum transferre ſine conſilio Principis ideſt Pape facit. l.

oſſa.ff.de reli.immo nec corpus cuiuſlibet alterius traditum iam perpe
tue ſepulture licet transferre de vna eccleſia ad aliam, niſi habita ſimili
licentia & ex rationabili cauſa.l.vlti.C.de religio.& tũc ſolẽt in ſigna-
tura addi hec verba.videlicet ſine preiudicio. arg.l.ij.§.ſi quis a princi-
44 pe.ff.ne quid in loco pub.cum vulga. ¶ † Quando autem eſt depoſitũ
ſolummodo in eccleſia, hoc eſt quando corpus non eſt traditum perpe-
tue ſepulture, licitum eſt illud transferre ad alium locum ſine licentia
& auctoritate alicuius, ſm gl.in.d.c.corpora ꝑ.l.ſi.nec dum.C.de reli
45 gio.dummodo trãsferatur ad locum, vbi alias viuus ſtare poterat † qa
cadauera rebellium, vel confinatorum non poſſunt ſine licentia prin-
cipis reduci ad ciuitatem in qua viui ſtare non potuerunt, ſecundum
Bar.per illum tex.in.l.ſi quis in inſula.ff.de cada.puni.ſequitur Card.
46 in cle.j.de peni. & remi. & Bal.in.l.ij.C.qui teſt.fa.poſ. ¶ † Pari mo-
do datur ſub ſola ſignatura licenttia viſitandi ſepulchrum dominicum
& alia loca vltramarina etiam pro abſentibus & pro religioſis, de licen-
tia tamen eorum ſuperioris, & hoc ne ſub ſpecie peregrinationis vagen
tur, & diſcurrant ꝑ diuerſas mundi partes.c.ſi cupis.xvj.q.j.ſi quis, ta-
men in premiſſis & multis alijs que dantur ſub ſola ſignatura velit ex-
pedire literas in forma breuis de facili audietur & erit gratum officiali-
bus, ſolent enim multi precipue venientes de partibus eſſe multum
curioſi & non credentes in premiſſis ſolam ſufficere ſignaturam expe-
47 diunt literas ſiue in forma breuis vel alias per Cancellariam. † & ſic vi-
di aliquos expedire cõfeſſionale ꝙ alias datur ſub ſola ſignatura etiam
de caſibus reſeruatis iuxta.c.de multa.de voto.& ꝙ no.in.c.ꝙ tranſla-
tionem de offi.leg.ſemper tamẽ in clauſula de reſeruatis adduntur iſta
verba videlicet caſibus in bulla cene domini contentis dumtaxat ex-
ceptis. Similiter conceditur petentibus ꝙ poſſint recipere ſacramenta
eccleſiaſtica a quocunqꝫ catholico ſacerdote, ſed tunc ſolent addi hec
48 verba.videlicet preterqꝫ in paſcate, & ſine preiudicio † ad hoc eſt dictũ
Abb.& doc.in.c.omnis de penit.& remiſ.vbi dicit per illũ tex.ꝙ con-
feſſio debet fieri proprio ſacerdoti ſemel ſaltem in anno, videlicet in pa-
ſca reſurrectionis domini, etiam ſi talis habeat licẽtiam confitendi cui-
libet alteri.& intellige proprium ſacerdotem iſto caſu ratione domici-
lij, vbi audit diuina per annum, ſecundum glo.in.c.placuit de peni.di.
vj. quia & ibi decimas perſonales dare debet.c.nouũ genus.de decim.
49 facit ꝙ not.Car.in cle.paſtoralis.§.rurſus.de re iudi. ¶ † Daẽ per breue
licentia promouendi extra Romanam curiam a quocunqꝫ catholico
antiſtite ad omnes ordines, in qua conſueuit addi hec clauſula, videli-
cet de licentia ſui ordinarij.facit.c.nullus de paroch.&.ix.q.ij.per to-
50 tum.† Papa enim non intendit facere preiudicium proprijs ordinarijs
arg.c.peruenit.xj.q.j.ſit etiam hoc ad obuiãdum fraudibus, nam mul-
ti propter exceſſus per eos commiſſos a ſuis ordinarijs repulſi confu-

giũt ad alios ordinarios qbus exceſſus huiuſmodi ſunt incogniti, & re-
cipiunt ab eis omnes ordines virtute huiuſmodi breuis.& ideo ſemper
51 debet addi dicta clauſula.facit.c.j.de tempo.ord.li.vj. ¶ † In vrbe hu-
iuſmodi licentia promouendi datur ſub ſola ſignatura, ſed epiſcopis &
ſuperioribus ſolummodo conceditur ꝙ vno die dominico, vel feſtiuo
ad omnes ordines promoueri poſſint.et hoc eſt quo ad illos ſpeciale.ꝓ-
ut & pleraqꝫ alia iuxta tex. in.c.ij. de offi.deleg.lib.vj.& in.c. quia pe-
52 riculoſum.de ſenten.excommu.eo.lib.cum ſi. ¶ † Indultum de fructi
bus in abſentia percipiendis non datur per breue. ſed per bullam ſtan-
do in Ro.cu.vel in altero beneficiorum reſidendo ſeu ſtudio, vbi illud
vigeat generale inſiſtendo.et eſt neceſſarium huiuſmodi indultum exi-
53 ſtentibus in ſtudio † quia alias de iure communi nõ percipiunt fructus
ſuorum beneficiorum in abſentia ceſſante diſpenſatione, conſuetudi-
ne, vel ſtatuto eccleſie, ſecundum glo.in.c.ij.de priui.lib.vj.licet aliud
dicat glo.in.c.de quibuſdam.xxxvij.di.de quo ibi late per domi.& ꝑ
54 ſcribentes in.c.licet de prebẽ.† & no.ꝙ huiuſmodi indultum nõ com-
prehendit diſtributiones quotidianas ſecundũ gl.in.d.c.ij.quia ille nõ
dantur etiam preſentibus qui nõ interſunt diuinis.c.vnico.de cleri.nõ
55 reſiden.lib.vj. ¶ † Regulariter nõ committuntur appellationes in par-
tibus per breue, niſi ex cauſa, puta pro pauperibus, quibus in hoc & in
multis alijs fauetur, quia ſunt miſerabiles perſone ſuper quibus natura
mouetur ad miſerendum, ſm Io.an.in.c.ſignificantibus.de offi.dele.
56 facit bo.tex.in.c.j.de poſtu.† vbi dicitur ꝙ miſerabilis perſona eſt que
per ſe non poteſt cãm promouere ꝑꝑ paupertatem. Item iuſta cauſa cõ-
mittendi appellationem in partibus per breue eſt qñ alia pars habuit ẽt
per breue, quia in iudicijs equalitas eſt ſeruãda.l.in ſacris.C.de proxi.
ſacr. ſacri.lib.x.& rĺa in iudicijs & ꝙ ibi no.lib.vj.itẽ in terris eccleſie
non tñ paſſim, ſed cum aliquali iuſtificatione, refert autem ꝙ commit-
tatur per breue, quia datur iudex petitus, ꝙ eſt mali exempli.l.obſeruã
57 dum.ff.de iudi. ¶ † Solet etiam per breue cõmitti negotium principale
vna cum cã appellationis, ꝙ ideo fit ne ſcilicet continẽtia cauſe diuida-
tur.l.nulli.C.de iudi.&.c.j.de ſeque.poſſeſ.& fruc.Hinc eſt, ꝙ etiã in
58 curia non committitur † Auditori cauſa grauaminis niſi cum toto ne-
gotio principali, vt apparet ex deciſione Egidij.cccxix.incipi. ſi audito
59 ri & dixi latius ſupra in materia cõmiſſionũ. ¶ † Inſuper ad inſtantiam
appellati cõmittitur cã appellationis in forma ſua nobis. & hoc qñ ap-
pellans infra octo menſes & vltra huiuſmodi ſuã appellationẽ non fue-
60 rit ꝓſequutus.ad ꝙ facit.c. oblate.cum ibi no.de appel. † licet illud.c.
& eius diſpoſitio non ſeruetur in cauſis appellationũ cõmittẽdis in cu-
ria romana ꝓut atteſtaẽ Deciſ.Rot.ciiij.in nouis.& ccccliiij.in antiqs.
61 ¶ † Et aduerte qñ aliqua materia expedibilis ꝑ breue petiẽ expediri in
premiſſa forma ſua nobis, vel ſimili. tũc loco illius clauſule & ꝑ breue

S.V.&c. ponitur iſta clauſula & per reſcriptum, S.V. in forma ſua no-
bis, vel ſignificauit, que via eſt commoda multis cum ſit celerior expe-
62 ditio, quam per breue. ¶ † Datur per breue diſpenſatio ad ſex menſes
promoto ad locum regularem ſeu canonicalem portionem, & ex iuſta
cauſa conceditur prorogatio ad alios ſex menſes, ꝙ interim non tenea-
tur ſuſcipere habitum per alios eiuſdem ordinis, vel eccleſie geſtari ſoli
63 tum nec profeſſionem emittere regularem † debet tamen peti huiuſmo
di prorogatio infra primos ſex menſes, & illis nondum elapſis, arg. l.
ſed & ſi manente. ff. de precario. & demum a fine illorum computatur
ſecundum ſemeſtre, ar. no. in. c. cum ex eo de elec. lib. vj. & tetigi ſupe-
64 rius in ſimili propoſito. ¶ † Moniali profeſſe certũ ordinem in aliquo
monaſterio datur per breue licentia tranſeundi ad aliud monaſterium
monialium alterius ordinis cum mutatione habitus, quia vt dicit tex.
in cle. j. de ele. rationi non congruit, vt hoĩes diſparis profeſſionis, vel
habitus ſimul in eiſdem monaſterijs ſocietur, hoc tamen ſit iuxta cauſa
65 ſubſiſtente, & de conſenſu ſuperiorum & non alias. ¶ † Aliquando et
ex iuſta cauſa conceditur per breue moniali, ꝙ in domo ſui patris, vel
fratris extra monaſterium, quoad vixerit religioſe permanere poſſit.
De licentia tamen ſui ſuperioris & ea durante, facit tex. in. c. periculo-
ſo. de ſtatu regu. lib. vj. & ꝙ habetur. in. c. mulieres. de iudi. eo. libr. &
inter alias iuſtas cauſas poteſt eſſe iſta videlicet. ſi moniales illius mona-
ſterij ſuſceperunt habitum alterius monaſterij & ipſa que petit licentiã
velit permanere in habitu quem ſemel ſuſcepit, & in ea vocatione qua
66 vocata eſt, quoad vixerit perdurare & non variare † cum variatio in
perſonis maxime eccleſiaſticis reprobetur cle. j. de renũ. cum ſi.
67 ¶ † Datur per breue exemptio ab ordinario, iuſta cauſa ſubſiſtente, pu-
ta ſi ſubditus dicit ſuũ ordinarium ſibi fore ſuſpectũ, & inimicum, occa
ſione forte litis quam habet cum eo, nam ex contemptione etiam iuri-
dica oriuntur inimicitie & multotiens grauiſſime. c. j. vbi Panormi. &
Moder. de iudi. & in. c. item cum quis. cum ſeq. de reſti. ſpo. & ob id
68 conceditur huiuſmodi exemptio † quia ratio naturalis dictat ꝙ inimi-
ci et ſuſpecti iudices eſſe nõ debẽt. c. quia ſuſpecti. iij. q. v. c. ij. requiris.
69 de appel. & in. l. apertiſſimi. C. de iudi. † reſtringitur tamẽ & limitatur
huiuſmodi Exemptio in tali caſu, videlicet. lite illa dumtaxat durante
70 arg. c. ad hec. de appel. ¶ † Homicida etiam clericus abſoluitur per bre
ue a reatu homicidij, omnis que inhabilitatis ac infamie macula ſiue
nota per ipſum occaſione homicidij contracta penitus & omnino abo
letur ac ad omnes & ſingulos priſtinos honores ſtatum & famam reſti-
71 tuitur & reponitur. † ¶ An autem vigore huiuſmodi breuis poterit
obtinere beneficium ſi ſibi conferatur puto ꝙ ſic arg. text. in. c. ij. in fi.
de cleri. pug. in duel. maxime quia vt plurimum voluntario etiã homi-
cide petenti diſpenſationi datur ſignatura de abſolutione & obtentis

& ad ſimplicia poſtea ſignatura poteſt ampliari iuxta qualitatem caſus
homicidij ar. c. ſicut dignum de homici. ¶ Aliquando ponitur clauſu-
la pro preſbitero homicida. videlicet eo ad triennium ſuſpenſo a die ꝑ-
72 petrati delicti, & extra locum perpetrati homicidij † ſed an intelligatur
rehabilitatus voluntarius homicida vigore talis breuis ad miniſterium
altaris puto ꝙ non niſi aliud expreſſe dicatur, vel niſi velit ingredi reli-
gionem mẽdicantium, quo caſu datur rehabilitatio ad omnes ordines
73 etiam in altaris miniſterio, † quia ingreſſus religionis omnem tollit irre
gularitatem, in auc. de monac. in prin. & in. c. j. lvj. di. vel ſaltem indu-
cit facilitatem diſpenſandi vt no. glo. & doc. in. c. ij. de apoſta. & in. c.
j. de fi. preſby. ¶ Parimodo datur rehabilitatio etiam in altaris miniſte
rio & ad beneficia quecunqꝫ illis qui fuerunt poteſtates, vel alias iudi-
ces in cauſis criminalibus, & tulerunt ſententias ſanguinis, ex quibus
74 illata fuerunt vltima ſupplicia. † nam etiam ex adminiſtratione iuſtitie
in cauſa criminali & ſanguinis incurrit irregularitas. c. ſententiam ne
cleri. vel mona. & in. c. ex literis. de exceſ. prela. cum ſi. In ſumma dan-
tur huiuſmodi rehabilitationes in plus & minus iuxta qualitatẽ perſo-
75 narum, & varios caſus homicidij. ¶ † Conceditur diſpenſatio per bre-
ue petenti ſecum diſpenſari ſuper defectu oculi ad omnes etiam ſacros
preſbyteratus ordines, & ꝙ in illis etiam in altaris miniſterio miniſtra-
re libere & licite valeat, dummodo tamen in oculo tanta non apparet
76 deformitas, ꝙ ex hoc poſſit in populo ſcandalum generari. † Quaſi ma-
gis impediat grandis macula ſeu deformitas oculi ꝗꝫ totalis clauſura. c.
ij. de corp. viciatis. facit. l. qui clauum. §. j. ff. de edil. edic.
77 ¶ † Aduertendum tamen eſt, ꝙ quando ſupplicans in hoc caſu eſt ab-
ſens, tunc committitur ordinario, vt diligenter inſpiciat oculum & de-
fectum de quo ſupplicatur, alias ſi eſt in curia preſens oſtendit ſe referẽ-
dario defectum huiuſmodi poſtea relaturo. quandoqꝫ etiam committi-
78 tur alicui prelato in curia reſidenti. † promoto ad capellaniam habentẽ
annexum onus perſonale celebrandi in ea miſſas & alia diuina officia.
datur diſpenſatio per breue, vt eidem capellanie per aliquem ſufficien-
tem & idoneum vicarium deſeruiendo ac miſſas & alia diuina officia
huiuſmodi celebrari faciendo, eidem capellanie perſonaliter deſeruire
minime teneatur, ad quod facit. c. ſignifi. cum ibi no. de preben.
79 ¶ † Dantur etiam per breue commutationes legatorum ad piam cau-
ſam in aliam cauſam piam. & eſt de caſibus reſeruatis pape cle. quia cõ-
80 tingit de religio. do. no. in. c. ꝙ tranſlationem. de offi. leg. ¶ † Aduer-
tendum tamen eſt ſecundum aliquos praticos, ꝙ licet legatum incer-
tum, puta pro incertis pauperibus ſoleat commutari pro pauperibus
conſanguineis, vel pro aliqua fabrica. ¶ Dicunt tamen ꝙ certum lega-
tum ad certum opus deputatum non conſueuit papa commutare, &
hoc non ex defectu poteſtatis ſed voluntatis, facit. ff. de condi. et demõ.

l. in conditionibus primum locum volũtas defuncti obtinet ea que re-
81 git conditiones & dominatur in teſtamentis. ¶ † Reſeruationes bene-
ficiorum vidi concedi per breue per ceſſum vel deceſſum, vel q̃cunqꝫ
aliam commiſſionem dicta beneficia obtinendum, cum derogatione
quorumcunqꝫ collatorum indultorum etiam S. Rom. eccleſie Cardi-
nalium. iſtud tamen ſolet concedi perſonis multum gratis, vel de ſede
82 apoſtolica benemeritis, alias non † quia huiuſmodi reſeruationes ſunt
odioſe ex quo per illas aperitur via ad vacaturas & preiudicatur colla-
toribus ordinarijs. vt dicit glo. in. c. preſenti. de offi. leg. lib. vj. vtrum
autem ſtante huiuſmodi reſeruatione valeat ceſſio facta in manibus
pape in fauorem alterius, & prouiſio inde ſequuta de beneficio ſic vt ſu-
pra reſeruato. dico ꝙ non, niſi in ea fiat ſpecialis mentio de huiuſmodi
ſpeciali reſeruatione, nec ſufficiunt tali caſu clauſule generales dero-
gatorie quarumcunqꝫ reſeruationum, ex quo reſeruatio concernit cer-
tum corpus illius beneficij, vt vult glo. no. in. c. q̃uis tibi. in ver. in ge-
83 nere de preben. lib. vj. & ponit Domi. conſi. ciij. in. j. col. ¶ † Datur di-
ſpenſatio per breue exiſtenti in. xxij. vel circa etatis anno, & in ordine
diaconatus conſtituto, vt promoueatur ad ſacerdotium aliquo die do-
minico, vel feſtiuo etiam extra tempora a iure ſtatuta. de quib⁹ in. c. ij.
&. iij. de temp. or. dummodo alias reperiatur idoneus, & aliud canoni-
cum ei non obſiſtat, ſuper quo ſua & Antiſtitis eligendi per eum con-
ſcientia onerat̃, debet tamen taliter ordinandus habere licentiam a ſuo
84 ordinario. c. nullus. de paro. ¶ † Quis autem intelligatur ordinarius
in hoc caſu habetur in. c. iij. de tempo. or. lib. vj. & ex predictis apparet
ꝙ inferior circa etatem in ſacerdotio diſpenſare non poteſt ꝙ tenet gl.
in cle. fi. in ver. anno. eo. tit. ꝙ autem dixi de conſtituto. in. xxij. anno.
intelligo procedere in clericis ſecularibus, quia cum monachis diſpen-
85 ſatur in. xxj. anno ad omnes ſacros ordines. ¶ † Profeſſo ordinem regu-
larem datur per breue licentia, vt extra illum ordinem illiuſqꝫ domos,
& clauſtra poſſit & valeat commorari. & ꝙ alicui capelle, vel eccleſie
cum cura vel ſine cura, de conſenſu tamen illius rectoris in diuinis de-
ſeruire, ac etiã animarum curam illius parochianorum ſimiliter poſſit
& valeat, de licentia tamen ſui ſuperioris, puto tamen ꝙ etiam vica-
rius generalis illius ordinis poſſit dari huiuſmodi licẽtiã profeſſo, quia
per hoc non preficitur eccleſie parochia. quo caſu neceſſaria eſt diſpen-
ſatio ſuperioris, vt no. in. c. ij. de ſta. mo. in ſum. xxj. q. j. & in. c. ij. di.
xxij. licet aliqui cõtra vt ponit dec. rot. cccclxxxiij. que incipit collatio
86 facta in nouis. ¶ † Regulari profeſſo certum ordinem, qui nulla ſupe-
rioris ſui deſuper licentia obtenſa, habitu etiam illius ordinis dimiſſo
ad alium ordinem etiam regularem ſe tranſtulit, datur per breue, ſeu
committitur abſolutio ab apoſtaſia, necnon excõmunicationis, alijſqꝫ
eccleſiaſticis cẽſuris, & penis, quas premiſſorum occaſione quomodo-

libet incurrit, item diſpenſatio ſuper irregularitate, ſi q̃ contraxit cele-
brando, dum talibus cenſuris exiſteret innodatus cum poteſtate perpe-
tuo remanendi in illo ordine, ad quem tranſiuit ſed non cõſueuit cum
tali diſpẽſari ad beneficia regularia, vel etiam vnum ſeculare curatum,
87 niſi cum magna difficultate. † Et no. quia neceſſaria eſt huiuſmodi licẽ-
tia illi qui propria auctoritate tranſiuit ad alium ordinem vt poſſit in
eo licite remanere. quia alias poſſet per ſuum ſuperiorem reuocari, da-
to ꝙ tranſiuerit ad religionem arctiorem, ex quo receſſit nõ petita ſal-
tem licentia a dicto ſuo ſuperiore, ſecundũ gl. in. c. intelleximus. de eta.
& quali. in. c. mãdamus. xix. q. iij. ponit Hoſt. Io. an. & cõmuniter om-
nes. in. c. licet de reg. Credo tamen ꝙ ex quo tranſit ad aliam religionẽ
etiam laxiorem non incurrit penas. c. ij. ne cleri. vel mo. lib. vj. per ra-
88 tionem q̃ ponit Rõ. conſ. cccxlj. in. c. circa primum &c. ¶ † Aliquan-
do etiam illi, qui habuerunt licentiam a ſuperiore proprio, petũt illam
pro ſubſiſtentia firmiori apoſtolica auctoritate confirmari, datur tunc
huiuſmodi confirmatio per breue cum clauſula videlicet. durante licẽ-
tia, & ratio eſt quia confirmatio ius de nouo non tribuit. c. inter dile-
ctos. de fide inſt. licet aliquos alios effectus operetur vt no. glo. in. c. fi.
89 xj. diſt. ¶ † Electis in ep̃os dat̃ ꝑ breue diſpenſatio, vel potius ꝓrogatio
t̃pis de cõſecrandis ep̃is. ad bienniũ cõputandũ a fine t̃pis de conſecrãdis
ep̃is, a canonibus diffiniti, ꝙ eſt triũ menſiũ poſt obtentã cõfirmationẽ,
vt no. in. c. cũ in cunctis. §. cũ vero. de elec. & iõ electis in ep̃os in frãcia
nõ datur prorogatio de non ꝓmouendo ad ſacros ordines nec temporis
ſupra dicti de conſe. epiſcopis. niſi eorum electiones fuerint de ſe. apo.
90 confirmate. ¶ † Quedam alie prorogationes conceduntur ſub ſola ſi-
gnatura videlicet. terminus de publicando vigore gratie ad tres mẽſes,
item ꝓrogatur t̃ps regule de annali ad aliũ annũ. dũmõ infra primũ an.
91 adhuc exiſtat † quia t̃ps lapſum ꝓrogari non põt. l. ſed & ſi manẽte. ff. de
preca. ſed dat̃ noua cõceſſio. aliq̃n dat̃ diſpenſatio cũ noua prouiſione.
Itẽ ꝓrogat̃ terminus de intimãdo vigore gr̃e ad ſex menſes. ſil'iter ꝓro-
gat̃ terminus ad intimandũ in loco bñficij reſignationem in manibus
Pape factã ad tres menſes ſubſiſtente cã. arg. c. q͞a diuerſitatẽ. de cõceſ.
preben. iſti termini quandoqꝫ prorogantur ad longius tempus iuxta
qualitates temporum & cauſas in ſupplicatione expreſſas. ar. l. j. &. ij.
92 ff. de iur. deli. &. c. conſuluit de offi. dele. ¶ † Illud autem regulare eſt
in huiuſmodi prorogationibus, quia ſemper tempus ꝙ de nouo indul-
getur debet computari a fine termini per ius commune vel regulas con-
ceſſi, ar. notatorum. in. c. cum ex eo de elec. lib. vj. & ideo conſueuit ad-
di clauſula videlicet. nondum elapſi. aut de proximo inſtantis. &c.
93 ¶ † Diſpenſatur cũ fratribus & ſororibus tertij ordinis ſancti Franciſci
per breue, ꝙ poſſint contrahere matrimonium. ex quo nota ꝙ licet ta-
les licite vtantur matrimo. iam contracto cum dicantur habere potius

quendam modum viuendi, q̃ certam regulam, ſecundum Ioan.
and. in clement. cum ex eo. de ſenten. excommuni. tamen non
videntur poſſe de nouo contrahere ſine diſpenſatione, quia multa
prohibentur fieri que iam facta tenent. l. patre furioſo. cum vul. poteſt
autem cum talibus ſine aliquo ſcandalo diſpenſari circa matrimo. con-
94 trahendum† quia non ſunt vere & proprie religioſi, & potius partici-
pant de natura laycorum, cum habeant proprium, in ſing. ſecundum
95 do. conſi. xlj. & Io. an. vbi ſupra. ¶† Datur etiam diſpenſatio per bre-
ue ad omnes ordines & beneficia illis, qui olim cōtraxerunt matrimo.
cum vnica & virgine iam defuncta, ſed cum bigamis aut maritis vidua-
rum corruptarum non diſpēſatur. c. accutius. & c. vna. xxvj. diſ. poteſt
tamen papa ex certa ſcientia diſpenſare cum talibus ad omnes ordines
propter plenitudinem ſue poteſtatis. c. j. de tranſacti. c. ꝓpoſuit de con-
ceſ. prebē. maior eſt enim apoſtolo in poteſtate. c. ſacroſancta. xxij. di.
96 ¶† Sed de poteſtate iuridica & ordinaria non conſueuit Papa cū vero
bigamo ad ordines ſuſcipiendos diſpenſare. quia decet eum de hone-
ſtate licet non de neceſſitate obſeruare generalem prohibitionem apo-
ſtoli, ar. c. digna vox. C. de leg. maxime cum non omnia que licet expe-
diunt. c. magne. de voto. & hic videtur tenere Compilator deciſionū.
97 in nouis deci. ccccxlvij. incip. quoddam factum. &c. ¶† Cum neophi-
tis, qui vulgo dicuntur marrani, dipenſatur ad omnes ordines & bene-
ficia, dummodo ipſi ſemper vixerint vt catholici. facit. c. eum te. de
reſcrip. ibi pro eo ꝙ iudeus extitit ipſum dedignari non debes. de iude-
is enim conuerſis fundata eſt eccleſia ſecundum ange.

R. P. D. LVDOVICI GOMESII SACRI PALATII APOSTOLICI CAVSARVM AVDITORIS.

señalado esta en el libro de el mismo autor que escrivio sobre el 6.o de las decretales.

Tractatus breuiſſimus, ſiue Epilogus in materia breuium.

POſtquam ipſius tituli ſignificatio expoſtulat vt ſingulas reſcriptoꝝ partes diſcurramus non erit vltra propoſitum materiam quoq; breuium per quædam notabilia diſtinguere, materia enim frequens eſt & vtilis & a doctoribus noſtris parum diſcuſſa, atque proinde excuſatione dignus videbor ſi in tam ſterili campo tenues ſulcos ducam. ſufficiet enim mihi viā inueniendi curioſis dare. Diuidetur igitur huiuſmodi cōpendium in duas particulas, in prima diſputabitur vtrum breuia appellari proprie poſſint reſcripta ſeu literę apoſtolicę adeo ꝙ ſub rubrica noſtra cōprehendantur ex qua diſputatione multa ad vſum curię neceſſaria colligentur. In ſecunda enumerantur cauſa exempli plures caſus qui per viam breuis expediri ſolent ac quidam alij qui per breue non conceduntur ad quos facile quilibet addere alios caſus poterit. Nam non fuit intentiōis meę omnes caſus enumerare ſed quoſdam exempli gratia poſuiſſe, Sed iam primam operis huius partem videamus.

SVMMARIVM

1 Breuia noſtri temporis an ſint ad inſtar reſcriptorum.
Breuia num; equiparentur bullis ibidem.
2 Reſcripta dicuntur literę apoſtolicę.
Literę apoſtolicę dicuntur quę habent plumbum ibidem.
Falſans Breue an incidat in pœnā. c. ad falſarioꝝ de cri. fal. ibidē & n. 5.
3 Reſcripta debent continere ſolennitates. l. ſacri. C. de diu. reſcrip.
Breuia fuerunt nouiter inuenta ibidem.
Literis apoſtolicis datur maior fides q̃ breuibus ibidem.
4 Literę apoſtolicę habent ſe ad inſtar inſtrumenti publici breue vero ad inſtar inſtrumenti priuati.
5 Breuia an appellari poſſint literę apoſtolicę.
Archiepiſcopus Cuſſentinus propter falſitatem breuis tempore Alexādri, & Sebaſtianus de federicis propter falſitatem ſupplicationum tempore Leonis. x. combuſti fuerunt.
Falſarius eſt qui ad ſignaturam pape ſolum punctum addidit ibidem.
6 Extrauagans iniuncte Bonifacij habet locum in breuibus.

OO

Breue an appellatione ſupplicationis contineatur ibidem & nume.9.
8 Cancellaria non poteſt breuia cōcedere licet commiſſiones de ſimplici iuſtitia concedat.
Cancellaria non poteſt cauſam committere in partibus ibidem.
Regulę Cancellarię loquentes de ſupplicationibus non habent locum in breuibus nu.9.
Supplicationum dupex eſt ſpecies nu.9.
Breuia hodie poſſunt æquiparari bullis expeditis per Cameram nu.9.
Tex.in.c. ad audientiam de reſc. extenditur ad breuia nu.9.
Breuia aut ſimpliciter aut ſupplicatione ītrocluſe hodie expediūt nu.9.
Breuia vnde appellantur nu.9.
10 Diſpenſatio de non promouendo cōceſſa ab ordinario in quo differat a conceſſa per papam.
Ordinarius non diſpenſat contra ius cōmune niſi ex cauſa numero.10.
Pænitentiarius maior poteſt diſpenſare in omnibus caſibus quibus ordinarij diſpenſant & vltra in alijs contentis in priuilegijs nu.10.
Stilus ſacræ pœnitentiarię approbatur a rota nu.10.
Pœnitentiario maiori creditur de eius ſtilo nu.10.
Pœnitentiarius maior poteſt diſpenſationis de non promouendo tempus porrogare ſed ordinarius non nu.10.
11 Porrogatio non debet excedere tempus datum in diſpenſatione.
Porrogatio vera debet tria requiſita continere ibidem nu.11.
Porrogari non poteſt tempus diſpenſationis per maiorem pœnitentiarium quando diſpenſatio facta fuit per papam nu.11.
Porrogare gratiam interdum eſt maius que concedere ibidem nu.11.
Porrogatio debet continere ſaltem affectū primę diſpēſationis nu.11.
12 Porrogationis tempus currit a data eius nō a fine primi tēporis nu.12.
Epiſcopus non poteſt minuere tempus conceſſum in diſpenſatione, poteſt tamen illud facere per viam porrogationis nu.12.
Porrogatio temporis ad ſe conſecrandum non facit quominus vacent priora beneficia niſi illa ſit conceſſa motu proprio ſecus in prorogatione de non promouendo nu.12.
13 Ordinarij & maior penitentiarius poſſunt vti clauſula motus proprij.
Diſpenſatio ad duo incompatibilia conceditur per breue, non autem per penitentiariam & quid hoc caſu concedatur.
Diſpenſatio circa vnum non operatur habilitatem circa alia. nu.14.
14 Poſſeſſio q̄ propria authoritate capiatur breue ſine vicio ſpolij ſolet concedi nu.14.
15 Poſſeſſio cum executorialibus & ſtilo rotæ capi non poteſt niſi præcedentibus obſeruatione quatuor terminorum & declaratoria.
16 Teſtandi licentiam de bo. eccleſiæ clericis vel religioſis qualiter conceditur etiam per ſacram penitentiariam numero.16.

17 Ro. eccle. ſolita eſt ab antiquo capere bona clericorum defunctorū nō habentium licentiam teſtandi.
18 Religioſi etiam mendicantes & moniales poſſunt de licentia retinere pecunias acqſitas ex ꝯfeſſionibꝰ, vel ꝑdicatiōibꝰ ꝑ libris vel veſtibus.
19 Bigamus ad ſacros diſpēſatur per breue ſed non per penitentiariam.
20 Bigamus verus eſt cognoſcens vxorem ſuam adulteram quam virginē habuit etiam peracta penitentia.
21 Epiſcopus cum bigamo regulariter non diſpēſat ad primam tonſuram niſi ex euidenti cauſa.
Ep̄s ex cauſa diſpenſat contra concilium generale ibidem.
22 Venditio rerum eccleſiæ in euidentem eius vtilitatem a quibus & ad quam ſummam & quomodo concedi ſoleat.
23 Beneficiatus licet de fructibus beneficij poſſit creditoribus ſuis ſatiſfacere, non tamen poteſt res eccleſiæ ad hoc vendere.
24 Compoſitiones pecuniarię quæ fiunt cum datarijs vtrum ſint licitę.
25 Pecunia pro prophetia capi poterat.
Epiſcopi in veteri eccleſia peccata pecunia componebant ibidem.
26 Altare portatile quibus & quomodo per ſignaturam papę & per breue concedatur.
Altaris prędicti litientia conceſſa per ſacram penitentiariam iudicatur firmior q̄ conceſſa per fabricam vel archiuium ibi.
27 Declaratoria q̄ degradatus & reſtitutus de nouo ordinetur non conceditur per breue.
28 Declaratoria religionis per vim vel metum quomodo conceditur.
29 Declaratoria religionis pro minore annis quomodo & per quam viam conceditur.
Proteſtatio facta in profeſſione releuat religioſum in multis ibidem.
30 Metus non purgatur per mille annos durante cauſa metus.
31 Licentia ſtandi extra religionem conceditur religioſis multis modis.
Infirmitas eſt cauſa extrahēdi religioſum a monaſterio & qualiter hoc intelligitur ibidem & nu.32.
32 Infirmi inter miſerabiles perſonas numerantur.
33 Inimicitię capitales vel aeris intemperies præſtat legitimam diſpenſandi cauſam.
34 Conuentuales viuunt ſicut accipiter.
35 Licentia datur religioſis exeundi monaſteriū propter ſubuentionem parentum & quomodo.
36 Parētibus nullus honor maior præſtati poteſt q̄ eis ægētibꝰ ſubuenire.
37 Parentum ſubuentio ſuperat omne votum.
38 Votum omne regulare eſt pp̄ hominem & hō eſt maior quocūq; voto.
39 Religioſus per ingreſſum religionis nō abſoluitur a debito coniugali.
Ciconię alunt parentes ſenio confectos ibidem.

Ciconiæ alunt parentes ſenio confectos ibidem.
40 Religioſus poteſt ita religionem ſeruare in domo patris vel amici ſi-
cut in moneſterio.
41 Religionis obligatio prouenit a conſtitu. humana.
Filios parentibus auxiliū nō pręſtantes a cōcilio anathematizāť ibidē.
42 Votum & iuramentum æquiparantur.
43 Doctorandi licentia per breue non conceditur ſed per aliam viam.
Forma quę ſeruatur in aliquo doctorando ibidem.
44 Doctorandi promotor poteſt iurare eſſe idoneum qui non eſt nec erit
periurus ſecundum conſuetudinem.
45 Fratres mendicantes ꝙ poſſint capere annuos redditus pro miſſis dicē-
dis non conceditur per breue.
46 Iuramenti relaxatio ad effectum agendi & excipiendi per breue non
conceditur ſed quomodo per ſignaturam papę vel ſacrę penitentia-
rię concedi ſoleat ibidem.
47 Exceptio facilius q̃ actio concedi ſolet.
48 Iuramēto nullum maius vinculū inuenitur nam ſuperat rem iudicatā.
49 Periurus non abſoluiť ad effectum agēdi niſi parte citata & dūmodo in
ſupplicatiōe exp̄mat ſe enormiſſime leſū nec ſufficiet enormis leſio.
50 Periurum regulariter non abſoluit epiſcopus, nec maior penitentia-
rius niſi ex priuilegio.
51 Abbatiſſa vt eſſe poſſit mulier corrupta non datur per breue neq; per ſa-
cram penitentiariam niſi certo modo vt ibidem.
52 Pœnitētiaria diſpenſatuū crīoſo occulto cū quo notorie nō diſpēſaret.
53 Exemptio pſone non conceditur p breue nec per ſacrā penitentiariam.

MAGNA Sane fuit olim inter recentiores iuriſperitos, &
1 ſtili Rom. curiæ practicos noua & recens cōtentio. † Nun-
quid breuia noſtri temporis ſe habeant ad inſtar reſcripti
apoſtolici, nam Fely. in rub. ſupra. eo. tit. tenuit breuia eſſe
reſcripta pro cuius opi. facit quia diffinitio & etymologia
reſcripti competit breui apoſtolico adeo ꝙ reſcriptum dici pōt, quam
opi. pluribus fundamentis probat Rolan. decur. in conſi. incip. & p̄mo
ſuper primo. In cauſa Vercelen. mona. vbi non ſolum breue ęq̄parat
reſcripto, ſed etiam bullę apoſtolicę. Ex quo inferť ꝙ ſicut per reſcriptū
vel per bullam poſteriorem tollitur prima, ita per ſecundum breue tol-
litur prima bulla, quia eandē vim habent breuia q̃ bullæ ſeu reſcripta,
vt ibi per eum. pro quo facit text. in. l. j. C. de apo. pub. li. x. ibi quadri-
meſtibus quoq; breuibus qui ad excellentiæ tuæ officium ſolenniter
2 diriguntur. &c. ¶ † Alij contrariū aſſeuerant moti ex eo, quia reſcripta
ap̄lica dn̄r lr̄æ ap̄licę: vt patet in. c. ij. et. c. ſuper literis. & toto tit. nr̄o de
reſcrip. cuiuſmodi ſunt reſcripta contradictarū quæ omnia plumbanť,

& literæ ap̄licæ dicuntur illæ quæ habēt bullam. i. plumpum: vt tenēt
doc. in proæ. ſupra. eo. & gl. in reg. cancel. xxv. & . xxix. & . lxix. quæ al-
leg. c. licet. & . c. q̃ graui. de cri. fal. ſed breuia non plumbantur, & ideo
literæ ap̄licę ſeu reſcripta dici non pn̄t. Ex quo inferunt predicti doct.
poſt gl. in. d. regu. xxv. ꝙ falſans breue non incidit in pœnam. c. ad fal-
ſariorum. de cri. fal. Sed debet extraordinarie puniri: nā ex quo ille tex.
loquiť de literis ap̄licis, & breue non eſt litera ap̄lica, quia non eſt plū-
bata merito ſub illa diſpoſitione non comprehenditur qđ videť ſentire
Decius in conſi. clxxv. incip. in cauſa falſitatis.
3 ¶ † Pro quibus facit quia videmus ꝙ reſcripta debēt continere ſolēni-
tatem, de qua in. l. ſacri affatus. C. de di. reſ. que in breuibus non appo-
nitur. Item breuia ſūt nouiter inuenta, vt auctor eſt Poli. li. viij. de iuē.
rerum. c. ij. reſcripta vero ſūt antiquiſſima, igitur nihil habent cōmune
cum eis, & quia literis datur maior fides q̃ breuibus, vt patet in extra-
ua. Bonifa. inci. iniuncte. facit pro hoc. c. j. viij. q. v. facit etiam † quia
4 literę ap̄licę ſub forma plumbi habent ſe ad inſtar inſtrumenti publici:
vt tenet Soci. in conſi. xij. quoniā in pn̄tiarum. col. fi. li. j. Simplex vero
breue habet ſimilitudinem inſtrumenti priuati, vt videtur text. in. l. j.
C. de exac. trib. li. x. ibi a tabulario ciuitatis nominatim breues accipiāt
debitorū &c. & ſic bulla videtur fortior in hoc, iuxta ea q̄ tradit Archi.
in. c. apoſtolicæ. xxxv. q. ix. & Hoſt. i. c. dura. de cri. fal. Et in iſta opi.
fuit Io. bap. de. S. Seuerino in quodam ſuo conſi. inci. cum diligentiſſi-
ma. in. ij. col. nihil allegans. Et pro hac parte conſuluit etiam Beltrādus
de viſo, qui voluit ꝙ duobus cōtendentibus de officio iudicatus appel-
lationum vtrique conceſſi vni per breue alteri per bullam, preferatur
ille qui habet per bullam, licet eſſet poſterior in data quod ita probat,
quia reſcripto vel literis papæ nō creditur ſine bulla: vt no. in proę. vj.
in gl. Sed breue non habet bullam igitur illi nō eſt credendum, niſi qn̄
de preiudicio ſolius ſcribentis ageretur, quia tali caſu priuata ſcriptura
fidem faceret: vt in terminis eſt tex. in. l. inter. C. de cōue. fiſ. debi. li. x.
& no. in. l. ſcripturæ. C. de fi. inſtr. Nā vt dicebat Io. bap. de. S. Seueri.
videtur durum ꝙ breuia faciant illam fidem quam faciūt bullæ, ſiue re-
ſcripta principum cum ſcribātur a ſolis ſecretarijs, & per papam ſignē-
tur in cera rubea, qui dicit ſuper hoc maximam contentionem vidiſſe
an in materia beneficiali deberet illis dari fides cum non videantur a iu-
re approbati nec recepti cum non regiſtrentur ſed teneantur in faſcicu-
lis & gratiæ beneficiales debent probari per literas apoſtolicas. c. licet.
de ſimo. & in breuibus nō habetur illa forma literarum ſed diuerſa, &
videtur hoc damnoſum curiæ & cameræ apoſtolicæ, vt in materia be-
neficiali breuia expediantur cum potius ad aliū finem ſint inducta, Nā
vt inquit Ang. in. l. bene a zenone. C. de quadr. preſcri. ſtilus Ro. curię
eſt ꝙ papa ſignet priuilegia per bullas plumbeas, & Imperator quibuſ-

dam literis aureis alias non eſſet adhibenda fides, vt ibi late per eum.
5 ¶† Sed pro primo opi. videlicet ꝙ breuia apoſtolica poſſũt appellari re
ſcripta ſiue literę apoſtolicę facit ſtilus palatij qui ſolet appellare breuia
literas dum papa dicit ſe per ſuas literas in forma breuis ſcripſiſſe &c. &
ſic appellat breuia literas ergo apoſtolicas quia cõſtat breuia non eſſe li
teras priuatorum. hæc etiam opi. videtur ſuaderi per tex. in §. ſed ꝙ pñ-
cipi inſti. de iu. nat. vbi quodcunq; ſcribat princeps dicitur lex & tamẽ
ibi tex. non diſtinguit inter breuia & reſcrpita ſed dicit quodcũq; & c.
& ex hoc infero ꝙ tex. in dict. c. ad falſariorum de cri. fal. procedat in
falſante breue apoſtolicum quia ex quo dicitur reſcriptum proprie &
reſcriptum dicitur litera apoſtolica & text. in. d. c. ad falſariorum lo-
quitur ſimpliciter de litera apoſtolica non faciens differentiam inter
breue & bullam ſit ſigillata plumbo vel cera merito eſt dicendum pœ-
nam illius. c. locum habere.

¶ Quod ſuadetur vlterius ex text. in. c. in memoriam. xix. diſtinct. vbi
puniuntur de falſo falſantes literam papæ vel aliud quid vnde non eſt
dubitandum, ꝙ ſub illis verbis vel aliud quid ſaltem breue compre-
hendatur, & tamen illum text. Archi. & docto. ibi extendunt ad pœ-
nas. dicto. c. ad falſariorum, pro qua opin. facit conſil. Federi. de ſenis.
ccxix. incipien. ſi notorium vbi vult ꝙ falſans literas domini papæ ſi-
ue in bulla, ſiue in carta ſiue alio modo incidit in pœnam. d. c. ad falſa-
riorum, & tamen non eſt dubium ſub illis verbis breue comprehendi,
quod litera papæ appellatur.

¶ Præterea ꝙ breue dicatur reſcriptum & litera apoſtolica & per con-
ſequens comprehendatur ſub diſpoſitione. d. c. ad falſariorum eſt deci-
ſio in terminis Petr. de Vicentia quondam cameræ auditoris inſignis
in quodam ſuo conſil. ſiue relatione facta coram Alexã. ſexto ſummo
pontifice in conſiſtorio ſecreto ſuper falſitate breuium cõmiſſa per Bar
tholomeum floridum archiepiſcopum Cuſſentin. eiuſdem Papæ ſecre
tarium vbi multis rationibus probat. d. c. ad falſariorum comprendere
epiſcopos & habere locum in breuibus apoſtolicis quod conſilium ho
die reperitur impreſſum & licet illum de comprehenſione epiſcoporũ
ſit valde dubitabile per ea quæ adduxit in contrarium Vincentius her
culanus vulgo Friſius nuncupatus in quodam alio conſil. impreſſo re-
ſponſorio fundamentis dicti Petri tamẽ quo ad hoc de breui quod ſub
dicto. c. ad falſariorum comprehendatur omnes tranſeunt & ita fuit iu
6 dicatum per Alex. ſextum in conſiſtorio vt ipſi referunt † & ita fuit pri
uatus & cõbuſtus dictus archiepiſcopus propter falſitatem breuis.

¶ Non obſtant modo quæ ſuperius adducta ſunt quia non eſt verum
dictum gloſatoris regularum cancellariæ ꝙ literæ apoſtolicæ ſolum di
cantur illæ quæ ſunt plumbatæ cum iura allegata per eum hoc non p-
bent minus videtur verum illud quod dicit de falſante ſupplicationem

quia contra illum tenet collectarius in dicto. c. ad falſariorum qui ex-
preſſe tenet, ꝙ falſans ſupplicationem comprehendatur ſub illo tex. vt
expertus fuit Sebaſtianus de federicis teruiſinus alias doctor eminentis
doctrinæ & in prætio habitus qui propter falſitatem quarũdam ſuppli
cationum a Leone. x. iuſſus eſt ignibus tradi, pro quo facit dictum Soci
ni in conſil. ciiij. in. ij. colũ. dum loquitur de falſitate ſignaturæ & hoc
procedit etiam ſi vna litera tantum, vel etiam vnus punctus ponere-
tur, quia tales ſunt falſarij vt tradit Fely. in. c. ij. in. ij. colũ. ver. ſtilus
de reſcrip. & fuit ventilatum hoc dictum Felyn. coram Reuerendiſ-
ſimo Cardinali de Ceſarinis contra Rodericum de auila quem a ta-
li nota vt aduocatus defendebam contra ſcriptores apoſtolicos pon-
derando tex. in. c. cauſam de reſcrip. vt latius dixi in conſilijs meis ſu-
per hoc habitis.

¶ Non obſtat etiam tex. in dicta. l. ſacri affatus quia ille text. non lo-
quitur in reſcripto ſed in priuilegio tantum vt in terminis dicit Do-
mi. P. archi. ſupra in proœmio in §. vniuerſitati & idem Domi. in. c. j.
de lit. conteſta.

¶ Nec etiam obſt. ꝙ breue ſit inuentum recens, quia hoc negari po-
teſt, nam Polidorus in dicto. c. ij. de inuent. rerum non dicit niſi ꝙ Ale
xan. vi. primus collegium ſcriptorum breuium ordinauit, Nam pro-
pter hoc non infertur inuentum fuiſſe recens, quia potuit eſſe anti-
quum licet erectio collegij recens, vt patet in collegio notariorum
Rotæ, Nam licet eorum officium antiquum ſit collegium vero eo-
rum eſt recens & nouiſſime ordinatum, ſic eſt dicendum de breui-
bus quia conſtat Roma. pontifices ante Alex. vi. eis fuiſſe vſos vt eſt vi
dere in regiſtro diui Gregorii & palatii apoſtolici.

7 ¶ † Nec obſt. extrauag. iniuncte quia non excludit breuia cum ve-
niant appellatione literarum vt ſuperius eſt dictum & puto illi extra-
uagan. ſatisfactum ſi quis breue apoſtolicum obtineat ad probandum
promotionem ſuam vt tenet glo. in regula cancellariæ. xxix. col. pe-
nulti. per rationem quam ibi ponit & idem tenet gloſ. in regula xxv.
colum. fina. Alia quæ adducta fuerunt non vrgent nec probantur vt
conſiderari poteſt & ideo concludendum eſt ꝙ breuia veniant appel-
latione reſcriptorum, vt literæ apoſtolicæ. ¶ Sed opere pretium vi-
dendum eſſet nunquid appellatione ſupplicationis contineatur breue
& certe hoc etiam dependet ab eo nunquid ſupplicatio ſit reſcriptum
quod poſſet defendi largo modo ſed proprie conſiderando breue non
veniret appellatione ſupplicationis cum contineat forma & qualita-
tes diuerſas iuxta. ca. ſtatutũ de electio. eodem libro, hoc apparet,
8 † quia ſupplicationes ſiue cõmiſſiones de ſimplici inſt. poteſt cancella-
ria ſine ſpetiali cõmiſſione Papæ cõcedere vt tenet Egid. deci. ccccccij.
ſecus tamen eſt in breuibus ergo videntur eſſe diuerſa patet hoc ex alio

quia per breuia committitur cauſa pendens in partibus quam cancella-
ria non poteſt committere vt tenet Egid, deci, xlvi, & ideo glo, in regu-
la cãcellariæ, xxv, tenet ꝙ illa regula quæ loquitur de ſupplicatione nõ
habet locum in breui & ibi in fi, col, dicit tunc in rota pendere dubium
& hoc idem videtur tenere in regula, xxix, columna fi, & hoc etiam no-
uiſſime tempore meo tenuit rota coram, R, P, D, Paulo Capiſucco epi
ſcopo Neocaſtren, benemerito in cauſa taruiſine penſionis de menſe
Maii, 1536, Nam voluit maior pars dominorum † ꝙ regula cancellarię
9 de qua tunc agebatur diſponens ꝙ per ſupplicationem non cenſeretur
prouiſum alicui de monaſterijs niſi cedula conſiſtorialis iuxta illius da
tam fieret non habet locum in breui per quod tunc fuerat prouiſum ꝑ
papam Clemẽtem, vij, cardinali Piſano de epiſcopatu Taruiſino & ita
etiam tenuit rota in terminis dictarum regularum, xxv, &, xxix, de qui
bus ſupra coram, R, p, d, Io, mohedano in vna hiſpalen, can, & in alia
tullen, abbatiſatus coram, R, d, Pet, vortio, Sed dictæ opi. poſſunt con
cordari ꝙ ſupplicaiio poteſt capi dupliciter aut pro ſupplicatione gra-
tioſa & procedant ea que ſuperius dicta fuerunt quia clarum eſt breue
non eſſe ſupplicationem gratioſam cum ſit pars reſcripti cõtinentis iu-
ſtitiam, Aut vero ſupplicatio capitur pro commiſſione prout ſecundũ
communem vſum loquendi appellantur & tunc breue poteſt dici ſup-
plicatio ſiue commiſſio cum per illud committantur cauſæ habet tamẽ
maiorem qualitatem ꝗ̃ ſimplex commiſſio vt de ſe patet de quo dicam
latius in regula cancellariæ, xxv, vbi melius cadet & propter iſtam ma-
iorem licentiam & plenitudinem poteſtatis ex qua emanant breuia poſ
ſunt hodie ęquiparari bullis expeditis per cameram vt colligitur ex his
quæ dicit Car, Alexandri, in, c, in memoriam col, penul, xix, diſt, poſt
Benedictum de peruſio. in, c, ad audientiam iſto titulo qui voluerunt
ꝙ ſicut falſa latinitas non viciat bullas quæ tranſeunt per cameram ita
neqꝫ viciant breuia quod eſt notãdũ ad extenſionem, d, c, ad audientiã
quod de literis apoſt, loquitur, Et hæc de pri, parte ſufficiat, ¶ Secũda
huius opuſculi pars quæ latum dicẽdi campum prebere videtur in pau
cis conſiſtit ex eo quia pro maiori parte in pratica verſatur & ideo in ea
ſufficiet exempla quædam expeditiones veluti ſtationes quaſdam po-
nere per quę plenior notitia haberi poſſit in dicta materia & ideo pro
eius introductione in primis notandum erit ꝙ olim non concedeban-
tur breuia niſi in materia iuſtitiam cõcernen, hodie vero per breue nõ
ſolum expediũtur negotia circa cauſas ſeu iuſtitiam ſed etiam circa gra
tiam quæ omnia in partibus committuntur quorum expeditiones mo
dernis temporibus per ſecretarios plurimum ampliatæ ſunt, A quibus
ſolis breuia conficiũtur ſub ſigillo annuli piſcatoris in cera rubea quo-
rum collegium Alex, vi, vt dixi primus omnium inſtituit cum olim a
procuratoribus contradictarũ expediri conſueuiſſent & iſta breuia ali-
quando

quando conceduntur ſimpliciter aliquando etiam ſupplicatione intro
cluſa vt dicit glo, in regula cãcellariæ, xxv, & quando habent ſupplica-
tionem introcluſam licet per eam committatur aliquid, non tamen il-
lud breue poteſt dici commiſſio nec venit appellatione commiſſionis
ſed eſt quid diuerſum vt declarat idem gloſator ſuper regula cancella-
riæ, xxix, & iſta via breuiũ temporibus noſtris eſt multum frequens &
vſitata propter breuiorũ expeditionem & ob eam cauſam breuia dicũ-
tur quia breuiter & ſine apparatu negotium continẽt & ad exitũ ducũt
vt, in, l, fi, C, de cõ, fiſci, debi, lib, x, quã ad iſtud propoſitũ inducũt Mo
der, in annotationibus quæ leuandę, ff, ad legem rod, de fal, & de hoc
vltra ipſos eſt bonus tex, in, c, humane §. item obiicitur illud, xxii, q, v,
& ĩ, c, i, §. itẽ ſi vaſallus, ſi de ĩueſti, feu, cõtro, fue, ad idẽ ẽ tex, in, l, excel
lẽtia ibi breuiũ datorũ &c, C, de eroga, mili, an, li, xii, & ĩ, c, i, ibi breue
teſtatũ &c, qui ſuc, da, feud, ten, Eorũ aũt breuiũ quæ ſupplicationẽ in-
trocluſam non habent exempla poſſent poni plura ſed deligam ex illis
quedam potiora cauſa vberioris doctrinæ vt vos qui verſati non eſtis
in curia aliqua per imaginem & quodammodo per trãſitũ intelligatis,
10 ¶ Primum igitur exemplum, ponitur in breui, † diſpenſationis de non
promouendo ad certũ tempus cuius formam in voce vobis refero cir-
ca quod debetis notare ꝙ vigore iſtius diſpẽſationis non tenetur diſpẽ-
ſatus durante illo tempore promoueri etiam ad ſubdiaconatus ordinẽ
ad quẽ teneret͞ promoueri ſi diſpenſatus fuiſſet per ordinarium iuxta
formam, c, cum ex eo de elect, eo, li, & hoc ideo eſt quia in forma huiuſ
modi breuis hoc expreſſe continetur & papa hoc poteſt facere ſed ordi
narius non poteſt hoc concedere quia non diſpenſat contra ius com-
mune contra quod eſſet talis diſpẽſatio quod eſt verũ niſi in caſibus ex-
preſſis vel ex cauſa legitima & expreſſa vt in, c, dilectus de tempo, ord,
& ibi Abb, & in, c, cũ dilecti de elect, & not, in, c, at ſi clerici §. de adul-
teriis de iudi, & in, c, cum inferior de maiori, & obe, & ita nouiſſimis tẽ
poribus concluſit Rota in vna ciuitaten, dimidiæ portionis coram, R,
P, D, Nicolao aragonia pro Antonio Ferdinandi, xxiiii, Nouembris
1536, vt latius ſcripſi in deciſionibus & quod dictum eſt de ordinario
idem dicendum eſt in maiori Penitẽtiario qui hodie per priuilegia Six
ti papæ quarti ęquiparatur in his quæ ſunt de iure communi ordinarijs
& poteſt etiam vltra ordinarios in caſibus ſibi conceſſis in priuilegiis
ſuis diſpenſare, iſte tamẽ caſus in illis non continetur & extra caſus con
tentos in priuilegijs aut ſtilo non poteſt pluſquam ordinarius vt tradũt
doct, poſt glo, ibi in cle, ne Romani in verbo expirare de elect, & dixi
late in tract, de offi, & poteſtate maioris penitẽtiarij, eſt bene verum ꝙ
ſtilus ſacri officij multo tempore obſeruatus plura etiam tribuit quam
in priuilegijs contineãtur & ille ſtilus approbatur a tota vt patet in de-
ci, 846, in antiquis quæ eſt ſub titulo de filiis preſby, dec, iiij, & de tali

ſtilo ſtatur relationi maioris penitentiarij vt dicit deci. rotæ. 565. col. j.
in antiquis ſed circa cauſam de quo loquimur maior penitentiarius ex
ſtilo non concedit pluſquam ordinarius ſed in alio habet pluſquam or
dinarius quia poteſt tempus huiuſmodi diſpẽſationis prorogate & ita
ſtilus penitentiariæ ſe habet, ſed ordinarius non quia hoc non cauetur
iure & illa prorogatio poteſt fieri ter & in qualibet prorogatione non
ſolet concedi niſi annus aliquando ſex menſes & hoc ſecundum cau-
ſas vrgentes quæ narrantur pro quo facit que dicit Alex. conſil. lxxi. ſe
cundo vol. licet ſecundum Bal. in. l. ſancimus. C. de fideiuſſ. & clarius
11 in. c. fi. in. v. col. verſi. dubitabatur † de conſue. prorogatio non debet
excedere terminum principalem datum in conceſſione licet poſſet eſſe
tanti tpis, qa prorogatio debet eſſe eiuſdẽ formę & naturæ vt dicit Bal.
in conſil. cj. incip. nobiles viri in. iii. vol. col. iij. & ſequitur Lanfrãcus
in tract. arbit. fol. iij. licet corrupte & Hyppolitus Sin. lij. quod eſt mẽ-
ti tenendum & in tali ꝓgatione requiruntur tria.
¶ Primum ꝙ ſit facta infra tempus primũ iuxta. l. ſed ſi manẽte de p̃ca.
cũ concor. vt per Fely. in. c. præterea in. ix. col. deſponſa.
¶ Secundũ requiritur ꝙ prima cõceſſio ſiue diſpenſatio ſit facta ab eo-
dem maiori penitentiario quia ſi eſſet facta prima diſpẽſatio a papa, ma
ior penitentiarius non poſſet eam prorogare per ea quæ tradit Fely.
in. c. cum olim in. iiij. col. verſ. ad. x. q. de ma. & obe. ſicut etiã videmus
in gratia perinde valere quæ non conceditur quãdo gratia fuit per aliũ
facta vt notatur in illo libro qui dicitur pratica cancellarię fo. lxxxviij.
poſſet tamen maior penitentiarius ſicut & ordinarius hoc facere per
viam nouæ conceſſionis iuxta dictũ. c. cum ex eo & tali caſu facilius eſ
ſet cõcedere quã prorogare pro quo facit glo. in capitulo hi qui de pr-
ben. eodem libro.
¶ Tertiũ requiſitũ eſt ꝙ in tali prorogatione referatur ſaltem in effectu
prima diſpenſatio ne talis prorogatio ſit ſurreptitia iuxta ea quæ con-
cludit Oldra. in conſil. ccxv. puncta breuia.
¶ Vnum tamen non omitto ꝙ ſi talis prorogatio fieret in medio tem
12 poris conceſſi in diſpenſatione quod † tempus prorogationis curreret a
data prorogationis & non expectaretur curſus totius temporis in diſpẽ
ſatione conceſſi cũ iſtæ prorogationes ſint odioſæ & damnoſæ eccle-
ſiis hoc videtur probari ex adductis per Ioan. And. in capitulo cum in
cunctis in. iiij. &. v. colũ. de elect. & ex dictis Oldr. cõſil. cciij. in. ii. du-
bio facit glo. in verſi. cõſtitutus in clementina hi qui de ętat. & qualita.
& glo. in verbo poſtea in cap. p̃dixerat de pœni. diſt. prima & capitulo
veniẽs de p̃ſcript. faciũt quę notat Bal. in capitulo cũ in veteri col. fi. de
electio. & de hoc videt̃ eſſe glo. in terminis in verbo ſeptenniũ in. d. c.
cũ ex eo, ĩfra de elect. ex quo colligit̃ vnũ aliđ notabile ꝙ l3 ep̃s nõ poſſit
diſpẽſationẽ ꝗ̃ facit reuocare ſeu minuere in tpe poterit tñ hoc facere ꝑ

viã ꝓgationis & tatio eẽ põt qa in ꝓgatione cõcurrit volũtas diſpẽ-
ſati q põt fauori ſuo renũtiare ꝑꝑea ſint cauti petẽtes ꝓgationẽ vt pe-
tãt in fine termini contenti in diſpenſatione.
¶ Et iſta omnia de plano procedũt in prorogatiõe diſpẽſationis de nõ
ꝓmouẽdo q̃ ꝓſeruat diſpẽſato bñficia ſua ne vacẽt infra tẽpus in diſpẽſa
tione cõceſſum ſecus tamen eſt in prorogatione temporis dati ad ſe cõ
ſecrandum, quia talis prorogatio non faceret quo minus priora bene-
ficia vacẽt & ſic in effectu nihil operat̃ ẽt ſi eẽt facta per papã niſi illa cõ-
cederet motu proprio vt dicit notabili. Fely. in. c. ad aures. vii. col. de
reſcript. & ante ip̃m Ioã. Frãciſcus pauinus rotæ auditor in tract. de of-
fi. & põt capituli ſed. vacã. folio. xvii. in. ii. col. ſecũdũ paruã impreſſio-
nẽ & ſequuntur moderni in capitulo cũ in cũctis §. inferiora de electio
13 nib⁹, † Sed iſto caſu eẽt dubiũ nũquid talis cõceſſio motu ꝓprio poſſet
ꝑ ordinariũ vel maiorẽ penitẽtiariũ fieri, Domi. in ca. primo in quarta
colũ. verſ. ꝙ ſi motu proprio cum verſ. ſeq. infra iſto titulo videtur du-
bitare, ſ3 ego puto ꝙ ſic quia nõ reperit̃ ꝓhibitũ in iure ꝙ ordinari⁹ nõ
poſſit gratiã cõcedere motu proprio vt dicit glo. in regula cancellariæ.
xv. col. ij. immo ſi verũ fateri l3 magis ꝯuenit illa clauſula ordinariis ꝗ̃
papæ ꝑꝑ maiorẽ certitudinẽ perſonarũ habilium ſuæ dioceſis quarum
preſumuntur habere particularẽ & indiuiduam notitiam per ea quæ
notan. in. c. ordinarij. infra de of. ord. & videt̃ ſentire Fely. in. c. ad au-
res in. xiiij. cõcluſione de reſcript. & in. c. in noſtra in. xxix. corre. eodẽ
titulo dixi in regula annali. q. x. Sed ſummi põtifices habẽt notitiam in
vniuerſo & ſępe ꝑ relationẽ aliorũ & hoc ꝑꝑ multiplices eorũ occupa-
tiones & ideo hac ratiõe ordinarij vti poſſunt dicta clauſula vt notabi-
liter etiam concludit Cardi. in cle. ij. q. fi. de offi. ordi. & eodẽ modo di
cendũ eſt in maiori penitentiario cũ ſit nedum ordinarius ſed maior or
dinario vt patet in priuilegijs Sixti & nota. in cle. ne romani de electio.
¶ Solet etiam concedi per breue diſpenſatio ad incompatibilia præci
14 pue † ad dignitates obtinendas in vna eccleſia ad duos menſes item ad
duos can. & præben. ad quatuor menſes poſt pacificam poſſeſſionem
aſſequutam & iſta diſpenſatio propterea expeditur per breue cum ma-
iori expenſa quia per penitentiariam non poteſt expediri niſi beneficia
ſub eodem tecto ſint diſſimilia vt eſt canonic. & ſimplex beneficium
vel alia huiuſmodi ſicut poteſt hoc facere ordinarius vt tradit Abb. in
cap. literas in fi. de conceſſ. preben. & latiſſime in. c. extirpande §. qui
vero numero. xlj. de præben. Et iſte eſt vnus caſus in quo breuia exhor
bitant a prima eorum natura.
¶ Eſt tamen aduertendum ꝙ in huiuſmodi diſpenſatione aliquando
datur habilitatio aliquando non & frequentius ſolet denegari & in ta-
li habilitatiõe habilitas diſpẽſati oĩ alio reſpectu adeſſe debet iuxta tex.
i. c. j. de ætat. & qualit. lib. vi. itaꝗ̃ interpretatur iſta diſpoſitio habere

locum in beneficiis alias canonice adeptis vt tradit Abb. in. c. dudũ la-
ii. in penultimo notabili de elect. ſolũ enim operatur dicta diſpoſitio
vt ei pluraritas nõ noceat vt eſt tex. in capitulo nõ poteſt de præben. eo
dem libro & in. c. ſi gratioſe eodẽ libro & huic emanauit regula cancel-
lariæ. xlix. qua diſponitur per quãcunque ſignaturam in quacunqꝫ gra
tia non induci diſpenſationem niſi ſuper diſpẽſatione principaliter ſit
facta alias nihil operatur.
¶Per breue etiã frequenter in curia ſolet concedi ſupplicatione intro-
cluſa ꝙ prouiſus de aliqua dignitate vel beneficio ponatur in poſſeſſio
nem per exequutorem in partibus ante expeditionẽ bullarum nec tali
caſu poteſt dari de regulari ꝙ literis non expeditis nec de extrauag. iniũ
ctę cum in talibus certa ſciẽtia papę inducit derogationem vt dicit glo.
cancellarię in regula. xxix. col. ij. & iſto caſu breue plus operatur quam
res iudicata quod eſt mirandum ex eo quia breuia concedũtur ſine cau
ſæ cognitione, & ſic poteſt res aliter ſe habere ſed res iudicata pro veri-
15 tate habetur vulg. l. res iudicata & tamen †de ſtilo rotæ non poteſt quis
poni in poſſeſſionem vigore executorialium niſi intimentur prius poſ-
ſeſſori quo nõ parente obſeruatis quatuor terminis declaratoria ſenten
tia fertur cõtra eũ & licet in exequutorialibus ponatur clauſula ꝙ pro-
pria auctoritate poſſit capi poſſeſſio, illud intelligitur ſeruatis prædi-
ctis alias diceretur quaſi attentare propter reliquias quaſdam litis quæ
durat quouſque ſententia ſit exequutioni mandata vt dixi in regula de
annali. q. xliiii. & ita ſeruat rota ſed iſte ſtilus nõ eſt de iure quia de iure
ſtatim poſſem capere poſſeſſionem cum exequutorialibus vt late pro-
bo in regula cancellariæ. xxv. & tradunt omnes in. c. ſicut & in. l. a di-
uo pio de re iudi. ſed quia poſſet contingere ꝙ poſſeſſor ex aliqua iuxta
cauſa iuſtificaret poſſeſſionem ſuã rota conſiderat equitatem illam quę
ita hodie ſeruatur vt refert Fely. in. c. ad probandum in. iii. col. de re iu
di. & de hoc dico latiſſime ſuper regula cancellarię. xxv. in. fi. q. vbi tra
cto materiã ſignaturæ iuſtitiæ que non repetam. Tamen hodie per fa-
uores facile obtinentur breuia ꝙ licet quis capere poſſeſſionem etiam
ſi lis pendeat ſine vicio attẽtatorũ vt vidi ſæpe quod eſt male factum ta-
men hoc haberet excuſationem in beneficiis vacan. in curia.
16 ¶†Facultas etiam teſtandi de bonis acquiſitis intuitu eccleſiæ iuxta. c.
requiſiſti de teſta. ſolet etiã per breue concedi ſed ad paruam ſummã,
& tunc non fit compoſitio cum datario quia de minimis non curat prę
tor. l. ſi propietarius de dam. infecto. c. ſi quęſtionis de ſymonia & hãc
licentiam concedit etiam pœnitentiaria cum clauſula dummodo ante
omnia circa eccleſiã ſe exhibeat liberalẽ & non indiſtincte ſed pro ſerui
toribus pauperibus vel aliis etiam conſanguineis qui honeſta ſeruitia
præſtiterunt aut alios pios vſus iuxta formam traditã in. c. relatum el
ſecũdo de teſta. ex quo tex. compoſita fuit ſeu potius extracta ad verbũ

forma teſtandi poſita in quinterno cancellariæ. Hodie tamen multi of
ficiales curiæ ratione officiorũ ſuorũ habent iſtam licentiam, vt ſcripto
res milites ſancti Petri & plures alij tamen quando ſunt diuites illis nõ
ſeruatur talis facultas ſed auferuntur ab illorũ hęredibus bona niſi ſpe-
cialiter in vita impetrauerint licentiam teſtandi facta compoſitione cũ
datario ſecũdum mod. facultatum, & qui talem facultatem non habent
17 ſpoliantur † & iſte mos ſpoliandi defunctos bonis per dictos collectores
fuit ab antiquo ſeruatus ĩ Romana eccleſia vt dicit Car. in. c. niſi cũ pri
dem. §. intueri in tertio notabili de renuncia. vbi ſubdit propter hãc cau
ſam plures viros egregios abhorrere prælaturam ne priuentur liberta-
te teſtandi. & eodẽ modo ſacra penitentiaria concedit licẽtiam religio-
ſis retinendi pecunias acquiſitas ex confeſſionibus, prædicationibus
18 †vel elemoſinis ad vſus ſuos vt ex eis poſſint ſibi veſtes vel libros emere
quod etiam ordinarius aut eorũ ſuperior illis concedere poſſent, Nam
propter hoc non videntur habere proprium cum ex debita obedien-
tia ſemper debeant eſſe parati illa dimittere ad libitum ſuorũ ſuperiorũ
vt tradunt Ioã. And. Abb. & alij in. c. ij. & in. c. cum ad monaſterium
de ſta. mona. & idem Io. And. in regula nõ eſt obligatorium de re. iur.
lib. vi. & hoc etiã in monialibus procedit vt tradit Abb. & moder. in
c. edoceri in. ij. col. de reſcript. & latius in conſil. lxxxviij. lib. primo &
idem in fratribus minoribus dicendũ eſt vt probat late Car. in conſi. 17.
col. fi. & Cald. in titulo de regula. conſil. ij. cum concor. vt per moder.
in. c. cum. m. de conſt. & in. §. actionis autẽ inſtit. de actio. quæ quidẽ fa
cultas retinendi non conceditur abſolute ſed cum limitationibus ſuis
inter quas ponuntur iſta videlicet prouiſo ꝙ omnia quæ habuerit tem-
pore mortis ſuæ confeſſori vel alteri religioſo reuelare & moneſterio
relinquere teneatur alias ꝙ literæ ſibi nullatenus ſuffragẽtur &c. & nõ
ſolùm vt dictum eſt ſacra pœnitentiaria concedit prędictis facultatem
retinendi ſed etiam vt dictum eſt licentiam teſtandi ſed non ſimpliciter
ſed pro anima eorũ vel propriis vſibus cum limitationibus ordinarijs
& ſolitis & per iſtam licentiã non conceditur religioſo vt habeat pro-
prium ſic vt retineat ſed vt in alium pium vſum transferat & diſtribuat
eo tempore quo etiã ſi vellet retinere non poſſet quod facile cõceditur
argu. l. cogi. §. hi qui ſolidũ. ff. ad trebel. & l. in ædibus. §. ꝙ ſi filius. ff. de
dona. & ꝙ talis licentia teſtandi concedi poſſit vltra ſtilum inueteratũ
ſacri officij eſt etiam hoc de iure vt patet ex his quæ ſcribit Bal. in auct.
niſi rogati ad fi. C. ad trebel. & in. l. ſi quando poſt princ. C. de inoffi. te
ſta. & in. l. certum. C. vnde legi. pro qua opi. Socinus. xviij. fundamen-
ta componit in conſil. xiii. præſens conſultatio in. iii. col. libro. j. iſta
tamen licentia difficilius conceditur per viam breuis nam per viam bre
uis illis non conceditur facultas teſtandi niſi de licentia ſui ſuperioris
& circa rẽ modicã argu. eorum quę ponit Egidius deciſ. ccxlvii. & not.

in capitulo cæterū de dona. licet ex magna cauſa in maiori ſumma ali-
quando fuerit diſpēſatū de quo latius tradit Abb. in repeti. c. cum eſſes
in. xviii. col. de teſta. & ibi late moder. & Philip. Peruſinus in rubrica
de teſta. & moder. rep. in auct. ingreſſi. C. de ſac. ſan. eccl. faciunt quæ
19 tradit Fely. in. c. cū adeo de reſcr. ¶ †Per breue ēt cōceditur diſpenſa-
tio ꝙ bigamus poſſit capere ordines ſacros & retinere beneficia ſed ſa-
cra pœnitentiaria non diſpenſat in ordinibus ſacris ſed cum diſpenſato
per papā indulget ꝙ poſſit habere duo beneficia ſimplicia cōpatibilia
alias cum nō diſpenſato ad ordines non diſpenſat quo ad beneficia ēt
20 cū eo qui cū duabus virginibus contraxit etiam cum illo †qui cogno-
ſceret vxorē ſuā adulterā quā initio virginē ſuſcepit quia talis eſt vere
bigamus ēt ſi eā cognouiſſet poſt peractā pœnitentiā recōciliatā: vt te-
net Petrus de ancha. in conſil. cxx. iii. incip. circa bigamos. quem late
refert & ſequitur Io. de ana. in. c. ſi vir. col. i. de adulte. & hoc etiam te-
net Felyn. in. c. ius generale. in. vi. col. i. diſt. & latius Moder. in tracta.
bigamiæ. q. v. col. xl. et. q. vi. col. viii. nā licet ſacra penitentiaria cū iſto
bigamo diſpenſet ꝙ poſſit gaudere clericali caractere ratione fori, ac ſi
cū vnica virgine cōtraxiſſet, non tñ diſpenſat ad beneficia cū reputet̃ in
cæteris laycus: vt hr̃ in. c. i. de biga. lib. vi. vbi ēt voluit Io. an. Domi. &
alii ꝙ ēt ordinarius cū bigamo nō poſſet diſpenſare ad primā tonſuram
quorū opi. dicit eſſe cōem Car. alex. in. c. lector. 34. diſt. & rō iſtius opi.
eſſe pōt: quia prohibitio. d. c. i. eſt cōciliaris contra quā nō ſolū epi, ſed
neq; legati de latere diſpēſare pñt: vt late tradit Mod. in. c. cū īferior. &
in cle. ne romani de electio. Licet circa hoc ꝙ epi poſſint diſpenſare cū
bigamo in minoribus ordinibus multi tenuerūt contrariū: nā Cardi. s.
Sixti poſt. S. Tho. & alios quos alleg. in. d. c. lector tenet epos in mino-
ribus ordinibus cum bigamo poſſe diſpenſare: & hoc idē ante ipſos te-
nuit Io. antiquus in ſumma confeſſo. li. iii. q. xii. & dicit cōmuniter te-
neri Aſteſanus antiqu⁹ in ſūma lib. vi. ti. vii. col. fi. Ita ꝙ vident̃ in hoc
duæ opi. cōes contrariæ, ſed pñt cōcordari ſi diligenter præſcrutētur,
vt. ſ. opi. Io. an. & ſequaciū in. d. c. i. procedat regulariter pp rationē ſu-
perius dictā. Secunda vero opi. militet qñ diſpēſandi ſubeſt legitima &
21 euidens cā †qa tali caſu pñt epi et legati diſpenſare cōtra conciliū gñale:
vt tradit Roma. in conſil. 427. col. pen. & conſi. 325. in. iiii. col. Et legi-
tima cā erit hoc caſu ſufficiēs literatura vel nobilitas, iuxta. c. de multa.
de prebend. & ita præteritis diebus maior penitentiarius pp hanc cau-
ſam diſpenſauit cum do. Fabio Mignanello Senenſi aduocato conſi-
ſtoriali ad primā tonſuram non ob. ꝙ contraxerat cum vidua.
22 ¶ †Solet ēt concedi per breue licentia vendendi res immobiles eccle-
ſiæ, & hoc conceditur per triplicē viam per breue ſupplicatione intro-
cluſa, & per reſcriptum in forma dilectus & per bullam ſacræ peniten-
tiariæ, ſed per primā viā non ſolet concedi niſi ad valorem centum du-

catorum per alias vero vias datur etiā vltra cētū cū iuſtificationibus ſuis
videlicet dummodo precium huiuſmodi apud ędem ſacram vel aliquē
mercatorē idoneum deponatur iux. l. acceptum. C. de vſur. & ea quæ
dicunt moder. in. c. per veſtras per illū tex. de do. inter vi. & vxo. & fiūt
huiuſmodi cōmiſſiones cū clauſula ſi tibi conſtiterit ꝙ alienatio prędi-
cta ſit in euidentem vtilitatē eccleſiæ &c. & iſtæ licentiæ frequētius ho-
die expediuntur per penitentiariam etiā ad magnam ſummam & non
ſolū ſi in euidentem vtilitatē fiant ſed ēt ſi dumtaxat in euidentem ne-
ceſſitatem quando illa neceſſitas aliunde reparari non poteſt niſi alie-
nando quia talis neceſſitas vtilitati equiparatur vt eſt tex. & ibi glo. in
verſi. neceſſitas in cle. i. de re. eccleſiis non alie. & talis neceſſitas requi-
ritur ꝙ ſit eccleſiæ nō perſonæ exēpli gratia vt ſi eccleſia pateretur rui-
nam quā non poſſet aliunde cū minori impenſa niſi ex venditione hu-
iuſmodi reparari vel pateretur defectum ornamentorū vel vaſorum ſa-
crorū vt dicit tex. in. c. aurum. xij. q. ij. nā tali caſu poteſt dari licentia,
ſecus vero quando neceſſitas nō ex parte eccleſiæ ſed perſonæ vt quia
beneficiatus eſt onere debitorū grauatus & condemnatus ſoluere & il-
le non habet bona patrimonialia nam tali caſu licet de fructibus bene-
ficij ſatisfacere poſſit vt habetur in. c. peruenit de fideiuſſo. & not. Ioā.
23 And. & alii in. c. grauis de depoſi. †Non tamē hoc poteſt facere vendē-
do bona eccleſiæ vt dicit Archi. & Ioā. an. in. c. eos. infra de ſent. excō.
decldrādo tñ vt ꝑ Abb. in. c. reprehēſibilis col. fi. de appel. ꝑ cuius dicta
concordāt̃ ea quę dicit Fely. in. c. ea noſcit̃ de ſent. excō. vidi tñ cōcedi
ſiles alienatiōes ꝑ penitētiariā ꝓ ſoluēdis debitis in dñio Florentinorū,
& hoc quia Clemēs. vii. ſpecialiter cōmiſſerat maiori penitētiario pp
magnas calamitates illius dominij cauſatas ex direptionibus militū. Ha-
ctenus quędā exēpla poſuimus qbus colligit̃ experiētia expeditionum
breuiū modo ſupereſt quędā alia enarrare quæ per breue expediri ali-
quando non poſſunt, & interdum conceduntur.
¶ Nā in primis ꝑ breue nō cōcedūt̃ diſpēſationes matrimoniales in ali-
24 qbus gradibus ꝓhibitis, †quę tñ ꝑ penitētiariā expediunt̃ facta prius cō-
poſitiōe cū datario al's nō trāſeūt, qđ viſum fuit multis ſcrupuloſis iniu-
ſtū aſſerētib⁹ nō ꝓcul eē ab hæreſi papā exigere iſtas cōpoſitiones pro di-
ſpēſationib⁹ cōcedēdis ī quo errore cōſtituerūt oēs pōtifices defunctos,
& ad fundādū eorū opi. euāgelij dicto tegūt̃, gratis. n. accepiſtis gratis
date qđ ꝓcedit qñ iuſte petit̃ diſpēſatio, cęterū ſi abſq; cauſa denegāda eſ-
ſet potius diſpēſatio: qa diſpēſatio ſine cauſa edificat ad gehennā, & nō
immerito diſſipatio appellat̃ vt dicit illa gl. vulgaris in. c. nō eſt. de vo-
to. Et cauſa in diſpēſationibus pōt eſſe multiplex, vel ad euitādū ſcan-
dalum, vel rixas, vel quid ſimile: vt tradunt doc. in. c. quia circa. de con-
ſangui. & affini. & habes exemplum in. c. ij. & in. c. duo. de deſpon.
impub. tradit Roma. in conſil. cccvij. & Petr. de anchara. in conſilio.

cccxxxix.vbi de Remigio monacho loquitur, qui fuit poſtea rex Ara-
gonum,& ab eo proceſſerũt.viii.generationes regum:vt ibi dicit Pet.
de ancha.& meminit Fely.in.c.ſi quando.in.iii.col.de reſcrip.Sed ta
men aduerte ꝙ licet verum ſit ꝙ in compoſitionibus exigendis hodie
modus excedatur,tamen non idcirco compoſitiones a papa male capiũ
tur:quia legimus.iiii.Regum c.xii.ꝙ pro peccato a ſacerdote redimen
do dabatur pecunia,quæ ſacerdotũ erat:vt ibi dicit tex.Et licet pro gra
tia ſpũſſancti,quæ in impoſitione manus ſuper egros verſabatur, pe-
cunia capi non poterat:vt patet Matthæi.x.c.Et ſic neque papa pro cõ
ſecrationibus,& pro his quæ in mera ſpiritualitate cõſiſtunt nihil etiã
capit,vbi tamen aliquis petit diſpenſari,quia tranſgreſſus eſt legem lici
te capit,quia hoc eſt quid diuerſum a primo,ſicut prophetia eſt quid di
uerſum ab impoſitione manus:vt probat epiſcopus Abulen̄.ſuper.c.
x.Mathæi.Et hoc apparet quia etiam in veteri teſtõ non licebat pro ſa
nitate danda,& ſic pro manuum impoſitione aliquid capere ſine ſcele-
25 re:vt patet.iiii.Regum.c.v.†Et tamen pro prophetia poterat capi pe-
cunia:vt patet Michee.iii.c.vt patet etiam de Balaam qui erat verus ꝓ-
pheta:vt colligitur Nume.xxiiii.& tamen pro pecunia veniebat ad ꝓ-
phetandum & maledicendum iudæis:vt patet Nume.xxij.&.xxiiij.c.
Et hoc quod capit papa non capit pro lucro,ſed pro eius ſuſtenſtatiõe:
nam qui altari ſeruit iuſtũ eſt vt de altari viuat:vt dicit Apoſtolus.Et cõ
ſtat ipſum poſſe ſuadente cauſa neceſſitatis bona eccleſiæ capere,& pe-
cunias ab eccleſiaſticis exigere:vt in.c.omnis.xxij.diſt.& in.c.cũ apo-
ſtolus.de cẽſi.Nam & epiſcopi peccata ſubditorũ delinquentium pecu
nia cõponebãt:vt patet i.c.ii.de pœnis.ergo eodẽ mõ & papa facere põ
teſt ſeruato modo pro culpa delinquentis, vel ad contra legem diſpen-
ſatiue petẽtis.infinita poſſent in iſta materia cumulari quæ in mea apo
logia aduerſus impugnantes ſummum pontificem ſuper iſta perceptio-
ne latius diſerui,quę hic inſerere eſſet extra propoſitum.
26 ℭ†Neque etiam per breue regulariter conceditur altare portatile cum
alijs contentis in forma confeſsionalis niſi ex magno fauore,& tunc nõ
niſi nobilibus vel literatis perſonis,iuxta.c.de multa.de præben.nec ta
li caſu conceditur in locis apoſtolica, ſed ordinaria tantum auctoritate
interdictis,licet tempore Leonis indifferenter cõcedebatur, preſertim
quia bulla fabricæ.S.Petri hoc concedebat.Et hodie etiam per ſacram
penitentiariam cõceditur etiam cum clauſulis in locis auctoritate apo
ſtolica interdictis cum clauſula,niſi interdictum huiuſmodi apoſtolicũ
pro intereſſe ſedis apoſtolicæ appoſitũ fuerit, in reliquis vero concor-
dat ſtilus ſignaturæ papæ cum ſtilo ſacræ penitentiariæ,Quia per ſigna
turam papæ talis licentia audiendi miſſam tempore interdicti cum alta
ri portatili regulariter non conceditur, niſi qualificato oratori cum fa-
miliaribus ſuis qui intereſſe poſſunt:ſi tamen fuerint oratores egregiæ
perſonę,

perſonę,vel nobiles,aut illuſtres,tunc datur cũ clauſula in præſentia fa
miliarium domeſticorũ,aut aliarũ perſonarũ ibidẽ accurrẽtium, dum-
modo.xx.non excedãt,Et iſta forma ſolet,vt dixi,per ſignaturã ſuppli-
cationis vel per ſacrũ penitẽtiariæ officium concedi. Sed per viam bre
ũis non conceditur,niſi iuxta formã quinterni cancellariæ. Et eodem
modo antiquitus dari ſolebat cõfeſſionale, quod vltra altare portatile
continet plenariam abſolutionem omnium peccatorũ ſemel in vita,&
in mortis articulo etiam ſi poſtea mors nõ ſequatur ab omnibus pecca
tis exceptis contentis in bulla in cena domini,Et ꝙ ſepelliri poſſit in ec
cleſia tempore interdicti ab ordinario poſito ſine funerali pompa,Si ve
ro detur illuſtri ponitur clauſula cũ humili põpa, Sed principibus datᷣ
licentia funerandi etiam tempore interdicti impoſiti a ſede apoſtolica.
Item dantur ẽt ad ſtationes vrbis,exceptis ſeptẽ eccleſiis, Et quando da
tur cõfraternitatibus reſtringitur ad perſonas.200.computatis viro &
vxore pro vna perſona & eſt aduertendũ ꝙ huiuſmodi licentia altaris
conceſſa per ſacram penitentiariam iudicatur firmior quam conceſſa ꝑ
fabricam vel archiuium quia eſt perpetua ex quo penitentiaria nunquã
moritur etiam mortuo pontifice vt in.d.cle.ne romani ſed illa quam
concedit fabrica vel archiuiũ nulla habita perſonarum ratione eſt tem-
poralis durante vita pontificis. Ratio eſt quia archiuium in hoc cenſetᷣ
habere poteſtatẽ ordinariã ſicut vice cancellarius iux.glo.in cle.ne Ro
mani de electio.& tñ confeſſionale cõceſſum ab ordinario eſt tempo-
rale ſecus ſi a papa vt dicit Fely.in.c.licet in.ij.col.de offi.ordi.ergo eo
dem modo & illud archiuij niſi hoc expreſſe in eius priuilegio caueatur
& iſta facultas tranſiuit hodie in abuſum nam antiquis temporibus nõ
concedebatur niſi magnis nobilibus vel graduatis de quo latiſſime di-
co in tracta.de ſtilo ſacræ penitentiariæ.
27 ℭ†Item per breue non dantur declaratoriæ cuiuſmodi eſt illa ꝙ degra-
datus reſtitutus per papam non debeat de nouo ordinari:& tamen hoc
fit per officium ſacræ penitentiariæ diſtinguendo ſpecies degradatio-
nis vt tradit Car.Alexandri.in.c.accedens in.ij.col.50.diſt.& Specul.
in titulo de diſpen.§.nunc de epiſcoporum verſ.lxv.& ſequitur firmia-
28 nus in tract.de epiſcopo in vlt.parte.q.4.ℭ†Datur tamen declarato-
ria religionis per vim & metum iuxta.c.j.ꝙ met.cauſa & iſta fit com-
miſſaria ordinario vel eo legitime recuſato viciniori epiſcopo qui hoc
videat citato perſoualiter procuratore generali illius ordinis vna die ꝑ
altera iux.formã traditã in cõcilio Laterano & conſtito de metu iudex
datus declarat talẽ nõ eſſe obligatũ in genere nec ſpecie religioni alias li
teræ ſibi non ſuffragantur.
29 ℭ†Datur ẽt declaratoria pro eo qui minor annis intrat religionẽ iux.
c.j.de regl'a.lib.vi.ſed ſi poſtea maior factus ẽt nõ facta ꝓfeſſione expꝛſſa
capit ſacros ordines in monaſterio nõ declaratᷣ talis per breue obſtã.cõ-
QQ

ſil.Cal.xv.in titulo de regula. Nam aſſumptionem ſacrorum ordinum
in monaſterio facta cenſetur tacite profeſſus vt ibi dicit Cal. Tamen p
ſacram penitentiariam conceditur ita demũ ſi promotus in promotio-
ne ſua proteſtatus fuit, ꝙ propter huiuſmodi ordinum ſuſceptionẽ nõ
intendebat in genere vel in ſpecie ſe dictæ religioni obligari & ſit com-
miſſaria & talis ꝓteſtatio releuat, iuxta dictũ Domi.in.c.j.§.j.in.ij.q.de
reg.lib.vj.& Abb.in.c.iij.de reg.& Dñi.in.c.ij.de cogna.ſpiritua.
❡Poteſt ẽt per breue cõcedi declaratoria ordinis per vim ſuſcepti, ſed
iſta hodie frequentius per penitentiariam conceditur, iuxta cõſi.j.Cal-
de.in tit.qui cle.vel mona.declarando, prout per Abba.in.c.j.de cle.
per ſal.promo.quæ quidem conceſſio iuſtiſſima eſt ex eo, quia vbi eſt
metus vel vis abeſt conſenſus liber, qui in ordine & profeſſione requi-
ritur: vt dicit tex.in.c.j.de regula.& in.c.ſicut.xx.q.j.& tradunt doc.
30 in.c.ꝙ locum.de ſpõſa.†nec talis metus purgatur per mille annos durã
te cauſa metus: vt dicit Calde.in conſi.j.ꝙ met.cau.& hoc idem firmat
Bart.in.l.ſi ob turpen.col.fi.ff.de condi.ob tur.cau.ſequitur Alex.in
cõſi.48.lib.4.cũ cõcor.vt ſcribit Deci.in cõſ.ccxix.& in.l.in omnibus
31 cauſis.ff.de reg.iur. ❡†Solet tamen cõcedi religioſis per omnes vias,
ſcilicet per ſignaturã papę & per breue licẽtia ſtandi extra propter infir-
mitates, vel pro ſubuentione parentum fratrũ vel nepotũ, & eadẽ licen
tia etiam conceditur per ſacrum officium penitentiariæ, ſed diuerſimo-
de: quia hodie per breue reſtringitur licentia cum clauſula de licentia
ſui ſuperioris & ea durante, ſed per officium ſacræ penitentiariæ con-
ceditur ſine dicta clauſula: quia vbi eſt licẽtia ſuperioris ſui religioſus
non indiget licentia apoſtolica, & eſſet fatuus pecunias & laborem
fruſtra exponere: & ita licentia olim per penitentiariã abſentibus maio
ribus penitentiarijs Cardinalibus, Iuliano poſtea Iulio.ij.& Cardinali
Borgia propter eorum cõtentiones, Nam Iuliano aduerſabatur Alex.
vj.& Cardinali Borgia idem Iulius.ij. Hæc licentia concedebatur ſa-
tis inaduertenter, quæ tamen temporibus meis optime eſt reformata,
vt ſtatim dicam. In primis igitur conceditur licentia cauſa infirmita-
tis, ſed non cuiuſlibet infirmitatis, nec ita ſimpliciter, vt prius ſolitum
erat, ſed illius infirmitatis quam ſine vitæ periculo, & animi diſpen-
dio religioſus in monaſterio ſupportare non poteſt. iſta eſt formalis
petitio quę ibi ꝓponit, & ſecundũ iſtum tenorem petit miſſellus religio
ſus licẽtiã exũdi ad domũ alicuius cõſanguinei vel amici vbi faciliꝰ poſ-
ſit mederi ꝙ̃ medicinam & conſolationem hodie quia monaſteria ſunt
pauperrima vel quia refriguit Charitas nõ inueniunt infirmi in domi
bus fratrum præſertim conuentualium mendicantium qui cęteris ſunt
pauperiores & ideo ne infirmus deſtitutus omni humano auxilio ſic
moriatur hoc ſalutare remediũ reptũ ẽ quo papa eorũ neceſſitatibꝰ ſub-
uenit ne ſoli inter duos monaſterii parietes marmore frigidiores cogãt

vitã cũ gemitu & indignatione emittere, cũ igiť iura omnia miſerabili
bus perſonis occurãt: vt tradũt doctores in capitulo ex parte.cum ſimi-
libus de foro cõpetẽti.& cõſtat hos infirmos inter miſerabiles perſonas
32 adnumerari. †vt eſt textus in lege pma.C.qñ impera.in pupil.& vidu.
cõueniẽs fuit: vt implorãtibꝰ tale remediũ miſericorditer occurramus.
Nã ſicut ſolui debet iuramentũ qñ ſeruari non põt ſine interitu ſalutis
corporalis: vt dicit Abbas in capitulo ſi vero.de iure iurando.ita & re-
ligionis obſeruãtia ex tali cã poteſt ad tempus relaxari: infirmitas enim
tribuit iuſtam cauſam diſpenſandi: vt dicit gloſa neceſſitate in clemen-
tina prima de priuilegiis.& eſt textus in capitulo primo de ſtatu regula
riũ.libro ſexto.& in clementina prima.§.cæterum.verſiculo ſane.& ibi
gloſa hoc notat in verſiculo rationabilis de ſtatu monachorum. Immo
vult ibi prædicta gloſa communiter approbata, ꝙ eodem modo pro-
33 pter inimicitias capitales† & aeris intemperiem poteſt cum talibus diſ-
penſari, & illam gloſam ſequitur Fely.in capitulo accedens el.ij.in.v.
colũ.vt lit.nõ conteſt. & plura cumulant moder. in commento pra-
gmaticæ titulo de pac.poſſ.& iſta licentia ad tempus cauſa infirmitatis
poſſet cõcedi a ſuperioribus eorum prout ſæpe conceditur vt tradunt
doctor.in dictis locis & in capitulo cum ad monaſterium de ſta.mo.&
eſt tex in cap.monachũ.xx.q.iiij.verum quia ſuperiores prædicti præ-
ſertim conuentuales nõ ea vtuntur diſcreto modo nec curãt in hoc ſeq
diſpoſitionẽ canonũ, ſed propriũ eorũ arbitriũ propterea ad ſacrũ offi-
cium occurrunt & quia dixi conuentuales non vti hac poteſtate diſcre
to modo hoc ex eo dixi quia videmus ꝙ maior pars religioſorum exeũ
tium ſunt de iſtis conuentualibus, Nam ex monaſterijs clauſtraliũ ob-
ſeruantium rarius exeunt quia in illis maior aliquando adhibetur diſ-
cretio circa infirmos et ſeruatur modus viuendi & ideo vt dixi pauci ex
illis exeunt cum habeatur vt plurimum ibi cura infirmorũ & ad illum
effectũ procurant facultates colligere. clauſtrales vero qui cõmuni vo-
cabulo non obſeruantes appellantur non illam adhibent curam pro-
pter non ordinatum modum viuendi viuunt enim inter ſe ſicut acci-
34 pitres adeo† ꝙ ſæpe iſti afflicti exeuntes aſſerunt facilius in ſeculo ſal-
uare poſſe animas ſuas quam in eorũ monaſterijs, ſubueniẽdum igitur
fuit miſerorum calamitatibus quia deus non vult mortem peccatorum
ſed vt conuertantur & viuant vt in capitulo quia diuinitatis de pænit.
diſtinct.prima & ſi tales ceſſantibus infirmitatibus (prout literæ no-
ſtræ dicunt) non redierint ad monaſterium vtantur ſuperiores eorum
remedijs oportunis ad reducendũ eos ſicut reducunt apoſtatas ſacrum
igitur pœnitentiariæ officium concedit huiuſmodi licentiã dictis infir-
mis nõ tñ abſolute vt tpe Leonis.x.ſolitũ erat ſꝫ cũ quadã limitatiõe a
me inuẽta p ꝙ̃ iſte aggreſſus monaſterij ↄcediť ad tp̃s, limitatio igiť q̃ in
ſupplicationibꝰ poniť ẽ talis, Prouiſo tñ ꝙ ceſsãte ĩfirmitate ſtatĩ ad mo

naſterum reuertantur alias lIteræ huiuſmodi nullatenus ſibi ſuffragen-
tur, itaque licentia iſta non eſt perpetua ſed temporali, ſcilicet duran-
te infirmitate.
35. ¶ †Secundo modo conceditur licentia religioſis ſtandi extra iſto mo-
do videlicet propter ſubuentionẽ parentums fratri vel neptis in extre-
ma paupertate & miſeria exiſtẽtium qui aliunde ſibi de neceſſariis pro-
uidere non poſſunt. Iſta conceſſio tempore Leonis per breue & per pœ-
nitentiariã inaduertenter concedebatur quia non erat limitata nec ra-
tione perſonarum nec ratione temporis. Concedebatur. n. talis licen-
tia pro ſubuentione etiã conſanguineorum ſine prefinitione temporis.
ſed hodie reſtricta fuit per me hæc conceſſio ad terminos iuris, propte-
rea talis expeditio hodie iuridica eſt, & neceſſaria, & licita, in qua aliqui
theologi fortius voluerunt ꝙ etiam ſine licentia, & inuito prælato poſ-
ſet talis religioſus monaſteriũ exire, & parẽtibus in maxima miſeria cõ-
ſtitutis, & alijs quibuſcunque fidelibus egentibus ex ſuo labore ſubue-
nire, adeo ꝙ poſſet capere de bonis monaſterij inuito prælato, & eis mi
niſtrare. Sed licet aliqui theologi ita teneant per plures bonas rationes
alij tñ voluerũt ꝯtrium, ſed illæ diſputationes oẽs ꝓcedunt in caſibus de
qbus ſupius diximus, qui concedebant tpe Leonis ſine taxatione tẽpo-
rum nec perſonarũ: & ideo nõ attingunt caſum, de quo hic tractamus.
Nam licẽtia ita moderata & iuſtificata, vt hodie conceditur nullam dif
ficultatẽ habet apud eoſdem theologos: quia nullus eorũ inficiatur ꝙ ſi
religioſus de licentia papæ vel maioris penitentiarij exeat monaſteriũ.
præſtaturus opẽ parentibus egẽtibus omni auxilio deſtitutis ex ſua in-
duſtria & labore non ex bonis monaſterij hoc licite faciat, Nam in pri-
mis hoc eſt præceptũ ſecũdę tabulę de quo Exod. xx. honora patrem &
36. matrem &c. †Et iſte honor principaliter conſideratur in ſubueniendo
eis in magna neceſſitate conſtitutis: vt declarat Chriſtus dominus no-
ſter Mathæi. xv. reprehendens in hoc phariſeos qui contrarium ſuade-
bant, & cũ hoc obligatio naturalis cõcurrit ſecundũ Ariſto. quem refe-
37. runt Theologi Exodi. xx. c. cũ quo lex ciuilis concordat: †quia ex quo
huiuſmodi opus ſubuẽtionis fundatur in charitate & miſericordia ta-
lis neceſſitas excludit omne votũ & obligationem, alſ ea quæ introdu-
cta ſunt in cultũ dei militarent contra charitatem: & neſciremus quid
eſſet illud miſericordiam volo non ſacrificium, ſi propter cerimonias
regulares præſertim hodiernas non ſuccurreretur huiuſmodi morien-
ti, ſicut Chriſtus dixit contra phariſeos Mathæi. xij. qui arguebant di-
ſcipulos Chriſti fame pereuntes in die Sabbati colligentes ſpicas, Nam
reſpondet Chriſtus homo maior eſt Sabbato, & Sabbatũ eſt propter
38 hominem. †Ita homo eſt maior quacunque obſeruantia & voto regu-
lari: quia omnia hæc ſunt propter hominem, nam in his in quibus eſt
quis primo obligatus non poteſt contrariam obligationem ſubire, Nã

ſi religioſus ante ingreſſum religionis eſſet vni obligatus in centum, cla
rum eſt ꝙ propter ingreſſum religionis illa obligatio non tolleretur, eo
dem modo nec tollitur illa obligatio de ſubueniendo parentibus quæ
priuſquã monaſterium ingrederetur contracta fuit: & ideo per ingreſ-
39. ſum nõ debet tolli, †ſicut videmus ꝙ per ingreſſum religionis non ab-
ſoluitur vir a debito coniugali prius contracto. Ita eadẽ ratione neque
a debito iuris naturæ quod eſt alimentare parentes quam charitatem
alendi parẽtes in neceſſitatibus cõſtitutos legimus bruta animalia ob-
ſeruaſſe, Nam teſte Iſidoro, Ciconię ſic ſe affectu pio ad parentes gerũt,
ꝙ tanto tempore filij parentes ſenectute confectos in nido nutriant ꝗ̃-
to ab eis in ætate paruula ſunt nutriti: & maxime quia hic non agitur
de auferendis religioſis perpetuo a religione: vt quidã male opinãtur,
ſed durante dumtaxat parentũ neceſſitate, Nam multa cõcedunt̃ ad tẽ-
pus, quę ꝑpetuo non concederent̃. argu. l. quoties. C. de præci. impe. of
40 fe. †Preſertim quia talis religioſus propter hoc nõ abſoluitur ab obſer
uantia religionis, quæ ſeruari poteſt in domo patris, conſanguinei, vel
amici. Nã hoc nõ eſt cõtra ſubſtãtiã monachatus vt maneat extra mo-
naſteriũ in certo loco ſuper quo epiſcopus & abbas poſſunt licentiam
dare eſſe toto tẽpore vitę ſuę: vt dicunt Inno. Abbas, & cæteri in. c. inſi.
nuante. qui cleri. vel mona. ſequitur Cardi. in cle. j. §. pręmiſſa. de ſup.
neg. pręla. & Abb. in. c. ſicut. el. j. de iur. iur. & i. c. ex reſcripto. eo. tit.
Et quamuis hoc ſit de iure, tamen ſacra penitentiaria non cõcedit hanc
41. licentiam perpetuo. †Preterea quia illa obligatio qua quis tenet̃ paren
tibus ſubuenire eſt ex precepto diuino, obligatio vero ad religionẽ eſt
inducta conſtitutione humana principaliter. Sed inconueniens eſt ꝙ
lex humana deroget legi diuinæ. Concludendũ eſt igitur licẽtiã eſſe ca-
nonicã, & ob eã cauſam, quia aliqui ſuper hoc dubitauerunt cõcilium
Grãgenſe tales filios auxiliũ parẽtibus nõ pręſtãtes anathematizauit, cu-
ius verba formalia hęc ſunt. Siqui filij parentes maxime fideles deſerue-
rint occaſione Dei cultus hoc iuſtum eſſe iudicantes, & non potius de-
bitũ honorẽ parentibus reddiderint vt hoc ipſum in eis venerẽtur ꝙ fi-
deles ſint anathema ſint, Cuius concilii decretum & iſtam opinionem
plures ſequuti fuerunt quos breuitatis cauſa ommittimus & licet vt di-
xi tempore Leonis hæc licentia extãdi extra dabatur non ſolũ pro ſub-
uentione parentum & fratrum ſed etiam nepotum hodie tamen hoc
non indiſtincte conceditur propter doctrinam ſancti Thomæ in quo-
libeto. vi. tamen hoc ſolet concedi ad tempus videlicet pro fratre pupil
lo vel nepote non habente aliũde vnde ſibi ſubueniri poſſit vel pro de-
crepito & hoc durante pupillari ætate quibus impedimentis ceſſanti-
bus ceſſat licentia & debet ad monaſterium reuerti religioſus & hoc fit
propter rationem textus in capitulo cum quidam §. finali. de iure iuran
42. do equiparando votum & iuramentum †quæ a pari procedunt vt dicit

Abb. in capitulo ſicut el primo de iure iurando & ante ipſum Archi-
diaconus in capitulo nõ ſolũ. xxxij. quæſtione. iij. cũ quibus cõcordat
Bartolus in lege ſi quis a liberis. ff. de liberis agnoſc.
43 ¶ † Necꝫ ſolet etiam concedi per breue licẽtia doctorandi licet aliquã-
do modernis temporibus ex gratia fuerit cõceſſa etiam cum derogatio
ne indultorũ regum & reginarũ quibus forte cauet ꝙ nemo vigore ẽt
literarum apoſtolicarum debeat doctorari niſi prius in aliqua vniuerſi
tate approbata operã literis dederit in qua periculum doctrinæ ſuæ fa-
cere debeat, hodie vero paſſim per commiſſionem conceditur talis licẽ
tia & committitur alicui prælato in curia ad electionẽ doctorandi qui
ꝗdem prelatus ex forma commiſſionis debet ſecum adhibere duos pe-
ritos eiuſdem facultatis qui aſſiſtãt examini & iurent de idoneitate do
ctorandi tunc habitis votis iuratis cõcedit lauream, formam autẽ iſtius
iuramẽti ponit Abb. in capitulo propoſuiſti de probat. & moderni in
tractat. docto. vbi latius ſingula pertinentia ad doctoratum explicant
& reaſſumit latiſſime Bart. caſſaneus in catalogo gloriæ mundi in de-
cima parte.
¶ Aduerte tamen ꝙ licet periti præfati iurent de idoneitate & peritia
promouendi, pauci tamẽ hodie digni reperiuntur ad doctoratum vt di
44 cit Bart. in proæ. ff. & hoc fortaſſe euenit † propter conſuetudinem ho-
diernam propter quam dicit Rochus curtius in rep. capitulo finali de
conſue. in. xi. & xii. columna ꝙ doctores preſidentes laureãdo poſſunt
iurare illos eſſe idoneos licet non ſint & excuſantur a periurio ꝑꝑ con-
ſuetudinẽ allegat Roma. conſil. dcccclxvi. & alia plura de quibus ibi ꝑ
eum ſed puto excuſari eos a pœna temporali non autem gehennali iux
ta dictũ gloſæ in capitulo denique quarta diſtinctione iſta etiam licen
tia doctorandi conceditur per penitentiariam cũ eiſdẽ clauſulis.
45 ¶ † Nec etiam ꝑ breue cõceditur ꝙ fratres mendicantes poſſunt capere
annuos redditus pro miſſis dicendis & tamẽ penitentiaria hoc conce-
dit per ea quæ dicit Abbas in cõſilio. lxiij. in ſecundo volumine ſequi-
tur Decius in. c. in præſentia col. xxxvi. numero. lxxix. de probationi-
bus plura alia per breue non conceduntur verũ quia ea ſolent aut per
ſignaturam papæ vel per officium ſacræ penitẽtiariæ expediri, propte-
rea omittenda dixi cum latiſſime in tractatu de offic. & poteſt. maio-
ris penitentiari, & ſtilo penitentiariæ ſingula enarraui ſufficient igitur
iſta exempli gratia poſuiſſe.
46 ¶ † Iuramenti relaxatio ad effectũ agendi parte non citata non concedi
tur per breue conceditur tamen per ſimplicem ſignaturam iuſtitiæ ac
per officium ſacræ penitentiariæ per viam commiſſionis & debet quis
narrare ſe inductum dolo vel vi ad celebrandum contractum vel quan
do eſt enormiter leſus nam tali caſu quia iuramentum non debet eſſe
vinculum iniquitatis datur abſolutio ad predictum effectum, nam ex

hoc nullum parti aduerſæ infertur præiudicium ſaltim conſiderabile,
& ideo talis commiſſio conceditur parte non citata vt dicit Deci. rotę.
767. in antiquis & plures alij doctores quos accurate congerunt moder
ni in cõmento deciſionum capellæ Toloſanæ. Deci. lxij. & licet iſta
opinio ſit cõmunis contrariam tamen opinionem amplectitur ſignatu
ra Papæ quæ non concedit abſolutionem niſi parte citata pro qua eſt
Deciſi. parlamenti Frãciæ. cxxxx. ſed illa opinio non eſt vera niſi quã-
do per illam abſolutionẽ obligatio contracta tolleretur & cancellare-
tur, tunc enim etiam per penitentiariam non conceditur niſi ex magna
cauſa, & tũc requireretur partis citatio: ſed quando petitur relaxatio
nõ ad hoc vt cõtractus tollatur, ſed vt habilitetur ꝑſona, ſeu potius eius
os aperiatur, vt non obſtante iuramẽto huiuſmodi poſſit detegere frau
dem & dolũ ipſius concluſionis, tunc datur parte non citata, & poteſt
dari, quia non fit præiudicium parti aduerſę cum maneat ſibi omne ius
ſaluum ad debitum defendendum, ita dicit Oldra. conſi. cxx. incip. ad
duplicẽ finẽ. cũ aliis concor. vt per Felyn. in. c. j. in. iiij. q. de iur. iur.
¶ Et iſta quæ dicta ſunt procedunt reſpectu actionis, ſecus tamen eſt re
ſpectu exceptionis, nam licet abſolutio a iuramento per penitentiariã
detur ad effectũ agendi, non tamẽ ad effectum excipiendi. Ita cauetur
in quadam formula concilij Lateraneñ. quæ modo a paucis tempori-
bus fuit per me ad vſum reuocata, Nam ſolebant maiores penitentia-
rij a tempore Leonis abinde etiam abſolutionem ad effectum excipien-
di elargiri, & ſic in formularijs tempore Ludouici Borgiæ, & Age-
neñ. Cardinalium & maiorum penitentiariorum obſeruatum legi-
mus, & cauetur in taxis illorum temporum, & etiã quod magis miran-
dum eſt tempore Cardinalis Sanctorum Quatuor ſenioris, cum eo tẽ-
pore formula concilij Lateraneñ. edita fuiſſet hoc. Idem concedebatur
vt patet in regiſtro ſacri offcij, itaque varias videmus obſeruatiões qua-
rum quælibet ſua ſe ratione tuetur, Nam patres illi antiqui conceden-
tes abſolutionem ad effectum excipiendi fortaſſis fundabãtur hac ratio
47 ne, † quia videmus faclius a iure cõcedi exceptionem quam actionem:
vt patet in. c. cum inter cum alijs de excep. quo loco voluit Innocẽ.
& poſteri, ꝙ licet excommunicatus agere prohibetur, nõ tamen prohi
betur excipere, cum exceptio ſit quædam defenſio quæ diabolo non
denegatur. Si igitur abſolutio datur ad effectum agendi a fortiori po-
teſt concedi ad effectũ excipiendi, Qui vero contrariam partem obſer-
uant ſe formula concilij tuentur a qua non licet recedere, tum etiam
quia videtur per licentiam excipiendi dari anſa periurijs, Nam qui pe
tit ꝙ liceat ei contra obligationem iuratam excipere petit licentiam
contraueniendi iuramento & hoc videtur periurium ſecus vero quan-
do petit licentiam agendi quia in ea debet prius oſtendere ſe leſum
enormiter quod forte non probabit & pro iſta opinio facit quia cla-

rum eſt ꝙ iuramentū habet ſe ad inſtar immo maiorē vim habet ꝗ̄ res
48 iudicata† vt dicit tex. in.l.ij.ff.de iur.iur. Nā iure Chriſtiano nullum
maius vinculum ad obligandū inuenit̃ quam iuramentū & tamen con
tra rem iudicatā licet quis permittatur agere non tamē permittitur ex-
cipere vt eſt tex. in cle.j.de re iudi.& tenet Fely. in.c. debitores in.iiij.
col.de iu.iur.& multi ſunt caſus in quibus permittitur actio & non p-
mittitur exceptio vt refert Io.And.in.c.fi.de ordi.cog.facit tex. in.l.ſi
quis fundum.C.ad.l.Iul.de vi.vbi in poſſeſſorio retinende licet admit
tatur actio non tamen exceptio quę omnia in caſu noſtro multo magis
militant quia ex quo agitur de obſeruantia iuramenti omnis interpre-
tatio per quā eluditur talis promiſſio debet reijci vt probatur in. c. ad
noſtrā de iu.iur.vbi licet exceptio cōpenſationis ſit legilima ad excludē
dum creditorē tñ vbi in cōtractu interuenit iuramentum illa exceptio
repellitur & cogitur quis preceſſiſſe ſoluere & iuramentum obſeruare
idem videmus in.c.debitores eodē titulo vbi exceptio vſurariæ praui-
tatis quæ alias eſſet ſufficiens ad excludendum quālibet obligationem
tamen vinculum iuramēti non tollit prohibetur enim iſtis caſibus exce
ptio quia per eam aperitur nobis facilior via ad eludenda iuramēta qđ
ceſſat in abſolutione ad effectum agendi tantum quam abſolutionem
non præſumitur quis de facili petere velle ex eo quia ad inſtruendam
actionē ſicut ad inſtruendum bellū multæ expenſæ & alia præparato-
ria requirūtur vt not.in.l.pure.ff.de excep.doli &.l.ſi quādo.C.de di-
la.cum ſimilibus quę facile ex falſa cauſa quis non ſubibit. Nam taliter
abſolutus cogitur ante omnia coram iudice docere ſe enormiter leſum
vel vi aut dolo inductū ad iurādū quarum rerū probatio non ita facile
occurrit & ideo dicit Pau.de caſt.in conſi.cclix.incip.circa primū quę-
ſitum col.fi.in ſecundo volumine ꝙ iſta abſolutio ad effectum agendi
a principio non eſt plena tamen ex poſtfacto per probationes factas re-
ctas repletur, ſed exceptio non indiget tot apparatus, cum ſæpe in ſola
negatiua conſiſtit, quæ excludit agentem: quia regulariter excipiēs nō
tenetur ſicut agens exprimere cauſam ſuæ exceptionis: quia nuda volū
tas videtur ſufficere ad dandam & caſſandā exceptionem, & hoc fauore
liberationis: vt dicit expſſe Io.de imo.in.c. ſup hoc.in.ii.col.verſi.po-
tes ēt de renūci. Vnde ſi iuramētū non eēt in medio qđ tollit exceptio-
nē facile omnia poſſent ſubuerti, nō igit̃ mirū eſt ſi in iſta materia abſo-
lutionis tam arcta fiat interpretatio, vt abſolutio concedatur ad effectū
agendi dumtaxat, & talis interpretatio eſt fauorabilis religioni & obſer
uātię iuramēti, quibus rationibus fortaſſe fuit motū cōciliū Lateranēſ.
ad hoc ordinādū. Tamē ꝗcquid ſit de ſtilo penitētiarię inductū eſt ſcien
tibus & patiētibus ſummis pōtificibus ꝙ det̃ abſolutio ēt ad effectum
excipiendi, cum actio & exceptio videantur correlatiua, vel ſaltem re
ſpectu probationis equipollētia, Nam ſicut actor tenetur probare in-
tentionē

tentionem ſuam, ita & exceptionem reus.l.j.&.ij.ff.de excep.
49 ¶† Et hæc oīa de plano ꝓcedunt in abſolutione a iuramēto, ſecus tamē
eſt in abſolutione a periurio incurſo: quia talis abſolutio non datur par
te non citata: vt concludit Fede.de ſenis in conſil.cccj. & Ancha.con-
ſil.cxcviij.prędictum ſubtiliter. Et hoc nō narret iurantē fuiſſe enormi
ter leſum, nec tali caſu enormis leſio ſufficeret: vt cōcluſit Rota coram
R.P.D.Petro Vortio in vna Parmēſ.hoc anno.1538.mota per deci-
ſionem Anto.& Pau.de ca.& alioꝝ, quos adducit deci.concilii Nea-
50 politani cccxxij.col.fi. † Et licet maior penitentiarius abſoluere non
poſſit de iure a periurio: vt dicit Domi.in conſi.cv.in.ij.dubio, neqꝫ ēt
quilibet alius ordinarius: vt dicit Alexā. in conſi.xvij.in.ij.col.li.iij.
Tñ maior penitētiarius hoc facit ex ſpeciali ꝓuilegio Sixti & [illegible]
51 ¶† Non conceditur etiam per breue diſpenſatio ꝙ vidua poſſit eſſe ab-
batiſſa, neqꝫ hoc concedit penitentiaria: quia ſecundum communem
opi.diſpenſare cum corrupta ad ſolum papā pertinet & denegatur ordi
natio: vt dicit Car.poſt glo.ibi in clemē. attendentes.§.ſtatuimus.in.x.
q.de ſtatu monacho. & ante ipſum Calde.conſi.iij.in ti. de offi. vica.
& tradūt Moder.in tracta. de bñficio. in.iiij.parte.q.vij. quibus adde
Abb.hoc idem tenentem in.c.cum in cunctis in.iij.col. de electio.&
pro iſta opi.eſt tex.in.c.fi.de biga.& tex.in.c.viij. qui cleri. vel mona.
quem ad hoc allegat Henricus boich in.c.de biga. & cum iſta opi.trā-
ſit Felyn.in.c.meminimus.in.ij.colū. de accuſa. & in.c.at ſi clerici.in
fi.& ibi Moder.de iudi.qui aliqualiter ſuper hoc dubitant, & iſta opi.
eſt communis & vera ſecundum quam ita concluſum fuit in caſu con-
tingenti in cōcilio Toloſano: vt patet in eo libro qui appellatur capel-
52 la deci.ccxcv. ¶† Limitatur tñ iſta cōcluſio trib⁹ modis vltra prędictos
docto. Primo ꝙ non procedat in corrupta occulta: quia cū tali non ſo-
lum ſacra penitentiaria, ſed etiam quilibet ordinarius diſpenſare pote-
rit ſicut fit cum homicida voluntario occulto. Ita limitat Cardi. alexā.
in.c.acutius.xxvj.diſt.vbi latius loquitur. Secundo fallit niſi de ſpecia-
li licentia papæ: vt dicit Hoſti.in ſumma de biga.§.fi. Tertio limitatur
niſi diſpenſatio fieret citra cōſecrationem & benedictionem: quia tali
caſu penitentiaria poſſet diſpenſare ſicut ordinarius ſecundū Archid.
in.c.indennitatibus.infra.de elec.& ita tenet Lapus, Zenzel. & quidā
alij in.d.cle.attendentes.& ſm iſtam doctri.alias tempore Iulij penitē-
53 tiaria diſpenſauit. ¶† Datur etiam per breue exemptio ad poſtulationē
patroni petentis hoc in fundatione eccleſiæ ſed ordinarij, & per conſe-
quens maior penitentiarius hoc non poſſent concedere: vt conſuluit
Fede.de ſenis in cōſi.ccxlvij. quidam epiſcopus. licet ordinarij quo ad
quædam poſſent exemptionem cōcedere: vt declarat Abb. & Moder.
in.c.cū dilecti.de conſue.& ita forte poſſet declarari dictum Ioā. Ran-
diu in tracta.diſpenſationum articu.ix.vbi indiſtincte voluit ꝙ epiſco-

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA GRANADA

pi poſſint concedere priuilegia exemptionis monaſterijs, alleg. c. cum olim. &. c. ex ore. de priuile. & in. c. peruenit. xvj. q. j. Alia pene infinita circa expeditiones breuiū, & ſacri officij penitētiarię congerere poſſem. quæ conſultius omitto ex eo: quia de omnibus latiſſime ſcribo in eo libro qui ſtilus penitētiariæ appellatur. ¶ Et hæc circa materiam breuium enarraſſe exempli gratia ſufficeret. Reſtat modo in hac poſtrema huius rubricæ parte tertia reſcriptorum ſpeciem attingere, quæ in gratijs concedendis verſatur. Verum quia conceſſionum plures ſunt ſpecies inter quas gratiæ ſpectatiuæ, & mandata de prouidendo primū tenent locum maiorem etiam experientiam & doctrinam requiruntur ꝙ aliæ gratiæ propter varietatem formarum & ſtilum ſæpius immutatum ideo de illis pauca quædam per modum compendij pro curialibus adnotabo quę ſucceſſiuo ſtudio per ſtationes quaſdam interrupto poſt redditum meum ab vrbe Patauij vbi maior ſcriptorū meorū pars furto perijt congeſſit. ſcripſeram enim in hac materia prius lōge plura ꝙ hic modo dicam, nam antea compendium hoc expectatiuarum in tres partes diuiſim Cuius prima pars originē eaꝝ effectus ac ꝑrogatiuas cōtinebat. Secūda formulas mandatorum naturam & vim enarrabat. Tertia pars circa acceſſus & regreſſus verſabatur in quibus multa de commendis & pene infinita de pēſionibus miſcueram quæ paſſim in locis vulgaribus nō traduntur, verum cum liber ille vt dixi inter alia plura vigiliarum mearum munimenta Patauij perierit. Decreueram me amplius tā ingrato labore nō torqueri, niſi clariſſimus ille vir. D. Petrus Andreas gāmatus ex ordine noſtro bn̄meritus & mihi multis de cauſis amiciſſimus cui partem iſtorum laborum abiens dimiſſeram preſto fuiſſet qui me ad idem onus iteꝝ capeſcendū cohortaretur ſic itaqꝫ collegi quaſdā reliquias priorum laborum ex tanta ſtrage relictas quas apud R. P. D. Sthaphileum inueneram per eundem. D. Petrum eidem mutuatas qui magno ſupercilio & vultu ſeuero vt moris eius erat reſtituit nam decreuerat vt ipſe dicebat ſuper dicta materia ſcribere itaqꝫ ex his & alijs nouiter fabricatis epilogum quendam confeci non tamen eo modo quo prius impediētibus iam publicis & domeſticis curis quibus antea ſcholaſtico otio fueram omnino ſolutus ſed ſolum materiam expectatiuarū & mandatorum per capita formarum diſtinguam, ea tantum in decem formulas reducens quæ erunt in hac materia reſcriptorum veluti leges decemuirales reliqua curioſis dimittēs. Sed iā rem ipſam aggrediamur.

CAPITA NOTABILIVM DE OFFICIO LEGATI.

De multiplici legatorum genere & legati preeminentia.

1 LEgatorū tria ſunt genera nati: miſſi: & de latere glo. c. j. de off. dele. li. vj. et licet legatus de latere dici poſſit etiam is qui non eſt Cardinalis, Vſus tamen Ro. cu. ſolos Card. legatos de latere vocat. c. ad audientiam de ſen. excō. ſpe. in tit. de legato §. ſequitur videre quot ſunt genera.

2 Legatus de latere in. iiij. excedit legatum natum. ¶ Primo in abſolutione excōmunicati. c. excōmunicat⁹ de offi. leg. ¶ Secundo quia eo preſente natus tanꝙ minor non vtitur ſuis officijs nec officium legationū exercet. c. volentes eod. titu. c. antiqua de priuil. ¶ Tertio in collatione beneficiorum. c. j. de offi. leg. lib. vj. ¶ Quarto in procurationibus. c. procurationes de cenſi.

3 ¶ Differētia eſt inter legatum p̄p. & legatū Ceſaris, quia legatus p̄p alimentatur expenſis ſubditorum. Legatus autem Ceſaris expenſis ipſius Imperatoris mittentis vt in autenti. vt nulli Iudicium §. nulli. colla. ix. hanc differentiam ponit glo. in. c. inter cætera. de offi. or.

4 ¶ Inferior legatus a legato de latere non exercet ſupioritatē iuriſdictionalem preſente legato de latere. c. volētes de offi. leg. & Hoſt. ibi. & ratio eſt quia licet iuriſdictio legati ſit ordinaria eſt tamē extraordinario modo inducta & reſtringenda vt voluit glo. in cle. ij. de offi. or. & quia vice ſuperioris. ſ. p̄p exercet mittendo ſecundum cū maiori auctoritate videtur velle in eius preſentia inferioris iuriſdictionem eſſe ſuſpenſam licet Abb. in. d. c. volentes tenuerit contrarium.

5 ¶ Etiā in cāis pēdētib⁹ ſupueniēte legato de latere minoris legati iuriſdictio ē ſuſpēſa nec in illis ꝓcedet ſpe. in ti. de lega. §. ſupeſt fo. ſed qd erit.

6 ¶ Si īferior legatus ſubdelegauit aliquas cauſas et eius delegatus cępit ī cauſa procedere ſuperueniente legato de latere eius iuriſdictio non eſt ſuſpenſa ſed in cauſa procedet Ar. c. fi. de offi. lega. ab eo tamen non ad dellegantem ſed ad maiorem legatū qui eius loco ſucceſſit appellabit.

8 ¶ Cū deſtinatur legatus ad regnum francię & adiacētes prouincias per adiacentes prouincias intelliguntur Viēneñ. Lugduneñ. & Biſuntiñ. per tex. in. d. c. nouit ſpe. in tit. de legato. §. qualiter Vers. hoc aūt ſcias.

9 ¶ In legatione alicuius regni veniunt ea q̄ p̄ncipali coronę Regni ſunt acceſſoria de iure conſuetudine vel ſtatuto per not. in ſimili per Inno. in. c. cum ad ſedem in princ. de reſti. ſpolia. non autem ea que pertinerent regi ratione pſone puta quia ei obueniſſent ex teſt. ab inteſtato ſeu

iure donationum vel fuerint acquiſita potentia armorum.

10 ¶Inſule maritime que ad regnum pertinent vel de nouo apparent veniunt in legatione quia ratione vicinitatis ad illud ſpectant.l.Inſule & ibi doc.ff.de Iudi.

11 ¶Licet auctoritate Imperatoris prouincia in duas partes diuideret̃ qđ fieri pōt.l.ſi eadem.ff.de offi.aſſeſſo.non tñ quo ad partem quæ diuiſa eſt ceſſabit auctoritas legati quia ad mutabilitatē reꝝ mundanaꝝ eccleſia non mutatur.c.ꝑuenit.cj.di.facit.c.querimoniā de Iure patro.& quia in tribuēda Iuriſditione multū attendit̃ qualitas que a principio īherat gl.in.c.ſtatutū in ꝑnci.de reſc.in.vj.& ī cle.& ſi ꝑncipalis eo.ti.

12 ¶Cum legatus deputatur in certa prouincia & adiacētibus intelligitur de his quę adiacebant tēpore creationis non de futuris quia iſta ꝑnomina demonſtratiua demoſtrant id quod eſt de pñti nec ad futura ſe extendunt.l.ſi ita.ff.de au.& argen.lega.& qa qualitas adiecta verbo intelligit̃ ſm tempus verbi cui addit̃.l.in delictis.§.ſi extraneus.ff.de Noxa.

13 ¶Legatus ſedis apoſtolice vtitur in ſignis quibus p̄p̄.ſ.veſtibus rubeis Palafreno albo & freno ac calcaribus deauratis.c.antiqua de priuil.qđ intelligit hoſti.ibi cum tranſierit mare.

14 ¶Legatus ſtatim cum vrbē Romanam egreditur inſignia aſſumit vt in l.j.ff.de offic.pro conſu.& lega.& intelligitur vrbem exire cum primū exit portam vrbis.l.fi.eo.tit.

15 ¶Extra territorium pōt quis vti inſignibus non denotantibus ſuperioritatem iuriſdictionalem in loco non illis quę eam denotant Hoſti.in c.j.vt lit.pen.Cardinalis in clem.Archiepiſcopo de priuil.

16 ¶Delatio crucis ante ſe denotat ſuperioritatem iuriſdictionalem ſm Car.in cle.Archiepiſcopo de priuil.ponderando in ea.x.duximus cōcedendum quaſi per priuilegium illud concedatur ꝙ ſi non denotaret ſuperioritatem iuriſdictionalem non fuiſſet opus per priuilegium concedi quia fruſtra precibus impetratur &c.l.vnica.c.de Theſau.li.x.idē videt̃ procu.in Archiep̄o in.c.antiqua §.dominicæ de priuil.vbi Archiep̄o ſeu Patriarche cōceditur ꝙ poſſit crucē ante ſe deferre vbicūq̄.

17 ¶Religioſi exempti compelluntur ire ad proceſſionem ad iuſſionē epi cum clerus vadit obuiam legato pro eo honorando per tex.in.c.nimis parua de exceſſ.pla.ibi ex leui cauſa a cōtrario ſenſu & ibi tenēt cōmuniter doc.faciunt not.per Archi.xxxviij.q.di.quando preſbiteri.

18 ¶Cum itur in proceſſione obuiā legato illi precedere debēt quorū antiquorum eſt inſtitutio.l.j.ff.de albo.ſcrib.c.j.de maio.& obe.& glo.in.c.quorundam de elect.lib.vj.

19 ¶Locus honorabilior in proceſſione eſt ille qui eſt propinquior domino vel principaliori glo.j.in.§.alias autem inſti.de bo.poſ.

20 ¶Legati & nūtij ſedis apl̄icę gratis hoſpitādi ſūt a clericis & religioſis ad quos đclinare ꝯtigerit &.c.cū iſtātia đ.cēſi.circa.fi.c.ego de iureiur.

21 ¶Legatus etiā depoſito legationis munere eſt honorādus in memoriā priſtine dignitatis.l.fi.ff.de decur.l.ſeruos.C.de queſtio.quod ītellige dummodo bene & honeſte in legationis officio ſe geſſerit ſi autem perperam nedum honorandus ſed permittitur prouincialibus publicis acclamationibus eum vituperare.l.iuſtiſſimos.C.de offi.recto.pro. Legato p̄p̄ obedieñ.eſt tanq̄ꝫ p̄p̄.c.cum parati.de appel.c.ſi abbatem de elect.in.vj.not.in.c.fi.93.diſtin.

QVALIS DEBET ESSE LEGATVS ET QVOmodo cōſtituatur vt ei tanq̄ꝫ legato fides & obediētia debeat̃.

1 ¶Talis debet eſſe legatus q in ſemetipſo habeat ſpiritum dei & p̄cepta eius in cōſpectu ſuo ſint & q p̄p̄ ſit notus & familiaris ī quo ſit vitę claritas & legis ſciētia vt poſſint eū audire filij Iſdrahel vt.viij.q.j.ſit ergo.

2 ¶Talis debet eſſe legatus de quo ꝑ experientiā omnimodā fidelitas cōprobet̃ vtpote qui in magnis reb⁹ fideliter ſe geſſit vt in.c.j.xciiij.diſti.

3 ¶Debet legatus eſſe amicus illi ad quē mittitur & ſibi acceptus vt in.c.ad apoſtolice de re.iudi.lib.vj.vbi tex.cum glo.vel ad minus non ſit ei odioſus quia dum is qui diſplicet ad intercedendum mutatur irati animus ad deteriora prouocatur.xlix.diſt.§.j.&.iij.q.j.§.iudicet.

4 ¶Littere legationis notificari debent in curia preſidis ꝓuinciæ & tunc credetur ei per totam prouinciam vt in autē.de colat.§.poſt eos col.ix.& bar.in.l.prohibitum.C.de Iure fiſci.

5 ¶Si legatus pluries vſus eſt aliqbus facultatibus p̄ſumit̃ ꝙ habeat mandatum qđ aſſerit nō ratione cōmunis erroris ſed ratione p̄ſumpte veritatis & aſſertione talis & tanti viri iux.notata per Ioā.an.in.c.cum ex literis de in integr.reſti.in nouel.ꝙ forſan eſt verum ſolū vbi nō ageretur de alterius preiuditio per glo.not.in.c.ſicut de.ſent.exco.

6 ¶Siquis gerit ſe pro legato cum non ſit tamen cōmuniter reputatur legatus geſta per eum valent.iij.q.vij.§.tria.l.barbarius.ff.de offi.preto.in tit.de legato §.supereſt ver.quid igitur.

7 ¶Legatus generalis de conſilio collegij Cardinalium mitti debet & nō aliter Arg.l.fi.C.de leg.li.x.ſpe.in tit.de legato.§.qualiter aūt legatus conſtituatur ꝙ intellige quotiens ſuper re ardua eſt mittendus.

8 ¶Legat⁹ de latere deſtinari pōt ad diuerſas ꝓuincias.c.nouit de off.leg.

9 ¶Vacāte ſede cetus Car.nō pōt aliquē Car.inuitū deſtinare & mittere legatū extra.rom.cur.qa priuarēt eū iure ſuo videlicet voce quā habet in electione Romani Pontificis ſm Pau.& Car.in cle.ne Romani de electio.Gūdiſaluus tñ de villa diego in ſuo trac.de legato tenet & limitat ꝙ occurrente caſu inſtantis neceſſitatis que non reciperet dilationē nec cōmode cōſuli poſſet ꝑ aliū q̄ꝫ ꝑ Car.ꝙ tunc cogi poſſet cū habeat potētiā hoc caſu ītromittēdi ſe đ reb⁹ ſedis apl̄icę.c.vbi ꝑiculū.§.idēq̄ꝫ de ele.ex ꝯñti hēnt neceſſariā ad hoc cōpulſionē.c.ꝑ.&c.ex lr̄is de of.đle.

10 Licet regulariter legato nõ credatur niſi litteris legationis oſtẽſis legato tamen Cardinali. vel alio noto & non ſuſpecto creditur abſq; litterarum oſtenſione. c. Nobilibus. xcvij. di. ſpe. in ti. de legato. §. supereſt videre qd ad legati verſ. quid autem de legati. Quod verũ eſt ſed cum ibi in his quę ad legatum pertinẽt quoad officium & iure legationis ſecus autem quoad alia quę ſpeciale mandatum requirunt vt per Roma. in conſil. 387. col. j. Fely. in. c. cum in iure col. v. de offi. delega.

11 Ex quadam modeſtia inoleuit cõſuetudo ꝙ in preſentia legati epĩ vtunt mitris tantum albis abſq; alio ornamento ſic & in Capella pp̃. ſecũdũ Io. And. in. c. vt apoſtolice per illum tex. de priuil. ſimiliter non deferunt rochettum diſcopertũ corã eo ſed coopertũ clamide vel mãtello.

12 Si legatus habeat in facultatibus ꝙ non teneatur inſerere vel oſtendere facultates conſtito ꝙ hoc habeat in facultatibus ſtabitur aſſertioni ſue nec addmittet probatio in cõtrariũ ꝑ doct. & Ang. in. l. q bona. §. dãni ff. de damno infect. ꝙ ſi ſtatutum diſponit ꝙ ſtetur iuramẽto partis poterit ꝓbari contrariũ ſed ſecus diſponit ꝙ ſtetur iuramento officialis de quo etiã vide barba. in tract. de preſtãtia Cardinaliũ in. ij. tract. q. ij.
Si idem ſit legatus & Archiepſ. vel epſ que poteſt facere iure ordinario cenſetur feciſſe tanq; ordinarius alias tanq; legatus ſecundum Ancha. in. c. volentes de offi. deleg. quia maior dignitas ſuperueniens venit cumulatiue non autem priuatiue ad primam quando ſunt compatibiles. c. cum ex officij & ibi Inno. & alii de preſcriptis.

DE SOLEMNI LEGATORVM BENEDICTIONE.

LEGATVS in loco interdicto debet abſtinere ab illa ſolemni benedictione quę incipit in nomine domini ſm Paul. in clem. Archiepiſcopo de priuil. quia homines non videntur capaces gratię ſi tamen fiat contra non eſt irregularis quia irregularitas non contrahitur niſi in caſibus expreſſis in iure vt in. c. is qui & in. c. ſeq. de ſen. exco. lib. vi. & ẽt alia ratione quia nõ incurritur irregularitas niſi cum quis exercet actũ reſeruatum certo ordini ſm Inno. in. c. tanta de exceſſ. prela. Benedicere autem populum non eſt annexum ordini quia ſacerdos nõ poteſt talem benedictionem facere cũ epõ reſeruetur. c. miniſtrare. xxvi. q. vi. c. conuenit de cõſecra. di. v. nec epiſcopo competit ratione ordinis ſed iuriſdictionis & dignitatis quia poteſt iure ſpeciali inferioribus competere. c. abbates de priuil. lib. vi.

DE INDVLGENTIIS PER LEGATORVM CONCESSIS.

DE Iure communi nullus inferior a Papa poteſt concedere vltra. xl. dies indulgentiarum. c. noſtro de peni. & remiſſ. & ibi glo. quę de legato ſedis apoſtolice loquitur. c. cum ex ore. in fi. eo. tit. ꝙ fallit in dedicatione eccleſiarum vt in. d. c. cum ex ore. §. ad hæc hodie tamen de More vel ſorſan ex apoſtolico priuilegio conceduntur centum dies.
Concedere indulgentias eſt iuriſdictionis non ordinis. c. accedentibus de exceſſ. prelat. immo legatus non ſacerdos & electus in epiſcopum poſſunt benedicere ſecũdũ Abb. in. c. ſuffraganeis de elect. & ſanctum Tho. in. iiii. ſenten. diſti. xx. ar. iiii.
Indulgentie per legatos conceſſe etiam finita legatione perdurant ſicut & ſtatuta gl. in. c. fi. de offi. leg. lib. vi. Inno. in. c. qd tranſlationẽ eo. ti.

DE POTESTATE LEGA. IN IVDITIALIBVS.

1 LEGATVS de latere habet ordinariã iuriſdictionẽ. c. ii. de off. leg. in. vi. ſpe. in tit. de legato §. nunc oſtendendum verſ. legatus & dicit ꝙ legatus de latere concurrit cum quocunq; ordinario.

2 Legatus de latere non poteſt cõmittere cauſas appellatione remota vel ꝙ in cauſa procedatur ſine ſtrepitu & figura Iudicii glo. in. c. fi. de here. lib. vi. in clem. ſepe. de verbo ſigni. & in. c. indẽnitatibus de elec. in vi.

3 Omnia poteſt legatus de latere niſi ſint expreſſe prohibita glo. in. c. ſi abbatem in ver. tranſlationem de elect. in. vi.

4 Legatus paſſim poteſt in prouincia ſibi decreta cognoſcere per ſimplicem querelam de omni queſtione ad forum eccleſiaſticum pertinente omiſſo quolibet ordinario cum ipſe habeat pleniſſimam iuriſdictionem & maius imperiũ poſt principẽ ſpe. in ti. de legato § ſupereſt ver. ſed ad officium legati nec obſt. tex. in. c. peruenit. xi. q. i. quia loquitur in defenſore non in legato vel loquitur in legato cogente ſubditos prelatorum coram ſe litigare omiſſis & cõtẽptis ordinariis ſuis vel loquitur quando legatus de temporali iuriſdictione ad epiſcopum pertinente cognoſcere contendebat quod facere nõ debebat cum ratione illius non ſibi ſed regi forte ſubeſſet. viii. di. quo Iure.

5 De cauſa inchoata coram alio iudice competenti non poteſt legatus ſe intromittere propter preuentionem iuriſdictionis. c. propoſuiſti de foro compe. l. ſiquis poſtea. ff. de iudi. &. c. peruenit. xi. q. i. Docto. in. c. Romana de foro. compe. lib. vi. & hac ratione cauſam pendentem coram ordinario nõ poterit legatus aduocare ſecundũ abb. in. c. i. de offi. lega. quod eſt verum alia ratione quia tunc demum ſuperior poteſt aduocare cauſam ab inferiore Iudice quotiens ille inferior habet ab eo

iuriſdictionem ſecus autem vt eſt glo. not. in. c. qui reſtitit ver. q. iij. & Inn. in. c. ſi. de offi. Archi. ſimiliter ſi epiſcopus habet temporalem iuriſdictionem in loco non poterit legatus in ea ſe intromittere niſi eſſet in terris eccleſię quia eo caſu per viam ſimplicis querelę adiri poterit cõtra laicum. c. cum veniſſent de eo qui mit. in poſ. ca. reſeruan.

6 ¶Legatus de latere non poteſt ſe intromittere de cauſa commiſſa delegato etiam ſi delegatus non preueniſſet in iuriſdictione. c. ſtuduiſti de offi. lega. niſi ex cauſa nouiter orta a principio non conſiderata ar. l. ſi hominem. ff. mãda. ita D. Abb. in. d. c. ſtuduiſti nec obſt. dictum Bar. in. l. quotiẽs. §. ſi. ff. de admi. tuto. vbi dixit per illũ tex. ꝙ in his que poſſunt eſſe apud plures in ſolidum vt eſt iuriſdictio non videtur adẽptum vni quod eſt alteri conceſſum quia illud verum quando vtraque eſſet ordinaria quod non eſt in caſu noſtro fallit tamen ꝙ dicitur, legatũ nõ ſe intromittere in cauſa commiſſa delegato, in delegato ad vniuerſitatem cauſarum quia equiparatur ordinario per tex. & ibi glo. in. c. per hoc in prin. de here. lib. vj.

7 ¶Delegatus poteſt compellere legatum ad exequendum ſuam ſententiam abb. in. c. ſtuduiſti de offi. lega. licet alij coñ.

8 ¶Si agatur de crimine epiſcopi ꝙ non inducat depoſitionem epiſcopi ſed minorem pęnã poterit legatus nedum cognoſcere de ea ſed etiam diffinire per not. per Io. an. in. c. vt litigantes de offi. or. lib. vj. in nouella qui hoc tenet in Archiepiſcopo reſpectu epiſcopi ſi autem ſit crimẽ quod penam depoſitionis exigat cognoſcere poterit de cauſa nõ tamẽ eam diffinire ſm ſpe. in tit. de legato §. ſupereſt ver. nũquid legatus poterit tamen pronuntiare eum deponendum ſm abb. in. c. j. de offi. leg. per glo. que hoc dicit in Archiepiſcopo in. c. biduum in. ij. q. vj. facit etiam glo. in. c. fr̃. nr̃. xvj. q. j. & differentia inter vtranqꝫ ſententiam eſt quia illa quę pronuntiat deponendum non habet exequutionem paratam, alia ſic ſecundum Bal. in. l. j. C. ſi aduer. l. be.

9 ¶Licet legatus non poſſit deponere epiſcopum poterit eum tamen detrudere in carcerem & ſub competenti cuſtodia mittere eum ad papam ar. tex. in auten. de defenſo. ciui. § audientiam.

10 ¶Cauſas criminales inferiorum prelatorum epiſcopis & clericorũ poterit legatus cognoſcere & diffinire glo. in. c. j. de offi. lega. quia hoc nõ eſt de reſeruatis p̃p̃.

11 ¶Legatus ſi eſt de latere habet iuriſdictionem in exemptos alias nõ ſm glo. in. d. c. j. facit tex. in. c. veniẽs de verbo. ſigni. lib. vj. & in. c. ſi Abbatem de elect. eo. lib. habebit tamẽ etiam legatus qui non eſt de latere in caſibus in quibus habent ordinarij, quia concurrit cum quocunqꝫ ordinario puta quando exemptus eſt notorie excommunicatus poteſt ordinarius eum denuntiare excommunicatum Io. an. & alios in. c. j. de priuil. libr. vj. Itẽ ſi exemptus deliquit põt ep̃s ei ſtatuere terminũ ad ſe

preſentandum coram ſuperiore ſic & legatus Arg. tex. in. c. quamuis § inferiores de elect. lib. vj.

12 ¶Poteſt legatus per appellationem vel per ſimplicem querelam cognoſcere inter duos litigantes de epiſcopatu ſm ſpe. in tit. de lega. §. ſupereſt verſ. ſed quid dicis per. c. conſtitutus de appella. &. c. quia diligentia ibi cum dicit permittimus de elect. cum hoc poſſit Metiopolitanus.

13 ¶Legatus anteqꝫ ingrediatur prouinciam poterit cauſas in prouincia delegare gloſſ. in cap. nouit de offi. lega. quia iſtud non requirit cauſe cognitionem non tamen poterit renitentem compellere ſuſcipere delegationem cum iuditiariam compulſionem non habear anteqꝫ prouinciam ingrediatur.

14 ¶Dellegatus legati non poteſt totam cauſam ſubdelegare niſi eſſet delegatus ad vniuerſitatem cauſarum ſm glo. in. c. iij. de offi. deleg. libr. vj. per tex. in. c. cum cauſam de appel. ibi non niſi delegatus iuncta gl. in. c. ſuper queſtionũ. §. ſi vero de offi. deleg. & iſta eſt co. opi. nec obſt. l. legatus. ff. de offi. proconſul. vbi delegatus proconſulis hoc poteſt, legati autem equiparantur pronconſulibus. d. c. ij. quia loquitur in de legato ad vniuerſitatem cauſarum.

15 ¶Ad legatum appellari poteſt omiſſo medio ſecundum glo. in. c. j. de offi. leg. & ratio eſt quia concurrit cum quocumqꝫ ordinario ſic ergo poteſt appellari ad epiſcopum vel Archiepiſcopum ita ad eum qui cenſetur eo caſu epiſcopus vel Archiepiſcopus.

16 ¶Appellatio interpoſita ad legatum ſuper aliquo grauamine poterit omiſſo arti. grauaminis de conſenſu partiũ procedere in negotio prin. ſecundum glo in. c. Romana in prin. de foro. compe. lib. vj. ex quo per viam querelę adiri poteſt nec obſt. ꝙ alius preuenerit in iuriſdictione. c. propoſuiſti de foro. cõpe. c. vt debitus. de app. c. ꝓuenit. xj. q. j. q tex. videtur expreſſe loqui in legato p̃p̃ vt nõ ſe poſſit intromittere de cauſa inchoata corã ep̃o ſuę ꝓuincie per quam rationem Io. de fantu. & domi. in. d. c. j. tenuerunt contrarium Quia reſponderi poteſt ſecundum Egid. bellame. deciſ. xviij. quod non eſt verum ꝙ preuentio adimit. iuriſditionem alias habenti ipſo iure licet pariat exceptionem cõtra preuentum per not. per compoſt. in. c. cum. m. de conſti. facultas autẽ excipiendi tollitur quia vtraqꝫ pars conſenſit.

17 ¶Quando quis eſt ordinarius & legatus natus non poteſt appe. ad eum tanqꝫ ad legatum quia cenſeretur ab eodem ad eundem appellari ꝙ eſt reprobatum. c. romana in prin. de appell. li. vj. nec obſt. c. poſtulaſti de conceſſione preb. &. c. a collatione de appel. lib. vj. quia ibi epiſcopus vt canonicus non proceſſerat ſolus ſed cum alijs immo poteſt appellare ad eum qui procedit ſolus tanqꝫ epiſcopus in propoſito autem noſtro vtroqꝫ caſu procederet ſolus.

18 ¶Legatus de latere non poteſt ſe intromittere de appell. interpoſita ad

Papam niſi partes conſentirent glo.in.c.conſtitutus de app.& in.c.cu-
pientes in principio de elect.lib.vj.quia per hunc conſenſum videntur
partes renuntiaſſe appellationi ſue ſed ſpe.in tit.de legato §.nunc oſten
dēdum verſi.xxxiij.dicit hoc fore verum ſi velit cauſam diffinire ſecus
ſi vult cognoſcere ad effectū vt cauſam magis inſtructam tranſmittat ad
papam per tex.in.d.c.conſtitutus & in.c.ad petitionem de acuſat.

19 ¶Legatus ad plures prouincias non ſolum ea que ſunt volontarie iuriſ-
dictionis vnius prouinciæ poteſt expedire in alia Ar.tex.in.l.ij.ff.de
offi.proconſul.ſed etiam ea que cōtentioſe iuriſdictionis per tex.in.c.
j.de offi.lega.& ibi Inno.

20 ¶Legatus de latere poteſt procedere contra impedientes iuriſdictionē
ſuam ſiue illud impedimentum ſit notorium ſiue nō ſecundum Inno.
per illum tex.in.c.j.de offi.lega.facit.c.ex literis eo.tit. vbi non cōſtat
illud impedimentum preſtitum patriarche fuiſſe notorium tamen po-
tuit contra impedientem ſuam iuriſdictionem procedere ſi vero iniu-
ria infertur ſibi vel ſuis non tamen per eam impeditur iuriſdictio tunc
demum poteſt contra iniuriantes procedere ſi eſt notoria tunc non Iu-
dex ſed merus executor eſſe cenſetur ſecundum Inno.in.c.ex parte: de
verbo ſign.& in.c.noſti de elect.glo.in.c.Romana de pænis Quę om-
nia intellige ſi impedimentum ſeu iniuria illata fuerit per illos de pro-
uincia legationis ſecus ſi non per ſubditos per tex.in.d.c.Romana §.fi.
vbi ex ſpeciali conceſſione papa hoc concedit Archiepiſcopis iniuria-
tis cum exercent iuriſdictionem in prouincia ex eo ꝙ in ea non habent
iuriſdictionem ordinariam niſi in certis caſibus ergo in alijs in contra-
rium eſt ius commune.

21 ¶Legatus extra prouinciā exiſtens non poteſt excōmunicare glo.in.c.
nouit de offi.leg.ſpe.eo.ti.§.nunc dicamus ver.ſed nūqd qa excōicatio
cauſę cognitionē requirit ſine qua ferenda non eſt.ij.q.j.nemo.xv.q.
iij.nemo epoꝝ ſedere autem pro tribunali nō pōt quis in alterius pro-
uincia.ix.q.ij.epiſcopum & quaſi per totū quod fallit ī notorijs in qui
bus cauſæ cognitio nō requiritur.c.quoniam de fil.preſbi.c.ad nr̄am
el.iij.de iureiur.& hoſti.in.d.c.nouit ſimiliter nec abſoluere quando
abſolutio requirit cauſę cognitionem puta citationem eius in cuius fa-
uorem emanauit gl.in.c.excōmunicatus.xj.q.iij.facit tex.in.c.roma-
na.§.ſententias de appel.in.vj.

22 ¶In his que competunt legato de iure cōi poteſt exercere poteſtatem
ſuam cum non ſubiectis dūmō legitime eius iuriſdictio ſit prorogata ſi
cut & quilibet alius ordinarius poteſt vt in.l.eſt receptum.ff.de iuriſ.
om.Iud.& in.l.j.ff.de iudi.& in.c.ſignificaſti de foro compe.ſecus in
his que competunt ex ſpeciali facultate ei conceſſa fede.conſil.188.

23 ¶Non poteſt legatus de latere committere cauſam nō conſtituto in di-
gnitate contra diſpoſitionem.c.ſtatutū de reſcrip.etiam ſi ex certa ſciē-

tia id faciat licet id poſſit ordinarius Inno.in.c.pen.de reſcript.

24 ¶Legatus non poteſt cogere inquiſitores datos per papam ad procedē-
dum Bal.in addi.ſpe.in tit.delega.ver.legatus poteſt.

25 ¶Legatus non poteſt admittere ſuppletionē aduerſus ſnīam qa hoc eſt
ſolius principis cū ꝑ ſuppletionem retractetur ſnīa & preiudicetur iuri
alterius quod inferior a principe facere non poteſt vt in.l.ij.&.iij.C.
ſent.reſcin.non poſſ.& in.l.moris.ff.de penis & in.c.ex literis de offi.
deleg.abb.in.c.ex literis de reſt.in integr.

26 ¶Legatus poteſt ſeparare Matrimonium propter errorem conditio-
nis.c.fi.de coniug.ſeruo.

27 ¶Si legatus ex ſpeciali mandato p̄p̄ indixit treguas non poterit illas re-
laxare vel incurrentes pænas ex non obſeruantia abſoluere Arg.c.fi.
& quod ibi not.de verbo.ſigni.& in.l.qui ꝓcurator de procur.& not.
per Io.An.in.c.cum ex iniuncto de here.in fi.ſecus ſi propria auctori-
tate indixit ſecundum Calde.in tit.de lega.conſi.v.

DE OFFICIO ET POTESTATE LEGATI DE Latere Domini Papę in beneficialibus.

1 LEgatus ſi ſit Cardinalis poteſt conferre bn̄ficia.c.j.de offi.
lega.lib.vj.inferiores autem non etiam ſi deſtinētur cum
poteſtate legati de latere per.d.c.j.ponderādo quod dicit
quantuncunqꝫ plenariam legationem obtineat & quod
dicit niſi hoc alicui ſpecialiter duxerimus indulgēdum &
ibi in fi.dum dicit ſicut honoris prerogatiua letantur ex quibus verbis
apparet quod fuit conceſſum legatis Cardinalibus propter prorogati-
uam tanti culminis quę ratio in inferiore non militat licet contrarium
teneat Ancha.conſi.34.

2 ¶Licet legatus de latere Cardinalis poſſit reſeruare beneficia vacatura
c.iij.&.iiij.de offi.lega.non poteſt tamen illa promittere quia hoc eſt
contra diſpoſitionem Lateranē̄ concilij de qua in.c.ij.de cōceſſ.pre-
ben.plus enim eſt promittere ꝙꝫ reſeruare ſpe.in tit.de lega.§.nunc tra-
ctemus ver.itē legatus Cardinalis Inn.in.c.cū dilectus de iure patro.

3 ¶Legatus non poteſt conferre beneficia patronalia patronis inuitis
Archy.in.c.hortamur.lxxj.di.doc.in.c.cum dilectus de iure patro.in
q.xxxiiij.&.xxxv.limita vt ibi.

4 ¶Legatus poteſt conferre beneficia vacantia in ſua prouincia exiſtē̄.
licet collatio ſpectet ad clericos exiſtentes extra ſuam prouinciam
quia ratione rei ſitæ in alterius territorio ſortitur quis ſubiectionem
ei qui preſidet territorio cuius eſt res.cap.ſane &.c.fi.de foro compe.
& quia in collatione beneficiorum attenditur locus in quo ſitum

eſt beneficium non autem locus vnde eſt is ad quem ſpectat collo. beneficij cle. pri. & ibi glo. de ſup. neg. prela. roma. in conſi. 361.

5 ¶Si in eccleſia eſt certus canonicorū numerus ſtatutus iura. roboratus nō poterit legatus cum nullus canonicatus vacet infringere numerum & poſt reſeruationem facere aliquem ſtatim recipi in canonicum quia hoc etiam poſſunt facere canonici ſpe. in tit. de legato §. nūc tractemus ver. ſed ſi legatus Io. And. in. c. ſi cum de preben. in. vj.

6 ¶Receptus auctoritate p̄p̄ prefertur alijs etiā ante receptis auctoritate legati vel capituli. c. hi qui de preben. in. vj.

7 ¶Receptus auctoritate legati cuius mandatum confirmatum eſt per Papam prefertur alijs poſtea receptis etiam auctoritate p̄p̄. c. ſi apoſtolice de prebendis in. vj.

8 ¶Morte legati expirant omnes reſeruationes que nō ſunt ſortite effectum. c. preſenti de offi. lega. lib. vj.

9 ¶Si legatus mandat prouideri alicui patienti defectum natalium vel alias indigno litere non valent. c. eam te de eta. & quali.

10 ¶Reſeruatione per legatum facta ordinarius conferre non poteſt. c. cum dilectus. §. vos igitur de iure patro.

11 ¶Si legatus ex cauſa reſeruat epiſcopo fructus alicuius beneficij ad certum tempus debet tamen illud beneficium conferri cum aliquo emolumento alias vacaret glo. in. c. ſi tibi conceſſo de preben in. vj.

12 ¶In impetratione beneficij facta a legato non eſt neceſſaria expreſſio valoris beneficij quia de iure communi non eſt neceſſaria expreſſio valoris in impetrationib⁹ gl. v. in cle. j. de preb. que regula reperitur tm̄ limitata in impetratione que fit a Papa fely. in. c. ad aures col. j. de reſcr.

13 ¶In impetrationibus a legato habet locum ſubreptio. c. fi. de offi. lega. in. vj. cle. ij. de offi. or.

14 ¶Valet collatio legati de beneficio per eum reſeruato non facta mentione de reſeruatione quando non diu antea ipſe conferens fecerat reſeruationem cum in facto proprio & recenti non preſumatur ignorātia nec obliuio. c. ab excommunicato de reſcriptis. c. cū illoꝝ de ſent. exco. fely. in. c. cum olim col. iij. de re. iudi.

15 ¶Legatus etiam de latere non poteſt concedere eccleſie vel clerico aliquam eccleſiā in p̄iudiciū iuriū q̄ debentur dioceſano. c. ſua nobis de confir. vtil. vel inutil. immo non poteſt eximere aliquam eccleſiam a iuriſdictione ordinarij ſecundum Abb. ibi.

16 ¶Legatus in legatione ſua concurrit cum quolibet ordinario legationis ſue ſiue ille ſit Archiepiſcopus ſiue epiſcopus ſiue abbas ſiue quicunq; alius ita ꝙ quicquid poſſunt iſti in iuriſdictione tam de iure communi q̄ʒ de conſuetudine poterit legatus ſpe. in titulo de legato. §. nunc oſtendendum ver. premiſſo.

17 ¶Legatorum autoritas vt extraordinaria & ſuper inducta collatorib⁹

preiudicans eſt reſtringenda glo. in cle. fi. de offi. or.

18 ¶Legatus de latere poteſt vnire eccleſiam cuius collationem habet per tex. in. c. ſua nobis & ibi abb. de confir. vtil. vel inutil. c. ſicut vnire de exce. prel. cum hoc etiam poſſit epiſcopus licet fede. de ſen. in cōſi. 395. teneat contrarium dummodo in alio q̄ʒ in collatione non preiudicet ordinario Rot. de offi. lega. de. j. egi. 513.

19 ¶Legatus de latere pōt interpretare mādatū dn̄i p̄p̄. c. j. de poſtula. p̄la.

20 ¶Si Papa aliquod agendum ſpecialiter legato committit non cogitur hoc perſonaliter perficere ſed poterit alteri committere peragēdum. l. ſepe. & l. ſeq. de offi. preſid. ſpe. in tit. de lega. §. ſupereſt videre & quid ad legati ver. poteſt etiam committere.

21 ¶Legatus etiam cum cauſa non poteſt auferre vni eccleſie & dare alteri lʒ hoc poſſit p̄p̄ fede. de ſen. cōſil. cc. incip. permutatio per Not. in. c. conſtitutus de religio. domi. Fely. in. c. Que in eccleſiarum col. xxij. & xxviiij. de conſtitut.

22 ¶Legatus de latere nō pōt ep̄um deponere glo. in. c. ſiquis autem. 94. di. & in. c. decreto. ij. q. vj. Fely. in. c. non poteſt col. iiij. de re iudi.

23 ¶Legatus non poteſt intentare Ardua etiam non reſeruata ſpe. in tit. de lega. § nunc oſtendendum ver. legatus igitur hinc eſt ꝙ non poteſt dare literas ad vacatura. c. dilectus de preben. nec poteſt ſupplere defectum in cōtractibus vel iudicijs ſecundum ſpe. in. d. §. ver. xlviij. Fely. in. c. mandata de preſumpt. col. ij.

24 ¶Legatus de latere nō poteſt conferre beneficia vacantia in curia. c. ij. de preb. in. vj. Idem ſi ſint alias quomodolibet ſedi apoſtolice reſer. qa ad talia officium legati non ſe extendit. c. niſi ſpecialis & c. ꝙ trāſlationem de offi. leg. & c. vt noſtrū de app. rota. deci. 121. & 460. in Anti.

25 ¶Legatus poteſt conferre beneficia deuoluta ad ſedem apoſtolicam ꝑ glo. in. c. j. de offi. leg. & egi. deciſ. 106. & in cle. ſi de bn̄ficio de preb. qa exequutor apoſtolicus qui eſt delegatus poteſt illa cōferre per illū tex. ergo & legatus ſpe. ti. de legato. §. nūc tractemus ver. ſed nunqd. ¶Nec obſt. ꝙ nō ipſe ſed p̄p̄ ſit apoſtolica ſedes arg. c. legimus. xciij. diſt. & ꝙ aliud eſt ſedes apoſtolica aliud eſt legatus Arg. de ſen. exco. c. quid de his Nec dicatur emanare a ſede apoſtolica quod ab eius legato emanat vt not. Inno. in. c. pen. de fil. preſbi. quia reſpōdetur ꝙ verum eſt in reſeruatis Pape. aliud eſſe ſedem apoſtolicā aliud legatum et ſic procedūt iura allegata & glo. cle. quia contingit de religio. domi. ſecus autem in nō reſeruatis qa in his appellatione ſedis apoſtolice venit legatus gl. in c. cupientes in principio de elec. li. vj. facit tex. in. c. veniens in prin. de ver. ſign. eo. lib. quod limita niſi appoſita eſſet dictio taxatiua tātū vel dumtaxat vt in cle. grauis de ſen. exco. quia tunc non veniret legatus.

26 ¶In his que ex ſpeciali commiſſione pape legatus exercet appellatione ſedis apoſtolicæ, venit legatus quia quod ipſe fecit eo caſu Papa facit

videtur iuxta glo. in. c. dilectus de fil. preſbit. immo ēt qñ legatus exercet aliquid quod venit in generali legationis officio tunc non dicet ſe facere auctoritate papę, ſed auctoritate noſtrę legationis vbi vero illud ſibi competeret tātum ex ſpeciali commiſſione ſibi facta dicet illud facere auctoritate Papę ſiue ſedis aplice facit glo. in. c. literis de reſcriptis.

27 ¶Legato currit tempus Lateraneñ. concilij ad conferendum bñficia ſicut & ordinario. c. ij. de conceſ. prebē. quia legatus eſt ordinarius ſecūdum Lapum quē refert & ſequitur Card. in cle. ſi de beneficio de preb.

28 ¶Quouſq; ad Papā deuoluta ſit collatio legatus nō poterit cōferre cle. ſi de beneficio de preben. & ibi Imol. & ꝙ dicitur legatū conferre poſſe beneficia ad collationem ordinariorum ſuę prouinciæ ſpectantia limita verum dummodo ſpectent ad eos iure proprio ſecus ſi iure deuoluto quia nullo iure reperitur ꝙ cōcurrat cum ordinario ſicut nec in his capitulum ſupplet negligentiā epi prout not. Inno. in. c. cū in cunctis ſup ver. capitulum de electio. & Archi. in. c. vnico ne ſe. va. lib. vj. & Ioā. and. in no. in. c. q̄q; de elect. Rot. deci. 313. in no.

29 ¶Concurrentibus pp legato & ordinario in collatione bñficij ſi cōfeſſione aduerſarij illud conſtaret ſufficeret licet. n. titulus bñficij ex integro pbari non poſſit per confeſſionē iuxta not. p Io. an. in. c. cū qui de eo qui mit. in poſſ. lib. vj. in no. poteſt tamē probatio tituli per confeſſionem coadiuuari iuxta not. per glo. ſing. in. c. duobus de reſcript. lib. vj. Idem ſi p teſtes vel inſtrumentū conſtaret de preuentione hore & ſi vnū inſtrumentū haberet horā aliud non ꝑferť habens horam ſm Bal. in. l. de rebus. C. de dona. an. nup. vbi iſta omnia ceſſarent recurrendū eſſet ad diſpoſitionem. c. ſi a ſede de preben. lib. vj.

30 ¶Et ſi legatus ex ſpetiali indulto faciat monachū recipi in monaſterio reſeruať tñ monaſterio annus probationis vt ex iuſta cauſa poſſit illū repellere & gr̄a legati opatur ꝙ recipere tenetur quem al's non teneref. Et ꝙ monachi non habent voluntariā repulſionem ſed tantum ex cauſa ſecundum Io. an. in regula indultum de reg. iur. lib. vj. in mercu.

31 ¶Mandatū de recipiendo aliquem in monachum qď nō fuit adimpletum per realem ipſius receptionem expirat legatione finita licet executor ſuper hoc fulminauerit cenſuras fede. de ſen. conſil. 237. per. c. preſenti de offi. leg. lib. vj. ex identitate rationis.

32 ¶Collegiatas eccľias legatꝰ cōferr̄ nō p̄t. c. deliberatione de off. le. li. vj.

33 ¶Legatus non pōt hoſpitalia conferre niſi veniant acceſſorie ad eccľiā quā conferre poſſit per glo. in cle. per lr̄as de preb. & rō eſt quia hoſpitalia prohibentur dari in titulū preterq; in duobus caſibus de quibus in cle. quia cōtingit de religio. domi. nec obſtat dicta cle. per literas inducendo a ꝯrio ſenſu quia contrarius ſenſus non admittitur vbi habemus in iure ꝯrium ſm glo. in. c. ſignificaſti de foro compe. immo ille tex. vr̄ probare ꝙ legatus nō poſſit illa cōferre quia in principio dat regulā ꝙ

per lr̄as ſedis apoſtolice vel legatoꝶ eiuſdē non intelligatur ꝓuideri de hoſpitali poſtmodum excipit ab hac regula niſi in literis ſedis apoſtolice hoc caueatur & ſic in hac exceptione non facit mentionem de legato vnde tacite omittendo videtur de eo denegare ar. l. cum pretor. ff. de iudi. & in. c. afferte de preſumpt.

34 ¶Quod dr̄ ſup. not. iij. legatum non poſſe conferre beneficia de iure patronatus intelligitur de his quę ſunt de iure patronatus laicorum ad quos ſpectat preſentatio ex fundatione ſecus ſi ex cōſuetudine vel alio modo quia tunc ceſſat ratio prohibitionis ne laici retrahantur a fundatione eccleſiarum ſecundum Fede. in conſil. lxv. & car. in. d. c. dilectus & in. d. cle. per literas quod eſt nota. dignum.

35 ¶Legatus de latere pōt conferre bñficium quod eſt de iure patronatus clericorum & laicorum mixtim quia potius attēditur cauſa permittēs q̄ prohibens vt voluit Calde. in. d. c. dilectus quem in ſimili videntur ſeq. D. de rota deci. 266. in antiq. in caſu. c. ij. de preben. in. vj. vt licet illa reſeruatio non extendatur ad beneficium iuris patronatus laicorū iuxta glo. ibi ſecus ſi ſpectet huiuſmodi iuſpatronatus ad laicos & clericos quia magis dignum Trahit ad ſe minus dignum.

36 ¶Legatus poterit conferre bñficia ſpectantia ad collationem laicorum de quibus in gl. xvj. q. vij. in ſūma & in. c. imperiū. x. di. & tex. in. c. dilectus el. ij. de prebē. p not. per Archi. & Ioan. and. in. c. ij. de ꝑben. in vj. vbi tenēt iſta bñficia cōprehendi in gn̄ali reſeruatione facta de vacātibus in curia conſiliū tñ eſt ꝙ abſtineant a cōferendis hm̄oi bñficijs pp ſcandalū vitādū vt dicit ſpe. in tit. de leg. §. nūc tractemus ver. ſed nūq̄d legatus narrans de Nico. iij. qui cōtulit prebēdā quam ante promotionem obtinebat & Rex francie dicens illam ad ſe ſpectare alteri cōtulit.

37 ¶Legatus pōt cōferre bñficia quoꝶ collatio ex priuilegio vel ꝑſcriptione ſpectat ad aliquē eccľaſticū ſicut & conferre pōt aliqua bñficia quæ ſunt de iure patronatus clericoꝶ fede. in cōſ. 65. Nec obſtat ꝙ ſpecialis ꝓuiſio derogat gn̄ali. c. ſtuduiſti de offi. deleg. c. dudū de prebē. lib. vj. p quam rōnem Abb. in. c. dilectus de prebē. tenuit ꝯriū quia reſpōdetur ꝙ illa iura loquūtur in eo qui ex ſpeciali facultate pp̄ habet poteſtatem conferrendi bñficia in genere tunc. n. ſi alius habet ab eodem facultatē magis ſpecialē generi derogať p ſpēm ſecus in legato qui iure ordinarie ſuę poteſtatis pōt bñficia conferre quia ſicut poteſt conferre beneficia ſpectantia ad collationem ordinariorum ita & iſtorum inferiorum.

38 ¶In collatione quam facit legatus alias obtinenti beneficia debet fieri ſpecialis mentio de prioribus beneficijs alias eſt ipſo iure nulla vt in. c. ſi. de offic. lega. libr. vj. & in clementi. ſecunda de offic. ordi. ꝙ verum etiam ſi conferat non iure legationis ſed vigore ſpecialis facultatis ſibi conceſſe vt quia ſunt reſeruata Archi. & Ioan. And. in capitulo is cui de prebendis libro. vj. quia delegatus debet facere ſicut delegans

feciſſet.c.ſuper his de reſcriptis in fi.& glo.in.d.cle.ij.

39 ¶Etiam ſi legatus conferat motu proprio beneficium tenetur de priori mentionem facere ſecundum Io.de Imo.qui dicit hanc eſſe communē in.d.cle.ij.licet glo.in.c.fi.de offi.lega.tenuerit contrarium & hoc tū propter defectum voluntatis que non preſumitur ꝙ habenti beneficiū aliud contuliſſet legatus tum ex defectu poteſtatis quia iura dant poteſtatem legato conferendi beneficia ſub hac conditione & qualitate dūmodo faciat mentionem de beneficijs quę ille obtinet & iura quæ hoc inducunt generaliter loquūtur nec diſtingunt an motu proprio vel ad inſtantiam legatus prouideat etiam ſi mentio eſſet fienda propter vitādam ſubreptionem ſufficeret eam generaliter fieri vt in.d.c.non poteſt §.fi.de preben.lib.vj.quia tamen non tantum hoc inductum ſed etiam ꝓ forma in collatione legati datum fuit neceſſe ergo eſt ꝙ in ea fiat mētio ſpetialis vt in.d.cle.ij.& hoc coadiuuat pratica quia legati non cōſueuerunt huiuſmodi clauſulam motus proprij in ſuis prouiſionibus ponere quaſi de nullo ſeruiat.

40 ¶Pendente vna reſeruatione in æccleſia cathedrali vel collegiata non debet legatus aliam facere.c.preſenti de offi.lega.lib.vi.

41 ¶Legatus non poteſt ſimul reſeruare duo Beneficia ſpectantia ad preſentationem alicuius vel etiam ad inſtitutionem vel vnum ad preſentationem aliud ad inſtitutionem ſecundum Io.an.in no.in.d.c.preſenti de offi.de leg.glo.pen.in cle.vnica de rerum permuta. & Domi.in.d.c.preſenti per rationem illius tex.

42 ¶Legatus qui reſeruauit beneficium ſpectans ad collationem epiſcopi non poteſt reſeruare aliud beneficium ſpectās ad collationem ipſius & alterius inſimul glo.in.d.c.preſenti quia licet ſpectet ad collationē alterius tamen ſpectat etiam ad collationem illius facit ꝙ dixit glo.in.c.ſtatutum.§.cum vero de reſcriptis & qui iurat ſuum nō eſſe iurat & ſibi commune nō eſſe.l.pupillus.§.vltro.ff.de verbo ſigni.ex quo ſequitur ꝙ ille nō dicetur monocularis qn̄ habet beneficium vnum ſpectans ad ſui collationem aliud ſpectans ad collationem ſuam et alterius in ſimul rota deci.241.in antiq.

43 ¶Pendente lite ſuper vna reſeruatione legati non poteſt fieri alia ſecūdū Archi.in.d.c.ꝑſenti q̄a prima pendet & finale iudiciū ſit incipiēdū.

44 ¶Si in eadem eccleſia Cathedrali vel colle.ſint due dignitates que principales nullam illarum poterit legatus conferre ſecundum Ioan.and.in nouel.in.c.deliberatione de offi.lega.ponderādo verbum dignitates facit.c.cupientes.§ ſi vero de elect.lib.vj.et hoc quando nō eſt differentia an ius maioritatis cōſiſtat in vna vel altera.l.ſingularia.ff.ſi cert.peta.& facit ratio.l.generaliter.ff.de fi.inſtru.

45 ¶Legatus poteſt reſeruare beneficium cum clauſula quod duxerit acceptandum nec hoc eſt contra diſpoſitionē.c.preſenti de off.lega.cum

non agatur de poteſtate auferenda ei ad quem ſpectat collatio niſi in vno beneficio ſecundum Lapum.et Domi.in.c.ſi eum ſuper de prebē.in.vj.licet Ioan.And.ibi teneat contrarium.

46 ¶Decretum legati de latere afficit ignorātes in reſeruationibus per eū factis ſecundum Hoſti.& Inno.in.c.dilectus de iur.patro.& hoſti.in ſumma in tit.de preben.§.a quo ad fi.ver.quid ſi legatus & Doct.in.c.ſi apoſtolice de preben.lib.vj.& ratio poteſt eſſe quia princeps apponēdo decretum videtur velle ꝙ habeat vim ſententię late cum cauſę cognitione quæ ligat ignorantes ſecundum Inno.in.c.j.de conceſſ.preben.li.vj.Nec obſt.ꝙ ligare ignorantes ſit cōtra ius.l.fi.ff.de decre.ab or.fac.& legatus non poſſit ſupra vel cōtra ius diſponere.c.pen.& vlt.de fil.preſb.per quam rationem Archi.in.d.c.ſi apoſtolicę tenuit contrarium ſed Io.de ligna.in.d.c.ſi apoſtolice tenuit ꝙ liget quem ſequitur Io.an.in.d.c.dilect⁹ Nam ligare ignorantes quoad pęnā non eſt ꝯ ius generale nec decretum papę ligat ſed ligare quoad annullationē actus non eſt pęna ſecundum lapp.Aleg.xiiij.tn̄ tutius eſt huiuſmodi decretum ordinario inſinuare.

47 ¶Finita legatione legatorum reſeruationes expirāt.c.preſenti de offi.lega.vbi req̄ritur ꝙ ſit proceſſum ad collationem beneficij vacantis ad hoc vt reſeruatio non expiret.

48 ¶Collatio canonicatus cum reſeruatione prebendę vacaturæ finita legatione expirat huiuſmodi reſeruatio per.d.c.preſenti de offi.leg.lib.vj.& omnes ꝓceſſus habitos ſuper illis ſi ad collationem prebendæ vacantis non ſit proceſſum viribus euacuantur.

49 ¶Legatus poteſt reuocare reſeruationem a ſe factā cum ex ea nullum ius ei in cuius fauorem eſt facta cōpetit tum etiam cum non poſſit dare ius ad vacatura vt in.c.dilectus el.ij.de preben.

50 ¶In.ij.reſeruatione legatus debet facere mentionem de prima ſecundum Io.mo.in.c.preſenti de offi.lega.in.vj.inducit.c.fi.eo.tit.iuncto c.mandatum &.c.fi.de reſcriptis nam quod ſeruat Papa ſeruare debet & legatus in conceſſionibus beneficiorum.c.ſuper literis de reſcriptis.

51 ¶Expectans auctoritate p̄p̄ prefertur ei cui collatus ē canonicatus cū expectatione prebendę auctoritate legati niſi legatus non ex officio legationis ſed ex facultate ſibi data a ſede apoſtolica hoc feciſſet vel niſi interueniſſet confirmatio p̄p̄ p.c.hi qui &.c.ſi apoſtolice de ꝑbē.lib.vj.

52 ¶Legatus non poteſt alterare ſtatutum eccleſiarum faciēdo de ſeculari regularem vel de collegiata non collegiatam ſecundum fede.de ſen.in conſi.cxcv.Nec poterit aliquam dignitatem ſupprimere vel extinguere in eccleſia ad tempus vel in perpetuum cum hoc ſit ſolius papæ.c.cū acceſſiſſent de conſti.& ibi not.&.xxij.Di.omnis.

53 ¶Legatus ex cauſa poterit ad aliquod tēpus fructus dignitatum vel beneficiorū vacantiū applicare ep̄o vel fabricæ eccleſiæ prout ordinarius

poteſt vt not. per glo. & docto. in. c. vnico vt eccleſia beneficia in fi. & in. c. ſi propter tua debita de reſcriptis in. vj. ſpe. in tit. delegato. §. nunc tractemus ver. pe.

54 ¶Legatus de latere poteſt confirmare electiones Archiepiſcoporum epiſcoporum & aliorum inferiorum vt in. c. ſi abbatem de elect. in. vj. & pōdera tex. ibi infra prouinciam ſi enim exiuiſſet ex toto prouinciā non poſſet has confirmationes facere vt in illo tex. a contrario ſenſu ſi tamē eſſet infra terminos legationis etiam ſi eſſet extra prouinciam vbi eſt eccleſia in qua fuit facta electio bene poſſet confirmare per. c. nouit de offi. leg. ita tenet glo. in. d. c. ſi Abbatem hodie tamen cum eccleſiæ cathedrales & metropolitane & collegiate etiam monaſteria virorum quę excedunt certam ſūmam ſint reſeruata per regulas cancellarię non poſſet legat⁹ de illis ſe intromittere p̱ ea q̄ dicta ſunt ſupra de reſeuatis.

55 ¶Licet legatus non poſſit concedere alicui vt recipiat & admittat reſignationem beneficij & reſignata conferat per. c. deliberatione. §. prohibemus de offi. lega. li. vj. poteſt tamen ſeparatim cōmittere receptionem renuntiationis & ea recepta poſtea committere collationem cum tunc ceſſet ratio illius tex. ne aperiatur via contra lateraneñ. concilium ad vacatura Rota deci. 400. fuit opi. Io. an. ꝯ Archi. in. d. §. p̱ibemus.

56 ¶Legatus poteſt committere receptionem renunciationis faciende & collationem de beneficiis ex cauſa permutationis ſecundū Lapum in d. § prohibemus & ratio eſt quia non eſt proprie collatio cum nō ſit liberalis ſaltem in cui damno vt in cle. j. de re. permuta. idem tenet fede. de ſen. in conſil. 295.

57 ¶Licet legatus poſſit dare licentiam abbati tranſeundi ad aliud monaſterium. c. ſi Abbatem de elect. lib. vi. non tamen hoc poteſt exiſtens extra prouinciam ſecundum gl. per illum tex. in. d. c. ſi Abbatē et eadē ratione ſecundum Domi. ibi nō poteſt admittere reſignationem beneficii extra dioceſim pratica tamen eſt in contrarium quia videmus quotidie epiſcopos extra ſuas dioc. recipere reſignationes beneficiorū ſuæ dioc. et poteſt eſſe ratio quia iſta non ſunt contentioſe iuriſdictionis cū non fiat parte contradicēte nec citata etiam ſi legatus vel epiſcopus deberet ſe inſtruere an expediat hanc licētiam dare vel reſignationem recipere necobſt. tex. in. d. c. ſi Abbatem quia requirit ꝙ ſit legatus deputatus in prouincia non autem ꝙ ſit actualiter in prouincia.

58 ¶Legatus extra prouinciam exiſtens poteſt decernere ędicta quæ premittuntur ad confirmandas electiones Iux. tex. in. c. fi. de elect. lib. vi. & quæ premittuntur in inſtitutionibus quæ fiunt ad preſentationē patronorum ſecundum Calde. de elect. conſi. ii. quia non eſt de contētioſa iuriſdictione cum reddatur in inuitum per illum enim ędictum non cogitur qs venire niſi velit ſed admittitur ad cōtradicendum ſi velit & licet ſit interlocutoria vt not. Ioā. And. in. c. Romana de foro compe. lib. vi. non tamen pertinet ad contentioſam iuriſdictionem cum in voluntaria iuriſdictione Iudex etiam interloquatur hoc eſſe faciendum vel non faciendum.

59 ¶Confirmatio elect. que fit in contradictorio Iudicio vt quia poſt edicta comparuit contradictor & iudicium eſt agitatum inter partes tunc cum confirmatio obtineat vim ſententiæ in contradictorio iudicio eſt contentioſę iuriſdictionis & nō poterit fieri a legato exiſtenti extra ſuā iuriſdictionem & ſic procedit glo. in. c. fi. de elect. in. vi. ſi vero nullus apparet contradictor cū fiet ſine cauſę cognitione erit voluntarię iuriſdictionis & poterit fieri ab exiſtente extra prouinciam ſm Domi. ibi.

60 ¶Si Archiepiſcopus legatus natus fuerit negligens infra ſemeſtre conferre beneficia vacantia non habebit aliud ſemeſtre tanq̃ legatus quia licet legatus concurrat cum ordinario in conferendo beneficia vacantia pertinentia epiſcopo iure proprio. c. ii. & iii. de offi. lega. li. vi. non tamen reperitur iure cautum ꝙ concurrat vel ſuccedat in beneficiis ad epiſcopum ſpectātibus iure deuoluto in quibus nec capitulum ſupplet negligētiam epiſcopi vt voluit Inn. in. c. cum in cunctis ſuper ver. capitulum de electio. & hoc etiam patet per. c. licet de ſupp. neg. prela. vbi ſi Archidiaconatus collatio fuiſſet ad eum deuoluta tanq̃ ad legatum natum poſt deuolutionē ad eundem tanq̃ ad Archiepiſcopū papa dediſſet ſibi aliud ſemeſtre quod non fecit vide etiam Rota deci. 313.

61 ¶Legatus de latere poteſt concedere licentiam tranſeundi ad epiſcopatū Abbati electo licet ex priuilegio non poſſit tranſire niſi de licentia p̄p̄ glo. not. in. c. Abbatem de elect. in. vi.

62 ¶Pōt legatus de latere erigere vnam eccleſiā ſuę p̱uincię in conuentualem legitima cauſa ſubſiſtente licet ſit ſubiecta monaſterio alterius prouincię quia hoc poteſt ordinarius. c. cōſtituta de religio. domi. c. iij. de eccleſ. edifi. c. dudum de re. eccleſiæ non alie. lib. vi. cum legatus ſit eṗs exemptorum. c. Abbatem de elect. lib. vi. & c. autem de priuile. eo. li.

63 ¶Legatus habens ſpecialem commiſſionem cōferendi beneficia & dignitates etiam curatas vſq; ad certam ſummam poteſt cōferendo beneficium ſimplex ſpectans ad collationē Abbatis ſuæ prouinciæ excedēs dictam ſummam quia hoc pōt virtute legationis abſq; alio mandato c. ij. de offi. lega. lib. vj. quæ poteſtas iuris comunis non tollitur p̱ poteſtatem ſibi ſpecialiter cōceſſam quia p̄p̄ non intendit tollere p̱ ſuas literas ius commune niſi hoc exprimat de reſcriptis nonnulli cum ſi. Item quia quod eſt inductum ad augumentum nō debet operari diminutionem eius quod primo competebat. Item quod fauore alicuius eſt cōceſſum vel ob gratiā non debet in leſionē redūdare de reg. Iu. qđ ob gratiam lib. vj. Item quia idem actus non debet inducere premiū & penam vel diuerſos effectus xvi. q. j. legi Ita. Cald. in ti. de lega. conſi. vij.

DE DISPENSATIONIBVS LEGATORVM.

1 ¶Legatus nō pōt diſpēſare vt nouitius vel homo alterius ꝓfeſſionis fiat Abbas.c.officij de elec.cle.j.eo.tit.nam ꝓhibitio illius cle.eſt concilij Viēneñ.& ꝯ ꝯciliū legatus nō diſpēſat.c.dilect⁹ de p̄b.c.pe.de fil.p̄ſb.

2 ¶Legatus de latere Cardinalis poteſt in omnibus diſpenſare illis dumtaxat exceptis quę ſunt ſummo pontifici reſeruata in quibus manū apponere non poteſt.c.ꝙ tranſlationem de offi.leg.& ſic poterit diſpenſare in omnibus in quibus poteſt ordinarius quæ autē ſint illa vide per ſpe.in tit.de legato.§.nunc de epiſcoporum vbi dicit ep̄um nō poſſe diſpenſare niſi vbi reperitur ſibi permiſſum ꝙ limita verum niſi ſubſit ratio & vrgens cauſa veriſimiliter per Papam nō cogitata ar.l.ſi hominem.ff.manda.rota deci.200.in no.

3 ¶Legatus de latere poteſt generaliter diſpenſare & pęnas mitigare vbicunq; non prohibetur vt in.c.fi.ad fi.de tranſact.facit glo.in.c.quę de cauſa.ij.q.v.& in.c.dilectus de fil.preſb.ſpe.in tit.de legato.§.cōſequēter ver.Item legatus,quod forte eſt dubium cum in diſpēſatione violet ius,inferior autem non poſſit tollere ius ſuperioris cle.ne Romani de elect.& in.c.cum inferior de Maio.& obed.& ideo illud dictum eſt verius de conſuetudine q̄ de iure.

4 ¶Legatus non poteſt diſpenſare contra concilium generale glo.in.c.cū dilecti de electi.& in.c.dilectus el.ꝑmo de preb.& in cle.j.de elect.

5 ¶Licet ſpe.in tit.de legato.§.videndum ver.& nota.teneat ꝙ ordinarius poſſit diſpenſare ſuper pluralitate parrochialium quādo fit propter vtilitatem vel neceſſitatē eccleſię ex quo eo caſu poteſt vnire ꝙ eſt plus.c.ſicut vnire de exceſ.prela.non aūt quando fit diſpēſatio propter prerogatiuam perſone cum eo caſu ſolus Papa poſſit diſpenſare.c.de multa de prebē.tn̄ cōis opi.& ſtilus curie eſt in contrarium per tex.in.c.dudum lo.ij §.verum cum.§.nos vero de elect.vbi Papa non facta diſtinc.an propter vtilitatem ſeu neceſſitatem eccleſię aut propter prerogatiuā perſonæ fuerit facta diſpenſatio cum illo electo per Archiepiſcopū reiecit illam tanq̄ friuolam Nec obſt.tex.in.c.ſanctorum.lxx.diſtinct.quia nō loquitur de duobus curatis ſed tn̄ dicit de duobus eccleſijs ſub quarum appellatione non veniunt curate.c.cum in illis de preb.in.vj.

6 ¶Si petit̄ de iure reſtitutio depoſiti vel degradati vt q̄a allegat̄ falſitas teſtium vel quid ſimile ſi depoſitio ab alio facta ſit poterit legatus illam concedere.c.epiſcopus xij.q.iii.ſi autem petatur ex gratia & ſit depoſitus vel degradatus actualiter & non poterit quia ſoli principi eſt reſeruata.c.ideo.ii.q.vj.ſi vero ſit dumtaxat verbaliter depoſitus vel degradatus poterit legatus reſtituere.c.at ſi clerici §.de adulteriis de iudi.& ibi doc.glo.in.c.quamuis de reſcriptis in.vi.Archy.in.c.j.xv.q.vlt.ſpe.in tit.de legato.§.nunc oſtendendum ver.ix.

7 ¶Legatus diſpenſando cum depoſito vel degradato videtur illum neceſſario reſtituere ad famam per tex.in.l.j.§.de qua.ff.de poſtula.gl.in.c.domino ſancto.l.di.

8 ¶Si depoſitus vel priuatus beneficio de iure patro.appellauit,reſtitui poterit inuitis patronis alias nō ſecundum.Bar.brix.in.c.quamuis de reſcript.& ibi gl.que opinio cōmuniter approbatur in.c.decernimus.xvi.q.vii.doc.in.c.tranſmiſſa de renun.

9 ¶Ordinari⁹ & conſequenti legatus poteſt diſpenſare ꝙ quis plura bn̄ficia ſimplicia non conſiſtentia ſub eodem tecto obtineat.c.pe.de elect.c.poſſeſſiones.xvj.q.j.facit.c.de multa de p̄bē.vbi papa ſibi reſeruat facultatem diſpēſandi ſuper pluribus curatis ergo videtur in alijs permittere Nec obſt.tex.in.c.ſanctorum.lxx.di.vbi interdicitur ep̄o facultas diſpenſandi ſuper pluribus prebendis quia glo.iij.ibi intelligit tex.illū quando prebende non eſſent in eodem epiſcopatu vel dicas ſecundum Inno.in.c.fi.de cleri.non reſi.ꝙ ille tex.non prohibet ꝙ ex diſpenſatione epiſcopi quis ſit canonicus in duabus eccleſijs ſed tātum ꝙ ſit prebendatus in duabus eccleſijs quia in receptione prebendæ notaretur in eo cupiditas diminuerentur prebende aliorum & etiam cultus diuinus ſed quod ſint canonici tantum & interſint electioni & alijs conſilijs honor eſt & vtilitas eccleſijs propter multos conſiliarios.lxiiij.di.extra conſciētiam & ex illa gloſ.in.d.c.ſanctorum apparet ꝙ ad obtinendum beneficia duo in diuerſis dioc.requiritur diſpen.vtriuſq; epiſcopi facit tex.in.c.cum illorum de ſen.excō.ex quo ſeqtur ꝙ in diſpēſatione inſpicitur locus beneficij non originis ad quod eſt glo.in.c.cū ex eo de elect.lib.vj.

10 ¶Legatus non poteſt diſpenſare ꝙ quis habeat duo beneficia ſub eodē tecto ſed ſolus p̄p̄.c.literas de conceſſ.preben.c.j.de conſue.lib.vj.q̄d verum in duabus dignitatibus officijs vel preben.ſecus in alijs ſecundū fede.conſi.120.& Abb.conſi.70.& conſi.96.

11 ¶Legatus habens poteſtatem diſpenſandi ſuper pluralitate curatorum a papa poterit dumtaxat diſpenſare cum ſublimibus vel litteratis perſonis quia mandatum referendum eſt ad ius prout not.in.c.dudum lo.ij.de elect.& in.c.quo ad monaſterium de ſtatu.regul.& ſpe.in tit.de legato.§.videndum ver.ꝙ ſi Papa.

12 ¶Legatus habens mandatum diſpēſandi in cauſa matrimoniali imponendo diſpenſato vt ſeruiat in guerra cum certis equis poteſt mutare dictum onus,& abſoluere quia per impoſitionem talis ſeruitij non fuit conſumpta poteſtas dicti legati.c.dudum de preben.lib.vj.facit.c.de raptorib⁹.xxxvj.q.j.c.j.de voto & quod not.in.c.preſbiter.lxxxij.di.Calde.in.tit.de lega.conſi.3.

¶Legatus de latere poteſt diſpenſare vt filius in eccleſia paterna immediate ſuccedat glo.in.c.pe.de fil.preſbi.licet alij non.

DE SENTENTIIS LEGATORVM.

LEGATVS per ſuam ſententiã ex aliqua cauſa põt aliquem redde-
re inhabilẽ ad beneficia eccleſiaſtica, perpetuo obtinenda & infamare
que ſententia perpetuo effectum habet donec ille reſtitutionis bene
ficium mereat̃ ſpe. in. tit. de legato §. ſupereſt videre quid ad legati ver.
ſed nunquid iure legationis. Si ſententia eſt valida non poteſt legatus
nec alius inferior a Papa depoſitum a ſe reſtituere niſi forte contra ſen-
tentiam iniuſtam imploraretur coram eo remedium in integrũ reſtitu
tionis ex cauſa iuſta & in caſu permiſſo quia non conceditur inferiori-
bus facultas reuocandi ſententias diff[as] per eos latas etiam ſi ex inſtru-
mentis nouiter repertis reperiret̃ eas fore iniuſtas, in tantum ꝙ nec in
hoc conſenſus vtriuſque partis ſufficeret iux. glo. not. in. l. ſi diuerſa.
C. de tranſac. immo ſoli principi hoc eſt reſeruatum quod procedit ẽt
in cauſa criminali in ea tamen ne innocens condamnetur ſuperſedere
habet iudex inferior qui tulit ſententiam nec eam exequi ſed reſcribe
re principi vt ſententiam reuocet. l. i. §. ſiquis vltra. ff. de queſtio. l. diui.
fratres. ff. de pen. & hoc voluit Archi. in. c. contumaces. l. di.
Si Legatus ferat ſententiam ſub hac forma quiſquis furtum fecerit ſit
excõmunicatus valet & durabit legatione finita. c. j. de loca. quod in-
tellige quo ad illũ qui iam innodatus eſt quia non tollitur excõmuni-
catio ex quo legati iuriſdictio expirat quo vero ad alios nõ durat. vt eſt
glo. not. in. c. a nobis de ſen. exco.

DE STATVTIS LEGATORVM.

¶LEGATVS de latere poteſt ſtatuta facere quæ perpetuo durabũt
c. fi. de. offi. lega. c. ex parte &. c. ſuper quibuſdam. §. fi. de verbo. ſigni.
& ea excommunicationis pena vallare. c. j. de loca.

2 Violatores ſtatutorum legatorũ per ordinarios abſolui poſſunt. c. nu-
per de ſen. exco.

3 ¶Si ſtatutum legati diſponit ꝙ ad quecunque fuerit appellatũ tenea-
tur appellans infra ſex dies facere cauſam cõmitti non habet locum in
appellatione interpoſita ad Papam quia inferior preiudicaret ſuperio
ri & indirecte impediret appellationem ad ſuperiorẽ & quia in dubio
cenſetur excepta ſuperioris auctoritas. c. venientes de iure iuran. quod
verum eſt niſi legati cõſtitutio iuuaretur municipali conſtitutione per
Papam confirmata Roma. in conſil. ij. in fi.

4 ¶Si legatus vult aliquid ſtatuere quod aliorũ preiudiciũ tangat illi vo-
candi ſunt antequam ad ſtatuendũ procedatur. c. fi. & ibi gl. de his quæ
fiunt a prela. & ſi venientes non contradicunt ſufficit, vt voluit inno.
in. c. i. de his quę fiunt a maio. pare cap. vbi dicit ꝙ quando quis vocat̃

vt contradicat ſi velit, & ipſe tacet videtur conſentire.

5 ¶De illis poterit legatus ſtatuere quę ſub iuridictione ſua cadunt quia
regula eſt, ꝙ ad limites ſuę iuriſdictionis extenditur ſtatuendi facultas
vt not. inno. in. c. cũ acceſſiſent de conſt. & bar. in. l. omnes populi de
iuſti. & iure.

6 ¶Infra tempus arbitrariũ ſtatuta ligant ignorantes nec in eis habet lo
cum aucten. vt noue conſt. in principio. colla. v. quæ dicit de duobus
menſibus quia obtinet in principe tantum ita not. hoſti. in ſumma tit.
de conſti. §. quando conſtitutio & bar. ind. l. omnes populi, & dicitur
de ignorantibus quia ſcientes ſtatim ligant̃ iux. not. in. c. cum ſingula
de preben. lib. vj. &. c. hoc conſultiſſimo de re. ecc. non alie. eo. lib.

7 ¶Legatus licet non poſſit ſtatuere contra ius commune vt in. c. ſup
his de maio. & obe. inferior. n. non poteſt legem ſuperioris tollere: ſi
ue velit in totũ eã reuocare, ſiue in parte, ſiue eã limitare aut aliquid ad-
dere vt in clem. ne Romani de elect. in prin. poterit tamẽ pœnam adde
re vt dicit glo. & probat tex. in. c. vt animarũ. §. ſtatuto de cõſti. in vj. ex
quo iuſtificatur id quod not. hoſti. & io. And. in. c. cum inhibitio de
Clandeſti. deſpon. ꝙ legatus poteſt facere per ſtatutum ſuum ꝙ caſus di
ſpenſandi qui non ſunt reſeruati p̃p̃ ſint reſeruati apoſtolice ſedi.

8 ¶Vbi actus de iure ciuili eſt validus, non peterit decerni nullũ per ſta
tutũ legati vt not. Io. and. in addi. ad ſpe. tit. de electio.

9 ¶Poteſt legatus ſtatuere in preiudiciũ ſubditorũ per tex. in. l. venditor
§. ſi conſtat. ff. comu. predio. nec obſt. ꝙ diſponere in preiudiciũ alte-
rius ſoli principi competat iuxta not. per Innoc. in. c. quæ in eccleſia-
rum & in. c. cum acceſſiſſent de conſti. quia illud verũ quando vellet
per ſpecialẽ diſpoſitionẽ puta reſcriptũ infertor a principe diſponere in
preiudiciũ alterius vt not. bar. in. l. Antiochenſiũ. ff. de priuil. credit.

10 ¶Legatus poteſt ſtatuta aliorũ legatorũ reuocare quia non potuit lega
tus ſequẽtibus legatis eadẽ auctoritate functuris legem imponere a qua
non liceat recedere cum par in parem nõ habebat imperium. c. inno-
tuit de electio.

11 Legatus non poteſt ſtatuendo diſponere contra priuilegia per ſedem
apoſtolicam cõceſſa glo. in. c. pro illorũ de prebẽ. Nec obſt. glo. in. c. ſi
Abbatem de elect. in vj. quia ibi dabatur facultas expreſſa legato ex eo
ꝙ comprehenditur ſub nomine ſedis apoſtolice. vt ibi not.

12 ¶Si durat legatio pro interpretatione ſtatuti reccuritur ad eũ vt dicit
glo. in. c. ex parte. lo. iij. de verb. ſigni. quia eius eſt interpretare cuius
eſt condere. l. cũ de nouo. C. de legi. c. alia de ſen. exco. c. cum veniſſent
de Iudi. finita legatione cum ptãs eius deſierit nõ poterit interpetrare ſe
cũdũ io. And. in. d. c. ex parte. ſed papa cũ dubium eſt graue, ſi ſit leue iu
dex poterit interpretare ſicut dicimus in dubio legis vel priuilegij vt vo
luit Inno. in. c. cum ſpeciali de appel.

DE AVCTORITATE LEGATI IN ALIENAnatione rerum eccleſiaſticarum.

LEGATVS poteſt interponere auctoritatē in rebus eccleſie Alienandis quia hoc poteſt nedum epiſcopus. c. ſine exceptione. xij. q. ij. c. in venditionibus xvij. q. iij. c. i. &. c. cum in apoſtolica de his quæ fiūt a prela. ſed etiam inferiores qui habēt eccleſias pleno iure ſubiectas & epiſcopalem iuriſdictionem Inno. in. c. ſtatuimus de tranſact. & glo. in cle. j. de. rebus eccleſie non alie. quod procedit ſi prelatus qui debebat interponere auctoritatem ſit de ſua iuriſdictione ſecundum fede. conſil. 195. & niſi prelatus iuraſſet in conſulto ro. pont. non alienare ſecundum ſpec. in. tit. de legato §. conſequenter ver. ceterum ſecus ſi iuraſſet alienare in conſulto ordinario quia tunc bene poterit cum concurrat cum quolibet ordinario. ſpe. in d §. conſequenter ver. quid ſi aliquis prior.

2 In auctoritate interponeñ. in alienatione rerum eccleſiaſticarum per legatum non requiritur conſenſus eccleſie Cathedralis. cum ipſe non habeat capitulum, licet epiſcopo interponente requiratur. d. c. cum in apoſtolica.

3 ¶ Si eccleſia alienans habet capitulū requiritur eius conſenſus etiam legato interponente auctoritatem cū legatus non poſſit Iuris ſolemnitatem tollere iuribus ſepe alleg. ſupra.

4 ¶ Si eccleſia alienans ſit de iuriſdictione legati bona alienanda extra poterit tamen legatus auctoritatem interponere ſicut ſufficeret auctoritas dioceſani ſecūdum Inno. & hoſti. in. c. paſtoralis de priuil. & Io. And. in cle. j. de reb. eccleſie non alie. cum ad ipſum ſpectent iura & diſpoſitio ipſius eccleſie ex conſequenti dotis & bonorum eius. x. q. i. regenda &. cap. decretum nec obſt. tex. in. l. ſi predium. C. de pred. mino. quia loquitur in minore in cuius rei alienatione requirit decretū iudicis, ſed in eccleſiaſticę rei alienatione conſenſus epiſcopi nō eſt actus iudicialis ſed voluntatis expreſsio & preſtari poteſt, omni tempore.

5 Hodie per conſti. pauli pape. ij. non poteſt fieri alienatio in cōſulto Romano Pontifice vnde legatus non poſſet auctoritatem interponere ſine ſpeciali facultate a Papa conceſsa per. not. per. Io. And. in. c. ii. de feu. & ſpe. in. d. §. conſequenter §. ceterū niſi eſſet tāta neceſſitas ꝙ celeritatē deſideraret adeo ꝙ cōmode nō poſſet auctoritas Pape expectari ꝑ not. ꝑ glo. in. c. placuit. xij. q. ij. & tex. in. l. diuus. ff. de peri. here. &. l. tutor qui repertorium § i. ff. de admi. tuto.

6 Legatus de latere nō pōt infeudare res ſuę legatioñ. niſi hoc ſibi ſit ſpecialiter conceſſum Alex. in cōſil. i. col. 8. vol. v. ꝑ no. ꝑ Archi. in. c. de eccleſiaſticis xxv. q. ii. bar. conſil. 196 incipi. in Ciuitate Camerini fely. in. c. ad audiētiam. columna. 2. de preſcrip.

1 LEGATVS poteſt viſitare prouinciam ſuam & procurationem a locis viſitatis recipere iuxta. c. procurationes de cenſi. ex quo concurrit cum quocunq; ordinario ſuæ prouincię & ſi eſt de latere poterit viſitare etiā loca exempta quia illa ſibi ſubijciuntur. c. veniens de ver. ſign.

2 ¶ Legatus non arctatur ſeruare formam. c. Romana de cenſi. lib. vj. ſecundum Hoſti. & Io. An. in. d. c. Romana, primo quia gerit vices p̄p̄. xciiij. di. c. ſi. ij. quia maior epiſcopo de offi. deleg. c. ſane immo nō debet includi ſub regula generali arg. tex. in. c. quia periculoſum de ſent. exco. iij. quia ro. eccleſia contra ſe & ſuos non conſueuit priuilegiare. c. inſtantia de cenſi. nō obſt. rō Io. de Imo. per quam tenuit contrariū ꝙ legatus tenetur ſeruare iura. glo. in. c. ſi. de here. in. vj. quia dicimus ꝙ illa iura non diſponunt de legato ſi diſponerēt teneretur illa ſeruare.

3 ¶ Legatus non poteſt petere procurationem niſi officium viſitationis fecerit Arg. c. procurationes de cenſi. dicunt tamen Io. An. & doc. ibi ꝙ ſecus in procuratione quæ legato debetur non ratione viſitationis ſed ad eius onera ſupportanda. c. accedentes de preſcript. c. cum inſtantia de cenſi. illa. n. etiam a locis non viſitatis eſt ſibi preſtanda & idem tenet fede. de ſen. conſi. cxj.

4 ¶ Sententia excōmunicationis vel alterius cenſure lata contra non ſoluentes procurationes legati non ligat eos qui ſoluere nequeunt ſecundum Abb. in. c. P. &. G. de offi. deleg. quia talia verba generalia ciuili modo intelligenda ſunt. l. ſi cui. ff. de ſerui.

5 ¶ Legatus poteſt mutare taxationem procurationis factæ cum clerico ſuæ prouinciæ & ſic obſeruante ſecundum Calde. in tit. de legato cōſi. vj. quia ſtandum eſt ei quod preſumitur iuſte factum donec de contrario conſtet ſiue ſit actus iudiciarius vt ſententia. c. in preſentia de renūcia. c. cū cauſam de re. iudi. ſiue extra iudicialis vt iſte per not. in. c. ſicut de re iudi. c. ad audientiam de preſcript. c. quid ergo. xj. q. j.

6 ¶ Si ordinarius prior venerit ad viſitandum q̄ꝫ legatus prius viſitabit. l. qui prior. ff. de iudi. c. j. de Maio. & obe. c. j. de foro compe. ſi vero in tempore concurrant preferendus eſt legatus ob prerogatiuam dignitatis ſic dicimus de Archiepiſcopo & epiſcopo concurrentibus Ioā. An. in. c. Romana de cenſi. lib. vj.

DE POTESTA. LEG. IN ABSOLVEN. EXCO.

1 Vbi reſeruatur abſolutio ſedi apoſtolice non intelligitur excluſa poteſtas legati de latere probat tex. in. c. ad eminentiam de ſen. exco. iuncto tex. in. c. ſiquis ſuadente. xvij. q. iiij. glo. in. c. Auctoritate § inhibemns ibi a ſede apoſtolica de priuil. in. vj. Quod. Limita niſi eſſet excōicatus ꝑꝑ caſum arduū ita lap. in. c. ſi Abbatē de elect. in. vj. ¶ Secūdo limita

niſi in conſtitutione diceret niſi dũtaxat a Papa vt in cle. grauis de ſen.
exco. & ibi car. in vlt. q. ℭ Tertiõ limita niſi legatus ipſe fuiſſet percuſ
ſus quia non poſſet ſuũ percuſſorẽ abſoluere. c. felicis de pen. in. vj. niſi
fuiſſet leuiter pcuſſus qa tũc põt. p gl. in. c. ſi quis aũt. xciiij. di. ℭ Quar
to limita niſi fuiſſet excõicatus viua voce a papa ſm ſpe. in tit. de legato
§. nunc dicamus ver. eccleſia aũt. ℭ Quinto niſi qs eſſet excõicatus a ſta
tuto inferioris confirmato per papã glo. in. c. ex frequentibus de inſti.

1 ℭ Sexto limita, niſi quis eſſet excõicatus a delegato pp̃ qa tunc ſolus pp̃
põt abſoluere mortuo delega. ſpe. in tit. delegato. §. nũc oſtẽdẽdũ ver.
xxxvj. & regulariter excõicatus ab homine debet abſolui ab excõicato
re, glo. in cle. j. in ver. a canone. de priuil. Io. an. in. c. graue de preben.

2 ℭ Cõmiſſarius legati ad abſoluẽdũ excõicatos ex aliqua cã licet aliquos
abſoluerit ante legationẽ finitã ea tñ finita non poterit alios nondum
abſolutos abſoluere et licet ceperit vti iuriſdictione quoad quoſdã hoc
nõ debet pdeſſe quoad alios vt not. in. c. licet de offi. deleg. qa tot videt
cõmiſſiones quot pſone ſunt abſoluẽde. l. etiã. ff. de mino. c. abolitio.
ij. q. iij. facit. c. fi. §. officiũ de offi. deleg. li. vj. et quia ſicut non põt poſt
receſſum legatus excõicare. c. a nobis de ſen. exco. ita nec ipſe nec eius
commiſſarius abſoluere ſi tamen negotium omnium iſtorum clerico
rum eſſet annexum perpetuatio facta quoad vnum intelligitur facta
quoad omnes, ſecundum hoſti. in. d. c. licet.

3 ℭ Legatus qui non eſt de latere nõ poteſt abſoluere excõicatos pro vio
lenta manu in iectione in clericos. c. excommunicatus de offi. lega.
Extraneos ẽt in puincia ſua nõ põt legatus abſoluere. d. c. excõicatus &
ibi doc. legatus nõ põt ſubditos ſuos extra puinciã ſibi decretã abſolue
re. d. c. excõicatus p qđ indiſtincte phibet extra prouinciã abſoluere &
ita dicit Io. an. de facto ſeruari, & idẽ ſpe. eo. tit. §. nũc dicamus ver. cir
ca, qđ procedit ſm hoſti. ẽt ſi habeant licentiam iudicis territorij quia
poteſtas datur legatis cum limitatione non ergo debent excedere limi
tes poteſtatis ſibi conceſſe per priuilegiũ. c. ſane de priuil. ex quo ſequi
tur ꝙ licet poteſtas competens de iure poſſit prorogari ad alienum ter
ritorium iudicis territorij ſecus in ea quę competit ex priuilegio.
Subditi qui extra prouinciam incurrunt excõicationẽ poſſunt a legato
abſolui ſm Abb. in. d. c. excõicatus nam quemadmodum põt ſuditos
ſuos punire de delicto alibi commiſſo. c. cum contingat de foro cõpe.
l. j. C. vbi de crim. ag. opor. ita & abſoluere poterit gl. in. c. placuit. xvj.
q. j. & glo. fi. in cle. cum ex eo de ſen. exco.
Si non ſubditi venerunt ad prouinciam & ibi incurrunt ſententiam ex
cõicationis poterunt a legato abſolui ſm hoſti. in. d. c. excõmunicatus.
Que ſupra dicuntur procedunt in legato qui non eſt de latere legatus
autem de latere poterit quoſcunq; tam ſubditos q̃ extraneos tam in p
uincia q̃ extra abſoluere. d. c. ab excõicatus a contrario ſenſu niſi requi

rat cauſę cognitionem glo. in. c. nouit. de offi. leg.
Excõicati per ſententiam generalem iudicis puta ſiquis furtum fecerit
ſit excõicatus abſolui poterit a legato. c. ex frequẽtibus de inſti. not. in
c. a nobis de ſen. exco. ex quo poteſt epiſcopus per dicta iura.
Legatus de latere poteſt abſoluere excõicatos pro violenta manuum in
iectione in clericos ex quadã eccleſię approbatione aut forte quia hoc
concedi ſolitum eſt legatis a tanto tempore citra cuius initij memoria
hominũ nõ exiſtit in ɔ̃riũ nec aliter pcedit ratio tex. in. c. ꝙ trãſlationẽ
de off. legati. licere. ſ. legatis abſoluere ex eo qa ſępe fuit legatis indultũ
ſm abb. ex neceſſitate Inn. in. d. c. ꝙ tranſlationẽ qa in his quę ſunt me
re facultatis & gratuito conceduntur non inducuntur conſuetudine.

QVALITER LEGATI IVRISDICTIO FINIATVR.

Plures modos quibus legati iuriſdictio. finitut vide per glo. in. c. pre
ſenti de offi. lega. lib. vi. & ſpe. in tit. de lega. §. finitur.
Geſta per legatum poſt reuocationem ante notitiã valent ſecundũ cal
de. in tit. de offi. lega. conſil. iiii. Arg. tex. in. c. audita de reſt. ſpol. & ibi
not. doc. vbi valent geſta per delegatũ reuocatum antequam reuocatio
peruenerit ad eius notitiam Io. And. in. c. i. §. ex parte de conceſſ. pre
ben. lib. vi. ſicut & in reuocato procuratore dicitur in. c. ex parte deca
ni de reſcr. quod limita niſi appoſita eſſet clauſula decreti irritãtis quia
illa afficit ignorantes vt in. c. quia cunctis de conceſs. preben. lib vi. &
ratio ſecundum. Imol. ibi eſt quia illud decretum obtinet vim ſenten
tię & ſic ligat ignorantes quemadmodũ ſententia & quia per huiuſmo
di decretum oſtendit Papa velle per mandatum ſuum ligare.
In legato pſumitur ignorantia reuocationis vt in. l. verius. ff. de proba.
& in regula preſumitur de reg. iur. in vj.
Nec obſt. ꝙ ex quo publice facta fuit reuocatio preſumitur notitia Iux
ta. c. quod dicitis. xvi. di. & c. i. de poſtula. p̃la. & l. ſi tutor cũ ſua glo.
C. de peri. tut. quia illud nõ procedit quoad illos qui ſunt extra puinciã
vel alś habent probabilẽ cauſam ignorandi, vt in. c. ſi. qui. mat. accuſ.
poſ. & per glo. in. c. propoſuiſti lxxxii di.
Morte pp̃ nõ expirat legati iuriſditio qa ordinaria. c. iii. de of. leg. li. vi.
Morte Papę non expirat facultas diſpẽſandi quę nõ iure legationis ſed
ex ſpeciali indulto ei cõpetebat ſecũdũ ſpe. in tit. de legato §. videndum
ver. qd ſi is qđ ſm Io. an. in. c. ex tua de fil. preſb. eſt uerũ cũ facultas diſ
penſare debẽtis emanauit per modũ gratie & cũ incertis perſonis quia
hoc caſu cũ perfecta ſit gr̃a nõ expirat re integra morte concedentis vt
patet in. c. ſi cui nulla de prebeñ. lib. vi. ſi autẽ facultas diſpenſandi fuit
cũ certis perſonis & emanauit in fauorẽ eorũ cũ quibus eſt diſpẽſandũ
tũc ſi fecerit actũ cõmunẽ omni diſpenſationi eo caſu durat eius pote
ſtas diſpenſandi ſi vero facit aliquẽ actũ quoad aliquã ſpecialẽ diſpenſa

tionem & tūc non eſt perpetua facultas diſpeſandi quoad alios ſed tantū illo caſu ſpeciali per no. per glo. & doc. in. c. licet de offi. lega. facit. c. fi. §. officium de offi. lega. lib. vi.

¶Cœtus Cardinaliū vacante ſede nō poteſt reuocare legatū per papā de conſilio Cardinalium miſſum per clem. ne Romani de elec. quia inferior non poteſt reuocare factū ſuperioris. c. cum inferior de maio. & obe. cum vulga.

¶Legatus non pōt renunciare legationi nec recedere de prouincia ſibi commiſſa & redire ad mitentem ſine eius licentia per. l. ij. §. & cum placuiſſet. ff. de orig. iur. nam & legatus ceſaris abdicando a ſe nō amittit īperiū. ff. de of. ꝓcō. l. legatꝰ &. vj. q. iij. deniqꝫ &. xvii. q. ii. cōſaldꝰ.

¶Ex ſuperuenientia ſecundi legati etiā eiuſdē qualitatis et poteſtatis nō cēſet primus reuocatus ſecundū. Io. And. & Abb. in. c. volentes ꝑ illum tex. de offi. lega. ſi. n. non eſt reuocata ſed tantum ſuſpenſa auctoritas primi per ſuperuenientiam maioris a fortiori nec per ſuperuenientiam equalis Ratio autem quare per dationē ſecūdi procuratoris reuocatur nō aūt per dationē ſecundi tutoris vel legati eſt quia procurator conſtituit̃ fauore ſolius conſtituentis ſed legatus fauore ſubditorum, & tutor fauore pupilli imputetur ergo illi qui in conſtitutione noui procuratoris ſibi non proſpexit Ar. l. maritus. C. de procur.

¶In pœnis ꝑ legatū inflictis quę hn̄t ſucceſſionē vt pote ꝙ qs nō vtat̃ arte ſua ſi fecit cū cāę cognitione videt̃ in ꝑpetuū interdixiſſe & ſic etiā finita legatione. l. prima. C. de poſtulādo ſi vero ſine cāę cognitione nō durabit vltra tp̄s legationis. l. fi. ff. de. pen. ita not. ꝑ Inno. in. d. c. ꝙ trāſlationē ¶Licētia ꝑ legatū cōceſſa finita legatione nō expirat qa eſt qd fauorabile ſicut in ſimili de indulgētia dixit Inno. in. d. c. ꝙ trāſlationē & Io. de Immol. in. cle. fi. de elecct. de epiſcopo qui dedit licētiā ſubdito ſuo vt a quocūqꝫ velet reciperet ordines nō expirat hęc licētia ꝑ obitū

QVE SVNT PONT. RESERVATA ET EX conſequenenti legato interdicta.

1 Solus papa a nemine iudicatur. c. aliorum. ix. q. iii. excepta cauſa hereſis c. ſi pp̄. xl. diſtin.
2 Cathedrales eccleſias erigit et de nouo ordinat. xvi. q. i. fœlix. c. precipimus & tex. in. c. inferior de maio. & obe. ibi cathedralem eccleſiā erexeris intelligitur auctoritate noſtra.
3 Diffinire vtrum & a quo Rex ungatur. c. vnico §. vnde in veteri teſta. de ſacra vnctio.
4 Subiicere vnam eccleſiam Cathedralem alteri aut vnire vel diſmēbrare c. ꝙ tranſlationem de offi. leg.
5 Sedis epiſcopalis de vno in alium locum mutatio. c. i. de transla. c. & tēporis. vii. q. i. c. i. de priuil.
6 Epiſcoporū de vna in aliam eccleſiam trāſlatio. c. mutationes &. c. ſeq. vii. q. i. c. j. c. pe. &. c. fi. de transla. epiſcopi.
7 Commutat votū vltra marinū. c. magne. c. ſup his. c. ex multa de voto.
8 Reſtitutio de gradati quæ ex gratia petitur. c. ideo. ii. q. vi. c. ſiquis p̄ſbiter. vii. q. i. c. ex tunc de cleri. non reſi. xvii. di. c. huic ſoli ſedi quod de ſolemniter de gradatis intelligitur.
9 Diffinitio cauſarum criminaliū epiſcoporū. iii. q. vi. quamuis &. c. dudum arg. contra de cleri. non reſi. &. c. ii. ibi glo. ſol.
10 Epiſcoporū & aliorum exemptio. xvi. q. i. c. i. &. c. frater noſter.
11 Illegitimorum legitimatio. c. per venerabilem &. c. tāta q fil. ſint legi.
12 Promotio in ſufficientium & patientium defectum puta bigamie. 34. Di. lector. l. di. quicunque & illegitimos. c. pe. &. fi. de fil. preſbi.
13 De epiſcopalibus ſolus iudicare poteſt arg. xvi. di. multis in fi. lvj. di. cenomanenſem. &. c. apoſtolica. &. c. quia ſimpliciter. immo ſolus diſpenſat ad epiſcopatus illos qui non ſunt in ſacris ordinibus conſtituti. c. dudum el. j. in. fi. de elect. c. a multis de eta. & qual.
14 Ab eo non appellatur cum ſuperiorem nō habeat. c. licet § fi. de elect.
15 Cauſarum commiſſio appellatione remota. l. j. ff. quib. ap. non lic.
16 Diſpenſatio cum minore. xviii. anno. ꝙ in inſulis profeſſionem in aliqua religione facere poſſit. c. qui in inſulis. de regula.
17 Epiſcoporum depoſitio. iii. q. v. c. quamuis. c. multū. c. dudū nec ob. tex. in. c. ſuſcepti. iii. q. v. vbi videtur patriarcham conſtantinopolitanum hoc poſſe quia ibi narrat factum.
18 Defectuum ſuppletio in contractibus vel iudiciis. c. i. de transla. quæ tamen ſuppletio dumtaxat operabitur circa ſolemnia iuris clem. paſtoralis in. fi. de re. iudi. non autem inducet diſpenſationem.
19 Suppletio Regis vacante regno. c. cū inter de elect.
20 Imperatoris propter ipſius iniquitatem depoſitio. c. ad apoſtolicæ. de re iudi. lib. vj. ſimiliter & regū. c. alius. xv. q. vj. & cum ſunt inutiles ad regendum curatorū datio. c. fi. de ſup. neg. prela. lib. vi.
21 Receptio ceſſionis epiſcoporum ſuper qua ſcriptum requiritur. vij. q. i. §. ecce his auctoritatibus. c. i. &. c. niſi cum pridem de Renun. c. licet §. illa ſemper de regula.
22 Similiter & Abbatum exemptorum. c. fi. de renunt.
23 Diſpēſatio cum ſimoniaco in ordine. c. nobis de ſimo. c. ſiquis a ſimoniacis. i. q. i. & cum ſimoniaco ī beneficijs qui ipſemet deliquit vel qui vocatus in iudicio & conuictus vel timore probationum confeſſus eſt. d. c. nobis &. c. ſi alicuius de elect. licet ſecus ſi ipſemet non deliquit. d. c. ſi alicuius &. c. ex inſinuatione de ſimo.
24 Declaratio an iuramentum ſit ſeruandum vel non, licitum vel non. c. ad audientiam de cleri. non reſid. c. venerabilem § pe. de iure iur. c.

verum.c.quando.c.intellecto eo.tit.

25 Abſolutio a ſententia ſua.c.venerabilem de elect.c.frater. xvi.q.i. & a ſententia ſui delegati vel legati cuius iuriſdictio expirauit & cui nullus ſucceſſit in officio ſibi iniuncto &.c. quia diuerſitatem de cõceſſ.prebẽ.c.ſtuduiſti de officio leg.

26 Cõſtitutionis ſue declaratio vt in.c.per tuas de ſimo.& in.c. inter alia de ſeñ.exco.vel legati cuius legatio ſit finita & nullus ſucceſſerit in officio vt in.c.i.de loca.& in.c. quod dilectio de cõſangui.& affi.

27 Sine obſeruatione formę ex ſola ſalutatione vel participatione abſoluit excõmunicatum ſi exprimat uelle illum haberi per abſoluto cle. ſi ſumus de ſen.exco.

28 Quando conditor canonis eius abſolutionem retinet inferior abſoluere non poterit trãſgreſſorem.c.nuper.§.in ſecũdo vero de ſen. exco.

29 Diſpẽſatio cum irregulari.c.ſiquis epiſcopus.xi.q.iij.c. veniens de eo qui.fur.or.ſuſcep.c.cũ medicinalis.§. pe.de ſen. exco. c.cum eterni de re iudicata.

30 Siquis ſuſpendit pro eo ꝙ hereticis eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrat a ſolo ro.pont.abſolui poteſt.c.excõmunicatus de hereticis.

31 Examinatio & diffinitio cauſę ad eum delatæ ſiue per relationem factã ſiue referi pronuntiatam vt but.in.l.ex illo.C.de app.c.delectus de prebeñ.c.licet de offi.lega.ſiue per commiſſionem vt in.c. ſtuduiſti de offi.leg.ſiue per querelam.c.quotiens.ij.q.vj.& ſimilibus.

32 Si dubitatur de reſcripto apoſtolico contentioſo vtrum per aliud reſcriptũ eiuſdẽ reuocetur ſolus p̄p̄ hoc diffinire põt.c.ij.de of.deleg. idem in gratioſo.c.i.&.c.ij.de confir.vtil. vel inutil.

33 Diffinitio cauſæ fidei cũ de fide vel fidei articulo, dubitatur.c.maiores de baptis.c.cum Chriſtus de here.

34 Editio legis generalis.c.i.&.c.fi.de conſti.c.erit.iiij.di.

35 Cõfirmatio vel infirmatio electi in Imperatorẽ.C.venerabilẽ de elect. c.ad apoſtolice de re Iudi.in.vj.

36 Solus papa indicit generale concilium.xvij.di. per totum.

37 Solus canonizat & approbat ſanctos alias nullus quantumcunque fulgens miraculis debet venerari pro ſancto. c.i. de reliq. & vene. ſan.c.vnico eo.tit lib.vj.

38 Solus de aliquo facit nihil mutando etiã rei naturam vt.C. de rei ūxo. actio.l.vnica.c.tanta.§.i.de exceſs.prela.vt de illegitimo legitimum c.venerabilem qui.fil.ſint legit.& de monacho non monachum.c. cum ad monaſterium de ſtatu regu.

39 Solus de nihilo aliquid facit.c.i.de tranſac.iij.q.vj.hoc quippe.c.conſtitutus de conceſs.preben.ij.q.i.in primis.

40 Sẽper & vbique paliũ portat ꝙ nulli alij licet.c.ad honorẽ de vſu pal.

41 Concedit paliũ petenti.c.priſca.c.obtentũ.c.diſ.C.ſignificaſti de elec.

quod legato non licet.c.niſi de vſu pal.Patriarche tamen poſunt.c. antiqua de priuil.

42 Solutus eſt legibus.l.princeps.ff.de legi.xxv.q. i.§.ſi ergo.

43 Appellatur ad eũ medijs omiſſis.c.delecti. el.iij.de appel.c.ij. iii. iiii. ij.q.vj.alias gradatim eſt appellandum.ij. q. vi. Metropolitanum xi.q.i.peruenit.

44 Sententia eius facit ius ſi animo legem condendi pronunciat. c.in cauſis de re iudi.

45 Abbate & Monacho cõtendẽtibus poteſt monachũ extrahere de Monaſterio & alicui epiſcopo vel principi familiarem dare vel ſecum tenere.ix.q.3.ꝑ principalẽ.viii.di.que cõtra mores.xi.q.iii.ꝗ reſiſtit.

46 Canonica impedimenta Matrimonij aliquando reſtringit vel anichilat.c.non debet de conſangui.& affi.c. quedam lex.xxxv.q.iij.

47 Ipſe ſolus licite ordinat extra quatuor tempora, de tp̄e ordi.c.i.&.c.de eo & ſi alius fecerit ſolus p̄p̄ cum ordinato,& cum ordinatore diſpẽſat.c.cum quidam eo.tit.& arg.tex.in.c.dilectus eo.tit.

48 Ipſe ſolus vna & eadẽ die ad duos ordines ſacros promouet aliquem c.dilectus eo.tit.

49 Solus facit ordinationes in die cõſecrationis ſue.c. quod ſic, de elect.

50 Solus poteſt auferre. vni & dare alteri.xxiij.q.8. conuenior ipſe &.c. ſeq.in fi.xij.q.ij.futuram.

51 Solus põt contra omnia ſtatuta & cõcilia venire.c. ſignificaſti de elect.

52 Solus concedit epiſcopalia inſignia abbatis & inferioribus puta mitrã annulum, baculum paſtoralem, ſandalia, & ſimilia.c.vt apoſtolice de priuil.in vj.

53 Concedit laico ſpiritualia puta ius eligẽdi.c.a nobis de iur.patro. & eccleſias & decimas, eximendo & ipſum a preſtatione decimarum. c. a nobis de decimis quod alius facere non poteſt.c. quamuis. cap. tua.eodem titulo.

54 Solus concedit presbitero ꝙ poſſit criſmare in fronte. xcv. diſti. peruenit, quod a nullo alio fieri poteſt.c. quanto de conſue.c. vnico.§. Quia vero de ſacra vnct.

55 Solus ſedet in ſede illa quam dominus ſibi in perſona beati Petri ſpecialiter elegit.c.per venerabilem.§. rationibus.ver. ſane qui fil. ſint legit.c.fundamentum.§.ne autem de elect.lib.vj.

56 Approbat ſcripta aliorum & conſilia.c.ij.de ſumma tri.c.ſi romanorũ xix.di.c.ſancta Romana.xv.di.

57 Solus diſpenſat cum filio ſacerdotis vt habeat eccleſiam in qua pater eius immediate miniſtrauit ſecũdum Gofre.c.dilectus de fil.preſbi.

58 Solus abſoluit incendiarios poſtquam ſunt excõmunicati denuntiati. c.conqueſti.&.c.tua de ſen.exco.

59 Solus diſpenſat vt nouitius & homo alterius profeſſionis fiat abbas.c.

officii de elect.
60 Solus diſpenſat cum illo qui ſcienter excōmunicatus ordinem ſuſce-
pit.c.cum illorum.§.i.de ſen.exco.
61 Solus diſpenſat cum ordinato in apoſtoſia.c.fi.de apoſta.
62 Qui renunciauit executioni pontificialis officii ingrediendo religionē
per ſolū papā ipſam recuperare pōt.c. poſt translationem de renun.
63 Solus diſpenſat in gradu cōſanguinitatis prohibito.c.qđ dilectio &c. c.
quia circa de conſangui.& affi.c. fi.de tranſac.&c.c.quedā.35.q.iii.
64 Solus diſpenſat cum irregularibus exeuntibus ad audiendum leges &
phiſicā vt ꝓmoueant̄.c.magno &c.c.ſuꝑ ſpecula ne cle. vel mona.
65 Solus diſpenſat cum non ordinato miniſtrante vt ad ſuperiores aſcen-
dat.xi.q.iii.priuilegio.xxv.q.ii.ſic decet de cler. nō or.mi.c.i.et.ii.
66 Solus cōcedit diacono vt cōpagis ſiue ſandalis vtat̄.c. ꝑuenit.xciii.di.
67 Solꝰ cōcedit vt xp̄ianus portet arma ſaracenis.c.ſignificauit. de iudeis.
68 Solus diſpēſat cū clericis conferentibus eccl'iaſtica ſacramēta hereticis
& ab eis oblationes & elemoſinas recipientibus.c. excōmunicaui-
mus.§.ſane de heret.
69 Solus diſpēſat in voto hieroſolimitano.c.per tuas.c.ex multa.&c.c. ma
gne de voto & in voto continentie.c.i.eo.tit.
70 Ipſe habet vtrunqꝫ gladium.ſ.ſpiritualem & temporalem ex cōmiſſio-
ne dei vt.xii.di.c.i.&.xxvi.di.cum ad verum.
71 Vicarius eſt Ieſu chriſti vicem non puri hominis ſed veri dei gerens in
terris.c.inter corporalia de tranſla.
72 Solus habet plenitudinem poteſtatis ad quam vocatus eſt alij vero in
partem ſollicitudinis ſunt vocati. c. ad honorē de vſu pal.ij.q.vij.
de cetero &.c.qui ſe ſcit.
73 Habet cęleſte imperium vel arbitrium.l.j. C.de ſumma tri. & ei iura
cęleſtis & eterni imperij a deo commiſſa ſunt.xxij.di.c.j.
74 Noua religio per alium q̄ꝫ per eū creari nō poteſt.c.fi.de religio.domi.
c.j.eo.tit.lib.vj.
75 Papę ſunt reſeruate ꝑpetuę gr̄ę ſuꝑ abutētes reſcripto.c.fi. de reſcriptis.
76 Quod quis ſit triplex in eccleſia.c.j.de conſue.
78 Dare adminiſtratorē eccleſię cathedrali vacāti.c.is cui.de elect.lib.vj.
79 Quod monachus habeat adminiſtrationem alterius beneficij.
80 Siue monaſterij vel plures prioratus proprij vel curatas eccleſias.c.cū
ſingula de preben.in vj.
81 Itē quo ad mendicantes approbatos poſt concilium duo ſunt reſeruata
papę.c.j.§.j.& vlt.de reli.do.
82 Caſus decretalis vnice de ſciſma.
83 Quod mendicantes poſſint acquirere noua loca, vel aniqua mutare.c.
vno de exceſſ.prela.
84 Quod agēs penitētiā vltra mare ꝑ decre.Fęlicis đ pęnis poſſit īde redir̄.
Quod

84 Quod immutetur vel diſpenſetur contra decret. vbi periculum de elec.
85 Caſus qui habentur in.c.quia contingit de reli.domi. & ibi glo.ꝑ hāc.
86 Solus p̄p̄ reuocat et temperat priuilegia per ſe data.c.j.de cenſi.c.decet
de reli.domi.
87 Aliquos caſus collige per glo.an legatus in.c.ſi ꝓpter de reſcript. & in
c.indemnitatibus de elect.lib.vj.
88 Solus dat indulgentiam percipiendi fructus beneficiorum in abſentia.
c.fi.de reſcpt.in.vj. nec obſt. tex.in.c.ad hæc de cleri. non reſi.vbi
mandatur legato ſedis apoſtolice ꝙ reuocet licentias de nō reſidēdo
conceſſas tam a roma. pont. q̄ꝫ a predeceſſoribus ſuis ideſt legatis
vel Patriarchis quia loquitur de licentia quæ ex cauſa dari poteſt ad
tempus per epiſcopos non autem de indulgentia ſiue conceſſio-
ne ad vitam.
89 Nullus poteſt eſſe triplex in eccl'ia ſine diſpeñ.ſe.ap.c.j.de cōſue.li.vi.
90 Qui perſone vetite preficiantur vrbi Romæ eſt caſus papæ reſeruatus.
c.fundamenta.§.vt autem de elect.lib.vi.
91 Solus Papa dat adminiſtratorem eccleſię cathedrali vacanti.c. is cui de
elect.in.vi.c.eccleſię cathedrali de ſupple.neg.prela.eo.lib.fallit tñ
vbi capitulum vacante eccleſia eſſet negligens quia tunc Archiepi-
ſcopus & per conſequēs legatus hoc poſſet.d.c. eccleſiæ cathedrali.
92 Diſpenſat cum vltramontano ordinato per epiſcopum Italiæ.c.i.de
tempo.ordin.lib.vi.
93 Solus poteſt dare in genere facultatem recipiendi renuntiationem be-
neficij et cōferēdi illud.c.deliberatione.§.ꝓhibemus de off.leg.li.vj.
94 Solus confert beneficia vacancia in curia.c.ii.de preben.in.vi.
95 Dat ſolus coadiutorem epiſcopo.c.vnico de cleri.egrotan.lib.vj.
96 Caſus.c.hoc conſultiſſimo de reb.eccleſię nō alie in.vi.Item.c.j.de re-
ligio.domi.eo.lib.&.c.vnici de ſciſmate eo.lib.
97 Miſſi ad pænitentiam agendam vltra mare non poſſunt redire ſine li-
centia papę.c.fęlicis.§.vt autem de pen.in.vj.
98 Solus diſpenſat contra diſpoſitionem.c.vbi periculum & clem.ne Ro
mani de elect.
99 Nullus poteſt prouidere eccleſijs carentibus clero & populo niſi papa
clem.in plerisqꝫ de elect.
100 Citatio per edict. iuxta fore cle.dudum de Iudi. fit ſolum mandante
papa clemen.ea.
101 Comutatio voluntatis teſtatorum in legatis pijs clem. quia contingit,
& ibi glo.in ver.ſed appoſtolice de religio.domi.
102 Solus moderat & declarat priuilegia a ſe conceſſa clem.j.de cenſi.c.ij.
de deci.lib.vj.
103 Solus reſeruat fructus beneficiorum vacaturorum glo.in.c.ſi propter
de reſcript.in.vj.ſuper ver.concedimus.

104 In appellatione ad papam interpoſita ſuper confirmatione non poteſt adiri niſi papa glo. in ver. appellatio in. c. cupientes de elect. in. vj.
105 A ſolo Papa poſtulatur abbatiſſa minor. xxx. annis gl. in. c. indemnitatibus in ver. eligatur elect. & in cle. j. eo. tit.
Solus abſoluit a iuramento licito. c. alius &. c. ſeq. xv. q. vi.

IN QVIBVS PAPA NON DISPENSAT EX conſequenti nec legatus.

PAPA nō diſpēſat ꝙ bigamus fiat diaconus ſacerdos vel epiſcopus. c. iii. de bigamis. c. acutius. xxvi. di. ſed bene ꝙ fiat ſubdiaconus. c. lector. xxxiiii. di.
¶Papa non poteſt diſpenſare ꝙ quis ſimul habeat duas vxores. c. ſupereo. c. de bigamis &. c. nuper de bigamis.
¶Licet Papa poſſit diſpenſare contra apoſtolū non tamen in his quæ pertinent ad articulos fidei glo. in. c. ſunt quidam. xxv. q. j.
¶Non diſpenſat contra decē precepta decalogi. c. ſicut. xiiii. di. quia ſi nō ſunt articuli ſunt tn̄ articularia fidei & ita annexa articulis fidei ꝙ ſine eis ſalutē preſtare nō poſſunt. d. c. ſicut. &. vi. di. §. fi. lxxv. di. nō ſatis.
¶Non diſpenſat contra euangeliū. c. ſunt quidam. xxv. q. j. &. c. deinde. xxvi. di. &. c. ſicut. xxiiii. di. & ratio eſt quia contra ius naturale diſpenſatio locum nō habet. c. j. xiii. di. et. c. fi. de trāſac. ius autē naturale eſt quod in lege & in euangelio continetur. l. di. c. humanum. ix. di. §. fi.
¶Non diſpenſat contra quatuor concilia. c. ſunt quidam. xxv. q. j.
¶Papa, non diſpenſat cū homicida voluntario vt poſt peractam quantamcunq; penitentiam miniſtret in officio Altaris. c. fi. de tempo. or. c. minor. l. di. c. ſiquis omnem. j. q. vij.
¶Papa, non diſpenſat in gradibus conſanguinitatis lege diuina ꝓhibetis. c. literas de reſt. ſpol. c. pietatium. xxx. q. iii. in alijs ſic de cōſangui. & affi. quia circa de conceſſ. preben. c. propoſuit. c. fi. de tranſac.
¶Papa nō diſpēſat in his quę de ſui natura ſunt mala vt ꝙ quis ſine peccato poſſit adulterari. c. ſi Chriſtus §. quedam de iure iur.
¶Non diſpenſat cū ſimoniaco directe in ordine & ordinato a ſimoniaco per pecuniam. c. ſtatuimus &. c. ſiquis a ſimoniacis. j. q. j. & capit. requiritur. j. q. vij.
¶Cū rebaptizato ſcienter. j. q. vij. in qualibet de conſecra. di. iiij. quibis &. c. confirmandum.
¶Cū ordinato ab heretico in ſubuerſione fidei cum eſſet catholicus. j. q. vii. conuenientibus ad. fi.
¶Cū reordinato. c. ſaluberimum ea. q. in fi. &. j. q. j. quod quidam.
¶Vbi ſtatꝰ eccleſię decolorat. j. q. vii. & ſi illa. xxv. q. j. quę ad ꝑpetuā.
¶Vbi ſancti patres aliquid bene diffinierunt. xiiii. di. ſicut. c. ſunt qui-

dam. xxv. q. ii. &. c. de priuilegiis. c. cum pia. &. c. cum vera. xxv. q. ii.
Quod monachus exiſtēs monachus proprium habeat vel matrimoniū contrahat. c. cum ad Monaſterium in fi. de ſtatu regu.
In voto continentie niſi ex magna cauſa quia vix inuenitur melius in quo poſſit commutari glo. j. c. ſunt quidam. xxv. q. j.
Non diſſoluit matrimonium conſumatum quia ab ipſo domino naturam ſortitur licet poſſit ſoluere matrimonium contractum per verba de preſenti non conſumatum quia tale ſortitur naturam ex conſtitutione eccleſię glo. in. c. ex publico de conuer. coniug.

F I N I S.

R E G I S T R V M.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X
Y Z AA BB CC DD EE FF GG HH II KK
LL MM NN OO PP QQ RR SS TT VV

Omnes ſunt duerni preter. VV ternus.

VENETIIS Impenſa D. Michaelis Tramezini Mercatoris & ciuis Anno Domini. M. D. XLIX
XVI. Menſis Ianuarij.

BIBLIOT. UNIVERSITARIA DE GRANADA